

סֵפֶר

אוֹצֵר הַחַיִּים

וְהוּא לְקוּטֵי קוֹנְטֵרְסִים יְקָרִים מִפֶּן וּמִפְּנֵינִים, שְׁנֵדָפְסוּ וְנִתְפָּשְׁטוּ
בְּכֵר בְּעוֹלָם, הַמְּגִלִּים אֶת יִקְרַת הַחַיִּים שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאִיד
שִׁיכּוּלִים לְנַעַל אֶת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם בְּטוֹב וּבִנְעִימוּם, לְהַמְשִׁיךְ עַל
עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת זֵיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעֲצוֹת וְהִתְחַזְּקוֹת וְהַנְהֻגוֹת יִשְׁרוֹת
אִיד לְזִכּוֹת לָזֶה.

כְּבוֹד קִדְשֵׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא "ש"צ"ל

בְּעַל מַחְבֵּר

סֵפֶר "שִׁפְת הַנַּחֲל" - פֶּרוּשׁ וּבִאּוּר עַל כָּל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
וְסִפְרֵי שו"ת "אֲשֶׁר בְּנַחֲל", וְעוֹד סִפְרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים, הַבְּנוּיִם וּמְסֻדָּדִים עַל-פִּי
דְּבָרֵי רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֲוִר הַגָּנוּז וְהַעֲפוֹן, בּוֹצִיָא קַדִּישָׁא עֲלָהּ, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ
וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְּבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ, אֲוִר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אֲנִים לִיה

רַבִּי נַתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ

הוּבָא לְדָפּוֹס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
נִוּא יֶאֱרַק יצ"ו

חיכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

חיכל הקודש

בארא פארק

1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
718.384.1652

חיכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

חיכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

חיכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

חיכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

חיכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

גורפס ע"י

קרן הדפסה
חיכל הקודש

181 Huschke Rd.
Liberty, NY 12747

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

אָנִי חַיִּיתִי הַיּוֹם חַיִּים שְׁלֹא חַיִּיתִי עַד־יָן
מֵעוֹלָם, כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִיָּנִי חַיִּים, אָבֵל
הַיּוֹם חַיִּיתִי חַיִּים טוֹבִים, שְׁלֹא חַיִּיתִי
מֵעוֹלָם חַיִּים כָּאֵלֶּה.

(חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן ח')

כָּבֵד הָיָה לְעוֹלָמִים שֶׁהָיָה הָעוֹלָם
מִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ זֶה, שֶׁהִקְטִינִים בְּמַעֲלָה
הָיוּ גְדוֹלִים וְחֲשׁוּבִים מְאֹד בְּעוֹלָם, וְלֹא
הָיָה הָעוֹלָם מִתְנַהֵג בְּאַמֶּת, וְאַף-עַל-
פִּי-כֵן הָיָה גִּמְצָא אֶחָד שֶׁהָיָה מִנַּח
בְּמָקוֹם שָׁפֵל, וְהָיָה שׁוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם
כָּלוּ, וְהוּא הָיָה מְחִיָּה וּמִפְרָנִס כָּל
הָעוֹלָם כָּלוּ בְּזָכוֹתוֹ, וְהָיָה לוֹ שְׂעִשׂוּעִים
גְּדוֹלִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא הָיָה חֵי חַיִּים
גְּמוּרִים שֶׁנִּקְרְאוּ בְּאַמֶּת חַיִּים.

(חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן ת')

אוֹצֵר-הַחַיִּים

סִדְרַת הַקּוֹנְטְרָסִים

אֲשֶׁר הַחַיִּים	ז
בְּרַפַּת הַחַיִּים	לא
גְּדֻלַּת הַחַיִּים	נא
דְּרֹךְ הַחַיִּים	עה
הַצְלַחַת הַחַיִּים	קה
וּבְחֵרֶת בַּחַיִּים	קכז
זְכוּת הַחַיִּים	קנא
חֻכְמַת הַחַיִּים	קפא
טוֹב הַחַיִּים	רה
יְפֵי הַחַיִּים	רלא
כֶּף הַחַיִּים	רנה
לְמוּד הַחַיִּים	רפה
מַצִּיאוֹת הַחַיִּים	שיא
נְעִימוֹת הַחַיִּים	שיא
סוּד הַחַיִּים	שנה
עֲקֻשָּׁנוֹת הַחַיִּים	שעט
פְּלֵאֵי הַחַיִּים	תא
צִדְקַת הַחַיִּים	תכה
קְדוּשַׁת הַחַיִּים	תמז
רַחֲמָנוֹת הַחַיִּים	תעג
שְׂמִיחַת הַחַיִּים	תצט
תְּכֵלִית הַחַיִּים	תקכא

פֶּתַח דָּבָר

רַבֵּנוּ ז"ל הִיָּה אִישׁ חַי בְּאַמֶּת, אֲשֶׁר לֹא הָיָה דְּגִמָּתוֹ, וְהוּא חַי תָּמִיד
חַיִּים אֲמִתִּיִּים, וּבְכָל פַּעַם חַי חַיִּים חֲדָשִׁים, כְּאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּי
הַקָּדוֹשׁ שֶׁפַּעַם אַחַת אָמַר: "אֲנִי חַיִּיתִי הַיּוֹם חַיִּים שְׁלֹא חַיִּיתִי
מֵעוֹלָם חַיִּים כְּאַלֶּה", וְהִתְפָּאָר בְּהִתְפָּאוֹת וּנְפִלָּאָה מֵעֲנִין הַחַיִּים
שְׁלוֹ, וּמֵעֲנִין גְּנוּת הַחַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁאִינִם חוֹשְׁבִים עַל תְּכִלִּיתָם,
וְגַם בַּחַיּוֹת הָעוֹלָם יֵשׁ חֲלוּקִים הַרְבֵּה לֹאִין מִסְפָּר. וְהַכֹּל, שֶׁעֶקֶר
הַחַיִּים הוּא חַיִּים אֲמִתִּיִּים, שֶׁהוּא חֲכָמָה אֲמִתִּית, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעָלֶיהָ"; וְעֶקֶר הַחֲכָמָה לְהַשְׁתַּדֵּל
וּלְהַתְיַגֵּעַ לִידַע וּלְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא חַי הַחַיִּים, וְכָל אֶחָד
כְּפִי קְרוּבוֹ לָזֶה, כֵּן חַיּוֹ חַיִּים, וְלִהְפֹּךְ – לִהְפֹּךְ; וְעַל־כֵּן רָשָׁעִים
בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים, וְלִהְפֹּךְ צְדִיקִים קְרוּיִים חַיִּים (בְּרֻכּוֹת יח:),
מִחַמַּת שֶׁהֵם תָּמִיד דְּבָקִים בַּחַיִּים אֲמִתִּיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ב:):
"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּהוֹיָה אֱלֹקֵיכֶם חַיִּים כָּלכֶם הַיּוֹם", וְעַל אֱלוֹ
הַחַיִּים אָנוּ מִתְפַּלְלִים הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם הַכַּפּוּרִים: זָכְרָנוּ
לְחַיִּים, וְכָתַב לְחַיִּים; כִּי חוּץ מִזֶּה הַכָּל הֶבֶל, וְאִין חַיִּים כָּלֵל, וְעַל
חַיִּים אֱלוֹ נֹאמַר (שֵׁם טז): "לִמְעַן תַּחֲיָה" וְגו', וְכֵן (שֵׁם יא): "לִמְעַן
יִרְבוּ יְמֵיכֶם" וְגו', וְכֵן (שֵׁם ה'): "לִמְעַן תַּחֲיוּן" וְגו'; אֲבָל חַיִּים שְׂכָה
רַבֵּנוּ ז"ל, הֵיוּ בְּמַעֲלָה עֲלִיּוֹנָה וּנְפִלָּאָה מְאֹד; אֲשֶׁרִי מִי שְׂיוֹכָה
לְהַרְגִּישׁ מְעַט הַתְנוּצָצוֹת וְנִעִימוֹת הַחַיִּים שְׁלוֹ, שֶׁהִיָּה חַי חַיִּים
אַרְפִּים, חַיִּים טוֹבִים בְּאַמֶּת וְכו'.

(חֵירוֹמוֹהֵר"ן הַקָּדְמָה).

חיים נצחיים הם רק להשם יתברך, כי הוא חי לנצח, ומי שנכלל בשָׁרְשׁוֹ, דְּהִינוּ בוֹ יתברך, הוא גַּם-כֵּן חי לנצח, כי מאחר שהוא נכלל באֶחָד, והוא אֶחָד עִם הַשֵּׁם יתברך, הוא חי חיים נצחיים כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם יתברך, וְכֵן אֵין שְׁלֵמוֹת רק להשם יתברך, וְחוּץ מִמֶּנּוּ כָּלֶם חֲסֵרִים, ומי שהוא נכלל בו, יֵשׁ לוֹ שְׁלֵמוֹת, וְעַקֵּר הַכְּלָלוֹת שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בְּאֶחָד הוּא עַל-יְדֵי הַדַּעַת אוֹתוֹ יתברך, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם: "אֵלּוּ יִדְעֵתִיו – הֵייתִיו"; כִּי עַקֵּר הָאָדָם הוּא הַשֹּׁכֵל, וְעַל-כֵּן בְּמָקוֹם שְׁחוֹשֵׁב הַשֹּׁכֵל שֶׁם כָּל הָאָדָם, וְכַשִּׁידֹעַ וּמַשִּׁיג בִּידִיעַת הַשֵּׁם יתברך, הוּא שֶׁם מִמֶּשׁ, וְכֵל מֶה שְׂוִידֵעַ יוֹתֵר, הוּא נִכְלָל יוֹתֵר בְּשִׁרְשׁוֹ, דְּהִינוּ בוֹ יתברך, וְכֵל הַחֲסֵרוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, הֵן פְּרִנְסָה אוֹ בְּנִים אוֹ בְּרִיאוֹת הַגּוֹף, וְכֵל שָׂאֵר הַחֲסֵרוֹנוֹת, הַכֹּל הוּא בְּחֶסֶרֶן הַדַּעַת. וְאִף שֶׁיֵּשׁ חֲסֵרִים לְגַמְרֵי מֵהַדַּעַת, וְעַל כָּל זֶה יֵשׁ לָהֶם כָּל טוֹב, בְּאַמֶּת כָּל מֶה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֵינוֹ כְּלוֹם, וְכֵן לַהֲפוּךְ, הַשֵּׁלֶם בְּדַעַתוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֶסֶרֶן, בְּאַמֶּת הַחֶסֶרֶן אֵינוֹ כְּלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִדְרִים מֵא): "דַּעַת קִנִּיתָ מֶה חֲסֵרָתָ, וְאֵם דַּעַת חֲסֵרָתָ מֶה קִנִּיתָ", כִּי עַקֵּר הַחֶסֶרֶן וְהַשְׁלָמוֹת תְּלוּי בְּדַעַת, וְכֵן כַּעַס וְאַכְזָרִיוֹת הֵם מִחֶסֶרֶן הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז'): "כַּעַס בְּחִיק כְּסִילִים יָנוּחַ", וְעַל-כֵּן הַחֹלָה הוּא כַּעַס מִחֲמַת שֶׁהוּא אֶז בְּדִינִים, כִּי דִינִים שׁוֹרִים עָלָיו, וְדִינִים הֵם מַחֲזִין דְּקִטְנוּת, וְעַל-כֵּן הוּא בְּכַעַס. וְלַעֲתִיד לֵבֵא יִתְגַּלֶּה הַדַּעַת, וְהַכֹּל יִדְעוּ אֵת ה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה יא): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֵת ה'", וְעַל-כֵּן אֶז יִתְבַטֵּל הַכַּעַס, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁם): "וְגַר זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי... וּפְרֶה וְדָב" וְגו', "לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ" וְגו', "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֵת ה'" וְגו'; כִּי עַכְשָׁיו אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְגוֹר יַחַד – זָאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְכו', מִחֲמַת מִדַּת הַכַּעַס, אֲבָל לַעֲתִיד יוֹכְלוּ לְדוֹר יַחַד, מִחֲמַת שֶׁיִּתְבַטֵּל הַכַּעַס עַל-יְדֵי הַדַּעַת שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֶז.

(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כֵּא).

קונטרס

אשר החיים

יגלה איד האדם יכול להיות המאשר ביותר בחייו, ואיד יכולים לזכות
לזה, ומה נקרא באמת אשר החיים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הקנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדונו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד
אֲשֶׁר בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ הַדְּבָקוֹת בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִיּוֹת
דְּבוּק בְּחַיֵּי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶהוּ
עֵקֶר הַעֲשִׁירוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהָאֲשֶׁר
בְּרוּחָנִיּוֹת; אֲשֶׁר מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת
דְּבוּק בְּחַיֵּי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִזּוֹ
יִהְיֶה הַמָּאֲשֶׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקפד)

קונטרס

אֲשֶׁר הַחַיִּים

א.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר אֲשֶׁר
הַחַיִּים הָאֲמִתִּי הוּא לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ לְדִבְקוֹת הַבוּרָא
יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְטַח רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לִירֹא וְלֹא לִפְחֹד
מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, וּלְהִתְעַנֵּג בְּעֲרֻבוֹת נַעַם זִיו
שְׂכִינַת עֶזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת הָאוֹר הָאֵין סוֹף
בְּרוּךְ הוּא, הַמַּחְיָה וְהַמְהִיבָה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲשֶׁר
אֵין לָךְ עוֹד אֲשֶׁר הַחַיִּים יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי בְּזֶה הָאִפֶּן הָאָדָם
הוּא בֶּן חוֹרִין מִמֶּשׁ, וְאֵין עָלָיו שׁוּם עַל מִשׁוּם בְּשׁוֹר
וְדָם כָּלֵל, וְאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם טוֹבוֹת מִשׁוּם בְּרִיָּה, כִּי
תָּמִיד שָׁם בְּטַחוֹנוֹ רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
אָמְרוּ (מְנַחוֹת כ"ט): כָּל הַתּוֹלָה בְּטַחוֹנוֹ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

הוא, הרי לו מחסה בעולם הזה ולעולם הבא; ואין לה
אדם מאשר בחייו יותר ממנו, כי אוי לו לאדם, אשר
הוא נצרך לבריות, שאז חיייו אינן חיים כלל; כמו
שאמרו חכמינו הקדושים (ביצה ל"ב): כל המצפה על
שלחן אחרים, עולם חשך בעדו, וחיייו אינם חיים כלל;
ועל-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לדבק עצמך בחי
החיים, ואז תהיה הכי מאשר בחייה.

ב.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר עקר אשר
החיים הוא, כשאדם לוקח את כל אשר בא עליו בנקל
ולא כל-כך ברצינות, ואז דיקא יהנה מהחיים, ויזכה
לדבק עצמו בחי החיים בו יתברך, כי על כל מה
שיעבר עליו, יהיה רגיל לומר (ברכות ס): כל מאן
דעביד רחמנא לטב עביד (כל מה שהקדוש ברוך הוא
עושה, לטובה הוא מכון), כי (איכה ג'): מאתו לא תצא
הרעות, והכל רק לטובה גדולה, ואף שלעת עתה קשה
וכבד להבין דבר זה, איך הוא לטובה, עם כל זאת,
כשירגיל עצמו לקחת את כל הבא עליו בנקל, ויאמר
תמיד (תענית כ"ב): גם זו לטובה, אז דיקא ירגיש מהו

אשר החיים, ויהנה מחייו; אשרי הזוכה לזה, כי אז ירגיש עולם הבא בעולם הזה ממש.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר אין לך עוד אשר בחיים, כמו מי שמרגיל את עצמו לברח תמיד אליו יתברך, הינו בכל מה שעובר עליו בין ברוחני ובין בגשמי, יודע, אשר הכתבת היחידה לפנות אליה היא — הקדוש ברוך הוא בעצמו, ומרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ומדבר ומשיח עמו יתברך בתמימות ובכפשיטות גמור; אחי! אחי! תאמין וכן תדע, אשר אין לך עוד אשר החיים יותר גדול מזה, כי באמת אחר ישוב דעת אמת, רואים בחוש ומבינים את האמת, ובאים לידי הכרה מחלטת, אשר לאדם אין שום חבר או רע, ואפלו קרוב משפחה, שיוכל להבין את עמקי לבבו, וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות וכו', ואפלו ירצה משהו לעזר לו, לא יוכל, מרב הרגישות שיש לו, עד שלא כל אחד מבין באמת את מבוכותיו ואת קשיותו וספקותיו וכו', ולכן אי עצף, אהובי, אחי היקר, שתצית

אֶת רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָהּ, אֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ אֶת עֲבוֹדַת
 הַתַּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת — שִׁיְהִיָּה הָאָדָם רְגִיל לְדַבֵּר
 עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כֹּאֲשֶׁר יְדַבֵּר עִם רַעְהוּ, וַיִּסְפֹּר לִפְנֵי יִתְבָּרֵךְ
 הַכֹּל, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִנָּצַל מֵהַכֹּל, וְעֲלִיף לְדַעַת, כִּי
 אִם תִּקְבֹּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים, אֲזַי דִּיקָא תַּהִיָּה הָכִי מֵאֲשֶׁר
 בְּחַיִּיךָ, וְאִם, חֵס וְשָׁלוֹם, תִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הַכֹּל, אֲזַי
 לְבִסּוּף תַּעֲקֹר מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְתַפֵּל בְּאֵין תְּקוּמָה,
 רַחֲמָנָא לְעֵלְיָן; וְדַבֵּר זֶה בְּרוּר לְמִי שֶׁבָּקִי בְּהִנְהַגַּת
 הָעוֹלָם, אֲשֶׁר אֶפְלוּ אֶשְׁתּוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתָיו שֶׁל אָדָם, אֵינֶם
 מְעֻנְיָנִים לַעֲזוֹר לוֹ בְּשַׁעָה שְׁלֹא יוֹצֵא לָהֶם הַחֲשָׁבוֹן כְּמוֹ
 שֶׁהֵם מְחַשְּׁבִים, אוֹ כְּשֶׁהוּא אֵינּוּ רוֹקֵד כְּפִי הַמִּנְגִּינָה
 שֶׁהֵם מְנַגְּנִים לִפְנֵי וְכוּ', שְׂאֵז בּוֹדָאִי יַעֲזוּבוּהוּ, וַיִּרְגִּישׁ
 כָּל מִינֵי מְרִירוֹת בְּחַיָּיו, וַיִּקְלַל אֶת יוֹם לִידָתוֹ, מְרַב
 מְרִירוֹת דְּמְרִירוֹת שֶׁרַק תַּעֲבֹר עָלָיו, מֵה שְׂאֵין כֵּן מִי
 שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְדַבֵּר רַק
 עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיּוֹדַע שְׂאֵין לוֹ אֵל מִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָה רַק
 אֶל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוֹ, דִּיקָא הוּא יִזְכֶּה לַהֲיוֹת
 הָכִי מֵאֲשֶׁר בְּחַיָּיו; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים יְדִיעָה זֹו הֵיטֵב
 בְּתוֹךְ לִבּוֹ, וְאֲזַי טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא.

ד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי הָאָדָם הַכִּי
מֵאֲשֶׁר בְּחַיּוֹ הוּא זֶה שְׂאִינוּ צָרִיף טוֹבוֹת מֵאַחֲרִים כָּלֵל,
וְהוּא עֲצָמָאֵי לְגַמְרִי, כִּי תִכֶּף וּמִיד כְּשֶׁהָאָדָם עֲדִין נִצְרָף
לְבָרִיּוֹת, אֲזִי חַיּוֹ אֵינָם חַיִּים כָּלֵל, וְהֵם מְרִים לוֹ מְאֹד,
כִּי מִי שֶׁתְּלוּי בִּיּוֹדֵי אַחֲרִים עוֹלָם חֲשׂוֹף וּמְרוֹר לוֹ, מֶה
שְׂאִין בֶּן, מִי שְׂזוֹכָה לֵהִיּוֹת עֲצָמָאֵי לְגַמְרִי, וְאִינוּ תְּלוּי
בִּיד אַחֵר כָּלֵל, הוּא הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיּוֹ; וְלִזְכוֹת לְהַגִּיעַ
אֶל זֶה הוּא רַק עַל-יָדֵי, שִׁירְגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כֹּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְזֶה
נִקְרָא הַתְּבוּדוֹת, וּמַעֲלֵת עֲנָן זֶה אֵין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר
כָּלֵל, כִּי בְּזֶה שִׁמְרָגִיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְלִבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כֹּל מֶה שֶׁצָּרִיף — בֵּין בְּרוּחָנִי
וּבֵין בְּגִשְׁמִי, עַל-יָדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּאֵמֶת עֲצָמָאֵי, וְאִינוּ
צָרִיף שׁוֹם טוֹבוֹת מִבֶּשֶׁר וָדָם, וְאִזּוֹ הוּא הָאָדָם הַכִּי
מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּים, וְזֶהוּ אֲשֶׁר הַחַיִּים — כְּשֶׁאִינוּ נִצְרָף אֶל
הַבְּרִיּוֹת כָּלֵל.

ה.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר אין לך אדם
 בזה העולם, שלא יעבר עליו איזה משבר בחייו, יש מי
 שעוברים עליו משברים וגלים בכל יום, ויש מי
 שעוברים עליו משברים וגלים פעם בשבוע או פעם
 בחדש וכו', אבל אין לך אדם שלא יעבר עליו איזה
 משבר בחייו, וזה מה שמכניס בו דכאון ועצבון פנימי,
 והורסו לגמרי, עד שנדמה לו, כאלו אבד מנוס ותקוה
 ממנו לגמרי, וחושב, שהוא הכי אמלל בחייו, ואין עוד
 אמלל יותר ממנו, ומרים לו החיים מאד מאד, ועל-כן
 מי שרוצה להיות מאשר בחייו, עליו לידע ידיעה זו, כי
 על כל ברירה שבעולם עובר מה שעובר, והוא אינו
 היחיד, ואף שזו לא נחמה, כי סוף כל סוף מר ורע לו
 מהמשברים והגלים שעוברים עליו, אף בזה שידע,
 שעל כלם עובר מה שעובר, יקל לו לקבל הכל,
 כמאמר החכם: צרת רבים חצי נחמה, כי בדרך כלל,
 עקר המשברים והגלים שעוברים על כל אחד ואחד
 בזה העולם, עד שמר לו מאד, ונדמה לו, שהוא הכי
 אמלל בחייו, כל זה הוא רק מפני שחושב, שרק עליו
 עוברים צרות ויסורים כאלו, ורק עליו עוברות מרירות

והרפתקאות כאלו, וזה הורס לו את חייו, ומכניס בו דכאונות קשים, אבל תכף ומיד כשיזכה לישוב הדעת, וידע, אשר כל העולם הזה הוא כמו ים סוער, וכלנו יושבים באותה ספינה, אז יחשב מחשבות איה להקל את חייו, ולקחת כל דבר בנקל, ולא יתפעל כל-כך מכל מה שעובר עליו, כי יודע אשר כך מתנהג ועובר על כל אחד בזה העולם, ועל-ידי-זה דיקא יזכה להיות הכי מאשר בחייו, ורק בדיעות אלו תלוי האשר בחיים.

ו.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי המאשר בחיים, זה האדם אשר אינו בוטח בשום בריה רק בו יתברך, והוא עצמאי לגמרי, ואינו צריך להחניף את אף אחד, וחי חיי עצמו, ואינו צריך לתן דין וחשבון לשום בריה שבעולם, רק לו יתברך, וכן אינו מתפחד משום בריה שבעולם, רק דבוק בחי החיים, וממשיך על עצמו הארת האין סוף ברוך הוא, אשר אין לה עוד נעימות וערבות יותר מזה, כי להפוך — תכף ומיד כשאדם רק מתפעל מאחר, ומסתפל על אחרים מה הם

מגיבים עליו, וכן כשהוא צריך לחנף את משהו, אז חזיו אינם חיים כלל, כי תמיד הוא צריך את אחרים, ואין לו שום אשר ושמחה, מה שאין כן, כשמדבק עצמו רק בו יתברך, ומרגיל את עצמו לדבר רק עמו יתברך, כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו, הרי הוא הכי מאשר בחיים; אשרי לו!

ז.

ראה, אהובי, אחי היקר, מה שעבר עליך בימי חייך, כמה צרות ויסורים, מרידות והרפתקאות כבד עברו עליך? כמה מיני מריבות, מחלוקת ובלבולים עברו עליך בימי חייך? ומה נשאר לך מכל זה? רק עגמת נפש, ואתה ממרמר, מדוע לא תתחיל לחקר מהי כל התכלית של הסכל הגדול הזה, שאתה סובל? מה תפקידך בחייה? ואז אם תתחיל לחקר בזה, ולשאל תמיד את עצמך לאן אני הולך, אז יוקא תבוא אל ההכרה האמתית, אשר אין שום מציאות בלעדי השם יתברך, והוא מנהיג את עולמו בחשבון צדק עד מאוד, והכל נברא בכונה עמקה, ועקר התכלית בחיים הוא — רק לחזר ולדבק עצמו בחי החיים, ולהמשיך על

עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, זִיו רוּחַ הַחַיִּים, וְזֶה עֵקֶר אֲשֶׁר
הַחַיִּים, שְׁצָרֶיךָ הָאָדָם לְזֻכּוֹת לָזֶה, לִהְיוֹת בֶּן חוֹרִין
אִמָּתִי, בְּלִי שׁוֹם עַל שֶׁל בָּשָׂר וָדָם, רַק לְדַבֵּק עֲצָמוֹ
תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא עֲצָם הַחַיִּים, אֲזִי אִם תִּלָּךְ בְּדֶרֶךְ
זוֹ, תִּהְיֶה הִכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ.

ח.

צָרִיךְ שִׁתְּדַע, אֱהוּבִי, אַחִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עֵקֶר אֲשֶׁר
הַחַיִּים הוּא לִהְיוֹת מִשְׁפִּיעַ לְזֻלָּתוֹ, כִּי רַב הַצָּרוֹת,
הַיִּסּוּרִים וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת, שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל, הוּא רַק
כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה מִקְבֵּל, שְׂאֵז הוּא בְּכַחֲנִית צִמְצוּם הַדַּעַת
וְהַשֶּׁכֶּל, וְנוֹפֵל תָּמִיד בְּקִנְיָא, בְּשִׁנְאָה וּבְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת,
עַד שֶׁאוֹכֵל אֶת עֲצָמוֹ מֵרַב צָעַר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ, וְכֵן מִי
שֶׁהוּא נִכְנָס תָּמִיד בְּתוֹךְ תּוֹכוֹ, עַל־יְדִיָּזָה הוּא נַעֲשֶׂה
עֲצָבִי וּמְדָבָא, וְאֵין לוֹ שׁוֹם טַעַם בְּחַיָּיו, וְהוֹלֵךְ תָּמִיד
מִמָּרָמֵר, מֵה שְׂאֵין בֶּן מִי שְׁמֵרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לִהְיוֹת עוֹזֵר
לְזֻלָּתוֹ, וְהוּא תָּמִיד מְחֻזָּק אֶת אַחֲרִים, מְשַׁמֵּחַ אוֹתָם,
מְחַיֶּה אֲלֵיהֶם, וּמִקְבֵּל אוֹתָם בְּפָנִים שׁוֹחֲקוֹת וּשְׂמֵחוֹת,
הוּא שׁוֹכֵחַ מִעֲצָמוֹ, וְיוֹצֵא מִשְׁטִיּוֹתָיו וּמִדְּמִינוֹתָיו,
וְהוּא מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּים, וְהַחַיִּים שְׁלוֹ הֵם חַיִּים נְעִימִים;

וזכר כלל זה, אהובי, אחי, כי בזה תלוי עקר אשר החיים — כפי ששוכח מעצמו, ואינו נכנס בתוך תוכו, בן הוא יותר מאשר; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, רק תמיד משתדל לעזר לזולתו, ואז טוב לו בזה ובכא תמיד.

ט.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר עקר אשר החיים בזה העולם הוא דיקא לאדם, אשר בורח אליו יתברך, ואינו מבלבל עצמו משום ברירה שבעולם, ואינו מסתפל על שום דבר, רק תמיד מחשבתו, דבוריו ומעשיו הם משתוקקים אליו יתברך, ורוצה להמשיך על עצמו שפע מחי החיים, ולא אכפת לו שום דבר שבעולם, אדם שזוכה להגיע אל מדרגה כזו, דיקא הוא חי חיים טובים, ורק הוא הכי מאשר בחייו; אשרי מי שזוכה להגיע אל זה, ואז חי חיים אמתיים ונצחיים, ולהפוך מי שמתערב תמיד בעסקי אחרים, ומכניס את עצמו בעניינים אשר אינם שייכים לו כלל, הוא הכי אמלל, כי תמיד מסתבך בסבוכים אחרים, ומרים ורעים לו החיים, ובפרטיות מי שמתערב בריב

לא לו, ותמיד הוא באמצע, אזי הוא סובל יותר מכלם, וכל-כף מרים לו החיים, עד שנמאס לו הכל; על-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לקחת את עצמך בידיך, ומעכשו תקבל על עצמך, שלא תתערב בשום מריבות ועסקים של אחרים, אתה ראה לחיות את החיים שלך דיקא, ואז תהיה הכי מאשר בחייד, ועולמך תראה בחייד, הינו שתרגיש כל מיני נעימות בחייד.

י.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר עקר אשר החיים הוא דוקא כשאדם מסיח דעתו לגמרי מכל מה שקורה עמו, ובזמן רק אליו יתברך, כי בזה העולם עובר על כל אחד מרירות דמרירות עד אין סוף, והאדם נופל מדי פעם בפעם אל צרות צרורות, ומרים לו החיים עד מאד, עד שיש בני אדם, שאומרים לעצמם — הלוואי שכבר יגיע הסוף שלהם, כי מה שוים להם החיים מרב מרירות והרפתקאות, שעוברות עליהם מבית ומבחוץ, ויש בני אדם, אשר מרב מרירות, צרות, חלישות הדעת ועגמת נפש, שיש להם מבניהם, מבנותיהם וממשפחתם, הם חושבים

מחשבות להתאבד, חס ושלום, או לברח למרחקים וכדומה, כל אחד כפי צרותיו ומרירותו, מה שסובל, ובאמת אם יהיה לה רק קצת שכל, תצטרך להודות על האמת, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואנה מפניך אברח, ואנה מפניך אסתיר, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו, ואי אפשר להסתיר ממנו יתברך כלל, ואדרבה אם רק תחשב שיש איזה מקום לברח ממנו או להתחבא ולהסתיר עצמך מפניו, אז דווקא יתחילו צרותיך יותר ויותר; על-כן העקר לברח רק אליו יתברך, ולהסיר מעיניו את כל הבלי העולם הזה, וירגיל את עצמו לא להסתכל על זלזלו, ולא לשים לב אל כל משפחתו ואל כל יוצאי חלציו, רק ירגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, וירגיל עצמו לשפח את כל העבר שלו, ויבוא רק אליו יתברך, ואז דווקא ירגיש אשר החיים, ויהיה הכי מאשר בחייו, ויצחק מפל העולם כלו.

יא.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר עקר אשר

החיים הוא רק לברח אליו יתברך, ולא יהיה לו שום עסק עם אחרים כלל, כי דרך בני אדם, שהם דוקרים את זלזלתם בחרב לשונם, ומכאיבים להם מאד מאד; ועל-כן אשרי מי שמרגיל עצמו לברח רק אליו יתברך, ומפרש את כל שיחתו וכל מה שעובר עליו רק לפניו יתברך, אשר על-ידי כל זה נכלל בחי החיים, וממשיך על עצמו אור וזיו הארת חי החיים, שהוא הקדוש ברוך הוא בעצמו, אשר באמת אין לה עוד נעם וערבות, זיו וידידות אשר החיים כמו מי שיודע את האמת לאמתה — שאין לו אף אחד בחיים, שיבין אותו, רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, ועל-כן אין לו ללכת אל אף אחד בעולם, רק אליו יתברך בעצמו, וכל מה שיחלק בדעתו את אמתת ידיעה זו, כמו-כן יהיה הכי מאשר בחייו, כי בדרך כלל עקר כל האכזבות והפשלונות בחיים הוא רק, כשנדמה לו שיש אחד בעולם, שיכול להבין אותו, או יש אחד בעולם שיכול לעזר לו, ועל-כן כשאינו מוצא את האדם הזה, שהוא מחפש, או אפלו נדמה לו בקטנות דעתו, שפכר מצא את האדם הזה שחפש, אף הלה אינו רוצה לדבר עמו, אשר מכל זה הוא נעשה מאכזב ושובר כחרס הנשבר; צריך שתדע היטב, אהובי, אחי היקר, כי הפל הבל

ורעות רוח, וששום בריה לא תאכזב אותך, ושום בריה
 לא תבלבל לך את דעתך, ושאף אחד לא יאמר לך
 שהוא יכול לעזר לך, או שהוא אינו יכול לעזר לך, כי
 הכל הבל ורעות רוח, כי זה לא תלוי בו כלל; ועל-כן
 אל תהיה מאכזב משום בריה שבעולם, ואל תצפה אל
 שלחן חכרה, אתה ברח לך רק אליו יתברך, ותדבר רק
 עמו יתברך, ותספר רק לפניו את כל מה שכואב לך,
 כמו שמספרים ומדברים עם בשר ודם בלשון נוכח, כי
 הקדוש ברוה הוא מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל
 עלמין, וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו
 יתברך כלל, וככל מה שתכניס בדעתך ידיעה זו, כמו-
 כן תתגלה אליך הארה נוראה ונפלאה מעצם אלהותו
 יתברך, עד שתרגיש על פניך אורו האין סוף ברוך
 הוא, ויהיה דבורך אליו בלשון נוכח ממש, פנים אל
 פנים, ואז לא תצטרך את אף אחד בעולם, ותהיה הכי
 מאשר בחיים, כי רק זה נקרא אשר החיים — כשכא
 אל ההכרה הזו, אשר אין לו אף אחד בעולם זלזל
 יתברך, ואז כשתגיע אל הרגע הכי מאשר הזה, אז
 דוקא תרגיש את אשר החיים, וכבר לא יהיה בעולם
 אדם יותר מאשר ממך; וזכר כלל זה מאד מאד, כי
 תצטרך את זה בחיי היום יום, כי על-פירב אדם כל-

כך שבור, ונדמה לו כאלו הוא הכי אמלל בחיים, כי אין לו חבר, ואין לו לפני מי לספר את לבו, ואין מי שיבין אותו, ואפלו כשנדמה לו, שיש באיזה מקום חבר ואדם כזה, הוא צריך לטלטל עצמו שעות על גבי שעות, עד שיגיע אליו, ואפלו כשמגיע כבר אליו, הלה אינו מקבלו בסבר פנים יפות, או אין לו זמן בעבורו, אשר מכל זה הוא נשבר כחרס הנשבר, ונעשה מאכזב בחייו, ונדמה לו, אשר בודאי הוא מלא כשלונות, מה שאין כן, כשיכניס בדעתו ידיעה זו היטב, אז דוקא יהיה הכי מאשר, וירגיש טעם בחייו, כי כשמדבק עצמו רק בו יתברך, נעשה הכי מאשר בחיים, ורק זה נקרא אשר החיים האמתי; אשרי לו!

יב.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי חיי האדם בזה העולם הם קשים מאד מאד, וכל אחד יש לו הקטנות והירידות, הבלבולים וההשלקות שלו, שנופל ויורד ונשלף למקום שנופל ויורד ונשלף מדי פעם בפעם, עד שעל-פירב נדמה לו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו, ויש כאלו שנופלים בדעתם כל-כך, עד שהולכים

במחשבות של התאבדות, רחמנא לצלן, מרב מרירות
 ודכאון שנכנסו בהם, ויש שנופלים עוד יותר, עד
 שנדמה להם, שהם הכי גרועים, והולכים במחשבות
 של אשמה, וקשה וכבד להוציא אותם ממחשבות
 ורעיונות רעים כאלו, ובאמת אחר קצת ישוב הדעת,
 פשוטים להתישב בדעתם, הלא ימי שנותינו הכל
 הכלים, הנה אנחנו כאן, והנה אנחנו שם, והחיים
 פורחים מאד, ועל-כן על מה ולמה להתבלבל מכל
 דבר קטן או גדול, יותר טוב לחזור בתשובה אליו
 יתברך, והוא יתברך אב הרחמן, מקבל את כל השב
 אליו, ואפלו עומד אדם ומחרף ומגדף כלפי מעלה,
 חס ושלום, ואפלו עבד עבודה זרה, עדין יש לו תקוה
 לתקן הכל, העקר שרק ישוב בתשובה שלמה אליו
 יתברך; ועקר התשובה, שירגיל את עצמו לדבר עמו
 יתברך בלשון שרגיל בה, ויספר לפניו יתברך את כל
 אשר עם לבבו, וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות,
 ועל-ידי-זה יוריד מעצביו ומלבו את כל מה שמעיק
 לו, ויזכה לדבק עצמו בחי החיים בהשם יתברך
 בעצמו, וירגיש כל מיני ערכות, נעם, זיו וחיות
 אמתיים, ויהיה הכי מאשר בחיים, כי זה עקר אשר
 החיים, כשאין עליו שום מתחים, ואין לו שום קשיות

וספקות ועקממיות בלבבו עליו יתברך, שאז יזקא משתנים לו כל החיים; על-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לשכח את כל העבר שלך, והרגל עצמך לשמע קול כלי זמר, ותחזק את עצמך להיות בשמחה עצומה, ואל תמשיך עצמך כל-כך אל הצער, אפלו שכבר חטאת ועשית כל מיני עברות שבעולם, ואפלו עדין עובר עליך מה שעובר, אתה ראה רק לחזור בתשובה אמיתית אליו יתברך, ותשתוקק רק אחריו יתברך, ותהיה אף ורק בשמחה עצומה, כי מכל העצבות והדכאונות לא יבוא לך שום דבר, ולא תתקן שום דבר, כי זה רק יוריד וישליך אותך בנוקבא דתהומא רבא יותר ויותר, וימרר את חייך, מה שאין כן, כשתרגיל עצמך לשכח את העבר, ותשתדל להיות תמיד רק בשמחה עצומה, ותדבר עמו יתברך, וכן תדבר עם אחרים דבורי אמונה והשגחה פרטית, על-ידי-זה תהיה הכי מאשר בחייה, ותרגיש באמת מה נקרא אשר החיים; אשרי המצית את כל זה, ואז טוב לו תמיד.

יג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! אם אתה רוצה

להיות הכי מאשר בחייה, אז קבל על עצמך לשמר את פתחי פיה, ולכלי לדבר כל העולה על רוחך, ומכל שכן שלא תענה למבזי נפשך, ולמחרפיה, רק תדם ותשתק למצערי נפשך ולמבזיה, ולכל תגיב להם, כלל וכלל לא, ואז דוקא תהיה הכי מאשר בחייה, כי השומר את דבורי פיו, הרי הוא הכי מאשר בחייו, כי אשר החיים תלוי רק כפי שזוכה לשמר את דבורו, וכמאמר החכם: "עד שהדבור בפיה, אתה מושל עליו, וכשהוצאת את הדבור, הדבור מושל עליך", כי תכף ומיד כשאדם כבר הוציא מפיו איזה דבור שלא היה צריך, הרי זה עוקר את עצמו מהחיים, והוא הכי אמלל בחייו, כי צריך לבקש ולהתחנן שימחלו לו, ואם הדבור הוא בביתו עם אשתו, אזי גורם לעצמו מריבות קשות ומרות, וחייו ממרמרים עד מאד; ועל-כן ראה, אהובי, אחי, לשמר את דבורך, ולא כל מה שאתה חושב, אתה צריך להוציא מפיה, ואז דוקא על-ידי שתיקתך תהיה הכי מאשר בחייה, ותזכה לראות, להבין ולהרגיש את אשר החיים; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה; ואשרי המודה לדברי אלה.

יד.

ראה, אהובי, אחי היקר, כמה בקשתיך והזהרתיך, שתשמר מאד את פתחי פיך, ואל תדבר כל העולה על רוחך, כי דוקא על-ידי-זה תסבל אחר-כך מה שתסבל יסורים קשים ומרים, כי כשתפקיר את הדבור לדבר כל מה שאתה רוצה, זה מביא אותך למחלקת ולמריבות, לזכוכים ולסכסוכים, וזה רק ימרר את חייך, מדוע לא תרגיל עצמך לא לדבר כל העולה על רוחך, ותדם ותשתק, ואל תכנס בשום מחלקת ומריבות, ואז דוקא תצליח בחייך, ותהיה הכי מאשר בחייך, כי עקר אשר החיים תלוי דוקא בשמירת הדבור, אשר זה כבר מביא את האדם לסבלנות ולאריכות אפים, וכבר אינו כועס, ואינו מקפיד על שום דבר שבעולם, כי מי שמרגיל עצמו לדם ולשתק על כל מה שעובר עליו, ואינו מגיב כלל, רק סותם פיו וסובל, אז דוקא יתגלה לפני עיניו אור נורא ונפלא עד מאד, שירגיש איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן הכל מתנהג רק בהשגחתו יתברך הפרטי פרטית, ויטה את אזניו וישמע רמזים נוראים ממנו יתברך, כי הוא יתברך מצמצם עצמו כביכול מאין סוף

ועד אין תכלית בכל יום, בכל שעה ובכל רגע אל כל
 בר ישראל, ומגלה לו גלויים נוראים ורמזים נפלאים,
 אשר זהו עקר אשר החיים, מי שזוכה להטות לבו
 ודעתו, אזניו ועיניו אל כל זה, אף מחמת רב עוונותיו
 וחטאיו של האדם, נטמטם שכלו ודעתו, ונסתרים
 מעיניו ומאזניו כל הכרוזין והרמזים העליונים, ועל-כן
 סובל כל-כך בחייו, והכל מפני שאינו שומר את דבורו
 כלל; ועל-כן עשה זאת, איפא, ידידי היקר, והרגל
 עצמך על כל פנים מהיום הזה לשמר את דבורי פיה,
 ואל תדבר כל העולה על רוחך, ומכל שכן שלא תכנס
 בשום ופוחים וסכסוכים עם שום בריה, רק תשתדל
 לדבר תמיד בנעימות ובלישוב הדעת דבורי אמונה
 והשגחה פרטית ודבורי התחזקות, ותדבר על לב כל
 בר ישראל דבורי נחומים, ואז דוקא תהיה הכי מאשר
 בחייה, כי עקר אשר החיים תלוי אף ורק בשמירת
 הדבור — לשמר על דבורו, ולא להפקירו כלל; וזכר
 כלל זה, כי תצטרך את זה תמיד!

טו.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי דיקא מי

שמשֶׁתִּדֹּל לַעֲזֹר תָּמִיד לְזִלְתּוֹ, הוּא הָכִי מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּיו,
 כִּי לְהַפּוֹךְ, מִי שֶׁתָּמִיד מִמְרָמֵר, וְשׁוֹנֵא אֶת הַבְּרִיּוֹת, הוּא
 הָכִי אִמְלָל בְּחַיִּיו, וּמְרִים לוֹ מְאֹד כָּל הַחַיִּים, כִּי הוּא
 תָּמִיד רַב עִם זִלְתּוֹ; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, אַחִי הַיָּקָר,
 לִקְחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיָדֶיךָ, וְתַרְגִּיל עֲצָמָךְ לִקְבֹּל אֶת כָּל בֶּר
 יִשְׂרָאֵל בְּסֶבֶר פָּנִים יְפוֹת, וְתִדְבֵּר אֵלָיו דְּבוּרֵי נְחוּמִים
 וְהַתְחַזְּקוֹת, וְאַמּוֹנָה בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ הַפְּרָטִי הַפְּרָטִית,
 וּבָזָה תַּחֲיָה אוֹתוֹ מִמֶּשׁ, וְאַתָּה תִּהְיֶה מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּיךָ, וְכֵן
 הוּא יִהְיֶה מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּיו, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוֹ
 הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר טוֹב, הַכֹּל חֲפָצִים לְשִׁמְעַ (עֵין לְקוּיטִי-
 מוֹהֲרֵ"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"ט), וְכָל אֶחָד סוֹבֵל בְּחַיִּיו מֵה
 שְׁסוֹבֵל, וּבָזָה שֶׁתַּחֲזֹק אוֹתוֹ, וְתֹאמֶץ אוֹתוֹ, בָּזָה שְׁנֵיכֶם
 תִּהְיוּ מֵאֲשֶׁרִים בְּחַיִּיכֶם, כִּי אֵין לָךְ עוֹד מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּים
 יוֹתֵר מִזֶּה, שְׁזוֹכָה לַעֲזֹר לְזִלְתּוֹ תָּמִיד; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה,
 וְאֲשֶׁרִי לוֹ בִּבְּא !

תם וּנְשָׁלֵם, שְׁבַח לֵאל בּוֹרֵא עוֹלָם !

עָקַר יִשׁוּב הַדַּעַת הוּא עַל-יְדֵי
שְׂמִימָה, כִּי עַל-יְדֵי הַשְׂמִימָה הַמִּחַ
מִיִּשְׁבּ, וְיָכוֹל לְהִנָּהִיג הַמִּחַ כְּרָצוֹנוֹ,
לְחֹשֶׁב עַל תְּכֵלֶיתוֹ הַנִּצָּחִי. אֲבָל
עַל-יְדֵי מָרָה שְׁחֹרָה וְעֲצָבוֹת הַמִּחַ
וְהַדַּעַת בִּגְלוֹת, וְקִשָּׁה לוֹ לִישֹׁב
דַּעְתּוֹ. נִמְצָא, שְׂעֲצָבוֹת הֵיא מְנִיעָה
גְּדוֹלָה מְאֹד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.
(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י')

קונטרס

ברכת החיים

בו יבאר איך שהאדם יכול לחיות בזה העולם חיים ברוכים, ולהפך
את כל מה שעובר עליו לברכה, ולהמשיך על עצמו ערבות, נעימות,
ידידות, זיו, חיות אלקותו ותברך, אשרי לו!

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר",
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הקנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד
בְּרָכָה בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ הַחַיִּים, הֵינּוּ
שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לְחַיּוֹת; כִּי רוֹאִים עַל-
פִּי-רֹב בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּל-כֶּף נִפְלוּ בִּיאוֹשׁ,
עַד שֶׁמֵּתִיָּאֲשִׁים מִחַיֵּיהֶם, וּמִקְלָלִים אֶת
הַיּוֹם שֶׁנּוֹלְדוּ בוֹ. וְעַקֵּר הַחַיִּים הוּא
כְּשֶׁמִּבְרָךְ אֶת חַיּוֹ, שֶׁזוֹ בְּרַכַּת הַחַיִּים;
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל אֲמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כְּזוֹ, שֶׁמִּבְרָךְ תָּמִיד אֶת
חַיּוֹ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תַּקפ"ה)

קונטרס

בְּרֵכַת הַחַיִּים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עָקַר "בְּרֵכַת
הַחַיִּים" הוּא רַק כְּשִׁזְזוּכָה לִהְיוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ
בְּדַבְּרוֹת אָמֶת, וַיִּדַּע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר
אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְרַק זֶה נִקְרָא חַי — מִי
שִׁזְזוּכָה לְהַפְלִיל בְּחַי הַחַיִּים; וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רוֹצֶה
לְהַכְנִיס בָּנוּ אֶת הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים הָאֵלּוּ — שֶׁנִּזְכָּה
לְהַפְלִיל תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל
לְשׁוּבָרְנוּ אוֹ לְרַחֲקָנוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַק מִכָּל דָּבָר
נִזְכָּה לְהִרְגִּישׁ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה
לְבַד נִקְרָא חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְנִצְחִיִּים, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ
פֹּאֵר אֶת עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא חַי בְּכָל פֶּעַם חַיִּים חֲדָשִׁים,
כִּי הִיָּה נִכְלָל כָּל-כָּף בּוֹ יִתְבָּרַךְ מֵרַב תְּשׁוּקָתוֹ

ודבקותו באל אמת, עד שבכל רגע ממש התחיל
 חיים חדשים, ועל אף שעבר עליו מה שעבר
 מבחוץ — שדברו עליו מה שדברו, והיתה עליו
 מחלקת גדולה, עם כל זאת תמיד ברח רק אליו
 יתברך, ונכלל בו לגמרי, עד שלא הרגיש שום
 הרגשה כל שהיא, רק חי חיים נעימים, חיים
 חדשים בכל פעם, וזה בעצמו נקרא "ברכת
 החיים" — שצריכים להגיע לזה, הינו חיים כאלו
 שזוכים על ידם להפיר את הבורא יתברך שמו,
 אשר חיים כאלו נקראים באמת חיים, וזה עקר
 החכמה, כמו שפיתוב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה
 בעליה"; ועקר החכמה — להשתדל להתנגע,
 לידע ולהפיר אותו יתברך, שהוא חי החיים, וכל
 אחד כפי קרובו לזה, כן חייו חיים, ולהפך —
 להפך, ועל-כן רשעים בתייהם קרויים מתים,
 ולהפך — צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות
 יח.), מחמת שתמיד הם דבוקים בחיים אמתיים,
 כמו שפיתוב (דברים ד, ד): "ואתם הדבקים בהו' אלהי
 אלהיכם, חיים כלכם היום"; ועל חיים אלו אנו
 מתפללים הרבה בראש השנה — זכרנו לחיים,
 וכתבנו לחיים, כי רק זה נקרא חיים — כשזוכה
 להפיר אותו יתברך, ויודע, אשר הוא יתברך מתייה,

מהיה ומקנים את כל הבריאה כלה, ואין אדם נוקף
 אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה
 (חלין ז:), ואין שום טבע כלל, כי אפלו צפרא קלילא
 (צפור קטנה) מבלי רשותו יתברך אינה נלפדת,
 ומכל שכן בן אדם (ירושלמי שביעית ט, א); ועל-כן
 בידיעות אלו שום דבר אינו יכול לשוברו, כי הוא
 יודע אשר הכל ברשותו יתברך, ועל-כן אינו
 מתפעל משום בשר ודם, רק תמיד מרגיל את עצמו
 לברח אל חי החיים, שהוא הקדוש-ברוך-הוא
 בעצמו, וזה נקרא "ברפת החיים"; אשרי מי
 שמשתוקק להגיע אל חיים כאלו, אשרי לו!

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי עקר "ברפת
 החיים" של האדם בזה העולם הוא רק פשוטה
 להיות עצמאי לגמרי, ואינו נצרך אל הבריות כלל,
 כי כל זמן שהאדם צריך לטובת זולתו, אזי עולם
 חשוך בעדו, ומר ומרור לו, ומכל שכן כשזולתו
 משפילו, מכניעו, מבטלו ומגרשו, אז חייך מקללים
 ממש, רחמנא לצלן, אבל תכף-ומיד כשמכניס
 בדעתו, אשר אין שום מציאות בלעדי השם

יִתְבַּרֵּךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁשֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִתְּחִילָה, מִהֵיכָּה וּמִקַּיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְרַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ צְרִיכִים לְהַתְפַּלֵּל, וּלְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ כָּל מָה שְׁצָרִיכִים, עַל-יְדֵי יָדִיעוֹת אֱלוֹ הָאָדָם זוֹכָה לְחַיּוֹת חַיִּים בְּרוּכִים, חַיִּים נְעִימִים, וּכְבֹּד אֵין הוּא צָרִיךְ לִפְחֹד כָּלָל, וְחַי חַיִּים בְּטוֹחִים עַד מָאד; וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּלִשׁוֹן שְׁאֵתָהּ רְגִיל בָּהּ, וּתְיַחֵד לְעַצְמוֹ מְקוֹם פְּנוּי שְׂאֵין שֶׁם בְּנִי-אָדָם — אוּ בְּחֹדֶר לְבַד, אוּ בְּשָׂדֶה, אוּ בְּמִקְוֶה אַחֵר, שְׂאֵין שֶׁם בְּנִי-אָדָם וּתְתַחֵל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּלִשׁוֹן שְׁאֵתָהּ רְגִיל בָּהּ, וְאַף שֶׁבְּתַחֲלָה תַּחֲשֹׁב כְּאִלוֹ אֵין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ וְכוּ', וּכְאִלוֹ אֵין צְרִיכִים אוֹתָךְ לְגַמְרִי וְכוּ', וּכְאִלוֹ אֵין לְדַבּוּרֶיךָ שׁוֹם שׁוֹי כָּלָל, עִם כָּל זֹאת רָאָה לְהַתְמִיד בְּזֶה — לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ רַק לוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְסוּף כָּל סוּף יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְתִרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְיִהְיֶה יָמִי חַיִּיךָ בְּרוּכִים וּמְתֻקִּים עַד מָאד, וְרַק זֶה נִקְרָא "בְּרֶפֶת הַחַיִּים" — מִי שְׂאֵינוֹ נִצְרָךְ אֶל אַחֵר כָּלָל, וְצָרִיךְ רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל זְמַן שֶׁהָאָדָם שֶׁם מְכַטְחוֹ בְּכֶשֶׁר וְדָם, עַדִּין אֵינוֹ בְּטוֹחַ שְׂלֹא יִפֹּל לְשֹׂאֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, וְיִהְיֶה חַיּוֹ מְקַלְלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אָבֵל

בו בָּרַגַע שִׁיבּוֹא לִידֵי הַכָּרָה זֶה, אֲשֶׁר אֵין לוֹ לִפְנֵי
מִי לְסַפֵּר אֶת כָּל לְבוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו, אִזּוֹ
דִּיקָא יִגִּיעַ אֶל "בְּרֶפֶת הַחַיִּים"; אֲשֶׁר לֹא!

ג.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בְּכָל פַּעַם
שֶׁהָאָדָם מִתְחִיל לְהִשְׁתַּוְּקֶק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְרוֹצֶה
לְשׁוּב אֵלָיו בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִזּוֹ הוּא אוֹחֵז
בְּשִׁחְרִית, כִּי שִׁחְרִית מְרֻמָּזֶת עַל הַתְּחִלַּת עֲבוּדַת
הָאָדָם בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-פִּי-רֹב בְּתִחְלָה
כְּשֶׁמִּתְחִיל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוֹלֵךְ לוֹ כְּסֵדֶר,
וְלוֹמֵד וְעוֹסֵק בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּסֵדֶר, וּמֵאִיר
לוֹ מְאֹד, כִּי כֵּן הִיא הַדֶּרֶךְ לְכָל אֱלֹו הָרוֹצִים לַחֲזֹר
בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית — שֶׁבְּתִחְלַת הַתְּקַרְבוּתָם אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ מְרַגִּישִׁים כָּל מִינֵי נְעִימוֹת, עֲרֻבוֹת, מִתִּיקוֹת
וְחִיּוֹת אֲמִתִּית, וּמִמָּשׁ מְרַגִּישִׁים "בְּרֶפֶת הַחַיִּים"
מְרֹב אֹור, אֲבָל עַל-פִּי-רֹב אַחֵר כִּמָּה זְמַן הֵם
נוֹפְלִים מִכָּל תְּשׁוּקָתָם וְהַתְּעוֹרְרוּתָם בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְחִיל לְנִסּוֹת אוֹתָם אִם
בְּאֵמֶת כּוֹנְנִתָם לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְלִהְיוֹת דְּבוּקִים בְּחֵי הַחַיִּים — לְטַעַם מֵאִלָּן

הַחַיִּים וְלַהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָם "בְּרֶפֶת הַחַיִּים", וְאִזּוֹ זֶה
 עָקֵר הַנְּסִיּוֹן לְאָדָם, וְזֶה נִקְרָא — צְהָרִים, שְׂבוּעֶרֶת
 עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ, וּמִתְחִיל לְהִתְקַרֵּר מִתְשׁוּקָתוֹ הָעֲצוּמָה,
 וּמִרְגִּישׁ כְּבִדּוּת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוֹת
 שֶׁהִתְאַוּת וְהַמְדוּת הִרְעוֹת שְׂאָחָז בָּהֶן עַד עֲכָשׁוּ,
 מִתְחִילוֹת לַחֲזֹר אֵלָיו, וְלִבְעֹר בּוֹ, וְאִזּוֹ צְרִיכִים
 הַתְּחִיזָּקוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר וְעֶרֶךְ וּמִסְפָּר
 — לַחֲזֹק עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלִבְלִי
 לִפְלֵ מִשּׁוֹם דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, וּמִכָּל שָׁפֵן כְּשֶׁנִּכְשֵׁל
 בָּמָה שְׁנִכְשֵׁל, רַחֲמָנָא לְצִלָּן — בְּעִבּוּרֹת חֲמוּרוֹת,
 אֲסוּר לוֹ לְהִתְיָאֵשׁ כָּלֵל, מֵאַחֵר שֶׁהִתְחִיל כְּבָר לַחֲזֹר
 בְּתִשּׁוּבָה אֲמִתִּית, וְהִרְגִּישׁ כְּבָר "בְּרֶפֶת הַחַיִּים",
 וְהָאִיר לוֹ אֹרֹחוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִזּוֹ אֵיךְ בָּא וְיֵרֵד וְנִפְל
 וְנִכְשֵׁל עֲכָשׁוּ בְּבוֹר כְּזֶה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲרִבִית —
 לֵילָה? ! עַם כָּל זֹאת אֲסוּר לוֹ לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְזֶה
 כָּלֵל שְׁלֹשׁ הַתְּפִלוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם: שְׁחִרִית — כְּנֶגֶד
 תְּחִלַּת עֲבוּדָתוֹ, שְׂאֹז מְאִירִים לוֹ הַמַּחֲיִין, מְנַחֵה —
 כְּנֶגֶד צְהָרִים, שְׂאֹז מִתְחִיל לִבְעֹר בּוֹ הַיֵּצֵר הָרַע
 מִחֲדָשׁ, וְנִכְשֵׁל בָּמָה שְׁנִכְשֵׁל, וּבוֹעֵר בּוֹ הַיֵּצֵר הָרַע
 כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ מִמָּשׁ, וּמִזֶּה בָּא שְׁנִחְשֵׁךְ לוֹ הַכֵּל,
 וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ, שְׂזֶה נִגִּיד
 מְעִרִיב — שְׁחִשֵּׁךְ לוֹ וְלֹא אֹרֶךְ בְּעֵדוֹ, וּמִרְגִּישׁ אֶת

עצמו נפול וירוד לגמרי, ועל-כן צריך שתזכר זאת
 כל ימי חייה, אשר כמו שבכל יום ויום יש לאדם
 שחרית, מנחה וערבית, שהם בקר, צהרים ולילה,
 כמו-כן הוא בחיי האדם, בעבודתו ובחזרתו
 בתשובה אליו יתברך, וכשרוצה להרגיש "ברפת
 החיים", צריך שיידע כי בתחלה מאיר לו, ואחר-כך
 חזרות ובוזרות בו כל התאוות והמדות הרעות,
 שהן בחינת צהרים — תקף חמימות השמש,
 ואחר-כך מתחיל להתשיך לו, שנה ערבית, עם כל
 זאת אסור לו לפל בדעתו כלל יהיה איה שיהיה,
 רק צריך שיידע שכן הוא בכל יום ויום — קדם
 מאיר לו, ואחר-כך נופל מההארה שהאירה לו,
 ואחר-כך נחשף לו לגמרי; עם כל זאת צריך
 שתהיה כל-כך חזק בדעתך, עד ששום דבר לא
 יוכל להזיז אותך ממנו יתברך, רק תתחיל בכל
 פעם מחדש לחזר בתשובה אליו יתברך, ותרגיל
 את עצמך לדבר עמו יתברך, ועל-ידי-זה תזכה
 באמת ל"ברפת החיים", ותכליל בחי החיים, ואך
 ימים תרגיש בכל יום ויום, על-ידי ערבות ידידות,
 זיו חיות אלקותו יתברך, שיאיר בך.

ד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַקֵּר "בְּרֶפֶת
הַחַיִּים" בְּזֶה הָעוֹלָם — שִׁיְהִיָּה מְבֹרָךְ בְּכָל דִּרְכָיו
וּבְכָל מַעֲשָׂיו, זֶהוּ רַק עַל-יְדֵי שִׁימָשִׁיף בְּעֶצְמוֹ
אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשִׁיזְכֶּה לְזִכְרֵ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
תָּמִיד, וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, כִּי בְּדֶרֶךְ
כָּלֵל, מִי שֶׁאֵין לוֹ אֲמוּנָה, וְהוּא מְלֹא סִפְקוֹת בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה חֲיָיו הֵם מְקַלְלִים, בְּעוֹנוֹתֵינוּ
הָרַבִּים, וְהוּא נִרְדָּף מִעֶצְמוֹ, וְהוּא מְלֹא פְחָדִים,
וּמִפְחַד מְכָל בְּרִיָּה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה וּמִי וְאֵימַת וְכוּ',
וְהוּא תָּמִיד מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכוּ', וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְ"בְּרֶפֶת הַחַיִּים" — שִׁיְהִי חֲיִיךָ
מְבֹרָכִים, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
וְתָמִיד תַּצִּיר לִפְנֵי עֵינֶיךָ, אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד
עַל יָדֶךָ, וְשׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, וּמְסַתְּפֵל עָלֶיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תִּרְגֹּשׁ אֶת עֲצָמְךָ בֶּן חוֹרִין לְגִמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ
שׁוּם עַל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, וְיִהְיֶה חֲיִיךָ מְבֹרָכִים,
וְתִהְיֶה רָגִיל לְבָרֶךְ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְתָמִיד תִּהְיֶה
בְּשִׁמְחָה וּבְהִרְחֻבַת הַדַּעַת, וְתִירַשׁ עוֹלָמְךָ בְּחֲיִיךָ.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עקר
 "ברכת החיים" היא התורה הקדושה, כי פשאדם
 מרגיל את עצמו ללמד את התורה הקדושה,
 על-ידי-זה ממשיך על עצמו חיים מחי החיים, כי
 התורה היא חיינו וארך ימינו, ומי שזוכה ללמד
 תורה, מרבה חיים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים
 (אבות ב): מרבה תורה מרבה חיים, ואפלו מי
 שחטא ונכשל כבר במה שנכשל, ועבר, רחמנא
 לצלן, על מה שעבר, פשרק ידבק את עצמו בלמוד
 התורה הקדושה, על-ידי-זה ימשיך על עצמו
 "ברכת החיים", כי התורה כלולה מתרי"ג מצוות,
 רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, כנגד רמ"ח
 איבריו של האדם ושס"ה גידיו של האדם,
 וכשאדם חוטא באיזה חטא, על-ידי-זה הוא
 ממשיך את האיבר או את הגיד שהוא כנגד אותה
 המצוה שעבר עליה, ומכל שכן כשעובר על כל
 התורה כלה, שאז נחשך ממנו כל האור, והוא
 נחשב כמת, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות
 יח:): רשעים אפלו בתיקב קרויים מתים, כי אין
 להם שום חיות כלל, כי הם נעתקים ונכרתים

לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא חַי הַחַיִּים, וְעַל-כֵּן רָעִים
וּמְרִים לָהֶם חַיֵּיהֶם עַד מָאד, וּכְשֶׁאָדָם מְרַגִּיל אֶת
עַצְמוֹ לִלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה
מִמָּשִׁיף עַל עַצְמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים.

עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַתְמִיד
בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִמָּשְׁכוּ עָלֶיךָ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְכֹל שֶׁהָאָדָם גָּכָל יוֹתֵר בַּתּוֹרָה,
כְּמוֹ-כֵן הוּא גָכָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִמָּשִׁיף עַל
עַצְמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, וְלָכֵן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן,
וְאִפְלוּ שִׁחְטָאתָ כְּכֹר בְּמָה שִׁחְטָאתָ, וּפְגַמְתָּ בְּמָה
שִׁפְגַמְתָּ וְכוּ' וְכוּ', רָאָה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, שָׂאז תִּמָּשִׁיף עַל עַצְמְךָ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים,
וְלֹא תִצְטָרֵךְ שׁוּם קָרָבָן, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (מִנְחוֹת קי.): כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֵינוֹ
צָרִיךְ — לֹא עוֹלָה וְלֹא חֲטָאת וְלֹא מִנְחָה וְלֹא
אֶשֶׁם, עֵינֵן שָׁם; כִּי הַתּוֹרָה בְּמָקוֹם קָרָבָן, וְעַל-כֵּן מִי
שֶׁלֹּמֵד תּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ לְהִתְיָרָא מִשׁוּם
דְּבָר, וְהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עוֹנוֹתָיו,
וְלֹא עוֹד אֵלָּא כָּאֵלּוּ לֹא חֲטָא כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשָׁלַּמִּי, רֵאשׁ הַשָּׁנָה, פָּרָק ד',

הִלְכָה ח': כִּינּוֹן שְׁקִיבִלְתֶּם עֲלֵיכֶם עַל תּוֹרָה, מַעֲלָה
אֲנִי עֲלֵיכֶם כָּאֵלּוּ לֹא חֲטַאתֶם מִימֵיכֶם; וְלִכְן
תַּעֲשֶׂה, אֶהוּבִי, בְּנִי, כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לְלַמֵּד
תּוֹרָה, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר "בְּרַכַּת הַחַיִּים".

ו.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בָּזָה
הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וְיוֹם
מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם,
כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֲמִתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ שְׁבָכָל דְּבָר וְדְבָר וּבְכָל
מִקְרָה וּמִקְרָה שְׁקוּרָה עִמּוֹ, יִבְרַח אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ,
וְיַדַּע, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל,
וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁר
הוּא יִתְבָּרַךְ חַי הַחַיִּים, וְכִשְׁאָדָם בּוֹרַח רַק אֱלֹהֵי
יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹטֵחַ אֶת כַּפָּיו לִפְנֵי יִתְבָּרַךְ בַּתְּפִלָּה
וּבִבְקָשָׁה, וְכָל מָה שֶׁהוּא צָרִיף הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרַךְ, וּמִתְפַּלֵּל רַק אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ, זֶה הוּא עֵקֶר
"בְּרַכַּת הַחַיִּים", וְאִזְ חַיֵּי בְּרוּכִים וּמְבָרְכִים, מָה
שָׁאִין כֵּן כִּשְׁאָדָם עוֹקֵר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,
וְתִקְּה-וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מִקְרָה לֹא טוֹב,

תוֹלָה אֶת זֶה בְּסִבָּה שֶׁל טֹבַע וּמִקְרָה אוֹ מִזָּל וְכוּ',
עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִעְקָר מִחַי הַחַיִּים, וְחַיָּיו מָרִים
וּמְרוּרִים כְּלַעְנָה, וְטוֹעֵם אֶת מְרִירוֹת הַחַיִּים, וּמְאֹד
מְאֹד מָר לוֹ, וְהוֹלֵךְ נָע וָנָד; עַל-כֵּן אֵי-עֶצֶף, אֶהוּבִי,
בְּנֵי הַיָּקָר, לָמָּה לָךְ לְמַרֵּר אֶת חַיֶּיךָ כָּל-כָּךְ, וְלָמָּה
לָךְ לְהִתְבַּלְבֵּל מִכָּל דְּבָר שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ?! רְאֵה
לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְבָרֶחַת רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִהְיֶה
רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
וְהִבֵּן אֶל אָבִיו — בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה,
בְּשִׁפְתַּת הָאֵם שֶׁלָּךְ, כְּפִי שְׁאֵתָה רָגִיל בָּהּ, וְאִף
שֶׁבִּתְחִלָּה יִדְמָה לָךְ שְׁאִין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתָךְ, וּכְאִלוּ
לֹא צְרִיכִים אוֹתָךְ לְגַמְרִי, אֵל תֹּאמַר כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי,
כִּי תִדַּע שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא
מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין, וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹף כָּל
עֲלָמִין, וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה שְׁתִּהְיֶה
רָגִיל לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלִסְפֹּר רַק לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ
אֶת כָּל לִבְךָ הַשְּׁבוּר, וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, בְּזֶה
בְּעֲצָמוֹ תִּמְשִׁיךְ עָלֶיךָ "בְּרֵפֶת הַחַיִּים", וְסוֹף כָּל סוֹף
— אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁן גָּדוֹל בְּדַבֵּר זֶה, וְתִתְמִיד בְּזֶה
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֲזִי תִרְאֶה נִוְרָאוֹת נִפְלְאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה
עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִף שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַעֲבוּדָה
הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה תִּהְיֶה לָךְ קִשָּׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי בְּדֶרֶךְ

כָּל נֹפֵל הָאָדָם בַּחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וְנִדְמָה לוֹ, שְׁאִין
צָרִיכִים אוֹתוֹ, עִם כָּל זֹאת כִּשְׁהוּא עֹקֵשׁן גָּדוֹל, אֲזִי
מִמָּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ "בְּרֶכֶת הַחַיִּים".

ז.

אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל
מִינֵי אַפְנִים בְּעוֹלָם, וְאַל תִּהְיֶה שָׁבוּר מִכָּל מַה
שֶׁקוֹרָה עִמָּךְ, רַק תָּמִיד רְאֵה לְהַכְנִיס בְּךָ יְדִיעַת
אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִדַּע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְלֵא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמֵלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל
עֲלָמִין, וּבִתְוֹף כָּל עֲלָמִין, וְלִית אֲתֵר דְּפָנוּי מְגִיָּה,
וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה
שְׁמוּכֵן לְחִבְרוֹ, אֲפֹלוּ בְּמֵלֵא גִימָה (יֻמָּא לַח:), וְאִין
אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה, אֲלֵא אִם בֵּין מְכַרְזִים
עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֲפֹלוּ רִישׁ גְּרִגִּיתָא מִן
שְׁמִיא מִנּוּ לִיה, הִינוּ מִי שְׁמַמְנָה עַל הַבְּיוֹבִים, עַל
הַבוֹרוֹת וְעַל הַזָּבָלִים, גַּם זֶה מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ (בְּרָכוֹת
נח:), וְאִין שׁוּם דְּבָר נַעֲשֶׂה בְּזֵה הָעוֹלָם מִעֲצָמוֹ,
בְּכָל דְּבָר יֵשׁ חֲשָׁבוֹן נוֹרָא מִמְּנוּ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן
כִּשְׁתַּכְּנִים בְּעֲצָמְךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אֵף פָּעַם לֹא תִשָּׁבֵר
מִכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת —

מִמֶּדָּה בְּעֶצְמָהּ, מִבֵּיתָהּ וּמִלְדִּידָהּ, מִשְׁכָּנֶיהָ וּמִהֶאֱנָשִׁים
הַקְרוּבִים אֵלָיָהּ וְהַרְחוּקִים מִמֶּדָּה וְכו', מִכָּלֶם תִּבְרַח
רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֶצְמָהּ הַשְּׁגָחָתוֹ
הַפְּרִיטִי פְּרִיטִית, וְזֶה נִקְרָא "בְּרֶפֶת הַחַיִּים", וְעַל-יְדֵי-
זֶה תִּהְיֶה מְבֻרָךְ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ, וְתַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם
בְּשָׁלוֹם; מִה שְּׂאִין כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! אִם לֹא
תִקְבֹּל יָדִיעוֹת אֱלֹהִים, אֲזִי יִהְיוּ לָךְ הַחַיִּים מְרוֹרִים
כְּלַעֲנָה, וְתִרְגִּישׁ כָּל מִינֵי מְרִירוֹת בְּחַיֶּיהָ, כִּי רַק הוּא
יִתְבָּרֵךְ נִקְרָא חַי הַחַיִּים, וְרַק אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ יֵשׁ חַיִּים,
וְעַל-כֵּן מִי שְׁבוּרָח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְרַגֵּשׁ אֶת
"בְּרֶפֶת הַחַיִּים", וּמִי שְׁעוֹקֵר אֶת עֶצְמוֹ מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְקַלֵּל, רַחֲמָנָא לְעָלָן; וְעַל-כֵּן רָאָה
לְצִיַּת לִי, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, וְתִהְיֶה רָגִיל לְבִרְחָה רַק
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי תִמְשִׁיךְ עַל עֶצְמָהּ "בְּרֶפֶת
הַחַיִּים", וְתִכְלֹל בְּחַי הַחַיִּים, וְתִחְיֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה
כְּדֹגְמַת הָעוֹלָם הַבָּא מִמֶּשׁ, וְאִם תִּצְיִית לִי בְּזֶה, לֹא
תִתְחַרֵּט — לֹא בְּזֶה וְלֹא בַּבָּא.

ח.

רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַרְגִּיל אֶת עֶצְמָהּ
בְּמִדַּת הַסְּבִלְנוּת, וְתִבְרַח מִכָּל מִינֵי כַּעַס וּקְפִידוֹת,

אֲשֶׁר מִי שֶׁהוּא כֹּעֵס, וְתָמִיד מִקְפִּיד עַל כָּל דָּבָר,
 חָיָו אֵינָם חַיִּים כָּלָל, וְהוּא תָּמִיד רַחֲמָן וְעֹצֵבֵנִי,
 וְאִף שְׂאֲנֵי יוֹדֵעַ, שֵׁשׁ לָךְ סְבוּת לִהְיוֹת בְּכַעַס,
 בְּרָצִיחָה וּבְרִיתִיחַת הַדְּמִים עַל זִלְתָּךְ, שֶׁמַּצֵּעַר אוֹתָךְ
 כָּל-כָּךְ, וּמַבְטֵל אוֹתָךְ מִעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עִם כָּל זֹאת
 עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי זֶה עָקֵר רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ — שֶׁהָאָדָם
 יִהְיֶה פָּנָיו מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה
 שֶׁבָּעוֹלָם, רַק יִבְרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ דִּיקָא יִמָּשִׁיךְ
 עַל עֲצָמוֹ חַיִּים מִחַי הַחַיִּים, וְזֶה עָקֵר "בְּרֶכֶת
 הַחַיִּים" — שֶׁהָאָדָם גִּבְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִנְעָשָׂה
 מִבְּרָךְ; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לִהְיוֹת סִבְלָן,
 וְתִהְיֶה שִׁיף עֵלִיל שִׁיף גָּפִיק וְגָרִיס בְּאוֹרֵייתָא תְּדִירָא,
 (כְּפוּף גִּכְנֹס, כְּפוּף יוֹצֵא, וְגוֹרֵס בַּתּוֹרָה בַּתְּדִירוֹת),
 וְתָמִיד תִּבְרַח אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֲשֶׁר הִיא חַיִּינוּ
 וְאֵרָךְ יָמֵינוּ, וּכְכֹל שֶׁתִּלְמַד יוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, תִּמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמָךְ יוֹתֵר חַיִּים, וְכֵן רָאָה
 לִבְרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִהְיֶה רְגִיל לִסְפֹּר לְפָנָיו
 יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל לִבְךָ וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ בְּתַמִּימוֹת
 וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּלָה, וְאִזּוּ תִּרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיִּיךָ, כִּי
 בְּלֹא זֶה הַחַיִּים אֵינָם שְׁוִים כָּלָל, מֵרַב מְרִירוֹת
 וְהִרְפָּתָקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל כָּל בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם;
 וְכֵן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם

בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, אֲשֶׁר זֶה רַק עוֹקֵר אֶת הָאָדָם מִמָּנוּ
יְתִבְרֶךְ, אֵתָּה רְאֵה לִפְנוֹת רַק אֵלָיו יְתִבְרֶךְ, וְתַכְנִים
עֵין עֵיוֹנֶךָ רַק בַּתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְאִזּוּ תִרְגֹּשׁ אֶת
"בְּרֵפֶת הַחַיִּים".

ט.

אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁאֵתָּה עֲכָשׁוּ
מֵאֵד עֲצָבֹנִי וּמִדְּכָא בִּיסוּרִים, וּמֵלֵא רְצִיחָה וְכַעַס
מִכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת,
וּמַצְעָרִים אוֹתְךָ וּמַעֲיָקִים לְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים
שְׁבַעֲוֹלָם, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְצִיַּת לִי, וְתִהְיֶה מֵאֲרִיךְ
אֵף עַל כָּל דְּבָר, וְשִׁתֵּק, שְׁתֵּק! אֱהוּבִי, בְּנֵי, עַל כָּל
מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתִמְשִׁיךְ בְּעֶצְמְךָ אֶת אֱלוֹפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וְתִדַּע שְׁבָכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וְאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּי יְתִבְרֶךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל
מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרָטִית מִמָּנוּ יְתִבְרֶךְ, וְאִין לְמִי
לִפְנוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק אֵלָיו יְתִבְרֶךְ, בִּידִיעוֹת אֱלוֹ
— אִם תַּכְנִיסֶם בְּעֶצְמְךָ, אִזּוּ דִּיקָא תִרְגֹּשׁ אֶת
"בְּרֵפֶת הַחַיִּים", כִּי אַחֲרֵת הַחַיִּים מִמְרָמְרִים עַד
מֵאֵד, וְהָאָדָם נִכְנָס לְדְכָאוֹן וּלְעֶצְבוֹן פְּנִימִי; אִם
תַּצִּיַּת לִי, אֱהוּבִי, בְּנֵי, בְּכָל זֶה, אִזּוּ תִהְפֹּךְ אֶת כָּל

מט

בְּרַכַּת הַחַיִּים

מִחַ מַחֲשַׁבְתְּךָ וְהַסְתַּכְלוּתְךָ מִהָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם
הַבָּא, וְתַרְגִּישׁ חַיִּים נְעִימִים בָּזֶה וּבָבֶא לְנִצָּחַת.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

וְדַע, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר בְּזֶה
הָעוֹלָם עַל גֶּשֶׁר צָר מְאֹד,
וְהַכֵּל וְהַעֲקֹר — שֶׁלֹּא יִתְפַּחַד
בְּלָל.

(לקוויטי-מוֹהֵר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מח)

קונטרס

גְּדֻלַּת הַחַיִּים

יגלה את גדלת חיי האיש הישראלי, אשר יכול לזכות בזה העולם
להמשיך על עצמו ערכות, נעימות, ידויות, זיו, חיות אלקותו ותברכה,
ואיך יכול להיות חיים טובים, נעימים ומתקים, ולעבר את זה העולם
בשלום.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֵיךְ יְכוּלִים לְמַדוד
אֶת גְּדֻלַּת הָאָדָם? רַק בְּשֵׁרוּאִים פִּי־צַד
הוּא מַגְדִּיל אֶת חַיּוֹ, הֵינּוּ שֶׁמֶשֶׁבַח אֶת
הַחַיִּים וְאֵינּוּ שׁוֹבֵר אֶף אֶחָד, אֲדִרְבָּה,
אֲצִלוּ כָּל מִי שֶׁחֵי יָקָר מְאֹד מְאֹד, וְהֵרִי
זֶה סִימָן, שֶׁאָדָם זֶה אוֹחֵז בְּאַמוּנָה
בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְכֵן הוּא מְשַׁבַּח אֶת
כָּל הַחַיִּים, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד
הוּא חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל מִמַּשׁ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקפ"ו)

קונטרס

גִּדְלַת הַחַיִּים

א.

אהובי, בני היקר! צריך שתדע, שחיי האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, ועוברים על כל אחד ואחד בימי חייו משברים וגלים, צרות ונסוּרים, מרידות והרפתקאות, ועקר "גִּדְלַת הַחַיִּים" הוא — שהאדם לא יאבד את עצמו לדעת, אלא מתקף הקטנות, הדחקות והנסוּרים ימשיך את עצמו אל חי החיים, שהוא השם יתברך בעצמו, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אשר הלביש עצמו בלבושים האלו, אשר לפי מראה עינינו, אך מפני הבחירה והנסיון הסתיר

אֶת עֲצָמוֹ, עַד שְׁחֵי הַחַיִּים, הַמְהוּה וּמִקְיָם אֶת כָּל
 פְּרִטֵּי הַבְּרִיאָה שְׁבֻדוֹמָם, צוּמָה, חֵי, מְדַבֵּר, נִעְלָם
 מֵעֵינֵי הַבָּשָׂר, וּמִזֶּה בָּא, שֶׁהָאָדָם נוֹפֵל בְּמִרְרֹת, עַד
 שְׁנִמְאָסִים לוֹ כָּל הַחַיִּים, וְרוֹצֶה לְאַבֵּד אֶת עֲצָמוֹ
 לְדַעַת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְכִשְׁאָדָם מְחֻזָּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל
 מִינֵי אָפְנִים שְׁבָעוּלָם, וְיִוְדַע שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִסְתִּיר
 אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פְּרִטֵּי הַבְּרִיאָה, וּמִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אִזּוֹ דִּיקָא יִזְכָּה
 לְהִגִּיעַ אֶל "גִּדְלַת הַחַיִּים"; וְעַל-כֵּן, אֲהוּבֵי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, רְאֵה לֹא לִיֵּאשׁ אֶת עֲצָמָךְ מִחַיִּיד, וְאֵל תַּחֲשֹׁב
 מִחֲשָׁבוֹת כְּאֵלוֹ — לְאַבֵּד אֶת עֲצָמָךְ לְדַעַת, חֵס
 וְשָׁלוֹם, כִּי מֶה יִהְיֶה לָּךְ? ! הֲרִי סוּף כָּל סוּף יִהְיֶה
 לָּךְ הַהֲכָרָה לְשׁוֹב אֶל חֵי הַחַיִּים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
 וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִגִּיעַ לָזֶה עוֹד בְּעוֹדָךְ מְלָבֵשׁ בְּגוּפְךָ
 הַגִּשְׁמִי וְהַחוּמָרִי, בְּעוֹדָךְ מְסַבֵּב בְּהִסְתָּרוֹת
 וּבְמִנִּיעוֹת, בְּמִרְרֹת וּבְכִלְבוּלִים, וְדִיקָא עֲכָשׁוּ, אִם
 תִּזְכָּה לְהִמָּשִׁיד אֶת עֲצָמָךְ אֶל חֵי הַחַיִּים, זֶה עֵקֶר
 "גִּדְלַת הַחַיִּים", וְכִשְׁלֹא תִהְיֶה בְּטָלָן, רַק תִּהְפֹּךְ אֶת
 כָּל הַמִּרְרֹת וְהַמִּנִּיעוֹת לְמִתִּיקוֹת וּנְעִימוֹת, אִזּוֹ
 דִּיקָא תִּזְכָּה לְהִרְגִּישׁ אֶת "גִּדְלַת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי
 שֵׁשׁ דְּבָרִים אֵלוֹ אֶל לְבוֹ.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתַּחזֹּק אֶת עֲצָמָךְ, אֶהוּבִי, בְּנִי, בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אַחֲוֶיךָ כָּלָל, וּמִכָּל שָׁפֵן שֶׁלֹּא תִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק תִּדְבֹּק אֶת עֲצָמָךְ בְּחַי הַחַיִּים, שֶׁהוּא הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, הַמְּחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְאַף שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ כָּכָר דְּבָר זֶה, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לַחֲזוֹר עַל זֶה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי הַזְכָּרוֹן — לְזַכֵּר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה "גִּדְלַת הַחַיִּים", וּלְהַפּוֹךְ, הַשְׁכָּחָה — לְשַׁכַּח מִכָּל זֶה, זֶה עָקֵר הַמּוֹת וְהַמְרִירוֹת, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְהַזְכִּיר לְעֲצָמָךְ תָּמִיד, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בִּלְעָדֶיךָ יִתְבָּרֵךְ כָּלָל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִּי פְּרִטִּית, וּבִידִיעוֹת אֵלֹו תִּזְכָּה לְהַכֵּל בְּחַי הַחַיִּים, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר "גִּדְלַת הַחַיִּים", וְאַף שֶׁבְּכָל פַּעַם יַעֲבֹרוּ עָלֶיךָ מִשְׁבָּרִים אֲחֵרִים בְּחַיִּיךָ, אֲשֶׁר מִכָּל זֶה יִרְצוּ לְהַשְׁכִּיחַ מִמֶּךָ אֶת חַי הַחַיִּים, עָלֶיךָ לַעֲבֹד עַל עֲצָמָךְ לְהִיּוֹת עֹר, וּלְהַזְכֵּר בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר "גִּדְלַת הַחַיִּים", וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מְכַנִּים בְּדַעְתּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִשְׁגִּיחַ עָלָיו,

וּפּוֹתַח אֶת פִּי לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ
 אֶל רֵעֵהוּ, וּמִסֵּפֶר לִפְנֵי אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ,
 וּמִחִיָּה וּמִשְׁמַח אֶת עַצְמוֹ, זֶה עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים";
 עַל-כֵּן בְּקִשְׁתִּיךָ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁלַבְל תַּעֲזֹב אֶת
 עַצְמְךָ לִפְלִ בְּשִׁקָּר, בְּחֶשֶׁךְ וּבְמָוֶת, שֶׁהֵם הַסִּתְרַת חַי
 הַחַיִּים, אֲלֵא תִמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֶל הָאֲמֶת, אֶל
 הָאוֹר וְאֶל הַחַיִּים, שֶׁהוּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּעַצְמוֹ, וְזֶה נִקְרָא "גִּדְלַת הַחַיִּים" — שֶׁהָאָדָם
 יָכוֹל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וּלְהִמָּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפּוֹתַח אֶת פִּי, וּמִדְבֵּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ; אֲשֶׁר מִי
 שְׁמִדְבֵּק עַצְמוֹ בְּחַי הַחַיִּים, וְזֶה עֵקֶר "גִּדְלַת
 הַחַיִּים"; אֲשֶׁר לֹא !

ג.

צִרִּיף שְׂתַדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עֵקֶר
 עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא, שְׂיִזְכֶּה לְהַכְלִיל
 בְּאוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁזֶה עֵקֶר הַתְּכָלִית
 וְהַתַּעֲנוּג שֶׁל הָעוֹלָם, הֵינּוּ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ,
 כְּשֶׁמִּסְתַּבֵּב בְּזֶה עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַחוּמָרִי וְהַגִּשְׁמִי,
 גַּם אִזּוֹ יִזְכֶּה לְהִמָּשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֶרֶץ זִיו שְׂכִינַת

עזו יתברך, וידע, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהיה ומקים את כל הבריאה כלה, אשר זה עקר "גִּדְלַת הַחַיִּים" — שזוכה לשעשע את עצמו בתענוגי העולם הבא, שהוא השגת האין סוף ברוך הוא; אך עליך לדעת, אהובי, בני, שאי אפשר להכליל באין סוף ברוך הוא, ולהמשיך על עצמו אורו יתברך, כי אם על-ידי שמברר את ארבעת היסודות שבו, כי בכל אדם יש ארבעה יסודות — אש, מים, רוח, עפר, אשר משם באות כל התאוות והרע, וכשאדם זוכה לברר את הטוב שבהם, זוכה להגיע לבטול אמת, והוא ענו, שפל וסבלן, אז דיקא זוכה להכליל באין סוף ברוך הוא, וכל עסקי האדם בזה העולם — כל מה שעוסק בו בחייו, אפלו במלאכה ובעסק גשמי, הכל הוא כדי לברר משם את אמתת מציאותו יתברך, הינו אפלו בצרכיו הגשמיים, כשרק שם אל לבו, אשר הקדוש-ברוך-הוא מחיה, מהיה ומקים אפלו את הדבר הזה, על-ידי-זה זוכה להגיע אל שלמות הענוה, והוא שפל וסבלן על כל מה שעובר עליו, ואף שלבו שבור באלף שברים ורסיסים בלי סוף, עם כל זאת מאחר שהוא דבוק בחי החיים, שום דבר לא יכול להפילו ולהחליש

את דעתו, וכשאדם בא אל מדרגה שמברר את הטוב מהרע, על-ידי-זה בא לענוה גדולה, עד שהוא בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ לא כלום, ועל-ידי-זה כולל את עצמו באור האין סוף, ששם הוא תכלית וסוף של כל הדברים שבעולם; ותדע, אהובי, בני, שזו כל עבודת הצדיקים הגדולים — שזוכים להגיע בזה העולם אל בטול אמת, שמבטלים את עצמם לגמרי באין סוף ברוך הוא, ומבררים ומזככים את מדותיהם, ויש להם רק מדות טובות, על-ידי-זה הם זוכים להמשיך על עצמם ערבות, ידידות, זיו, חיות שכינת עזו יתברך, וכמו-כן כל אדם — כפי מעשיו הטובים וכפי קדושתו וטהרתו בכל העסקים שעושה, כמו-כן יכול לזכות להכלל שם, כי מי שזוכה להיטיב מעשיו ולקדש את עצמו בתכלית השלמות, עד שיבטל את גופו בחייו בתכלית, הינו שתמיד מסתפל על עצמו, ורואה שהוא אינו נמצא בזה העולם כלל, רק הכל לכל אמתת מציאותו יתברך, על-ידי-זה הוא ממשיך על עצמו ענוה אמתית, שהיא שלמות הבטול, שהוא בטל ומבטל בדעתו לגמרי כחרס הנשבר, ואז דיקא על-ידי-זה זוכה להתעלות יותר ויותר, כי עקר "גדלת החיים" היא ענוה, שפלות וסבלנות — שהאדם זוכה

להיות שֶׁפֶל וְסִבְלָן, וְלֹא אִכְפַּת לוֹ שׁוּם דָּבָר, מֵאַחֵר
שֶׁמִּתְבָּיֵא אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹ עֲבוּדַת
הַצַּדִּיקִים, שְׂזוּכִים עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתָם לְבָרֵךְ וּלְזַכֵּךְ
הַטּוֹב מִהֲרַע, עַד שְׂגוּפָם בְּעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה כְּלִי
לְהַמְשִׁכַת שְׂכִינַת עֻזוֹ יִתְבָּרֵךְ, מֵה שְׂאִין בֶּן רֹב
הָעוֹלָם אֵינָם זוֹכִים לָזֶה, רַק אַחֵר הַסִּתְּלָקוּתָם,
כְּשֶׁמִּטְמִינִים אֶת הַגּוּף בְּעֶפֶר, אֲזִי נִזְדַּכֵּךְ גּוּפָם
וְנִשְׁמָתָם עוֹלָה לְמַעְלָה, וְזוֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל בְּטוּל
הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכִפִּי שֶׁהָאָדָם מִתְבַּטֵּל אַחֵר
הַסִּתְּלָקוּתוֹ, כְּמוֹ-כֵן זוֹכֶה שְׁנִשְׁמָתוֹ תַּעֲלֶה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, מֵה שְׂאִין בֶּן, אֶהוּבִי, בְּנִי, הַצַּדִּיקִים נַעֲשִׂים
שְׂכָנִים לְעֶפֶר בַּחַיִּיהֶם, שְׁעוֹד בַּחַיִּיהֶם בְּזֶה הָעוֹלָם
הֵם בְּטָלִים בְּעִינֵיהֶם לְגַמְרִי, וְהֵם שְׁפָלִים וְעֲנוּוִים
וְסִבְלָנִים, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם שְׂדוּרְכִים עֲלֵיהֶם, וְעַל-
יְדִי-זֶה עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתָם זוֹכִים גַּם-כֵּן לְהַגִּיעַ אֶל
הַשְּׁלֵמוֹת הַזֶּה; לְזֹאת, בְּקִשְׁתִּיךְ, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר,
שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְּטָלָן, וְאַל תִּהְיֶה שְׂבוּר מְכַל מֵה
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אֲדַרְבֶּה זֶה עָקֹר מַעֲלָתְךָ — שְׂמִבּוּזִים,
מִשְׁפִּילִים וּמִרְחִיקִים אוֹתְךָ כָּל-כָּךְ, וְאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל
פַּעַם בְּעֶמֶק חֹשֶׁךְ בְּזֶה, וְעַם כָּל זֹאת אֵינְךָ מֵיֵאֵשׁ אֶת
עֲצָמְךָ, רַק אַתָּה נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, זֶה עָקֹר
מַעֲלָתְךָ לְמַעְלָה, וְאִם תַּחֲזִיק מֵעַמָּד, תִּזְכֶּה לְהַכֵּלֵל

בְּחַי הַחַיִּים, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים"; אֲשֶׁר
 מִי שֶׁמְחַזֵּק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁכָּר מִשּׁוֹם דְּבָר, רַק
 מִמַּשִּׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִכָּל עֶסְקֵי
 הַגְּשָׁמִיִּים, הוּא מוֹצֵא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאֵז
 עוֹד בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ זוֹכֶה לְגִלּוּיִים כְּאֵלוֹ בְּהַשְׁגוֹת
 הָאֵין סוֹף, עֵין לֹא רְאֵתָה; אֲשֶׁר מִי שֶׁיַּעֲמֵד בְּנִסְיוֹן
 הַזֶּה, אֲשֶׁר לוֹ!

ד.

צָרִיךְ, שְׂתַדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עֵקֶר
 הַמְדִּידָה לְמַדֵּד מֶה נִקְרָא חַיִּים אֱמֶתִיִּים בְּזֶה
 הָעוֹלָם, הִיא כְּפִי הַשְׁגָּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ כָּל אֶחָד
 כְּפִי שֶׁמְכַנִּיס בְּדַעְתּוֹ אֱמֶתֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹכֶה
 לִידַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
 וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, זֶה נִקְרָא חַיִּים
 אֱמֶתִיִּים, וְזֶה עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים" — כְּפִי שֶׁהָאָדָם
 מִמַּשִּׁיךְ בְּדַעְתּוֹ הָאֶרֶת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, מֶה
 שְׂאֵין בֶּן כְּפִי שֶׁהָאָדָם שׁוֹכֵחַ מִזֶּה, עַד שֶׁחׁוֹשֵׁב שֶׁישׁ
 אֵיזֶה טֵבַע אוֹ מִקְרָה אוֹ מִזָּל אוֹ גְּשָׁמִיּוֹת, זֶה עֵקֶר
 הַמָּוֶת, וְכָל מִי שֶׁמְכַנִּיס אֶת עַצְמוֹ בְּעֶסְקֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה, הֵינּוּ שֶׁמְפָרִיד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,

וְחוֹשֵׁב אֲשֶׁר "כָּחִי וְעֵצִם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחִיל
 הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וְכָל דְּאֵלִים גָּבַר, וְחוֹשֵׁב כְּאֵלוֹ
 בְּיָדוֹ הַכֹּל, זֶה עֶקֶר הַמִּנּוֹת, וְכָל מִי שֶׁמְכַנֵּס אֶת
 עֲצָמוֹ בִּידְעוֹת אֵלוֹ, הוּא מֵת עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם,
 וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: רָשָׁעִים אֲפֹלוּ
 בַּחַיָּיָהֶם נִקְרְאִים מֵתִים (בְּרֵכוֹת יח.), כִּי מִסְתַּבְּבִים
 גּוֹפּוֹת בְּלִי נִפְשׁוֹת, מֵאַחַר שְׂאִינָם מְקַשְּׂרִים אֶת הַכֹּל
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְרִים וּמְרוֹרִים לָהֶם הַחַיִּים, מֶה שְׂאִין
 בֶּן כְּשֶׁאָדָם זֹכֶה לְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְיִודַע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה, מִהֵנָּה וּמִקֵּיָם
 אֶת הַכֹּל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הַכֹּל לִכְל
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְקַשֵּׁר אֶת נִפְשׁוֹ עִם גּוֹפוֹ וְיִודַע
 שֶׁגּוֹפוֹ הוּא כָּלִי לְנִפְשׁוֹ, וְהַכֹּל לִכְל זֶה כָּלִים אֶל
 הָאוֹרוֹת הָעֲלִיוֹנִים, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא חֵי חַיִּים
 אֲמִתִּיִּים כְּדִגְמַת חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁר זֶה עֶקֶר
 "גִּדְלַת הַחַיִּים", וּבִשְׁבִיל זֶה הַצְדִּיקִים נִקְרְאִים
 אֲפֹלוּ לְאַחַר מִיתָתָם חַיִּים, כִּי כְּפִי שֶׁהָאָדָם מְרַגִּיל
 אֶת עֲצָמוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם לְהִסְתַּבֵּב עִם יְדִיעָה זוֹ
 — לִידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה, מִהֵנָּה וּמִקֵּיָם אֶת
 כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, כְּמוֹ-כֵן אֲפֹלוּ אַחֵר הִסְתַּלְקוֹתוֹ
 עֲדִין נִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה אֶל גּוֹפוֹ, שְׁזוֹ מַעֲלַת הַהִלִּיכָה
 אֶל קְבֻרוֹת הַצְדִּיקִים, אֲשֶׁר נִקְרְאִים חַיִּים אֲפֹלוּ

לאחר הסתלקותם; ועל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵל
 תִּהְיֶה בְּטָלָן, וְאֵל תִּפֹּל כָּל-כָּךְ בְּדַעְתְּךָ מִכָּל מַה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, רַק הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ עוֹד בְּחַיִּים
 חַיּוּתְךָ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִכָּל מַה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ רְאֵה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְתִהְיֶה רָגִיל לֵילֶךְ אֶל צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, חֲכָמִים
 גְּדוֹלִים הַדְּבוקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיכוּ
 גַּם עָלֶיךָ בַּעֲוֹדֶךָ בְּחַיִּים חַיּוּתְךָ אֶת הַשְּׁגָת חַי הַחַיִּים,
 אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא "גִּדְלַת הַחַיִּים", וְאִזּוֹ תִּזְכֶּה לְהַפְלִיל
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִתְעַנֵּג בַּעֲרֻבוֹת נְעִימוֹת וַיִּדְיוֹת,
 שְׂכִינַת עֹזוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי הַמְצִיִּת, וַיִּגִּיעַ לְכָל זֶה.

ה.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי חַיִּי הָאָדָם
 בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 שָׁעָה וּבְכָל רֵגַע מִמָּשׁ, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה
 הָעוֹלָם מַה שְׁעוֹבֵר, וְיָכוֹל לִפְלֹ בְּנוֹקְבָא דְּתַהוֹמָא
 רַבָּה, וּלְהַפְרֵת מִחַי הַחַיִּים, וּלְהַפּוֹךְ — אִם זֹכֶה,
 יָכוֹל לְהִגִּיעַ אֶל הַשְּׁגָת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וּלְדַבֵּק
 אֶת עֲצָמוֹ בְּחַי הַחַיִּים, וְזֶה עֵקֶר נִסְיוֹנוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם
 — הִנֵּה הוּא יָכוֹל לִפְלֹ לְנוֹקְבָא דְּתַהוֹמָא רַבָּה,

בַּחֲשָׁךְ וּבִמְנוֹת, עַד שֶׁיְהִיו נִמְאָסִים לוֹ הַחַיִּים לְגִמְרִי, וַיִּרְצֶה לְאַבֵּד אֶת עֲצָמוֹ לְדַעַת, חֵס וְשָׁלוֹם, אוֹ לְהַפּוֹךְ — הוּא יָכוֹל לְהַעֲלוֹת בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה, וּלְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַי הַחַיִּים, לְרֹאוֹת אֶת זֵיו נָעַם שְׂכִינַת עֻזֹּ יִתְבָּרֵךְ, אִיךָ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מַחְיָה, מֵהֵנָּה וּמִקֵּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וַיִּכְסֹף וַיִּשְׁתַּוְּקֶק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים עֲצוּמִים, עַד שֶׁיֵּאִירוּ לוֹ הַחַיִּים, וְלֹא דִי שֶׁהוּא יִרְצֶה לַחֲיוֹת חַיִּיו, אֲלֹא יִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים לְהַחֲיוֹת אֶת כָּל הַשְּׁבוּרִים וְהִירוּדִים וְהַנְּפֹלִים, וַיִּדְבֵּר עַל לִבָּם דְּבָרֵי הַתַּחֲזָקוֹת, וַיַּפִּיחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים אֲמִתִּית; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵה לְפָנֶיךָ, וְתִבְחַר בְּחַיִּים, וְתִשְׁתַּדֵּל תָּמִיד לְדַבֵּר עַל לֵב נִשְׁבָּרִים וְנִדְכָּאִים וְתַפִּיחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים, וּבִזְכוֹת זֶה תִּזְכֶּה גַם אַתָּה לְהַפְלִיל בְּחַי הַחַיִּים, כִּי בָּזָה שְׁמִתְחַזְּקִים וּמֵאֲמָצִים אֶת אֱלֹהֵי הַרְחֻקִּים מֵהַחַיִּים, אֶת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר חֲשָׁךְ לָהֶם בְּחַיֵּיהֶם, אֶת אֱלֹהֵי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ לָהֶם הַחַיִּים, בָּזָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֹזֵר לוֹ, וּמוֹסִיף לוֹ חַיִּים עַל חַיּוֹתוֹ, הִינּוּ שֶׁבְּכָל פַּעַם מְרַגֵּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים, חַיִּים עֲרִבִים וּמִתְקִים, חַיִּים טוֹבִים וְנִעִימִים; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִחֻק אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זֶה עָקָר "גִּדְלַת הַחַיִּים", כִּי כִּמוֹ מִי שֶׁהוֹלֵךְ בָּיָם אוֹ בַּמִּדְבָּר, וּמוֹצֵא

שֵׁם בְּנֵי־אָדָם רַעֲבִים וְצַמָּאִים, אוֹ הָיוּ טוֹבְעִים בַּיָּם,
וְהוּא מַצִּילָם, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר זְכוּתוֹ וּמַעֲלָתוֹ,
כִּי הָרִי הוּא מַצִּיל אֲנָשִׁים מִמִּיתָה מְשֻׁנָּה —
מִרַעְבוֹן וּמִצַּמְאוֹן, כְּמוֹ־כֵן כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּק וּמֵאֱמָץ
אֲנָשִׁים שֶׁכָּבַר נִתְיָאֲשׁוּ מֵהַחַיִּים, וְנִמְאָסוּ לָהֶם הַחַיִּים,
וְרוֹצִים לֵאבֹד אֶת עַצְמָם לְדַעַת, רַחֲמָנָא לְצִלָן, וְהוּא
מַפִּיחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים, זֶה עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים",
וּכְדֹאִי לִירֹד אֶל זֶה הָעוֹלָם לְהַחְיֹת אֶת כָּל
הַנִּשְׁפָּרִים וְהַנִּדְפָּאִים; לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שֶׁבְּעוֹלָם לְהַכְנִיס רוּחַ
חַיִּים בְּלִבּוֹת הַשְּׁבוּרִים, וּבְזְכוּת זֶה גַם אַתָּה תִּזְכֶּה
לְהַרְגִּישׁ בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ "גִּדְלַת הַחַיִּים".

ו.

צִרְיָן שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזֶה
הָעוֹלָם יְכוּלִים לְחַיֹּת חַיִּים אֱמִתִּיִּים, חַיִּים עֲרִבִים
וּמִתְקִים, אִם יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת וְשִׁכָּל אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת
חַיָּו, כִּי עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים" הִיא הַדְּבָקוּת בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וּכְכֹל שֶׁהָאָדָם מְכַנִּיס בְּדַעַתוֹ אֱמִתַּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת
בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא,

זו עקר "גִּדְלַת הַחַיִּים", וְזוֹ נִקְרָא חַיִּים, כִּי בְּאֵמֶת
עֵקֶר הַחַיִּים הוּא חֲבוּר הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, הֵינּוּ הַגּוּף
שֶׁהוּא הַגִּשְׁמִי וְהַחוּמְרִי, הַהֶסְתֵּר וְהַחֲשָׁף, וְהַנֶּפֶשׁ
שֶׁהִיא הַרוּחָנִי וְהַגְּלוּי, הָאוֹר וְהַחַיִּים, וְכִשְׁמַקְשֵׁרִים
אֶת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף בְּיַחַד, עַל-יְדֵי-זוֹ מְרַגִּישִׁים אֶת
עֲרֻבּוֹת, נֶעֱם, זִיו, יְדִידוֹת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ עוֹד
בְּזוֹ הָעוֹלָם, וְעֵקֶר הַנֶּפֶשׁ הִיא הָעֲנָוָה — שְׂאֲדָם
זוֹכָה לְבִטָּל אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרִי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכִכֵּל
שֶׁהוּא מְרַגִּישׁ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא לֹא כְּלוּם, עַל-יְדֵי-זוֹ
הוּא זוֹכָה לְהַתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, מֵה שְׂאֵין בֶּן
הַגּוּף שֶׁהוּא תַכְלִית הַגָּאוֹת — שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת אִיזוֹ
מְצִיאֹת בְּזוֹ הָעוֹלָם, זֶה מוֹרִיד אוֹתוֹ לְנוֹקְבָא
דְּתַהוּמָא רַבָּה, וְעַל-כֵּן עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת — כְּשֶׂאֲדָם
מִחֲבֵר אֶת שְׁנֵיהֶם יַחַד, הֵינּוּ — הָעֲנָוָה וְהַגָּאוֹת,
שֶׁמֶצֶד אֶחָד הוּא בְּטֵל וּמְבִטָּל לְגִמְרִי בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ,
וּמְרַגִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ לֹא כְּלוּם, וּמֶצֶד שֵׁנִי — "לֶךְ
הַיָּיִ"ה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה" (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א כט, יא), כִּי
בְּמָקוֹם גִּדְלָתוֹ, שֶׁם אִתָּה מוֹצֵא עֲנוּתָנוֹתוֹ, שְׂאֲדָם
צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְלִידַע, אֲשֶׁר הוּא יָכוֹל גַּם-בֶּן
לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא, שְׁזָה —
"הַגָּאוֹת וְהַגְּדֻלָּה לְחֵי עוֹלָמִים", וְזוֹ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת
— כְּשֶׂאֲדָם זוֹכָה לְחֲבֵר עֲנָוָה וְגָאוֹת בְּיַחַד, הֵינּוּ

שֶׁמִבְטֵל אֶת הַגָּאוֹה וְהַגְדֵּלָה רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִכְנִיס בְּעֶצְמוֹ הַתְּחִזְקוֹת, שְׂיָדַע, אֲשֶׁר הוּא יָכוֹל לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת, וְאֵף שֶׁהַעֲקָר הוּא לִהְיוֹת בְּטֵל וּמִבְטֵל לַגִּמְרִי בְּעֵינֵי עֶצְמוֹ, אֵף צְרִיכִים גַּם זֹאת — שֶׁיִּהְיֶה חֶזֶק וְאַמִּיץ וְגִבּוֹר חֵיל לַעֲמֹד נֶגֶד כָּל הַמוֹנְעִים אוֹתוֹ מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּסוּד — "וַיִּגְבֶּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי ה'" (שִׁם-ב יז, ו), אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר הַחַיִּים — כְּשֶׁהַעֲנוּה נִכְלָלָת עִם הַגָּאוֹה, שְׁזֶה חֲבוּר הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְשִׁנְיָהֶם בְּקִדְשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים, הֵינוּ כְּמוֹ שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת רוּאִים, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַתְקִים, כִּי אִם עַל-יְדֵי חֲבוּר הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, כִּי הַגּוּף הוּא כָּלִי הַנֶּפֶשׁ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי שְׁנֵיהֶם הָאָדָם מִסְתַּוְּבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִפִּיר אֶת חַי הַחַיִּים, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת הָאָדָם צְרִיף לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרָגָה זוֹ — שֶׁמֶצֶד אֶחָד יִהְיֶה בְּעֵינֵי עֶצְמוֹ בְּטֵל וּמִבְטֵל כְּחֶרֶס הַנִּשְׁפָּר, וַיִּרְגִּישׁ אֶת עֶצְמוֹ כְּתוֹלַעַת הַרוּחָשֶׁת עַל הָאָרֶץ, אֲבָל מֶצֶד שְׁנִי יִגְבִּיֶה אֶת עֶצְמוֹ בְּתַכְלִית הַהִגְבָּהָה, וַיֵּדַע שֶׁאֶפְלוֹ שִׁפְגָם וַעֲשֶׂה וְחֻטָּא מֶה שֶׁחֻטָּא, עֲשֶׂה, פָּגָם וְקִלְקַל בְּזֶה הָעוֹלָם, עֲדִין הוּא יָכוֹל לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד חֲשׁוֹב אָדָם שְׁחוּזֹר בְּתִשׁוּבָה, וּמִתְאַמֵּץ לְהַתְעִלוֹת בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה,

אֲשֶׁר אֵז מִתְאַחֲדוֹת אֶצְלוֹ הָעֲנוּה וְהַגָּאוֹת יַחַד, שֶׁזֶּה
הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ, וְכַשְׁתַּכְנִיס בְּדַעְתָּךְ יְדִיעוֹת וְהַשְׁגוֹת
אֵלוֹ, אֵז דִּיקָא תַּרְגִּישׁ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת יְדִידוֹת, זִיו
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעַה אֶת
עֲצָמוֹ כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק מְקַשֵּׁר וּמַחְבֵּר אֶת
הָעוֹלָם הַזֶּה לָעוֹלָם הַבָּא, וְאֵף שֶׁמֶצַד אֶחָד מִרְגִּישׁ
אֶת עֲצָמוֹ הַגָּרוּעַ בִּיּוֹתֵר, וְאֲשֶׁר בְּאַמֶּת יוֹדֵעַ אֶת נִגְעֵי
לִבּוֹ וּמְכַאֲבִיו, אֵף מֶצַד שְׁנִי הוּא מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ,
שֶׁהוּא גַם-כֵּן עֲדִין יָכוֹל לַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה, שֶׁזֶּה גָּאוֹת
דִּקְדֻשָּׁה, וְאֵז עַל-יְדֵי שְׁתֵּי הַמְּדַרְגּוֹת הָאֵלוֹ
מִתְחַבְּרִים אֶצְלוֹ — הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ, הָעוֹלָם הַזֶּה
וְהָעוֹלָם הַבָּא, וְזוֹכָה לְהַכְלִיל בְּחֵי הַחַיִּים, אֲשֶׁר זֶה
עָקֵר "גְּדֻלַּת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעַה אֶת
עֲצָמוֹ כָּלֵל, וּבָא אֶל הַשְׁגַּת יְדִיעָה זֹאת; אֲשֶׁרִי לוֹ!

ז.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁבְּכָל יוֹם
וְיוֹם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, וְכַמְעַט
שֶׁיִּתְיַאֲשׁ לְגַמְרֵי מַחְיָיו, וְזֶה עָקֵר "גְּדֻלַּת הַחַיִּים"
— שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה אֶת הַחֲשֵׁךְ לְאוֹר גָּדוֹל, וַיֹּאמֶר
לְעֲצָמוֹ: "לֹא! אֵינִי עוֹזֵב אֶת עֲצָמִי, וְאֵף שֶׁעוֹבֵר

עלי עכשו מה שעובר וכו', וירדתי ונפלתי ונשלכתי במקום שירדתי ונפלתי ונשלכתי וכו', ועשיתי כבר מה שעשיתי וכו', עם כל זאת איני עוזב את עצמי בשום פנים ואפן, רק אני חוזר בתשובה אליו יתברך, כי אני יודע שהוא יתברך אב הרחמן, ומרחם על כל ברִיה שבעולם; בני, בני! זה עקר "גדלת החיים" — שהאדם מחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ואינו מניח לעצמו להרס את חייו, ומכל שכן שאינו מאבד את עצמו לדעת, וידיעות אלו צריכים להכניס היום בעולם, כי עוברים על כל אחד משברים וגלים, ואשרי מי שזוכה שיש לו חלק להחדיר את החיים האמתיים שהם חיי האמונה, חיי התורה, חיי הקדשה בעם ישראל, וכדאי היה לך, אהובי, בני, לירד אל זה העולם כדי להחיות נפש כל חי, ולהאיר בזה את "גדלת החיים" האמתיים — להיות דבוקה בחי החיים, וכשתעסק בזה, אהובי, בני, אז תראה איך שתקדוש-ברוך-הוא ישלם לך בחזרה, ויאיר עליך אור החיים, ותרגיש ערבות, נעימות, ידידות, זיו החיים האמתיים.

ח.

צָרִיף שֶׁתַּחזֹק אֶת עֲצָמָךְ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵל תִּנִּיחַ אֶת עֲצָמָךְ
לִפְלֵ בְּמִרְרוֹת וּבִדְכָאוֹן, אֲשֶׁר זֶה מִמָּשִׁיךְ אֶת הָאָדָם
לְמָאָס בְּחַיּוֹ, עַד שֶׁמֶרֶב הָעֲצָבוֹת, הַמִּרְרוֹת
וְהַדְּכָאוֹן, נוֹפֵל הָאָדָם כָּל-כָּף בְּדַעְתּוֹ, עַד שֶׁמֶאֱבֵד
עֲצָמוֹ לְדַעַת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי נִמְאָסִים לוֹ הַחַיִּים;
עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה חֲשִׁיבוֹת לַחַיִּים בְּעִינֶיךָ,
וְזֶה "גִּדְלַת הַחַיִּים" — שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וּמִמָּשִׁיךְ אֶת
עֲצָמוֹ אֶל חַי הַחַיִּים, וּמַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אֲחֵרִים,
שֶׁלֹּא יִתְיָאֲשׁוּ כָּלֵל, כִּי זֶה הָעוֹלָם מָלֵא מִרְרוֹת,
וְעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, וְאֲשֶׁרִי
מִי שְׂזוּכָה לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וּמִדְּבֶק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַי
הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד "גִּדְלַת הַחַיִּים"
יוֹתֵר מִזֶּה, שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַי הַחַיִּים,
וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מַחֲיָה וּמִהֵיכָּה
וּמִקָּיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה; וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת זֶה,
אֱהוּבִי, בְּנֵי, כִּי תִצְטָרֵךְ לָזֶה לְיָמִים הַבָּאִים, כִּי אֵינְךָ
יודֵעַ מַה יָּכוֹל עוֹד לַעֲבֹר בְּחַיֶּיךָ מִרַב הַצָּרוֹת,

היסורים וְהַרְפָּתָאוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אָבֵל אִם תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעָה זוֹ — אֲשֶׁר עָקַר "גִּדְלַת הַחַיִּים" הִיא רַק לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּחַי הַחַיִּים, וְתַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְכָל מָה שֶׁיֵּשׁ לְךָ בְּלִבְךָ תַּשִּׁיחַ וְתַסְפֵּר רַק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי תַּצְלִיחַ בְּחַיִּיךָ, לֹא-כֵן אִם תְּדַבֵּר וְתַסְפֵּר מְצַקֶּת לְבָבְךָ אֶל אֵיזָה בְּשׁוֹר וְדָם, אֲשֶׁר מְאוּמָה לֹא תִפְעַל אֲצִלוֹ, כִּי יֵשׁ מֵאֲמַר הַחֶכֶם: "כָּל זְמַן שֶׁהַדְּבוּר בְּפִיךָ, אֲתָה מוֹשֵׁל עַל דְּבוּרְךָ, וְכִשְׁאַתָּה מוֹצִיא אֶת הַדְּבוּר מִפִּיךָ, הַדְּבוּר מוֹשֵׁל עָלֶיךָ": עַל-כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנִי! מְכַל מָה שֶׁמַּעִיק לְךָ וּמַצְעֵר אוֹתְךָ, וּמַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתְּךָ וְרוּדְךָ אוֹתְךָ, רְאֵה לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַגְלֶה וְתַסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבְךָ, וְתַדְּבַר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּדוֹלָה, וְאֲזִי אֵף פַּעַם לֹא תִתְחַרֵּט, וְזֶה עָקַר "גִּדְלַת הַחַיִּים" — שֶׁהָאָדָם בּוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינוֹ מְסַפֵּר אֶת עֲנִינָיו הַפְּרִטִּים אֶל בְּשׁוֹר וְדָם, אֲשֶׁר רַק יָכוֹל לְהֵרֵס אוֹתוֹ וְלֹא לְעוֹזְרוֹ, וְאִם תִּזְכֹּר כָּלֵל זֶה, אֲזִי דִיקָא תַּצְלִיחַ בְּחַיִּיךָ.

ט.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר הוּא
 יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה, מִהֵנָּה וּמִקַּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
 וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֹל, וְהַכֹּל לִכְל
 עֵצִים אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁאָדָם מְכַנִּיס בְּדַעְתּוֹ
 יִדְעוֹת אֱלוֹ, אֲזִי כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ הוֹלְכִים כְּכֹר בְּצוּרָה
 אַחֲרֵת לְגַמְרִי, כִּי תָמִיד נוֹשֵׁם בְּאִפּוֹ אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 כִּי הַמֶּאֱמִין הָאֱמֶתִי, אֲשֶׁר אֵין מְצִיאוֹת בִּלְעָדָיו
 יִתְבָּרֵךְ כָּלֹל, הוּא יוֹדַע, אֲשֶׁר כָּל מֶה שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב
 וְרוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ וּמַרְגִּישׁ וְנוֹשֵׁם, הַכֹּל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת
 חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְצִדִּיקִים אֲשֶׁר דְּבוּקִים כָּל-כֶּף
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר "גִּדְלַת הַחַיִּים", הֵם זֹכִים
 לְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת, וּמַגִּלִּים רִזִּין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת,
 מֶה שֶׁאֵין כֵּן אָדָם שֶׁעֲדִין לֹא זָכָה לְכָל זֶה, הוּא
 מִסְתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֹא קִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת
 וְעִקְמָמִיּוֹת, וְהוּא מְלֹא מְרִירוֹת, וּמָרִים וּמְרוּרִים לוֹ
 הַחַיִּים; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַחֲזֹק אֶת
 עֲצָמָךְ גַּם-כֵּן, וּלְהַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ הַשְּׁגוֹת אֱלוֹ, וְאֲזִי
 דִּיקָא תִּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים, חַיִּים נְעִימִים וּמְתֻקִּים
 בְּחַיִּיךָ. וְצָרִיף שְׁתַּדַּע שֶׁדָּבָר זֶה לֹא בָּא בְּנִקְלָה, אֲלֹא
 צָרִיכִים לַחֲזֹר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ, כִּי

הָאָמוּנָה וְהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ לֹא בָאוֹת כָּל-כָּךְ
בְּנֶקֶל, אֲלֹא צְרִיכִים לְהַתְיַגֵּעַ עַל זֶה מְאֹד, כִּי לְהַפּוֹךְ
— הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מִתְפַּשְׁטָא מְאֹד מְאֹד לְהַסְתִּיר
אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלִכְן
אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעָה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל, רַק מִמָּשִׁיךְ
אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיּוֹדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה,
מִהוּיָּה וּמִקָּיָה אֶת הַכֹּל, וּמִדְּבִק אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ,
רְאִיתוֹ, שְׁמִיעָתוֹ וְהַרְגָּשָׁתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִזְּ דִּיקָא
יִרְגִּישׁ מַה נִּקְרָא "גִּדְלַת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ
מְטַעָה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל!

י.

צְרִיךְ שֶׁתִּסְתַּפֵּל, אֱהוּבִי, בְּנִי, עַל כָּל דְּבָר בָּזָה
הָעוֹלָם בְּצוּרָה חַיָּה, הֵינּוּ בְּכָל דְּבָר תִּסְתַּפֵּל וְתִרְאֶה
אֶת הַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמַּחַיָּה, מִהוּיָּה וּמִקָּיָה אֶת
הַדְּבָר הַזֶּה, עַד שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְהִיּוֹת לְדְבָר חַי,
וּכְשֶׁתִּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ בְּדְבָר זֶה, אִזְּ תִרְגִּישׁ חַיִּים
עֲרִבִים וּמִתְקִים בְּחַיִּיךָ, וְזֶה "גִּדְלַת הַחַיִּים" —
שְׁאֵדָם זוּכָה לְחַיּוֹת חַיִּים שֶׁל דְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וּכְכֹל שֶׁהָאָדָם יִכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בָּזָה, כְּמוֹ-כֵן יִרְגִּישׁ
אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בֶּן חוּרִין, כִּי עַקֵּר הַחֲרוּת הִיא

הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהָאָדָם מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע
 שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה, מִהֵנָּה וּמִקֵּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה
 כְּלָה, וְאֵז הוּא בֶּן חוֹרִין, וְחִיּוֹ חַיִּים עֲרִבִים
 וּמִתְקִים, וְזֶה עֵקֶר "גִּדְלַת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאִינוֹ
 מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק תָּמִיד
 מְסַתְּפֵל עַל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּצוּרָה חַיָּה, שֶׁהַכֹּל חַי מִחַי
 הַחַיִּים, שָׂאֵז מִמֶּשִׁיךְ אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִקְשֶׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא,
 אֲשֶׁר אֵין קֵץ לְשִׁכְרוֹ; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֶה, וְאֲשֶׁרִי לוֹ
 בְּבֹא !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

כְּשֶׁאָדָם יוֹשֵׁב לְדַבֵּר מִחֲבֵרוֹ, זֶה בְּחִינַת
יוֹמָא דִּדְיָנָא, כִּי הוּא יוֹשֵׁב וְדִן אֶת
חֲבֵרוֹ, וְצָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְזִה מְאֹד,
וּלְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ הַיָּטִב אִם הוּא
רְאוּי לָזֶה לְשַׁפֵּט אֶת חֲבֵרוֹ, כִּי הַמְּשַׁפֵּט
לְאֱלֹקִים הוּא, כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ,
זְכוּרָנָם לְבִרְכָּהּ, אֵל תִּדִּין אֶת חֲבֵרְךָ עַד
שֶׁתִּגִּיעַ לְמָקוֹמוֹ. וְכִי הוּא שְׂיָכוֹל לִידַע
וּלְהִגִּיעַ לְמָקוֹם חֲבֵרוֹ, כִּי אִם הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ לְבָדוֹ.

(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן א)

קונטרס

דַּרְךְ הַחַיִּים

מגלה עצות נוראות ונפלאות על דַּרְךְ הַחַיִּים, ואיך שיכולים להצליח
בזה העולם בין בגשמיות ובין ברוחניות.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"ר א"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עקאה, אדונינו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר כָּל אָדָם
צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְסַדֵּר לְעַצְמוֹ
דֶּרֶךְ בַּחַיִּים, וְאִזּוּ יֵלְכוּ לוֹ כָּל הַחַיִּים
בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת לְגַמְרִי, כִּי בְּלִי סֵדֶר,
אֵין לוֹ שׁוּם דֶּרֶךְ בַּחַיִּים כָּלֵל.

(אמרי מוהר"ש, חלק ב', סימן תקפז)

קונטרס

דֶּרֶךְ הַחַיִּים

א.

צִרִיף שְׂתַדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בָּזָה הָעוֹלָם
עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם מִשְׁפָּרִים
וְגִלִּים, וְכָל מִינֵי סִפְקוֹת וּבִלְבוּלִים בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין
בְּרוּחָנִי, וְאֵינּוּ יָכוֹל לִתֵּן עֲצוֹת לְנַפְשׁוֹ, וְהִרְבֵּה
פְּעָמִים הוּא מִמָּשׁ אָבוֹד, וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת
וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵּג, וְכָל זֶה בָּא מִחֲמַת שְׂאִינּוּ יוֹדֵעַ
מִהַצְדִּיק הָאֱמֶת שְׂבִדּוֹר, הַמְּגַלָּה וּמִפְּרָסֵם אֶת אֲמִתּוֹ
מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם הִיא זוֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו,
הִיִּתָּה לוֹ דֶּרֶךְ בַּחַיִּים, לִידַע אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה
הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, אֱהוּבִי, בְּנֵי, אֲשֶׁר
הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא גֹשֶׁר הַמְּגֹשֶׁר בֵּין שְׁנֵי עֲבָרִים,
מִבְּטָן אִמּוֹ לִבְטָן הָאֲדָמָה, וְהִתְקַרֵּב לַעֲבֹר אֶת זֶה

הָעוֹלָם, אִם אַתָּה בֶּן רוֹצֶה אוֹ אִם אַתָּה לֹא רוֹצֶה, הַחַיִּים מִמְּשִׁיכִים, אִךְ הָאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְשִׁית עֲצוֹת לְנַפְשׁוֹ מִה לַעֲשׂוֹת, וְהֵיכֵן לָלֶכֶת וְאֵל מִי לַפְּנוֹת, וּמִכָּל זֶה בָּאִים לוֹ כָּל הַסְּפָקוֹת וְהִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְהַמְּרִיבוֹת וְהַמְּחַלְקֶת וְהַבְּלוֹבִילִים, וְכָל מִה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם — מִלְּחָמוֹת וּרְצִיחוֹת וְהַפְּסָדִים וְעִגְמוֹת גֶּפֶשׁ, וְכָל מִינֵי צָרוֹת וּמִכְאוּבִים, מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, הַכֹּל מִפְּנֵי הַעֲלָמַת וְהַסְתָּרַת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וּמִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ, אֲזִי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מוֹלִיךְ אוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים, וּמַכְנִיס בּוֹ עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת אִיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְאִיךְ לְהִגִּיעַ אֶל מַחְזֵי חֶפְצוֹ בְּשָׁלוֹם, כִּי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מְלַמֵּד אֶת כָּל אֶחָד מִמֶּקְרָבּוֹ, אִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי מַצָּבִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְהֵיכֵן לָלֶכֶת, כִּי מֵאִיר בּוֹ אֱמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַגִּלָּה לוֹ, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְעַקֵּר הָעֲצָה הִיא רַק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבּוֹדָאֵי עַל זֶה צְרִיכִים מְלַמֵּד הַגּוֹן, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁיִּגְלֶה לוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ אִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מִי שֶׁמְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, יֵשׁ לוֹ כָּל מִינֵי חִלְשׁוֹת הַדַּעַת, כִּי בְּכָל פַּעַם עוֹשֶׂה

הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וּלְבִסּוֹף נּוֹפֵל, וְעַל-כֵּן הִתְקַרַּח לַהֲתַקְרֹב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שְׂיֵרָאֵהוּ אֶת הַדָּרֶךְ אִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְלֹא לַהֲתִיַּאֵשׁ, וְאַפְלוּ שְׁקוּרָה עִמּוֹ מִה שְׁקוּרָה וְנוֹפֵל לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל, עִם כָּל זֹאת יַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְהַלְמוּד הַזֶּה מִלֵּמַד הַצַּדִּיק הָאֱמֵת אֶת תַּלְמִידָיו; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוּלָם לַחֲפֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֵת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר הוּא יִלְמַד אוֹתָךְ אִיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְאִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהוּא יִלְמַד אוֹתָךְ אֶת "דָּרֶךְ הַחַיִּים", כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל דָּרֶךְ בַּחַיִּים כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת; וְעַל-כֵּן אֲשָׁרִי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיִוְדַע שֶׁחָסֵר לוֹ הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי שְׂיִוְדַע שֶׁחָסֵר לוֹ, יִשְׁתַּוְּקַק וְיִכְסֹף לַהֲתַקְרֹב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, וְהוּא יוֹרֵהוּ אֶת "דָּרֶךְ הַחַיִּים"; אֲשָׁרִי מִי שֶׁמְכַנִּיס דְּבוּרִים אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וּמְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ תָּמִיד אַחֵר הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, עַד שֶׁזִּזְכֶּה לְמַצֵּא אוֹתוֹ, וְהוּא יוֹלִיכֵהוּ וְיַנִּיחֵהוּ עַל "דָּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֱמֵתִית, אֲשָׁרִי לוֹ!

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עקר החיים האמתיים, חיים ארכים, חיים נצחיים, הוא רק כשמרגיל את עצמו לעשות בכל פעם התחלה חדשה, כי זה העקר בזה העולם — לעשות בכל פעם התחלה חדשה, כאלו עדין לא התחיל כלל, ובאמת לפי גדלתו יתברך, אשר לגדלתו אין חקר, עדין לא התחלנו כלל, ורב הצרות והיסורים והמרירות שעוברים על בני-אדם, הם רק מחמת שנופל לבחינת זקנה, שנוזקן בחטאיו ובעוונותיו ובמרירותיו ובצרותיו, ונדמה לו, כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, שמשם נמשכות כל הצרות והיסורים והבלבולים והמניעות והמריבות והמחלקות והמלחמות, שעוברים על כל אחד ואחד בזה העולם, כי כל אחד ואחד נופל בדעתו, עד שנדמה לו כאלו הוא זקן, וכאלו הוא כבר אף פעם לא יוכל לצאת מהפח היקוש שנתפס בו, אבל תכף-ומיד כשאדם מחדש את עצמו, ועושה בכל פעם התחלה חדשה, זה עקר החיים, וזה עקר אריכות הימים של האדם; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לעשות בכל פעם התחלה חדשה, ותשכח את

הָעֶבֶר לַגִּמְרִי, כְּאֵלוֹ אֵין לָךְ עֶבֶר כָּלָל, וְעַל-יְדֵי-זֶה וּתְצַלִּיחַ דִּרְכָּךְ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וּתְצַלִּיחַ, וּבְזֶה תִּלְוֶיהָ כָּל הַצְלַחַת הָאָדָם בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וְכָל אֵלוֹ שֶׁהַצְלִיחוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, הִיָּה דִּיקָא עַל-יְדֵי שֶׁהִרְגִּילוּ אֶת עַצְמָם לִשְׁכַח אֶת כָּל הָעֶבֶר שֶׁלָּהֶם, וְעָשׂוּ בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה גִּדְּלוּ וְהַצְלִיחוּ; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לִשְׁכַח כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁיו, וְאַף שֶׁזֶּה דְּבַר מְאֹד קָשָׁה, כִּי מֵרַב הַצְרוֹת וְהִיסּוּרִים וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, קָשָׁה וְכָבֵד לָךְ לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךָ, כִּי כּוֹאֵב לָךְ מְאֹד מְאֹד מֵה שֶׁקָּרָה אֵתְךָ, עִם כָּל זֹאת אִם אַתָּה רוֹצֶה לְזַכּוֹת אֶל "דִּרְךְ הַחַיִּים" הָאֱמֵתִית וְהַנִּצְחִית, עָלֶיךָ לְהִרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִשְׁכַח אֶת הָעֶבֶר, וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְאִז אִם תִּהְיֶה חֲזָק בְּזֶה, תִּכְנֹס אֶל "דִּרְךְ הַחַיִּים" הָאֱמֵתִית, וּתְצַלִּיחַ דִּרְכָּךְ, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשָּׂם דְּבוּרִים אֵלוֹ בַּתּוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ג.

צִרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אֲשֶׁר עָקַר "דִּרְךְ הַחַיִּים" בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא דִּרְךְ הַתּוֹרָה

הַקְדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַשְׁתַּדֵּל, שְׂכַל חַיִּיד יִתְנַהֲגוּ
 רק עַל-פִּי דֶּרֶכִי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי תוֹרַתְנוּ הִיא
 תּוֹרַת חַיִּים, אֲשֶׁר נִתְּנָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּסִינֵי מִפִּי
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ, וְעַלֵּינוּ לְסַלֵּק אֶת דַּעַתְנוּ
 וְחֻכְמַתְנוּ וּדְמִיוֲנֵנוּ לְגִמְרִי, וּלְקַבֵּל אֶת כָּל דִּבְרֵי
 הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא "דֶּרֶךְ הַחַיִּים"
 הָאֱמֵתִית, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה לְחַיּוֹת אֶת חַיִּיד,
 חַיִּים עֲרֹבִים וּמִתְקִים, עָלֶיךָ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְקַיֵּם
 אֶת דִּבְרֵי תוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּלְךָ בְּ"דֶרֶךְ
 הַחַיִּים", כִּי בְּלִי הַתּוֹרָה אֵין הַחַיִּים נִקְרָאִים חַיִּים
 כָּלֵל, וְאֲדוּרְבָּה אֵין לָךְ עוֹד מוֹת כָּמוֹ מִי שֶׁעוֹקֵר אֶת
 עֶצְמוֹ מִהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבֵן; וְעַל-כֵּן
 רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
 הַקְדוּשָׁה, וְכֵן תִּקְיָם אֶת מִצְוֹת תּוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּלְךָ בְּ"דֶרֶךְ הַחַיִּים", וְתִצְלִיחַ דֶּרֶכְךָ,
 וּבְכָל מְקוֹם שֶׁרָק תִּשְׁמַע דִּבְרֵי תּוֹרָה, תַּעֲשֶׂה אֲזִנְךָ
 כְּאֶפְרָכֶסֶת, וְתִשְׁמַע וְתִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּדִבְרֵי הַתּוֹרָה
 הַקְדוּשָׁה שֶׁשְׁמַעְתָּ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם אֶת כָּל הַנֶּאֱמָר
 בְּתוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה, אֲבָל בְּמְקוֹם שֶׁתִּשְׁמַע לְדַבֵּר נֶגֶד
 דַּעַת תּוֹרַתְנוּ הַקְדוּשָׁה, תִּבְרַח מִשָּׁם כָּמוֹ שֶׁבוֹרַחִים
 מֵאֵשׁ, כִּי זֶה עֹקֵר דֶּרֶךְ הַמּוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבֵן, וּמִכָּל
 שֶׁכֵּן שְׂצָרִיכִים לְבָרַח מִכָּל מִינֵי מַיִּים וְאַפִּיקוֹרְסִים

הַכּוֹפְרִים בְּמַצִּיאוֹת הַנִּזְכָּר בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינָם מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר כָּל־פִּי מַעְלָה, עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁהֵם רָשָׁעִים מִסֵּטְרָא דְעַרְב רַב, וְהֵם לֹא מַעַם יִשְׂרָאֵל, רַק נִתְעַרְבוּ בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, כִּי לֹא יִדְבֵּר אָדָם נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲלֹא אִם הוּא בָּא מֵעַרְב רַב, וְעַל־כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצִּיל אֶת עַצְמְךָ וְאֶת אִשְׁתְּךָ וְיִלְדֶיךָ וְאֶת כָּל מִשְׁפַּחְתְּךָ, רְאֵה לְבַרַח מִרְשָׁעִים אֲרוּרִים כָּאֱלוֹ, אֲשֶׁר מִדְּבָרִים בְּרִישׁ גָּלִי נִגְדוֹ יִתְבָּרַךְ וְנִגְדַּת כָּל הַקְּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְעוֹקְרִים אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמַחְלִלִים אֶת קִדְשָׁתָהּ, תִּדְעַ שֶׁהֵם הֵם הַרְשָׁעִים הַפְּלָבִים מִסֵּטְרָא דְעַרְב רַב, שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, וְתִבְרַח מֵהֶם, כִּי דִרְכֵיהֶם הֵם דִּרְכֵי מָוֶת, לֹא־כֵן מִי שֶׁזוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחֻכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ לְגִמְרִי, וְזוֹכֶה לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִבְטֵל אֶת שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ לְגִמְרִי, אֲזִי יִצְלִיחַ דֶּרְכּוֹ, כִּי רַק זֶה הִיא "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" — כְּשֶׁזוֹכֶה לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּלְהַפְּךָ — מִי שֶׁרְחוֹק מֵאֱמוּנָה, הוּא נִמְצָא, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתִיּוֹ, וְרַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה עָלָיו; וְלָכֵן רְאֵה, אֲהוּבֵי בְּנֵי הַיָּקָר, לְבַחֵר בְּ"דֶרֶךְ הַחַיִּים", שֶׁהִיא דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְתַתְּמִיד בְּכָל יוֹם

בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וּתְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיהָ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכּוֹן לִבָּךְ יִהְיֶה וּבִטּוֹחַ שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ
בְּ"דָרֶךְ הַחַיִּים", וּמִכָּל שָׁכֵן שֶׁתִּשְׁתַּדֵּל לְהַבְדִּיל
וּלְפָרֵשׁ אֶת עֲצֻמָּךְ לְגַמְרֵי מְרַשְׁעִים אֲרוּרִים
הַמְדַּבְּרִים נִגְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תַּצְלִיחַ דְּרָכְךָ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנִּים דְּבָרִים אֱלוֹ בְּלָבוֹ,
וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ד.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בָּזָה הָעוֹלָם
אֵין שׁוּם תַּעֲנוּג שָׁלֵם כָּלֵל, כִּי בְּכָל פַּעַם יִחְסְרוּ לוֹ
דְּבָרִים אֲחֵרִים, אֲפִלוּ שֶׁכֶּכֶר יִהְיֶה לוֹ הַכֹּל, תִּמְיֵד
יִחְסֹר לוֹ מִשְׁהוֹ אֲחֵר, כִּי עָקֵר הַתְּכָלִית בָּזָה הָעוֹלָם
הִיא רַק לְזָכוֹת לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמוֹ בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַשְּׁלֵמוֹת הִיא רַק אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן
בְּשַׁעֲהַ שְׂאֵדָם מִשְׁתַּקֵּק רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְנִמְשָׁךְ רַק
אֲחֵרָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ
חַיִּים מִחֵי הַחַיִּים, וְאִזּוֹ יַצְלִיחַ דְּרָכּוֹ, לֹא-כֵן כְּשֶׁאֲדָם
עוֹקֵר אֶת עֲצֻמוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אִזּוֹ אֵין
לוֹ שׁוּם שְׁלֵמוֹת, וְתִמְיֵד חִסֵּר לוֹ מִשְׁהוֹ אֲחֵר, וּמְרִים
וּמְרוּרִים לוֹ הַחַיִּים; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר.

לשוב עֲכָשׁוּ בַתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִף שֶׁכָּבַר עֲבֵרָתָּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹכֵן, וְעָשִׂיתָ כְּכֹר מַה שֶּׁעָשִׂיתָ, עַד שֶׁנִּתְמַרְרוּ חַיִּיךָ, וּמְרִים לָךְ מְאֹד הַחַיִּים, וְאִין לָךְ מְקוֹם הֵיכָן לַפְנוֹת וְלִילָךְ, תִּדַּע כִּי אִם תִּחְזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא יִקְבֹּלְךָ בְּאַהֲבָה, הֶעָקֹר רְאָה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתְּךָ וְאֶת חֲכָמְתְּךָ הַמְדַמִּית לְגַמְרִי, וּבּוֹא תְּבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂיחָה וּבַתְּפִלָּה, וְתִרְגֵּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וּתְסַפֵּר לַפָּנִיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בַּפְּרִטִי פְּרִטִיּוֹת כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא תְּפִלַּת הַמְּשִׁיחַ — "הַתְּבוֹדָדוֹת", אֲשֶׁר כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁאָדָם מְדַבֵּר וּמְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא הַצִּלָּחָה נִצְחִית, הַצִּלָּחָה שְׁאִין כְּמוֹתָ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא כָּלִי לְהִמְשָׁכַת הַחַיִּים, רוּחַנִּיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִזְהָ שֶׁתִּהְיֶה חֶזֶק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְדַּכֵּךְ מִחֶדָּה וְיִטְהַר לְבָבְךָ, וְיִתְיַשֵּׁב מִחֶדָּה בִּישׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, וְתִזְכֶּה לְטַעַם מְטַעַם הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִינוֹ רוֹצֶה כְּכֹר שׁוֹם דְּבַר רַק אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, שְׂאֵז יִזְכֶּה לִילָךְ בְּ"דִרְךְ הַחַיִּים" הָאֲמִתִּית, כִּי בְּלִי הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְלִי לְהִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, תִּדַּע שֶׁתִּמְיֵד יַחֲסֹר

לך, כי כל העולם הזה מלא חסרונות, ועל-פן כל מי שנעתק מהקדוש-ברוך-הוא, ושוכח ממנו יתברך, על-ידי-זה חסר לו הרבה מאד, ומרים ומרורים לו כל החיים, והוא תמיד במריבות ובמלחמות ובסכסוכים ובכוחים עם זלתי, לא-כן כשאדם זוכה להמשיך את עצמו להקדוש-ברוך-הוא, ורוצה להמשיך על עצמו רק את חי החיים, שהוא הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, על-ידי-זה הוא יכול לעבר את זה העולם על-פי "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" האמתית, ויצליח את דרכו, ויהיה טוב לו כל הימים.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עקר שלמות התקון של כל אדם בזה העולם הוא רק כפי התורה שלומד והמצוות והמעשים הטובים שמסגל לו בחייו, שעל-ידי-זה יזכה אחר-כך כשיצא מזה העולם בעת מיתתו, שאז נשמתו עולה למעלה, וגופו יורד לארץ, שנעשה כלי להמשיך צרכות, נעימות, ידידות, זיו חיות אלקותו יתברך, ונשמתו מתענגת בנעם זיו שכירת עזו יתברך, כי

הגוף הוא תכלית הגשם והנשמה היא תכלית הרוחני, והקדוש-ברוך-הוא שתפס בזה העולם — הגוף הגשמי והנשמה הרוחנית, והם שניהם מחברים ומיחדים ומשלבים יחד, ועל-כן כל זמן שאדם חי הוא נמצא בנסיונות קשים ומרים מאד, כי הגוף הוא מלא עביות וחומריות וגשמיות, ונמשך תמיד אל החשך והשקר, והנשמה תמיד נמשכת אל רוחניות, אל האור והחיים האמתיים, וזה אשר מפריד בין האדם, שאינו זוכה לישוב הדעת, כי הגוף מושך אותו למדותיו ולתאוותיו הרעות, והנשמה מושכת אותו אחר רוחניות חיות אלקותו יתברך, אבל כשאדם זוכה ומקרב את עצמו אל הצדיק האמת שבדור, אשר הוא כבר עבד את גופו, עד שזככו לגמרי, עד שגם גופו נעשה בחינת נשמה, כי הצדיק כל-כך מתנגע בעבודת השם יתברך ימים ושנים, עד שזוכה לטהר ולקדש את גופו, עד שגם גופו נעשה כלי לנשמה, והנשמה מאירה כל-כך בתוך הגוף, שגם הגוף נעשה חלק מהנשמה, ואז כשזוכים להתקרב אל צדיק אמת כזה, על-ידי-זה הצדיק האמת מכניס בו גם-כן "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" האמתית, ומכניס בו כל-כך הרבה חזוק, שמחזק ומאמץ אותו,

שֶׁלִּבֵּל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, אֲפֹלוּ שֶׁכָּבֵר עָשָׂה מֶה שֶׁעָשָׂה, וְאֲפֹלוּ שֶׁנִּתְלַכְלַךְ כָּמוֹ שֶׁנִּתְלַכְלַךְ, וְאֲפֹלוּ שֶׁכָּבֵר מִנַּח בַּעֲשָׂרָה כֶּתֶרִין דְּמִסְאָבוּתָא, עִם כָּל זֹאת עֲדִין אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, כִּי עֲדִין רַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ מְרַבִּים עָלָיו, וְאִם יִהְיֶה חֲזָק וְאִמִּין בַּעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה — לִהְיוֹת חֲזָק וְאִמִּין אֲצֵל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, אֲזִי בּוֹדָאי הַצַּדִּיק הָאֱמֵת יֵאִיר גַּם בּוֹ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִהְיֶה טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, עַד שֶׁגַּם הוּא יִהְיֶה נֹעֵשֶׂה כָּלִי לְהִמְשִׁכַת חַיּוֹת הַנִּשְׁמָה, וְיִזְכֶּה בְּזֶה הָעוֹלָם אֶל "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֱמֵתִית, שֶׁהִיא — לִהְיוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֵמֶת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם נִמְצָא בְּסִפְנֵה גְדוּלָּה מְאֹד, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא קִלְפוֹת וְהִסְתָּרוֹת, מְלֵא רֵעַ, מְלֵא רָשָׁעִים הַמְּכַסִּים וְהַמְּסַתִּירִים וּמַעֲלִימִים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנִּסְיוֹן, לְזֹאת אִם הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחֵר אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה בְּמִשְׁךְ הַזֶּמֶן וּבְכֻסֶּת בּוֹ כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, עַד שֶׁגַּם הוּא כּוֹפֵר בְּכֹל, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, וְעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי מוֹת, כִּי כָּל-כֶּף מָרִים לוֹ הַחַיִּים, עַד שֶׁהוּא מְקַלֵּל אֶת יוֹם לִידָתּוֹ, וְרוֹצֵה רַק לְהִתְאַבֵּד מִרַב מְרִירוֹת שֵׁשׁ בּוֹ, לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת הַדְּבוּק

בְּחַי הַחַיִּים, בְּעוֹדוֹ בְּגוֹפוֹ הַגִּשְׁמִי כָּבֵד מִמְּשִׁיף עַל
 עֲצָמוֹ הָאֶרֶת וְיוֹ חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁאֵז גַּם
 הַצַּדִּיק יֵאִיר בּוֹ אֶת הָאוֹר הַנִּפְלֵא הַזֶּה אֲשֶׁר זֹהִי
 "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֲמִתִּית; עַל-כֵּן רְאֵה, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 לְבָרַח עֲכָשׂוּ אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה וְתִתְחַבֵּר
 אֵלָיו, וְתִלְמַד אֵצֶלוֹ, עַד שִׁיאִיר גַּם בָּךְ אֶת אֲמִתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבְּעוֹדֶךָ בְּתוֹךְ גּוֹפֶךָ הַגִּשְׁמִי
 וְהַחוּמָּרִי הָעֵב וְהַגִּס וּבְתוֹךְ לְכָלוֹךְ תַּאֲוֹתֶיךָ
 וּמִדּוֹתֶיךָ הֶרְעוֹת, גַּם שָׁם יֵאִיר בָּךְ אֶת אֲמִתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְגַם שָׁם יִקָּשֶׁר אוֹתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁר זֹהִי עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ
 מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל רַק מְחַפֵּשׂ בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 לַיְלָה אַחֵר הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְמִצָּא אוֹתוֹ,
 כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם צָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים לַעֲבֹר אֶת זֶה
 הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי מֵרַב הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים
 וְהַמְרִירוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שֶׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם,
 הֵם מְאֻבְּדִים אֶת טוֹבוֹתֵיהֶם בִּיָּדִים, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי
 שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת בְּאֲמֵת, אֲשֶׁר
 הוּא יוֹרֵהוּ אֶת "דֶּרֶךְ הַחַיִּים", וְעַל יָדוֹ יִצְלִית בְּכָל
 אֲשֶׁר יִפְנֶה; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בָּבֵא!

ו.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר הִקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת בְּכָל יְצֵת, וּבְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ
 בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְאֵין יוֹם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ
 וְאֵין שְׁעָה דּוֹמָה לַחֲבֵרְתָּהּ, כִּי יֵשׁ שְׁנוּיִים גְּדוּלִּים
 בְּכָל יוֹם וַיּוֹם וּבְכָל שְׁעָה וְשְׁעָה בֵּין בְּכָל־לִיּוֹת וּבֵין
 בִּפְרָטִיּוֹת, בֵּין בְּרוּחָנִיּוֹת וּבֵין בְּגִשְׁמִיּוֹת, כֹּאֲשֶׁר
 נִרְאָה בְּחוּשׁ מַה שְּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּעֶצְמוֹ, כִּי אֵינוֹ
 דּוֹמָה מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בַּיּוֹם הַזֶּה לְמַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו
 אֶתְמוֹל אוֹ שֶׁלְּשׁוֹם וְכוּ', וְכֵן אֵינוֹ דּוֹמָה מַה שְּׁעוֹבֵר
 עָלָיו בְּשְׁעָה זוֹ לְמַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּשְׁעָה זוֹ, כִּי יֵשׁ
 בְּכָל אָדָם כָּל מִיָּנִי שְׁנוּיִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה
 מִמֶּשׁ, וְכִמּוֹ שֶׁהוּא אֹצֵלוֹ בִּפְרָטִיּוֹת, כֵּן יֵשׁ אֹצֵל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל־לִיּוֹת, שֵׁשׁ שְׁנוּיִים גְּדוּלִּים בְּעוֹלָם,
 שֵׁשׁ מִשְׁתַּנִּים הַרְבֵּה דְּבָרִים בְּעוֹלָם — הֵן בַּעֲלִיָּה
 וְהֵן בִּירִידָה, וְהֵן בְּחֻשָּׁן וְהֵן בְּאוֹר, וְהַכֹּל מִפְּנֵי
 הַבְּחִירָה וְהַנִּסְיָן, שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֶה
 שֶׁהָאָדָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֹמְרִי יִחַפֵּשׁ וַיִּבְקֹשׁ אַחֲרָיו,
 וַיִּכְשָׁאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינוֹ מֵיָּאֵשׁ עֲצָמוֹ, אֶף-עַל-פִּי
 שְׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שְּׁעוֹבֵר, אֲזִי זוֹכָה סוּף כָּל סוּף
 לְהַגְבִּיר אֶת הַרוּחָנִיּוֹת עַל הַגִּשְׁמִיּוֹת, וְנִמְשָׁךְ אֵלָיו

יתברך, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לא לפל
 בדעתך כלל מכל השנויים שעוברים עליך בכל יום
 ובכל שעה, הנה אתה בוער אל רוחניות, והנה
 אתה נמשך אל הגשמיות, כי עליך לקבל רמזים
 ממנו יתברך, כי הוא יתברך נמצא, ואין בלעדיו
 נמצא, והוא יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף
 עד אין תכלית, ומרמז לאדם רמזים בכל פרט
 ופרט בזה העולם, כדי שיזכה להתקרב אליו
 יתברך, כי הוא יתברך מוזמן לכל אדם מחשבה,
 דבור ומעשה בכל יום ויום ובכל שעה ושעה לפי
 הזמן ולפי המקום ולפי האדם, ומרמז לו בהם
 רמזים אף להתקרב אליו יתברך, ומי שזוכה
 להגדיל דעתו ולהעמיק מחשבתו בזה, להבין בכל
 יום ברמזים הקדושים האלה, על-ידי-זה לא די
 שהוא בעצמו ימצא סודות נוראים ונשגבים, כי
 באמת כל הבריאה היא פלה חכמה פלאית, כי אין
 אנו יכולים לתאר ולשער כלל את מעשיו יתברך,
 אף שמנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה
 מאד, אשר אם האדם יכניס את עצמו היטב
 ברמזים להבין את הרמזים שהקדוש-ברוך-הוא
 מרמז לו בכל פרט ופרט, על-ידי-זה דיקא יזכה
 להשיג השגות גדולות ונוראות בהשגת אלקותו

יתברך ובתורה הקדושה, ולא רק זה, אלא עוד
 יזכה לקרב אלפים ורכבות נשמות ישראל אליו
 יתברך, כי באמת יש לכל בר ישראל כחות עצומים
 לקרב את כל העולם כלו אליו יתברך, והעקר
 שצריך להכניס את עצמו באמונה פשוטה בו
 יתברך, ולידע שהוא יתברך מתייה ומנהיג ומקים
 את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם
 עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא מצמצם
 את עצמו מאין סוף עד אין תכלית, ובא אליו
 ומרמז לו רמזים בפרטי פרטיות, כדי שירוץ אחריו
 יתברך, אף רב בני-העולם אינם זוכים להגיע אל
 הצמצום הזה, שאינם יכולים לצמצם את דעתם
 להבין ולהשפיל על הרמזים שהקדוש-ברוך-הוא
 מרמז להם, ועל-כן הם נתרחקים לגמרי, כי רבוי
 האור גורם שבירת הפלים, והם נשברים לגמרי
 ונתרחקים על-ידי-זה לגמרי מיהדותם, לא-כן
 החכמים האמתיים המוסרים את נפשם בעבורו
 יתברך, שהם מסלקים את חכמתם ובינתם ודעתם
 לגמרי, ומכניסים את עצמם באמונה פשוטה,
 ויודעים אשר כל רמז דק שהקדוש-ברוך-הוא
 מרמז להם, על-ידי איזה אדם או על-ידי איזה חי
 או על-ידי איזה צומח, או על-ידי איזה דומם,

וּתְכַף-וּמִיד מִקְשָׁרִים אֶת זֶה אֶל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מוֹצְאִים סוּדוֹת נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים אִיךְ לַהֲתַנְהֵג בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִיךְ לַהֲנַהֵיג אֶת עַצְמָם בְּ"דֶרֶךְ הַחַיִּים", וְלֹא עוֹד אֶלָּא שְׂזוּכִים לְקַרֵּב אֲלֵפִים וְרַבּוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַחֲדִיר גַּם בָּהֶם אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַכְנִיס בָּהֶם אֶת הָאוֹר הַזֶּה כִּי טוֹב, וּלְהַנּוֹת מִזִּיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמָךְ בְּתוֹךְ הַזְכָּרוֹן הַזֶּה — לְזַכֵּר שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא אֵתְךָ וְאִין בְּלַעֲדִיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְתִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת מִקְשָׁר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זוֹהִי "דֶּרֶךְ הַחַיִּים", וּתְדַבֵּק מִחֲשַׁבְתְּךָ בְּעֶלְמָא דְאַתִּי, וְתִזְכֹּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אֶת זֶה לַעֲמֹת זֶה עֲשֵׂה אֱלֹקִים, הַבַּעַל-דְּבָר מִתְאַחֵז דִּיקָא עַל הַצְדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּם הָאֵלּוּ, שְׂיִכּוּלִים לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אֱמֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַעֲמִיד עֲלֵיהֶם רְשָׁעִים אַרְוֵרִים, נוֹאֲפִים בְּכָלֵבִים הַחוֹלְקִים עֲלֵיהֶם, לְמַעַן יִתְרַחֲקוּ מֵהֶם עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי הַצְדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּם הַזּוֹכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִשִּׁיגִים אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִכָּל דְּבָר, וְזוֹכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם חֲדוּשִׁים חֲדָשִׁים, הֵם מְגִלִּים וּמְפָרְסָמִים לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְהֵם

אֲשֶׁר זֹכִים לְקָרֵב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהֵם
אֲשֶׁר זֹכִים לְבִטֹּל אֶת כָּל הַהִסְתָּרוֹת וְהַהֲעֲלָמוֹת
וְהַכְסוּיִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן לֹא בַחֲנָם הִבְעַל-
דָּבָר בְּעֶצְמוֹ מְקִים עֲלֵיהֶם אֶת שְׁלוּחָיו, וּמַדְבְּרִים
עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אָסוּר, לְמַעַן יִתְרַחֲקוּ מֵהֶם בְּגִי-
אָדָם, כִּדִּי שְׁלֹא יֻכְּלוּ לְהַחֲזִירָם בְּתִשׁוּבָה, וּלְקַרְבָּם
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן בֵּין תָּבִין, בְּנֵי הַיָּקָר, מִה
לִפְנֵיךְ, וּבִמְקוֹם שֶׁתִּשְׁמַע שְׁמַדְבְּרִים עַל אֵיזָה צַדִּיק
אֲמַתִּי, תִּדַּע שֶׁעָלֶיךָ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְהִתְקַרֵּב דּוֹקָא
אֶל הַצַּדִּיק הַזֶּה, כִּי דּוֹקָא הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָךְ,
וּבִפְרָט שֶׁכָּכָר נִתְעוֹרְרָה עַל-יָדֵי הַצַּדִּיק הַקְדוֹשׁ הַזֶּה
כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהַחֲיִיתָ אֶת
עֲצָמְךָ עִם דְּבוּרָיו, וְכֵן זָכִיתָ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה עַל-יָדֵי דְּבוּרָיו הַקְדוּשִׁים, וְעַל-יָדֵי
שִׁיחוּתָיו וְעִבּוּדָתוֹ הַקְדוּשָׁה, שֶׁמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ
לְגַלוּת וּלְפָרֶסֶם אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאֹתָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן
רָאָה, אֱהוֹבֵי בְנֵי הַיָּקָר, לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד, וּלְהִיּוֹת מְקַרֵּב
אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שָׂאוּ גַם אֶתָּה תּוֹכָה לִילֶךְ בְּ"דֶרֶךְ
הַחַיִּים", וּלְצַמֵּצֵם אֶת מַחֲךָ, וּלְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל אִיךָ
שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְרַמֵּז לָךְ רָמְזִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי לָךְ, אִם תִּחְזַק בְּדַעְתְּךָ דְּבוּרִים אֵלָיו,
שָׂאוּ תוּכַל לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ,

וַיְהִיָּה טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים, וְתִלְךָ בִּ"דֶּרֶךְ הַחַיִּים",
וְתִהְיֶה דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הַדְּבֻקוֹת.

ז.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר עֲבוֹדַת
הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא רַק כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה
לְהַכִּיל בְּאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שְׁזֶה עָקֵר
הַתַּכְלִית, וְזֶה עָקֵר תַּעֲנוּג הָעוֹלָם הַבָּא — לְהַמְשִׁיךְ
עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֹהִי "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֲמִתִּית, כִּי בְּלֹא
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין שׁוּם חַיִּים, כִּי הוּא הַנוֹתֵן
חַיִּים, וְהוּא הַמְּמַשִּׁיךְ חַיִּים, וְהוּא מְחַיֶּה וּמְהַיָּה
וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְעַל-כֵּן עָקֵר עֲבוֹדַת
בֶּר יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת רַק לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל
הַחַיִּים הַנִּצְחִיִּים הָאֵלֹהִ, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה,
כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמִכְרָרִים אֲרַבְּעַת הַיְּסוּדוֹת שָׁבוּ, כִּי
בְּכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ אֲרַבְּעָה יְסוּדוֹת: אֵשׁ רוּחַ, מִים,
עָפָר, וְהוּא כָּלֹ רַע, וְהוּא צָרִיךְ לְזַכֵּךְ עַצְמוֹ וּלְבָרֵךְ
אֶת הַטוֹב מִהָרַע, עַד שְׂיִהְיֶה אֶצְלוֹ אֲרַבְּעַת הַיְּסוּדוֹת
מְזֻכָּרִים וּמְבָרָרִים, שְׂאֵז יִזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ
לְגַמְרֵי אֶל אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְקַדֵּשׁ

וּמִטְהָר עֲצָמוֹ, וּמְזַכֵּךְ אֶת אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת שֶׁלוֹ:
 אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְהַשְׁגַּת
 הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹכָה לְבּוֹא אֶל בְּטוּל אֲמַת,
 שֶׁהוּא בְּטוּל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי לְגַבִּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ
 הוּא, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" — לְהַמְשִׁיךְ עַל
 עֲצָמוֹ עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו, חֵיוֹת אֱלֻקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וְאִזּוֹכָה לְהַכְלִיל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיַּעַן כִּי לֹא כָּל אֶחָד
 יָכוֹל לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי עוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים רַבּוֹת, עַד
 שֶׁיִּזְכֶּה לְזַכֵּךְ וּלְטַהֵר אֶת אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת שֶׁבּוֹ —
 אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, עָפָר, כִּי בְּכָל אָדָם בּוֹעֵר הַכַּעַס
 וְהַרְצִיחָה שְׂבָאִים מִהָאֵשׁ, וּמִפְּטָט כָּל מִינֵי דְבוּרִים
 בְּטָלִים וְכָל מִינֵי דְבוּרִים אֲסוּרִים: לְשׁוֹן-הָרַע
 וּרְכִילוּת, הַבָּאִים מִרוּחַ, וּמִתְאַוָּה לְכָל מִינֵי תַּאוּוֹת
 רָעוֹת הַבָּאוֹת מִמֵּיִם, וְהוּא שְׂרוּי בַּעֲצָבוֹת וּבִדְכָאוֹן
 הַנִּמְשָׁכִים מֵעָפָר, כִּי אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת הֵם כָּלֵם
 רָעִים, וְצָרִיכִים לְזַכֵּכֶם עַד שֶׁיִּתְּהַפְּכוּ לְהִיּוֹת כָּלֵם
 טוֹבִים, אֵךְ מֵאַחֵר שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד יָכוֹל לְזַכּוֹת לָזֶה
 תַּכְף-וּמִיד, מִחֲמַת רֹב הַתְּגַבְּרוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת וְהָעֵבְיּוֹת
 שֶׁנִּכְנָסוֹת בּוֹ, לְזֹאת עָלָיו לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק
 הָאֲמִתִּי, שֶׁכָּבֹד זָכָה לְזַכֵּךְ וּלְבָרֵךְ אֶת אַרְבַּעַת
 הַיְסוּדוֹת שֶׁלוֹ, עַד שֶׁהוּא עָנּוּ בְּתַכְלִית הָעֲנָוָה וְהוּא
 בְּטוּל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי לְאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁאִזּוֹ עַל

ידו גם הוא יזכה להמשיך על עצמו את החיים האמתיים, החיים הנצחיים האלו; ועל-פן ראה, אהובי, בני היקר, להתקרב בעצמך אל הצדיק האמתי שבדור הזה, ותבקש הרבה ממנו יתברך, שתזכה למצא אותו, אשר יש לו גם-כן כחות להגביה ולהעלות גם אותך, ולזכך ולטהר גם אותך מארבעת היסודות שלך, ותזכה גם אתה להיות כלי להמשכת זיו, חיות אלקותו יתברך, ואם תזכה להתקרב אל הצדיק האמתי, אז תראה איך שתגיע אל "דֶּרֶךְ הַחַיִּים"; אשרי מי שזוכה למצא את הצדיק האמת שבדור הזה, ומתקרב אליו ומקבל את למודו הטוב, שאז טוב לו כל הימים; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עקר עבודת האדם בזה העולם הוא כדי שיוזכה להכלל באור האין סוף ברוך הוא, אשר זה עקר התכלית, וזה עקר תענוג העולם הבא, והאדם צריך לחפץ תמיד להתעלות ולהגיע אל התכלית הזו — להיות דבוק בתי החיים, עד שלא יראה לפניו מראה עיניו,

כִּי אִם אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן לֹא יִשְׁמַע מִשׁוּם
 דְּבַר רַק אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן לֹא יִרִית
 מִשׁוּם דְּבַר רַק אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיִהְיֶה
 כָּל-כֶּף דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁכָּל נְשִׁימָה וְנִשְׁמָה
 שְׁנוּשָׁם יִהְיֶה נוֹשֵׁם רַק אֱלֻקוֹת, וְכֵן הַדְּבוּר שְׂיִהְיֶה
 כָּל-כֶּף דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁכָּשִׁידְבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם
 יִדְבֹּר אֹז עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי כְּשֶׁאָדָם זֹכֶה
 לְזִכּוֹךְ אֶת עַצְמוֹ כָּל-כֶּף, אֹז אֵין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו,
 כִּי אִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, וְזֶה תְּכִלִּית הַטּוֹב
 שְׂאָדָם צָרִיךְ לְזִכּוֹת לְזֶה בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל-כֵּן רְאֵה,
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַשְׁתַּוְּקֵק לְהַגִּיעַ אֶל דְּבַר זֶה,
 וְזֶה עֵקֶר "דְּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֲמַתִּית בְּזֶה הָעוֹלָם, וְרַק זֶה
 נִקְרָא חַיִּים, וְכָל מֶה שֶׁתִּכְנִים אֶת עַצְמָךְ בְּעֵנֶן הַזֶּה
 — לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה
 לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְעוֹד בְּחַיִּיךְ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה בְּתִכְלִית הָעֲבִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת, כְּכֹר תִּרְגִּישׁ חַיִּי
 הָעוֹלָם הַבָּא, אֲבָל עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְזִכּוֹת
 לְזֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַהִתְקַרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמַתִּי
 שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ, עַד
 שֶׁתִּזְכֶּה לְמַצֵּא אוֹתוֹ, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא תִמָּצֵא צַדִּיק
 הַמְּדַבֵּר מִדְּבָרִים אֱלֹהִים, תִּדְּעַ שֶׁעֲדִין לֹא מְצֵאתָ אֶת
 הַצַּדִּיק הָאֲמַתִּי, כִּי רַק זֶה עֵקֶר דְּבוּרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק

הָאָמֶת — לְדַבֵּר רַק מֵאֲמֶתת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְיוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד אֶת הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה הַבְּרוּרָה וְהַמְזֻכָּת, כִּי הַצַּדִּיק הָאָמֶת מְעַמִּיד תַּלְמִידִים כָּאֵלוֹ, אֲשֶׁר גַּם הֵם מְעַמִּידִים תַּלְמִידִים אֲחֵרִים, וְהַתַּלְמִידִים הָאֲחֵרִים גַּם-כֵּן מְעַמִּידִים תַּלְמִידִים נוספים, וְהַכֹּל כְּדֵי לְגַלוֹת אֶת אֲמֶתת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר תְּכֵלֶת הַטוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם; אֲשֶׁר מִי שְׁזוּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאָמֶת, שְׂיִתְחַדֵּיר גַּם בּוֹ אֶת הַיְדִיעוֹת הָאֵלֶּה, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ט.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁפָּרִים וְגִלִּים, וּבְכָל פַּעַם נִשְׁכַּחַת מִמֶּנּוּ אֲמֶתת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׁנוּפֵל וּמִתְלַכֵּל בְּכָל מִינֵי לְכֻלּוּכִים, אֲשֶׁר כָּל זֶה מִסְתִּיר מִמֶּנּוּ אֶת "דִּרְךְ הַחַיִּים" הָאֲמִתִּית, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁפֵל-כֶּף נִסְתַּבְּכוּ בְּסִבּוּכִים גְּמוּרִים, וְנִתְרַחֲקוּ כָמוֹ שְׁנִתְרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁזּוּכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאָמֶת, אִזּוֹ הַצַּדִּיק יָכוֹל לְהִתְחַזֵּרם בְּתִשּׁוּבָה אֲמִתִּית, עַד שֶׁגַּם הֵם יִזְכּוּ

לַעֲלוֹת מִמְּקוֹמָם הַמְּגֻשָּׁם וְהַמְטֻנָּף וְהַמְזוּהָם, לְקַדֵּשׁ
וּלְטַהֵר אֶת עַצְמָם, עַד שֶׁגַּם הֵם יִהְיוּ נֹעְשִׁים כָּלִים
לְהַמְשִׁכַת הַשְׂכִּינָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי בְּאַמַּת מִיּוֹם שֶׁבָּרָא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, נִתְּאָנָה שְׁתֵּהִיָּה לוֹ
דִּירָה בְּתַתְּוֹנִים, כִּי כֹךָ הָיָה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּבִרְיַאת
עוֹלָמוֹ, שֶׁדִּיקָא בְּזוֹ הָאָרֶץ הַגִּשְׁמִית בְּתַכְלִית
הַגִּשְׁמִיּוֹת, שֶׁם דִּיקָא יִמְשִׁיכוּ הַצְּדִיקִים אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ לְמַטָּה, עַד שְׁתֵּהִיָּה נִכְלָלַת גִּשְׁמִיּוֹת הַמְּקוֹם
דִּיקָא אֶל לְמַעְלָה מִהַמְּקוֹם, שִׁיִּהְפְּכוּ אֶת הַגִּשְׁם
לְרוּחָנִי וְהַחֲשׂוֹף לְאוֹר גָּדוֹל, וְזוֹ כָּל מַעֲלַת הַצְּדִיקִים
שֶׁכָּבֵר זָכוֹ לְמָה שֶׁזָּכוּ עַד שֶׁהֵם נִכְלָלִים לְגִמְרֵי בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כִּי הֵם עָבְדוּ עַל עַצְמָם יָמִים וְשָׁנִים, עַד
שֶׁקִּדְּשׁוּ וְזָכְכוּ אֶת עַצְמָם מְאֹד, וְעַל-יְדֵי-זֶה עָלוּ
וְנִתְעָלוּ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, וְהֵם אוֹחֲזִים תְּמִיד בְּכֶסֶף
הַכְּבוֹד, שֶׁהֵם שְׂרָשֵׁי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהֵם לְמַעְלָה
מִהַמְּקוֹם וּלְמַעְלָה מִהַזְּמַן; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה
לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, שְׂאֹז גַּם הוּא יִזְכֶּה לְהַכְלִיל בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ; וְלָכֵן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִף שֶׁכָּבֵר נִפְלְתָה
בְּמַקוֹם שֶׁנִּפְלְתָה וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּמָה שֶׁנִּתְלַכְלַכְתָּ, עַד
שֶׁהִגַּעְתָּ לְמַקוֹם שֶׁהִגַּעְתָּ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֲשֶׁר אֵין
שְׁקוּץ, תַּעֲוִיב וְזִהְמָה שֶׁלֹּא נִפְלְתָה לְשָׁם, עִם כָּל זֹאת
אֲסוּר לָךְ לְהִתְיָאֵשׁ כָּלֵל, רַק עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אִם

תתקרב אל הצדיקים האמתיים, ובפרט אל הצדיק האמת שבדור הזה, על-ידי-זה גם אתה תזכה להכלל בו יתברך, ותזכה לעלות ממקומך אל למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, וגם אתה תזכה להמשיך עליך ערכות, נעימות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, העקר אל תתיאש כלל, ואף שבינך ובין כן אתה תועה בדרך, ואי אפשר לך למצא את "דֶּרֶךְ הַחַיִּים", עשה זאת, איפוא, בני, ותחפש אחר הצדיק האמת שבדור הזה, ודיקא על ידו תזכה להגיע אל "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" האמתית, ואף שתשמע לדבר כל דבר אסור על הצדיק האמת שבדור הזה, תדע שהכל בשבילך, כי רוצים לנסות אותך, אם תחזיק מעמד ואם באמת תדלג ותקפץ על הכל, ואז תצליח בדרך; על-כן מאד אבקש ממך, אהובי, בני היקר, שתחזק את עצמך לחפש עד שתזכה למצא את הצדיק האמת שבדור הזה, ואז תזכה להכלל בחי החיים; אשרי מי שזוכה למצא את הצדיק האמת שבדור הזה, שיאיר בו אור כזה, עד שגם הוא יזכה להיות כלי להשיג רוחניות אלקותו יתברך; אשרי לו בזה ואשרי לו

בבא !

י.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר שְׁלָמוֹת
הַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם בָּזָה הָעוֹלָם הַיָּא — שֶׁבְּכָל יוֹם
מִיָּמֵי חַיָּיו תִּתְחַזֵּק אֲמוּנָתוֹ בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
יִתְחַדַּשׁ מַחוּ וְדַעְתּוֹ בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, בְּסוּד:
חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ (אִיכָה ג, כג), כִּי רַק
זֶה נִקְרָא חַיִּים, כִּי הַתְּכַמָּה תַּחֲיָה אֶת בְּעָלֶיהָ (קֹהֶלֶת,
ז, יב) וְצָדִיק בְּאֲמוּנָתוֹ יַחֲיָה (חֲבָקוּק ב, ד), הֵינּוּ כִּי זֶה
עָקֵר עֲבוֹדַת הַצְּדִיקִים, שְׁמִימֵי קִטְנוּתָם הֵם
מִחֲפָשִׁים אַחֵר בּוֹרֵא הָעוֹלָם, וּמִשְׁתוֹקָקִים לְהַשִּׁיג
אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל-כֶּף נִכְנָסִים בָּזֶה,
עַד שֶׁכָּל מִחְשַׁבְתָּם וְרֵאיוֹתָם וּשְׁמִיעֶתָם וְדַבּוּרֵיהֶם
וּמַעֲשֵׂיהֶם הוֹלְכִים רַק בְּכוּוֹן זֶה — לְהַגִּיעַ לְהַשְׁגַּת
אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שֶׁמִּכְנִיסִים אֶת
עַצְמָם בָּזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעוֹבְדִים עַל עַצְמָם,
וְנֹעֲשִׂים כָּלִי לְהִמָּשְׁכֵת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה
בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן כָּל יוֹם וְיוֹם הֵם מִתְחַדָּשִׁים בְּהַשְׁגוֹת
חֲדָשׁוֹת, וּבָאִים לְגִלּוּיִם חֲדָשִׁים, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּכַחַם
לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, לִוְלִי
הַסֵּמ"וּ-מ"ם וְכַת דִּילִיָּה הַמַּעֲכָבִים בַּעֲדָם, הֵיוּ
יְכוֹלִים לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּתִשׁוּבָה אֱלֹוֵי
יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי גִדְל הַגִּלּוּיִם שֶׁמִּגְלִים לְכָל הָעוֹלָם

כִּלּוֹ אֶת אֲמַת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמַחְדִּיר "דֶּרֶךְ
הַחַיִּים" הָאֲמַתִּית; וְעַל-כֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת, אֲהוּבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, כִּי הַבְּחִירָה בְּיָדֶיךָ, אִם תִּתְחַבֵּר אִתָּהּ גַּם-כֵּן
אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת וְאֲנָשָׁיו הָאֲמַתִּיִּים, וְתִמְסֹר אֶת
נַפְשְׁךָ לְשֹׁמֵשׁ, וְתִהְיֶה כְּרוֹף אַחֲרֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה
גַּם אִתָּה תִּזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לְצֵאת מִהַבּוֹץ
וּמִהַלְכָּלוֹךְ וּמִהִזְהָמָה שְׁנִפְלָתָ וְנִתְלַלְכָתָ שָׁם,
וְתִזְכֶּה גַם-כֵּן לִהְיוֹת כָּלִי לְהַמְשִׁכַת אֹר עֲרֻבוֹת, זִיו
שְׂכִינַת עֶזוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲבָל עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי יִהְיוּ לָךְ
הַרְבֵּה גִסְיוֹנוֹת, כִּי בְּרָגַע שְׁתַּרְצֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל
הַצַּדִּיק הָאֲמֵת וְאֲנָשָׁיו, תִּשְׁמַע לְדִבְרֵי עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר
אֲסוּר וִירִחֻקוֹךְ מֵהֶם, עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי כָּל זֶה חֲטָאִיךָ
וְעוֹנוֹתֶיךָ מְדַבְּרִים, כִּי כִּשְׂאָדָם חוּטָא וּבִכְפָּרֶט
בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, נִתְקַלְקַל מִחוּ וּלְבוֹ נִתְעַקֵּם לְגִמְרִי,
וּמוֹלִיד מַשְׁחִיתִים וְשָׂדִים וְרוּחוֹת הַמִּתְלַבְּשִׁים
בְּבְנֵי-אָדָם, וְהֵם הֵם הַמְדַבְּרִים נֶגֶד הַצַּדִּיקִים
הָאֲמַתִּיִּים וְאֲנָשֵׁיהֶם לְבָלִי לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, וְעַל-כֵּן
רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ, אֲהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אִם אִתָּה רוּצָה
לְזַכּוֹת לְ"דֶרֶךְ הַחַיִּים" הָאֲמַתִּית, רְאֵה לְהַכִּיר אֶת
מְקוֹמְךָ וְלִידַע אֵיךְ שְׂאִתָּה פָּגוּם, וְאֵיךְ שֶׁהִתְלַלְכָתָ
יָמִים וְשָׁנִים, וְאִם מְסִיתִים וּמְדִיחִים אוֹתָךְ לְדִבְרֵי עַל
הַצַּדִּיקִים הָאֲמַתִּיִּים וְאֲנָשֵׁיהֶם וְתִלְמִידֵיהֶם, תִּדַּע,

שָׁאֵלוּ עוֹנוֹתֶיךָ הַמְתַּלְבָּשִׁים בָּאֵלוּ הַמְסִיתִים, וְאִם
 תִּהְיֶה חֲזָק בָּזֶה, אִזְּ תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת רַבּוֹת שְׂיַעֲשֶׂה
 עִמָּךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַעֲקֹר תִּתְחִיל בְּעֶצְמָךְ
 לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וְתִרְגֵּל עִצְמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו
 יְתִבְרֹךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְתִבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ
 יְתִבְרֹךְ שְׂיִחוֹס וִירְחֹס עֲלֶיךָ וַיִּמְשִׁיךְ עֲלֶיךָ כָּלִים
 לְהַשִּׁיג אוֹרוֹ יְתִבְרֹךְ, וְאִזְּ עַל-יְדֵי רַבּוֹי תִּפְלֶה
 וּבִקְשָׁה, תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי שֶׁבְּדוֹר
 הַזֶּה וְאֵל אֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, שְׂגֹם הֵם יִקְרְבוּךְ, וְתִזְכֶּה
 לְהַעֲשׂוֹת כָּלִי לְהַמְשִׁכַת הַשְּׂכִינָה, עַד שֶׁתִּשְׁכִּינָה
 תִּשְׁרָה בְּתוֹךְ לִבְךָ, וְיִהְיֶה לִבְךָ קֵן לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ
 יְתִבְרֹךְ, וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים, וְתַעֲבֹר אֶת
 זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְכָל יוֹם יוֹם תִּתְחַדֵּשׁ בְּאַמוּנָה
 הַקְדוֹשָׁה, עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמַחֲזִין זָכִים וְהַשְׂגוֹת חֲדָשׁוֹת
 בְּכָל פַּעַם; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמִכְנִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ
 בְּתוֹךְ לִבּוֹ וְחוּזֹר עֲלֵיהֶם תָּמִיד, שְׂאִזְּ זוֹכָה לְחֹזֶר
 בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְיִזְכֶּה לְהַגִּיעַ
 אֶל "דֶּרֶךְ הַחַיִּים" הָאֲמִתִּית, וְיִכְלֹל בְּחֵי הַחַיִּים עוֹד
 בְּחַיָּיו בְּעֶלְמָא הָדִין, עַד שֶׁיִּבּוֹא הַיּוֹם שֶׁיִּצְטָרֵךְ
 לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, שְׂאִזְּ יִכְלֹל בְּעוֹלָם שְׁכָלוֹ חַיִּים;

אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזֶה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בָּבֵא!

תָּם וּנְשָׁלָם, שִׁבְחָ לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

הַצְלַחַת הַחַיִּים

נִמְלָה וַיִּבְאֵר אֵיךְ הָאָדָם יְכוּל לַעֲבֹד אֶת חַיָּיו, וַיַּצְלִיחַ דְּרָכּוֹ, וַיַּהֲרִיב
בְּטוֹב וּבִרְעִימִים כָּל יָמָיו, וַיִּירֶשׁ עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד.

כְּבוֹד קִדְשַׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא "שׁ זצ"ל

בַּעַל מַחְבֵּר

סֵפֶר "שִׁשְׁתּ הַנַּחֲל" - פֶּרוּשׁ וּבִאּוּר עַל כָּל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן,
וְסִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בִּנְחַל", וְעוֹד סִפְרִים רַבִּים וְנוֹכְבָּדִים, הַבְּנוּיִים וּמְסֻדָּסִים עַל-פִּי
דְּבָרֵי רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֲוִיר הַגָּנוּז וְהַצִּפּוֹן, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא עֲלֵהָ, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ
וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְּבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַנּוֹאֵן הַקָּדוֹשׁ, אֲוִיר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֹא לֹא אֲנִים לִיָּה

רַבִּי נַתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

הוֹבָא לְדַפּוּס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
נוֹא יֵאָרֶק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁעָקֵר הַצִּלְחַת
הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק, אִם מְקַשֵּׁר
לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּם, וְכָל מֶה שְּׂאֵדָם יוֹתֵר
מִתְחַבֵּר וּמִתְקַשֵּׁר לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּם, כֵּן
מַצְלִיחַ בְּחַיָּו, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים
נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וּכְשִׁזּוֹכָה
לְהַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּם,
וּמִתְקַשֵּׁר עִמָּהֶם, עַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחַ
בְּחַיִּים.

(אָמַר מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקפ"ח)

קונטרס

הַצִּלַּחַת הַחַיִּים

א.

אהובי, אחי היקר! אם אתה רוצה להצליח בחיידך, ולעבר את ימי חייך בטוב ובנעימים, ולרשת עולם הבא בעולם הזה, ולחיות חיים טובים ונעימים, אזי הרגל את עצמך לידע, שאין לך רק היום הזה, וכל ירידתך אל זה העולם היתה רק בשביל היום הזה דווקא, וכפי שתזכר להכניס את ידיעה זו בדעתך, אז דווקא יתברר לך, כי אין מה לדאג כלל על עולם שאינו שלך, והעקר הוא היום הזה, ואין לך — לא עבר ולא עתיד, רק הנה — שהוא היום הזה דווקא, והידיעה הזו היא סוד הצלחת החיים, כי באופן הזה תשמר מאד מאד על היום הזה דווקא בכל מיני שמירה שבעולם.

ובכל מיני אפנים שבעולם תראה לתקן ולגמר ענייניך ביום הזה ודוקא, ותמלא את היום הזה בטוב הנצחי.

ב.

אהובי, אחי היקר! ראה לשמר מאד את היום הזה — לא לדבר כל העולה על רוחך. כי עליך לדעת, כי על כל דבור בטל שמדברים, יצטרכו לתן דין וחשבון. כמו שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה ה:) על פסוק: ומגיד לאדם מה שיחו, שאפלו על שיחה קלה, עתיד לתן את הדין, כי באמת הכל לכל אלקות גמור הוא, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל. וכל דבור ודבור הוא כלי להמשכת רוחניות אלקותו יתברך למטה, ועל-כן כשתדבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטית, או דבורי תורה, תפלה ושיחה בינך לבין קונך, בזה תוריד את השכינה למטה, ותמשיך עליך אור וחיות נורא ונפלא מאד, אשר זה עקר הצלחת החיים — להרגיש את נעימות זיו ידידות חיות אלקותו יתברך, ולהפוך — חס ושלום, אם תפקיר את פיה, לדבר כל העולה על רוחך, זה עקר הפשלון בחיים, כי תכף-וימיד כשתוציא מפיה איזה דבור רע על אחר, או

לשון הרע ורכילות, או ליצנות ונבול פה, חס ושלום, תכף-ומיד אתה עוקר עצמך מחי החיים; ועל-כן אם אתה רוצה להצליח בחייה, עליך לשמר מאד על דבורי פיך, ותדבר עם כל מידעריך וחברריך רק דבורי אמונה והשגחה פרטית.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי אין לך עוד "הצלחת החיים" יותר מאדם המרגיל את עצמו לדום ולשתק, ואינו משיב למחרפהו שום דבר, כי בזה שהאדם שותק, ואינו עונה על בזיונו, רק בורח אליו יתברך ומספר לפניו יתברך את כל לבו בתמימות ובפשיטות גמור כאשר ידבר איש אל רעהו, ויודע ועד, שאין לו שום ברירה שבעולם לפנות אליה בעת צרתו, ושותק ודומם למחרפהו, אז זוכה במשך הזמן — אם יחזיק באפן הזה, שירגיש אור נורא ונפלא מאד כשמש בצהרים, ותהיה לו הרגשה, איך שהוא יתברך מסובב סביבו, והוא עומד בתוך האור; אשרי עין ראתה זאת! אשרי האדם המרגיש זאת! ואין לך

"הַצִּלְחַת בַּחַיִּים" יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֶּה — שִׁיּוּדֵעַ שָׂאִין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם אֵף אֶחָד בֶּן הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל-כֵּן אֵינוֹ מְגִיב, וְאֵינוֹ עוֹנֶה עַל בְּזִיוּנוֹ, וְדוֹמֵם וְשׁוֹתֵק וּבּוֹרֵחַ בֶּן אֱלֹהֵי יִתְבָּרָךְ.

ד.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר "הַצִּלְחַת הַחַיִּים" — לְזֻכוֹת לַחַיּוֹת חַיִּים נְעִימִים, טוֹב וַיָּקָר לַהֲרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בַּמִּדָּה הַנִּפְלְאָה שֶׁל סִבְלָנוֹת וְאֲרִיכוֹת אַפִּים — לֹא לִכְעַס וְלֹא לַהֲקַפִּיד עַל שׁוֹם דָּבָר, וְלֹא לַצָּאֵת לְרִיב תַּכְף-וּמִידָּע עִם כָּל בְּרִיָּה שֶׁעוֹשֶׂה אַחֲרֵית מַרְצוֹנוֹ, בֶּן יִסְבֵּל הַרְבֵּה בַּסִּבְלָנוֹת גְּדוֹלָה, כִּי הַכַּעַס וְהַקִּפּוּדוֹת עוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וּמֵאֻמָּה אֵין בִּידּוֹ. וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצִּלְחָה בַּחַיִּיךָ, רֵאֵה לַעֲצֹר אֶת כַּעַסְךָ וְאֶת רוֹחְךָ, וְתִסְבֵּל עַל כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבֵּית וּמִבְחוּץ, וְכַמְעַט שָׂאִין עוֹד דָּבָר שֶׁהוֹרֵג אֶת הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְנַעֲשֶׂה מֵאֲכֻזָּב מִהַחַיִּים, כְּמוֹ מִדַּת הַכַּעַס וְהַקִּפּוּדוֹת, וְעַל-כֵּן מֵה וְלִמָּה לְךָ לַהֲקַפִּיד וְלַהֲתַעֲצָבֵן עַל כָּל דָּבָר וְעַל כָּל פֶּרֶט קָטָן מִחַיִּיךָ, הַרְגֵּל עֲצָמְךָ בַּמִּדַּת הַסִּבְלָנוֹת וְאֲרִיכוֹת אַפִּים,

קיא

הצלחת החיים

ואז דיקא תצליח בחיידך, כי רק אריכות אפים וסבלנות
זה עקר שלמות הצלחת החיים.

ה.

אהובי, אחי היקר! הרגל עצמך לסתם אונדף, ואל
תשמע ואל תכניס אל אונדף שום קול פגום מזה
העולם, הדבק עצמך רק בו יתברך, אשר מלא כל
הארץ כבודו, ואין בלעדיו כלל, ותשמע מהכל רק
פנימיות קולו יתברך, אשר התלבש עצמו בקול הזה
שאתה שומע, ותצרך צרופים חדשים מתוך הקול
דוקא, העקר אל תשמע לקול החסרונות של זה
העולם, אשר רק עוקר את האדם משרשו, ומעבירו על
דעתו ועל דעת קונו, כי באמת המאמין האמתי בו
יתברך יודע, אשר אין שום קול ההולך לבטלה, וכל
מה שרק בא ונשמע אל אונדף, הוא רק לגלות לו רזין
ורזי דרזין, סתרי נסתרות, סודות התורה וגלויים מן
השמים, ואז אם תכניס אונדף לשמע מהכל רק
הפנימיות שבדבר הזה, אז דוקא תצליח בחיידך, כי
עקר הצלחת החיים הוא דוקא להזהר לא לשמע שום
קולות של חסרונות העולם הזה, המלאים מרירות

וקשיות ועקמומיות עליו יתברך, וטענות ומענות על
זלתו, וכל מיני ספקות וחלישות הדעת עליו בעצמו.

ו.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי כל העולם הזה
מלא חסרונות, וכל אחד צועק ובוכה על מה שחסר
לו, וזה עוקר את האדם ממנו יתברך, ובזה תלויים כל
הכשלונות שלו בחייו — שתמיד חסר לו משהו, וכן
שומע חסרונותיהם של אחרים, אבל אם תרגיל עצמך
לסתם אזניך, ולכל תשמע כלל, את החסרונות של כלל
העולם הזה, אז דווקא תתחיל לחיות חיים חדשים,
ותצליח בחיך, כי עקר הצלחת החיים תלוי רק בזה
שאוטם אזניו, ולכל ישמע שום קולות של העולם
הזה, המלאים חסרונות ומרירות; ואז אם תהיה רגיל
להטות אזניך לקול הפנימי דווקא, אז תתחיל לחיות
חיים חדשים לגמרי.

ז.

אחי היקר! אם אתה רוצה להצליח בחיך, הרגל

עצמך להסתכל בכל דבר — דומם, צומח, חי, מדבר, בהאלקות המלבשת בדבר הזה, ומחיה ומתהוה אותו, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא רק התלבש עצמו בלבושים אלו, אשר למראה עינינו — דומם, צומח, חי, מדבר, וכשתהיה רגיל להסתכל על השכל והחיות אלקות שיש בדבר הזה, אז דווקא תצליח בחייה, כי עקר הצלחת החיים הוא רק כפי שממשיך עצמו אל אורו יתברך, המחיה והמהנה ומקים את כל פרטי הבריאה בלה, ואז אין לו ממה לירא ולפחד ולרעד כלל, מאחר שדבוק בחי החיים, ורק זה עקר הצלחת החיים — להצליח בכל אשר יפנה.

ח.

ראה, אהובי, אחי היקר, להדביק מחשבתך בו יתברך, ותמיד תציר בדעתך, איך שהכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מסבב אותך, ואתה עומד בתוך האור, ובמשך הזמן — אם תרגיל את עצמך לחשב מחשבות טובות, ואיך שהאור מסבב אותך, אז סוף כל סוף תרגיש כל-כך, את אמתת מציאותו יתברך, עד

שאתה בעצמך תתבטל בעיני עצמך, ולא תראה ככר גם את עצמך, רק את אמתת מציאותו יתברך בעצמו, וזה עקר הצלחת החיים בזה וכבא — שתזכה להגיע אל דבקות אמתית כזו, עד שמחשבתך תהיה דבוקה ואחודה בו יתברך, לכל יוכל להפרד כלל, כמו מי שדבוק בדבק, וכזה שתמיד תציר במחשבתך אמתת מציאותו יתברך, יתפרדו ממך כל פועלי און, ויראו ויפרדו ממך כלם, ויראו מגשת אליך, כי אורו יתברך יאיר בך בהארה וכזיו נורא ונפלא עד מאד.

ט.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת ולחקק היטב בדעתך ובלבבך, אשר עקר הצלחת החיים בזה העולם הוא דוקא על-ידי שאינו מסתפל על שום בריה שבעולם, רק הולך דרכו בתמימות ובפשיטות גמור, כי רב הכשלונות הפרטיים והכלליים של האדם בחייו הם רק מחמת שמבלבל את עצמו מאחרים, ותמיד מסתפל מה יאמרו ומה יחשבו אחרים עליו, ועל-ידי-זה הוא עוקר את עצמו משני העולמות, ולא הולך לו שום דבר, על-כן ראה להסיח דעתך תמיד מפל העולם כלו,

ואל תסתכל על שום בריה שבעולם. יהיה אף שיהיה.
ואל תשים לבך אל מה שיאמרו וידברו עליך, או דוקא
תזכה להצליח בחיך; אשרי מי שמצית!

י.

אחי היקר! עליך לדעת, כי עקר הצלחת החיים,
הוא רק אם תרגיל את עצמך להיות עסוק באיזה עסק.
כי אמרו חכמינו הקדושים (כתבות נט): הבטלה מביאה
את האדם לידי שעמום — שהוא שגעון, ולידי זמה,
אשר הזמה והשגעון והשעמום הם עקר הפשלונות
בחי האדם, כי הם הורסים לו את מח מחשבתו, ובא
לידי שבר עצבים, רחמנא לצלן, ואז אינו יכול לשלט
על עצמו, ונשבר לחלוטין, אבל עלייך שתרגיל את
עצמך להיות עסוק תמיד באיזה עסק, עליידיזה תהיה
תמיד רענן ומישב, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך,
אדרבה עוד תוכל להתחלק עם ידיעותיך והצלחותיך
עם אחרים, ותרגיש את עצמך שזה לעצמך ולזולתך,
ויש לך מה לתרם לחברה; אשרי מי שהוא תמיד עסוק
באיזה עסק, שאז דוקא יצליח בחייו: וזכר כלל זה
תמיד, כי עקר הצלחת החיים תלוי רק בזה — שתהיה

עסוק באיזה עסק, ולא יהיה לך פנאי כרגע לחשוב
מהעבר או מהעתיד, אפלו לא מההנה.

יא.

עליך לדעת, אהובי, אחי, אם אתה רוצה להצליח
בחייך עליך להסתכל תמיד רק אליו יתברך, ולא
להתפעל משום ברירה שבעולם יהיה איך שיהיה; הרגל
עצמך לא להתבלבל משום ברירה שבעולם, ולא יהיה
אכפת לך כלל מה שמדברים ממך — בין לשבח בין
לגנאי, אתה הדבק עצמך תמיד רק בו יתברך, וזה יביא
לך הצלחה בחייך, כי עקר כלל הכשלונו של האדם
הוא רק — כשתמיד מסתכל מן הצד, ומבלבל עצמו
מאחרים, ואכפת לו מה מדברים עליו ומה מגיבים על
עניניו, ובזה שנעשה סקרן לידע מה שיש לכל אחד
לומר עליו, ורוצה לדעת איזו בקרת עושים עליו, דבר
זה עקר כשלון האדם, ולהפוך — עקר הצלחת החיים
הוא דווקא, כשאנו מסתכל על שום ברירה שבעולם,
ולא אכפת לו שום דבר מאחר כלל, רק מתקדם בענינו
ובנקדתו, ומשתוקק תמיד רק אליו יתברך; אדם
שאוחר בדבר זה יצליח תמיד בכל עסקיו.

יב.

עליך לדעת. אהובי, אחי היקר, כי עקר הצלחת החיים הוא דוֹקא כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וּבִזְרָח תָּמִיד מִכָּל טְרָדוֹתָיו אֶל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא סֵם חַיִּים, הַמְרַפֶּאת אֶת הָאָדָם, וּמְכַנְסֶת בּוֹ תִּקְוָה וְהַצְלָחָה, וּמְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְׁקָפָתוֹ בְּחַיָּיו רַק מִהַתּוֹרָה, וְזֶה יִצְלִיחַ דְּרָכָיו, וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִצְלִיחַ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא דַּעְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַזּוֹכֶה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בְּהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, הוּא מְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִז כָּל חַיָּיו הֵם בְּהַצְלָחָה מְרֻבָּה; אֲשֶׁר לֹא!

יג.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אַהֲבֹבִי, אַחִי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּחַיָּיךָ, עָלֶיךָ לְהִרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שֶׁרַק עוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוֹחַנִּיּוֹת וּבִגְשָׁמִיּוֹת, דְּבַר גָּדוֹל וְדְבַר קָטָן, הִרְגֵּל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדּוֹ, וְזֶה יִכְנִיס בְּךָ תִּקְוָה חֲזָקָה וְאַמֵּץ לֵב — שִׁיתְבָּרַר לְךָ שְׂאִין שׁוֹם בְּרָהּ שִׁיכּוּלָה לַעֲשׂוֹת לְךָ טוֹב אוֹ רַע מִבְּלַעֲדֵי רְשׁוֹתוֹ

יתברך, ותכף-וימַד כְּשֶׁרָק יִתְבָּרַר לָךְ דְּבַר זֶה —
שְׁאַתָּה תְּלוּי וְעוֹמֵד רַק בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא בְּיַד כְּשֶׁר וְדָם.
זֶה יַצְלִיחַ אֶת חַיֶּיךָ, כִּי רַק בְּזֶה תְּלוּיָה הַצִּלְחַת הַחַיִּים,
שִׂידוּעַ — שְׁאִין לוֹ אֵלָּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ;
אֲשֶׁר מִי שֶׁבָּא אֶל הַפֶּה זֶה, וְאֵן יַצְלִיחַ תָּמִיד בְּחַיָּיו
הַרוּחָנִיִּים וְהַגִּשְׁמִיִּים בְּכָל־לֵוִית וּבְכָפְרָטִיוֹת.

יד.

צָרִיךְ שִׁתְּדַע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר סוּד הַצִּלְחַת
הַחַיִּים תְּלוּי רַק בְּדָבָר אֶחָד, וְהוּא — לִהְיוֹת תָּמִיד
עֶסוֹק בְּאַיִזָּה עֶסֶק — אוֹ לְלַמֵּד, אוֹ לְהַתְפַּלֵּל, אוֹ לְקַיֵּם
אַיִזוֹ מִצְוָה, אוֹ לַעֲסֹק בְּאַיִזָּה עֶסֶק, הַעֲקָר לֹא לִילֵךְ בְּטֵל,
כִּי הַבְּטָלָה הִיא הַדָּבָר הַמְּבִיא אֶת הָאָדָם לְכָל
הַכְּשָׁלוֹנוֹת בְּחַיָּיו, וְרַב רַבָּם שֶׁל אֱלוֹ שְׁאִינָם מַצְלִיחִים
בְּחַיֵּיהֶם, זֶה בָּא לָהֶם רַק עַל־יְדֵי הַבְּטָלָה, שְׁאֵן יֵשׁ לָהֶם
פְּנָאִי לַחֲשֹׁב בְּחִלְשַׁת תְּכוּנַת נַפְשָׁם וּכְאִי הַצִּלְחָתָם
וּכְכְּשָׁלוֹנוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר זֶה מְבִיא אוֹתָם אַחֲר־כֵּן בְּאַמַּת
אֶל כְּשָׁלוֹנוֹת, אִי הַצִּלְחָה וְחִלְשָׁה בְּתַכוּנַת נַפְשָׁם; וְעַל־
כֵּן אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ,
רְאֵה לִהְיוֹת תָּמִיד עֶסוֹק בְּאַיִזָּה עֶסֶק, וְזֶה יוֹרִיד מִמֶּךָ כָּל

הצלחת החיים

קט

המתחים והדכאונות, ותזכה להיות מישב היטב בדעתך, בלי שום לחץ ומתחים, ותצליח בכל אשר תפנה; וזכר כלל זה תמיד, כי הרבה בני-אדם אבדו את שני העולמות שלהם רק על-ידי-זה — שהלכו בטל, וזה הביא אותם אל הכשלון הגדול בחייהם, עד שהגיעו אל סף היאוש, והרבה מהם אבדו עצמם לדעת, רחמנא לצלן, והרבה מהם נשארו בכשלונות גדולים, שמעיקים ומציקים להם מאד, והורסים להם את חייהם, ועל-כן ראה להיות עסוק באיזה עסק, ותמיד אל תחשב מעצמך, ומכל שכן מאחרים, רק תשתוקק לעשות חפציה, ובפרטיות אם תקשר את כל ענייך אליו יתברך, ותדע, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וכל תשוקת לבך וחייה תהיה תמיד רק למצא אותו יתברך, ולגלות את אמתתו, אז דוקא תצליח בחייה, כי זה עקר הצלחת החיים — כשאדם מקשר הכל אליו יתברך, ואינו דואג ואינו כועס על שום דבר ועל שום בריה; אשרי לו, ואשרי חלקו!

טו.

עליך לדעת, אהובי, אחי היקר! אם אתה רוצה להצליח בחייהך, ראה לא להכנס בשום וכוחים עם שום בריה שבעולם, ומה שאתה צריך לעשות, ויש לך הכרח לעשותו, תעשהו תכף-ומיד בזריזות גדולה, ואל-תכנס בשום וכוחים אם כן צריך לעשות או כן צריך לעשות, אלא מאחר שאתה רואה שמכרח לך לעשות דבר זה, ראה לזרז עצמך ולעשות את הדבר הזה, ואז תצליח בחייהך, כי רב רבם של בני אדם, כשבא להם איזה ענין לעשות, ואינם רוצים לעשותו, אף ההכרח להם מצד ההכרחיות, אף מאחר שזה נגד רצונם, אזי מתחילים להתופח — האם כן לעשות? או כן לעשות?! אבל אם אתה רוצה להצליח בחייהך, ראה תכף-ומיד לגמר את העסק שהוא נגד רצונך בזריזות הכי גדולה, ואז דווקא תהיה הכי מאשר והכי מצליח בחייהך, וזכר תמיד דבר זה כי הוא מביא להצלחת החיים בכל מיני מקרים ומאורעות בחיים הפרטיים והכלליים, כי כמעט כל המריבות והסכסוכים והוכחות הם באים מדברים כאלו, שהאדם מכרח לעשות דבר נגד רצונו, ונכנס במתחים

ועצבנות ומחלקת ונעשים לו חיי מרורים עד מאד, אף כשקופץ ומדלג על הכל, ועושה את הענין בזריזות, אזי מצליח תמיד.

טז

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, שפכל שהאדם מתרחק מחבורות בני אדם המדברים דברים בטלים, ומבטלים את זמנם היקר, כמו-כן יש לו הצלחה בחיים יותר ויותר, כי זה עקר הצלחת החיים — שאינו מסתבך עם שום ברירה שבעולם, רק מרגיל את עצמו לברח תמיד אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמור, ונכלל בו יתברך, הינו — שמרגיל את עצמו לדבר הרבה עמו יתברך, ומספר לפניו יתברך את כל לבו, וכל מה שקורה עמו בפרטי פרטיות, ואין לו שום עסקים עם שום ברירה שבעולם, ואף שבחויץ יש מחלקת ומריבות ורוח סערה גדולה מאד, אבל מי שזוכה להרגיל את עצמו לברח אליו יתברך, ואינו מתערב בשום מריבות ומחלקת כלל, רק חי את החיים שלו, זהו עקר הצלחת החיים, ודוקא אדם כזה יכולה

בטוב ובנעימים את חייו, ויעבר את העולם הזה
בהצלחה מרבה עד מאד.

יז.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי עקר הצלחת
החיים של האדם בזה העולם הוא, שיֵדע — אם ירצה
להתקרב אליו יתברך, ולהפשיט עצמו מכל החמריות
שלו, עד שיזכה להגיע אל דבקות האור הפשוט, ויזכה
לראותו ולהרגישו יתברך בעיני שכלו, שאז בודאי
יקומו עליו כל מיני רשעים וקלי העולם, בעלי עברה
ממש, ויחלקו עליו, וידברו ממנו, ויתלוצצו ויבזו אותו
בתכלית הליצנות והבזיונות, ואם יחזיק מעמד לא
לדבר מהם, ומכל שכן לא להכנס עמהם בוכיחים, אז
דווקא יצליח בחייו, ויעבר את העולם בשלום, לא כן
אם יכנס עמהם בוכיחים, הזמן יכלה והרשעים לא
יכלו, כי בכל פעם יקומו רשעים ולצים חדשים
להתלוצץ ממנו; ועל-כן אשרי מי שזוכה לברח תמיד
אליו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לבטלו
ולבלבלו, ודווקא זה עקר הצלחת החיים למי שנכנס

בעבודת השם יתברך באמת; אשרי מי שמחזיק מעמד תמיד.

יח.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי עקר הצלחת החיים להאדם בזה ובכא הוא רק על-ידי שמשתדל לשמח את עצמו בכל מיני אפנים, ומגביה את רוחו — שלא יהיה שרוי בדכאון ועצבון, אשר הורסים את חיי האדם, כי אתה צריך לדעת, אשר על כל אחד ואחד בזה העולם עובר מה שעובר בכל יום, בכל עת ובכל שעה ממש — משברים וגלים, אשר לא יאמן כי יספר, עד שדבר זה מכניס בהאדם עצבים ומתחים חזקים בחייו, ומזה באים לו פשלונות בחייו הפרטיים, ולכן זה עקר גדלות האדם — כשזוכה להפוך את כל מה שעובר עליו אל שמחה והרחבת הדעת, שזה יביא לו הצלחה בחייו, כי רק בזה תלוייה הצלחת החיים — איך שזוכה להחזיק מעמד, ואינו נשבר מכל מה שעובר עליו, ומהפך הכל לטובה, וצוחק מהכל, ובאמת אחר ישוב הדעת אמתית תראה ותשכיל, כי מה ולמה לך לפל בפח נשבר בזה של דכאון ועצבון

ועצבנות; אשר זה רק כשלון החיים, יותר טוב לך להפוך את הכל אל תוך שמחה אמיתית, ולהיות רק שמח וטוב לב תמיד, ולא להמשיך את עצמו אל הצער כלל, ורק בזה נמדדת גדלות האדם; אשרי המצית, ויקים את כל זאת, ואז יצליח תמיד בחייו.

יט.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי אם אתה רוצה להצליח בחייה, עליך למסור את נפשך לגמרי אליו יתברך, ותמיד תדבר עמו יתברך, ובכל מה שרק עובר עליך תגלה ותספר לפניו יתברך, כי אין לך בזה העולם רק הקדוש ברוך הוא לבד, ואז — אם תחקק בדעתך ידיעה זו, אז יוקא תצליח בחייה, כי כל זמן שהאדם חושב שיש לו משהו בלעדיו יתברך, אז רחמנות גדולה עליו, כי משם יוצאים לו כל הפשלונות והאכזבות בחייו, כי תמיד מדמה בדעתו — כאלו בשבילו חסר לי כסף, או כבוד, או גדלה, או חכמה, וכן כל מיני בלבולים שרק עוברים על האדם — קטנות וירידות וחלישות הדעת, הכל הוא רק מפני שאינו בורח אליו יתברך, לכן, אהובי, אחי היקר! אל

תהיה בטלן כלל, הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל לבך בפרטי פרטיות. מה שעובר עליך, וזה יקרר את עצביך, ויכניס בך ישוב הדעת אמתי, ועל-ידי-זה דוקא תהיה לך הצלחה בחיך. כי עקר הצלחת החיים תלוי רק בדבר זה — איך שזוכה לישוב את עצמו בשלמות בזה העולם, שאין לו שום ברירה על מי לסמוך, וכל אחד לטובת עצמו הוא חושב; אשרי מי שבא לידי הברה זו, שאז יזכה תמיד להצליח בחייו, ויעבר את העולם בשלום; אשרי לו!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

עוד עצה לזה שישמח את עצמו ויגל
וישיש בנקדתו הטובה במה שזכה
להיות מזרע ישראל ולהתקרב לאנשי
אמת המוליכין ומדריכין אותו בדרך
האמת, אשר על-ידי-זה איך שיהיה יש
לו תקנה טובה לנצח, ועל-ידי השמחה
הזאת הוא משבר הקלפות שהם
המניעות וכו' שבכל דרגה.

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה)

קונטרס

ובַּחֲרַף בַּחַיִּים

יחזק ויאמץ וידבר על לב בני־אדם השבירים, אשר קבר נמאסו להם
חַיִּיהֶם מִרַב צָעֵר, וְרוֹצִים, חֵס וְשָׁלוֹם, לְאֵבֶד עֲצָמָם לְדַעַת, רַחֲמָנָא
לְעָלָן, וַיַּגְלֶה לָהֶם נִפְלְאוֹת הַחַיִּים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נזא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עָקַר
הַכֶּשֶׁלֹן שֶׁל הָאָדָם הוּא, שְׁמִתִּיּאֵשׁ
מִחַיּוֹ, כִּי הֵי־אוֹשׁ הוֹרֵס אֶת הָאָדָם
לְגַמְרִי, וְעַל־כֵּן צָרִיךְ לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ
לְבֶרֶחַ מֵי־אוֹשׁ, וְלִבְחֹר רַק בַּחַיִּים, וְאִז
דִּיקָא יִצְלִיחַ בַּחַיּוֹ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תַּקפ"ט).

קונטרס

ובְּחֶרֶף בַּחַיִּים

א.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ
לוֹ הַזְמָנִים שְׁלוֹ, שְׁנוּפֵל וּבָא לְיָדֵי עֶצְבוֹן וְדַכְאוֹן
פְּנִימִי, וּמִרְגִּישׁ עֶצְמוֹ רִיק לְגַמְרִי, וּכְאֹלוֹ שְׁאִינוֹ שׁוֹה
כְּלוּם, וְאִינוֹ שׁוֹה לַחַיּוֹת, כִּי אֵינוֹ תוֹרֵם שׁוּם תְּרוּמָה
לְהַחַיִּים, וּמִזֶּה נִכְנָסוֹת וּבָאוֹת אֶצְלוֹ מִחֻשְׁבוֹת שֶׁל
הַתְּאֵבָדוֹת — לֹאֲבַד אֶת עֶצְמוֹ לְדַעַת לְגַמְרִי, וּמִרְב־
מְרִירוֹת לְבוֹ וְנִפְשׁוֹ הוּא מִבְקֵשׁ אֶת נִפְשׁוֹ לָמוּת, וְכָל־
כֶּף מְרִים וּמְרוֹרִים לוֹ הַחַיִּים, שֶׁמִּקְלָל אֶת יוֹמוֹ וּמְזֹלוֹ,
וְחוֹשֵׁב מַה וְלָמָּה לִי הַחַיִּים הַמְרִים הָאֵלּוּ, הַלְּוֹאִי
הַיִּתִּי כְּבָר מֵת. עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי דָּבָר זֶה עוֹבֵר עַל כָּל

בְּרִיָּה בְּחִיּוֹ, לְאֶחָד קוֹרָה דְּבָר זֶה פַּעַם בְּחִיּוֹ, וְלְאֶחָד
פַּעַם בְּכַמָּה שָׁנִים, וְלְאֶחָד פַּעַם בְּשָׁנָה, וְלְאֶחָד פַּעַם
בְּחֻדָּשׁ, וְלְאֶחָד פַּעַם בְּשָׁבוּעַ, וְלְאֶחָד פַּעַם בְּיוֹם,
וְלְאֶחָד בְּכָל שָׁעָה, וְלְאֶחָד בְּכָל רִגְעַ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כְּפִי הַפְּתָעוֹתָיו בְּחִיִּים, כִּי לְכָל אֶחָד הֵהָכְרַח שִׁיעֹבֵר
אִיזָה מִן הַפְּתָעָה בְּחִיּוֹ, אֲשֶׁר דְּבָר זֶה שׁוֹבֵר אוֹתוֹ
לְגַמְרִי, עַד שֶׁנִּסְכָּם אָצְלוּ, שֶׁהוּא כָּבֵר אִינוֹ שׁוֹה לְשׁוֹם
דְּבָר, וְאֵין לוֹ תַּקְנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא אָבוֹד לְגַמְרִי,
מֵרַב מְרִירוֹת לְכַבּוֹ. וּבְקָאֶמֶת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי לֹא כֵן
הוּא, רַק עֲכָשׁוּ שֶׁנִּפְלְתָ בְּדַפְאוֹן פְּנִימִי, וּבָאֵת לִידִי
כְּשִׁלּוֹן, נִדְמָה לָךְ, כִּי כֹף יִהְיֶה לָךְ לְעוֹלָם, וְאַתָּה כָּבֵר
אֵינְךָ שׁוֹה כָּלוּם, וְלֹא תוּכַל לְצֹאת מִזֶּה, תִּדַּע כִּי זֶה
רַק עֲנִיָן זְמָנִי, וְתוּכַל לְצֹאת מִזֶּה, אִם תִּשְׁמַע אֶל עֲצָתִי
אֲשֶׁר אֶעֱצֶךָ.

ב.

עָלֶיךָ לְדַעַת, אָהוּבִי, אָחִי, כִּי עָקֵר מַעֲלַת הָאָדָם
— שִׁיכּוֹל לְצֹאת מִמַּצֵּב כְּזֶה שֶׁל יָאוּשׁ וְדַפְאוֹן, בְּקוּשׁ
אֲחֵר הַמּוֹת — הִלּוּאִי שְׁיִמּוֹת כָּבֵר, וְלִהְפּוֹת הַכָּל אֶל
תַּכְלִית הַשְׁמָחָה, וְלִבְחֹר בְּחִיִּים, וְזֶה עָקֵר גְּדֻלַּת הָאָדָם

— שִׁיכּוּל לַהֶפֶךְ יִרִידָה וְקִטְנוּת וַיֵּאוּשׁ כְּזֶה שֶׁל מוֹת,
אֶל עֲלִיָּה וְגִדּוּלוֹת וְתִקְוָה כְּזוֹ שֶׁל חַיִּים, וּבְזֶה נִמְדָּדַת
גִּדּוּלַת וּמַעֲלַת הָאָדָם, כִּי מִי שִׁיכּוּל לַהֶפֶךְ מַצְבּוֹ,
וְלִצְאָת מֵהִדְכָאוֹן הַפְּנִימִי שֶׁלוֹ, וְלַחֲפֹץ בַּחַיִּים, וְעוֹד
לְהַחְיּוֹת אֲחֵרִים, זֶה עֶקֶר מַעֲלַת הָאָדָם, וּמִי שִׁיכּוּל
לְהִרְאוֹת דְּבָר כְּזֶה הוּא הַגִּבּוֹר הַכִּי גָדוֹל, כִּי מִקֵּדָם
הָיָה שְׂרׁוּי בְּעַצְבוֹן וְדִכָּאוֹן וַיֵּאוּשׁ, וּמִבִּקֵּשׁ מוֹתוֹ,
וְעַכְשָׁיו יִהְיֶה שְׂמֵחַ וְעֲלִיז, מְלֵא תִקְוָה, וְרוֹצֶה רַק אֶת
הַחַיִּים, אָדָם כְּזֶה הוּא הַכִּי גָדוֹל, וְהַכִּי מַעֲלֶה, וְהַכִּי
גִבּוֹר וְהוּא סֶמֶל שֶׁל צִדִּיק, אִישׁ קָדוֹשׁ וְנוֹרָא: אֲשֶׁרִי
לוֹ!

ג.

אָחִי הַיָּקָר! עֲלִיךָ לִידַע בִּידיעָה בְּרוּרָה וּמַחֲלֻטָּת,
כִּי אֵין לָךְ שׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, שִׁיכּוּלָה לְהַכִּין אוֹתָךְ,
כִּי אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ, וְעַל-כֵּן מַה לָּךְ לִפְלִי
בְּדַעְתָּךְ וּלְהַכְנִס בַּיֵּאוּשׁ וְקִטְנוּת הַמַּחֲזִין וְחִלְשׁוֹת
הַדַּעַת מִבְּנֵי אָדָם, הָעֶקֶר שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִבֵּין אוֹתָךְ,
וְהוּא יִתְבָּרֵךְ רוֹצֶה בָּךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ,
וְעַל-כֵּן הַרְגֵּל עֲצֻמָּה לִילֵךְ בְּמָקוֹם פְּנוּי, שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי

אָדָם, וְהִרְגַל עֲצָמָךְ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִשׁוֹן עֲצָמָךְ,
 (הֵינּוּ בִשְׁפַת הָאָם שְׁלֶךְ) וּתְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל
 לְבָבְךָ, וְכָל מָה שֶׁעֹבֵר עָלֶיךָ בְּפֶרֶטִי פְּרִטּוֹת מִיּוֹם
 שֶׁאַתָּה עוֹד זֹכֵר אֶת עֲצָמָךְ, הֵינּוּ מִיָּמֵי קִטְנוּתְךָ, הַכֹּל
 לְכָל תְּסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יִסְפֹּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
 מָה אָמַר לָךְ, אֲהוּבִי, אָחִי, בָּאֵם תִּרְגִּיל עֲצָמָךְ בְּעֵצָה
 הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, אֲזִי יִתְגַּלֶּה לָּךְ עוֹלָם חָדָשׁ, וְתִרְגֹּשׁ חִיּוֹת
 חֲדָשָׁה לְגִמְרִי, שֶׁעֲדִין לֹא הִרְגַּשְׁתָּ כָּלֵל. מָה וְלָמָּה לָּךְ
 לְהִיּוֹת כָּל-כֶּף עָצוּב וּמְדַכָּא בְּדַכְאוֹן עֵמָק וְעֶצְבוֹן
 פְּנִימִי, וְלַחְכוֹת שְׁאִיזָה אָדָם יִתֵּן לָךְ תְּשׁוּמַת לֵב,
 וְיִרְצָה לְדַבֵּר עִמָּךְ, הֲלֹא הוּא מְמִילָא אֵינוּ מִבֵּין אוֹתָךְ,
 וְלֹא יוֹכֵל לְהִבִּין אוֹתָךְ, כִּי כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם
 הוּא עֹנֵן אַחֵר לְגִמְרִי, וְאֵין אָדָם דּוֹמָה לְחִבְרוֹ כָּלֵל,
 וְעַל כָּל אֶחָד עֹבְרִים הַצְּרוֹת וְהִיסוּרִים וְהַבְּעִיּוֹת שְׁלוֹ,
 וְאֵם כֵּן אֵיךְ יִכּוֹל לְהִבִּין אוֹתָךְ וְלַתֵּת לָךְ תְּשׁוּמַת לֵב,
 יוֹתֵר טוֹב לָךְ לְכַרֵּחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְלֹא כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמִילָא כָּל עֲלָמִין, וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין,
 וּבִתְוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְהוּא מְחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת הַכֹּל, וְעַל-
 כֵּן רָאָה לְהִיּוֹת רָגִיל רַק לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפִשְׁטוֹת גָּמוּר, וְאֵף שְׁבִתְחִלָּה יִדְמָה לָךְ שְׁאִין שׁוֹם
 בְּרִיָּה שׁוֹמֵעַת אוֹתָךְ, וּכְאֵלוֹ לֹא שָׁמִים לֵב אֵלֶיךָ. אָחִי!

אחי! באם תהיה חזק בדבר זה — לדבר רק עמו
 יתברך, ולספר לפניו את כל נגעי ומכאובי נפשך, אזי
 סוף כל סוף יצאו כל המרירות והעצבון שנקנסו בך,
 ותתחיל להרגיש הארה עצומה משרש נשמתך, כי כל
 אחד יש לו שרש למעלה, ומרב עוונותיו נפרד ונעתק
 משרשו, אבל על-ידי עצה זו — להיות רגיל לדבר
 עמו יתברך, חוזר ומדבק עצמו אל שרשו, ונכלל בחי
 החיים, וחייו משתנים לגמרי, ובוחר בחיים, ואוהב
 את החיים, ומתענג בהחיים, אשרי לו!

ד.

אחי היקר! ראה להחיות עצמך בכל מה
 שתוכל, ואל תתיאש עצמך משום דבר שבעולם, ואף
 שנדמה לך שנפלת במצב הכי קשה, עד שאין לך
 תקווה, אל תאמר זאת, כי חכמינו הקדושים אמרו
 בפרוש: כל זמן שאדם חי יש לו תקווה (שבת קכ"ט).
 ועל-כן אל תאמר זאת: "מי יתן מותי מחיי", כי מה
 יהיה כבר כשתמות, האם בזה אתה חושב שתפטר
 מצרותיך ובעיותיך? ! הלא התנא הקדוש כבר הקדים
 ואמר (אבות פרק ד'): ואל תאמר שהשואל והקבר בית
 מנוס לך כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל

הַפְּרָנְסָה, יָכוֹל לֵהִיּוֹת שְׂיַעֲקֹץ וַיִּנָּשֶׁף אוֹתוֹ פְּרַעוֹשׁ,
וְהוּא לֹא יִרְגִּישׁ, מִחֲמַת שְׂמַח־שִׁבְתּוֹ טְרוּדָה בְּאִיזוֹ
מַחֲשָׁבָה שֶׁל פְּרָנְסָה וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, אֲכַל שֵׁם בְּקָבֶר,
שָׂאזְ אֵין לְהֶאֱדָם שׁוּם טְרָדָה וְשׁוּם מַחֲשָׁבָה אַחֲרֵת,
אִזְ הוּא שׁוֹמֵעַ אֶפְלוֹ אֶת הַרְחִיִּשָׁה וְהַהֲלוֹךְ שֶׁל
הַתּוֹלְעִים, אִיךְ הֵם רוֹחֲשִׁים וּבָאִים אֵלָיו, וּמִרְגִּישׁ
הַצֶּעַר שֶׁל כָּל נִשְׁיכָה וְנִשְׁיכָה, וְאֵין שׁוּם דְּבָר
שְׂטִירִידָהוּ וַיִּמְנָעָהוּ מִגָּדֵל צִעְרוֹ הַקָּשָׁה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן
(עֵין שִׁיחֻת־הַר"ן, סִימָן פ"ד). וְעַל־כֵּן מָה אַתָּה מְשִׁתּוֹקֵק
כָּל־כָּף כָּבֵד לָמוֹת, הֵאֵם אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁבָּזֶה תִּפְטֹר
מִצְרוֹתֶיךָ? הֲלֹא שֵׁם מִתְחִילוֹת הַצְּרוּת, כִּי אַתָּה
שׁוֹמֵעַ וּמִרְגִּישׁ רְחִישַׁת הַשְּׂרָצִים וְעַכְבְּרֵי הַשָּׂדֶה, אִיךְ
שְׂבָאִים וְרוֹחֲשִׁים אֵלֶיךָ, וְאַתָּה חָפֵץ לְצַעֵק אוֹ לְבָרֵחַ,
וְאֵינְךָ יָכוֹל, וְהִתְכַּרַח לָךְ לִסְבֹּל אֶת הַכָּאֵב וְהַשְּׂקוּץ
וְהַתְּעוֹב הַזֶּה. עַל־כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי, לְשׁוֹב אֵלָיו
יִתְפַּרֵּךְ, עוֹד בְּחַיִּים חַיּוּתָךְ, וְעַל־יְדִי־זֶה תִּתְעַטֵּף עִם
אוֹרוֹ יִתְפַּרֵּךְ וְשׁוּם עַכְבָּר אוֹ שָׂרָץ אוֹ תוֹלַעַת לֹא יוֹכִלוּ
לְגַע בְּךָ, מִרְבֹּב אוֹר וְחַיּוֹת וְזִיו הָאֱלֻקוֹת שְׂיִסְבֹּב אוֹתָךְ,
כִּי מִי שְׂזוּכָה לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְפַּרֵּךְ, מִתְעַטֵּף בְּלְבוּשׁ
רוּחָנִי, עַד שְׂמַת־פָּחָדִים לְגִשְׁת אֵלָיו, וְהַמָּקוֹם שְׂשׁוֹכֵב
שֵׁם נַעֲשֶׂה אֲדַמַּת קֹדֶשׁ.

ה.

אחי היקר! ראה לקחת עצמך בידיים, ואל תפל
מכל דבר בדעתך, ואל תשבר מכל משבר בחיך.
שעובר עליך, כי אין זה עצה כלל, ועקר גבורת
האדם וגדלותו בשיוכה להפך כל ירדותיו
וכשלונותיו, לעליות גדולות, ואינו מאבד עצמו
משום דבר שבעולם, יהיה אף שיהיה, ואפלו
בהמצבים הכי קשים מחזיק מעמד, ואינו נשבר כלל,
ולא די שאינו נשבר ונופל בדעתו, אלא עוד זוכה
להרים ולהגביה, ולחזק ולאמץ, את כל הירודים
והנפולים, והנשלקים, ומשמח את כל העצובים
והנדכאים, ומעלה אותם, ומאיר בהם, אור וחיות
חדשים — להסתפל על החיים באפן ובצורה יפה
עד מאד, זה עקר גדלותו ומעלתו העולה על הכל;
אשרי הזוכה לקחת את עצמו בידיים, ועוזר לאחרים,
שלא יתיאשו מחייהם.

ו.

אחי היקר! ראה להוציא מלבך כל מיני
מחשבות של הבל, דמיונות ופיתויים, כאלו אינך שוה

לכלום, ואיך ששום ברִיה אינה מתיחסת אליה, וכאלו אֶתֶּה לא יצִלח לשום דָּבָר. ראה להוציא מִמָּךְ דְּמִיוֹנוֹת אֵלוֹ, כִּי זֶה לא נִכּוֹן כָּלֵל, עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי אֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שׁוֹיִן, וְלִכְּל אֶחָד יֵשׁ שְׁלִיחוֹת אַחֶרֶת לְהוֹצִיא מֵהֶפֶח אֶל הַפֶּעַל בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִכְּל בְּרִיה שֶׁבָּעוֹלָם יֵשׁ לָהּ נִקְדָּה מֵה שְׁאִין בַּחֲבֵרְתָּהּ (עֵין לְקוּטִי מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ד), וְכֵל אֶחָד הוּא שְׁלִיחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁנִּשְׁלַח אֶל זֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא מֵהֶפֶח אֶל הַפֶּעַל עֲנִיָּן מְסִים, אֲשֶׁר שִׁיף רַק לוֹ, וְעַל-כֵּן מֵה וְלָמָּה לָךְ לִהְיוֹת כָּל-כֶּךָ שְׂבוּר וּמְאוּס מִכָּל דָּבָר, וְלִהְכֻנִּים בְּךָ מִחֲשָׁבוֹת — כָּאֵלוֹ שְׁאִינֶךָ שׁוֹה לְכָלֹם, חֵס וְשָׁלוֹם, מִי אוֹמֵר לָךְ זֹאת?! אִם תִּזְכֶּה לְהִתְבּוֹנֵן בְּאַמְתּוֹ, תִּבִּין וְתִשְׁפִּיל שֵׁשׁ לָךְ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְהוֹצִיא מֵהֶפֶח אֶל הַפֶּעַל עֲנִיָּנִים וּדְבָרִים נִפְלְאִים, מֵה שְׁאִין שׁוֹם בְּרִיה יְכוּלָה לְהוֹצִיא, כִּי אִם לא כֵּן, לא הִיִּית נִבְרָא כָּלֵל, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ תִּפְקִיד אַחֵר בַּחֲיָיו — לְהַשְׁלִים וּלְגַלּוֹת אֵיזָה דָּבָר חָדָשׁ וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, וְתוֹצִיא מִמָּךְ אֶת כָּל אֵלוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַפְּתוּיִים, וְרֹאֵה לְבַחֵר בַּחֲיֶיךָ שֶׁנִּתְּנוּ לָךְ, וְתִסְתַּכֵּל עַל חֲיֶיךָ, בְּצוּרָה בְּהִירָה יוֹתֵר.

ז.

רָאָה, אֱהוּבִי, אָחִי, שְׁשׁוּם דָּבָר שְׁבַעוּלָם לֹא יוּכַל
 לְשַׁבֵּר אוֹתָךְ, וְלֹא יִפִּיל אֶת רוּחְךָ, וְלֹא יַחְלִישׁ דַּעְתְּךָ,
 כִּי הֶהְכַּרְח שְׁיַעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
 מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה כָּלֵל, כִּי
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַבֵּב עִם כָּל אֶחָד סְבוּת וְעִנְיָנִים
 אַחֲרֵים מְטַעְמִים הַכְּמוּסִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אֲסוּר
 לִפְל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִשּׁוּם דָּבָר, רַק לִהְיוֹת חֲזָק וְתַקִּיף
 בְּרוּחוֹ, וְלֹא יִירָא וְלֹא יִפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם,
 וַיְהִיָּה חֲזָק עִם נִקְדָּתוֹ, וַיֵּדַע שֶׁיֵּשׁ בְּכַחוֹ וַיִּכָּלְתּוּ לַעֲמֹד
 נֶגֶד כָּל הָרוּחוֹת הַסּוֹעֲרוֹת הָרוּצוֹת לְשַׁבְרוֹ. וְאֵל כָּל זֶה
 תִּזְכֶּה עַל-יְדֵי תַקְיָה הָאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לֵידַע כִּי אֵין
 שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גִּמּוּר
 הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים
 רַבִּים, וּבִידִיעוֹת אֵלּוֹ תִרְצֶה וְתַחֲפֹץ בְּחַיִּיךָ, מֵאַחֵר
 שְׁאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךָ שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, נִקְדָּה
 מֵהַ שְׁאֵין בְּחֶבְרֵךְ כָּלֵל, וַיֵּשׁ לְךָ כַּחוֹת עֲצוּמִים מֵהַ
 שְׁאֵין בְּאַחֲרֵים.

ח.

אֱהוּבִי, אָחִי, אֵל תִּמְאָס כָּל-כֶּף בְּחַיִּים, אִף שְׁאֵנִי

יִדְעַ שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ מְרִירוֹת וּמְרִירוֹת, וְחַיִּיךָ
מְרִים לָךְ מְאֹד, מְרִב הַצְרוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת הַעוֹבְרוֹת
עָלֶיךָ מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עָלֶיךָ לִידַע, כִּי
רַחֲמֵי יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְהוּא בּוֹדֵא לֹא יַעֲזֹב
אוֹתָךְ, הֶעָקֵר רָאָה לְהַשְׁלִים עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה
לָךְ קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלָל
כְּשֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם צְרוֹת וּמְרִירוֹת מִבֵּית וּמִבְּחוּץ
הוּא נוֹפֵל תַּכָּף וּמִיד בְּקִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת
עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהַצָּרָה הַזֹּאת יוֹתֵר צָרָה וּמְרָה מִהַכֵּל, כִּי
כְּשֶׁאָדָם יֵשׁ לוֹ אֶצֶל מִי לְבָרִיחַ וּלְהַתְנַחֵם, אֵין לָךְ
מֵאֲשֶׁר מִמֶּנּוּ, וּבִאֲמַת צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר,
בְּצִרוּתֶיךָ הַמְּרוֹת שֶׁנִּפְלְתָ בָּהֶן, אֵין מִי שֶׁיִּנָּחֵם אוֹתָךְ,
וְאֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לָךְ, רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל-כֵּן עָשָׂה מֶה
שֶׁתַּעֲשֶׂה, וְרָאָה לְבָרִיחַ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא אוֹהֵב
אוֹתָךְ מְאֹד, וְאֵל תַּנִּיחַ לַפְּתוֹת עֲצָמְךָ, כְּאֵלוֹ שֶׁהוּא
יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתָךְ, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, שׁוֹנֵא אוֹתָךְ,
אֵל תַּעֲלֶה מִחֲשָׁבָה כְּזוֹ בְּדַעְתָּךְ כָּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ
אֵב הַרְחָמָן. רָאָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ עֲכָשׁוּ בְּלִשׁוֹן
שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְתַשִּׁיחַ וְתַסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל
לִבְּךָ, וְכָל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, כְּאֲשֶׁר
יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתַתִּישׁכָּ בְּדַעְתָּךְ בִּינְךָ לְבִין

קונך, וזה יקרר את עצבך, ויפשיט את העקמומיות
והספקות שעולים לך בדעתך, ותזכה לישוב הדעת
אמתי, ועל-ידי-זה תבוא ישועתך.

ט.

אחי היקר! למה תתיאש עצמך כל-כך בכל פעם
מחיך עד שתאמר — מתי אמות ואשים כבר קץ
לצרותי המרבות שעוברות עלי, מדוע לא תזכר,
שבזה שתמות לא תפטר מצרותיך, אדרבה עוד יגדלו
צרותיך, כי מה אתה יודע, מה מחכה לך בקבר
מהתולעים והעכברים, הנחשים והעקרבים, השקצים
והרמשים הרוחשים ורצים תחת האדמה, ואי אפשר
להפטר מהם בשום אופן שבעולם, אם לא שהאדם
מדבק עצמו בו יתברך, וממשיך על עצמו אור זיו
שכינת עוז יתברך, שאז הם בורחים ממנו, ומתיראים
ומתפחדים ממנו, ואינם נוגעים בו כלל, על-כן אל
תהיה בטלן, אהובי, אחי, וראה להתעורר משנתך
העמקה שאתה ישן בה, בשנת היאוש, ואל תניח
עצמך לטעות כאלו הקדוש ברוך הוא בכעס
ובקפידות עליך, לא! לא! אל תחשב זאת כרגע, כי

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֵא רַחֲמִים, וּמְרַחֵם עַל כָּל
 בְּרִיּוֹתָיו, וּמִי שֶׁמְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא מֵאִיר לוֹ.
 וְלִכֵּן רָאָה לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלִי,
 וּתְסַפֵּר לִפְנֵי יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבִּי, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר
 עָלַי בְּפֶרֶטִי פְּרִטִיּוֹת, כַּאֲשֶׁר יִסְפֹּר הַבֵּן אֶל אָבִיו
 וְאִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּמְשֹׁךְ בְּךָ תִּקְוָה חֲדָשָׁה,
 וּתִבְחַר בְּחַיִּים — לְחַיּוֹת בְּחַיֵּי נֶצַח, אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה'
 בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 אֲשֶׁר הוּא חַי הַחַיִּים, אֲזִי גַם־כֵּן נִכְלָל בְּהַחַיִּים
 הַנִּצְחִיִּים, וְחַיֵּיו הֵם חַיִּים בְּרוּכִים וְנוֹעִימִים וּמְתֻקִּים;
 אֲשֶׁרִי לוֹ!

י.

אֲחִי הַיָּקָר! מַה וְלָמָּה לֵךְ לְמַרֵּר כָּל־כֶּךָ אֶת חַיֶּיךָ,
 עַד שֶׁתַּחֲשֹׁב כְּאִלּוּ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מְמָךְ, וְתַחֲשֹׁב
 מַחֲשָׁבוֹת, אֵיךְ לְאַבֵּד עֲצָמְךָ לְדַעַת, חֵס וְשְׁלוֹם. רָאָה
 לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְבַחַר בְּחַיִּים,
 וְתַתְּחִיל לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן בְּנוֹעַם עֲרֻבוֹת הַחַיִּים,
 אֲשֶׁר הֵם כָּל־כֶּךָ יָפִים, וִיכוּלִים לְכַלּוֹת אֶת הַיָּמִים,
 הַשְּׁבוּעוֹת, הַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים שִׁישׁ לֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם

ביופי ובנעם. על-כן ראה להתקרב אל הצדיק האמת ואל תלמידיו שבכל דור ודור, והם יאירו בך אמת זיו שכינת עזו ותברך, עד שיתגלה לך יפי החיים, ותרצה לחיות עוד בזה העולם, ולגלות את נקדת לבך, ותמלא את כל העולם עם אור החיים, כי אתה צריך לדעת, שדוקא אלו שכבר נפלו בפח נשבר, והיו להם הרבה פשלונות בחיים, ועברו עליהם משברים וגלים והרבה הפתעות מאחרים ודוקא, בני אדם כאלו, יש להם פחות עצומים לעזור לזלזלם, כי מכל הבעיות שעברו עליהם הם יכולים ללמד לאחרים, שהם ינצלו; ועל-כן במקום לילך במרירות, ולחשב כאלו כבר סוף העולם, יותר טוב להפך הכל אל הטוב, וממרירות הלמון אתה יכול להפך ולעשות מזה משקה מתוק — לימונדה, העקר תכנים בזה ספר ומים וכו', ותהפך את המרירות אל מתיקות, ואז מצרותיך ומבעיותיך תוכל לעזור לזלזלך.

יא.

ראה, אהובי, אחי היקר, לחזק את עצמך, ולהחזיק מעמד, כי אין זה עצה לעזוב עצמו

וּלְהַתְּיָאשׁ לְגַמְרֵי מֵהַחַיִּים, כִּי עָקַר תְּכָלִית יְרִידַת
הַנֶּשֶׁמָה בְּזֶה הָעוֹלָם הָיָה רַק לַחֲזוֹר וּלְדַבֵּק עֲצָמוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין לָךְ עוֹד עֲרֻבוֹת וְנֹעַם יוֹתֵר מִזֶּה, וְעַל
קֹטֵב זֶה צְרִיכָה לִהְיוֹת כָּל תְּשׁוּקָתְךָ בְּהַחַיִּים —
לִזְכּוֹת לְדַבֵּק עֲצָמְךָ בְּחַיֵּי הַחַיִּים. וּלְזֶה אֵי אִפְשָׁר
לְהִגִּיעַ, כִּי אִם כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְאַרְיֶכֶת אַפִּים — שְׁתֹּאֲרִיךָ
אִפְּךָ וְרוּחְךָ, וְתִהְיֶה סִבְלָן עַל כָּל דְּבָר, עַל כָּל
הַמְּנִיעוֹת וְהַיִּסּוּרִין וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ וְלִבְלִי
לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם דְּבָר, רַק תַּעֲשֶׂה אֶת שְׁלֹךְ, וְתַעֲסִק
בַּהֲתַקְרְבוֹת לַהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַתְּמִיד בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה,
עַד שֶׁיִּתְּבַטְּלוּ מִמֶּךָ כָּל הַמְּרִירוֹת וְהַיָּאוֹשׁ, כִּי עָקַר
הַחַיִּים הָאֱמֵתִיִּים הוּא דִּיקָא כְּשׁוֹזֻכָּה לִהְיוֹת סִבְלָן
וּלְהֹאֲרִיךְ אָפוֹ, וְלִבְלִי יִפְּלֵ בְּאַיְזָה כַּעַס, כִּמוֹ שְׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: הִרְתַּחֲנִין — אֵלּוֹ שְׁכוּעָסִים,
חַיִּיהֶם אֵינָם חַיִּים, כִּי מֵאַחֵר שְׁתַּמִּיד הֵם בְּכַעַס
וְרִתּוּחַת הִרְצִיחָה. וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, אָחִי הַיָּקָר,
לְהַחֲזִיק מִמַּעַמְד, וְאֵל תֵּאֲבֹד עֲצָמְךָ לְדַעַת, כִּי עוֹד יִהְיֶה
לָךְ טוֹב, וְהַכֹּל יַעֲבֹר.

יב.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֱהוֹבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי כָּל הַחַיִּים

מֵלֵאִים נְסִיוֹנוֹת מָרִים וְקָשִׁים, וְעָקֹר מַעֲלַת הָאָדָם, שֶׁיָּכוֹל לִהְפֹּךְ הַכֹּל, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת שְׂמַחַת הַמְּצוּוֹת — לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵף שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ שֶׁעָכְשׁוֹ לְפִי קִטְנוֹת וּנְפִילַת מַחֵךְ אֶתָּה מֵיֵאֵשׁ כָּל-כֶּךָ, וְאֵינְךָ רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, רַק אֶתָּה מַחֲכָה עַל יוֹם מִיתָתְךָ מְרֹב יָאוֹשׁ וְעֲצָבוֹן שְׁנֹדֶבְקוֹ בָּךְ, אָכֵל עֲלֶיךָ לְהִתְיַשֵּׁב בְּדָבָר זֶה הַיָּטִב — הֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף מִמִּילָא תָּמוֹת, וְהַנִּשְׁמָה תַעֲלֶה לְמַעְלָה, וְעַל-כֵּן מָה וּלְמָה לָךְ לְדַחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וְלִרְצוֹת לָמוֹת עָכְשׁוֹ — בְּמִרְיוֹת וּבִיאוֹשׁ וּמֵאוּמָה אֵין בְּיָדְךָ?! יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּרְאֶה לִהְפֹּךְ עָכְשׁוֹ אֶת כָּל מִרְיוֹתֶיךָ אֶל תִּקְוַת הַמְּתִיקוֹת, וְתִתְחִיל לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעַל-יְדֵי קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת: צִיצִית, תְּפִלִּין, שָׂבַת, צִדְקָה, בְּשֻׁרוֹת וְכו' וְכו', תִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אוֹר גָּדוֹל עַל נִשְׁמָתְךָ, אֵף שְׁאֵינְךָ רוֹאֶה דָּבָר זֶה בְּעֵינֵי הַבֶּשֶׁר שֶׁלָּךְ, וְאֵינְךָ מְרַגִּישׁוֹ בְּעֵינֵי שִׁכְלָךְ, עִם כָּל זֹאת עֲלֶיךָ לְהֶאֱמִין שֶׁעַל-יְדֵי קִיּוֹם כָּל מִצְוָה, וּבִפְרָטִיּוֹת כְּשֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, עַל-יְדֵי-זֶה אֶתָּה זוֹרֵעַ אוֹרוֹת רוּחָנִיּוֹת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וּכְשִׁיבוֹא הַיּוֹם, הַשָּׁעָה וְהַרְגַע שֶׁתִּצְטָרֵךְ לַצֵּאת מִזֶּה הָעוֹלָם, יִסְבְּבוּ אוֹתָךְ הַמְּצוּוֹת שֶׁקִּיַּמְתָּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,

וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתָהּ מִכָּל רָע, וַיּוֹלִיכוּ אוֹתָהּ אֶל הַיְכָלוֹת
כְּאֵלוּ, שֶׁלֹּא שַׁעֲרַת בְּדַעַתָּה כָּלֵל, וְעַל-כֵּן מִה וְלִמָּחָה לָּךְ
לִפְל בִּיאֹוֹשׁ וּבִמְרִירוֹת, וּלְחַפּוֹת וּלְקוּוֹת עַל יוֹם
מִיִּתְתָּהּ, אֲשֶׁר אֲז מֵאוֹמָה לֹא יִהְיֶה לָּךְ, רַק עֲנָשִׁים
קָשִׁים וּמְרִים יוֹתֵר טוֹב לָּךְ לַחֲזוֹר עֲכָשׁוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהוּא בּוֹדֵאִי יִמְחַל לָּךְ.

יג.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! תִּאֲמִין לִי שֶׁהַזְּמַן פּוֹרֵחַ מְאֹד,
וַיְמִי חֲיִינוּ הֶבֶל הַבָּלִים, אֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ כָּלֵל, וְאֵין
נִשְׁאָר מִהַזְּמַן — הָעֶבֶר, הַהֵיחָד וְהָעֲתִיד, רַק מִה
שְׂזוֹכִין לַחֲטָף בְּכָל יוֹם וַיּוֹם — אֵיזָה קִיּוֹם מִצְוָה
בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה וּבִרְקוּדִים, אֵיזָה לְמוֹד הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה — כִּמָּה פְּסוּקִים מְקַרָּא, כִּמָּה פְּרָקִים
מִשְׁנָה, כִּמָּה דְּפִים גְּמָרָא, כִּמָּה פְּרָשׁוֹת מְדֻרָּשׁ, כִּמָּה
הַלְכוֹת בְּרַמְבַּ"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עֲרוּף, כִּי עֲלֶיךָ לְדַעַת
כָּל מִה שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד בְּכָל יוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, לוֹמְדִים
עִמּוֹ בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן; וְעַל-כֵּן רָאָה לַחֲטָף בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם אֵיזָה פְּסוּקֵי מְקַרָּא, אֵיזָה מִשְׁנוֹת בְּמִשְׁנֵיּוֹת, אֵיזָה
מֵאֲמָרִים בְּגִמְרָא, אֵיזָה דְּרָשׁוֹת בְּמִדְרָשׁ, אֵיזָה הַלְכוֹת

ובְּחֶרֶת בְּחַיִּים

קמה

בְּרַמְבֵּ"ם, טור וְשִׁלְחָן עָרוּךְ, כִּי רַק זֶה יִשְׁאַר לָךְ, וּמִכָּל שָׁכֵן כְּשֶׁתִּזְכֶּה גַם לְהִרְבוֹת בַּתְּפִלָּה וּשְׂיִחָה בִּינְךָ לְבֵין קוֹנֶךָ, אֵין לְשַׁעַר וּלְתֹאֵר מַעֲלַת זֶה הָעֲנִין בְּכָל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי עַל-יְדֵי הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת: שְׁחִירִית, מְנַחֶה, מַעְרִיב, חֲצוֹת, בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים, וּמַחְדֵּשׁ אִוֹרוֹת חֲדָשִׁים וַיְחֻדִּים וְצִרּוּפִים נִפְלְאִים, וּמִכָּל שָׁכֵן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּשִׁפְתַּי הָאֵם שְׁלוֹ, וּמִסְפָּר לִפְנֵי יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לְבוֹ, וְכָל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפֶרֶטִי פְּרִטִיּוֹת, אֵין לְשַׁעַר וּלְסֹפֶר מֶה שְׁנַעֲשֶׂה מִזֶּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְעַל-כֵּן מֶה וּלְמָה לָךְ לְהִיּוֹת כָּל-כֶּךָ עֲצוּב וּמֵיֶאֱשׁ וּמִדְּכָא בִּיסוּרֵי עֲצָמְךָ, וְהַמְצָפוֹן הוֹרֵם אוֹתְךָ, וְאַתָּה שׁוֹכֵב וּמְחַכֶּה עַל יוֹם מוֹתְךָ, יוֹתֵר טוֹב לָךְ שֶׁתִּקַּח עֲצָמְךָ עִכְשָׁו בְּיָדֶיךָ, וְתַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל הַמְּרִירוֹת תַּחֲזֹר וְתַעֲשֶׂה מְתִיקוֹת, וְאִזּוּ דִּיקָא יִתְהַפְּכוּ כָּל יְרִידוֹתֶיךָ לַעֲלִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְתִזְכֶּה לַחֲיוֹת חַיִּים נְצַחִיִּים, חַיִּים מִיִּשְׁכְּבִים, חַיִּים מְתַקִּים, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יַעֲמֵד בְּזִכְרוֹתֶיךָ. רֵאֶה, אֶהוֹבִי, אַחִי, אֵיךְ שָׁכֵן רָגַע יָכוֹל הִפָּל לְהַתְּהַפֵּךְ לְטוֹבָה — קִדְּם רְצִיתָ רַק לָמוֹת, וְשִׁכַּכְתָּ בַּמָּטָה מְלֹא יֹאוֹשׁ וּמְרִירוֹת, וְאִם תִּקְנֶים כָּל מֶה שְׁבִקְשָׁתִי מִמֶּךָ, אִזִּי כָּל חַיֶּיךָ יִשְׁתַּנּוּ בֶּן רָגַע, וְאַתָּה תַּחֲיֶה וְתִקְנֶים אֶת כָּל

העולם בזכות תורתך ותפלתך ויחודיך. אשרי המצית, ואז טוב לו בזה ובכא.

יד.

אהובי, אחי היקר! בשעה שאמה נמצא במצב ירוד, ואמה שורה בדכאון ויאוש, עד שנדמה לך שאבד מנוס ותקוה ממך, דיקא אז ראה לדבר עם בני אדם ותספור עמם ממנו יתברך, ותחזקם בכל מיני חזקים, כי בזה שאמה תחזק אחרים, תהיה גם אתה בעצמך חזק, וזו העצה הכי גדולה והכי בטוחה לכל אלו אשר מרגישים עצמם בודדים, ואין להם כבר שום תקוה לפי דעתם, רק לאבד עצמם לדעת, חס ושלום, שירגילו את עצמם לדבר עם אחרים, ולצאת מעצמם, כי עקר כל המרירות והדכאון שנכנסים באדם, עד שעולה בדעתו מחשבות של התאבדות, זה בא רק כשאדם סגור בעצמו, ואינו מדבר עם שום בריה שבעולם, אבל בשעה שתתחיל לדבר עם בני אדם, ועקר הדבור — שתחזק אותם בכל מיני לשונות של חזק, ואפלו שאמה בעצמך עדין לאחר יאוש, ראה לחזק אחרים, וזה יועיל לך סוף כל סוף

לִהְפֹךְ אֶת כָּל יִרְדּוּתֶיךָ לַעֲלִיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְהִמְרִירוֹת
לְמַתִּיקוֹת, וְהַחֲשֵׁךְ לְאוֹר גְּדוֹל.

טו.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי, לְצֹאת מִהַדְמִיוֹנוֹת
וְהַמַּחֲשָׁבוֹת הַזֹּרוֹת שֶׁלְךָ — שֶׁנִּכְנְסוּ בְּךָ בְּכָל פַּעַם
מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֻבּוֹת, אֲשֶׁר זֶה מַחֲלַת הַשְּׁגָעוֹן,
רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כִּי לֹא יִחַשֵׁב אָדָם כְּרִיא דְּכָר כְּזֶה, כִּי
אִם מִי שֶׁנִּכְנֵס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, רוּחַ נִכְאָה, עֲצָבוֹת רוּחַ,
כִּי מֶה יִהְיֶה כְּכֹר כְּשִׁיתְאֻבֵּד, הֵאֵם כְּזֶה יִפְטֹר
מִהַבְּעִיּוֹת וּמִהַצָּרוֹת שֶׁלוֹ? ! הֲרִי אֲזַי מִתְחִילוֹת הַצָּרוֹת,
וְאִף שֶׁכָּל אֵלּוֹ שְׁחוּשָׁבִים עַל עֲנָן הַהַתְּאֻבּוֹת
חוֹשָׁבִים כִּי אֲזַי יִגְמְרוּ כְּכֹר כָּל צָרוֹתֵיהֶם וּבְעִיּוֹתֵיהֶם,
הֵם טוֹעִים טְעוֹת עֲצוּמָה, כִּי בְּאֵם הָיוּ יוֹדְעִים מֶה
מַחֲכָה לָהֶם שֵׁם, אֲזַי לֹא הָיוּ רָצִים כָּל-כָּךְ, אֶל הַמּוֹת,
רַק מֵרֵב רוּחַ שְׁטוּת נִדְמָה לָהֶם כִּי שֵׁם יְנוּחוּ, וּבְאֵמַת
שֵׁם מִתְחִילוֹת הַצָּרוֹת וְהַבְּעִיּוֹת, וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי,
אָחִי הַיָּקָר, לְהוֹצִיא מִלִּבְּךָ וּדְעָתְךָ כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת
זֹרוֹת שֶׁל הַתְּאֻבּוֹת, יוֹתֵר טוֹב לְךָ לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
אֲשֶׁר בְּנוֹדָאֵי אוֹהֵב אוֹתְךָ וּמַכִּין אוֹתְךָ, כִּי אֵין עוֹד מִי

שִׁיבִין אֶת הָאָדָם וַיְדוֹן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת כְּמוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ, אֲשֶׁר הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין
 הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, וְהוּא יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד,
 וַיּוֹדֵעַ מִצְבוֹ — מַה שֶּׁהֵבִיא אוֹתוֹ אֶל הַמִּצֵּב שֶׁשְּׂרָוִי
 בּוֹ עֲכָשׁוּ, וְכֵן הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים וְהַמְּפִלְגִים בְּמַעֲלָה
 מִפְּלֶגֶת מָאֵד מָאֵד, אֲשֶׁר מֵרֵב קִדְשָׁתָם וַיִּבְקוּתָם זְכוּ
 לְהַכְלִיל גַּם-כֵּן בְּאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הֵם יְכוּלִים לְדוֹן
 אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, כִּי גַם הֵם יוֹדְעִים אֶת מִצְב
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְדָנִים אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי
 מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, וְהֵם יוֹרִו לוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ
 שִׁילֵךְ בָּהּ, וְאֶת הַמַּעֲשֵׂה שִׁיעֲשֵׂה.

טז.

אֶהוּבִי, אַחִי הַיָּקָר! רְאֵה לַעֲזֹב אֶת כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת
 וְהַקְטָנוֹת שֶׁלֶךְ, שְׂאֵתָה נּוֹפֵל כָּל-כָּף בְּדַעְתָּךְ בְּכָל פַּעַם
 מִסִּבָּה זוֹ אוֹ מִסִּבָּה אַחֶרֶת. מַה אַתָּה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב
 מֵאַחֲרֵים מַה שֶּׁהֵם חוֹשְׁכִים עֲלֶיךָ, וְעַל-יְדִי-זֶה לִפְל
 בְּכָל פַּעַם בְּקִטְנוֹת גְּדוּלָּה וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, עַד
 שֶׁתִּחַשֵּׁב — לָמָּה לִי חַיִּים מְרוּרִים מִמָּוֶת וְכוּ'. וְכָל,
 זֶה בָּא מִשְׁטוֹת וְקִטְנוֹת הַדַּעַת, כִּי מַה אֲכַפֵּת לָךְ מַה

שאחר חושב ממך, או מה אחר מדבר ממך, עד שיתמרו כל-כף חייך, ולא תמצא שום עצה, רק לאבד עצמך לדעת חס ושלום, יותר טוב לך שתרגיל את עצמך לברח אליו יתברך, ותחקק בדעתך אמתת מציאותו יתברך, ואז דיקא תתחיל לחיות חיים חדשים ולא די שלא יהיה אכפת לך מה שאחרים מדברים וחושבים עליך אלא אתה תהיה מוכן לעזר לכל העולם כלו, ואינך צריך לאחר כלל. ועליך לדעת כי כל זמן שהאדם מצפה לאיזה גמול מזלתו, ורוצה איזו תשומת לב או איזו טובה או איזה כבוד וכו', עדין רחמנות גדולה עליו, כי יכול להשתגע ממש רחמנא לצלן, כי כל אלו שבאו לידי מחשבה של התאבדות, באה להם מחשבה זו דוקא על-ידי אכזבות שהיו להם מזלתם, כי ראו שחבריהם או נשיהם או ידידיהם או ילדיהם וכו' עזבו אותם, והם נשארו גלמודים ובודדים, לבדם. ועל-כן מרב צער ועגמת נפש ואכזבה נדמה להם שאין שום עצה אחרת רק לאבד עצמם לדעת. אבל מי שזוכה להיות דבוק בחי החיים, ואינו חפץ בטובת זלתו, אדרבה הוא רוצה להשפיע לכלם, ואינו צריך את תשומת לב זלתו, אדם כזה צוחק מכל העולם כלו, וחי חיים טובים.

יו.

אחי היקר! הרגל עצמך לא לחפץ שום דבר
מזלתיך. רק אתה ראה להשפיע טוב לזלתיך, ואל
תקנא את שום ברירה, כי כבר אמר התנא הקדוש
(אבות פ"ו): אל תתאוה לשלחנם של שרים, כי
שלחנך גדול משלחנם. תמיד תחשב כי אתה הכי
מאשר, ואפלו שיש לך כל-כך הרבה צרות ויסורים
ובעיות בחייה, אף-על-פי-כן עליך לדעת, כי אין
שום ברירה שתהיה נקיה מדבר זה, ואדרבה רבם
סובלים הרבה יותר ממך, אף שנדמה לך, שאתה הכי
גרוע ורק עליך עוברים דברים כאלו וכו', ובאמת זו
טעות גדולה למי שמסתכל בעין אמת, ואפלו שיהיה
כן באמת עליך לדעת, כי בזה תהיה אתה יותר
משלם מכל העולם כלו — אם תוכל לחזק עצמך
בהמצבים והקטנות והירידות שלך; ועל-כן ראה
להתחזק ולהחזיק מעמד, ולא להתיאש עצמו בשום
אפן שבעולם, ואז סוף כל סוף תראה אור, באורך
ותברך נראה אור, ותחיה חיים נעימים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

זכות החיים

יגלה נוראות נפלאות מזכות חיי האדם, ואיך שצריכים לשמור מאוד מאסורי רציחה דרך הפלות, שהוא העון הכי גדול להמית תינוק בבטן אמו.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן, וסקרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הקנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר בְּעֵתִים הָלָלוּ
הַתַּפְשָׁטָה הַקְּלָפָה לְתַכְנוּן הַמְּשֻׁפָּחָה,
עַד כִּדִּי כֶּךָ שֶׁהִתִּירוּ לְרֹצֵחַ הָעֶבְרִים
בְּמַעֲי אֶמֶן, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְלַעֲשׂוֹת
הַפְּלָה, שְׂזוּהִי רְצִיחָה גְמוּרָה, כַּמּוּבָא
בַּזֵּהר הַקָּדוֹשׁ (פְּרָשַׁת שְׁמוֹת), שְׁכָל
אֱלֹהֵי שְׁהוֹרְגִים אֶת הָעֶבֶר בְּמַעֲי אֶמֶן,
הֵם מְסַלְקִים אֶת הַשְּׂכִינָה מִן הָעוֹלָם,
וְהֵם רוֹצְחִים גְּמוּרִים, כִּי זְכוּת הִיא לְכָל
הַחַיִּים לַחַיּוֹת, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַשְׁמֵר
מְאֹד מְאֹד שְׁלֹא יָסִית אוֹתוֹ יִצְרוֹ
לַעֲשׂוֹת הַפְּלָה, חֵס וְשָׁלוֹם.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקצ.)

קונטרס

זכות החיים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי אֶצְלוֹ
יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד יְקָר כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָא בְּנוֹ
שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (דְּבָרִים יד, א):
"בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה" אֱלֹקֵיכֶם, כִּי כָל בֶּר יִשְׂרָאֵל
הוּא צִנּוֹר הַמְּשִׁיךְ אֶת אֹר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בַּעוֹלָם, כִּי כָל אַחַת מִנְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָהּ
תַּפְקִיד מְיֻחָד בְּזֶה הָעוֹלָם לְהוֹצִיא מִהַפֶּתַח אֶל הַפֶּעַל,
וּלְגִלוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-
כֵּן צְרִיכִים לְהַחֲשִׁיב וּלְיַקָּר מְאֹד אֶת כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל,
וּלְיַדַּע שֶׁהוּא נִבְרָא בְּשִׁבִּיל תְּכֵלֶת מְיֻחָדָת, וּלְכַן
אֲסוּר לְבִזּוֹת אֶת שׁוֹם בֶּר יִשְׂרָאֵל, רַק צְרִיכִים לְדַעַת
כִּי הוּא צִנּוֹר לְהַמְשִׁיךְ עַל יָדוֹ דִּיקָא אֶת אֹר

הקדוש-ברוך-הוא, והוא או היא מוציאים מהפח אל הפעל את רצונו יתברך, ועל-כן מצווה רבה להרבות בילדים, וכל מי שמוליד יותר ילדים, זכותו יותר גדולה אצלו יתברך, כי הוא מוציא מהפח אל הפעל פונתו יתברך — לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך, ולהשרות את שכינת עזו יתברך בפתחונים, אשר כל זה היה תכלית הבריאה, על-כן אמרו חכמינו הקדושים (נדרים סד:): "כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת", מאחר שאינו מוציא מהפח אל הפעל את רצונו יתברך, וכן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה): "כל מי שאין לו בן כאלו הוא מת, כאלו הוא הרוס", כי התכלית של הבריאה היא לגלות ולפרסם אמתת מציאותו יתברך, ועל-כן אשרי מי שמרבה להוליד ילדים, אך זה לעמת זה יש קלפה שאומרת: גם לי גם לך לא יהיה, כי אינה רוצה בכלל שיוולדו בנים ובנות בעולם, וזו הקלפה הממיתה את הילדים, רחמנא לישזבן, כי היא האומרת גזרו (מלכים א, כו), ומשם נמשכות הדעות הכוזבות, הדעות הנפסדות שיש עכשו בעולם, כל הענין של ההפלות, אשר באמת זוהי רציחה גדולה, רציחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ואין על זה שום

התר כלל, כי "זכות החיים" נתנה לכלם, ואם כבר נתעברה, אסור לעשות הפלה בשום פנים ואפן, כי זו רציחה גמורה, ומוכא בזהר הקדוש (פרשת שמות), שמי שהורג את הולד בבטן אמו, הוא גורם לדחות את השכינה מהעולם, רחמנא לישזבן, וגורם לכל הצרות והיסורים והעניות בעולם, ובאמת תתארו לעצמכם אם הורגים אדם מבגר, אזי כלם מודים פה אחד שזו רציחה, ומי שעשה דבר כזה הוא רוצח, וראוי לשפט אותו בענש מות, מדוע לא יחשבו אותו דבר על ולד אשר מנח ברחם אמו, שזה בדיוק כמו שהורגים מבגר, כי הרי הולד הוא כבר עם רמ"ח איברים ושס"ה גידים, ואיך יהרגו אותו בבטן אמו?! הלא זו רציחה גמורה, ויש לו "זכות החיים" לחיות גם-כן; ועל-כן ראוי בני ובנותי היקרים, לא לפתות את עצמכם מאלו הרשעים וקלי העולם המסיתים והמדיחים להרג את הולד עוד בבטן אמו ולעשות הפלה, כי זו רציחה גמורה, ומה שאתם חוששים פן לא תהיה לכם פרנסה ולא תוכלו לכלכל ולפרנס אותו, כי רבוי הילדים מביא עני וצער ומכאוב, כדעתם הרעה של אלו הרשעים המסיתים והמדיחים לעשות תכנון משפחה, תדעו שהכל

הַבֵּל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי מֵאֵן דִּי־הֵיב חַיִּי יִהְיֶה מְזוֹנִי
 (תַּעֲנִית ח:), כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶן וּמִפְּרִנְס מְקַרְנִי
 רֵאמִים עַד בִּיַּצִּי כִנִּים, וּמִי שְׁנַתֵּן לָכֶם
 פְּרִנְסָה, יִתֵּן גַּם לְוֹלֵד פְּרִנְסָה, וְאֵין לְדָאג בְּעִבּוּרֵי
 כָּלֵל, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּבֵר דּוֹאג לְכֻלָּם, וְכִמּוֹ
 שְׂדָאג לָכֶם יְדָאג גַּם לָהֶם; וְעַל-כֵּן דְּעוּ נָא, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שֶׁהוּא אֲסוּר חֲמוּר עַד מְאֹד לַעֲשׂוֹת
 הַפְּלוּת, וְזוֹ רְצִיחָה גְמוּרָה, וַיֵּשׁ "זְכוּת הַחַיִּים" לְוֹלֵד
 שְׁמִנּוּחַ בְּבֶטֶן אִמּוֹ, וּבְאַמָּת אֶל תֹּאבּוֹ וְאֶל תִּשְׁמְעוּ
 אֶל כָּל אֱלוֹ הַמְּסִיתִים וְהַמְּדִיחִים לַעֲשׂוֹת תַּכְנוּן
 מִשְׁפָּחָה, כִּי הֵם פָּשׁוּט רוֹצְחִים וְכוֹפְרִים בְּעֶקֶר, כִּי
 אֲדַרְבֶּה כָּל מֶה שְׁנִתְרַבִּים הַבְּנִים וְהַבְּנוֹת, הֵם
 מְבִיאִים בְּרָכָה בְּבֵית, וְזֶה דְּבָר מְצִיאוֹתִי, כִּי כָּל
 תִּינוּק כְּכֹרֵי בִידּוֹ, כְּשֶׁנּוֹלֵד בֵּין אוֹ בֵּית, הֵם מְבִיאִים
 בְּרָכָה בְּבֵית וּפְרִנְסָה בְּשַׁפַּע בְּבֵית, וְאִף שֶׁהִרְבֵּה
 פְּעָמִים לֹא רוֹאִים אֶת זֶה בְּהִתְחַלָּה, רַק נִדְמָה כְּאִלוֹ
 לֹא יוּכְלוּ לְפְרִנֵּס אוֹתָם, אִךְ כְּשִׁישׁ לְאָדָם אֲמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמֵאַמִּין בְּצוּרֵי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא שְׂעֻנָּה אוֹתָנוּ (בְּרֵאשִׁית א, ז): "פָּרוּ וּרְבוּ וּמָלְאוּ
 אֶת הָאָרֶץ, וְאַתֶּם פָּרוּ וּרְבוּ שְׂרָצוּ בָאָרֶץ וּרְבוּ בָּהּ"
 וְגו', הוּא כְּבֵר אֵינוֹ דּוֹאג בְּכָלֵל עַל פְּרִנְסָה, כִּי יוֹדֵעַ
 אֲשֶׁר בְּזֶה שְׁמוּלִיד בְּנִים וּבְנוֹת, הוּא מְקַיֵּם אֶת צוּרֵי

הבורא יתברך שמו; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לצית לחכמינו הקדושים שמאד מאד הזהירונו להוליד בנים ובנות, וזו המצוה הגדולה ביותר, המצוה הראשונה שצונו הקדוש-ברוך-הוא בתורה, ואל תאבו ואל תשמעו לאלו הרשעים וקלי העולם, הפופרים והאפיקורסים, המפקרים והנואפים, שעושים תכנון משפחה, אדרבה תהיו גאים שאתם מולידים הרבה בנים ובנות, ותמלאו את העולם עם בנים חיים וקיימים, והקדוש-ברוך-הוא בודאי לא יעזב אתכם, וימשיך לכם ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ותרוו רב נחת מהם.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת כי עקר החיוב והמצוה להשאיר בנים אחרינו, הכל בשביל תקון הדעת והאמונה הקדושה שמתבררת מדור לדור דיקא, כי בכל דור ודור שנולדים בנים ובנות, ומקיימים את רצונו יתברך, על-ידי-זה הם מגלים ומבררים את אמתת מציאותו יתברך, ומשרים שכינת עזו יתברך בעולם, על-כן אין לתאר ואין לשער את גדל המצוה הגדולה הזו של הולדת

בָּנִים וּבָנוֹת, וְעַל-יְדֵי־זֶה מְגַדִּילִים שֵׁם ה', כִּי עָקֹר
הִגְדַּלְתָּ שֵׁם ה' הוּא, שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר יִשְׁיחוּ וַיִּדְבְּרוּ
בִּנְפֻלָּאוֹת נִוְרָאוֹת מַעֲשָׂיו, חֲסָדָיו, נִסָּיו, מוֹפְתָיו
וּמִשְׁפָּטָיו, שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ מֵעוֹלָם, וְאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה
עִמָּנוּ גַם עַתָּה בְּכָל דּוֹר חֲסָדִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים
עַל-יְדֵי צִדִּיקֵי הָאֱמֶת, שֶׁמוֹדִיעִים לָנוּ אֱלֻקוֹתָו
יִתְבָּרֵךְ בְּחִדּוּשֵׁי תוֹרָתָם שֶׁמְחַדָּשִׁים בְּדַרְכִּים נִפְלְאוֹת
בְּכָל דּוֹר, וּמִי שֶׁמְשִׁים לְבוֹ לָזֶה וְכֵן לְרַבּוּי הַנִּסִּים
וְהַנְּפֻלָּאוֹת שֶׁעוֹשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִם כָּל אֶחָד
בִּפְרָטִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: "עַל נִסִּיךָ
שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל
עֵת", הוּא יָכוֹל לִקְיָם בְּאֵמֶת מֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (פְּסָחִים קטז:): "בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חֵיב אָדָם
לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם", וְחֻזְקָה
עַל כָּל אֶחָד לְשׁוֹחַ וּלְסַפֵּר בָּזֶה כָּל יָמָיו, וּלְהוֹדִיעַ
זֹאת לְבָנָיו וּלְבָנֵי בָנָיו אַחֲרָיו לְדוֹרוֹת עוֹלָם, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ד'): "וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בָנֶיךָ",
וְכָתִיב (שְׁמוֹת יג): "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ", וְכָתִיב (תְּהִלִּים
קמה, ד'): "דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ" וְכִיּוֹצֵא הַרְבֵּה
פְּסוּקִים כְּאִלוֹ, אֲשֶׁר מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת מַעֲלַת
הוֹלָדַת הַבָּנִים שֶׁמְמַשִּׁיכִים אֶת הַלֵּל וְשׁוֹבַח הַבוֹרָא
יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ מְדוֹר דּוֹר, כִּי זֶה תְּכָלִית כְּוִנַּת הוֹלָדַת

בָּנִים וּבָנוֹת — כָּדֵי שְׁיַגְלוּ וַיִּפְרְסְמוּ אֶת אֲמַתָּת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(יְכָמוֹת סב): "אֵין בֶּן דָּוִד בָּא עַד שְׁיִכְלוּ כָּל
הַנְּשָׁמוֹת שְׁבָגוּף", כִּי זֶה תְּכָלִית הַבְּרִיָּאָה — לְגִלּוֹת
וּלְפָרֶסֶם אֶת אֲמַתָּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן רָאוּ,
בָּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְהוֹלִיד הַרְבֵּה יְלָדִים, וְאֵל
תֹּאבוּ וְאֵל תִּשְׁמְעוּ לְאֵלוֹ קִלֵּי הָעוֹלָם וְהַרְשָׁעִים
הָעוֹשִׁים תְּכַנּוּן מִשְׁפָּחָה, כִּי הֵם כּוֹפְרִים בְּעֵקֶר,
וְאֵינָם מֵאֲמִינִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר הוּא זֶן וּמִפְּרִנָּס
לְכָל, וּמִכָּל שֹׁפֵן שָׁמְרוּ אֶת עֲצָמָכֶם מִרְשָׁעִים
אֲרוּרִים, הַמְּסִיתִים וּמְדִיחִים לַעֲשׂוֹת הַפְּלוֹת, אֲשֶׁר
זֶה רְצִיחָה גְמוּרָה בְּלִי שׁוּם תְּרוּץ כָּלֵל, וְכִיּוֹן שְׂאֵשָׁה
נִתְעַבְּרָה עִם וָלֶד, יֵשׁ לוֹ כָּכָר "זְכוּת הַחַיִּים", וְצָרִיכִים
לְשָׁמֵר מְאֹד עַל זְכוּתוֹ לֹא לְהִרְגוֹ, הָאֵם בְּשָׂבִיל
שֶׁהוּא לֹא יִכּוֹל לְהִגֵּן עַל עֲצָמוֹ, מִתֵּר לְהִרְגוֹ? ! אֵין
עַל זֶה שׁוּם הֶתֶר כָּלֵל; וְעַל-כֵּן רָאוּ, בָּנֵי וּבָנוֹתֵי
הַיְּקָרִים, לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמָכֶם מְאֹד מְאֹד מִכָּל מִינֵי
תְּכַנּוּן מִשְׁפָּחָה, וּמִכָּל שֹׁפֵן מִהִרְצִיחָה הַזֶּה שֶׁנִּקְרָאת
"הַפְּלוֹת", וְתִדְעוּ אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹלֶד "זְכוּת הַחַיִּים",
וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְשִׁים אֶזֶן קִשְׁבָּת לְדַבְּרֵינוּ אֵלֶּה,
וּמִרְבֵּה לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת, שְׂאֹז יִרְאֶה אֵיךְ
שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִמְשִׁיךְ עַל יָדוֹ שְׁפַע בְּרָכָה

והצלתה, ולא יחסר לו אף פעם בפרנסה, העקר שתהיה בוננתו להולדת הבנים והבנות למען להמשיך את קיום עם ישראל, וללמד עמם את תורת הקדוש-ברוך-הוא ומצוותיו, ובזה הוא מוציא מהפח אל הפעל רצונו יתברך, ומשלים את כל הבריאה כלה; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא.

ג.

צריך שתדעו, אהובי, בני ובנותי היקרים, אשר הוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, ולכן בכל הולדה והולדה שבעולם הן בבני-אדם והן אפלו בבהמות ובחיות בכלם יש ברור, הינו שעל-ידי ההולדה, על-ידי-זה נתבררין הנצוצות הקדושים מדור לדור, כי בכל דבר יש טוב בזה, שמתגברת עליו הסטרא אחרא כל-כך, עד שמכנסת אותו בתוך עמק המחשבה, כדי להעלים ולהסתיר את הטוב הזה, שלא יוכלו להוציאו מידה, רק אף-על-פי-כן עצת ה' היא תקום, כי יוצא הטוב הזה על-ידי זרע הילדים, כי

ההולדה נמשכת גם-כן מעמק המחשבה שמשם באה טפת ההולדה, וזה בחינת מצות פריה ורביה — להניח בנים בעולם, ויהרי אפלו בבהמות ובחיות אסרה התורה לסרסן, כי עקר שלמות הברור הוא על-ידי ההולדה, ואפלו אם באיזו הולדה נולד רשע, חס ושלום, אף-על-פי-כן יש ברור, כי בן-דאי יש בו איזה צד לטובה, ועל-פי-רוב יהיה נולד ממנו או מורעו איזה פשר או צדיק, אשר רק בשביל זה נברא, ולפעמים צריך שתעבר נשמת צדיק גדול דרך כמה וכמה הולדות של רשעים גדולים, וסוף כל סוף מתברר הטוב, ויוצא הצדיק ברור, כמו שראינו בכמה דורות, שילדים צדיקים וצדקניות נולדו מאנשים פשוטים, ומה גם מאנשים רשעים, ודבר זה נעלם ונסתר לגמרי מעינינו, ועל-כן עלינו רק לקיים את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות, ולהרבות בכנים ובנות, ואף פעם לא תדעו מי יהיה בנכם או בתכם, ויכול להיות שתולידו צדיקים וצדקניות כאילו, שימלאו את כל העולם כלו עם אמתת מציאותו יתברך, ויהפכו את כל העולם אליו יתברך; ועל-כן אשרי מי שמרבה להוליד בנים ובנות, ובורח מאלו קלי העולם והרשעים, שמסיתים ומדיחים את עם

ישראל לעשות תכנון משפחה, ומכל שכן מאלו הרוצחים בפעל ממש שעושים הפלות, רחמנא לישזבן, שזה עון חמור מאד מאד אסור רציחה גמורה, ואין על זה שום פפרה; ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, להזהר ולהשמר מהיום והלאה לא לשמע בעצת הרשעים וקלי העולם, אלא תשמעו בעצת הצדיקים האמתיים הדבוקים בו יתברך, המגלים את אמתת מציאותו יתברך, ומעוררים את נשמות ישראל שירבו להוליד בנים ובנות, ועל ידי-זה ימשיכו את שכינת עזו יתברך בזה העולם; אשרי מי ששומע אל קול הצדיקים האמתיים, ואז טוב לו בזה ובבא.

ד.

צריך שתדעו, בני ובנותי היקרים, אשר המצוה הגדולה ביותר היא להוליד בנים ובנות, כי עקר מצות הולדת הבנים הוא, כי כשמוליד נפש מישראל, הרי הוא מוסיף על הקבוץ של ישראל נפש אחת, שעל-ידי-זה נתרבו הבתים של הקדשה מאד מאד, מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב, שעל-ידי-זה גורם להעלות שעשועים גדולים

ונפלאים לפני השם יתברך, ועל-כן עקר המצוה הוא להוליד בן פשר, בן שיקים את התורה והמצוות, ואף שלא כל אדם זוכה שיהיו בניו צדיקים וכשרים גמורים, על-כל-פנים מאחר שהם בכלל ישראל המאמינים בהשם יתברך ובתורתו, ואביו מחנך אותו מנעוריו לעסק בתורה ותפלה ולהפגס לבתי-כנסיות ולבתי-מדרשות, ותתוסף נפש על הקבוץ הקדוש של ישראל להתפלל עמם יחד בכל יום, ולומר: "שמע ישראל הו"ה אלקינו הו"ה אחד", הרי זה גורם שעשועים נפלאים לפניו יתברך, מאחר שהוסיף נפש לקבוץ הקדוש של ישראל, וגם אולי יצאו ממנו בנים טובים שיהיו צדיקים גמורים, ועל-כן העקר שיראה לחנך את בניו לילך בדרך האמונה הקדושה באשר קבלנו מאבותינו, כמו שכתוב (דברים ו): "ושננתם לבניך וגו' ולמדתם אותם את בניכם וגו', בפרט לרחקם בכל מיני הרחקות מהפלות הרעות שקמו בדורות הללו להעביר, חס ושלום, את נערי בני ישראל מעקר הדת הקדושה, וללמד אותם חכמות חיצוניות — כפירות ואפיקורסות, ואינם מזכירים להם שום דבר מהיהדות, עד שפיוס, רחמנא לישזבן, מחנכים את הנער שיהיו נגד כל

הקדוש לעם ישראל ועוקרים אותם, רחמנא לישזבן, מהאמונה הקדושה, ומחזירים בהם כפירה ואפיקורסות, עד שמליונים מבני ובנות ישראל אין לומדים עמהם אפלו "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", או לאותה בושא ואוי לאותה חרפה, אשר הם קוראים לעצמם "ישראל", או לנו שפך עלתה בימינו, והם גורמים סלוק השכינה מהעולם, רחמנא לישזבן, עם כל זאת רב בני ישראל הפשרים מחנכים את בניהם בדרך אבותינו אשר מעולם, שיבלו ימיהם ושנותיהם רק על תורה ותפלה וקיום מצוות ומעשים טובים, ויגלו ויפרסמו את אמונתו יתברך בעולם, אשר על-ידי-זה הם מוסיפים נפשות קדושות לקבוץ הקדוש של ישראל, ונתרבים הבתים מאד, ועל-פן שכרם הרבה מאד, ועל-ידי-זה תבוא הגאולה; ולכן אשרי מי שמרבה להוליד בנים ובנות פשרים, ומחנך אותם בתנוף הפשר שקבלנו מדור דור מאבותינו ומאבות אבותינו עד קבלת התורה בהר סיני על-ידי משה רבנו, ואשרי ואשרי מי שזוכה לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, ולומד עם בני ובנות ישראל תורה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין יט:): כל המלמד את בן חברו

תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, ואמרו (בבא מציעא פה.): כל המלמד את בן חברו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה, ואמרו (סנהדרין צט): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו עשאו, כאלו עשאו לדברי תורה, כאלו עשאו לעצמו, עין שם; ולכן אשרי מי שנכנס לבתי-ספר חילוניים, ומשפיע על הילדים ללמד תורה, ומלמד אותם את האמונה הקדושה בו יתברך, שבוה הוא מרבה כבוד שמים, ומגלה את השכינה בעולם, ומכל שכן וכל שכן אשרי ואשרי מי שזוכה ללמד את בנו תורה, שאמרו חכמינו הקדושים (קדושין ל.): כל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות, כי זה עקר התכלית — להוליד בנים ובנות חיים וקיימים, כדי ללמדם תורה ומצוות ומעשים טובים, ולהחדיר בהם את האמונה הפשוטה בו יתברך; אשרי מי שמוציא את התכלית הזו מהפח אל הפעל, הן שהוא מוליד בעצמו בנים ובנות ומחנכם ומגדלם על-פי הדרך התורה והיראה והאמונה הקדושה, והן שמחזיר למוטב את בני ובנות ישראל, ולומד עמהם את התורה הקדושה, ומחדיר בהם את האמונה הפשוטה בו יתברך, שיידעו אשר

אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מתייה, מהנה ומקנים את כל הבריאה בלה.

ה.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, אשר עקר המצוה להניח בנים ובנות בזה העולם היא בשביל הגדלת שמו יתברך, כי על-ידי הבנים נשאר שם וזכר האדם בעולם, ועל-ידי-זה נתגדל שם כבודו יתברך, כי ישראל כלולים בשמו יתברך, וכל מה שנתרבה אחר מישראל, כביכול נתרבה ונתעלה שמו יתברך, כי שמו משתף בשמנו, ועל-כן כל עבודת האדם היא להשלים שמו שהוא נפשו וחיותו, שיוכל להכלל בשמו יתברך, שיתגדל ויתקדש שם כבודו יתברך על ידו, ועל-כן תחלת השאלה ששואלין את האדם לאחר מותו כשמביאין אותו לדין היא, אם הוא זוכר את שמו, כמובא בספרים, כי בזה כלול כל מה שעשה בחייו, שכמו-כן משלים שמו וכמו-כן זוכה לזכרו לאחר מיתתו, וזה שייסדו לנו הקדמונים, שיאמרו הבנים קדיש אחר אביהם ואמם, כי עקר הקדיש הוא הגדלת שמו יתברך, כמו שאומרים: "יתגדל

ויתקדש שְׁמִיה רַבָּא" וכו', כִּי זֶה עֵקֶר תִּקְוֹן נַפְשׁ
הַנִּפְטָר — כְּשִׁזְכָּה שְׁבָנֵי מְקַדָּשִׁים וּמַגְדִּילִין שְׁמוֹ
יִתְבָּרַךְ, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה עֵקֶר הַמַּצָּנָה לְהַנִּיחַ בָּנִים
וּבָנוֹת אַחֲרָיו, וְעַל־כֵּן חַיֵּב אָדָם לְלַמֵּד אֶת בָּנָיו
תּוֹרָה, כִּי עֵקֶר הַגְדָּלַת שֵׁם כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא רַק
עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא שְׂמָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל
מֶה שֶׁעוֹסְקִין בִּיּוֹתֵר בַּתּוֹרָה וּמְקַיְמִין יוֹתֵר אֶת
הַתּוֹרָה, כְּמוֹ-כֵן נִתְגַּדֵּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בִּיּוֹתֵר, וְלִכֵּן
אֲשֶׁרִי מִי שִׁזְכָּה לְהַכְנִיס אֶת בָּנָיו וּבָנוֹתָיו לְתַלְמוּד
תּוֹרָה כָּשֶׁר, שְׁלוֹמֵדִים שֵׁם רַק אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה
וְאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן מְכַנִּיס אֶת בָּנוֹתָיו
לְבִתֵּי-סֵפֶר כְּשֶׁרִים שְׁלוֹמֵדִים שֵׁם עִמָּהֵן יְהוּדוּת
וְאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְצָרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד
מְאֹד בְּעֵתִים הַלָּלוּ לְהִיכֵן מְכַנִּיסִים אֶת הַבָּנִים
וְהַבָּנוֹת, כִּי לֹא מְסַפִּיק שְׁמוּלִידִים בָּנִים וּבָנוֹת, אֲלֹא
עֵקֶר הַתַּכְלִית שֶׁל לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת הִיא —
לְלַמֵּד אֶת דָּרָךְ ה', וּלְהַחֲדִיר בָּהֶם אֶת הָאַמוּנָה
הַקְדוּשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּדְעוּ שֶׁישׁ בְּעַל-בֵּית לְבִירָה,
וְאִין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג, חֵס וְשְׁלוֹם, הַפֶּקֶר, וְהוּא
יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה, מְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁכָּל זֶה הוּא עֵקֶר הַתַּכְלִית

והמצוה — בשביל הגדלת שמו יתברך, וזה אי אפשר רק אם מכניסים את הילדים ללמד בבתי חנוך חרדים ודתיים, שלומדים עמם את היהדות, וצריכים לשמר מאד מאד על חנוך הילדים, כי החנוך הוא היסוד והעקר בדת, וצריכים לידע אשר ילדים הם כמו אישון העין, וכמו שאדם שומר מאד מאד על אישון עינו, כי ברגע שהוא רק יגע באישון עינו, יכול להתעורר, חס ושלום, וכן אינו עושה שום נסיון על אישון עינו פן יתעורר, חס ושלום, כמו-כן צריכים לדעת, אשר הילדים הם יקרים יותר מאישון עינו, וכמו שאין משחקים עם אישון העינים, ואין עושים נסיונות על אישון העינים, כמו-כן אסור לשחק עם חנוך הילדים, ואסור לעשות שום נסיון עם חנוכם, רק למסר את נפשו להכניסם בבתי-ספר ובחדרים כשרים שלומדים שם רק תורה ואמונה בו יתברך.

ו.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהיה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם,

צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו
 יתברך, והוא יתברך מתלבש עצמו בתוך הבריאה
 כלה, ואפלו בתוך המקומות המזוהים והירודים
 והנפולים, גם שם נסתר ונעלם הקדוש-ברוך-הוא,
 כי אין לשום דבר קיום בלעדיו יתברך, כי בלעדיו
 חיותו יתברך אין קיום לשום דבר, ועל-כן אפלו
 במקומות המטנפים, גם שם נעלם ונסתר ונתכסית
 אמתת מציאותו יתברך, וזו כל עבודתנו בזה
 העולם — לגלות ולפרסם דיקא מתוך ההעלמה
 וההסתר והכסוי את אמתת מציאותו יתברך,
 ובשביל זה צונו הקדוש-ברוך-הוא לקדש ולטהר
 את עצמנו במתן לנו, הינו בעת הזווג צריך לקדש
 ולטהר את עצמו כדי שיוליד בנים ובנות כשרים,
 כי בזה תלוי כל כח ההולדה והקדשה של הילדים
 — אם מקדשים את עצמם בעת הזווג, על-ידי-זה
 זוכים להוליד בנים חיים וקיימים, ועליכם לדעת
 אשר כל ענין הזווג וההולדה גנוז ונעלם, ונסתרים
 שם סודות נסתרים, כי בעת הזווג הכשר כאן
 למטה, אז מזדווגים גם למעלה האורות והספירות
 והעולמות, עד שיוֹרֶדֶת נשמה לזה העולם, שכל זה
 נקרא מאמר סתום, סוד "איה מקום כבודו", שהוא
 סוד הכתר, שמי שמקדש ומטהר את עצמו בעת

הזווג, ועל-כָּל-פָּנִים שׁוֹמֵר אֶת דִּינֵי הַתּוֹרָה
הַקְּשׁוּרִים בָּזָה, וּמִכָּל שֶׁכֶּן שְׁשׁוֹמֵר טְהֵרַת
הַמִּשְׁפָּחָה, עַל-יְדֵי-זֶה גַּעֲשִׁים מִמִּילָא הַזּוּגִים
וְהַיְחודִים הָעֲלִיּוֹנִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹרְדוֹת
וְנִשְׁתַּלְשְׁלוֹת נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בָּזָה
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר הֵם בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁזֶה עֶקֶר
הַתְּכֵלִית וְהַחִיּוֹב לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת — לְהַמְשִׁיךְ
אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בָּזָה הָעוֹלָם, כִּי בְּאַמַּת עֶקֶר
הַחִיּוֹב לְהוֹלִיד בָּנִים הוּא בְּשִׁבְלִי כְבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּדִי
שְׂיִהְיֶה קִיּוֹם הָעוֹלָם, שְׂיִשְׁאַרוּ בָּנָיו אַחֲרָיו מְדוֹר
לְדוֹר לְגִלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ בָּעוֹלָם, שְׂבִשְׁבִּיל זֶה
נִבְרָא הַכֹּל, כִּי עֶקֶר הַתְּגִלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ הוּא
עַל-יְדֵי בְנֵי-אָדָם דִּיקָא, וְכֵן עֶקֶר שְׂרֵשׁ כַּח הַהוֹלָדָה
נִמְשָׁךְ מִכְּבוֹד שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, אֲבָל
חֲלָקֵי הַכְּבוֹד הַמְּלַבְּשִׁים בְּכָל אֶחָד אֵין לָהֶם כַּח
לְהוֹלִיד, עַד שְׂיִקְבְּלוּ מִשְׂרָשָׁם, דְּהֵינּוּ מִבְּחִינַת
הַעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל יָדָם כָּל
הַהוֹלָדוֹת שְׂבִעוֹלָם, שֶׁהֵם קִיּוֹם הָעוֹלָם, וְגַם אֵלוֹ
חֲלָקֵי הַכְּבוֹד הַמְּלַבְּשִׁים בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, אֵין לָהֶם
כַּח לְהוֹלִיד, עַד שְׂיִקְבְּלוּ מִשְׂרָשָׁם הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא
הַמְאֻמֵּר סְתוּם דְּבִרְאשִׁית, שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ כָּל
הַמְאֻמְרוֹת כְּלָם, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ שְׂרֵשׁ הַכַּח שֶׁל כָּל

ההולדות כלם, אפלו של צומת וחי, ובפרט הולדת
 האדם שהיא עקר הכל, שאי אפשר להמשיך
 נשמתו וחיותו, כי אם משרש הכל, שהוא בחינת
 "איה", בחינת בראשית מאמר סתום, וכן מובן
 בכתבי האריז"ל, שאי אפשר להמשיך נשמות
 הזווגים כי אם כשקבל מחין מבחינה גבוהה
 יותר, וזאת הבחינה מבחינה גבוהה עוד יותר, וכן
 למעלה למעלה עד שרש הכל, ומשם נמשכת
 תוספת הארה אל המחין מדרגה לדרגה עד
 שנולדה הנשמה ונמשכת למטה, הינו שצריכין
 להמשיך ההולדה משרש הכל, שהוא בחינת
 בראשית מאמר סתום, ומחמת שמבחינת מאמר
 סתום משם יונקים החיצונים ומקומות המטנפים
 מגדל ההעלמה וההסתרה, על-כן בזה העולם
 נאחזת הסטרא אחרא מאד בזווגים של רב בני-
 אדם, וכמוכא בזהר הקדוש, ועל-כן יש בענין
 הזווג מלחמה גדולה ונוראה מאד כידוע, וזעירין
 אינן שזוכין לנצח מלחמה זו בשלמות, ויש בזה
 אלפים ורבבות בחינות, כי יש צדיקים נוראים מאד
 שאף-על-פי שבשעת הזווג צריכין להוריד את
 עצמם להעלות נצוצות הקדושים ונשמות שנפלו
 למקום שנפלו, אף-על-פי-כן בגדל כחם הם

מתגברים שלא תהיה נאחזת בהם שום אחיזה
 מהחמת המקומות המטנפים, שממש תקף
 ההתגברות של התאנה הזאת, רק יוצאין משם
 בשלום, והם זוכים לעלות אז לבחינת "איה",
 בחינת המאמר סתום בתכלית העליה בקדשה
 עליונה מאד, ועל-פן באמת ממשיכין נשמות
 גבוהות מאד ממקום שממשיכין, ויש שאינם זוכין
 לזה ועל-פן בשעת הזווג שצריכים לירד אז לברר
 נצוצות מעמקי הקלפות, שהם בחינת מקומות
 המטנפים, אזי נאחז בהם גם-פן קצת מהזהמה של
 אלו המקומות, שנה בחינת "הן בעון חוללתי"
 (תהלים נא), אף אף-על-פי-כן מאחר שיירדו לשם
 בהתר לקיים מצות התורה וכשמתחלת הזהמה
 להתאחז בהם שממש באה התגברות התאנה
 הזאת, חס ושלום, אזי הם מסתכלין על עצמם
 היכן הם בעולם, ולהיכן נפלו וירדו ונתרחקו
 כל-כף, ואזי בשעת ההתחברות והזווג בעצמו, הם
 שואלים ומחפשים ומבקשים "איה מקום כבודו",
 כי בודאי גם במקומות אלו יש איזו חיות אלקות
 מבחינת אור כבודו יתברך, רק מחמת גשמיות
 וזהמת אלו המקומות, מחמת זה שם כבודו יתברך
 סתום ונעלם בתכלית ההעלמה, ועל-פן הם

מחפשים ומבקשין "איה מקום כבודו" גם משם — מאלו המקומות, ואזי זוכין לעלות בתכלית העליה לבחינת "איה", בחינת בראשית מאמר סתום, שמשם שרש נשמת ההולדה, כי הנשמה נמשכת ממקום גבה מאד מבחינת מאמר סתום דיקא על-ידי המלחמה שיש לאדם בענין הזווג שזה בחינת ירידה תכלית העליה, אך אפלו מי שאינו זוכה לידע גם מזה לשאל ולחפש אז באמת "איה מקום כבודו", אף-על-פי-כן מאחר שנוזהר בנפשו שיהיה הזווג על-כל-פנים בהתר כדת תורתנו הקדושה, אזי נעשה כל זה ממילא בכח הצדיקים העוסקים בזה, כי הצדיקים מקימין כל העולמות, ובכחם ועל ידם כל ההולדות שבעולם, כי עקר שרש ההולדה מבחינת איה מאמר סתום, שמשם דיקא יניקת הסטרא אחרא והמקומות הנ"ל שמשם נמשכת זהמת והתגברות התאוה שנאחזת בהולדה, ועל-ידי-זה דיקא עולין משם מבחינת איה, שמשם עקר ההולדה, וזה בחינת מצות כבוד אב ואם, כי זה הבן שנולד מטפה סרוחה של אביו ואמו, שזה בחינת מקומות המטנפים שהם הפך הכבוד דקדושה, כי שם הכבוד נעלם ונסתר מאד, בבחינת "וכבודי לאחר לא אתן", שעל-ידי-זה

רוצים המקומות הנ"ל לינק מהעלמה וההסתרה כל-כך, עד שרוצין להעלים ולהסתיר לגמרי אור כבודו יתברך, שמה באה בחינת התגברות התאוות שבענן זה, וכשה הבן שנולד על-ידי ענין זה דיקא, חוזר ונותן כבוד לאביו ואמו שהולידו אותו בעולם בשביל שיתגלה כבודו יתברך על ידו, בשביל זה מגיע להם כבוד בבחינת: "כי מכבדי אכבוד", בזה מורה שמכבד ומעלה ומגלה הכבוד דקדשה מהמקומות שהיה הכבוד געלם ונסתר בהם מאד, מחמת התגברות אחיזת המקומות המטנפים שנאחזים ביותר בענין הזווג וההולדה, וזה על-ידי שמאמין באמת שהולדתו נמשכת משרש הכבוד העליון של המאמר הסתום, אז על-ידי-זה ממילא נתבטלו כל הקלפות והמקומות המטנפים שרצו להעלים ולהסתיר כבודו יתברך, ועל-ידי-זה יכול לעסק בעבודת השם, ולגלות כבודו יתברך כל ימי חייו, כי זה עקר עבודת האדם כל ימי חייו — לגלות כבודו יתברך מכל המקומות שהיה נסתר ונגעלם בהם, ועל-כן אם אמר לו אביו לעבר על דברי תורה אין שומעין לו, כי עקר כבוד אב הוא בשביל לגלות כבוד המקום ברוך הוא, שבה בחינת כלל

קיום התורה והמצוות, וזה שכתוב: "כִּבְדוּ אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ", הֵינּוּ שְׁתֵּנֵי זֶה עַל-יְדֵי-זֶה לְהַמְשִׁיךְ וּלְגַלּוֹת הַכְּבוֹד הָעֲלִיוֹן שֶׁל הַמֶּאֱמָר הַסֵּתוּם, שֶׁמֶשֶׁם עָקָר הָאֲרִיכוֹת יָמִים כִּידוּעַ מִהַפְתָּבִים, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה הָיוּ הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים מֵאֲרִיכֵין יָמִים כָּל-כָּךְ, מִחֲמַת שֶׁקָּבְלוּ חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ, וּבְזֶה מוֹכֵן גַּם-כֵּן מֵהַ שְׁהִיָּתָה עֲלֵיהֶם הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר הָרָע כָּל-כָּךְ, אֲף-עַל-פִּי שֶׁיִּנְקוּ מִקִּדְּשָׁה גְבוּהָה כְּזוֹ, אֲף בְּאֵמַת אֲדִרְבָּה, דִּינָא עַל-יְדֵי-זֶה הַתְּגַבְרָה עֲלֵיהֶם הַסֵּטְרָא אַחֲרָא מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁעָקָר יִנְיָקָתָהּ הוּא מִהַעֲלָמָה וְהַהֲסָתָרָה שֶׁל הַמֶּאֱמָר סֵתוּם, וְהֵם הָיוּ צָרִיכִים אֲזַי לְדַרֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׁ הַרְבֵּה אַחֵר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּבִחִינַת "אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", וְאֲזַי הָיוּ זוֹכִין לְעֲלוֹת לְשֵׁם בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, אֲבָל הֵם לֹא זָכוּ לָזֶה; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּקְדָּשׁ אֶת עַצְמוֹ בַּעֲת זְנוּגוֹ, שָׂאֵז יוֹלִיד בָּנִים חַיִּים וְקִיָּמִים, וְהָיוּ צְדִיקִים וְצַדִּיקָנוּת, וְיִמְשִׁיכוּ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְיִשְׁרוּ אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ כָּאֵן בַּתְּחִתּוֹנִים, אֲשֶׁר זֶה הִיָּתָה תַּכְלִית הַבְּרִיָּאָה; אֲשֶׁרִי הֵם וְאֲשֶׁרִי חֲלָקֵם.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם
מאד מאד בַּעֲתִים הָלָלוּ, וְאַל תַּנִּיחוּ עֲצֻמְכֶם
לְהַפְתּוֹת מֵאֱלוֹ הַרְשָׁעִים הַמְּסִיתִים וְהַמְּדִיחִים,
הַעוֹסְקִים לַעֲשׂוֹת תַּכְנוּן מִשְׁפָּחָה, וּמְסִיתִים
וּמְדִיחִים לֹא לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת, כֹּאֲלוֹ אִם יוֹלְדוּ
בָּנִים וּבָנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה לֹא תִהְיֶה פְּרֻנְסָה, וַיֵּשׁ
שְׁהוֹלָכִים בְּהִסְתָּתָם וּבְהִדְחָתָם כָּל-כֶּף, עַד
שְׁמִסִּיתִים וּמְדִיחִים אֶת בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיעֲשׂוּ
הַפְּלוֹת, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא רְצִיחָה גְּמוּרָה, כִּי תַכְלִית
הַהוֹלָדָה הִיא, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ הַשָּׁגוֹת אֱלֻקוֹת בָּזֶה
הָעוֹלָם, וְזֶה הִזָּה רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ — שֶׁנוֹלִיד בָּנִים
וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים, וּבָזֶה מְתַקְּנִים תְּקוּנִים עֲלִיוֹנִים
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמְמַשִּׁיכִים אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת בָּזֶה
הָעוֹלָם, וְחַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יְבָמוֹת סג:): כָּל
מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּפְּרִיָּה וּרְבִיָּה כֹּאֲלוֹ שׁוֹפֵךְ דָּמִים,
כֹּאֲלוֹ מְמַעֵט הַדְּמוּת, וְאַחַר פְּטִירָתוֹ אֵין נִשְׁמָתוֹ
יְכוּלָה לַעֲלוֹת לְאוֹר הַפְּנִים, כִּי עֵקֶר הַצֶּלֶם דְּמוּת
תְּבִנָּתוֹ הוּא בְּחִינַת כָּלְלִיּוֹת הַשָּׁגַת אֱלֻקוֹת עַל-יְדֵי
בְּחִינַת צְמֻצוּמִים מַעֲלָה לְעֵלּוּל מִשְׁכָּל עֲלִיּוֹן לְשִׁכָּל
תַּחְתּוֹן, כִּי יֵשׁ בְּחִינַת שִׁכָּל שֶׁנִּקְרָא רֹאשׁ, וַיֵּשׁ שִׁכָּל

שְׁנֵקְרָא בְּחִינַת יָד, וְיֵשׁ שְׁנֵקְרָא רֶגֶל, וְכֵן בְּשָׂאֵר
 אֵיבָרִים, וְכֵן בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת כָּל אֵיבָר וְכָל גִּיד שֶׁיֵּשׁ
 לְהָאָדָם בְּפָנִים וּבְחוּץ, כָּלֵם הֵם כְּנֶגֶד שְׂכָלִים שֶׁל
 הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמוֹתֵיו הַקְדוּשִׁים
 יִתְבָּרֵךְ, וְכָל הַדּוֹרוֹת בָּאִים לְעוֹלָם רַק בְּשָׂבִיל זֶה
 — לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת בְּעוֹלָם מְדוּר לְדוּר, כְּדֵי
 לְהַשְׁלִים צֶלֶם דְּמוּת תְּבִנְתּוֹ כְּכֹיכּוֹל עַל יְדֵי יְדִיעָתָם
 אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁלִים זֶה הַבְּנִין
 הַנּוֹרָא בְּדוּר אֶחָד, עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהַנִּיחַ בָּנִים, כְּדֵי
 שִׁישְׁלִים לָפִי בְּחִינָתוֹ בְּחִינַת צֶלֶם אֱלֻקִּים, וּמַחְמַת
 שְׁעָקָר הַמְּשַׁכֶּת הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת הוּא עַל יְדֵי הַחֲכָמָה
 תַּתָּאָה, שֶׁצָּרִיכִין לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ אֶל אוֹר הַפָּנִים,
 עַל-כֵּן מִי שֶׁלֹּא זָכָה לְהַנִּיחַ זָרַע בְּעוֹלָם, אֵינוֹ זוֹכֶה
 לְעֲלוֹת לְאוֹר הַפָּנִים, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁעוֹסֵק
 בַּמְצוּה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת — לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים
 וְקַיָּמִים, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְמַשְׁיךְ הַשְּׁגָת אֱלֻקוֹת
 בְּעוֹלָם מַשְׁכָּל עֲלִיּוֹן לְשֹׁכֵל תַּחְתּוֹן מַעֲלִיָּה לְעוֹלָל,
 וְזוֹכֶה לַעֲשׂוֹת יַחֲוּדִים עֲלִיּוֹנִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְאֵל
 תַּחֲשָׁבוּ, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי, שֶׁהוֹלֶדֶת בָּנִים וּבָנוֹת בְּזֶה
 הָעוֹלָם זֶה סֵתֶם כֶּךָ כְּדֵי לְמַלֵּא תַאֲוָתוֹ, לֹא וְלֹא, אֶל
 תַּחֲשָׁבוּ אֶת זֹאת כְּרָגַע, רַק תִּדְּעוּ כִּי יֵשׁ בְּזֶה תְּכִלִּית
 עֲלִיּוֹנָה, תְּכִלִּית גַּעְלָמַת וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד, אֲשֶׁר בְּזֶה

תלויים עולמות עליונים, ומי שמוליד בנים ובנות בכונה זו, אז אינו מתפחד כלל בענין פרנסה — מה יהיה עם הילדים ואיך יזכה לפרנסם, כי יודע אשר בכל בן ובת תלויים עולמות עליונים בסוד זעיר אנפין ונוקבא, שהם כלל הספירות הקדושות מחסד עד יסוד וכן המלכות, ואז מי שמכניס בדעתו ידיעות אלו, הוא בורח מכל אלו המינים והאפיקורסים, המסיתים והמדיחים לעשות תכנון משפחה, ומכל שכן מאלו הרשעים המפרסמים והרוצחים, העושים הפלות, רחמנא לישזבן, שעל ידיה הם גורמים חרבן העולמות, אוי להם ואוי לנפשם; אשרי מי שיתרחק מהם, ואשרי ואשרי מי שיעזר ויחזק את נשמות ישראל שיתרחקו מהם, ועל ידיה תתרבינה נשמות ישראל בעולם, אשר על ידיה תהיה הגאלה, כי עקר הגאלה תלויה רק בזה שיתרבו נשמות ישראל בעולם, ועל כן כל מי שעוסק בפריה ורביה, ומוליד בנים ובנות, הוא גורם לזרז את הגאלה, כי על ידיה הוא ממשיך אורות צחצחות בזה העולם, אשר בשלמות יעסק בזה משיח צדקנו בעצמו; אשרי מי שמכניס את דברים אלו אל תוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

ח.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת כי עקר תכלית הבריאה היתה בגין דישתמודעין ליה (זהר בא מב:), הינו כדי שיכירו אותו יתברך בשלמות, למען דעת כל הארץ כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, אך אי אפשר להמשיך את זו הדעת בשלמות בזה העולם, כי זהו אור עליון ונורא מאד מאד, כי הדעת הזאת, לידע — אשר אין בלעדיו יתברך כלל, היא סוד אור האלף, ועל-כן אי אפשר להמשיכו אל זה העולם, כי אם על-ידי שיודעים איהו לצמצם את האור ולחלקו לחלקים, כדי שיוכלו גם הקטנים להשיגו, שזה סוד חלוקת אלפים למאות ומאות לעשרות ועשרות ליחידות, וזו תהיה עבודת משיח צדקנו, שיעסק בזה בשלמות בתכלית השלמות, כי הוא יוכל לקחת את אור האלף, ולצמצם את זה אל מאות, עשרות ויחידות, כי מחמת גדל השגתו באין סוף ברוך הוא, הוא יוכל לצמצם את עצמו מאין סוף ועד אין תכלית, ולהמשיך אורו יתברך לכל העולם כלו, וזו היא עבודת כל הצדיקים האמתיים לצמצם את אור האלף לאור של מאות, ואור של

מאות לאור של עשרות ואור של עשרות לאור של יחידות, עד שגם את האור של יחידות הצדיקים יכולים לצמצם ולפורר עד טפות דקות וכו', כי בעוונותינו הרבים, עובר בדור הזה על בני-אדם מה שעובר, ועל-כן כל דבר אצלם אור האלף בתינת אור אין סוף ואינם יכולים לתפס שום דבר לולא רחמנותו יתברך, ששולח בכל דור צדיקים גדולים היודעים איך להמשיך את אורו יתברך בכלים מכלים שונים ולצמצם הכל בצמצומים, עד שגם הקטנים במעלה, ואפלו הירודים והנפולים גם ישיגו איזו השגה באור רוחני, ויוכלו גם הם להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, אשרי מי שיש לו חלק בעבודה הקדושה הזו להפיץ את תורתם של גדולי מבחרי הצדיקים, שאז יהיה לו חלק בביאת משיח צדקנו שבא יבוא במהרה בימינו.

תם ונשלם, שבת לאל בורא עולם!

קונטרס

חֲכָמַת הַחַיִּים

יגלה מהי עקר החכמה בזה העולם, ויורה דרכים נפלאות ונתיבות
ועצות חדשות, איך להיות חיוו בטוב ובנעימים, ואיך לטעם טעם
חיים אמתיים ומישיבים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומיסדים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הקנו והצפון, בוציא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נזא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁכָל מִי שֵׁיתְמִיד
בְּיוֹתֵר בְּסִפְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל, תִּהְיֶה לוֹ
חֲכָמַת הַחַיִּים, וַיְבִין אֶת כָּל אֶחָד. וְהוּא
בַּעֲצָמוֹ בִּהְיוֹתוֹ צָעִיר הִתְמִיד בְּסִפְרֵי
"לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", עַד שֶׁהָיוּ שְׂגוּרִים עַל
לְשׁוֹנוֹ, וְזֶה אֲשֶׁר הַכֵּנִים בּוֹ חֲכָמַת
הַחַיִּים, וְהַצְלִיחַ כָּל-כֹּף בְּחַיּוֹ, כִּי
מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל הָיָה אָדָם בַּעַל חֲכָמַת
חַיִּים, וְהִבִּין אֶת חַיֵּי הָאָדָם, וְעַל-כֵּן מִי
שִׁמְתָמִיד בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי-הַלְכוֹת", גַּם
הוּא יִזְכֶּה לְחֲכָמַת הַחַיִּים.

(אֲמַרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקצ"א)

קונטרס

חִכְמַת הַחַיִּים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר חִכְמַת
הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא, לִידַע הַיָּטֵב אִיךָ לַחַיּוֹת אֶת
חַיּוֹ, וְאִיךָ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם בְּלֹא צָרוֹת
וְיִסּוּרִים, וּבְלֹא עֲגָמַת נַפֶּשׁ וּבִלְבוּלִים, רַק לַחַיּוֹת אֶת
יְמֵי חַיֵּי הַבָּלוּ בְּזֶה הָעוֹלָם חַיִּים מְאֻשְׁרִים, וּכְפִי
שְׁתַּעֲמִיק דַּעְתָּךְ וּמַחֲשַׁבּוֹתֶיךָ רַק עַל נִקְדָּה זוֹ, צָרִיף
שְׁתַּדַּע, אֲשֶׁר רַק זֶה נִקְרָא חִכְמַת הַחַיִּים, וְלֹא דִבָּר
אַחֵר, כִּי כְּפִי הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, הַקְּטָנוֹת וְהַדִּינִים,
עֲגָמַת הַנֶּפֶשׁ וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, הָאֲכֻזּבוֹת וְהַעֲצָבָנוֹת,
הַמְּדִירוֹת וְהַמְּרִיבוֹת וְכוּ', שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה
הָעוֹלָם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, בֵּין הַעֲשִׂיר הַכִּי גְדוֹל, וּבֵין

הַעֲנֵי הַכִּי גָדוֹל, אֲזִי דִיקָא תְּבִין וְתִשְׁכִּיל, אֲשֶׁר עָקֵר
חִכְמַת הַחַיִּים הוּא, לִידַע אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם
בְּטוֹב וּבִנְעִימִים, וְלַצַּחֵק מִהֶכֶל, וְלִידַע מִהוּ הָאֲשֶׁר
וְהַעֲשֶׂה הָאֱמֶתִי.

ב.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כָּלֵל זֶה תִּנְקֹט בִּידֶךָ, וְתִמִּיד
תִּחְזֹר עַל כָּלֵל זֶה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו
יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהֶכֶל לִכְל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל
וְדָבָר קָטָן הֶכֶל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית,
וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה, אֲלֵא אִם כֵּן מְכַרְיִזִין
עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז.); וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן
לְחִבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגֵעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ, אֶפְלוּ
כְּמֵלֵא נִימָה (יוֹמָא ל"ח.); וְאֶפְלוּ רִישׁ גִּרְגּוּתָא מִן שְׁמַיָּא
מוֹקְמִינָן לִיהּ (בְּרֻכּוֹת נ"ח.), אֶפְלוּ מִשְׁרָה קִטְנָה מִי יִהְיֶה
מְנוּי וְרֹאשׁ עַל אֲסַפְת זְכָלִים וְתִקּוֹן הַבְּיּוֹבִים וְכו', גַּם
דָּבָר זֶה מִשְׁגָּח מִלְמַעְלָה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִטִי פְּרִטִית
וּבְחֻשְׁבוֹן צָדֵק, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד —
מִרְיוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים מֵאִיזָה בַּעַל בְּחִירָה, אוֹ מִעֲצָמוֹ
אוֹ מִעֲסָקָיו, צָרִיף שְׁתַּדַּע כִּי דָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן הֶכֶל

מִשְׁגָּח רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִי פְּרִטִית
 בְּחִשְׁבּוֹן צָדֵק וּבִמְדִיק, וּכְשֶׁתִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמַתַּת
 יָדִיעָה זוֹ, אַז יִהְיֶה נָקֵל לְךָ לִקְבֹּל כָּל הַבָּא עָלֶיךָ, וְתִהְיֶה
 מֵאֲרִיף אַפָּף עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט, וְתִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה
 הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְלִי עֲגָמַת נֶפֶשׁ, כִּי תִכַּף וּמִיד
 כְּשִׁיתְּוֹדַע לְךָ, שֶׁבְּכָל צֶעַר וּמִכְאוֹב, וּבְכָל יְסוּרִים,
 בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים, שֶׁשֶׁם אֱלֹהֶיךָ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז
 וְנִסְתָּר, אֲזִי תִהְפֹּךְ פָּנֶיךָ מִכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתִבְרַח רַק
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה יִהְיֶה קֵל לְךָ הַרְבֵּה יוֹתֵר לִקְבֹּל הַכָּל
 בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב, וְתוּכַל לַצַּחֵק מִהַכָּל, כִּי בָּזֶה
 שֶׁתִּדַּע שֶׁיֵּד הוֹי"ה בְּאַמְצֵעַ, וְשׁוֹם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה
 לְהִרַע לְךָ אוֹ לְהִיטִיב לְךָ מִבְּלִי רְשׁוֹתָ יִתְבָּרַךְ, אַז
 תִּצָּחֵק מִכָּל אֱלֹהֵי הַמַּאֲיָמִים עָלֶיךָ לְשֹׁבֵר אוֹתְךָ, וּלְבָטֵל
 אֶת כָּל תְּכִיּוֹתֶיךָ, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ הֵיטֵב מִי בְּאַמְתַּת בְּעַל-
 הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, וּמִי מְנַהִיגוֹ, וּבְיַד מִי תִּלּוּי הַכָּל.

ג.

אֱהוּבִי, אַחִי הַיָּקָר! אֵל יִהְיֶה קֵל בְּעֵינֶיךָ יְסוֹד
 מוֹסָד וְחֻזֵּק זֶה — אֲשֶׁר הַכָּל לִפְלֵי אֱלָקוֹת גָּמוּר הוּא,
 כִּי רַב סוּבְלֵי יְסוּרִים וּמִכְאוֹבִים רַבִּים, וּבְפְרִטוּת

אולקוס בקבה וכו', זה בא להם רק מרב עגמת נפש
 ופחדים שיש לו לאדם, שמפחד פן יוכל חברו להרע
 לו, ופן באמת ירע לו, וכן לוקח אל לבו את כל צרותיו
 ויסוריו ועגמת הנפש שרק עוברת עליו — בין ברוחני
 ובין בגשמי, וזה הורס לו את כל החיים, ובאמת עליך
 לחקק היטב בדעתך, כי: "לא את כל מה שרוצים
 מקבלים, ולא כל מה שמקבלים רוצים", וכשתדע דבר
 זה יהיה לך בנקל לסבל כל העובר עליך. והעולה על
 הכל, שעליך לדעת, כי על כל דבר בזה העולם צריכים
 סבלנות גדולה ועצבים חזקים, ומי שזוכה לזה,
 מצליח בחייו מקדם או אחר כך, כי העקר תלוי בזה
 — כפי שאינו דוחק את השעה, ועושה מעשיו
 בסבלנות ובלי פזיזות ובלי עצבים; ועל-כן ראה,
 אהובי, אחי היקר, לחזק את עצמך באמונה פשוטה בו
 יתברך, ותמסר את עצמך לגמרי אליו יתברך, ותדע כי
 הוא מנהיג את עולמו בחשבון צדק, ותאריך אפך
 בסבלנות גדולה, וחכה חכה על כל דבר, אל תהיה
 במתח ועצבים, ואל תהיה פזיז, מבהל ומבלבל, רק
 המתן על כל פרט ופרט בחייה, ותרכה בין כך בתפלה
 והתבודדות — לדבר ולשוח עמו יתברך בלשון
 שאתה רגיל בה, הינו בשפת האם שלך, ותבטח רק בו

יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי תִרְאֶה בְּמִשְׁךָ הַזֶּמֶן — אִם תִּהְיֶה סִבְלָן, אִיזֹו הַצִּלְחַת הַחַיִּים תִּהְיֶה לְךָ, וְזֶה עָקֵר מַעֲלַת וּמִדְרַגַּת הַצַּדִּיקִים הַגְּדֹלִים הַמְּסֻרִּים לְגִמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, אִף שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מֶה שְׁעוֹבֵר — מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, אֵין זֶה עוֹשֶׂה אֶצְלָם שׁוּם רֶשֶׁם כָּלֵל, רַק מִדְּבָקִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּחֵי הַחַיִּים, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם כָּל-כֹּף הַרְבֵּה הַצִּלְחַת הַחַיִּים; אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֲלָקָם! כִּי הֵם עוֹד זֹכִים וּמְזַכִּים אֶת אֲחֵרִים.

ד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי חִכְמַת הַחַיִּים הִיא חִכְמָה עֲמָקָה מְאֹד, וְצָרִיכִים לַחֲזֹר עַל זֶה הַרְבֵּה מְאֹד, וּלְהַתְיַגֵּעַ לְהַבִּין הֵיטֵב אֶת הַחַיִּים, כְּפִי שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מְרִירוֹת וְקִטְנוֹת, נְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת, כָּל אֶחָד בְּעֻנְיָנִים שְׁלֹו, וְתַכְףּ וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מוֹצֵא פְתָרוֹן לְכָל הַבְּעִיּוֹת שְׁלֹו, זֶהוּ עָקֵר שְׁלֵמוֹת חִכְמַת הַחַיִּים, וְעַל זֶה צָרִיכִים לַעֲבֹד הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי חַיֵּי הָאָדָם הֵם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְאֵין לָךְ אָדָם שְׁאִינוֹ סוֹבֵל מֶה שְׁסוֹבֵל, עַד שְׁעַל-פִּירֵב אִינוֹ יָכוֹל לְמַצֵּא עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, וּמְזוֹר וּתְרוּפָה לְהַשְׁקִיט אֶת מְכֹאֲבָיו, וְאֵין לוֹ דְּבוּרִים

לִנְחָם אֶת עֲצָמוֹ מִלֵּב מְרִירוֹת וְהִרְפָּתָקָאוֹת שְׁעוֹבָרִים
עָלָיו, וְזֶה עֵקֶר חֲכַמַּת הַחַיִּים — שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לִשְׁלֹט
בְּעֲצָמוֹ, וְאֵיךְ לְדַבֵּר אֶל עֲצָמוֹ דְּבוּרִים חֲמִים וְנִחוּמִים
— לִנְחָם אֶת עֲצָמוֹ, וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת רוּחוֹ, שֶׁלֹּא יִפֹּל
בְּדַעְתּוֹ מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וּכְשֶׁאָדָם זֹכֶה לְקַחַת אֶת
עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, וּבִמָּה שָׂרָק עוֹבֵר עָלָיו אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוֹם
בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, רַק מִחֲזִיק מַעֲמָד, וּבוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
אֲשֶׁר מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדּוֹ, וְאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
זֶהוּ עֵקֶר חֲכַמַּת הַחַיִּים, וְעַל קֹטֵב זֶה צְרִיכִים לִהְיוֹת כָּל
רְצוֹנוֹתָיו וְכִסּוּפָיו, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשָּׁכַח וְלֹא יִפֹּל בַּפֶּחַ יוֹתֵר
גָּדוֹל; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁלֹקֵחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, וְלוֹמֵד עִם
עֲצָמוֹ חֲכַמַּת הַחַיִּים, אֲשֶׁר הִחֲכָמָה הִיא אֵיךְ לְהִחֲזִיק
מַעֲמָד וּלְעַכֵּר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם; אֲשֶׁרֵי לוֹ!

ה.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי חֲכַמַּת הַחַיִּים
הִיא חֲכָמָה נִפְלְאָה מְאֹד, לֵידַע אֵיךְ לְעַכֵּר אֶת הָעוֹלָם
הַזֶּה בְּשָׁלוֹם, וְהַעֲקֵר מִה שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ, הוּא לִרְאוֹת
תָּמִיד אֵיךְ לְהַקְלֵל עַל חַיָּיו וְלֹא לְהַכְבִּיד עֲלֵיהֶם, כִּי יֵשׁ
טָבַע לְבָנֵי אָדָם, שֶׁכָּל דְּבָר קָטָן שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, הֵם

תִּכְּף וּמִיד לֹקָחִים אֶת זֶה אֶל לָבָם וְאֶל נַפְשָׁם, וְנוֹפְלִים
 בְּעֶצְבוֹן וּבְדַכְּאוֹן וּבְחִלְשׁוֹת דַּעַת גְּדוּלָּה, וְנִשְׁכָּרִים
 לְגַמְרִי, וּבְאַמַּת לֹא כֵן צָרִיךְ לַהֲיוֹת, רַק הָאָדָם צָרִיךְ
 לְהִקָּל עַל חַיָּיו, וְזוֹ כֹּל חֲכַמַּת הַחַיִּים — לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל
 מִינֵי אָפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא יִרְגִּיז אוֹתוֹ, וְשׁוּם
 דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְכֵן שׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל
 לְעֶצְבֵּן אוֹתוֹ, רַק אֲדַרְבָּה יִהְיֶה חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ עַד מָאֵד,
 וְאֵל כָּל זֶה יְכוּלִים לִזְכּוֹת דִּיקָא עַל־יְדֵי אֲמוּנָה בְּרוּרָה
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שִׁיּוּדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין שׁוּם
 מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְיִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
 רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת הַכֹּל בְּשָׂכִיל נְסִיוֹנוֹת, לְנִסּוֹת אוֹתוֹ אִם לֹא
 יִבְרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שֶׁהָאָדָם יִכְנִיס בְּעֲצָמוֹ
 אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהַכֹּל רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל־
 יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לוֹ כַּחוֹת עֲצוּמִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְשׁוּם
 דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ אוֹ לְהַפִּילוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, וּבִזְזָה
 תְּלוּיָה כָּל חֲכַמַּת הַחַיִּים, אִיף שֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לַעֲבֹר
 וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל, וְאִינוֹ נִשְׁבֵּר מִשׁוּם דָּבָר, וְאִזּוֹ כְּשֶׁמִּגִּיעַ
 אֶל נִקְדָּה זוֹ, אִזּוֹ זָכָה לְהִגִּיעַ אֶל חֲכַמַּת הַחַיִּים.

ו.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר חִכְמַת
 הַחַיִּים הִיא שְׁלֹא יִהְיֶה כָּל-כֹּף רָגִישׁ מִכָּל מֶה שְׁאוּמְרִים
 לוֹ, וּבְכָל מֶה שְׁעוֹשִׁים בִּקְרָת עָלָיו, כִּי דָבָר זֶה שׁוֹבֵר
 אֶת הָאָדָם, עַד שֵׁשׁ טַבַּע בְּנֵי אָדָם, שְׁכָל מִי שֹׁרֵק
 עוֹשֶׂה עֲלֵיהֶם בִּקְרָת וְכָל מִי שֶׁמְדַבֵּר עֲלֵיהֶם, הֵם כָּכָר
 נִשְׁבָּרִים וְנוֹפְלִים בְּדַעְתָּם לְגַמְרִי, עַד שֶׁנִּמְאָס לָהֶם
 הַחַיִּים, וְעַד שֶׁמִּבְקָשִׁים אֶת נַפְשָׁם לְמוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם,
 וְכָל זֶה בָּא מִקְטָנוּת וּשְׁטוּת דַּעְתָּם, אֲשֶׁר אֵינָם יוֹדְעִים
 אֶת חִכְמַת הַחַיִּים, אֲשֶׁר כָּךְ הִיא דִּרְכּוֹ שֶׁל עוֹלָם —
 שְׁבִנֵי אָדָם יַעֲשׂוּ בִקְרָת עָלֶיךָ, וּבְנֵי אָדָם יְדַבְּרוּ עָלֶיךָ,
 וְזֶה סִימָן שֶׁאַתָּה בְּאַמַּת יוֹתֵר מֵהֶם, כִּי אִם לֹא, אֲזַל
 הָיוּ עוֹשִׂים עָלֶיךָ בִּקְרָת, וְלֹא הָיוּ מְדַבְּרִים עָלֶיךָ; עַל-כֵּן
 עָלֶיךָ לַחֲזוֹק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל מִינֵי אַפְּנִים שֶׁבַּעוֹלָם, וְאַל
 תִּשָּׁבֵר מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם הָעוֹשֶׂה עָלֶיךָ בִּקְרָת, אוֹ
 מְדַבֵּר עָלֶיךָ, אֲדַרְבָּה תַּצְחֵק מֵהָאָדָם הַזֶּה, וְתִדַּע
 שֶׁאַתָּה יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ, וְהוּא מִקְנָא בָּךְ, וְעַל-כֵּן הוּא
 מְדַבֵּר עָלֶיךָ, וְעוֹשֶׂה בִּקְרָת עָלֶיךָ, וּבְזֶה תִּלְוֶיָה כָּל
 חִכְמַת הַחַיִּים, וְלֹא כִּאֲשֶׁר נָהוּג עַכְשָׁו, שְׁכָל מִי שֵׁשׁ
 עָלָיו מִתְּלַקֵּת אוֹ מְרִיבוֹת, וּמִחֲרָפִים וּמִגְדָּפִים אוֹתוֹ,

וּמַדְבָּרִים עָלָיו, וְעוֹשִׁים עָלָיו בְּקֶרֶת, הוּא כָּבֵד נִשְׁכָּר
 לְגַמְרִי, וְנִמְאָסִים לוֹ כָּל הַחַיִּים, וּמִתִּיאֵשׁ עֲצָמוֹ לְגַמְרִי
 מִהַכֵּל וְכו', וְכו', לֹא כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת, אֲלֵא אֲדַרְבֵּה דִּיקָא
 אָדָם כֵּזֶה, שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, וּמַדְבָּרִים עָלָיו מֵה
 שְׁמַדְבָּרִים, וּמִשְׁתַּדָּלִים לְהַכְנִיעוֹ וּלְשַׁכְּרוֹ, הוּא צָרִיף
 לְדַעַת, שֵׁישׁ לוֹ כַּחוֹת עֲצוּמִים, וְכָל אֱלֹהֵי הַמַּדְבָּרִים
 עָלָיו, הֵם פְּשוּט רַק מְקַנָּאִים בּוֹ, וְלִכֵּן אִם תִּכְנִים
 בְּדַעְתְּךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אָז תִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ, וּכְזֶה
 תִּלְוֶיךָ כָּל חִכְמַת הַחַיִּים.

ז.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, אַחֵי הִיקָר, כִּי הַחַיִּים שֶׁל
 הָאָדָם הֵם מְלֵאִים נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם
 עוֹבְרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגָלִים אַחֲרִים, זֶה בְּבֵיתוֹ —
 מֵאֲשֶׁתוֹ וּמִלְדּוֹ, וְכֵן הָאִשָּׁה סוֹכֶלֶת מִבְּעָלָהּ
 וּמִהִלָּדִים, וְכֵן זֶה בְּעִבּוּדָתוֹ אִיפֹה שֶׁהוּא עוֹבֵד,
 עוֹבְרוֹת עָלָיו הַשְּׁפָלוּת שֶׁמִּשְׁפִּילִים אוֹתוֹ, צוּחֻקִּים
 מִמָּנוּ וְלוֹעָגִים לוֹ וְכו', וְכֵן הוּא בַּחוּץ מִן הַשְּׂכָנִים,
 שְׁלוּעָגִים וּמִשְׁפִּילִים אוֹתוֹ וְכו', וְדָבָר זֶה שְׂכִיחַ מְאֹד
 מְאֹד, וְעַל-פִּי-רֹב בְּנֵי אָדָם נִשְׁכָּרִים מִזֶּה, וּבִאֲמַת כָּל

עַקֵּר חִכְמַת הַחַיִּים הִיא אֵיךְ לְדַלֵּג עַל הַכֹּל, וְלִצְחֹק מֵהַכֹּל, וְלֹא לִקְחַת לֵלֵב שׁוּם דָּבָר, אֲדִרְבָּה יִשְׁתַּדֵּל לַחֲיִיךְ לְכֹלָם, וְלִקְבֹּל אֶת פְּנִיָּהֶם בְּסֹבֵר פָּנִים יְפוֹת, וְלִהְקָדִים לָהֶם שְׁלוֹם, וּבִזָּה יִשְׁבֵּר אֶת גְּאוּתָם וְאֶת נִצְחוֹנָם הָרַע, כִּי אִם אַתָּה תִּרְאֶה לְכֹל אֶחָד גַּם־כֵּן פָּנִים זֹעֲפוֹת וְכוּ', וְכֵן תִּרְאֶה לוֹ כְּאִלוֹ אַתָּה בְּאֵמֶת מִתְּפַעֵל מִמֶּנּוּ, אֲזִי הוּא יִהְיֶה תָּמִיד עַל הַגּוֹכָה, וְלֹא דִי שֶׁלֹּא יִפְסִיק מִלֵּה־שְׁפִילָה, מִלִּבְיָשׁוּךְ וּמִלִּשְׁבָּרָה, אֲלֹא עוֹד יוֹסִיף, כִּי כֵן טַבַּע הָאָדָם, שֶׁהוּא מְלֹא רַע, וְחִפְץ לִהְשַׁתֵּלֵּט עַל זֻלָּתוֹ כָּל זְמַן שִׁיכּוֹל, אֲבָל תִּכְף־וּמִיד כִּשְׁהִלָּה צוֹחֵק מִמֶּנּוּ, וּמִרְאֶה לוֹ פָּנִים צוֹחֲקוֹת, וּמִקְדִּים לוֹ שְׁלוֹם, בְּזָה נִשְׁבֶּרֶת גְּאוּתוֹ וְעִקְשָׁנוּתוֹ, וְאֲזִי הוּא מִתְּבַטֵּל לְגַמְרִי, וְאַתָּה תַּעֲלֶה עָלָיו מַעֲלָה מַעֲלָה, וְזֶה עַקֵּר חִכְמַת הַחַיִּים, וְעַל־כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, וְאֵל תִּמְשֹׁךְ אֶת עֲצָמָךְ אֶל הַצֶּעֶר, וְאֵל תִּתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעֲוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, אַתָּה הִרְגֵּל אֶת עֲצָמָךְ לִהְקָדִים שְׁלוֹם לְכֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה וְיִהְיֶה מֶה שִׁיְהִיָּה, וְאֲזִי תִּרְאֶה אֵיךְ שְׁכָל חֲיִיךְ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי לְטוֹבָה, וּבִזָּה תִּלְוִיָּה כָּל חִכְמַת הַחַיִּים.

ח.

צָרִיף שְׂתַדַּע, אֱהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עָקֹר חֲכַמַּת
 הַחַיִּים הִיא, שֶׁכָּכֵל מֵה שֶׁתִּרְאֶה שְׂרוּצִים לְהַשְׁפִּיל אוֹתָךְ
 וּלְרַחֵקֵךְ מִשְׂרָשָׁךְ, תִּתְגַּבֵּר עַל זֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאַל
 תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם, רַק אֶתְהָ הַמִּשָּׁף אֶת
 עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאַל תִּתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם,
 כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, תָּמִיד תִּזְכֹּר, שֶׁיֵּשׁ לָךְ אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמֵאֲמָרָם, זְכֹרֵנָם לְבִרְכָּה (יְרוּשָׁלַּיִם,
 בְּרִכּוֹת, פָּרָק ט'): כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חַי יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה, וְעַל-
 כֵּן לֹא יִהְיֶה אֲכַפֶּת לָךְ שׁוּם דְּבוּר שְׂמִדְּבָרִים עָלֶיךָ, וּמֵה
 שְׂאוּמָרִים עָלֶיךָ, וְכֵן אֵל תִּתְּפַעֵל מִזִּלְתָּךְ כָּלֵל, כִּי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חַי לְנֶצַח, וּמִי שֶׁזֹּכֶה לְהַכֵּלֵל בּוֹ, גַּם
 הוּא חַי לְנֶצַח, וְאֵינּוּ מִתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם,
 הַעֲקֹר רְאֵה אֶתְהָ לְהַדְבִּיק אֶת עֲצָמְךָ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר
 הוּא יִתְבַּרֵּךְ מִבֵּין אוֹתָךְ, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ חוּמֵל עָלֶיךָ
 וַיַּחֲמֵל עָלֶיךָ, אִם רַק תִּבְרַח תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִתְּהִי
 רְגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
 וְאֵין אֶתְהָ צָרִיף לְהִתְּפַעֵל מִבְּנֵי אָדָם הַמַּעֲיָקִים וּמַצְרִים
 לָךְ, כִּי בְּזֶה תִּלְוֶיָה כָּל עָקֹר חֲכַמַּת הַחַיִּים — שֶׁהָאָדָם
 לֹא מִתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם, וְאֵז דִּיקָא יִרְגִּישׁ

נְעִימוֹת בְּחַיֵּיו, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל, רָאָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמָהּ
בּוֹ יִתְפָּרֵף, אֲשֶׁר הוּא חַי הַחַיִּים, וּמִי שְׁדָּבּוּק בּוֹ, הוּא
גַּם-כֵּן חַי חַיִּים נִצְחִיִּים; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת
עֲצָמוֹ כָּלֵל.

ט.

רָאָה, אֱהוֹבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמָהּ לְלַמֵּד
תּוֹרָה בְּכָל יוֹם שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן, כִּי בְּפִרוּשׁ גָּלוּ לָנוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת, פָּרָק ב'): מִרְבֵּה תּוֹרָה, מִרְבֵּה
חַיִּים, וְאָמְרוּ (שָׁם, פָּרָק ו'): גְּדוֹלָה תּוֹרָה שְׁנוֹתֶנֶת חַיִּים,
כִּי בְּזֶה שֶׁהָאָדָם לומֵד תּוֹרַת חַיִּים, נִמְשָׁכִים עָלָיו חַיִּים
מִחַי הַחַיִּים, כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה
הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כָל מֶה שֶׁהָאָדָם לומֵד יוֹתֵר תּוֹרָה, כְּמוֹ-כֵן
נִמְשָׁכִים עָלָיו יוֹתֵר חַיִּים, וְכִמְאֻמָּרָם, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה
(בְּרִכּוֹת נ"ו:): וַיִּמְצָא שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים — מִצָּא
תּוֹרָה, הֵינּוּ כִּי עָקֵר בְּאֵר הַמַּיִם הַחַיִּים הוּא הַתּוֹרָה,
כְּשֶׁאָדָם מוֹצֵא אֶת הַתּוֹרָה, אֲזִי נִמְשָׁכִים עָלָיו מַיִם חַיִּים
לְהַחְיֹת אֶת עֲצָמוֹ; וְעַל-כֵּן הִרְגִּיל אֶת עֲצָמָהּ לְלַמֵּד אֶת
הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לְשִׁמְהָ, וְזֶה יָבִיא לָךְ חַיִּים, וְכִמְאֻמָּרָם,
זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (תַּעֲנִית ז.): הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ,

תורתו נַעֲשִׂית לוֹ סֵם חַיִּים, וְאִז כָּל חַיִּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי,
 כִּי מִי שֶׁרָגִיל לְלַמֵּד תּוֹרָה, מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי נַעֲיֻמוֹת,
 יְדִידוֹת וְזִיו בְּחַיִּיו; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ,
 וְלוֹמֵד תּוֹרַת חַיִּים, וְאִז עַל-יְדִידוֹהָ יִמָּשְׁכוּ עָלָיו חַיִּים
 מִחַי הַחַיִּים; אֲשֶׁרִי לוֹ!

י.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר חִכְמַת
 הַחַיִּים הוּא אָרִיכוֹת אַפִּים, הֵינּוּ שִׁיאָרִיךְ אַפּוֹ וְרוּחוֹ עַל
 כָּל דָּבָר וְעַל כָּל הַמְּנִיעוֹת, הַיִּסּוּרִים וְהַבְּלָבוּלִים
 שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, וְלִבְלִי לְהִסְתַּפֵּל עַל שׁוּם דָּבָר, רַק
 יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם — הֵן בְּגַשְׁמִיּוֹת וְהֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, וְאֵל
 יִסְתַּפֵּל בַּחֲזָרָה כָּלֵל, וַיִּכְבֹּשׁ אֶת כַּעַסוֹ, וְאֵף פַּעַם לֹא
 יִתַּעֲצֹבֵן וְלֹא יִהְיֶה בְּכַעַס, כִּי חִכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ
 (פְּסָחִים קי"ג): הִרְתַּחֲנִין וְאֲנִינִי הִדַּעַת, חַיִּיהֶם אֵינָם
 חַיִּים, הֵינּוּ מִי שֶׁתָּמִיד רוֹתַח, וְהוּא בְּכַעַס וּבַעֲצָבוֹת,
 וְכָל דָּבָר שׁוֹבְרוֹ, חַיּוֹ אֵינָם חַיִּים; עַל-כֵּן עָלֶיךָ לְדַעַת,
 כִּי עָקֵר חִכְמַת הַחַיִּים הוּא לִהְיוֹת סִבְלָן אֲמַתִּי, וְלֹא
 לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִז תַּעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם
 הַזֶּה בְּשְׁלוֹם.

יא.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי הַחַיִּים שֶׁל
הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְעָקֹר חֲכָמַת
הַחַיִּים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָגִישׁ כָּל-כֶּף בְּבֵיתוֹ מֵאֲשָׁתוֹ,
מִילָדוֹ, מִשְׁכָּנָיו וּמִחֲבָרָיו, אֲדִרְבָּה יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ
לְתֵרֵם לְאַחֲרִים, וְלֹא יִהְיֶה מְקַבֵּל, וְלֹא יִצְטָרֵף תְּשׁוּמַת-
לֵב מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כָּל אֱלוֹ
שְׂרוּצִים לִהְיוֹת מְקַבְּלִים, וְכֵן צָרִיכִים תְּשׁוּמַת לֵב
מֵאַחֲרִים, אֲזִי הֵם נִשְׁפָּרִים לְגִמְרִי, וְחַיֵּיהֶם אֵינָם חַיִּים,
וּמְרִים וּמְרוּרִים לָהֶם חַיֵּיהֶם מְאֹד מְאֹד, וְעָקֹר חֲכָמַת
הַחַיִּים הוּא לִהְיוֹת תָּמִיד מִשְׁפִּיעַ — לְהַשְׁפִּיעַ לְאַחֲרִים
— הֵן בְּדַבּוּרִים טוֹבִים, וְהֵן לְהִרְאוֹת לָהֶם סֶכֶר פָּנִים
יְפוֹת, וּלְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה מְקַבֵּל אֵף מֵאֶחָד, וְכֵן לֹא יִרְצֶה
תְּשׁוּמַת-לֵב אֵף מֵאֶחָד, וְאֵל כָּל זֶה יְכוּלִים לְזָפוֹת דִּיקָא
עַל-יָדֵי שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּוֹדַע,
אֲשֶׁר אֵין לוֹ שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁתִּבִּין אוֹתוֹ, רַק הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוא, וְתָמִיד מִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְבָרֵךְ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וּמְדַבֵּר וּמְסַפֵּר אֶת כָּל לְבוֹ וְאֶת כָּל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-יְדֵי-זֶה נִכְנָסֶת בּוֹ הַתְחַזְקוֹת עֲצוּמָה,
עַד שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם, וְאֵינוֹ צָרִיף

אֶת אֵף אֶחָד, רַק הוּא מְשַׁפֵּיעַ לְכָל אֶחָד טוֹב, וְזֶה עֶקֶר
שְׁלֵמוֹת חֻכְמַת הַחַיִּים; אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִגִּיעַ אֶל
חַיִּים כָּאֵלוֹ, וְאִזּוּ טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנֶצַח.

יב.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, מִי שְׂמַדְבֵּק אֶת
עַצְמוֹ תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִמְשִׁיף עַל עַצְמוֹ אֱמוּנָה
וְהַשְׁגָּחַת פְּרָטִית, וְיוֹדַע, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת
בְּלַעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא,
הָאָדָם הַזֶּה חֵי חַיָּיו בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרִי, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל
מִשׁוּם בְּרִיָּה, וְזֶה עֶקֶר חֻכְמַת הַחַיִּים, כִּי כָּל זֶמן
שֶׁהָאָדָם נִצְרָךְ אֶל הַבְּרִיּוֹת, הוּא הַמִּסְכֵּן הַכִּי גָדוֹל,
וְרַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה עָלָיו, כִּי כִּשְׁאִינוֹ מוֹצֵא בְּנֵי אָדָם, אִזּוֹ
נִשְׁבֵּר לְגַמְרִי, אֲבָל מִי שְׂמַדְבֵּק עַצְמוֹ בְּתֵי הַחַיִּים, וְאֵינוֹ
רוֹצֵה שׁוּם דְּבַר בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק אֶת חֵי הַחַיִּים, הָאָדָם
הַזֶּה מְצַלִּיחַ בְּיוֹתֵר בְּחַיָּיו; עַל-כֵּן רָאָה, אֱהוּבִי, אַחֵי
הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת עַצְמָךְ בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְתַדַּע, שֶׁבְּלַעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ שׁוּם בְּרִיָּה לֹא יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת
לָךְ הַטּוֹב אוֹ הָרַע, כִּי אַתָּה מְשַׁגַּח רַק בְּהַשְׁגָּחַתוֹ הַפְּרָטִי
פְּרָטִית, וְעַל-כֵּן מֵה לָךְ לְהִתְפַּחַד מִמֶּשְׁהוֹ, וּמֵה לָךְ

להתפעל ממה שהוא, וזה עקר חכמת החיים, ואף
 שבעוונותינו הרבים הקלפות והסטרא אחרא מכסים
 ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך, אשר מכל זה
 עובר בדורותינו אלו מה שעובר על בני אדם, שהם
 כל-כך נשברים, והם כל-כך מתפעלים ממה שזלזלם
 מדברים עליהם, ועושים בקרת עליהם, כל זה מפני
 גדל ההסתרה — שלא רואים את אמתת מציאותו
 יתברך, אבל תכף-ומיד כשאדם זוכה לגלות את
 ההצלמה וההסתרה, ורואה את נקודת חיות פנימיות
 אלקותו יתברך מכל דבר, אז הוא מדבק את עצמו בחי
 החיים, וחייו הולכים כבר בצורה אחרת לגמרי, ואינו
 נצרך אל הבריות, ובוזה תלויה כל חכמת החיים, ואף
 שהכופרים והאפיקורסים מתלוצצים מזה, וכל אחד
 שעוברות עליו בעיות נפשיות, אומרים לו מה
 שאומרים וכו' וכו', הכל הבל ורעות רוח, כי בלי
 אמונה, החיים אינם חיים כלל, והאדם תמיד נשבר,
 ולכן ראה להרגיל את עצמו לדבק נפשך בו יתברך,
 ואז תצליח דרכך כל ימי חייך.

יג.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, כִּי בְדֶרֶךְ כָּלֵל
 בָּזָה הָעוֹלָם אֶחָד אֵינּוּ רוֹצֶה לְהִתְעַרֵּב בְּעִסְקֵי חֲבֵרוֹ
 וְכוּ', וּמִכָּל שָׁכֵן שְׁאִינּוּ רוֹצֶה לַעְזוֹר לוֹ וְכוּ', אֵף שְׁאֶחָד
 יִגִּיד לָךְ שְׂרוּצָה לַעְזוֹר לָךְ, אוֹ שְׂיַעֲשֶׂה לָךְ פְּנִים כְּאֵלוֹ
 הוּא רוֹצֶה לַעְזוֹר לָךְ, תַּדַּע שֶׁהַכֹּל שֶׁקָּר וְכִזָּב, כִּי כָל אֶחָד
 חוֹשֵׁב רַק לְטוֹבַת עַצְמוֹ, וַיִּדְעוּת אֵלֹהֵי הַזֶּה עָקָר גָּדוֹל
 בְּחֻכְמַת הַחַיִּים, וּכְשֶׁתַּדַּע וְתִבִּין דְּבַר זֶה, אַז תִּזְהַר מִכָּל
 בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא תִהְיֶה כָּל-כָּךְ קָל בְּדַעְתָּךְ לְהֶאֱמִין
 לְכָל אֶחָד, כִּי אַחֲר־כָּךְ יִהְיוּ לָךְ אֲכֻזּבוֹת גְּדוֹלוֹת בַּחַיִּים;
 עַל-כֵּן רְאֵה לֹא לִהְיוֹת בְּטָלָן וְאֵל תֶּאֱמִין אֵף לְאֶחָד,
 אֲתָה רְאֵה לַעְזוֹר לְאַחֲרִים, וְאֵל תִּצְפֶּה לְשִׁלְחַן אַחֲרִים,
 אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: כָּל הַמִּצְפֶּה לְשִׁלְחַן
 אַחֲרִים, עוֹלָם חֲשׂוֹף בַּעֲדוֹ, וְאָמְרוּ: כָּל הַמִּצְפֶּה עַל
 שִׁלְחַן אַחֲרִים, חֲזִיוֹ אֵינֶם חַיִּים (עַיֵּן בִּיצָה ל"ב:), וּבִזְזָה
 שְׂתִכְנִים בְּעַצְמָךְ יִדְעוּת אֵלֹהֵי, אַז כָּל מִהְלֶךְ מִחֲשֻׁבְתְּךָ
 בַּחַיִּים יִשְׁתַּנָּה לְגִמְרִי, כִּי לֹא תִצְטָרֵךְ לְשׁוּם טוֹבוֹת
 מִשׁוּם בִּשְׁוֹר וְדָם, וּכְשֶׁתַּדַּע יִדְעוּת אֵלֹהֵי, אַז בִּנְקֹל יִהְיֶה
 לָךְ לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם, מֵאַחֲרֵי שֶׁלֹּא תִצְטָרֵךְ אֶת
 טוֹבַת זֻלָּתְךָ, וְאִדְרָבָה אֲתָה תוּכַל לַעְזוֹר לוֹ.

יד.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי עָקֵר חֲכָמַת
הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא, לִידַע אֵיךְ לַעֲבֹר אֶת זֶה
הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְנֶקֶל, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הָאֶרֶץ זֵיו
וּתְעוּנוֹג הָעוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל מִי שֶׁבָּא אֶל
הַתְּכָלִית הַזֶּה, הוּא הַגִּיעַ אֶל תְּכָלִית הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי עָקֵר
הַשְּׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לְהַשִּׁיג אֶת אֲמַתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שֶׁהָאָדָם מְכַנִּיס בְּדַעְתּוֹ אֲמַתּוֹת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן הוּא חֵי חַיִּים אֲמַתִּיִּים
וְנִצָּחִיִּים, וְאִם הָיָה בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים דְּבַר זֶה, אֲזִי הָיָה
יוֹצֵאִים מִקְטָנוֹת הַמַּחֲיִין וּמַחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְלֹא הָיָה
לָהֶם שׁוֹם עֲסָקִים עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וּבְזֶה תְּלוּיָה
כָּל חֲכָמַת הַחַיִּים; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ
כָּלֵל; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְבִרְחַת תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי
טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצָּחַ נִצָּחִים.

טו.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, שֶׁעָקֵר חֲכָמַת
הַחַיִּים הוּא לְהִיּוֹת מְקַשֵּׁר וּמְשַׁלֵּב רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ

שָׁכַל מִחֲשַׁבְתּוֹ וְכִסּוּפֵי יְהוּ, אֵיךְ לְהַשִּׁיג אֶת רְצוֹנוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מְגַמְתּוֹ וּפְנֵיו לֹא יִהְיוּ, אֲלֵא לְהַשִּׁיג אֶמְתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִרְצֶה שׁוּם רְצוֹן אַחֵר מִבְּלַעַד־
 רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא תִהְיֶה לוֹ שׁוּם שְׂיִכּוֹת אֶל שׁוּם בְּרִיָּה
 שְׁפָעוֹלָם, הֵינּוּ שֶׁמֶצֶד אֶחָד יִהְיֶה רָגִיל לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת
 לְבְנֵי אָדָם, וַיַּעֲזֹר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְלֹא יִחַכֶּה לְשׁוּם
 גְּמוּל אֶף מֵאֶחָד, אֶף מֵצֶד שְׁנִי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִקְשֶׁר אֶל
 אֶף אֶחָד, בְּאֶפֶן שֶׁאִם הִלֵּךְ יִשְׁלַם לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה
 וְכו', אוֹ אִם הֵהוּא יִתְחִיל לְדַבֵּר עָלָיו וְכו', אוֹ יִבְרַח
 מִמֶּנּוּ וְכו', שֶׁלֹּא יִהְיוּ לוֹ שׁוּם אַכְזָבוֹת, וְדַבֵּר זֶה סוֹכֵב
 בְּכָל־לִיּוֹת וּבְפָרְטִיּוֹת וּבְפָרְטֵי פָרְטִיּוֹת, וְזֶה עֶקֶר חֻכְמַת
 הַחַיִּים, כִּי הוּא הַכָּלֵל הָרֹאשׁוֹן שֶׁמְלַמְדִּים אֶת הָאָדָם
 הַעוֹסֵק בְּצִרְכֵי צָבוּר — שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָגִישׁ לְשׁוּם דָּבָר
 שְׁקוּרָה עִמּוֹ מוֹלָתוֹ — הֵן כְּשֶׁעוֹסֵק עִם אֲחֵרִים, וְהֵן
 כְּשֶׁעוֹסֵק עִם אִשְׁתּוֹ וּלְדָיו, וְהֵן כְּשֶׁעוֹסֵק עִם עַצְמוֹ,
 אֲסוּר לוֹ לִפְל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל מִשׁוּם דָּבָר שְׁפָעוֹלָם, יִהְיֶה
 אֵיךְ שִׁיְהִיָּה וִיְהִיָּה מֶה שִׁיְהִיָּה, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ מִחֲשָׁבָה
 אַחֶרֶת, שְׁחוֹשֵׁב בְּאֶפֶן אַחֵר, וְכֵן יֵשׁ לוֹ רְצוֹן אַחֵר,
 שֶׁרְצוֹנוֹ אַחֵר לְגַמְרֵי מִרְצוֹנָהּ, וְכֵן יֵשׁ לוֹ תְּפִיסָה אַחֶרֶת
 לְגַמְרֵי שׁוֹנָה מִתְּפִיסָתָהּ, עַל־כֵּן עָלֶיךָ לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד לְכַף זְכוּת, וְאֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁהִלָּה עוֹשֶׂה בְּכוֹנָה

לְהִרְעֵ לָךְ, כִּי אֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שְׁוִים כָּלָל, וְכַשְׁתַּכְנִים
 יִדְעָה זֶה בְּעֶצְמָהּ הַיָּטֵב, זֶה עֶקֶר חִכְמַת הַחַיִּים, כִּי עַל-
 פִּי-רֹב הָאָדָם נִשְׁפָּר, כְּשֶׁעוֹשֶׂה טוֹבוֹת לְאַחֵר, וְהִלָּה
 אֵינוֹ מִבֵּין אוֹתוֹ, וְלֹא דֵי שְׁאִינוֹ מִכִּיר לוֹ טוֹבָה, אֲלֹא
 עוֹד מְשַׁלֵּם לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ
 אֲכֻזּבוֹת גְּדוּלוֹת, אֲבָל תַּכְף-וּמָיִד כְּשִׁיּוֹדֵעַ שְׂפָךְ צָרִיף
 לַהֲיוֹת, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ מַחֲשָׁבָה, דַּעַת וְשִׁכָּל אַחֲרִים
 וְשׁוֹנִים מִזֻּלָּתָם, עַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל לִקְבֹּל הַכֹּל, וְלֹא יִהְיוּ
 לוֹ שׁוֹם אֲכֻזּבוֹת, בְּרֵק יִצְחָק מִכָּלָם, וְהַכָּלָל הַזֶּה הוּא
 עֶקֶר וִיסוּד גְּדוֹל לְמִי שְׁרוּצָה לַעֲסֹק עִם אַחֲרִים —
 שְׁלֹא יִהְיֶה רָגִישׁ כָּלָל לְשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, מֶה שְׁתַּגִּיב
 עָלָיו וְכוּ', אוֹ מֶה שְׁתֹּאמַר וּתְדַבֵּר עָלָיו וְכוּ', הוּא אֵינוֹ
 מִתְפַּעֵל אִף מֵאַחַד כָּלָל, וְדַבֵּר זֶה לוֹמְדִים עִם רוֹפְאִים
 וְכוּ', וְעִם כָּל מִי שְׁעוֹסֵק עִם אַחֲרִים וְכוּ' — שְׁלֹא
 יִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, וּמִי שְׁמַכְנִים יְדִיעוֹת אֵלּוֹ
 בְּפָנִימִיּוֹת לִכְבוֹ וְדַעַתוֹ, אִזּוֹ הַשִּׁיג אֶת חִכְמַת הַחַיִּים;
 אֲשֶׁרֵי לוֹ, כִּי יִחְיֶה אֶת חַיָּיו בְּטוֹב וּבִנְעִימִים, וְלֹא
 יִתְבַּלְבֵּל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, כִּי עֶקֶר הַמְרִירוֹת
 וְעִגְמַת הַנֶּפֶשׁ וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל מֵאַחֲרִים,
 הוּא בְּרֵק מִפְּנֵי שְׁמִנִּית לְרוּחוֹ וּלְדַעַתוֹ שֶׁל זֻלָּתוֹ
 לְהַשְׁתַּלֵּט עָלָיו, וְאִזּוֹ נִשְׁפָּר לְגַמְרֵי, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם

שְׁלוֹקֵחִים אֶת זֶה כָּל-כָּךְ אֶל לָבָס, עַד שְׁנוּפְלִים
 בְּחַלִּישוֹת דַּעַת גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, וְקִשָּׁה לָהֶם
 לְהִתְמוֹדֵד עִם זֶה; וְעַל-כֵּן הִחָכֶם — עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ,
 שְׂאִינוֹ מִתְפַּעֵל מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, רַק תְּמִיד מְרַגֵּיל
 אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַיּוֹדַע אֲשֶׁר הוּא
 יִתְבַּרֵּךְ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וּמֵה
 לוֹ עִם אַחֲרִים, הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת רַק טוֹבוֹת לְזֻלָּתוֹ,
 וְלֹא יִצְפֶּה לְשׁוֹם גָּמוּל מֵאַחֲרִים, וְאִזּוּ יִלָּךְ לְבִטָּח דִּרְכּוֹ,
 וַיִּבְלֶה אֶת יְמֵי חַיָּיו בְּטוֹב וּבִנְעִימִים וּבְאַרְיִכוֹת יָמִים
 וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וְזֶה עֵקֶר חֲכָמַת הַחַיִּים.

תָּם וּנְשָׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

צָרִיךְ כָּל אֶחָד לַחֲזֹר וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵד
וּלְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַרְבֵּה, שְׂיִזְכֶּה
לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק אֱמֶת שְׂיִהְיֶה גָדוֹל
בְּמַעֲלָה כָּל-כָּף, שְׂיֻכַּל לְהַכְנִיס בּוֹ
הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת, שְׂזֶה עֶקֶר הַתְּכֵלִית, כִּי
הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג כִּי אִם
עַל-יְדֵי כַּמָּה צִמְצוּמִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת
הַקְדָּמוֹת וְסִבּוּבִים נִפְלְאִים שֶׁהַצַּדִּיק
הָאֱמֶת מְסַבֵּב עִם כָּל אֶחָד כָּפִי עֶרְכוֹ,
עַד שְׂיָבוֹא לְהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת. עַל-כֵּן אֵי
אֶפְשָׁר לָבוֹא לָזֶה, כִּי אִם עַל-יְדֵי רַבִּי
אֱמֶתִי הַמִּפְלֵג בְּמַעֲלָה מֵאֵד.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלק א', סִימָן ל)

קונטרס

טוב החיים

יגלה איד האדם יכול להפך את ימי חייו לימים טובים ונעימים, ויזכה להרגיש תמיד את טוב החיים בזה העולם, ויבלה את ימי חייו בזה העולם בטוב אמתי ונצחי, וירגיש בהם כל מיני ערבות ונעימות בזיו חיות אלקותו יתברך.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שיפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר", וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הגנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנו והעפון, בוציא קדישא עלאה, אדונו מורנו

ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב

נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר הָאָדָם
צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת
אִישׁ טוֹב בְּכָל מָה שֶׁיֵּשֶׁר יִקְרֶה עִמּוֹ
— בֵּין בַּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירֵידָה, כִּי עִם
טוֹב רַק מַצְלִיחִים וְאֵין מַפְסִידִים
כָּלֵל; וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת
עַצְמוֹ תָּמִיד לְהִיּוֹת אִישׁ טוֹב, וְאִז
יִצְלִיחַ בַּחַיִּים.

(אֲמָרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תַּקצ"ב)

קוּוּטֶרֶס

טוב החיים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי, כִּי חַיִּי הָאָדָם מְלֵאִים
נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, כִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עוֹבֵר עַל
כָּל אָדָם כָּל מִינֵי קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, וְנוֹפֵל
לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְמָרְרִים חַיֵּינוּ,
וְאֵינּוּ זֹכְקָה לְהַרְגִּישׁ אֶת "טוֹב הַחַיִּים", כִּי מֵרַב
קִטְנוֹת וַיְרִידוֹת שְׁעוֹבָרִים עָלֵינוּ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ,
וְנוֹפֵל וְנִתְלַכֵּל בְּכָל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים
רָעִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַקֵּם לְכָבוֹ, וְנִתְמַלֵּא בְּקִשּׁוֹת
וּבְסִפּוֹת עָלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כִּי כִּשְׁהַמַּח
פָּגוּם בְּכָל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, עַל-יְדֵי-
זֶה לָבוֹ נִתְעַקֵּם בְּכָל מִינֵי עֲקֻמוּמִיּוֹת, וְנִתְמַלֵּא
בְּקִשּׁוֹת עָלֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹקֵר עֲצָמוֹ

מִשְׁרָשׁוֹ, וְאָז מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי מְרִירוֹת בְּחַיָּיו, וְאִינוּ
 מְרַגֵּשׁ שׁוּם טַעַם טוֹב בְּחַיִּים. וְעַל-כֵּן אֶהוּבִי, בְּנִי,
 אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַרְגִּישׁ "טוֹב הַחַיִּים", הֲרֹגֶל עֲצָמְךָ
 לְחֹשֶׁב רַק מַחְשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת, מַחְשָׁבוֹת טְהוֹרוֹת,
 וְתַכְנִיס בְּדַעְתְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךָ שָׁאִין
 שׁוּם מְצִיאֹת בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי
 מַחְשָׁבוֹת אֵלֹהִים, מִמִּילָא יִטְהַר מִחֶךְ וַיִּזְדַּכֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה יִתְיָשֵׁב לְבָבְךָ, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ שׁוּם קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת
 כָּלֵל, וְתִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ "טוֹב הַחַיִּים", כִּי בְּאֲמֶת
 הַמֶּאֱמִין הָאֲמִתִּי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדָּיו
 יִתְבָּרֵךְ, הוּא מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי טַעָמִים בְּחַיָּיו, וּמְרַגֵּשׁ
 אֶת "טוֹב הַחַיִּים", כִּי אֵין לְךָ עוֹד טוֹב וְעֲרֻבוֹת
 וּנְעִימוֹת בְּחַיִּים כְּמִי שְׁזוֹכָה לְהַכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ
 הָאֲמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין
 בְּלַעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכָל מֶה שֶׁקּוֹרָה עִמּוֹ בֵּין
 בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי זֶה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי מִי
 שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ אֶל "טוֹב הַחַיִּים" הַזֶּה, וַיַּרְגִּישׁ אֶת
 אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עָלָיו, וְאָז יִטַּעַם "טוֹב
 הַחַיִּים" הָאֲמִתִּי שֶׁל הָעוֹלָם הַבֶּא בָּזֶה הָעוֹלָם;
 אֲשֶׁרִי לוֹ.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני הנקר, אשר העקר
 "טוב החיים" הוא רק הדבקות בו יתברך, כי
 באמת מה יתרון לאדם בחיים, הנה הוא חי והנה
 ימות ויסתלק מן העולם, ועל-כן מהי תכליתו בזה
 העולם אם לא הדבקות בחי החיים, אשר רק זה
 נקרא "טוב החיים", שזוכה לדבק עצמו בחי
 החיים, אשר אין בלעדיו יתברך כלל; ועל-כן
 אהובי, בני, אפלו שכבר נפלת במקום שנפלת,
 ונשלת במקום שנשלת, ונתלכלכת איה
 שנתלכלכת, עם כל זאת הרי חי החיים מחיה
 אותך, כי בלעדי חיותו יתברך לא היה לך קיום,
 ועל-כן מה ולמה לך להיות כל-כך ממרמר עד
 שתדע למוות, בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב
 תאמר מי יתן בקר, עד שתקלל, ורחמנא לצלן, את
 יום הלדתך מרב מרירות שעוברת עליך בחייה,
 מדוע לא תקח את עצמך בידיך, ותברח עכשו
 אליו יתברך, ותרגיל את עצמך לדבר עמו יתברך
 כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו בתמימות
 ובפשיטות גמורה, ואף שבתחלה ידמה לך כאלו
 אין מי ששומע אותך, וכאלו אתה מדבר אל הקיר,

כָּל זֶה מַחֲמַת הַכְּפִירוֹת שֶׁנִּכְנָסָה בָּהּ, כִּי עַל-יְדֵי כָּל חֹטָא וְעוֹן, הָאָדָם גּוֹרֵם לְעַצְמוֹ מַחֲצִיאוֹת, הַסְּתָרוֹת וְהַעֲלָמוֹת, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר דִּבֶּר זֶה נִקְרָא "טוֹב הַחַיִּים", כִּי הַהַפּוּךְ מִהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה נִקְרָא מְרִירוֹת וְעֶצְבוֹן הַחַיִּים, וּמִזֶּה בָּא לָךְ, שְׁאֵתָה כָּל-כָּךְ מִמְּרָמֵר וְשִׁרְוִי בְּעֶצְבוֹן, עַד שְׁאֵתָה מִבִּקֵּשׁ אֶת נַפְשְׁךָ לְמוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, הַכֹּל מַחֲמַת חֹטְאִיךְ הַמְּרַבִּים, אֲבָל אִם תִּרְגֵּיל עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּתִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל מָה שְׁאֵתָה צְרִיךְ, וְתִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִם תִּהְיֶה עֹקֵשׁן גָּדוֹל עַל דִּבְרֵי זֶה, אֲנִי בְּמִשְׁךָ הַזֶּמֶן יִרְדּוּ מִמֶּךָ כָּל הַמַּחֲצִיאוֹת וְהַהַעֲלָמוֹת וְהַהַסְּתָרוֹת, וְתִתְחִיל לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי תִרְגֵּישׁ אֶת "טוֹב הַחַיִּים", שֶׁהוּא נֹעַם הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ אֵלָיו.

ג.

צְרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי מִנְסִים אֶת הָאָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּכָל מִינֵי מַצָּבִים קָשִׁים וּמְרִים, לִרְאוֹת לְהִיכֵן יִבְרַח כְּשֶׁבָאָה לוֹ אִיזוֹ צָרָה וּמִשְׁבֵּר, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְאִם לֹא יֵאבֹד עַצְמוֹ

(שְׁקוֹרִין פֶּאֶרְלִירֶען זײַך) חס ושלום, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה גְרוֹעַ מֵהַכֵּל, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם עוֹמֵד חֲזָק בְּזֶה הָעוֹלָם כְּעוֹמֵדא תְּקִיפָא (עמוּד חֲזָק), אִז נִכּוֹן לְבוּ יִהְיֶה בְּטוֹחַ בְּהֶשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף הַכֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצֵּד הַטוֹב בְּיוֹתֵר, אִם רַק יִהְיֶה עֶקֶשׁן גָּדוֹל לֹא לֹפֵל בְּדַעְתּוֹ עַל אֵף כָּל הַצְרוֹת וְהִיסוּרִים, עֲגָמַת הַנֶּפֶשׁ וְהַטְלָטוּלִים שְׂסוּבֵל. וּבִאֲמַת זֹאת הַהִתְחַזְקוֹת לְהִיּוֹת סִבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, מוֹעִילָה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבוּדוֹת שָׁלוֹ, כִּי אֲצִלוּ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד חָשׁוּב לְבוּ שֶׁל הָאָדָם, לְרֹאוֹת אֶל מִי יִפְנֶה בְּעֵת צָרָה וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, קִטְנוֹת וִירִידוֹת, וּבִאֲמַת עָלֶיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלִעְדֵּיו נִמְצָא, כִּי הַכֵּל הוּא אֱלֻקִּית וְאֱלֻקוֹת הוּא הַכֵּל, וּבּוֹדָאי אִם תִּכְנִיס בְּעֶצְמְךָ יְדִיעוֹת אֱלוֹ, אִז תִּתְחִיל לְהִרְגִּישׁ אֶת "טוֹב הַחַיִּים" הַחַיִּים" הָאֲמִתִּיִּים, כִּי אֵין לָךְ עוֹד "טוֹב הַחַיִּים" מִהַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ אֵלֵיָּהּ כָּלֵל, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִכְנִיס בְּעֶצְמוֹ תְּמִיד אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, לִידַע אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא בְּעוֹלָם, וּמִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבִידִיעוֹת אֱלוֹ יִגְאֵל מִכָּל צְרוּתָיו, כִּי שׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבְּרוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן כָּלֵל, מֵאַחֵר

שְׁמַדְבֵּק עֲצָמוֹ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ד.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי הַחַיִּים הֵם לֹא כָל-כֶּף מָרִים כָּמוֹ שְׂנֹדָמָה לָךְ, וְאִף שְׁלֹעַת עֵתָה נִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְנָה מִמֶּךָ, וּכְאִלוֹ כְּבָר אִף פַּעַם בְּחַיֶּיךָ לֹא תִרְאֶה אוֹר, תִּדַּע שְׁכָל זֶה הִסְתַּת יִצְרָךְ אֲשֶׁר מִסִּית וּמַדִּיחַ אוֹתָךְ מֵאַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא דִי שֶׁהִכְשִׁיל אוֹתָךְ בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת וּפִשְׁעִים, וְזָרַק אוֹתָךְ לְמָקוֹם אֶפֶל, חֲשֵׁךְ וְצִלְמָנוֹת, עוֹד זֹאת רוֹצֶה לְמַרֵּר אֶת חַיֶּיךָ, כְּאִלוֹ כָּל הַחַיִּים הֵם רַק חֲשֵׁךְ וְאֶפֶל וּמָר מְאֹד, וּבְאַמָּת מִי שִׂידַע אֲשֶׁר "טוֹב הַיָּ"ה לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים קמ"ה, ט), וְהוּא כֵּלֹ טוֹב, וְהַחַיִּים טוֹבִים וְנִעִימִים מְאֹד, וְהַכֹּל תָּלוּי בְּבַחֲרִית הָאָדָם, כִּי כֶף בָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁתִּהְיֶה בְּחִירָה לְכָל בֶּרֶשׁ יִשְׂרָאֵל לְבַחֵר בְּטוֹב, אוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַפּוֹךְ — בָּרַע, הִינּוּ אִף שֶׁחֲטָא הָאָדָם בְּמָה שֶׁחֲטָא, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֶן, וּמְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, אִם הָאָדָם זֹכֶה לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵם עָלָיו

ומקבלו, כי טוב ורחמן הוא, אך כפשאין לאדם שכל, הוא תמיד בוחר ברע, רחמנא לצלן, ונדמה לו תמיד כי החיים מרורים מאד מאד, וזה מה שהורס אותו לגמרי, ומרים וצרים לו החיים, עד שיש בני-אדם, שכל-כף מרים ומרורים להם החיים, עד שנדמה להם כי לעולם לא יצאו מהם, ומשם נמשכות להם מחשבות של טרוף הדעת להתאבד, או שמקללים את תייהם וימיהם. ובאמת מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת שהוא הרחמן האמתי, הוא מאיר בו את "טוב החיים", כי הצדיק האמת מאיר במקרבו את אמתת מציאותו יתברך, ואת רחמנותו הגדולה ועל-ידי זה נמשך על האדם "טוב החיים", כי אין לך עוד טוב בחיים כמו הידיעה ממנו יתברך, אשר בזה שמכניס את עצמו באמתת מציאותו יתברך, הינו באמונת השגחה פרטית, אז ממש מרגיש את "טוב החיים" על כל פרט ופרט, ומאיר לו אורו הגנוז באור, זיו וחיות, והוא מברך את ימי חייו, וטוב לו תמיד; אשרי מי שבחר תמיד רק ב"טוב החיים", שזה אמתת מציאותו יתברך.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני, כי בזה העולם עוברים על כל אחד כל מיני עליות וירידות, קטנות והשלכות, וכל מיני הרפתקאות בחייו, ועקר שבת ומעלת האדם הוא כשזוכה להחזיק מעמד ולחזק עצמו בכל המצבים שרק עוברים עליו, ולא יתפעל ולא ישבר מפל מה שעובר עליו, ורק זה נקרא "טוב החיים", כי בדרך כלל בני-אדם חושבים תמיד, אשר לזולתם טוב יותר מהם, ועל-כן הם מקנאים בזולתם תמיד, וחיים עם מדת הקנאה פן ואולי אצל אחר החיים טובים יותר משלהם, ורק להם כל-כך מר ומרור, ורק עליהם עוברים כל מיני משברים וגלים בחייהם, ומזה כל אחד שבור עד מאד, ואינו מרגיש שום טעם ב"טוב החיים", ובאמת הכל להפוך, כי אין לה אדם שלא יעבר עליו איזה משבר או צרה או אכזבה בחייו, עד שקשה וכבד עליו לסבל על המרידות, ודבר זה אף אחד אינו יודע, עם כל זאת כשאדם זוכה מתקף קטנותו ודחקותו וירידותיו לדבק עצמו בו יתברך, ומרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ומספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבו ושוֹפּוֹךְ נִפְשׁוֹ לִפְנֵי

יתברך, ויודע אשר אין מי שיצור לו רק הקדוש-
 ברוך-הוא בעצמו, בני, בני, זה נקרא "טוב
 החיים", כי באמת אחר ישוב הדעת אמת, יבין
 וישפיל האדם, כי מה יתרון לו לאדם בחייו, אם
 לא הדבקות בו יתברך, אשר לא ישוה שום הון
 בעולם נגד דבקות אחת בו יתברך, כי סוף כל סוף
 אין האדם נשאר בזה העולם, כי העולם הזה הוא
 רק מעבר לעולם הבא, ועל-כן אשרי מי שזוכה
 להמשיך את העולם הבא עוד בזה העולם, וכבר
 כאן מדבק עצמו בו יתברך כדגמת הדבקות
 שתזכה אליה הנשמה בעולם הבא, וזה נקרא "טוב
 החיים", שאדם יכול להפוך את כל מרייותיו
 והרפתקאותיו וצרותיו, אל תוך הדבקות בו יתברך,
 וימשיך על עצמו ערבות, ידידות, זיו, חיות
 אלקותו יתברך, ותמיד חושב רק ממנו יתברך ולא
 מאחר כלל, ולא אכפת לו מה שעובר על שום
 בריה שבעולם, ואינו מקנא בשום בריה שבעולם,
 על-ידי-זה הוא זוכה להגיע אל שלמות "טוב
 החיים"; אשרי מי שמכניס דבורים אלו היטב אל
 תוך לבו, ואז ירגיש טעם "טוב החיים" בחייו,
 אשרי לו.

ו.

צריך שתראה לחזק את עצמך, אהובי, בני, על כל מה שעובר עליך, ותדע כי זה עקר הנסיון שלך, לראות אל מי תפנה בעת צרה, ובאמת כשאדם מכניס עצמו בתוך התורה, אז דיקא מרגיש "טוב החיים", כי אין טוב אלא תורה, ומי שלומד תורה, יסורין בדלין ונפךשין ממנו, כי התורה היא חכמתו יתברך, וכשאדם מכניס את מחו ונדעתו בתוך למוד התורה הקדושה, הרי הוא נכנס במחו ובחכמתו יתברך כבכול, ואז נעשה אחד עמו יתברך, כי הוא ונדעתו אחד, ועל-ידי-זה יתבטלו ממנו כל צרות החיים, וירגיש את "טוב החיים" האמתי, ודוק והבן היטב, אהובי, בני, ותראה איך שכל הצרות והיסורים שאדם סובל, הם רק בשעה שמבטל את עצמו מתורה, כי כל מי שמתרחק מהתורה, על-ידי-זה נעשה משעמם, ומחו ומחשבתו נעשים ריקים לגמרי, ואז נדבקים בו כל מיני נחשים ועקרבים, שהם מחשבות זרות ודמיונות וקלפות המסתירים ומעלימים ממנו את אמתת מציאותו יתברך, ואז מתחיל להרגיש את מרירות החיים, אבל בו ברגע שהאדם מכניס

בְּדַעַתוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזַי כָּל חַיֵּיו הוֹלְכִים
 כְּבָר בְּצוּרָה אַחֲרַת לְגַמְרִי; אֲשֶׁר־מִי שֶׁמִּחְזִיק
 מַעֲמָד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבוֹרֵחַ תָּמִיד אֶל
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִיזִי יִהְיֶה בֶּן חוֹרִין מִמָּשׁ, וְאִיזִי
 טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ז.

צָרִיף שֶׁתַּחֲזִיק אֶת עֲצָמָךְ, אֶהוֹבִי, בְּנִי הַיָּקָר,
 בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְאֵל תִּהְיֶה כָּל-כּוֹף מִמֶּרְמֶר,
 אֲלֹא תִדַּע כִּי אֶת הַחַיִּים יְכוּלִים לְנַצֵּל בְּטוֹב, אִם
 יֵשׁ לוֹ רַק שֶׁכֶּל וְדַעַת, חֲכָמָה וְתְבוּנָה, כִּי זֶה עָקֵר
 הַבְּחִירָה לְאָדָם, לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל אֶת "טוֹב
 הַחַיִּים", אִם הוּא זוֹכֶה וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה
 הוּא רַק עוֹלָם עוֹבֵר, וְכָל הַחַיִּים הֵם גֶּשֶׁר הַמַּגִּישׁ
 בֵּין שְׁנֵי עֲבָרִים, הֵינוּ מִבְּטָן אִמּוֹ אֶל בְּטֵן הָאֲדָמָה,
 אֲזַי עוֹבֵר אֶת הַחַיִּים בְּטוֹב וּבְנֻעִימִים, וְשׁוֹם דָּבָר
 שֶׁבְּעוֹלָם אֵינוֹ שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֶּן שְׁאִינוֹ מִפִּילוֹ
 וּמִבְטָלוֹ, וְזוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכָּל בְּשִׁמְחָה וּבְטוֹב
 לֵבָב, לֹא-כֵן מִי שְׁאִינוֹ זוֹכֶה לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל
 וּלְהַגִּיעַ לִידִיעָה זוֹ, אֲזַי כָּל דָּבָר קָטָן שׁוֹבֵר אוֹתוֹ,
 וּמַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי מְרִירוֹת בְּחַיָּיו; וְעַל-כֵּן רָאָה

אהובי, בני היקר לא להיות בטלן, אלא תקח את עצמך בידיך, ותצא מכל המרירות שעוברת עליך, ותמשיך את עצמך רק אליו יתברך, כי רק הוא יתברך עצם הטוב, כמו שכתוב (תהלים קמה, ט): "טוב ה' כל", וכל מה שתמשיך על עצמך ערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, כמו-כן תזכה ל"טוב החיים", אשר אין טוב יותר מזה; אשרי מי שתמיד חושב ממנו יתברך, ואז זוכה ל"טוב החיים".

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר מי שרוצה לזכות ל"טוב החיים", הוא צריך לצמצם את עצמו מאד מאד לא להרס להכנס יותר מכפי המדה, אלא צריך לתקן את המסדר והמישב שבמחו, הינו כי אצל כל אחד ואחד יש בחינת מסדר ומישוב את המחין, כי מצד אחד המחין רוצים לרוץ ולרדף ולהשיג דברים שלמעלה מהשגתו, ורוצים לצאת חוץ מהמדה והצמצום, שזה בחינת הריסה, ומצד שני יש אצלו כח המסדר והמישוב לצמצם את דעתו ומחו, לידע שאסור

להרס ולעלות חוץ מהמדה, ואז כשזוכים להגיע אל זה, זה נקרא "טוב החיים". וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר מקום העפר הגשמי הזה של זה עולם העשיה שאנו עומדים עליו, נמשך בתכלית שרשו העליון מבחינת מקומו של עולם שהוא בחינת המסדר והמישב את השכל שהוא בחינת כתר, שבו נאמר "ברוך כבוד ה' ממקומו" (יחזקאל ג, יב), ממקומו דא כתר עליון כידוע, רק מחמת שעקר הבריאה היתה בשביל הבחירה, ועקר הבחירה הוא לברר בחינת היכלי התמורות להנצל מפל השקרים והחליפין והתמורות שלהם, שהם ממירין רע בטוב וכו', שקר באמת וכו', ועקר התגברות היכלי התמורות שהם כל הסטרא אחרא הוא על-ידי עצבות שהוא ביסוד העפר כידוע, וכל מה שזוכין להתגבר עליהם ולברר הנצוצות הקדושים מביניהם, והעקר על-ידי שמחה דקדושה, על-ידי-זה זוכים ביותר לתקן בחינת המסדר והמישב של המחין, שהוא תכלית שרש המקום דקדושה, ושם מקור השמחה, בחינת "ושמחת עולם על ראשם" (ישעיה לה, י), שמרמז על בחינת כתר, ועל-ידי-זה זוכים להשיג התשעה היכלין שהם אורות הצחצחות, שעל ידם משיגים את

האור אין סוף יתברך, בבחינת "מטי ולא מטי",
שזה עקר שלמות החיים דקדשה, להתדבק בו
יתברך בתכלית שלמות הדבקות, שזה עקר החיות,
רק מחמת כח הבחירה ומחטא אדם הראשון
ומקלקולי הדורות, שכלם נמשכים מחמת שאינם
זוכים לתקן המסדר והמישב של המחין בשלמות.
ובענין זה יש פמה בחינות, כי יש גם פמה צדיקים
נוראים שפגמו בזה שלא זכו לתקן המסדר
והמישב של המחין, שעל-ידי-זה רדפו המחין
שלהם להשיג ביותר, עד שהרסו לעלות אל ה',
שזה בחינת הפגם של נדב ואביהו ושל בן עזאי
ובן זומא וכיוצא בכמה צדיקים, שזה בעצמו גורם
מכירות החיים, ויש שפגמו בזה ביותר, ויש עוד
יותר שלא זכו לצמצם את המחין, עד שיש שבאו
על-ידי-זה לכל התאוות הרעות, ואף-על-פי-כן
רודפת מחשבתם להסתפל בחכמות ובהשגות
עליונות שאין להם רשות להסתפל בהן, שזה
בחינת פגם של כל החכמים להרע והמתקרים של
עכשו, שכרוכים אחר כל התאוות וכו', ובכל זאת
רוצים להבין ולהתחכם וכו' וכו', וכל זה נמשך
מפגם המסדר והמישב את המחין, שעל-ידי-זה
מתגברין מאד היכלי התמורות בפרט בתכלית

גשמייות המקום הזה, וממקרים את החיים ביותר, וכל זה נמשך בשרשו מחטא אדם הראשון של אכילת עץ הדעת, שעקר הפגם היה גם-כן בענין זה, ומאז נגזרה מיתה לדורות, כי עתה אי אפשר לשום אדם אפלו לצדיקים גמורים לבוא לאורות הצחצחות, שהם "טוב החיים", בחייהם בתכלית השלמות, רק כל אחד כפי עבודתו וזוהה להשיג בחייו מה שמשגי בזה, עד אשר בסוף מדרך למות ולשוב אל העפר, ושם דיקא יתבלה הגוף שהוא עפר, ונאחזות בו זהמת העפר, שהיא בחינת אחיזת העצבות של הסטרא אחרא והיכלי התמורות, שזה עקר זהמת הנפש, שמשם נמשכות כל התאוות והצרות וכו', ואז ישוב הכל ויזדכך ויתהפך לעפר קדוש, בחינת אדמת קדש, בחינת "קדשת המקום בשרשו", שמקבל הארתו מבחינת כתר, שהוא מקומו של עולם, שזה בחינת שנתהפך מעצבות ויגון ואנחה לחיות ושמחה, שעל-ידי-זה יקום בתחית המתים, שאז יהיה עקר השמחה ו"טוב החיים" בשלמות, ומחמת שעקר נקדת קדשת המקום של זה העפר הגשמי הוא ארץ ישראל שמקבלת קדשתה מבית-המקדש וקדשי קדשים, ששם הקדשה העשירית, כנגד בחינת כתר כידוע,

וְשֵׁם מְאִירִין הַתְּשָׁעָה הַיְכָלִין, אֹרֹת הַצְחָצְחוֹת,
עַל-כֵּן אֲשֶׁרִי הַזֹּכָה לְהַקְבֵּר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שֵׁשׁ
תְּכֵלִית קִדְשֵׁת הַמָּקוֹם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִים לְהַפְלִל
בְּשֶׁרֶשׁ קִדְשֵׁת הַמָּקוֹם שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּסֻדָּר
וְהַמְּיֻשָּׁב אֶת הַמַּחֲזִין, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְשִׁיגִין אֹרֹת
הַצְחָצְחוֹת בְּשִׁלְמוֹת לְאַחַר הַהִסְתַּלְקוֹת וּלְעֵתִיד
בְּעֵת הַתְּחִיָּה, וְכָל זְמַן שְׁאֵדָם חַי עַל הָאֲדָמָה, הוּא
גַם-כֵּן יָכוֹל לְזַכּוֹת לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת וְהַהֲשָׁגוֹת הָאֵלֹהִי,
אִם רַק לֹקַח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, וַיִּוְדַע שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ
מִחֵיָּה וּמִקְיָם וּמִהֵנָּה אֶת הַכֹּל, וּבִידִיעוֹת אֵלֹהִי זֹכָה
שֶׁמְסֻדָּר אֲצִלּוֹ הַמְּסֻדָּר וְהַמְּיֻשָּׁב אֶת הַמַּחֲזִין, וְאִינוֹ
הוֹרֵס לְעֵלוֹת יוֹתֵר מִכְּפִי הַמֶּדָּה, וְאִזּוֹ מְרַגֵּשׁ אֶת
"טוב החיים"; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזֹּכָה לְהִשְׁגוֹת אֵלֹהִי, וְאִזּוֹ
דִּיקָא יִזְכֶּה לְ"טוב החיים".

ט.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בָּנִה
הָעוֹלָם צָרִיכִים הַתְּחִיָּקוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
בְּאַמּוּנָה הַקְדוּשָׁה, לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֲשֶׁר אֵין
שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּי יִתְבַּרֵּךְ כָּלָל, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ
מִחֵיָּה וּמִהֵנָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, כִּי עַל-יְדֵי

האמונה הקדושה שמאמינים שכל העולמות נמשכין ומתנהגין ומתקיימין רק על-ידי סתימא דכל סתימין, ואפלו במקומות הרחוקים מהקדשה מאד, הנמשכין מבחינת החלל הפנוי, גם שם נעלמת חיות אלקותו יתברך, ומחפשין ומבקשים גם משם "איה מקום כבודו", על-ידי-זה נעשה יחוד גדול ונפלא בכל העולמות, וחוזרין ונכללין כל המאמרות המתגלין במאמר סתום דבראשית, ונתחברין ונתיחדין כל העולמות בשרש חיותן, הינו בהשם יתברך שמחיה את כלם, וכל זה נעשה על-ידי אכילה בקדשה, שהוא בחינת חבור הגוף עם הנפש בקדשה, שזהו בחינת חבור וכלליות העולמות בהשם יתברך, כי בחינת החיות שהנפש מחיה את הגוף, הוא בחינת החיות שהשם יתברך מחיה ומקיים כל העולמות, כמאמר חכמינו הקדושים (מדרש שוחר טוב, תהלים קג): "מה הנפש ממלאה את הגוף, כך הקדוש-ברוך-הוא ממלא את עולמו, ומה הנפש סובלת את הגוף כך הקדוש-ברוך-הוא סובל את העולם, אבל מחמת חטא אדם הראשון, שפגם באכילת עץ הדעת, על-ידי-זה המשיך סטרא דמותא, שהוא פרווד בין הנפש והגוף, כי אי אפשר לברר עכשו האכילה בשלמות,

עד שתוכל להתחבר הנפש עם הגוף, שיחיה לעולם, מחמת שכבר נתערכה פסלת רבה באכילה, מחמת החטא של אכילת עץ הדעת, על-כן בהכרח שימות האדם, והעקר על-ידי פגם האכילה, כמו שכתוב (בראשית ג, יט): "בזעת אפיך תאכל לחם, עד שובך אל האדמה" וגו', ועקר תקונו לאמר מיתתו הוא על ידו, שאז עולה נשמתו לבחינת מאמר סתום "טוב החיים", ומשם חוזרת וממשיכה חיות חדשה להחיות העצמות היבשות, עד שיעמדו בתחית המתים לחיות חיים נצחיים, וכל אחד כפי מעשיו, כן הוא זוכה לזה, פי הצדיק שביטל גופו בחייו, וזכה לעלות בחייו בעודו בגופו לבחינת איה המאמר סתום "טוב החיים", הוא אינו מת כלל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (עין ברכות יח.), כי מיתתו היא רק בחינת בטול, שמביט עצמו בבטול נפלא, כדי שיעלה למאמר סתום בתכלית המעלה לעילא ולעילא וכו', כדי שתמשוך משם חיות חדשה ונפלאה לתקן כל הנפשות כלן, אבל מי שאינו צדיק, צריך לסבל צער כפי מעשיו בגיהנום וכיוצא, עד שיעלה גם הוא לבחינת מאמר סתום כפי בחינתו ומדרגתו, והכל לפי החשבון, ועל-כן אפלו מי שלא זכה באמת

להיטיב מעשיו בשלמות בחייו, אבל זכה על-כל-פנים לחפש ולדרש תמיד אחרי השם יתברך, זוהי גם-כן טובה נפלאה ונוראה לנפשו ולגופו, כי על-ידי-זה זוכה גם לאחר מיתתו לחפש ולבקש את השם יתברך, ולא יוכלו להטעותו על-ידי עולם התהו, מאחר שגם שם מבקש את השם יתברך, על-כן בנקל יוכל לשוב למקום מנוחתו, והכל בכח צדיקי האמת, ועל-כן אשרי מי שזוכה עוד בחיים חיותו לחפש אחר הצדיק האמת, ומכל שכן בשזוכה למצא אותו, שאז יזכה ל"טוב החיים" עוד בזה העולם, ויזכה להמשיך על עצמו ערכות, נעימות, וזו "טוב החיים", אשר אין למעלה מזה, כי הצדיק יכול להחדיר בכל מקרביו את אמתת מציאותו יתברך בגלוי כזה, עד שעוד בחיים חיותם יזכו להרגיש כל מיני טעם ונעם וערכות; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק מחפש ומבקש אחר הצדיק האמת, ואז טוב לו בזה ובכא.

י.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אין לך עוד "טוב החיים" כמו מי שזוכה להכלל לגמרי

בִּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הֵינּוּ בַּעֲדוֹ בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ זוֹכָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִכְלָל לְמַעַלָּה מִהַמָּקוֹם וּלְמַעַלָּה מִהַזְמַן, וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּאַמֶּת עָקֵר תְּכִלִּית הָאָדָם שִׁיזְכָּה לְבַחֲיוֹת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, עַד שִׁיִּתְבַטֵּל בַּחֲיוֹת הַזְמַן לְגַמְרִי, שָׂאֵז זוֹכָה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ פְּרָאוּי, שְׁזָה בַּחֲיוֹת כָּל שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא בַּחֲיוֹת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ הָאָדָם לְהֶאָרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא שֶׁהוּא בַּזְמַן וּבַמְדוּת, כִּי כָּל מָה שֶׁחֵי יוֹם יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם וְעוֹבֵד ה' יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם בַּזְמַן וּבְיָמִים, עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זוֹכָה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת בְּיוֹתֵר, וְזוֹכָה בְּיוֹתֵר לְבַחֲיוֹת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, וְזֶה עָקֵר אַרְיכוֹת יָמִים שֶׁצָּרִיכִים לְזִכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, בַּחֲיוֹת "לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים" (דְּבָרִים כב, ז), דִּהֵינּוּ שִׁיזְכָּה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיָּמֵי חַיָּיו לְהַכְלִיל בַּבַּחֲיוֹת יוֹם שֶׁכָּלוּ אֹרֶךְ, שֶׁהוּא בַּחֲיוֹת עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מִהַזְמַן, וְזֶה עָקֵר בַּחֲיוֹת הַזְקָנָה דְּקִרְשָׁה בַּחֲיוֹת זָקֵן — זֶה קִנְיָה חֲכָמָה (קְדוּשִׁין לב), כִּי כָּל מָה שֶׁנִּזְקָן יוֹתֵר, צָרִיךְ לְקַנּוֹת חֲכָמָה וְדַעַת אֲמִתִּיִּים יוֹתֵר, וְאֵז נִכְלָל בְּכָל יוֹם בַּבַּחֲיוֹת הַזְקָנָה שֶׁלְמַעַלָּה, שֶׁהִיא בַּחֲיוֹת אַרְיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים בְּאַמֶּת, בַּחֲיוֹת לְמַעַלָּה מִהַזְמַן שֶׁמֶשֶׁם עָקֵר הַחַיִּים, עָקֵר אַרְיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי

מי שְׁאִינּוּ זֹכֶה לְדַעַת אֲמִתִּית בִּימֵי חַיָּיו, אֹז אֶפְלוּ
 אִם יִרְבֶּה יָמִים בְּחוֹל אֵין זֶה אֲרִיכוּת יָמִים כָּלֵל, כִּי
 מֵה יִתְרוֹן לוֹ בְּרַבּוּי יָמָיו הָעוֹבְרִין כִּצֵּל עוֹבֵר, כִּי
 הֲלֹא בְּכָל יוֹם הָאָדָם מֵת, כִּי הַיּוֹם שְׁחִי לֹא יִהְיֶה
 עוֹד, וְאִם-כֵּן הוּא מֵת בְּכָל יוֹם, בְּבַחֲיִנַת "יּוֹם
 הַמָּוֶת מִיּוֹם הַנִּלְדּוֹ" (קֹהֶלֶת ז, א), שְׁתַּכַּף מִיּוֹם הַנִּלְדּוֹ
 מִמָּשׁ מִתְחִיל הָאָדָם לָמוּת מִיָּד, וְזֶה בְּרוּר וּמוֹבֵן
 לְכָל בֶּר דַּעַת, וְאִם-כֵּן מֵה יִתְרוֹן לָבֵן מֵאָה שָׁנִים
 עַל בֶּן יוֹם אֶחָד, אֲדִרְבֶּה זֶה מֵת יוֹם אֶחָד וְזֶה מֵת
 מֵאָה שָׁנִים, וְכִמּוֹ שְׁפָתוֹב (שֵׁם ו, ו): "וְאֵלּוּ חַיָּה אֶלֶף
 שָׁנִים" וְגו', הֲלֹא טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל, כִּי תַחַת הַזְּמַן
 אֵין שׁוּם חַיּוֹת כָּלֵל, כִּי שֵׁם עֶקֶר אֲחִיזַת סִטְרָא
 דְּמוֹתָא בְּנִרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁהַזְּמַן הוֹלֵךְ וּמֵת בְּכָל יוֹם
 וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, כִּי כָּל בְּנֵי-אָדָם וְכָל מִינֵי
 בְּעַלֵּי חַיִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה מִימּוֹת עוֹלָם, כָּלֵם
 הוֹלְכִים וּמֵתִים בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל יוֹם, כִּי הַיּוֹם
 וְהַשָּׁעָה שְׁחִיו לֹא יִהְיוּ עוֹד, וְעַל-כֵּן בְּאַמֶּת אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכוֹת יח:): רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם
 קְרוּיִים מֵתִים, מֵאַחַר שֶׁנִּמְשָׁכִין אַחֵר הַכְּסִילוֹת
 וְהַרוּחַ שְׁטוֹת, שֶׁהוּא בְּחַיִּינַת תַּחַת הַזְּמַן שְׁחוּלֵף
 וְעוֹבֵר וְכֻלָּה בְּכָל רִגַע, שֶׁזֶה בְּחַיִּינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא,
 כִּי עֶקֶר הַחַיּוֹת בְּאַמֶּת הוּא רַק מִחֵי הַחַיִּים, שֶׁהוּא

למעלה מהזמן, וכל עקר קיום הזמן הוא בשביל ישראל ובשביל הצדיקים, שעוסקין כל ימיהם בתורה ועבודה, שעל-ידיה מ שלימין דעתם ביותר בכל פעם על-ידי אריכות הזמן דיקא, ועל-ידיה מקשרין ומעלין את בחינת הזמן לבחינת למעלה מהזמן, והם זוכים לחיים אמתיים לעד ולנצח, ומשם עקר המשכת החיות לכל באי עולם בשביל קיום העולם, כי הכל נברא ומתקיים רק בשביל הצדיקים. הכלל שעקר החיות האמתית היא בבחינת למעלה מהזמן, אך אי אפשר לבוא לזה, כי אם על-ידי שהאדם בא בתוך הזמן ששם עקר הנסיון והצרוף שלו, ואז אם זוכה לקדש עצמו כראוי, ולהוסיף כל יום תוספת קדשה ודעת, אזי זוכה על-ידיה דיקא להכליל בבחינת למעלה מהזמן בשלמות כראוי, שזה בחינת: "ואברהם זקן בא בימים" (בראשית כד, א), שדיקא על-ידי הזמן והימים זכה לבוא לבחינת למעלה מהזמן, ששם עקר אריכות ימים והזקנה האמתית; ועל-פן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, לאיזה נעם וערכות יכולים לזכות בזה העולם, אם רק זוכים להתקרב אל הצדיק האמת ולצית לו, שאז יזכה להמשיך על עצמו "טוב החיים", ויזכה לקשר את הזמן

רכט

טוב הַחַיִּים

וְהַמָּקוֹם אֶל לְמַעַל מִהַזְמַן וּלְמַעַל מִהַמָּקוֹם,
וְיַחֲזִיק חַיִּים טוֹבִים וְעֲרֵבִים, נְעִימִים וּמְתָקִים; אֲשֶׁרִי
מִי שְׂמֻכָּנִים דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹכוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל
הַיָּמִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

במקומות הנמוכים מאוד ורחוקים מאוד
מהשם יתברך, שם דיקא מלבש חיות
גבוה מאוד בבחינת סתרי תורה. על-כן
מי שנפל מאוד, חס ושלום, צריך שיידע
זאת, ששם במקומו דיקא יכול
להתקרב לשם יתברך ביותר, כי שם
דיקא נעלם חיות גבוה מאוד, וכשיזכה
לשוב אל ה', יתגלה על ידו דיקא
תורה גבוה, דהינו סתרי תורה.

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו)

קונטרס

יפי החיים

יגלה את יפי החיים ולמה יכולים לזכות בחיים, ויחזק ויאמץ את כל אלו השבירים שהתנאשו מהחיים, ומבקשים נפשם למוות, חס ושלום, מרב צרותיהם, ויסביר עצות איך להסתכל תמיד רק על יפי החיים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי מוה"ר", וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומיסודים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוציא קדישא עלאה, אדונינו מורנו

ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הנאמן הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין לָךְ עוֹד
יְפִי בְּחַיֵּי הָאָדָם כְּמוֹ מִי שֶׁמְרַגֵּיל
אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת אִישׁ שְׂמֵחַ, וְהוּא
תָּמִיד שֶׁשׁ, וְשׁוֹם דָּבָר אֵינוֹ מַכְנִיס
אוֹתוֹ בְּעַצְבוֹת וּבְעֲצָלוֹת, זֶה יְפִי
הַחַיִּים; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁתָּמִיד שֶׁשׁ
וְשְׂמֵחַ וּמְשֻׁמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים.

(אָמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תַּקְצ"ג)

קונטרס

יְפֵי הַחַיִּים

א.

בְּנֵי הַיָּקָר! אֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב מֶה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
עֲכָשׁוֹ, שְׂאֵתָה מְרָגִישׁ אֶת עֲצָמָךְ הַכִּי אִמְלֵל בְּחַיֶּיךָ,
וְכֵאלוֹ הַכֵּל חֲשֵׁךְ סְבִיבוֹתֶיךָ, וְאֵין לָךְ שׁוֹם תִּקְנָה
כָּלֵל, וְאַתָּה בְּשָׁלוֹן בְּחַיִּים, וְכֹל-כָּךְ מֶרֶץ לָךְ, עַד
שֶׁנִּדְמָה לָךְ שְׂאִין לָךְ שׁוֹם תִּקְנָה כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם,
וְעַל-כֵּן אֵינְךָ יוֹדֵעַ עַל מֶה וְלָמָּה לָךְ לַחֲיוֹת, וְלָכֵן
נִכְנָסוֹת בְּךָ מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאַבְּדוֹת, כִּי אַתָּה כָּבֹד
לֹא רוֹאֶה שׁוֹם מוֹצֵא מִהֶמְבּוֹי הַסְּתוּם שֶׁנִּכְנָסָתָ בּוֹ,
כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם שָׁבָא, אַתָּה נִשְׁקָע יוֹתֵר בְּבוֹץ וְאַתָּה
יוֹתֵר מְמַרְמֵר, וְעַל-כֵּן מֶה הַטָּעַם לַחֲיוֹת, כָּל זֶה
נִכְנָס לָךְ בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ בְּכָל יוֹם מִחֲדָשׁ; וּבִאֲמַת עָלֶיךָ
לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הָאֵלוֹ

שְׁנֵכְנִסוֹת בָּךְ מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל יָאוֹשׁ, הַכֹּל בָּא לָךְ
 מִחֲמַת רְחוּקָךְ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וְקִלְקוֹל הָאֱמוּנָה, כִּי
 הַמַּאֲמִין הָאֱמֵתִי שְׂמֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם
 מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לִכְל אֱלֻקוֹת
 גָּמוֹר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ אֵב הֶרְחָקִין, וּמֶרְחָם עַל כָּל
 בְּרִיּוֹתָיו, אֲזִי לֹא הִיָּה חוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת כְּאֵלוֹ, אֲדִרְבָּה
 הִיָּה תָמִיד נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵף שֶׁמֶר וְחֲשָׁךְ
 לוֹ הִיָּה תָמִיד בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

וּבִאֲמַת עֲלִיךָ לְדַעַת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי זֶה
 עֲצַת הַיָּצָר לְהַחֲשִׁיךְ לְאָדָם וּלְהַפִּילוֹ בִּיָּאוֹשׁ, עַד
 שִׁיכְפֹּר בְּכֹל, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ בְּחִירָה, מִצַּד אֶחָד
 הָאָדָם יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ תָמִיד רַק אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַשְׁתַּוְּקֶק רַק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִרְצֶה
 שׁוֹם רָצוֹן אַחֵר מִבְּלִעְדֵּי רָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵף
 שְׁעוֹבָרוֹת עֲלָיו תַּאֲוֹת רָעוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת, וְנוֹפֵל
 בְּכֹל פַּעַם בְּעִמְקֵי עִמְקִים בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִית
 וּמִתַּחֲתִיו, עִם כָּל זֹאת הַבְּחִירָה בִּידּוֹ לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת מְקוֹמוֹ, וְאֶפְלוֹ שְׁעוֹבָרוֹת עֲלָיו
 בְּכֹל יוֹם וְיוֹם יִרִידוֹת וּנְפִילוֹת אַחֲרוֹת, עַד
 שְׁנֵתִלְכֵּלָךְ בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד, עִם
 כָּל זֹאת הַבְּחִירָה בִּידּוֹ לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַתְעַנֵּג

בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שְׁעֵדִין רְחוּק מְאֹד
מְאֹד מִכָּל זֶה, עִם כָּל זֹאת, הַבְּחִירָה בְּיָדוֹ לְהַמְשִׁיךְ
אֶת עֲצָמוֹ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת מְקַצַּת
מְקוֹמוֹ הַיֵּכָן שֶׁהוּא אוֹחֵז, גַּם מִמְּקוֹם שֶׁהוּא מְנַח
שָׁם בְּשֵׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵיו, גַּם מִשָּׁם יִשְׁתַּקֵּק
אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵת הַבְּחִירָה הַזֹּאת מְסֵרוֹ לְאָדָם
לְבַחֵר בְּטוֹב, וְכֵן לְהַפְּךָ, חֵס וְשָׁלוֹם, יֵשׁ בְּבַחֲרָה
לְאָדָם לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל הָרַע וְהַחֲשֵׁךְ, אֶל
הַכְּפִירוֹת וְהָאֲפִיקוֹרְסוֹת, אֶל הַנְּאוּף וְאֶל הַשְּׁקוּץ,
תַּעֲוִיב, עֵרֶם וְזֵהוּם שֶׁנִּתְּהֶנָּה עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, וְרוֹאִים
הַפֶּךְ הַהִשְׁגָּחָה, עַד שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם שֶׁהֵכֵל טָבַע, כִּי
כָּל הָעוֹלָם מְלֵא זְהֻמוֹת וְלִכְלוּכִים רָעִים, רַחֲמָנָא
לִישְׁזַבֵּן, וּמְסֵרוֹ בְּחִירָה לְאָדָם שִׁימְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ
אֶל דְּרָכֵי הָעוֹלָם, וַיִּבְרַח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּבִאֲמַת הַכֹּל
בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, וְעַל-כֵּן רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, מַה לְּפַנֵּיךְ, אִם לְבַחֵר בָּרַע, חֵס וְשָׁלוֹם,
וְלָלֶכֶת אַחֵר דַּעוֹת בְּנֵי-אָדָם, וְלְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ
אַחֵר הַבְּלִי הַבָּלִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהֵם כָּלֵל
הַתַּאֲוֹת וְהַמַּדּוֹת הָרַעוֹת, שְׁקוּץ, תַּעֲוִיב, עֵרֶם, זֵהוּם
וְלִכְלוּף מַה שֶּׁמְסַתּוֹכֵב הַיּוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, אוֹ
לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲשֶׁר
הֵם דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאַפְלוּ שְׂאֵתָה עֲדִין רְחוּק

מאד מאד מלהגיע אל מדרגות כאלו, עם כל זאת
 הבחירה בדרך לבא אל הצדיקים האמתיים, והם
 יעוררו ויחזקו ויאמצו אותך שתוכל לחזור אליו
 יתברך, ותראה את אור שכינת עוז יתברך, או
 להפך, חס ושלום, הבחירה היא להמשיך
 אחר רשעים ארורים הכופרים והאפיקורסים,
 המתלוצצים מכל דבר שבקדשה, וממשיכים את
 האדם לנוקבא דתהומא רבה.

ועל-כן ראה אהובי, בני היקר, לישוב עצמך
 איפה אתה בזה העולם ומה לפניה, ובאמת אני
 מבין היטב את מכאובי נפשך, שכל-כך מר לך, עד
 שאין לך ישוב הדעת אפלו לחשב כרגע במי
 לבחר, כי מרב קלקול מעשיך שנפלת כבר בעמקי
 עמקים בשאול תחתיות ומתחתיו וחטאת, עוית
 ופשעת לפניו יתברך, וקלקלת את בריתך, ולכלכת
 את עצמך כל-כך בכל מיני שקוץ, תעוב וזהום, עד
 שמחך כל-כך מבהל ומבלבל, שאין לך רגע ישוב
 הדעת לישוב את עצמך "מה" "מי" ו"אימת", עם
 כל זאת גלה לנו רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן
 עלינו, עצה נוראה ונפלאה מאד, שאדם צריך
 להרגיל את עצמו לילך למקום פנוי שאין שם

בְּנֵי-אָדָם, וַיְדַבֵּר וַיִּפְרֹשׂ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, וַיִּתְמִיד בְּדַבֵּר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָף שֶׁבִּתְחִלָּה יִדְמָה לוֹ שֶׁאֵין מִי שְׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ וְאֵין מִי שֶׁיִּסְתַּכֵּל עָלָיו, וּכְאִלוּ מְדַבֵּר אֶל הַקִּיר, כִּי מְרַב קִלְקוּל מַעֲשָׂיו, הַחַיִּים חֲשׂוֹכִים לִפְנָיו, וְאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוֹם אוֹר, עִם כָּל זֹאת אִם הָאָדָם יִהְיֶה עֲקָשָׁן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וַיָּבֹא בְּכָל יוֹם לִשְׁפּוֹף שִׁיחָתוֹ וּתְפִלָּתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּסְפֹּר לִפְנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשָׂיו, וַיַּצַּעַק וַיִּתְחַנֵּן, וַיִּבְקֹשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׁיַחוּס וַיִּרְחַם עָלָיו לְצֹאת מִהַפֶּח הַיָּקוּשׁ שֶׁנִּפְל אֵלָיו, וַיִּהְיֶה עֲקָשָׁן גָּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, מָה אָמַר לָךְ, בְּנֵי הַיָּקָר, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶל אֵילָיו מְדֻרָּגוֹת תְּזֻכָּה בַּחַיִּים חַיּוּתָךְ אִם תִּקְיָם זֹאת, כִּי מַה שֶׁהִיָּה לָךְ עַד עַכְשָׁו מְכַעַר בַּחַיִּים, תִּתְחִיל לִרְאוֹת אֶת "יְפֵי הַחַיִּים" לְמַה יְכוּלִים לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי בַּאֲמַת הוּא יִתְבָּרֵךְ מְסֻתָּתָר בְּכָל דְּבַר, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשׁ לְגִבִּי גִלּוּי אוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֵף מִחֲמַת הַבְּחִירָה וְהַנִּסְיוֹן, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רָצָה שֶׁהָאָדָם יַעֲמִד בְּכַח עֲצָמוֹ לְהַשִּׁיג אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, עֲשֵׂה, יַצֵּר, בְּרָא

וְהָאֵצִיל אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים בְּאֶפֶן וּבְצוּרָה
 כְּזוֹ, שֶׁתְּהִיָּה בְּחִירָה לָאָדָם, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֲמִתִּי
 שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִכְלָל לְגִמְרֵי בָּאִין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, הוּא רַק רוֹאֶה "אֵין סוּף", הוּא
 רַק רוֹאֶה אֱלֻקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא רוֹאֶה אֶת הָאוֹר
 בְּתוֹךְ הַכִּלִּים, וּמִי שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין, הוּא רוֹאֶה רַק אֶת
 הַכִּלִּים וְאֶת הַלְבוּשִׁים וְאֶת הַהִסְתָּרוֹת, וּמְרִים לוֹ
 מְאֹד הַחַיִּים, לֹא-כֵן מִי שֶׁמְכַנִּים אֶת עַצְמוֹ בָּאִין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, הוּא רַק רוֹאֶה אֶת הָאוֹר וְאֶת הַיְפִי
 שֶׁבַּחַיִּים.

וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵאַחֵר שֶׁעָבַר
 עָלָיו כָּבֵד מִה שֶׁעָבַר, רָאָה לְצִיַּת אֶת רַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, וְתַמְסֵר אֶת עַצְמָךְ עַל
 נִקְדָּה זוֹ, שֶׁתִּלָּךְ בְּמִקּוֹם פְּנוּי שָׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם,
 וְתַפְּרֵשׁ אֶת שִׁיחָתְךָ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרֵךְ
 אֶת כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאִז תִּרְאֶה סוּף כָּל סוּף
 אֵיךְ שֶׁכָּל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁלָּךְ יִתְהַפְּכוּ לַעֲלִיּוֹת
 גְּדוֹלוֹת, וְתִזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת שְׂכִינַת עוֹז יִתְבָּרֵךְ, וְאִז
 תִּרְאֶה אֶת "יְפִי הַחַיִּים", כִּי בְּאֲמַת אֵין לָךְ עוֹד יְפִי
 בַּחַיִּים כְּמוֹ הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאָדָם זוֹכֶה לְדַבֵּק
 אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ

מַחֲיָה, מַהֲוָה וּמִקְנִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ.

ב.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עַל הַחַיִּים
יְכוּלִים לְהַסְתַּכֵּל בְּשָׁנֵי אָפְנִים, אֶחָד מִסְתַּכֵּל עַל
הַחַיִּים, שֶׁחָבֵל שְׁנוּלָד, כִּי הֵלֵא הוּא מָלֵא אַכְזָבוֹת
וְהוּא לֹא יִצְלַח בַּחַיִּים, וְהַכֵּל חֲשֹׁף לוֹ וּמָר וּמְרוֹר
לוֹ מְאֹד, וְהוֹלֵךְ שָׁבוֹר וּמְדַכָּא מְכַל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, עַד שְׁמִיאֲשׁ אֶת עֲצָמוֹ
לְגַמְרֵי מַחֲיָיו, וְאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוֹם תּוֹעֵלֶת לְמָה נִבְרָא,
וּמִקְלָל אֶת הַיּוֹם שְׁנוּלָד בּוֹ, עַד שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם
שְׁכַל-כֹּף יִרְדּוּ וְנָפְלוּ בְּמַחֲשָׁבוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שְׁנֹסְכֶם
בְּדַעְתֶּם לְהִתְאַבֵּד, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, מֵרַב יְאוּשׁ
וּדְכָאוֹן שְׁנֹכְנֵס בָּהֶם, וַיֵּשׁ אֲשֶׁר מִפְּחָדִים לְהוֹצִיא
מִהַכַּח אֶל הַפַּעַל אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, לְקַחַת אֶת עֲצָמָם
וּלְהִתְאַבֵּד, כִּי אֵין לָהֶם אִמָּץ לָזֶה, עַל-פֶּן הֵם
הוֹלְכִים מְדַכָּאִים וּמִמְרָמְרִים בְּלֵב קָשָׁה מְלֵא קִשְׁיוֹת
וְעִקְמָמִיּוֹת עָלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׁרַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן,
מִפְּלִיטִים דְּבוּרִים נִגְדּוּ יִתְבַּרֵּךְ, כְּאֵלוֹ הוּא יִתְבַּרֵּךְ
אֲשֶׁם בְּכָל צְרוּתֵיהֶם וּבְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם,
וּמְדַבְּרִים כָּל דְּבָר אֲסוּר כְּלָפִי מַעֲלָה, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן,

וַיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שְׂאֲדֻרְבָּה, לוֹקָחִים אֶת כָּל הַחַיִּים
 בַּקָּלוֹת, וְרוֹאִים רַק אֶת הַיִּפִּי שְׂבַחַיִּים, וְהֵם צוֹחֲקִים
 מֵהַכֹּל, וְאֵינָם מִתְּפַעְלִים מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שְׂבַעוּלָם, רַק
 מִסְתַּפְּלִים עַל כָּל דְּבָר עַל הַרוֹחֲנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלָקוֹת
 הַמְּחִיָּה דְבָר זֶה, וְתַמִּיד הֵם חַיִּים עִם בְּטָחוֹן שְׁעוֹד
 יִהְיֶה טוֹב, וְכֵכָה הֵם מִסְתַּפְּלִים עַל כָּל הַחַיִּים,
 וּבֹאֲמַת אֵף שְׁגָם עֲלֵיהֶם עוֹבֵר מֶה שְׁעוֹבֵר —
 יְרִידוֹת וְנַפִּילוֹת, קִטְנוֹת וְהַשְׁלָכוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת
 וְאֶכְזָבוֹת בַּחַיִּים, אֲלֹא טִבְעָם שְׂמִמְשִׁיכִים אֶת עֲצָמָם
 תַּמִּיד אֶל "יִפִּי הַחַיִּים"; וְעַל־כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לֵישֵׁב אֶת עֲצָמָה, כִּי הִנֵּה לִפְנֶיךָ שְׁתֵּי דַרְכֵי
 הַחַיִּים, מִצַּד אֶחָד הָאָדָם רַק מִמְרָמֵר וְנוֹפֵל בַּמָּקוֹם
 שְׁנוּפֵל, וּמִצַּד שְׁנֵי עוֹלָה מַעֲלָה מַעֲלָה, וְעַל־כֵּן
 רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לִבְחֹר בְּטוֹב, שְׁגָם אֶתָּה
 תִּסְתַּפֵּל רַק עַל טוֹב הַחַיִּים, וְאִזּוֹ יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל
 לְטוֹבָה, כִּי בְּזֶה תִּלְוִי עֵקֶר הַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם —
 אִם לִבְחֹר בַּמְרִירוֹת וּבְרַע, בְּחֻשׁ וּבֶאֱכָזָבוֹת, אוֹ
 לִבְחֹר בְּ"יִפִּי הַחַיִּים", לְהִסְתַּפֵּל רַק עַל צוּרַת הַחַיִּים
 בְּעֵיִן טוֹבָה, וְעַל־כֵּן רָאָה מֶה לִפְנֶיךָ, אֶהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, וְרָאָה לִבְחֹר רַק בְּטוֹב הַחַיִּים וּבְ"יִפִּי
 הַחַיִּים", וְאִזּוֹ תִּנָּשֵׁעַ.

ג.

אהובי, בני היקר, ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תפל בדעתך מכל מה שעובר עליך עכשו, שנפלת במקום שנפלת, ונתלכלכת במה שנתלכלכת, עד שפל-כך מרים לך החיים, ונדמה לך כאלו אבד מנוס, ותקנה ממך, וכאלו אין לך כבר שום עתיד בזה העולם מרב שברון לבך שאתה שבור כחרס הנשבר מרב חטאיך המרבים, שנדמה לך כאלו אבדת כבר את שני העולמות, ועל-כן נכנסו לך מחשבות ודמיונות של התאבדות, כי אתה רואה איך שהחיים מרים ומרורים בשבילך, ואתה הרוס לגמרי, עם כל זאת עליך לדעת, כי הקדוש-ברוך-הוא רחם עלינו בדור הזה, ושלח לנו צדיק קדוש ונורא רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו, אשר הוא נשלח מלמעלה כדי להכין את הדרך למשיח צדקנו, והוא מעלה ומנקה את כל הנפשות הפגומות, הירודות והנפולות, ומאיר בהם אורו יתברך באור נורא ונפלא כזה, עד שאפלו הכי גרוע, ואפלו הכי רחוק, גם-כן צדין יכול לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, כי מרב יגיעתו

וטַרְחָתוֹ שֶׁיִּגַע וְטַרַח בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָמִים
 וְשָׁנִים, זָכָה לְהַגִּיעַ אֶל מַדְרָגָה כְּזוֹ שֶׁנִּכְלָל בְּמָקוֹם
 שֶׁנִּכְלָל, הֵינּוּ בִּ"אֵין סוּף", בְּשֵׁלֶשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק
 וְכוּ', וּמִשָּׁם הִמָּשִׁיךְ לַמּוֹדִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים כְּאֵלוֹ,
 עַד שֶׁאֲפִלוֹ הָכִי מְלַכְלֵךְ וְהָכִי יְרוּד גַּם-כֵּן יָכוֹל
 לַעֲלוֹת וּלְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מֵרֵב הָאוֹר
 אֵין סוּף שֶׁמֵּאִיר בְּעוֹלָם, נִתְנוּדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם יְאוּשׁ
 בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְתַמִּיד יְכוּלִים לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 אֲפִלוֹ שֶׁכֶּכֶר עָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ
 בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְזֶה יְסוּד לַמּוֹדוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, שֶׁמִּלְמַד אֶת דְּרֵי מַעֲלָה
 וְאֶת דְּרֵי מַטָּה עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת אֵיךְ לְחַזֵּר
 וּלְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִמָּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם אוֹר וּדְבָקוֹת,
 חַיּוֹת וְזִיו אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ; עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוֹבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, לֹא לְהִתְיָאֵשׁ מִהַחַיִּים שְׁלֵף, וְאֵף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ
 שֶׁמֶר לָךְ מְאֹד מְאֹד עֲכָשׁוּ, שֶׁנִּפְלְתָ וְנִסְתַּבַּכְתָּ בְּכָל
 הַחַיִּים, אֵךְ מִי שָׂרָק זֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וּמִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תַּמִּיד עֲרֵבוּת, יְדִידוּת, זִיו, חַיּוֹת
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִרְגִּישׁ אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה
 וּמִהֲנֶה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמַח, חַי,
 מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּלַבֵּשׁ
 בְּלָבוּשׁ הַזֶּה, מִי שֶׁכֶּכֶר אוֹחֵז בְּמַדְרָגָה זוֹ, הוּא רוֹאֶה

אֶת "יְפֵי הַחַיִּים", כִּי מְכַל דְּבַר הוּא זֹכָה לְהַמְשִׁיךְ
אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּבִאֲמַת בְּשָׁבִיל זֶה בָּרָא
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה
הָאָדָם לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְזֶה אִי
אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֲמִתִּית אֶל הַצִּדִּיק
הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְאֵל תִּלְמִידָיו
הַקְדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר הַמְקִימִים אֶת עֲצוּתוֹ
הַקְדוֹשׁוֹת בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה; וְעַל-כֵּן
רָאָה, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת אֶת עֲצֻמָּה
כְּאֶסְקוּפָה הַנִּדְרָסֶת, לְקָרֵב עֲצֻמָּה אֶל הַצִּדִּיקִים
הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהֵם תִּלְמִידֵי רַבִּי נַחֲמָן
מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, וְהֵם מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם
יוֹמָם וְלַיְלָה לְגִלּוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ
יִתְבַּרֵּךְ בְּעוֹלָם, וּמְאִירִים אוֹרוֹת צַחְצַחוֹת, אוֹרוֹת
עָלְיוֹנִים, אוֹרוֹת נִשְׁגָּבִים, הָאֶרֶת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁהֵם הַלְמוּדִים שֶׁל רַבָּם רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלֶב,
זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, וְאִם תַּחֲזִיק אֶת עֲצֻמָּה בְּיַחַד
עִמָּהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה גַם עָלֶיךָ יִתְחִיל לְהָאִיר "יְפֵי
הַחַיִּים", וְתִרְאֶה עַל אֵף שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּמַצֵּב חֲשׁוֹךְ
וְיָרוּד וְנִפּוֹל כְּזֶה, עַד שֶׁעֲבַרְתָּ עֲבֻרוֹת חֲמֻרוֹת
כָּל-כָּף, עַד שֶׁמָּרִים לְךָ הַחַיִּים וְחֲשֵׁךְ בַּעֲדָךְ לְגַמְרִי,
וְאֵינְךָ זֹכָה לְרִאוֹת אֶת "יְפֵי-הַחַיִּים", וְנִדְמָה לְךָ

כָּאֵלֹו אָבֵד מָנוֹס וְתִקְוָה, עִם כָּל זֹאת אִם רַק תַּחֲזִיק
 אֶת עֲצָמְךָ בְּרַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
 וְתִלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים הָאֲמִתִּיִּם שֶׁבְּכֹל דּוֹר וָדוֹר,
 עַל־יְדִיָּזָה גַם לָךְ יֵשׁ תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל, וְאַנִּי יוֹדֵעַ
 שֶׁיִּצְרָךְ יָבוֹא אֵלֶיךָ בִּלְבוּשׁ אֲנָשִׁים, וַיֹּאמֶר לָךְ
 שֶׁתִּדַּע שֶׁהַכֹּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ וְדַמְיוֹן, כִּי בַדּוֹר הַזֶּה
 אֵין צַדִּיקִים, תִּדַּע שֶׁכָּל אֱלֹוִהִים שְׁלוּחֵי הַיִּצָּר הָרָע,
 אֲשֶׁר לֹא דֵי שֶׁהִכְשִׁיל אוֹתָךְ בַּמָּה שֶׁהִכְשִׁיל, עַד
 שֶׁבָּאתָ לַעֲוֹנוֹת כָּל־כָּךְ מִגָּנִים, וְנִתְלַכְלַכְתָּ כָּל־כָּךְ,
 רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, בַּפְּגָמֵי הַבְּרִית הוֹצֵאת זָרַע לְבִטּוּלָה,
 זְנוּת, שְׁקוּץ וְתַעֲוִב, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, עוֹד זֹאת עֲכָשׁוּ
 כְּשֶׁבֶא רּוֹפֵא וְרוֹצֵה לְרַפֵּא אוֹתָךְ, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק
 הָאֲמִתִּי שֶׁבַדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ לְמוֹדִים גַּם
 לְהַחֲזִיר אוֹתָךְ בְּתִשׁוּבָה וּלְהֵאִיר בְּךָ אוֹרוֹת
 צַחְצֻחוֹת, אוֹרוֹת נִשְׁגָּבִים, וְהוּא יָכוֹל לִירֹד אֶל
 יְרִידָתְךָ וּנְפִילָתְךָ וְצַנּוּרְךָ הָרָע, אֵיפֹה שֶׁאַתָּה נִמְצָא
 שָׁם בְּחִשְׁכוֹתֶךָ וְקִטְנוּתֶךָ וּלְכַלּוֹכְךָ, דִּיקָא אֲזִי שׁוֹלַח
 אֵלֶיךָ שְׁלוּחִים שֶׁיִּדְבְּרוּ נִגְדוֹ כָּל דְּבַר אָסוּר, הֲלֹא
 תִּרְאֶה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר אֶת גִּדְּל מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים
 הָאֲמִתִּיִּם שֶׁבְּכֹל דּוֹר וָדוֹר, תִּלְמִידֵי רַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, אֲשֶׁר יְכוּלִים לְהָרִים
 וּלְהַגְבִּיֵּה אוֹתָךְ מִיְרִידָתְךָ וּנְפִילָתְךָ עַל־יְדֵי לְמוֹדֵיהֶם

הַנוֹרָאִים הַמוֹבָאִים בַּסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר מֵאִיר בְּשֶׁמֶשׁ בַּצְּהָרִים, וּבַתּוֹךְ עֲבִיּוֹת
וְגִשְׁמִיּוֹת וַחֲשָׁכוֹת גְּלוּתָךְ, הֵם מֵאִירִים גַּם לָךְ עֲצוֹת
נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת וְהַתְחַזְקוֹת אֲמִתִּית, אִיךָ לָצֵאת
מֵהַפֶּח הַנִּשְׁפָּר שֶׁנִּפְלְתָ לָשֵׁם, וְאַתָּה בַּעֲצָמְךָ יוֹדֵעַ
אֵילּוֹ טוֹבוֹת הֵיוּ לָךְ כְּכֹר עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים
הָאֵלּוּ, וְדִיָּקָא עֲכָשׁוּ בָּא הַיֵּצֵר הָרָע בְּהַתְלַבְּשׁוֹת
שְׁלוּחֵי, וּמַדְבָּרִים כָּל דְּבַר אֲסוּר שֶׁתִּתְרַחֵק מֵהַצְדִּיק
הָאֱמֵת רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
וּמִתְלַמִּידוֹ הַקְדוּשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וַיְמָה גַּם
שֶׁמֶתוֹךְ תְּלַמִּידוֹ גַּם-כֵּן נִתְּהוּתָה מַחְלֶקֶת גְּדוּלָּה,
עַד שֶׁאֵין אֶחָד יוֹדֵעַ הֵיכָן מַשֶּׁה שְׂרוּי וְהֵיכָן אֶהְרֹן
שְׂרוּי וְכו', כִּי אֶחָד מִדְּבַר עַל הַשָּׁנִי, עַד שֶׁקָּשָׁה
וְכִבֵּד לִידֵּעַ אֵת הָאֱמֵת מַה לַּעֲשׂוֹת וְאֵל מִי לַפְּנוֹת,
וּבְאֱמֵת, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עָלֶיךָ לְהַתְיַשֵּׁב בְּאֱמֵת,
מֵאַחֵר שְׁזָכָה אוֹתָךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּזִכְיוֹת חֲנָם,
שֶׁבָּאִים אֵלֶיךָ סְפָרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלֶּה הַמְּבִינִים אוֹתָךְ
וּמַדְבָּרִים אֵלֶיךָ, וּמַגְלִים לָךְ אֵת "יְפִי הַחַיִּים", וְאִיךָ
שֶׁאֵין שׁוֹם יָאוֹשׁ בַּעוֹלָם כָּלֵל, וְאִיךָ שֶׁגַּם אַתָּה
בַּתְּקָף לְכַלּוֹכְךָ וְזִהְמָתְךָ בַּפְּגָמֵי הַבְּרִית שְׁקוּץ, תַּעֲבוֹב
עֶרֶם וְנֶאֱוָף, גַּם אַתָּה יָכוֹל לָשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמֵאִירִים בְּךָ אוֹרוֹת כְּאֵלּוּ, שֶׁכָּל חַיִּיךָ

נְתַהפְּכִים לְגַמְרִי, מְדוּעַ תִּשְׁמַע לְאֵלוֹ הַמְדַּבְּרִים עַל
 סִפְרִים קְדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר מְבִינִים אוֹתָךְ וּמַחֲיִים
 אוֹתָךְ, וְאֲשֶׁר עַל יָדָם דִּיְקָא זְכִיתָ לְהִנָּדַע מִרַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, כִּי בְּלִי הַסִּפְרִים הֵהֵם
 בְּכָלֵל לֹא הָיִיתָ יוֹדֵעַ שֵׁישׁ רַבִּי כְּזֶה, רַבִּי רַחֲמָן כְּזֶה,
 רַבִּי נֹרָא וְנִפְלֵא כְּזֶה, וְעַכְשָׁיו אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ, אֶהוּבִי,
 בְּנִי הַיֶּקֶר, מְדוּעַ תִּצְיִית לְאֵלוֹ הַמְדַּבְּרִים וּמַפְטִפְטִים
 כָּל דְּבָר רַע עַל סִפְרִים קְדוּשִׁים אֵלֵינוּ?! וְאֶפְלוּ אֵלֹהִים
 שֶׁכָּבֶר נִתְקַרְבּוּ אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, רַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, עַל-יְדֵי הַסִּפְרִים הָאֵלֵינוּ,
 גַּם הֵם כָּבֶר עַכְשָׁיו פּוֹעֲרִים אֶת פִּיהֶם וּמִתְלוֹצְצִים
 בְּכָל מִינֵי לִיצְנוּת לְדַבֵּר עַל הַסִּפְרִים הַקְּדוּשִׁים,
 וְלִכְן רָאָה לְהִתְיַשֵּׁב עֲצָמָךְ בֵּינֶךָ לְבֵין קוֹנֶךָ אִיפֹה
 אֲתָה בְּזֶה הָעוֹלָם, מִי קֶרְבֶּךָ אֶל רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב,
 זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, וּמִי הָאִיר בְּךָ אֶת "יְפֵי הַחַיִּים",
 וְעַל-יְדֵי מִי זְכִיתָ לְהִתְוַדֵּעַ מִדְּבָרִים כָּל-כָּךְ יְפִים?!
 וְאִם יִהְיֶה לְךָ רַק קֶצֶת יְשׁוּבָה הַדַּעַת, תִּכְתֹּב-וּמִידָה
 תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל דְּמִיּוֹן שֶׁל הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁסֶּתֶם מְרַבֶּה
 בְּמַחֲלָקָת, כִּי מְאֹד מְאֹד שׁוֹנֵא אֶת רַבִּי נַחֲמָן
 מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, וְאֵינִי רוֹצֶה שְׁלֵמוּדוֹ
 הַטּוֹב יִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הַקִּים מַחֲלָקָת
 עֲצוּמָה עַל תִּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים הָעוֹסְקִים בְּמִסִּירוֹת

נֶפֶשׁ הָכִי גְדוּלָּה, לְגִלּוֹת וּלְפָרֶסֶם אֶת לְמוּדוֹ הַטּוֹב
בְּעוֹלָם, וּמִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ הֵם מוֹסְרִים אֶת נֶפֶשׁ
פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ לְצִאֵת לְרַחוּבוֹת לְהַפִּיץ אֶת דַּעַת
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, לְהוֹרֹת לָהֶם
אֶת הַדֶּרֶךְ אֵיךְ שְׂיִזְכּוּ גַם הֵם לְהִתְקַרֵּב אֶל הַנֶּחֱל
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, שֶׁהוּא אָמַר עַל עֲצָמוֹ: אֲנִי נִהְר
הַמְּטֵהר מִכָּל הַפְּתָמִים (חַי מוֹהֲר"ן, סִימָן שֶׁלֵב), שְׂיִכּוֹל
לְטַהֵר אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכָּל מִינֵי חַטָּאִים וְעוֹנוֹת
וּפְשָׁעִים, וְאֶפְלוּ מִי שְׁלֹכְלֶךְ וְזֵהֶם אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי
לְכֻלֻּכִּים וְזֵהֶם מוֹת, גַּם לוֹ יֵשׁ תִּקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן הַכֹּל.

עַל-כֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ,
רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמָצִים לְהַשָּׂאֵר אֲצֶל רַבִּי
נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאֲצֶל תַּלְמִידֵיו
הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְתַתְּמִיד בְּסִפְרֵים
הַקְּדוּשִׁים מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְאִזּוֹ יִפְתָּחוּ לָךְ חַיִּים
חֲדָשִׁים לְגַמְרִי, מָה שְׁלֹא תֵאָרֶת וְשַׁעֲרָת מִימֶיךָ,
וְתַתְּחִיל לְרֹאוֹת אֶת "יְפִי הַחַיִּים", כִּי הַסִּפְרִים
הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ מְאִירִים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ
יְתִבְרֶךְ, וְאֵיךְ שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל
עוֹלָם, אֶפְלוּ בְּמִקּוֹם שֶׁאֵתָּה נִמְצָא בְּשֹׂאֵל תַּחֲתִיּוֹת
וּמִתַּחֲתֵיו בְּבוֹר עֶמֶק וְכו', גַּם שָׁם נִמְצָא הַקְּדוּשׁ-

בְּרוּךְ-הוא, וגם מִשֵּׁם יְכוּלִים לַחֲזֹר בְּתִשְׁבּוּכָה שְׁלֵמָה
וְאַמְתִּית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שְּׁאֵדָם יוֹתֵר נִמְדָּה
וְהוּא חוֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, נַעֲשִׂים מִזֶּה שֶׁעֲשׂוּעִים
גְּדוּלִים לְמַעַלָּה, וְעַל-כֵּן רָאָה מֶה לְפָנֶיךָ, אֶהוּבִי בְּנִי
הַיָּקָר, מֶה וְלָמָּה לָךְ לִהְיוֹת כָּל-כָּךְ מַעֲקָם
בַּעֲקֻמְמִיּוֹת וְקִשְׁיוֹת וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלָמָּה לָךְ
לִהְיוֹת מְלֹא כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוא, שֶׁהוּא הַמַּחְיָה, הַמְּהִיָּה וְהַמְּקִיָּם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהוּא הַמְּרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתָיו, מִדּוּעַ
תַּצִּיֵּת לִיִּצֹר הָרַע וְכַת דְּלִיָּה וְהַרְשָׁעִים שֶׁהֵם שְׁלוּחָיו,
הַמַּעֲקָמִים אֶת לִבְךָ, וּמַדְבְּרִים כָּל מִינֵי שְׁקָרִים
וְהַבָּלִים עַל אֵלּוֹ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שְׂיִכּוּלִים
לְתַקֵּן גַּם אוֹתָךְ, וּלְהַאֲרִי בְךָ אֶת "יְפִי הַחַיִּים"; בְּנִי,
בְּנִי, תִּקַּח אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיָּטֵב הַיָּטֵב אֶל תּוֹךְ
לִבְךָ, וְאֵז אֲפֹלוּ שְׁאַתָּה הַכִּי גְרוּעַ בַּעוֹלָם, תִּרְאֶה
שֵׁשׁ לָךְ תִּקְנָה לְתַקֵּן הַכֹּל, אִם תַּצִּיֵּת לִי הַיָּטֵב
בְּדַבּוּרִים אֵלּוֹ, אֲזִי תִרְאֶה אֵיךְ שְׁכָל הַחַיִּים שְׁלָךְ
יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי, וְתִתְחִיל לִרְאוֹת אֶת "יְפִי הַחַיִּים",
וְתִהְיֶה כָּל-כָּךְ דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְךָ
אֲחִיזָה וּמַחְשָׁבָה שֶׁל הָאִי עֲלֵמָא כָּלָל, כִּי תִמִּיד
תִּיחַד יַחֲוּדִים קְדוּשִׁים, יַחֲוּדִים עֲלִיוָנִים, וְיִמְשֹׁךְ
עָלֶיךָ אוֹר, זִיז וְחִיּוֹת שְׂכִינָת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵךְ

שֶׁעָכְשׁוֹ נִדְמָה לָךְ כָּל אֱלוֹ הַדְּבוּרִים כְּדַמְיוֹנוֹת, אָבֵל
 אִם לֹא תִטָּעָה אֶת עֲצָמְךָ וְתַחֲזִיק מֵעֵמֶד, וְתִהְיֶה
 מִקֶּרֶב אֶל רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְאֵל
 תִּלְמִידָיו הַיְקָרִים שְׁבָכֵל דּוֹר וָדוֹר, הַמְּגִלִּים אֶת
 לְמוּדוֹ, אֲזִי גַם אֶתָּה תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לָזֶה, וַיֵּאִיר עָלֶיךָ
 "יְפִי הַחַיִּים" וְתִרְאֶה אֶת עֶרְךָ הַחַיִּים, וּמָה יְכוּלִים
 לַזְכּוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם, כִּי כָּל זְמַן שְׂאֵדָם חַי בָּזֶה
 הָעוֹלָם, הוּא יְכוּל לְתַקֵּן לֹא רַק אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֵא אֶת
 כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְעַל־כֵּן עָשָׂה זֹאת, בְּנִי, וְתַתְּחִיל
 עִם עֲצָמְךָ — לְתַקֵּן אֶת מַדּוּתֶיךָ, וְתִהְיֶה מִקֶּרֶב אֶל
 רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, וְתִלְמִידָיו
 הַקְּדוֹשִׁים שְׁבָכֵל דּוֹר וָדוֹר, וְתַתְּמִיד בְּסִפְרֵיהֶם אֲשֶׁר
 הֵם מְלֵאִים עֲצוֹת נִרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה גַם
 בָּךְ יֵאִיר "יְפִי הַחַיִּים".

ד.

אֱהוּבִי, בְּנִי הַיְקָר! רְאֵה לְצֵאת מִכָּל הַדַּמְיוֹנוֹת
 שֶׁנִּדְבְּקוּ בָּךְ, כְּאֵלוֹ אָבֵד מְנוּס וְתִקְּנָה מִמֶּךָ, וּכְאֵלוֹ
 כָּל הַחַיִּים חֲשׂוֹכִים לְפָנֶיךָ, הֵן אֵמֶת שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ
 שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוֹת,
 קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, עִם כָּל זֹאת אֵין זֶה עֲצָה

לפל כל-כף בדעתו, עד כְּדִי שְׁתַּתְּיֵאשׁ לְגַמְרִי, וְתֹאמַר לַעֲצֻמָּה: "מֵר וְחֶשֶׁךְ לִי, אֲבֵד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנִּי, אֲנִי מֵאֲכֹזֵב, אֲנִי מֵיֹאשׁ, אֲנִי הוֹלֵךְ לְהִתְאַבֵּד, אֵין לִי מָה לְחַיּוֹת, כָּל אֶחָד שׁוֹנֵא אוֹתִי, כָּל אֶחָד מִשְׁפִּיל אוֹתִי, כָּל אֶחָד אֵינוֹ אוֹהֵב אוֹתִי, כָּל אֶחָד מִסֵּתֶפֶל עָלַי בְּצוּרָה לֹא יָפָה", תִּדְעַ, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שְׁכָל אֵלֹו הֵם דְּמִיוֹנוֹת שְׁנִכְנְסוּ בְּמַחֲךָ הַחוּלָה, כִּי בְּאַמֶּת מִי שְׁחוּטָא, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, בְּפֶרֶט בְּפָגַם הֶבְרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, נִדְהָ, זְנוּת, וְכָל מֵינֵי תוֹעֲבוֹת רָעוֹת שֶׁל פָּגַם הֶבְרִית, שְׁקוּץ, תַּעֲוִב, עֶרֶם, זְהוּם, גֵּאוּף וְכוּ', רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְגַּם מִחוּ לְגַמְרִי, כִּי כְּשֶׁאֲדָם פָּגוּם בְּפָגַם הֶבְרִית, בְּאִיזוֹ בְּחִינָה שָׁרָק לֹא תִהְיֶה, כָּכֵר מִתְקַלְקֵלִים לוֹ כְּלֵי הַמַּחֲזִין שֶׁלוֹ, וְאֵינוֹ זוֹכֵה לְאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, כִּי אֲמוּנָה תְלוּיָה רַק בְּשִׁלְמוֹת תִּקּוּן הֶבְרִית, וּמִי יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר שְׁאוּחֵז בְּשִׁלְמוֹת תִּקּוּן הֶבְרִית? ! כִּי אֵין צָדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֶתָּה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, שְׁאֶתָּה בְּעֻצְמָךְ יוֹדֵעַ אֵיךְ אֶתָּה נִרְאָה וּבְאִיזָה מַעֲמָד וּמַצָּב אֶתָּה נִמְצָא, וְלִכֵּן אֵין זֶה פֶּלֶא, שְׁכָל-כָּף חֶשֶׁךְ לָךְ, וְנִדְמָה לָךְ כָּל מֵינֵי דְמִיוֹנוֹת הָאֵלֹו, וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר ! אִם אֶתָּה רוֹצֶה

לצאת מהחֶשֶׁךְ שֶׁנִּפְלְתָה אֵלָיו, וְאַתָּה רוֹצֶה לְזַכּוֹת
 לַחֲזוֹר בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהִתְחִיל
 לִרְאוֹת וּלְהִסְתַּכֵּל בִּ"יפֵי הַחַיִּים", עֲלֶיךָ לְמַסֵּר אֶת
 נַפְשְׁךָ וּלְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיקִים הָאֱמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹר
 הַזֶּה, כִּי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שׁוֹלַח לָנוּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא צַדִּיקִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, אֲשֶׁר הֵם
 דְּבוּקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וְזָכוּ לְהִגִּיעַ
 לְמַדְרָגוֹת הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת בְּתַכְלִית הַמַּדְרָגָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, עַד שֶׁכָּל מַחֵם וּמַחֲשַׁבְתָּם וְכָל מַהוּתָם,
 דְּבוּקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּחַי הַחַיִּים, וְעַל יָדָם דִּיקָא
 תִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְהֵאִיר עַל נַפְשְׁךָ עֲרֻבוֹת, יְדִידוֹת, זִיו,
 שְׂכִינַת עֶזוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הָאֱמֵתִיִּים הֵם
 צְנוּרוֹת לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-
 כֵּן אִם אַתָּה כָּכָר נִמְצָא בְּמָקוֹם מְזוּהָם וּמְלַכְלֵךְ בְּזֶה,
 וְאַתָּה כָּל-כּוֹף מְלֵא דְמִיּוֹנוֹת, וְנִכְנָסְתָּ בַּעֲצָמָךְ, וְאַתָּה
 מִנּוּחַ בִּיאֻשׁ גָּמוֹר, עַד שֶׁאֵין לְךָ שׁוּם מַרְאֵה מְקוֹם
 שֶׁל אֹר, וְהַחַיִּים חֲשׂוּכִים לְךָ מְאֹד מְאֹד, רָאָה
 אֱהוֹבִי, בְּנִי, לְצִיַּת לִי, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקָרֵב אֶל
 הַצַּדִּיקִים הָאֱמֵתִיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְתִכְנִס אֶת עַצְמְךָ
 בְּתוֹךְ סִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים שֶׁזָּכוּ לַחֲבֹר, וְתִתְמַיֵּד
 בָּהֶם, וְאִז תִּרְאֶה שְׁגָם לְךָ יֵשׁ עֲדִין תִּקְוָה לְתַקֵּן
 הַכֹּל, וְכָל הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהַדְמִיוֹנוֹת הַנּוֹכְרִים לְעִיל

שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהּ, כָּאֵלּוּ כָּל אֶחָד שׁוֹנֵא אוֹתָהּ, וְאֵינּוּ רוֹצֶה אוֹתָהּ, וְאֵתָהּ לֹא שָׁוֶה לְשׁוֹם דָּבָר וְכִדּוּמָה וְכו', הַכֹּל בָּא מִחֲמַת עֲוֹנוֹתֶיךָ הַמְרֻבִּים, וּבִאֲמַת אֵין זֶה כָּךְ, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעֲדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכֹל בֶּר יִשְׂרָאֵל אֲצִלּוֹ כִּבֵּן יַחֲיד, וְכֹל אֶחָד יָכוֹל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי גָדֹל כַּח הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכֹל דּוֹר וָדוֹר, הַמְאִירִים בּוֹ הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת, וְתִכְיָ-וּמִיד כְּשִׁיתְּוֹדְעוּ לָךְ דְּבָרִים אֵלּוּ, אֲזִי תִתְחִיל לִרְאוֹת אֶת "יְפֵי-הַחַיִּים", הַעֲקָר אֵל תִּהְיֶה בְּטָלוֹ, רַק תִּרְאֶה לְקַחַת אֶת עֲצֻמָּה בְיָדֶיךָ, וְתִקְנִים בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת מֶה שֶׁכְּתוּב בַּסֵּפֶר הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְתִדַּע שֶׁכֹּל הַדְּבָרִים נֶאֱמָרוּ גַם עֲלֶיךָ, כִּי עַל-פִּי-רַב כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּעֵמֶק הָרַע וְהַחֲשָׁךְ, נִדְמָה לוֹ כָּאֵלּוּ כָּל הַסִּפְרִים הַקְדוּשִׁים אֵינָם מְדַבְּרִים אֵלָיו, כָּאֵלּוּ הַסִּפְרִים הֵם מִמֶּנּוּ וּלְמַעַלָּה, וְכָאֵלּוּ אֵלָיו כְּכֹר לֹא מְדַבְּרִים, כִּי הוּא נֹפֵל כָּל-כָּךְ בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵבֵד מְנוּס וְתִקְנָה מִמֶּנּוּ לְגִמְרִי, וּבִאֲמַת הַכֹּל הֵבֵל וְרַעוֹת רוּחַ, שֶׁכֹּל זֶה עֲצַת הַיִּצָּר, שֶׁהֵקִים שְׁלוּחָיו לַחֲלֹק עַל הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כְּדִי לְהַעֲלִים וּלְכַסּוֹת וּלְהַסְתִּיר אֶת אוֹרָם הַגָּדוֹל הַטְּמוּן בַּסִּפְרֵיהֶם הַנּוֹרָאִים וְהַנִּפְלְאִים, שֶׁיְכוּלִים לְקַרֵּב אֶת

כָּל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלוֹלִי זֹאת שְׁהִיו
 חוֹלָקִים עֲלֵיהֶם וְעַל סִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים,
 הָיוּ כְּכֹר מִזְמַן יְכוּלִים לְהַגְאֵל, כִּי הַצְדִּיקִים
 הַקְדוּשִׁים שְׂבָכָל דּוֹר וָדוֹר מְגַלִּים אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתָו
 יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוֹי נּוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וּמְגַלִּים חֲדוּשִׁים
 נּוֹרָאִים וְנִפְלָאִים עַד מְאֹד, עַד שְׁעַל-יָדֵי הַהִשְׁגוֹת
 אֱלֻקוֹת שֶׁהֵם מְגַלִּים וּמְפַרְסְמִים, יְכוּל אֶפְלוֹ הֶרְחֹק
 בְּתַכְלִית הֶרְחֹק וְהַמְּזֹהָם בְּתַכְלִית הַזֵּהוּם, גַּם-כֵּן
 לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וְלִכֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, בְּנִי
 הַיָּקָר, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים בְּעוֹלָם לִהְיוֹת
 מְקַרֵּב אֶל הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שְׂבִדּוֹר הַזֶּה, וְתִתְמִיד
 בְּסִפְרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים, הַמְּלֵאִים עֲצוֹת
 נּוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת,
 נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו אֱלֻקוֹתָו יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ גַם אַתָּה
 תִּזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת "יְפֵי הַחַיִּים", וְגַם עֲלֶיךָ תִּמְשֹׁךְ
 נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָו יִתְבָּרֵךְ, וְתִצָּא
 מִכָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת שְׂבִעוֹלָם, וְלֹא תִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם
 בְּרִיָּה שְׂבִעוֹלָם, כִּי מֵרֵב הַחַיּוֹת וְהַדְּבָקוֹת שֶׁהֵם
 הַאִירוּ גַם בָּךְ, לֹא תִצְטָרֵךְ לְזוּלָתָךְ כָּלֵל, וְאִזּוּ לֹא
 תִהְיֶינָה לָךְ בְּעִיּוֹת כָּלֵל, כִּי כָּל הַבְּעִיּוֹת שֵׁשׁ לְאָדָם
 הֵן רַק כְּשֶׁנִּצְרָךְ לְבְרִיּוֹת, שֶׁתִּמִּיד חִפֵּץ שִׁיחֲזִיקוּ
 מִמֶּנּוּ, וַיַּעֲשׂוּ מִמֶּנּוּ עֵסֶק, וּכְשֶׁאִינוֹ מְקַבֵּל אֶת זֶה, אִזּוּ

מִשְׁתַּגֵּעַ, וְנִעְשָׂה מְאֻכָּזֵב וְנוֹפֵל בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת,
וְעַל-פִּי-רֹב מִי שֶׁחָטָא וּפָגַם בַּפָּגָם הַבְּרִית, הוּא
צָרִיךְ תָּמִיד תְּשׁוּמַת לֵב, שִׁיחֲזִיקוּ מִמֶּנּוּ, וְאִם לֹא
מִחֲזִיקִים מִמֶּנּוּ, אֲזִי מִשְׁתַּגֵּעַ לְגַמְרִי, אֲבָל מִי שְׁזוֹכָה
לְהִתְקָרֵב אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, וְהֵם
מִמְּשִׁיכִים עָלָיו אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוֹי נֹרָא וְנִפְלָא
מְאֹד, הֵם כָּבֹד אֵינָם צָרִיכִים שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבַּעוֹלָם,
רַק אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ, כִּי זֻכִּים לְהַפְלִיל
בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְנִעְשִׂים מִשְׁפִּיעִים וְלֹא
מִקְבָּלִים, שְׁזֶה עֵקֶר "יְפֵי הַחַיִּים", שְׂאִין הָאָדָם
צָרִיךְ טוֹבוֹת מְזוּלָתוֹ, אֲלֵא הוּא מִמְּשִׁיךְ טוֹבוֹת
לְאַחֵרִים, אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ לַמְּדֻרְגּוֹת הָאֵלּוּ
— לְרֹאוֹת מְכַל דָּבָר רַק אֶת "יְפֵי הַחַיִּים", שֶׁהוּא
אֲמִתֵּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאֵז יִזְכֶּה לְהִיּוֹת מְשֻׁפָּע
שֶׁפַע וּבִרְכָּה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל.

תָּם וְנִשְׁלָם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קונטרס

פך החיים

יגלה נוראות נפלאות שעל האדם לקבל את החיים כמו שהם,
ועל־ידי־זה יזכה לעבר את זה העולם בנקל ובטוב ובנעימים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקסדים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוציא קדישא עלאה, אדונינו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ
לְקַבֵּל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּשִׁמְחָה
עֲצוּמָה, וְלִידַע שֶׁכֵּן הֵם הַחַיִּים, כֵּן
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵיג אֶת הָעוֹלָם,
וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לוֹ לִהְיוֹת בְּעֲצָבוֹת
וּבְמַרְירוֹת, כִּי כֵן הֵם הַחַיִּים, וְכֵן
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹהֵג עִם כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, וּמִי שֶׁמְקַבֵּל יְדִיעָה זוֹ, הוּא חַי
חַיִּים אֱמֶתִיִּים וְנִצְחִיִּים.

(אָמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקְצַד)

קוֹנְטֵרס

כָּף הַחַיִּים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי חַיֵּי הָאָדָם
מְלֵאִים נְסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְעָקֹר הַצִּלְחַת הָאָדָם
בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לְקַבֵּל אֶת הַחַיִּים כְּמוֹ שֶׁהֵם,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם, כִּי כָּל
אֱלוֹ שְׂאִינָם רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת מְצִיאוֹת הַחַיִּים, אֲלֹא
חוֹשְׁבִים שְׂיֻכְלוּ לְהַשְׁתַּחֲרֹר מִהָעֵל הַמָּטָל עֲלֵיהֶם,
דִּיקָא הֵם סוֹבְלִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה מְרִירוֹת וְצָרוֹת
וְיִסּוּרִים, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂיֻכְלוּ לְהִתְפּוֹצֵץ
מֵרֵב צֶעַר וְיִסּוּרִים, וְיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂמַת־אֲבָדִים מֵרֵב
צֶעַר וְיִסּוּרִים, מִחֲמַת שְׂרֻאִים שְׂאִין הוֹלֵךְ לָהֶם כְּמוֹ
שָׂרָצוּ; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַבֵּל אֶת
כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ בְּשִׂמְחָה, וְתִדַּע שְׂאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת

בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמִהוּיָּה
 וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי,
 מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקִּיתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֹא הַכֹּל
 בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וּכְפִי שְׂתַכְנִים בְּדַעְתָּךְ
 יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אִזּוּ יִהְיֶה לְךָ בְּנִקְלָל לְקַבֵּל כָּל הַבָּא
 עָלֶיךָ; וְעַל-כֵּן רָאָה לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁךְ מֵאֵד מֵאֵד עַל
 נִקְדַּת גְּלוּי הָאֱלֻקוֹת, הִינֵנו שְׂתַקְבֵּל עַל עֲצָמְךָ גְּלוּי
 אֲמַתָּה מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתַכְנִים אֶת עֲצָמְךָ הַיֵּטֵב
 הַיֵּטֵב בְּתוֹךְ הַגְּלוּי הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ
 כָּלֵל, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ כָּלֵל,
 אֲלֹא בְּרִצּוֹן הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְאִזּוּ דִּיקָא עַל-יְדֵי-זֶה
 תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּקִלּוֹת. וּבְזֶה תִּלּוּי כָּל
 עֵקֶר הַצִּלְחַת הָאָדָם, כִּי בְּאֲמַת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמִהוּיָּה
 וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה; וּכְכֹל שְׂאָדָם מַכְנִים
 בְּדַעְתּוֹ יוֹתֵר יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, כְּמוֹ-כֵן הוּא זוֹכֶה יוֹתֵר
 לְגְלוּיִים נוֹרָאִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; וְעַל-כֵּן רָאָה,
 אֶהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר, לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עֲצָמְךָ כְּרָגַע,
 רַק תַּכְנִים בְּעֲצָמְךָ תָּמִיד אֲמַתָּה מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְתָמִיד תִּחְשָׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁהַכֹּל הוּא
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תוּכַל לַעֲבֹר אֶת

הָעוֹלָם הַזֶּה בְּנֶקֶל, וּבְלִי זֶה יִהְיֶה לְךָ הַחַיִּים מָרִים
מִמֶּנּוּ.

וְצָרֶיךָ שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי, שְׂאִין זֶה קֵל לְהַגִּיעַ
אֶל מַדְרָגָה זוֹ, לְחַשֵּׁב תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מְנַסִּים
אֶת הָאָדָם בְּכָל מִינֵי גִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, לְרֹאוֹת
אֶל מִי יִפְנֶה בָּעֵת צָרָה, וְלִכְן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, לְהִתְיָשֵׁב אַחַת וּלְתָמִיד, אֲשֶׁר לֹא בָּאֵת לְזֶה
הָעוֹלָם לְהִשָּׂאֵר בּוֹ, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא עוֹלָם
עוֹבֵר, הֵנָּה אֵתָּה כָּאֵן וְעוֹד מַעֲט תֵּצֵא מִכָּאֵן, וְאֵינְךָ
יודֵעַ מָתִי, שְׂמָא הַיּוֹם שְׂמָא מָחָר, יָכוֹל לִהְיוֹת
שְׂבוּעַ יָכוֹל לִהְיוֹת שְׂבוּעִים, יִתְכַּן חֲדָשׁ וְיִתְכַּן שְׁנָה,
וְעַל־כֵּן אִם אֵתָּה רוֹצֶה לְחִיוֹת חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים
נִצְחִיִּים, תִּקְבַּל אֶת הַחַיִּים כְּמוֹ שֶׁהֵם, וְתִדַּע שֶׁ"בְּךָ
הֵם הַחַיִּים", וּבִידִיעוֹת אֱלֹהִים תֻּכַּל לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים
בְּנֶקֶל, כִּי כָּפִי שְׂאָדָם מִבִּטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרֵי אֵל
הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְיודֵעַ וְעַד אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, וְדוֹמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְלָכֵשׁ בְּתוֹךְ
הָעוֹלָם, כְּפִי שְׂמִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בִּידִיעוֹת אֱלֹהִים, כֵּן
מִשְׁתַּנִּים לוֹ כָּל הַחַיִּים לְגִמְרֵי; וְעַל־כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, רָאָה רַק לְהִכְנִיס בְּעֲצָמְךָ יִדִיעוֹת אֱלֹהִים, שְׂאִין

בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיָה זֶה
 בְּהִשְׁגָּחָה פְּרִטִּית, וְאִי שֶׁמֶר לָךְ מְאֹד, וְאַתָּה שְׂבוּר
 כָּל־כֶּךָ, מְדוּעַ עוֹבְרִים עָלָיָה מִשְׁבָּרִים כָּאֵלוּ, עִם כָּל
 זֹאת רְאֵה לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּה
 לְדַבֵּר רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עִם לְבָבָה, וְדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה תוּכַל לַעֲבֹר אֶת
 זֶה הָעוֹלָם בְּנִקְלָה, כִּי "בְּךָ הַחַיִּים" — לְדַבֵּק אֶת
 עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְתָמִיד רַק לִחְשֹׁב מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַקֵּשׁ הִרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל מֶה שֶׁצָּרִיךְ,
 וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּסְיֹר מִמֶּךָ אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲפוּבִים
 וְהַהֲעֲלָמוֹת וְהַהֲסָתָרוֹת, וְתִרְגִּישׁ חַיִּים תְּדַשִּׁים
 בְּחַיִּיךָ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל,
 וּמִקְבֵּל אֶת הַדְּבָרִים כִּמוֹ שֶׁהֵם, וְאֵז יַעֲבֹר אֶת זֶה
 הָעוֹלָם בְּנִקְלָה.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדְעַ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי חַיֵּי הָאָדָם
 בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֵאִים פְּלָאוֹת, כִּי הֵנָּה יֵשׁ לְאָדָם
 בְּחַיָּיו יְרִידוֹת כָּאֵלוֹ אֲשֶׁר לֹא חָשַׁב עָלֵיהֶן, וְעוֹבְרִים
 עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, צָרוֹת וּמִכְאוּבִים, וּבְכָל יוֹם
 צָצִים לוֹ מְנִיעוֹת וּבִלְבוּלִים וְיִסּוּרִים וְעֲגָמַת גִּפְשׁ

חֲדָשִׁים, וְהוּא אוֹבֵד עֲצוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת מֵרֵב צְרוּתָיו שֶׁמִּסְבֵּב בָּהֶן, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי נִבְרָאתָ בַעֲבוּר אֵיזוֹ תְּכָלִית, וּבִנְדָאֵי אֵין הָעוֹלָם הַפֶּקֶר, וְאַף שְׁאַתָּה רוֹאֶה שֶׁהֵנָּךְ סוֹבֵל יְסוּרִים מְרִים וְקָשִׁים עַד מָאֵד, וְכִמְעַט שְׁאַתָּה מִשְׁתַּנֵּעַ מֵרֵב צֶעַר וּמִכְאוּבִים וְיְסוּרִים, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת כִּי אֵין הָעוֹלָם הַפֶּקֶר, וּבִנְדָאֵי יֵשׁ בָּזָה בִּנְנָה עֲמָקָה, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחַיָּה וּמִחַיָּה וּמִקְלִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהַכֵּל לְכָל אֹרֶךְ אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאַף מַה שְׁאַנְחֵנוּ רוּאִים, זֶה רַק הָאֶרֶץ דִּהְאֶרֶה מִהָאֹרֶךְ אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, בְּסוֹד (תְּהִלִּים לו, י): "כִּי עֲמָךְ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרֶךְ נִרְאָה אֹרֶךְ", שֶׁהוּא אֹרֶךְ הַנִּרְאָה מִתּוֹךְ הָאֹרֶךְ שֶׁנִּקְרָא רַק הָאֶרֶץ דִּהְאֶרֶה. וְזֶה כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ וְיִגִּיעֵתֵנוּ וְטִרְחָתֵנוּ בַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּבִקְיוֹם הַמִּצְוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁאַנּוּ מְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְפַּלְלִים וּמִתְחַנְּנִים וּמִבְקָשִׁים שֶׁיִּפְקַח לָנוּ אֶת עֵינֵינוּ לִרְאוֹת אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מִתּוֹךְ הַחֲשֵׁךְ וְהַצְרוֹת וְהַבְּלוּלִים, וְלִהְשִׁיג אֶת הָאֹרֶךְ אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. וּבְאֲמִתּוֹת רַק זֶה הַתְּכָלִית בָּזָה הָעוֹלָם — לִהְשִׁיג אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל זֶה אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִהְשִׁיב וּלְבַקֵּשׁ — אַחֵר אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ

יתברך, לראות ולהרגיש הארה מאין סוף ברוך
 הוא. ובנדאי זו מדרגה גדולה מאד מאד, שאדם
 ירגיש איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, והוא
 בטל ומבטל, ונמצא בתוך האור, כי להשיג השגה
 זו, צריכים לעבר על האדם כל מיני ירידות
 ונפילות והשלכות וטִרְדוֹת מְטִרְדוֹת שונות, וסובל
 יסורי תפת, עד שכמעט יוצא מדעתו מרב צרות
 ויסורים; אך באמת עקר עבודת הצדיקים להתדיר
 במקריהם, שידעו שאסור להתנאש במצבים
 הקשים ביותר בעולם, ותמיד להרגיל את עצמם
 לברח רק אליו יתברך, ולהמשיך על עצמם אור
 האין סוף ברוך הוא, "באורך נראה אור" —
 מהאור בעצמו נראה עוד אור, וכך עד אין סוף
 לעלות מעלה מעלה מדרגה לדרגה. ועל ידי
 שמאיר על עצמו אור האין סוף ברוך הוא,
 על ידי זה ממלא יתבטלו ממנו כל הצרות
 והיסורים, המרירות והמכאובים, הכלבולים
 והמגיעות הטורדות אותו; כי באמת כל אלו
 המגיעות והצרות והיסורים שעוברים על האדם,
 הם רק כדי למרק ולברר ולזכך את גופו הנגס, כדי
 שיזכה להיות כלי להמשיך על עצמו אור האין
 סוף ברוך הוא, אך לא כל אחד זוכה להגיע לזה,

כּי רב בְּנֵי הָעוֹלָם בְּשָׁעָה שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם צְרוּת וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים קָשִׁים וּמָרִים, אֲזִי מִתְחִילִים לְהִתְרַעַם כָּל־פִּי מַעֲלָה, וּמוֹצִיָאִים מִפִּיהֶם דְּבוּרִים נִגְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, עַד שֶׁזֶּה בְּעֶצְמוֹ הוֹרֵם אוֹתָם לְגַמְרִי, וְנִעְלָם וְנִסְתָּר מֵהֶם הָאוֹר בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁהֵם כָּל-כָּף מֵיֵאֲשִׁים בְּחִיָּהֶם, שְׂאִינָם רוֹאִים שׁוֹם עֹצָה אַחֲרֵת רַק הִתְאַבְּדוּת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, אוֹ יֵשׁ כָּאֵלּוּ שְׂיוֹצָאִים לְתַרְבּוּת רָעָה, וְכוֹפְרִים בְּעֵקֶר, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מִמְּשִׁיכִים עַל עֶצְמָם בְּיוֹתֵר אֶת הַגִּיהֵנוּם שֶׁל זֶה הָעוֹלָם; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לִהְיוֹת בְּטָלָן, אֲלָא תִדְעַ כִּי "כָּף הֵם הַחַיִּים" כְּמוֹ שְׂאִתָּה רוֹאָה, וּבִתְקַף הַצְּרוּת וְהַיִּסּוּרִים וְהַמְרִירוֹת שֶׁלָּךְ, שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ מִשְׁבָּרִים וְגָלִים מְכֹל הַצְּדָדִים, הַכֹּל כְּדֵי לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ אֶת גּוֹפֶךָ הַמְּגֻשָּׁם, שֶׁתִּזְכֶּה לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה כָּלִי לְאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִם רַק תִּתְחַזֵּק מֵעַמָּד, וְלֹא תִתְיַאֲשׁ וְלֹא תִפֹּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, אֲלָא תִרְגִּיל אֶת עֶצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי תִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֹּל יִשְׁתַּנֶּה, וְיִתְחִיל לְהֵאִיר לְךָ אוֹר בְּאוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת אַחֲרֵת.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְחַזֵּק אֶת

עצמך בכל מה שעובר עליך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך בשום פנים ואופן, ומכל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך בתוך ביתך ומבחוץ — הכל תהפך להשגחה, לידע שהקדוש-ברוך-הוא בעצמו משגיח עליך ושומר עליך. ואז אם תקבל באמת ידיעות אלו ולא תהיה בטלן, ותדע ש"כף הם החיים", אזי תהיה נעשה כלי להמשכת זיו האור אין סוף ברוך הוא, ואם חס ושלום, לא תרצה לקבל ידיעות אלו, אז יהיה לך קשה יותר; ועל-כן אבקש אותך מאוד מאוד, אהובי, בני היקר, לבטל את עצמך לגמרי אל האור אין סוף ברוך הוא, ותדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, ואף שונדמה לך, שאין מי ששומע אותך, אתה הרגל את עצמך לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, וסוף כל סוף תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, ויתבטלו ממך כל המריבות, ותבוא לך ישועה גדולה מן השמים, ותעשה כלי להמשכת אור זיו חי החיים.

ג.

בני! עליך לדעת, כי חיי האדם בזה העולם

נְתוּנִים בְּסִפְנָה גְדוֹלָה, כִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עוֹבֵר עַל
 הָאָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קִטְנוֹת
 וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת, וְהוּא יָכוֹל לֵאבֹד אֶת עוֹלָמוֹ כְּרָגַע,
 כִּי עֵקֶר הַחַיִּים הוּא רַק הַשְּׂגָת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
 הֵינּוּ שִׁירָגִיל אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד לְחֹשֶׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
 וְאֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לִכְל אֱלֻקוֹת
 גָּמוּר הוּא, וַיִּכְנִס מִחֲשַׁבְתּוֹ הַיָּטִב בְּדָבָר זֶה, אֲשֶׁר
 עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַחַיִּים נִצְחִיִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַבֶּא
 וְשֶׁשְׁעוֹעֵיו וְתַעֲנוּגָיו שֶׁהֵם בְּלִי גָבוּל. וְתִכְף-וּמִיד
 כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ הַשְּׂגוֹת אֱלוֹ, אֲזִי נִדְבֵּק בְּחֵי
 הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. אָבֵל עֲלִיד לְדַעַת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר
 לְזַכּוֹת לְכָךְ עִם יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ אֵין
 סוֹף וּבְלִי גָבוּל, וְאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַשִּׁיג דָּבָר שֶׁהוּא
 בְּלִתִּי גָבוּל, אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם בַּעֲצָמוֹ מְבַטֵּל אֶת יִשׁוֹתוֹ
 לְגִמְרִי, וְנִעֲשֶׂה בְטֵל וּמְבַטֵּל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ כְּחֶרֶס
 הַנִּשְׁפָּר, וְזוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁפָלוּת וְעֲנוּהָ אֱמֵתִית,
 שָׂאֻז הוּא נַעֲשֶׂה גַם-כֵּן בְּסוֹד 'אֵין', שֶׁהוּא בְּלִתִּי
 גָבוּל, וְאֵז יָכוֹל לְקַבֵּל תַּעֲנוּג עוֹלָם הַבֶּא שֶׁהוּא
 בְּלִתִּי גָבוּל. וְלְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ לְעֲנוּהָ וּלְשְׁפָלוּת
 וּלְבִטּוּל אֱמֵתִי אֵי אֶפְשָׁר, אֶלָּא כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה
 שְׁעוֹבֵר, עַד שֶׁנִּשְׁפָּר לְגִמְרִי. וְרַב בְּנֵי-אָדָם תִּכְף-
 וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם אֵיזָה מִשְׁבֵּר בְּחַיִּים, אֲזִי מִיד

מתיאשים לגמרי, כי חושבים שאין צריכים אותם, ועל-כן הם עוזבים את עצמם לגמרי, ולא דעת ושכל להם, ש"כף החיים", והקדוש-ברוך-הוא רוצה להיטיב לבריותיו, וחפץ להטעים לכל אחד ואחד מהתענוג הנפלא הזה, שיהיה האדם בטל ומבטל בחי החיים, באין סוף ברוך הוא. אך כל זמן שאדם נמצא בגוף הגשמי והחמרי, אי אפשר לו להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך, ועל-כן פגעי ומקרי הזמן שוברים אותו בתכלית השבירה, עד שנעשה כלא ממש, ואז אם יש לו שכל, יודע ש"כף החיים" שיהפך ממנו יתברך רק לטובתו, וכל מה שעובר עליו מבית ומבחוץ ברוחניות ובגשמיות — הכל לשפר ולבטל ולהכניע את ישותו וחמרו הגשמי, כשמתבונן בזה היטב היטב, אזי נעשה כלי להמשכת האין סוף ברוך הוא, וזוהי להתענג בזיו שכינת עזו יתברך, לא-כן מי שאינו מקבל ידיעות אלו ש"כף החיים" החיים, אז בורח ממנו יתברך, ותכף-ומיד כשרק עובר עליו איזה משבר בחיים, הוא בורח ממנו יתברך לגמרי, ואז מתחילות לעבר עליו צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, רחמנא לישזבן; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לא להיות בטלן, אלא

הַחֲזֹק מֵעֲמִד מִכָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְשׁוֹם דָּבָר
 בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, אֲלֹא תִדַּע, שְׁכָל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין בְּלִעְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ
 מִחַיָּה וּמֵהוּיָה וּמִקֵּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוֹמָם,
 צוֹמָת, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כְּסוּי לֹאֲלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל
 הַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת, הַחֲרוּפִין וְהַגְדוּפִין וְהַעֲלָבוֹנוֹת
 שְׁאַתָּה סוֹבֵל בְּבֵיתְךָ וּבְחוּץ, הַכֹּל כְּדִי לִשְׁבֹּר אֶת
 יִשׁוּתְךָ וְחֻמְרְךָ, כְּדִי שְׁתַּהֲיָה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל בּוֹ
 הָאוֹר אֵין סוּף. וּכְשֶׁתִּתְּבֹנֵן בְּזֶה הַיִּטֵּב, וְתִכְנִיִּס
 בְּעֲצָמְךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהִים, אֲזִי דִיקָא תוּכַל לַעֲבֹר עַל פְּגָעֵי
 וּמִקְרֵי הַזְּמַן, וְתִזְכֶּה לְהַכְלִיל בְּחַיִּים הַחַיִּים, בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ לִידִיעוֹת אֱלֹהִים,
 וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ד.

צָרִיךְ שְׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁבֻזָּה הָעוֹלָם
 צָרִיכִים בְּכָל יוֹם חֲזוֹק אַחֵר, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים כְּאֵלֹהִים, עַד שְׁכֻמְעַט מִתְּפוּצִין
 מֵרַב צָעַר וְיְסוּרִים, הֵן מִבֵּיתוֹ וְהֵן מִבְּחוּץ, הֵן
 מֵעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאַחֲרֵים, עַד שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ אֶל מִי לְפָנוֹת.

וּבְאַמֶּת אֵין אֵל מִי לַפְּנוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵין לְאָדָם
חֵבֶר טוֹב רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בַּעֲצָמוֹ, כִּי
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּחֹמֶר גַּס שֶׁהוּא
גּוּפוֹ, וּבָרָא בּוֹ נַפְשׁוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, הֵינּוּ שְׁהֲכָנִים
בּוֹ חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ, וְעֵקֶר הַחַיִּים הוּא כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים
הַנֶּפֶשׁ עִם הַגּוּף, הֵינּוּ הַיִּשּׁוֹת וְהַרוּחָנִיּוֹת; וּבְאַמֶּת
הֵם שְׁנֵי הַפָּכִים, כִּי הַרוּחָנִיּוֹת הִיא בְּחִינַת אֵין,
שְׂאִינּוּ רוּצָה שׁוּם דָּבָר, רַק לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֵל אֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינּוּ מַעֲנִין בְּשׁוּם דָּבָר בַּעֲוֹלָם רַק
לְהַכְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַגִּשְׁמִיּוֹת וְהַיִּשּׁוֹת
שֶׁהֵן חֹמֶר גּוּפוֹ רוּצָה רַק מְצִיאֻת, וְעַל-כֵּן הֵם רַבִּים
בִּיגִייהֶם תְּדִיר, הֵינּוּ הַגּוּף נִמְשָׁךְ אַחֵר תַּאֲוֹת הַבְּלִי
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְרַב עִם זוּלָתוֹ, וְסוֹבֵל צָרוֹת וְיִסּוּרִים
וּמַרְיָרוֹת וּמִכְאוּבִים, הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מַאֲחִירִים,
וְהַנִּשְׁמָה מִשְׁתַּקְּקֶת רַק לְהַשִּׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינָהּ חֹפֶצֶה בְּשׁוּם דָּבָר רַק
בְּאֱלֻקוֹת, וּבְאַמֶּת צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת הַגּוּף לְגַבִּי
הַנִּשְׁמָה, שְׁכָל זֶה סוּד עֲנָה וְגֵאוֹת, הַגּוּף מְלֵא
גֵאוֹת, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכוֹת לְאָדָם כָּל צְרוּתָיו וְיִסּוּרָיו
וּמַרְיָרוֹתָיו וּמִכְאוּבָיו; כִּי בְאַמֶּת אִם הִיָּה הָאָדָם
מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא
הִיָּתָה לוֹ שׁוּם גֵּאוֹת, אֲזִי לֹא הִיָּה לוֹ שׁוּם עֶסֶק עִם

אף אחד, וְהָיָה זֹכֶה לִיְדֵי עֲנָה אֲמִתִּית — לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. אֵף מִצַּד שְׁנֵי צְרִיכִים גַּם אֶת הַגּוֹף, כִּי הַנִּשְׁמָה בְּלֹא הַגּוֹף אֵינָה כְּלוּם, וְהַגּוֹף בְּלִי הַנִּשְׁמָה גַּם-כֵּן אֵינוֹ כְּלוּם, כִּי כָּךְ בָּרָא הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָאָדָם, שֶׁתְּהִיָּה נִשְׁמָה בְּתוֹךְ הַגּוֹף, גִּשְׁמִיּוֹת הַגּוֹף יִהְיֶה כָּלִי לְגִבֵּי רוּחָנִיּוֹת הַנִּשְׁמָה, לְהַחְזִיקָה כְּמוֹ הַשָּׁמַן שֶׁמַּחְזִיק אֶת הַפִּתְיִלָּה, וְכָךְ דּוֹלֶקֶת, שָׁזָה עֲנָה וְגֵאוֹת, הַגּוֹף וְהַנִּשְׁמָה, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְהִיּוֹת חָכָם גָּדוֹל, לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא מִצַּד אֶחָד, אֵף מִצַּד שְׁנֵי צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּגִדְלוֹת דִּקְדוּשָׁה, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו; כִּי דֶרֶךְ הָאָדָם כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו פּוֹגְעֵי וּמַקְרֵי הַזְּמַן, אֲזִי מִתְיָאֵשׁ לְגִמְרִי, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ כִּאֲלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְנָה מְמוּנִי, וְכִבֵּר לֹא יִהְיֶה מְמוּנִי מְאוּמָה, וְאִזּוֹ הוּא עוֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ. וְלֹאֲמַתּוֹ שֶׁל דִּבְרֵי זֶה טְעוֹת גְּדוֹלָה, כִּי הַגּוֹף בְּעֲצָמוֹ אֵינוֹ שָׁזָה כְּלוּם, כִּי לִקְבֵּר יוֹבֵל, וְהַנִּשְׁמָה בְּעֲצָמָה הִיא רַק רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, וְעַקֵּר הַתְּכֵלִית — לַעֲשׂוֹת מַגִּשְׁמִיּוֹת רוּחָנִיּוֹת, וְעַל-כֵּן דִּיקָא עַל-יְדֵי שְׁנֵיהֶם מִתְגַּלֶּה אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שָׁזָה סוּד גֵּאוֹת וְעֲנָה, מִצַּד אֶחָד עָלָיו לְדַעַת, שֶׁהוּא כֵּן יָכוֹל, וְאִסּוּר לוֹ לְהַשְׁכֵּר מִשּׁוּם

דָּבָר בְּעוֹלָם, וְאֶפְלוּ שְׁעוֹבָרִים עָלָיו מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים,
עָלָיו לְדַעַת, כִּי "בְּךָ הֵם הַחַיִּים", וְכֵן רוֹצֶה
הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה בַּעֲצָמוֹ תִּתְּבַטֵּל
גֵּאוּתוֹ וַיִּשְׁוֹתוֹ, וַיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לַיָּדִי עֲנוּה אֱמֵתִית,
לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁזֶה
סוֹד "וַיִּגְבֶּה לְבוֹ בְּדַרְכֵי הַיָּוֶה" בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ, שְׁאֵדָם צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהוּא יָכוֹל וַיַּצְלִיחַ, וְעַל
אִף כָּל הַפְּשָׁלוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בַּחַיִּים, עֲדִין הוּא יָכוֹל
לַעֲלוֹת וּלְהַצְלִיחַ, וְשׁוּם דָּבָר בְּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לְשַׁבֵּר
אוֹתוֹ. לְכָל זֶה מַגִּיעַ דִּיקָא כְּשׁוֹזְכָה לַיָּדִי עֲנוּה
אֱמֵתִית, לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל אֵין סוֹף בְּרוּךְ
הוּא; עַל-פֶּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִיּוֹת
בְּטָלָן, רַק לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וּמִכָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, תִּדַּע כִּי "בְּךָ הֵם
הַחַיִּים", וְצָרִיךְ לְהַפִּךְ גֵּאוּת לַעֲנוּה, הֵינּוּ אֵת יִשׁוּת
גּוּפוֹ צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶל אֱמֵתִית מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע
אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל
מַחִיר, וְלִשְׁמֹר אֵת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד מִמַּחֲלָקֶת אוֹ
וּכּוּחִים, וְאֵל תִּסְתַּכְּסֵּךְ עִם אֲחֵרִים, אֵלָּא תָּמִיד רָאָה
לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָהּ אוֹר זִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת הַשְׂכִּינָה
הַקְדוּשָׁה. וְתִדַּע שֶׁגַּם גּוּפָהּ הַגִּשְׁמִי הוּא כָּלִי לְגִבֵּי אֵין
סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא הַנֶּשְׁמָה, אֲשֶׁר הִיא חֵלֶק אֶלּוֹךְ

ממעל, ודיקא על-ידי שניהם אתה מקשר רוחניות
אל גשמיות, עולם הבא אל עולם הזה, שנה עקר
התכלית בזה העולם — לא להשבר משום דבר
שבעולם, על אף שעוברים עליך מרירות ויסורים
ומכאובים רעים, חרופין וגדופין, עלבונות
ושפיכות דמים, ואתה נמצא בצער ממך בעצמך,
מאשתך ומילדיך, משכניך ושארי בשרך הרחוקים
והקרובים, עם כל זאת ראה לדבק את עצמך באין
סוף ברוך הוא, ותדע ש"בן החיים", וכל מה
שתכניס את עצמך בידיעות אלו, דיקא על-ידי-זה
תצליח לעבר על הכל; ועל-כן אבקש אותך מאד
מאד, אהובי, בני היקר, ראה לבטל את ישותך
לגמרי, ותדע שבלי הקדוש-ברוך-הוא אתה שום
דבר, ואתה צריך תמיד את הקדוש-ברוך-הוא,
ומצד שני תתגבר בגאות דקדשה, ותאמר לעצמך:
"אני בודאי יכול, ואני אצליח, ואיני מפחד מאף
אחד, ואדרבה כל מה שאתאמן יותר לעלות מעלה
מעלה להיות בשמחה עצומה, לעשות מצוות
ומעשים טובים, בן אצליח יותר, וכמו-כן כל מה
שאעשה טובות לבני-אדם, ואפלו שמשלמים
בחזרה צרות רעות ויסורים, עלבונות, חרופין
וגדופין, עם כל זאת אמשיך לעשות להם רק

טוב". ובזה שְׁתַּהֲיֶה עֲקֶשֶׁן גָּדוֹל עַל דְּבַר זֶה, תִּרְאֶה שְׁכָל הַגְּשָׁמִיּוֹת תִּתְבַּטֵּל לְפָנֶיךָ, וְתִתְגַּלֶּה לְךָ רוּחַנִּיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְחַבֵּר אֶצְלְךָ הַגּוֹף אֶל הַנֶּשְׁמָה וְהַנֶּשְׁמָה אֶל הַגּוֹף, וְתִקְשֹׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַבָּא אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה, שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֲשֶׁר זוּהִי תְּכֵלִית שְׁלֵמוֹת הַבְּרִיאָה; אֲשֶׁר־מִי שְׁזוּכָה לְהַגִּיעַ אֶל נִקְדָּה זוֹ, שְׂאֵז הוּא מוֹצִיא מֵהַכַּחַ אֶל הַפֶּעַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ה.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁבֹזָה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מִינֵי מַשְׁבָּרִים וְגַלִּים, וְעָקֹר גְּדֻלַּת הָאָדָם — כְּשִׁזְזָה לְהַחְזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מִשּׁוֹם דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיְהִי וְיִהְיֶה מֶה שִׁיְהִי, וְאִף שֶׁזֶה הַדְּבַר הַקָּשֶׁה בִּיּוֹתֵר, כִּי אָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי עֲבוּדוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, אֲבָל קָשָׁה לוֹ לְהִתְחַזֵּק, מְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְקַבֵּל אֶת מְצִיאוֹת הַחַיִּים, וְלִידַע שֶׁ"בְּךָ הֵם הַחַיִּים", וְכֵן עוֹבֵר עַל הָאָדָם, וְאֲסוּר לְשָׂאֵל שׁוֹם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲלֹא צָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְלִידַע שְׁכָל מֶה

שְׁעוֹבֵר עָלָיו הֵן בְּרוּחַנִיּוֹת וְהֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמִי שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ, הוּא נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ — אֲשֶׁר לֹא בָּזָה וְאֲשֶׁר לֹא בָבֵא. אָבֵל זֶה הַנְּסִיּוֹן הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר, שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל דְּבָר זֶה, כִּי כְּשֶׁפְּאִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים, מְרִירוֹת וּמַחְלָקֶת, הֵן מַעֲצָמוֹ וְהֵן מֵאֲחֵרִים, הֵן מִבֵּיתוֹ וְהֵן מִקְרוֹבָיו וַיִּדְיָדּוּ, אָזִי נִשְׁבֵּר לִגְמָרִי, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת זֶה. וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל הָאָדָם בָּזָה הָעוֹלָם — לְרֹאוֹת אִיךָ יִחְזֹק אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל הַמְּשַׁבְּרִים שְׁעוֹבָרִים עָלָיו, וַיֵּדַע שֶׁ"בְּךָ הֵם הַחַיִּים"; וְעַל-כֵּן רָאָה, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, רַק תַּחֲזִיק מֵעַמֵּד מְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְהַדְּבִק אֶת עֲצָמָהּ בְּאֵין סוּף בְּרוּיָהּ הוּא, אֲשֶׁר כָּל רָגַע וְרָגַע שְׁחוּשָׁבִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ מְקִיָּמִים מַצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יַחֲוֹד הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, שֶׁזֶּה מַצּוֹה הַכוֹלֵלֶת אֶת כָּל הַמַּצּוּוֹת, וְכֹל רָגַע וְדָקָה וּשְׁנִיָּה שְׁאָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ אֲמַתֶּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּמָקוֹם שְׁאָדָם חוֹשֵׁב — שֵׁם כָּל הָאָדָם; וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֶהְיֶה, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲנִי יוֹדֵעַ שְׁעוֹבָרִים עָלָיו עֲכָשׁוּ כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים רָעִים, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִים, עֲלִבּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים מִבֵּית

ומבחינך, עם כל זאת ראה להחזיק מעמד, ואז
דיקא תזכה להגיע אל ענייך, הינו להיות דבוק
בחי החיים, באין סוף ברוך הוא.

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שאין עצה
אחרת בזה העולם, רק להתחזק בכל מה שעובר
עליך בין בגשמי ובין ברוחני, וכל מי שרוצה
לעבר זה העולם בשלום, ההכרח לו לעשות כל
מיני פעולות שבעולם להתחזק ולא לפל בדעתו
כלל, ולידע אשר "בן הם החיים", וכך מנהיג
הקדוש-ברוך-הוא את עולמו, ובידיעות אלו יעבר
את זה העולם בשלום; כי אכן כל הצרות
והיסורים, המרידות והבלבולים ועגמת הנפש
שעוברים על האדם, הם רק מחמת שעוקר את
עצמו משרשו, כי בו פרגע שאדם זוכה להיות
דבוק בחי החיים בו יתברך, ומבטל את עצמו
לגמרי אליו יתברך, ויודע ועד אשר הוא יתברך
מנהיג את עולמו בחסד וברחמים, אז כבר הולך
לו הכל בצורה אחרת לגמרי; ועל-כן ראה, אהובי,
בני היקר, לחזק ולאמץ את עצמך בכל מיני אפנים

שֶׁבַעֲוֹלָם, וְתִדְעַ וְתִשְׁכִּיל שֶׁ"כָּף הַחַיִּים", וְכֵן
מִנְהִיג הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְעַל-כֵּן
צָרִיךְ לְהַכְנִים בְּעֶצְמוֹ תָּמִיד אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ
יְתֻבָּרָה, וְלִידַע שֶׁאֵין בְּלַעְדָּיו יְתֻבָּרָה כָּלָל, וְלִקְיָם אֶת
מְצוּוֹתָיו יְתֻבָּרָה בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּדוּלָּה, וְלֹא
לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דִּבָּר שֶׁבַעֲוֹלָם, וְדִיּוּקָא אֲזִי יִצְלִיחַ
אֶת דְּרָכּוֹ. וְעַל דִּבָּר זֶה צָרִיכִין הִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה
בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה
הָעוֹלָם מִשֻּׁבְּרִים וְגָלִים, וְכִמְעַט שִׁיאֲבֹד עֶצְמוֹ
לְדַעַת מֶרֶב יְסוּרִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן; כִּי יֵשׁ בְּגִי-
אָדָם שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַעֲצָמָם יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת,
וְנִשְׁלָכִים בְּזָבֵל שֶׁל פָּגָם הַבְּרִית, וְנִכְשָׁלִים בְּכָל מִינֵי
עוֹנוֹנוֹת, וְיֵשׁ כָּאֵלוֹ שֵׁישׁ לָהֶם צְרוֹת מְנֻשׁוֹתֵיהֶם, וְיֵשׁ
אַחֲרֵים הַסּוֹבְלִים יְסוּרִים מִלְּדִיָּהֶם, וְאַחֲרֵים סוֹבְלִים
מִבְּעָלֵי חוּבוֹת וּמִשְׁכָּנִים רְחוּקִים וְקָרוֹבִים, וְאִם-כֵּן
עוֹבְרִים מִשֻּׁבְּרִים וְגָלִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְכִמְעַט
שִׁיאֲבֹדוֹ עֶצְמָם לְדַעַת, חֵס וְשָׁלוֹם, מֶרֶב צְרוֹת;
וּבִבְאֻמַּת עֵקֶר הַמְּרִירוֹת הוּא מַחֲמַת שְׁמַנְתָּקִים אֶת
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִהַחַיִּים חַיּוּתָם, כִּי אִם הָיָה
הָאָדָם מְכַנֵּס בְּתוֹךְ חַיּוֹ אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁ"כָּף הַחַיִּים", הֵינּוּ כָּף מִנְהִיג
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִמּוֹ, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל

מיני אַפְּנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְלִהְיֵם שִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תָּמִיד
עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, זִיו, יְדִידוּת וְחִיּוּת אֱלֻקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ,
אֲזִי הָיוּ כָּל חַיֵּיו הוֹלְכִים בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגִמְרִי. אַךְ
אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה אֲלָא עַל-יְדֵי שְׁמִרָתוֹ אֶת
עֲצָמוֹ לְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
אֲשֶׁר זֶה עוֹלָה עַל הַכֹּל; כִּי בְּאַמֶּת אֵין לְאָדָם עֲצָה
וְתִקְוָה אַחֲרֵת בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲלָא לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, וַיְדַבֵּר
בְּשִׁפְהָ בְּרוּרָה, בְּשִׁפְתַּי הָאֵם שְׁלוֹ, בְּתַמִּימוּת
וּבִפְשִׁטוּת, וַיִּסְפֹּר לוֹ יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר
עָלָיו, בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וַיְהִיָּה חֶזֶק וְאַמִּיץ
עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאֵךְ שֶׁבִּתְחִלָּה יִדְמָה לוֹ כְּאִלּוּ
אֵין מִי שְׁמַבִּין אוֹתוֹ, וּכְאִלּוּ אֵין מִי שְׁמֹסְתָּכֵל עָלָיו,
עַם כָּל זֹאת עָלָיו לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל דְּבַר זֶה מְאֹד
מְאֹד; כִּי בְּאַמֶּת אֵין עֲצָה אַחֲרֵת בְּזֶה הָעוֹלָם לְבִרְתּוֹ,
אֲלָא עַל-יְדֵי שִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנֵנוֹ; עַל-כֵּן אֲשֶׁרִי
וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמִרָתוֹ אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּתַמִּימוּת וּבִפְשִׁטוּת גְּמוּרָה, וּמִפְּרֵשׁ אֶת כָּל
שִׁיחָתוֹ וְאֶת כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּפִרְטֵי פְּרִטִּיּוֹת,
וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יִמְשִׁיךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ-שֶׁבְּרוּךְ-הוּא
לְתוֹךְ חַיָּיו, וַיֵּדַע כִּי "כָּף הַחַיִּים", כָּף מִתְּנֵהג וְכָף
צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג, וַיֵּדַע שֶׁכָּל מְאוּרְעוּתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ,

וַיִּכְרֹךְ עַל הַכֹּל: "הַטּוֹב וְהַמִּיטִיב", וְאִזּוֹ דִּיקָא יִרְגִּישׁ חַיִּים אַחֲרִים. וּבְלִי זֶה כָּל חַיִּיו אֵינֶם שְׂוִים כָּלָל; וְעַל-כֵּן רָאָה, אַהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, מִה לִּפְנִיךָ, וְאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁכָּכָר עָבַר עָלֶיךָ מִה שֶׁעָבַר, וְעַדִּין עוֹבֵר עָלֶיךָ מִה שֶׁעוֹבֵר, וְאֵין עֲצָה אַחֲרֵת לְהַנְצִיל מִכָּל פְּגָעֵי וּמִקְרֵי הַזְּמַן, אֲלֵא לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן עָשָׂה מִה שֶׁתַּעֲשֶׂה, וְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמָךְ לִפְרֹשׁ שְׂיִחָתְךָ וְכָל מִה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תִּיַּאֲשׁ אֶת עֲצָמְךָ כָּלָל, וְאַף שֶׁהִנֵּךְ רוֹאֶה שְׂאֵתָה מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִפְצִיר וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַדִּין רְחוּקָה מִמֶּךָ יְשׁוּעָה, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה נִזְרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, וְסוּף כָּל סוּף אִם תִּהְיֶה חִזֹּק וְאַמִּיץ לֹא לִפְלִי בְּדַעַתְךָ כָּלָל, אֲזִי תַעֲבֹר עַל הַכֹּל. הָעֵקֶר תַּחֲדִיר בְּעֲצָמָךְ, שְׂאִין בְּלַעֲדִיו יִתְבָּרַךְ כָּלָל, וְ"בְךָ הַחַיִּים" כְּפִי מִה שְׂאֵתָה רוֹאֶה, וְעַל-כֵּן אֲסוּר לְהִתִּיאֵשׁ כָּלָל, אֲלֵא בְּכָל דָּבָר וּדְבָר שֶׁרַק קוֹרֶה עִמָּךְ, דָּבָר גָּדוֹל וּדְבָר קָטָן, בָּרַח לָךְ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוֹ טוֹב לָךְ לִנְצַח.

צְרִיךְ שֶׁתַּחֲזֹק אֶת עֲצָמָךְ, אַהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר,

לַהֲיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּבְכָל מָה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 תַּחֲדִיר בְּעֶצְמָךְ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְדַע שׁ"בֶּכָּךְ
 הַחַיִּים", כְּמוֹ שְׂאֵתָה רוּאָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְשִׁנּוֹת אֶת
 מְצִיאוֹת הַחַיִּים כָּלֵל, כִּי כָךְ גְּזָרָה חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ
 בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט שִׁיתְנַהֵּג כְּמוֹ שְׂאֵתָה רוּאָה, וְאַף
 שֵׁישׁ הִרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁקָּשָׁה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל, כִּי
 לְמָה אֵלּוֹ הִרְשָׁעִים הַשִּׁיגוּ וַעֲשׂוּ חֵיל, וְאֵלּוֹ
 הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּהִכְרַח
 לָהֶם לְסָבֵל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת
 דָּמִים, עָלֶיךָ לְדַעַת שְׂאֵסוֹר לְחֻקָּךְ כָּלֵל, וְאֵסוֹר
 לְהַכְנִס בְּשׁוּם חֲקִירוֹת כָּלֵל, רַק לִידַע שְׂאִין יוֹדְעִים
 כָּלֵל, וְצָרִיךְ לְבַטֵּל אֶת עֶצְמוֹ לְגִמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, וּלְהִמָּשִׁיךְ עַל עֶצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה,
 אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכָת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
 בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם
 עֶצֶם עֶצְמֵיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְנַהִיג אֶת
 עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִיטִי פְּרִטִית, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר
 קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מִעֶצְמוֹ כָּלֵל, אֲלֹא בְּכָל דְּבָר שֶׁם גָּנוּז
 אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם
 לְבוּשִׁים לְגִבֵּי אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּכְשֶׁתְּכַנְּסִים
 בְּעֶצְמָךְ יְדִיעוֹת אֵלּוֹ, אַז יִתְגַּלּוּ עָלֶיךָ נִזְרָאוֹת
 נִפְלְאוֹת סוּד הַחַיִּים, אֲשֶׁר כָּל מָה שְׂאֵתָה רוּאָה

לפני עיניך תדע ש"כַּף הַחַיִּים", כַּף רוֹצָה הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוא, וְלִכְן רָאָה לְשֹׁמֵר אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וּתְקַיֵּם אֶת כָּל מָה שֶׁצִּוְּהַ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא,
 וְתִתְמַיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה הַמְטֵהֶרֶת וּמִזְכֶּכֶת
 אֶת הַנֶּשְׁמָה מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה, וּבִזְהָ שְׂאֵדָם לִוְיָד
 אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְכַבֵּס וּמְנַקֵּה
 וּמְיַפֵּה אֶת נִשְׁמָתוֹ, וּמַלְבִּישָׁה בְּלִבוּשִׁים יְקָרִים,
 וּבִזְהָ שְׂמֻקִּים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא
 נִקְשֵׁר בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאִינוּ מְטַעֶה
 אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל, אֲלֵא מְדַבֵּק עַצְמוֹ בְּכָל יוֹם אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְמַיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוֹשָׁה בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפָשִׁטוֹת גְּמוּרָה, וּמְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
 שֶׁאֵז בּוֹדֵאֵי יְאִיר עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבָקוֹת,
 וְיִדַּע ש"כַּף הַחַיִּים", וְאִין מָה לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, כִּי
 הוּא יִתְבָּרֵךְ מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחִשְׁבּוֹן צֶדֶק, וְאֶפְלוּ
 שֶׁהָרָשָׁעִים מְצַלִּיחִים וְהַצַּדִּיקִים סוֹכְלִים, עִם כָּל
 זֹאת בּוֹדֵאֵי גִנוּז שֵׁם אֱלֹהֵינוּ שֶׁל עוֹלָם, כִּי גַם מָה
 שֶׁהַגּוֹיִים מְצַלִּיחִים וְעַם יִשְׂרָאֵל הֵם בְּגִלוֹת, מִי שֶׁרַק
 מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, רוֹאֶה בְּדִיוֹק הַהִפּוּךְ,
 שֶׁדִּיקָא עִם יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ דְּחֻקוֹתָם וְצִרְוֹתֵיהֶם
 וּמִרְיֹתֵיהֶם, הֵם זֻכִּים לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,
 וְלִשְׁקֹד בְּתוֹרָתוֹ הַקְדוֹשָׁה, וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ

יתברך, והם דבקים בְּמִי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַגּוֹיִים
שְׁאִין חֹסֵר לָהֶם כָּלֵל בְּגִשְׁמִיּוֹת, הֵם דִּיקָא כּוֹפְרִים
בַּעֲקָר, בְּמַצִּיאֹת הַיָּיִ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ,
וְנִדְבָקוּ בְּאַמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, וְרוֹדְפִים וְהוֹרְגִים
וְחוֹמְסִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִזּוּ רֹאִים אֶת
הַהִפְרָשׁ "מֵה בֵּין בְּנֵי לְבֵין בֶּן חָמִי", מֵה בֵּין בְּנֵי
יַעֲקֹב וּמֵה בֵּין בְּנֵי יִצְחָק, הִלְלוּ עֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
וְעוֹקְרִים אֶת עַצְמָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְדְבוּקִים
בְּהֶבְלֵיהֶם וּבִשְׁטִיּוֹתֵיהֶם, וְהוֹרְגִים וְרוֹצְחִים וְרוֹמְסִים
וְגוֹנְבִים וְגוֹזְלִים, וְהִלְלוּ דְבָקִים בְּמִי הַחַיִּים בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וּמְקַיְמִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן אֵל
יִכְנסוּ בָּךְ, אֶהוּבִי, בְּנִי, שׁוּם תְּקִירוֹת וְשׁוּם קִשְׁיוֹת
וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵלֶּא תַּדַּע שֶׁ"כָּף הֵם הַחַיִּים",
וְכָךְ הוּא רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיֵשׁ הִרְבֵּה דְבָרִים שְׁאִי
אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּעוֹדוֹ בְּגוֹפּוֹ הַגִּשְׁמִי. וְאִזּוּ — אִם
תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעוֹת אֱלֹהִי, שֶׁ"כָּף הֵם הַחַיִּים",
וְהַכֵּל בְּחֻשְׁבוֹן צָדֶק, אִזּוּ תִּזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם
בְּשָׁלוֹם.

ח.

צוּרֶךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בָּזָה

הָעוֹלָם אִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים, אֲלֵא עַל-יְדֵי תַקְףָּהּ הַשְׁמַחָה, שִׁישְׁמַח בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּוְדָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים הַגְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ, כִּי בְּאֵמַת הָאָדָם צָרִיךְ הַרְבֵּה רַחֲמִים לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי פִגְעִי וּמִקְרֵי הַזְּמַן מְשַׁבְּרִים אֶת הָאָדָם לִגְמָרִי, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ פְּעָמִים רַבּוֹת כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתַקְנוֹה מִמֶּנּוּ, וּכְאִלוֹ אִף פַּעַם לֹא הָיָה לוֹ טוֹב, וּכְאִלוֹ אִף פַּעַם לֹא יָהִיָּה לוֹ כָּכָר טוֹב. וְלֵאמֹתוֹ שֶׁל דָּבָר הַכֹּל שֶׁקָּרָא וְדַמְיוֹן גָּדוֹל, שֶׁמִּסְבֵּב עִמּוֹ הַסֵּם "ד-מ"ס לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר מִמֶּנּוּ אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁכָּכָר עָשָׂה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי אִם הָיָה הָאָדָם זוֹכֵה לְקֶצֶת יְשׁוּבָה הַדַּעַת, הָיָה רוֹאֶה אֶת גִּדְּל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים הַגְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה וְעוֹשֶׂה וַיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, עָרֵב וּבִקְרָא וְצָהָרִים, וְעַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה עָלָיו לְהִלָּל יָהּ, אִף טַבְּעוֹ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁשׁוֹכַח אֶת הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים הַגְּמוּרִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁאֵין אֵלֵּי חֲסָדִים, וּכְאִלוֹ "בְּךָ הַחַיִּים", וְכֵן צָרִיךְ לְהִיּוֹת, וְשׁוֹכַח שֶׁהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִנְּהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבִמְשָׁפֵט, וְאִף שִׁישׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין, צָרִיךְ

לדעת שאין יכולין להבין, ולא להקשות קשיות
עליו יתברך. וכשיכניס בדעתו ידיעות אלו, כל
חזיו ילכו בצורה אחרת לגמרי; ועל-כן ראה,
אהובי, בני היקר, להודות ולהלל ולשבח את
הקדוש-ברוך-הוא על כל החסדים והרחמים
הגמורים שעושה עמך, ותפאר ותגדיל את שמו
יתברך, ותבקש ותתחנן ממנו יתברך, שיחוס וירחם
עליך, וימשיך עליך תמיד רק טוב, ואז דיקא יעברו
עליך החיים בצורה אחרת לגמרי; אשרי מי שאינו
מטעה את עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים,
ועובר את זה העולם בשמחה ובהודאה להקדוש-
ברוך-הוא, וכל חזיו מלאים חיות ושמחה אמתית;
כי מי שמכניס את עצמו באמונה פשוטה בו
יתברך, ויודע ועד אשר הוא יתברך מנהיג את
עולמו בחסד וברחמים, וצופה ומביט תמיד על
החסדים והרחמים הגמורים שהקדוש-ברוך-הוא
עושה עמו, כי הגה הוא יכול לילך, ויכול
להתנועע, והו חסד עצום של הקדוש-ברוך-הוא,
ומכל שכן וכל שכן שהוא יתברך נותן לו את
הבריאות, וכל שכן וכל שכן שגם נותן לו לחם
לאכל ובגד ללבוש, ראוי לו לתן תמיד תודה
והודאה להקדוש-ברוך-הוא, וידע שהוא יתברך

עוֹשֶׂה עִמּוֹ רַק חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, כִּי מֵצֵד
 עֲצָמוֹ לֹא מַגִּיעַ לוֹ שׁוֹם דָּבָר. וְכִשְׁאָדָם מְכַנִּים אֶת
 עֲצָמוֹ וְחִיּוֹ בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי הַכֹּל עוֹבֵר עָלָיו
 בְּקִלּוֹת, וְעוֹבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשִׁשּׁוֹן וּבְשִׁמְחָה;
 אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, וְאֲשֶׁרִי
 וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים דְּבוּרִים אֵלָיו הֵיטֵב הֵיטֵב בְּתוֹךְ
 לְבוֹ, שְׁאֵז יִהְיֶה תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה, וַיִּתֵּן תּוֹדָה
 וְהוֹדָאָה, וַיִּשְׁבַּח וַיִּפָּאֵר אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ עַל
 כָּל הַחֲסָדִים וְהַרְחָמִים גְּמוּרִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ,
 וְאֲשֶׁר עוֹבֵר אֶת הַחַיִּים בְּשָׁלוֹם, עַד שְׁמַגִּיעַ בְּחִזְרָה
 לְבֵית עוֹלָמוֹ הַנִּצְחִי; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בִּפְאֵ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הַכָּלֵל וְהָעֶקֶר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ אֲמוּנַת חֲכָמִים,
וְלִהְיוֹת בְּכַבֻּדָּם, וְלִירֹא מֵהֶם מְאֹד,
וְאִם נִדְמָה לוֹ שֶׁהֵם עוֹשִׂים, חֵם
וְשָׁלוֹם, כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה, הוּא צָרִיךְ
לְהֶאֱמִין, שֶׁבּוֹדָאֵי הֵם עוֹשִׂים נְכוֹנָה
עַל־פִּי הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה נִמְסְרָה
לְחֲכָמֵי הַדּוֹר לְדָרֶשׁ כָּפִי מֶה שִׁיּוּדָעִים,
עַל־כֵּן צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וְדַעְתּוֹ, רַק
לְסַמֵּךְ עֲלֵיהֶם.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נז)

קונטרס

למוד החיים

יגלה נוראות נפלאות בלמודי החיים, איך לעבר את זה העולם בשלום,
ולהצליח כל ימי חייו, ויזהה לחיות חיים נעימים, ערכים ומתקים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר",
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונבדדים, הבנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הנאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: צָרִיךְ כָּל בֶּר
יִשְׂרָאֵל לֵידַע אֲשֶׁר לְמוֹד הַחַיִּים הוּא
לְמוֹד עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ, כִּי עוֹבֵר
עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם כָּל
מָה שְׁעוֹבֵר — מְשִׁבֵּרִים וְגָלִים, צָרוֹת
וְקִטְנוֹת וּמִכְאוּבִים וַיְסוּרִים מְרוֹרִים,
וְעַל-כֵּן עָלִיו לֵילֵךְ אֶל צַדִּיקִים
אַמִּתִּיִּים, וְלִלְמֹד אֶת עֵמֶק הַחַיִּים, לֵידַע
אֵיךְ לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, כְּדִי
שֶׁלֹּא יִפֹּל, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּנוֹקְבָא
דְּתַהוּמָא רַבָּה, כִּי הָאָדָם נִמְצָא בְּסַכָּנָה
גְּדוֹלָה עַד מָאֹד.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן-תַּקְצָה)

קונטרס

למוד החיים

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי חיי האדם
בזה העולם הם מדודים, ואין אדם יודע מתי יקראו
לו בחזרה לעולם שכלו נצחי, ועל-כן החכם עיניו
בראשו, לא להסתבך עם שום בריה שבעולם, רק
יעשה כל מגמתו להרגיל עצמו בעודו בחיים
חיותו בזה העולם לחזור אליו יתברך, וידבק עצמו
בעולם שכלו נצחי, ואז דיקא אין לו כפר ממה
להתפחד, מאחר שהרגיל עצמו להיות דבוק בחי
החיים בו יתברך; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר,
להיות חזק ברצונות ובכסופים לחזור רק אליו
יתברך תמיד, ואלו צריכות להיות כל מגמותיך —
איך זוכים להכליל באין סוף ברוך הוא, ואיך זוכים

להמשיך את האור אין סוף ברוך הוא אל זה העולם, אשר זה עקר תכלית הבריאה — לעשות לו יתברך דירה כאן בתחתונים, ואל כל זה זוכים רק על-ידי רבוי כסופין ורצונות חזקים עד מאד אליו יתברך, כי בזה שהאדם כוסף ומשתוקק רק אחריו יתברך, על-ידי-זה כביכול גם הקדוש-ברוך-הוא כוסף ומשתוקק להיות עמו, ואז מתחדים ביחודא שלים; ועל-כן ראה, אהובי, בני, מה לפניך, ותתחזק מאד מאד ברצונות ובכסופין אחריו יתברך, ולא תעזב עצמך פרגע, ואז דיקא ימשך עליך אור וזיו וחיות ודבקות עליונה, והשכינה תשרה אצלך תמיד, ותהיה נעשה כסא ומרכבה לגבי גלוי האין סוף ברוך הוא, ושום בריה לא תוכל להרע לך כלל, כי כלם יתבטלו לפניך, וכל הקמים והחושבים עליך לרעה, חס ושלום, יתבטלו לגמרי בבטול גמור כעפרא דארעא.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם צריך רק לדבק עצמו בו יתברך, ולידע

אֲשֶׁר אֵין לוֹ רק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבִידְעוֹת אֵלוֹ
 אֵף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר, וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ וּבְרוּחוֹ, וְלֹא
 יִהְיֶה לוֹ שׁוּם אַכְזָבוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, כִּי מֶה לוֹ עִמָּהֶם,
 הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ רק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִם הֵם
 בָּאִים אֵלָיו הוּא מְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם
 עוֹזְבִים אוֹתוֹ הוּא נִשְׁאָר עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִזּוֹ
 מִמִּילָא אֵף פַּעַם לֹא יִשָּׁבֵר, כִּי אֵין בְּעוֹלָמוֹ רק
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה "לְמוֹד הַחַיִּים", אֵיךְ
 שְׂצָרִיכִים לְהִתְנַהֵג כָּל הַחַיִּים, כְּדֵי שֶׁיִּצְלִיחַ בְּזֶה
 הָעוֹלָם. וְרוֹאִים אֵיךְ שָׂרֵב בְּנֵי-אָדָם נִשְׁבָּרִים לְגַמְרֵי
 מִכָּל מֶה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַכֹּל
 מִפְּנֵי שֶׁנֶּעְתָּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְשׁוֹכְחִים לְגַמְרֵי
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְעַל-יְדֵי-זֶה סוֹבְלִים
 מֶה שֶׁסּוֹבְלִים כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְעִגְמַת גּוֹפֶשׁ,
 אֲבָל בְּזֶה שְׂזוֹכִים לְהַדְבִּיק עִצָּמָם רק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 עַל-יְדֵי-זֶה נִסְתָּרִים וְנִתְפָּסִים בְּסִתְרֵי צֶל כְּנָפָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ כִּכְּבֹר לֹא חֹסֵר לָהֶם שׁוּם דָּבָר, וּבִבְאֻמַּת
 יְדִיעוֹת אֵלוֹ הֵן יְדִיעוֹת מִהָעוֹלָם הַבֶּא, וְזֶה נִקְרָא
 חַיִּים רוּחָנִיִּים אֲשֶׁר חֵי רק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ שׁוּם
 דָּבָר וְשׁוּם בְּרִיָּה לֹא יִכּוֹלָה לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ בְּשׁוּם פָּנִים
 וְאִפֶּן, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּעִצָּמוֹ אֶת
 הַיְדִיעוֹת הָאֵלוֹ, שֶׁהֵן "לְמוֹד הַחַיִּים", לִידַע אֵיךְ

להתנהג בזה העולם, ששום דבר לא יוכל להפילו וילהשליכו בחלישות הדעת; אשרי מי שמכניס דבורים אלו היטב היטב בתוך לבבו, ואז טוב לו כל הימים.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אי אפשר לעבר את זה העולם בהצלחה, כי אם כשהוא עקשן גדול, ומתחזק בכל מיני אפנים שבעולם להגיע אל נקדתו, כי באמת יש לכל אחד בזה העולם רצון וכסופין להגיע אל איזו שהיא נקדה בחייו, אך לכל אחד ואחד יש לו המניעות והעפובים שלו, כי בחיים יש הרבה אכזבות שאין הולך לו כפי רצונו וכסופיו, אדרבה על-פי-רוב הולך לו בדיוק ההפוך, ולכן רב בני-אדם עוזבים את רצונם וכסופם שיש להם, מאחר שרואים שאין זה הולך, ולא עוד אלא שמתפשטים המניעות והעפובים, והולך להם בדיוק ההפוך מרצונותיו וכסופיו, ויש להם הרבה מריבות ואכזבות גדולות ומזה הם נופלים ביאוש ועוזבים עצמם, לא-כן אלו שיודעים דבר זה, אשר ההכרח לעבר על כל

אחד ואחד מכשולות ועכובים בדרך, ואף-על-פי-כן אינם מתפעלים מזה, אלא הם מחזקים עצמם בכל מיני אפנים שבעולם, ומחליטים: "יעבר עלי ויהי מה, אני את שלי אתפס ואגיע אל זה", וכשאדם חזק בדעתו מאד מאד ואינו מניח עצמו על שום מניעה ובלבול בחיים, אז דיקא מצליח; וזה עקר "למוד החיים", ומי שיש לו הלמוד הזה הוא תמיד יצליח, אפלו שכל ימי חייו יהיו לו אכזבות ומחלקת ומריבות, ומניעות רבות כחומות ברזל יקומו עליו, הוא את שלו יעשה ויגמר, דיקא אדם כזה מצליח לבסוף; אשרי מי שמכניס את הלמוד הזה היטב בתוך תוכו, ואז יגיע אל מה שצריך להגיע.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי החיים אינם כל-כך קלים, כי עוברים על כל אחד ואחד בכל יום ויום משברים וגלים ומרידות עצומה, וצריכים למוד עמק עמק בלמוד החיים, איך לחיות ואיך להתחזק ואיך להתחזק מעמד בזה העולם העובר, והעקר הוא איך להשאיר דבוק בחי החיים בו

יתברך; כי באמת מהו הגוף? רק חומר עב וגס המכסה ומעלים ומסתיר את הנשמה שהיא דבר נצחי וקיימת לעד, לא-כן הגוף לקבורות יוכל ונרקב באדמה, ונעשה כלא ממש, ועל-פן כל זמן שהאדם חי, ונשמתו מלפשת בלבוש הגוף והחמרי הגס והעב, ועובר עליו מה שעובר — ירידות ונפילות, חלישות הדעת והשלכות והרפתקאות, עליו להכניס עצמו היטב בלמודי החיים העמקים, איך להתחזק ולהחזיק מעמד לא להשבר משום דבר בזה העולם העובר, רק להחזיק את מחשבתו דבוק בו יתברך בדבקות אמת, ולא להשבר ולא להתפעל משום ברירה שבעולם. אף צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי הלמוד הזה אינו קל, כי הוא למוד עמק עמק, וצריך רק להרגיל עצמו לברח תמיד אליו יתברך, ולדבר ולשית את כל שיחתו ואת כל אשר עובר עליו אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ועל-ידי שיהיה חזק ואמין בדרך זו, שום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותו. ואל תחשב אהובי, בני, כי זהו דבר קל, כי אם רק צריכים להתמיד ביותר בלמוד העמק הזה, וככל שיתמיד בלמוד הזה, כמו-כן יצליח בחייו ושום דבר לא יוכל לשבר אותו.

ה.

צריך שתדע אהובי, בני היקר, כי בשעה
שאתה רואה בני-אדם רודפים אותך ושונאים
אותך בתכלית השנאה, ורק חושבים איך לעשות
לך רע ולהזיק לך, חס ושלום, אל תירא ואל תפחד
מהם כלל, כי זה גם-כן למוד עמק בחיים, איך
לעבר את זה העולם בשלום, ואיך להחזיק מעמד
לא להתפעל משום ברירה שבעולם, כי העקר הוא
רק הדבקות, להיות דבוק בחי החיים בו יתברך,
אשר אין בלעדיו יתברך כלל, וככל שיזכה לדבק
עצמו בו יתברך, על-ידי-זה יתפרדו ממנו כל
פועלי און, ולא יוכלו להרע לו כלל, כי הכל תלוי
כפי הדבקות בו יתברך. וצריך שתדע, אהובי, בני,
כי מה יתרון לאדם בכל עצמו שיעמל תחת
השמש, הלא אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה
ותנועה שם אלופו של עולם, הכל לכל אלקות
גמור הוא, רק הגוף העב והגס מכסה את האור
אין סוף ברוך הוא, וכן בשביל הבחינה והנסיין
ברא הקדוש-ברוך-הוא כל מיני העלמות והסתרות
איך להעלים ולהסתיר את עצמותו יתברך, ומזה
בא שמפחידים את האדם בכל מיני פחד, שר

ומושל, חיות רעות וכדומה כל מיני פחדים של
הכל, אבל בו ברגע שהאדם זוכה לדבק עצמו באין
סוף ברוך הוא, ורואה מכל דבר רק את עצמותו
יתברך, על-ידי-זה יתפרדו כל פועלי און, ונופל
פחדו עליהם, והוא אינו מתפחד משום ברירה
שבעולם יהיה אף שיהיה ויהיה מה שיהיה, העקר
הוא הדבקות באין סוף ברוך הוא, ואז יעבר על
הכל בשלום.

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אי אפשר
לעבר את העולם הזה בלא תפלה והתבודדות, הינו
שירגיל עצמו לדבר עמו יתברך, ויפרש את כל
אשר עם לבבו עמו יתברך בתמימות ובפשטות
גמורה בדרך שמדבר ומשיח עם חברו וידידו
הטוב, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך
כלל, והכל לכל עצם עצמיותו יתברך, אף בשביל
הבחירה והנסיון נתן הקדוש-ברוך-הוא כח לסטרא
אחרא והסמ"ך-מ"ם, להעלים ולהסתיר אותו
יתברך, עד שבגוי-אדם יפלו בדעתם, ויחשבו באלו
הכל טבע גמור והפקר, חס ושלום, וכל איש הישר

בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה, וּמִזֶּה נִתְּהוּ כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים
וְהַמְרִירוֹת, הַקְּטָנוֹת וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שְׁעוֹבָרִים בְּזֶה
הָעוֹלָם, עַד שְׁאֶחָד מִתַּפְּחַד מֵהַשָּׁנִי, וְאֶחָד נַעֲשֶׂה
אֵלִים לְגַבִּי הַשָּׁנִי, אֲבָל תִּכְףּ-וּמִיד כְּשֶׁרָק נִתְּגַלָּה
לְפָנָיו, אֲשֶׁר הִכָּל לְכָל דְּמִיּוֹן גָּדוֹל, וְאִין בִּלְעָדָיו
יִתְּבַרַךְ כָּלָל, וּמֵה יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם, אֲזִי מִשְׁתַּנֶּה כָּל
הַלֵּךְ מִחֲשַׁבְתּוֹ לְגַמְרִי. וְלִכְּלֵ זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת רַק
עַל-יְדֵי רַבּוֹי שִׁיחָה וְתַפְלָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ בְּלִשׁוֹן
שְׂרָגִיל בָּהּ, וַיִּדְבֵּר עִמּוֹ יִתְּבַרַךְ כָּכָל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ,
וְזֶה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ כְּלִי לְגַבִּי גִלּוּי הָאִין סוֹף בְּרוּךְ
הוּא, וְנַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה לְשִׁכִּינֵת עִזּוֹ יִתְּבַרַךְ, וְאִין לוֹ
לִירָא וּלְפַחַד מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, וְעוֹבֵר אֶת זֶה
הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
לְהִיּוֹת חֲזָק וְאַמִּיץ בַּעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת לְדַבֵּר
וּלְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבָךְ אֵלָיו יִתְּבַרַךְ,
וְתַהֲיֶה עַל דְּבָר זֶה עֲקָשָׁן גָּדוֹל כְּלִי שׁוֹם שְׁכָל וְדַעַת
עֲצָמִי כָּלָל, וְזֶה אֲשֶׁר יִדְבִּיק אוֹתָךְ בּוֹ יִתְּבַרַךְ, וְתִדַּע
שְׁתִּהוּ "לְמוֹד הַחַיִּים", לְמוֹד עֲמָק עֲמָק, אֵיךְ לֹא
לְהִתְפַּחַד וְלֹא לְהִתְפַּעֵל כָּלָל מִשּׁוֹם דְּבָר וּמִשּׁוֹם
בְּרִיָּה שְׁבַעְעוֹלָם, וּכְשִׁזּוֹכָה לָזֶה אִין לְמַעַלָּה מִזֶּה, כִּי
זוֹכָה לְרוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּגִלּוּי
כֹּזֶה, אֲשֶׁר לֹא הִיָּה לְעוֹלָמִים, וְזוֹהִי מִדְּרַגַּת גְּדוּלָּה

הצדיקים, שתמיד רק מדברים עמו יתברך, ואפלו בשעה שמדברים עם בני-אדם, הם מצמצמים עצמם ויודעים אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך נתלבש עצמו בכיכול עכשו באדם הזה, ועל-ידי שמתדברים יחד, גורמים יחוד עליון ונורא עד מאד מאד, וזהו "למוד החיים" עמק עמק מי ימצאנו, ולא יחזיק בזה רק צדיק שהוא מפשט לגמרי לגמרי מהבלי העולם הזה, וכל מח מחשבתו דבוק וקשור רק בו יתברך; אשרי הצדיקים ואשרי דבקהם, כי מגדל מדרגת גדולי הצדיקים שזוכים להגיע עוד בחיים בעלמא הדין למדרגות גבוהות ונשגבות בהשגות עצמיות האין סוף ברוך הוא, יש בכתם להמשיך את ההארה הזו גם על תלמידיהם; ועל-כן אשרי מי שמקרב אל גדולי מבחרי הצדיקים הקדושים.

ז.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם אם אין יודעים היטב היטב את "למוד החיים", יכולים להאבד לגמרי, רחמנא לצלן, ויכולים לאבד את שני העולמות כאחד, כי באמת עוברים

על כל אחד בכל יום כל מיני חלישות הדעת
ובלבולים, צרות ויסורים ועקמומיות, עד שבנקל
יצא, חס ושלום, לתרבות רעה, שאז אבד את
עולמו כרגע, וזה עקר הנסיון הקשה בזה העולם,
אשר בשביל הבחירה והנסיון מסבב הקדוש-ברוך-
הוא סבובים כאלו שתהיינה לאדם שתי דרכים,
דרך אחת היא דרך החיים — לעלות במעלות
הדבקות בחי החיים, ולנתק עצמו מכל הבלי
הבלים גשמיות העולם הזה, ולמצא את עצם
עצמיות חיות אלקותו יתברך בכל פרט מפרטי
הבריאה, ועל-ידי-זה לחיות חיים נצחיים עוד בזה
העולם. ודרך שניה היא דרך המות — לפל
בכפירות ואפיקורסות, רחמנא לישוזבן, ולנתק
עצמו ממנו יתברך, ולחשב כאלו הכל טבע גמור,
וכאלו כל איש הישר בעיניו יעשה, ועל-ידי-זה
יסבל על מרירות הגיהנום עוד בזה העולם, ויהיה
לו מר ומרור כל ימיו, והבחירה הזו נתנה לכל
בריה בעולם. אך לזכות לבחור בבחירת הטוב אי
אפשר, כי אם על-ידי התקרבות אל הצדיק האמת
המלמד את תלמידיו "למוד החיים" בצורה כזו,
שתמיד יבחרו רק בטוב בגלוי עצם אלקותו,
ועל-כן דיקא על-ידי הצדיק האמת יכולים לחיות

חיים נצחיים, חיים ערבים ומתקים, עד ששום דבר
שבעולם לא יוכל לשבר אותו, ויזכה להתענג
בערבות נעימות, ידידות, זיו שכנת עזו יתברך;
אשרי לו!

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה
העולם, צריכים להתחזק בכל מיני אפנים
שבעולם, ואסור להתיאש בשום פנים ואפן, אפלו
שיגיע אליך זמן שהכל יהיה נגדך, והכל יתנהג
הפוך לגמרי מרצונך, וידמה לך כאלו אבד מנוס
ותקוה לגמרי ממך, עם כל זאת בכל המצבים
הקשים והמספכים ביותר שרק יהיו לך בחיך,
ראה לא להתיאש כלל, רק להחזיק מעמד, ותמשיך
עצמך רק אליו יתברך, וזה סוד "למוד החיים",
שצריכים ללמד היטב היטב, כי החיים מלאים
נסיונות קשים ומרים שעוברים על כל אחד ואחד
בזה העולם, עד שיש בני-אדם שסובלים חלאים
רעים, רחמנא לצלן, ויש שסובלים מעניות ודחקות
עצומה, ויש שסובלים מילדיהם יסורים קשים
ומרים, ויש שסובלים משכנים ומאנשים, ועוברים

עליהם מחלוקות, עלבונות ובזיונות וכדומה כל מיני צרות ויסורים קשים ומרים שיש בזה העולם על כלם, אין עצה איה לעבר על הכל, כי אם על-ידי "למוד החיים", שהוא למוד עמק עמק איה לעבר את זה העולם העובר, והלמוד הוא לידע היטב ולחקק בדעתו, כי לא לנצח נשואים בזה העולם, כי העולם הזה הוא רק מעבר ודרך, ועל-כן פשיתברר לאדם היטב אשר העולם הזה הוא רק דרך ומעבר כדי להגיע בחזרה אליו יתברך, אזי כבר יקח הכל בקלות, ולא יפל בדעתו כלל מפל מה שעובר עליו, אדרבה ידע היטב אשר אין שום מנוס ותקנה, כי אם לחזור אליו יתברך ולהמשיך על עצמו תמיד ערבות, ידידות, זיו אורו יתברך, ואז כבר בעולם הזה יחיה כדגמת העולם הבא; הינו האדם צריך ללמד היטב היטב את "למוד החיים", שידע שזה העולם הוא רק מעבר לעולם הבא, ועל-כן בשעה שעוברים עליו משברים וגלים, צרות ויסורים, מרירות ומכאובים, עלבונות ושפיכות דמים, אל ישים לב לכל זה, כי ממילא עוד מעט יצא מזה העולם, והכל יעבר וישפח הכל, ועל-כן מה טוב ומה נעים בעודו בחיים חיותו להרגיל עצמו לחיות כדגמת חיי

העולם הבא, ועל-ידי-זה נכון יהיה לבו ובטוח,
ששום דבר לא יקרה עמו, מאחר שידביק מחשבתו
בעלמא דאתי, אשר זה עמק "למוד החיים".

ט.

צריך שתדע, אהובי, בני, כי בזה העולם
צריכים חזוק חדש בכל יום ויום, וזה "למוד
החיים" עמק עמק מי ימצאנו, כי באמת עובר על
כל אחד ואחד בכל פעם צרות ויסורים אחרים מכל
פרט ופרט בחייו, זה מעצמו, זה מאשתו, זה
מילדיו, וזה משכנים וקרובים, וזה מחובות
וכדומה כל מיני צרות ויסורים שרק עוברים על כל
אחד ואחד בלי יוצא מהכלל מדי יום ביומו,
וצריכים חזוק חדש בכל יום, שיוכל להתחזק
מעמד ולא יאבד עצמו לדעת, חס ושלום, ומכל
שכן שלא יאבד את שני העולמות גם יחד, על-ידי
שיפלו בו מחשבות נגד האמונה הקדושה, להרהר
ולחקר אחריו יתברך, שזה גרוע יותר מהכל, כי
על-ידי-זה מאבד את שני העולמות גם יחד,
ועל-כן צריכים התחזקות חדשה בכל יום. ועקר
ההתחזקות הוא מדת הבטחון, לבטח בו יתברך,

למוד החיים

שא

שְׁבוּדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, וְסוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּף
לְטוֹבָה, וּבִזָּה שְׂאָדָם בּוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה
מִמִּילָא נִבְנִית אֲצִלוֹ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, כִּי אֱמוּנָה
יְכוּלָה לִהְיוֹת בְּלִי בְטָחוֹן, כִּי אָדָם יְכוּל לְהֶאֱמִין בּוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמִזְכֶּכֶת וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
יִהְיֶה לוֹ בְטָחוֹן, כִּי לְפָעַמִּים הָאָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ,
וּמִחֲזִיק עֲצָמוֹ לְהַכִּי גְרוּעַ, וְאִז אֵף שְׂמֵאֲמִין בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אֵינוֹ מֵאֲמִין בְּעֲצָמוֹ שְׂרָאוּי לְהַנְשֵׁעַ,
אֲבָל לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם חִזֵּק בְּבְטָחוֹן, וְיִודֵעַ בִּידִיעָה
בְּרוּרָה וּמִזְכֶּכֶת אֲשֶׁר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא יַעֲזֹב
אוֹתוֹ, וְסוֹף כָּל סוֹף יִהְיֶה לוֹ טוֹב, זֶה מִמִּילָא
מִדְּבִיקוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ תִּהְיֶה לוֹ
הִתְחַזְקוּת; וְעַל-כֵּן עֲקֹר "לְמוֹד הַחַיִּים" הוּא אֵיךְ
לְבֹא אֶל שְׁלֵמוֹת הַבְטָחוֹן לְבִטָּח רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ,
וְיִחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי אִפְּנִים לְבֹא אֶל בְטָחוֹן חִזֵּק
בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁזֶה בְּעֲצָמוֹ יָבִיא אוֹתוֹ לְשִׁמְחָה
וְהִתְחַזְקוּת, לְהִחֲזִיק מִעֲמֵד מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו,
וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְזֶה עֲקֹר "לְמוֹד הַחַיִּים" אֵיךְ
לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה.

י

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי חַיֵּי הָאָדָם

הם עמקים מאד מאד, "עמק עמק מי ימצאנו", כי הקדוש-ברוך-הוא הוריד נשמה מרום גבהי האצילות עצם עצמיות אלקותו יתברך בלבוש חמרי וגשמי שהוא הגוף והכניסו בעולם גם ועב מלא גשמיות, רוחניות צריך להתלבש בגשמיות, שני הפכים לגמרי, וזה הלמוד הכי עמק בחיים שאדם צריך ללמד בלמוד החיים, איך לחבר יחד רוחניות וגשמיות, וזו מעלת גדולי הצדיקים שעובדים על עצמם כל ימי חייהם ומזככים את גשמיות גופם עד שגם הגוף נעשה כלי לקבל בו את אמתת מציאותו יתברך, וגם הכלים נעשים אורות וזוכים על-ידי מעשיהם הטובים להפך את גשמיות העולם הזה והכליו, וזוכים לראות איך שכל הבריאה כלה אחד, הינו כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אתה קדם שבראת את העולם ואתה אחר שבראת את העולם, הינו גשמיות העולם הזה היא כלים לקבל בהם רוחניות העולם הבא, שהם האורות, וכשזוכים לחברם ולהדקם גם יחד, אז רואים ומרגישים וטועמים איך שהכל אחדות אחת, וזה עקר שעשוע הנשמות שאצריכים לזכות בזה העולם, ואם רק זוכה להתגבר על יצרו

המפריד בין העולם הזה לבין העולם הבא, אזי זוכה להבין ולהשפיל סודות ורזי דרוזין מפלאי הבריאה, וטועם טעם גן-עדן בזה העולם; כי כששניהם מחברים גם יחד — רוחניות וגשמיות, אז דיקא מבינים את פונת הבריאה, ואיך שדיקא כך צריך להיות אורות וכלים. אך צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי הלמוד הזה הוא למוד עמק עד מאד, כי "למוד החיים" צריכים ללמד ימים ושנים בשקידה רבה, ועל-כן לא כל אחד זוכה להגיע לכל זה, כי עובר על כל אחד ואחד בזה העולם כל מיני ירידות ונפילות קטנות והשכלות, ונופל לנקבא דתהומא רבה, והנסיגות קשים ומרים עד מאד, ומזה בא שבני-אדם נופלים ביאוש עמק עד ששוכחים לגמרי את תכליתם הנצחית, ומפרידים את העולם הזה מהעולם הבא, עד שרואים תכלית ההפוך, ומשם נמשכים עליהם הצרות והיסורים והמרירות, עד שנופלים בדעתם מאד, וחושבים אשר הכל טבע וגשמיות, ומשם נמשכים כל הכופרים והאפיקורסים, רחמנא לישזבן, לא-כן הצדיקים האמתיים, שגם הם מתסרים ביסורים קשים ומרים, וכן עובר עליהם מה שעובר, אך-על-פי-כן אינם מתאששים כלל,

על-ידי-זה סוף כל סוף זוכים לעבר על הכל, והגוף נכנע לגבי הנשמה, ומאירים להם כל החיים, וזוכים לקשר גשמיות העולם הזה והכליו, וזוכים להכלל באין סוף ברוך הוא, ומאירים להם אורות צחצחות; אשריהם ואשרי חלקם.

יא.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר "למוד החיים" הוא למוד כזה שצריכים ללמד אותו כל ימי חייו, כי בכל יום ויום עוברים על האדם משברים וגלים אחרים, וצריכים לערוך כל מיני תכניות איו להחזיק מעמד ולא לפל בדעתו ולא להשבר משום דבר שבעולם, ועקר העצה לזה הוא רק תפלה, להרגיל עצמו לדבר ולהתפלל תמיד לפניו יתברך, ולבקש ולהתחנן אליו יתברך שיחוס וירחם עליו, שיופה לעשות רצונו יתברך, ולא יאבד את שני העולמות — העולם הזה והעולם הבא, כי כפי רבוי הצרות והיסורים והמרירות וההרפתקאות שעוברים על כל אחד, בנקל יכול לאבד את שני העולמות, העולם הזה מאבדים על-ידי שמסתובבים במרירות ובעצבות ובמרה

שחורה, שבורים ורצועצים, מלאים דאגות וטרדות
ובלבולים, עד שאין לו שום חיים בעולם הזה, ואת
העולם הבא מאבדים על-ידי שמנתקים מחשבתם
ודעתם ממנו יתברך, ונופלים בקשיות ובספקות
עליו יתברך, עד שיש בני-אדם שכל-כך נפלו
ונעתקו לגמרי ממנו יתברך, עד שנדמה להם כאלו
הוא יתברך מסתתר בשמים ועוזב את הארץ, והכל
הפקר, רחמנא לצלן, ויש שנפלו עוד יותר, אשר
מרב מרירות ועצבות אבדו את האמונה הקדושה
לגמרי, ובאו לידי כפירות ואפיקורסות גמורה,
שזה בעצמו הורס להם את החיים; ועל-כן צריכים
ללמד הרבה את "למוד החיים", לידע איך
להחזיק מעמד מכל מה שעובר עליו, ושום דבר
שבעולם לא יוכל לשבור אותו כלל, רק מכל מה
שיעבר עליו, ירגיל עצמו לדבר עמו יתברך בלשון
שרגיל בה, בני, בני! אל תהיה בטלן, ראה מה
עבר עליך במעט שנותיך שאתה נמצא על האדמה,
כמה ירידות ונפילות ירדת ונפלת, כמה מרירות
כבר סבלת, ובכמה לכלוכים התלכלכת, ועדין
אתה נמצא בתכלית הזהמה, ועל-כן עשה זאת,
איפוא, בני, וברח לך למקום פנוי שאין שם
בני-אדם, ותשיח ותספר את כל אשר עם לבך

אליו יתברך, כְּאִשֶּׁר יִדְבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וּתְבַקֵּשׁ
וּתְתַחַנֵּן עַל נַפְשָׁךְ, לְבַל תֵּאבֹד אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת,
חַס וְשָׁלוֹם, וְתֵצֵא מִגְשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְתִבֹּא
וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת דְּבוּק בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים עַל-יְדֵי
שְׁמוֹת וְיַחְוִידִים, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ נְעִימוֹת עֲרֻבוֹת
אֱלֻקֵּיתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵז עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיִּיךָ, וְשׁוֹם
דְּבַר שְׁבַעֲוֹלָם לֹא יִחְסֹר לְךָ כָּלֵל.

יב.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! חֲזַק וְאַמֵּץ מְאֹד מְאֹד כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ מִכָּל מָה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבִרְחַל לְךָ רַק אֵלֶי
יִתְבָּרֵךְ, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ תְּמִיד אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְתִדַּע אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמִהִיָּה אֶת
כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וּבִלְעָדֶיךָ יִתְבָּרֵךְ לֹא יִהְיֶה נֶאֱרָע
עִם הָאָדָם שׁוֹם דְּבַר, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְךָ כָּל-כָּךְ
לְהִתְפַּחֵד מִכָּל בְּרִיָּה, מִדּוּעַ לֹא תִדְבֹּק עֲצָמְךָ בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי שְׁתִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ
יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶּה נִקְרָאת הַתְּבוּדָּה, שְׁמִתְבוּדָּה וּבּוֹדֵל
עֲצָמוֹ מִבְּנֵי-אָדָם וּמִדְּבַק מִחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְשׁוּפָךְ שִׁיחוֹ וְתִפְלָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל בּוֹ רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקֵּיתוֹ יִתְבָּרֵךְ,

כי כל דבור וכל תפלה שמדברים ומתפללים אליו
 יתברך, פותח שערים להשיג רוחניות אלקות, כי
 התפלה והשיחה בינו לבין קונו, זה בעצמו סוד
 הצנור הממשיך עליו אורו יתברך בזיו ובתשוקה
 עצומה; אשרי מי שאינו מטעה עצמו, רק בורח
 בכל יום אליו יתברך, ואז באמת ירגיש עולם הפא
 בעולם הזה. וזה עקר "למוד החיים" שאדם צריך
 ללמד כל ימי חייו, הן עם עצמו והן עם אחרים;
 אשרי מי שאינו מטעה עצמו בזה העולם, ומכניס
 את הדבורים האלו בתוך לבבו היטב היטב; אשרי
 לו!

יב.

אהובי, בני היקר! ראה להתחזק מאד מאד
 בכל מה שעובר עליך, ואל תהיה כל-כך שבור
 מכל מה שעובר עליך בין ברוחניות ובין
 בגשמיות, עליך תמיד לזכור כי ימי חיי הבלנו
 פורחים כצל צפור הפורח באויר, ועל-כן בשביל
 זמן כל-כך מועט כדאי לסבל כל-כך הרבה צרות
 ומרירות ולעקם את לבבו ממנו יתברך, חס
 ושלום! הלא סוף כל סוף אתה צריך לחזור אליו

יתברך, ולא יועיל לך שום דבר, ההכרח יהיה
שתמות והנשמה תעלה למעלה מעלה, ותכליל
אצלו יתברך, ועל-כן מדוע לא תתחיל עוד עכשו
לשוב אליו יתברך בחיים חיותך, וכמו שאז
כשתמות לא ישאלו אותך אם אתה בן רוצה או
לא רוצה, כי אז תתבטל בחירתך לגמרי, תלך
למקום שיולכיך כמו-כן תעשה עוד עכשו, ותמסר
עצמך לגמרי אל אין סוף ברוך הוא ותמסר את כל
מחשבתך, דבורך ומעשיך רק אליו יתברך, ולא
תרצה רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, כלל וכלל
לא, ותהיה דבוק בו יתברך, ואז דיקא תזכה לעבר
את זה העולם בשלום ובשמחה, בנחת ובסבלנות,
כי המאמין האמתי בו יתברך כבר אינו רוצה שום
דבר כי אם עצמיות אלקותו יתברך, ואינו רוצה
ואינו שומע ואינו מרגיש משום דבר רק אמתת
מציאותו יתברך, וזה אשר מחיה אותו, ועל-כן כל
גדולי הצדיקים סבלו בחייהם מה שסבלו —
עניות ודחקות, וסבלו מילדיהם באפן נורא, וסבלו
מחלקת, חרופין וגדופין מאינשי דלא מעלי, והם
ברחו והחביאו עצמם רק אצלו יתברך, ובעודם
בחיים חיותם, כבר גרו אצלו יתברך כדגמת
הפרדת הנשמה מהגוף, ועל-כן דיקא על-ידי-זה

הגיעו אל מדרגתם, וזכו להתפשטות הגשמיות עד השגת נבואה ורוח הקדש ברור; אשריהם ואשרי חלקם, ואשרי המדבקים ומתקרבים אליהם.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

צָרִיךְ כָּל אָדָם לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ
בִּירֵאת שָׁמַיִם, אֲבָל צָרִיךְ שְׂיִהְיָה לוֹ
בְּעֵצָמוֹ יִרְאת שָׁמַיִם, כִּדִּי שְׂיִהְיֶה
דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין, וְגַם כִּדִּי שְׂיִתְקַיֵּמוּ
דְּבָרָיו אֲצֵל חֲבֵרוֹ, שְׁלֹא יַעֲבֹר
הַדְּבָר מִלֵּב חֲבֵרוֹ תַּכְּף, כִּי עַל-יָדֵי
יִרְאָה דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין, וְגַם יֵשׁ קִיּוֹם
לְדְבָרָיו אֲצֵל חֲבֵרוֹ.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז')

קונטרס

מציאות החיים

ידבר ויגלה לאדם איך שירמיל את עצמו עם המציאות, ולא יסתובב בעולם הדמיון, ויקבל את כל הבא עליו כמו שהוא, ויסתכל תמיד על המציאות הנכונה שבה הוא נמצא, וזה יעזר לו לעבר על הכל.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר", וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל
צָרִיךְ לַדַּעַת, אֲשֶׁר כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו
זוֹהִי מְצִיאוֹת הַחַיִּים, וּבְרָגַע שֶׁמִּקְבֵּל
דָּבָר זֶה, אֲזִי כָּל חַיִּיו יִלְכוּ בְּנֶקֶל, וַיִּזְכֶּה
לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּקִלּוֹת. וְכָל אֱלוֹ
שְׁסוּבָלִים צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמִכְאוּבִים,
הַכֹּל מִפְּנֵי שְׂאִינָם רוֹצִים לַחֲיוֹת עִם
הַמְצִיאוֹת, וְאִינָם מוֹכֵנִים לְקַבֵּל אֶת
מְצִיאוֹת הַחַיִּים; וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה
לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְנֶקֶל,
צָרִיךְ לַחֲיוֹת עִם הַמְצִיאוֹת, וְלִידַע אֲשֶׁר
זוֹהִי מְצִיאוֹת הַחַיִּים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקצו)

קונטרס

מְצִיאוֹת הַחַיִּים

א.

אהובי, אחי היקר! הרגל עצמך לחיות עם המציאות, ותמיד תדע ותשכיל את מצבך, איך אתה עומד בו עכשו, נא ונא אל תחיה עם דמיונות, אשר יובילו אותך שולל, רק הרגל עצמך להסתכל תמיד על המציאות שאתה חי בה, וזה יעזור לך בכל הענינים, כי כל מה שהאדם סובל — בין ברוחני ובין בגשמי, הכל מפני שקשה לו לחיות ולקבל את המציאות, ולהשלים עמה, אבל תכף ומיד כשיתברר לך מצבך והמציאות שבה אתה נמצא, ותקבל את המציאות בחייה, על-ידי-זה תזכה לעבר על הכל.

ב.

ראה, אהובי, אחי היקר, מה שכבר עבר עליך
 בחייה, והכל מפני שאינך זוכה לישוב עצמך, ולחיות
 עם המציאות, כי אתה מסתובב בעולם הדמיון, ואינך
 רוצה לקבל את המציאות שהנך חי בה, ואם היית זוכה
 לישוב עצמך בישוב הדעת אמתי, והיית מכיר את
 מקומך ואת המציאות שאתה נמצא בה, אז היית כבר
 מסתפל בצורה אחרת לגמרי על חייך, ובודאי היית
 יכול להושיע, ולצאת אחת ולתמיד מכל צרותיך
 והרפתקאותיך ומכל מה שעובר עליך, כי באמת
 כשעובר על האדם איזו צרה ומכאוב או איזה בלבול
 או קטנות וירידות, קשה וכבד לו לקבל את המציאות,
 ואינו יכול להשלים עם מצבו, כי מאד כואב לו, ועל-
 ידי-זה הוא נכנס במתחים חזקים, עד שנופל בקשיות
 וספקות עליו יתברך, ונתעקם לבבו לגמרי, עד שנוכנס
 בכפירות ואפיקורסות גמור, וזה הורס אותו אחר-כך
 לגמרי; על-כן, אהובי, אחי היקר! מאחר שכבר נפלת
 במקום שנפלת, ונסתבכת באיזה עסק ביש, ונכשלת
 באיזו עברה, או שנתרחקת לגמרי מהיהדות, חס
 ושלום, ועכשו אתה רוצה לשוב ולחזר אליו יתברך,

עליך לחיות עם המציאות, הינו שתדע היטב מי אתה ומה עשית, ותתחיל לחשב אילו עצות ותחבולות איך לזכות לצאת מהמקום שנפלת בו, ואל תפל בדעתך כלל יהיה איך שיהיה, כי בזה שתחיה עם המציאות יהיה לך קל לקבל עליך הכל, ולשוב בתשובה שלמה, כי מה שהאדם סובל, ומה שקשה לו לשוב הוא מפני שאינו רוצה לקבל ולחיות עם המציאות שבה הוא נמצא, ועל-כן מתרחק יותר, מה שאין בן אם תקבל ותחיה עם המציאות, כל מהלך מחשבתך ישתנה לגמרי, ותזכה לשוב אליו יתברך בנקל, והכל יתהפך לך לטובה.

ג.

אהובי, אחי היקר! למה לא תצא מכל הדמיונות שלך, ההורסים את כל חייך ברוחניות ובגשמיות, מדוע לא תרצה להתחיל לקבל את המציאות ולהסתכל על כל דבר כמו שהוא, ואז בנקל לך לקבל כל הבא עליך, כי מי שחי עם המציאות, כל מהלך מחשבתו משתנה לגמרי, וכבר אינו מקנא את שום ברירה, ואינו נופל רוחו עליו, רק משתדל לחזר אליו יתברך, כי זה

שמושף עצמו אל המציאות, ומקבל את כל הבא עליו כמו שהוא, ויודע ומאמין שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, לזה כל החיים מתהפכים לחיים טובים ונעימים, ואינו מתקוטט עם שום בריה שבעולם, והכל הולך לו כבר בנקל; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, רק מקבל את המציאות כמו שהיא.

ד.

ראה, אהובי, אחי היקר, להחיות את עצמך, ואל תניח את המרירות והדכאון שיפילו אותך בשום אופן שבעולם כלל, ואף שלפי צרותיך ויסוריך נדמה לך, כאלו אבד מנוס ותקוה ממך, וכאלו אין לך כבר ישועה, עם כל זאת עליך להרגיל את עצמך לחיות עם המציאות, כי סוף כל סוף זה גורלך — שנפלת בפח הזה, ועל-כן מה לך להשבר?! ומה לך להמשיך את עצמך אל הצער והמרירות?! יותר טוב שתקבל את גזרותיך יתברך שנגזרו עליך, אשר זהו מציאות החיים, ועל-ידי-זה שתשלים עם גורלך, ולא תקשה שום קשיות עליו יתברך, על-ידי-זה תזכה, שיתרחב לך לבך, ותוכל לדבר עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה,

מציאות החיים

שיז

ותפרש את כל שיחתך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות אליו יתברך, ותבקש ותתחנן אליו יתברך, שיחוס וירחם עליך, ועל ידי תפלה תוכל לפעל אצלו הכל, ואפלו לשנות את המציאות והטבע, ותזכה לראות נסים וגלים ממש, ובלבד, אהובי, אחי, שלא תברח מהמציאות, באפן שלא תפל באיזה יאוש או כעס עליו יתברך.

ה.

עליך לדעת, אהובי, אחי, כי כל דבר שבא פתאום על האדם בחייו הינו, שאינו חושב על זה מקדם, דבר זה גורם לו לאכזבות רבות בחייו, ולא כל אחד יכול לקבל על עצמו אכזבות, ועל-כן תכף ומיד בשרק עובר עליו איזה משבר, הוא נשבר לגמרי, לא כן מי שמקבל את מציאות החיים, הינו שיודע מראש איך שהחיים של האדם מלאים נסיונות ועובר על כל אחד מה שעובר — משברים וגלים, הוא כבר מוכן להכל, ואינו נשבר משום דבר, ועקר מציאות החיים הוא לידע; כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אין סוף ברוך הוא יתברך, הינו בכל מאדע ומקרה

שֶׁרַק קוֹרֶה לָךְ שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם גָּנוּז, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ
סוֹכֵל לְקַבֵּל בְּנִקְל כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ, עַד שֶׁבֹאֲמַת יִתְבַטֵּל
מִמֶּךָ הַכֹּל, וְתִזְכֶּה לְחַיִּים נְעִימִים וּמְתֻקִּים.

1.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצֻמָּךְ בְּמַדַּת
הַסִּבְלָנוּת, וְתִהְיֶה סִבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל אֲשֶׁר בָּא וְעוֹבֵר
עֲלֶיךָ, כִּי רְאוּי לָךְ לְדַעַת, אֲשֶׁר זֶהוּ מְצִיאוֹת הַחַיִּים, וְזֶה
רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן מֶה וְלָמָּה לָךְ לְהִתְעַצֵּבֵן וּלְפַל
בְּדַעְתְּךָ כָּל-כָּךְ וְלִהְיוֹת בְּיָאוּשׁ עֲצוּם וּבְמִרְרוּת, יוֹתֵר
טוֹב שֶׁתִּרְאֶה לְקַבֵּל אֶת הַמְצִיאוֹת, וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַחֲיוֹת עֲצֻמָּךְ, וְשִׂמַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל
מִינֵי אַפָּנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְזֶה עֵקֶר גְּדֻלוֹת הָאָדָם וְהַצִּלְחָתוֹ
— כְּשֶׁזּוֹכֶה לְקַבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עֲלָיו בְּנִקְל, וּבוֹרַח
תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ.

2.

רְאֵה, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, לְקַבֵּל כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ
בְּנִקְל, וְאַל תִּהְיֶה כָל-כָּךְ רָצִינִי, כִּי זֶהוּ מְצִיאוֹת הַחַיִּים

— שעוברים על כל אדם בכל יום ויום משברים וגלים, קטנות וירידות ונפילות והשלכות וכו', ואשרי מי שמחזק את עצמו ואינו מניח את עצמו לפל, רק חי עם המציאות, ומרגיל את עצמו רק לברח אליו יתברך, אשר הוא אב הרחמן, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה, שם אלופו של עולם, ואין מקרה, טבע ומזל כלל, רק הכל משגח ממנו יתברך; אשרי מי שמכניס את זה בדעתו, ואז יוכל לקבל הכל בנקל, ויזכה שימחקו ממנו כל הצרות והדינים, ויתרחב לו בכל מיני הרחבות; אשרי לו!

ח.

אהובי, אחי היקר! אל תניח את עצמך בשום אופן שבעולם לפל בדעתך, ולעקר את עצמך מחייה, עליך לדעת, כי ההכרח להחזיק מעמד בזה העולם, וכל זמן שאתה חי, עליך לחיות עם מציאות החיים, ולידע כי כך הולכים החיים, כמו שהולך לה, ותשתדל להשלים עם מצבך, ותראה לברח רק אליו יתברך, ותספר לפניו את כל לבך וכל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, כי עליך לחקק בדעתך, אשר אתה נמצא רק בידו יתברך,

וסוף כל סוף יהיה ההכרח לך לחזור רק אליו יתברך, ועל-כן מה ולמה לך לחיות חיים מרורים ועצובים? ! למה לא תקבל את מציאות החיים כמו שהיא, ואז דיקא תזכה להפוך את כל הירידות לעליות גדולות, ותזכה להכלל בחי החיים, אשר אין לך עוד אשר רוחני וגם גשמי יותר טוב מזה; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו! אשרי מי שמחזיק מעמד בזה העולם, וחי עם מציאות החיים, אשרי לו!

ט.

אהובי, אחי היקר! למה תצער את עצמך על עולם שאינו שלך, ולמה תלך במרירות ועצבון ודכאון על כל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, מדוע לא תקבל את מציאות החיים איך שהיא באמת, ותבוא לידי הנפשה אמיתית; אם אתה רוצה להושע באמת, ולצאת מצרותיך, ולבוא להרחבה, אין לך שום עצה אחרת, רק להרגיל את עצמך לדבר כמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, הינו בשפת האם שלך ותשפך לפניך את כל כאב לבך וכל מה שעובר עליך, וכל מה שלוחץ לך, הכל לכל תפרש ותספור לפניך אחי! אחי היקר!

עליך לדעת, כי זוהי מציאות החיים, אשר בעת צרה ומכאוב אין להאדם שום ברירה שיכולה לעזור לו, כי אם הקדוש ברוך הוא בעצמו, ועל-כן אם תרצה לקבל את המציאות הזו, אזי טוב ויפה הדבר, וסוף כל סוף, אם תהיה לך סבלנות גדולה, תזכה לראות נסים נגלים מה שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא, ואם לא תרצה לקבל זאת, ותחשב כאלו יש לך מי שיכול לעזור לך או להושיעך מבלעדי הקדוש ברוך הוא, אז אתה בורח ממציאות החיים, ואתה נכנס בבוץ גדול ובפח יקוש, ויהיו לך חייך מרים ומרורים עד מאוד, רחמנא לצלן, ולא תהיה לך שום תקומה, חס ושלום.

י.

אהובי, אחי היקר! כל מה שעובר עליך בזה העולם — מרירות וצרות והרפתקאות, הכל מפני שאינך רוצה לקבל את המציאות, ואתה הולך בעולם החזיון, עולם הדמיון, כי אם תקבל את המציאות — שיש לך בעיה זו שעוברת עליך, והצרה היא צרה, ותשתדל להשלים עמה, ולקבל את כל הבא עליך בטוב ובכישוב הדעת, ותתישב איך יכולים לצאת

מהצרה והבעיה, אז הכל יעבר עליך בנקל, ויכול להיות שבמשך הזמן תבטל ממך לגמרי את הצרה והבעיה, אבל אם לא תרצה לקבל את המציאות כמו שהיא, ולא תרצה להשלים עמה, אז יהיו לך מרים ומרורים החיים, ותלך מבהל ומבלבל כמו שכור, ולבסוף תפל אל תוך יאוש ודפאון עמק, אשר יהיה קשה לך לצאת מזה אחר-כך; על-כן עשה זאת, אהובי, אחי היקר, ותקבל את מציאות החיים, ותדע שזו היא המציאות שלך, שנפלת אל תוך פח יקוש ונשבר כזה, ואין לך שום עצה אחרת בעולם, רק תפלה ובקשה — להרגיל את עצמך לדבר כמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, הינו בשפת האם שלך, ותספור לפניו יתברך בפרטי פרטיות כל מה שכוּאב ומעיק לך, וכזה שתדבר אליו יתברך, ותבקש ממנו יתברך ענייניך, תקרר את כאב לבך, ותזכה לישוב את דעתך, ולבסוף — אם תהיה עקשן גדול בדבר זה, תוכל באמת להפטר גם מעצם הצרה והבעיה, ובלבד שתהיה סבלן גדול, ותפציר בכל יום בתפלה ובקשה, ברחמים ותחנונים, ולא תדחק את השעה כלל, ואף שלעת עתה, מרב צרותיך והרפתקאותיך שמסבכים אותך, נדמה לך כל הענין כחלום, ובפרטיות בה בשעה

שאתה באמת נמצא בצרה גדולה, עם כל זאת, אהובי, אחי, ראה לקבל את המציאות כמו שהיא, ותהיה סבלן גדול, ואל תבעט ביסורין הבאים עליך, רק ברח לך אליו ותברך, ובזה תזכה להמשיך עליך אחר-כך אור נורא ונפלא כזה, עד שיהיו לך כחות עצומים למעלה משכל אנושי לקבל כל הבא עליך בשמחה, ועוד תזכה לחזק ולאמץ אחרים; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל; אשרי המסתכל על זה העולם כגשר המגשר, אשר ההכרח לעבר עליו, ובקרוב יגיע אל מחוז חפצו בעולם הבא, שאז יוקא יעבר את הגשר בשמחה ובנחת, ולא ישבר משום דבר שבעולם.

יא.

אהובי, אחי היקר! אף שעוברים עליך עכשו משברים וגלים, ונדמה לך בכל רגע שתקבל, חס ושלום, שבר עצבים — מרב המתחים שעוברים עליך מצרותיך, ונדמה לך שבוודאי לא תוכל להמשיך ככה, על-כן באתי לעוררך, ולהמשיך את לבך ודעתך, שתתישב קצת — מדוע לא תתחיל להסתכל על המציאות שזה מציאות החיים, וזה נגזר עליך, כי אם

לא תרצה לקבל כל מה שבא ועובר עליך, יהיה לך פי אלף יותר גרוע, ותסתבך באמת בצרות ויסורים, אשר יהרסו אותך לגמרי, ולא תוכל לקום אחר-כך, חס ושלום, ואם באמת תקבל כל הבא עליך לטובה, ותמשיך את עצמך אליו יתברך, ותדע שזו מציאות החיים, ותשלים עם כל הבא עליך, אז תדע שיש לך רק עצה אחת בחייהך — לברח רק אליו יתברך, ולבקש ממנו יתברך ברחמים ותחנונים, שיחוס וירחם עליך, ועל-כן ראה, אהובי, אחי היקר, לא להתעצבן ולא לפל במתחים וכעס ועצבנות, רק הרגל עצמך במדת הסבלנות, ותדבר הרבה עמו יתברך, וזה אשר יקרר את עצביך, וזה אשר יעזר לך לעבר על הכל בנקל, ותזכה להפך את כל צרותיך אל ישועות גדולות, כי אצלו יתברך, הכל יכולים לפעל, כי הוא יתברך אב הרחמן ובלבד, אהובי, אחי, שלא תדחק את השעה, אתה עשה את שלך בסבלנות גדולה — לבקש ולהתחנן שיהפך לך את הרע לטוב, ותקבל את המציאות, ואז תראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

יב.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, כי בזה שתחזק את עצמך, תוכל להמשיך על עצמך ערכות נעם וזו שכנית עזו יתברך, כי בזה העולם העקר הוא התחזקות, וכפי שאדם מחזק את עצמו, כמו כן יכול לאחז עצמו בו יתברך, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, כי אין בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי מדבר הכל לכל עצם עצמיות אלקותו יתברך, ומה שהאדם אינו תופס דבר, זה הכל מפני הצמצום, כי בשעה שבא הקדוש ברוך הוא את הבריא, בא את כל הבריא בצורה כזו, שתהיה להאדם בחירה, ומי שירצה לבחור בטוב הוא יחפש ויבקש אחריו יתברך, עד שיזכה למצא אותו, הינו שירגישו בכל דבר, ומי שלא ירצה לבחור בטוב, הוא לא יחפש ויבקש אחריו יתברך כלל, והוא באמת לא יראה שום דבר כלל, ובאמת בכל זה תלוי עקר חיי האדם בזה העולם — מי שזוכה לחזק את עצמו בזה העולם, ומכל מה שעובר עליו — בין ברוחני ובין בגשמי הוא ממשיך את עצמו אליו יתברך, ומחפש

ומבקש אחריו יתברך בעקשנות גדולה, ואף שעובר
 עליו מה שעובר — משברים וגלים, כל תשוקתו היא
 רק להמשיך עצמו אליו יתברך, ולהשיג אמתת
 מציאותו יתברך, האדם הזה ישלים תמיד עם
 המציאות, וידע, כי כל מה שעובר עליו הוא מציאות
 החיים, ויקבל כל הבא אליו לטובה, כי יודע שזהו זה,
 וכך גזרה עליו חכמתו יתברך בסבה בלתי מובנת לפי
 קצור שכלו, וירפין את ראשו על כל מה שעובר עליו,
 אז במשך הזמן יזכה באמת להפך הכל לטובה, ויצא
 באמת טוב גמור מכל הרע שלו, ולהפוך — מי שאינו
 רוצה לבחור בטוב, וקשה וכבד לו לקבל את המציאות,
 אשר זהו זה, ומכל שכן שמתרים נגדו יתברך, חס
 ושלו, לו החיים יתמררו יותר ויותר, ויפל בדכאון
 ועצבון עמו, עד שיבקש בכל יום את מותו, רחמנא
 לצלן, ומאומה לא ישא בעמלו; ועל-כן שמע בקולי,
 אהובי, אחי היקר, וראה להרגיל עצמך לברח אליו
 יתברך, ותרפין את ראשך בכל מה שעובר עליך, ואף
 שאני יודע היטב מכאובי לבך, מכל מה שעובר עליך,
 אשר כמעט תתפוצץ מרב צער, עם כל זאת עליך
 להתישב, כי עם עצבים ומתחים וכעס ורגז לא תפתר
 את בעינתך, עליך להכיר את המציאות, אשר זוהי

מציאות החיים שיש לה צרה ובעיה זו מה שיש לה, ועליה להשלים עמה, וחשב מחשבות איה להקל ממך צערך, אשר על-ידי-זה באמת תוכל במשך הזמן לבטל ממך את הצרה והבעיה לגמרי, כי עליך לדעת, כי רב רבן של הצרות והבעיות יכול האדם לפתורם — אם רק יקח את עצמו בידים, ויקשר עצמו בו יתברך, ולא יקשה שום קשיה עליו יתברך, רק יבוא אליו ברחמים ותחנונים, ויאריך אפו עד מאד, שאז באמת יתהפך הכל לטובה, כי הוא יתברך אב הרחמן; אשרי מי שזוכה להתחבא אצלו יתברך, אשר שם הוא המקום הכי משמר והכי מצלח; אשרי לו!

יג.

אהובי, אחי היקר! ראה לסבל את כל העובר עליך, ותקבל את המציאות בזה העולם, ולא תחיה עם דמיונות והזיות, אשר רק יגרסו אותך, כי כשאדם חי עם המציאות, ויודע בכל דבר את מציאות החיים — מהי, ואינו מטעה את עצמו, אז דווקא יעבר את זה העולם בשלום, וירגיש טעם עולם הבא בעולם הזה ממש, מה שאין בן מי שחי עם דמיונות והזיות, זה

הורס לו את כל החיים, ואת כל עתידו, כי אינו רוצה לחיות עם המציאות, וכזה מטעה רק את עצמו; על-כן, אהובי, אחי, אף שיש לך עכשו בעיה וצרה מאד מכאיבה, וכמעט שתצא מדעתך מרב צער, עם כל זאת ראה להמשיך את עצמך אל המציאות, ותדע כי הקדוש ברוך הוא מחיה ומקים ומהיה את כל הבריאה כלה, ועל-כן בכל צרה ובעיה טוב לברח אליו יתברך, ודבר זה יצילו מפל צרה ומפל נגע ומפל בעיה, ויתהפך אצלו הכל לטובה — אם לא יהיה בטלן, כי אצלו יתברך יכולים לפעל הכל — אם יש להאדם סבלנות.

יד.

ראה, אהובי, אחי היקר, לשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ותקבל את כל הפא עליך באהבה, ותדע כי זו מציאות החיים, ותראה להשלים עם המציאות, ואף שקשה וכבד לך הדבר הזה מאד מרב מרירותך שעוברת עליך ומרב המשברים והגלים שעוברים עליך, ואתה נופל בכל פעם בעמקא דתהומא רבא, עם כל זאת עליך לזכור, כי זו המציאות,

ואי אפשר להתחמק מזה, רק כשבורחין אליו יתברך, כי הוא יתברך בית המנוס היחיד, לברח מכל הצרות והיסורים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי, ברכות, פרק ט' הלכה א): אם באה על האדם צרה, לא יצוח — לא למיכאל, ולא לגבריאל, אלא להקדוש ברוך הוא בעצמו, ועל-כן מכל מה שעובר עליך, הרגל עצמך לדבר עמו יתברך, ותספר לפניו יתברך את כל לבך בפרטי פרטיות בשיחה קלה בשפת האם שלך, ואף שבתחלה ידמה לך שאין מי ששומע אותך וכו', וכאלו אתה מדבר סתם אל הקיר, חס ושלום, כל זה מפני שנעלם ונסתר ממך אור השכינה מפני רב חטאריך, שהיא האמונה הקדושה, ועל-כן קשה לך לתאר לעצמך שהוא יתברך באמת שומע אותך, כי נדמה לך כאלו הוא יתברך מסתתר עצמו כביכול באיזה עולם מהעולמות העליונים, ובפרטיות כשאתה רואה, שאנשי רשע, אנשי לצון עושים חיל, על-ידי-זה יותר ויותר נחלשת דעתך, ואתה מתדשל עצמך מהדבור — לדבר עמו יתברך, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג'): בתחלה — קדם שחטאו ישראל היתה שכינה שורה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם, ועל-כן מחמת העלמת השכינה

והסתרתה ממך, על-ידי-זה נדמה לך, שעוב אלהים את הארץ, ומזה מתגברים עליך העצבות והדכאון, וקשה לך לקבל את המציאות, וכן קשה וכבד לך לבוא ולדבר עמו יתברך בלשון שאפה רגיל בה, ונדמה לך כאלו כל הענין הוא צחוק, ומכל שכן כשגם אחרים צוחקים, מזה, ומה גם שאפלו אנשים שנדמים כיראים ושלמים עומדים כנגד זה ואומרים מה שאומרים: אם כך היא האמת, מדוע לא גלה לנו זאת הרבי שלנו וכדומה? כך הם אומרים, עם כל זאת עליך לדעת, כי כל הצחוק על זה, וכל הליצנות והקשיות על זה, הכל נמשך מסלוק השכינה — שסלקו את השכינה שהיא האמונה הקדושה מרב חטאים ועוונות עד לשמים, עד שהאדם נתקרב בדבר זה — לדבר עמו יתברך, ואדרבה עוד כל הענין לצחוק כאוב בעיניו, נגד כל זה תדע, אהובי, אחי היקר, שבא והתגלה אלינו רבנו הקדוש בדורותינו אלה, וגלה לנו, אשר אין שום יאוש בעולם כלל, ומכל הירידות והנפילות יכולים לצאת ולהנצל, העקר לא להתיאש ולא להתפחד כלל, וצריכים לחיות עם המציאות — שהקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, ואף שלפי קלקול דעתו של האדם ופגמיו המרבים הוא אינו יכול

להבין הרבה דברים, עם כל זאת זהו מציאות החיים — שעובר עליך עכשיו מה שעובר, ואתה צריך לישועה, ועקר הישועה תלוי רק בידו יתברך; ועל-כן ראה, אהובי, אחי, מה לפניך, עזב עכשו את כל השטיות ואת כל המחשבות הטורדות, וקבל עליך על מלכות שמים שלם בתמימות ובפשיטות גמור, ותקבע לעצמך איזה מקום פנוי שאין שם בן אדם, ותתחיל לדבר עמו יתברך בשפת האם שלך ותשפך את כל כאב לבך ומה שמעיק לך רק אליו יתברך, ואז — אם תהיה עקשן גדול על דבר זה ימים ושנים, תזכה לראות נסים וגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל; אשרי מי שמטה אָזְנוֹ וְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹל רַבּוֹ, זְכוּרָנוּ לְבָרְכָהּ; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה, וְאֲשֶׁרִי לוֹ בָּבֵא!

טו.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תניח אצלך את העצבות והמרירות, עליך לדעת כי זה מציאות החיים, שעובר על כל אחד בזה העולם משברים וגלים שונים בכל יום

ויום, ואי אפשר להנצל מזה רק כשזוכים לברח אליו
 יתברך — הן בתפלה ושיחה בינו לבין קונו, והן
 בלמוד התורה הקדושה, והן בקיום המצוות בשמחה,
 וכל מי שזוכה להכניס את עצמו בזה, אזי כל
 המציאות שלו משתנה לגמרי, וכבר אינו צריך את
 שום בריה, ואינו מתבלבל משום אדם שפעולם, כי
 הוא בורח אל המציאות שהוא — הקדוש-ברוך-הוא
 בעצמו, חי החיים מחיב המציאות; אשרי מי שאינו
 מטעה את עצמו, וחי עם המציאות שהוא האמת
 לאמתו; אשרי לו!

תם ונשלם, שבת לאל בורא עולם!

קונטרס

נְעִימוֹת הַחַיִּים

יגלה עצות נפלאות לכל בר ישראל, איך יכולים להרגיש נעימות בחיים, ואיך שאסור להתאש משום דבר שבעולם יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוה"ר", וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הבנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אנים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד נְעִימוֹת
בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ מִי שְׁזוֹכָה לְהֶאֱמִין בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע אֲשֶׁר אֵין מְצִיאוֹת
בְּלַעַדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת
גָּמוּר הוּא, וְיִדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה
וּמְזַכֶּכֶת, אֲשֶׁר דּוֹמֵם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר,
הֵם לְבוֹשׁ לְגִבִּי גְלוּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ
הוּא, וּכְשֶׁאָדָם בָּא אֶל הַכָּרָה וִידִיעָה זוֹ,
אֵין לָךְ עוֹד יוֹתֵר נְעִימוֹת בַּחַיִּים מְזוֹ.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקצז)

קונטרס

נְעִימוֹת הַחַיִּים

א.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי בְּזֶה
הָעוֹלָם עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם כָּל מִינֵי
נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה
הָעוֹלָם מְאֹד מְרֹרִים כָּל אֶחָד כָּפִי בְּחִינָתוֹ, וְאִף
שֶׁנִּדְמָה עַל בְּנֵי-אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מְכַל טוֹב, אִם
תִּחַפְּשׁוּ וְתִחְקְרוּ אַחֲרֵיהֶם יִתְּנוּדַע לָכֶם, שֶׁגַּם עֲלֵיהֶם
עוֹבֶרֶת מְרִירוֹת דְּמָרִירוֹת, וְרָעִים וּמָרִים לָהֶם
הַחַיִּים, כִּי אֵין לָכֶם אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁיִּלְךָ לוֹ טוֹב
וְיִחְיֶה חַיִּים נְעִימִים, רַק מִי שֶׁמִּדְּבֵק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ
יִתְּבַרֵךְ, שֶׁהוּא אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלֵךְ עוֹלָם, וְהַזֹּכֶה
לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְּבַרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכִים גַּם
עָלָיו חַיִּים מִחֵי הַחַיִּים, כִּי רַק הוּא יִתְּבַרֵךְ נִקְרָא

חַיִּים, וּמִבְּלָעָדָיו יִתְבָּרֵךְ אֵין שׁוּם חַיִּים כָּלֵל, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵכוֹת יח:): וְהַמָּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָּה — אֵלּוּ רִשְׁעִים שֶׁבְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים; כִּי מִי שֶׁנִּתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁנִּכְשָׁל בְּעֻוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, עַל-יְדֵי־זֶה עָקַר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא נִקְרָא חַיִּים, וְאֵז מִסְתַּוְּבֵב כְּמוֹ מֵת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאֶפְלוּ הוֹלֵךְ וּמִתְעַסֵּק עִם בְּנֵי-אָדָם וַיֵּשׁ לוֹ עֲסָקִים וְנוֹשָׂא וְנוֹתֵן, אִם אֵינוֹ דְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֵין זֶה נִקְרָא חַיִּים כָּלֵל, כִּי הַיּוֹם הוּא מַצְלִיחַ בְּעֲסָקָיו, וְלִמְחֹר מִתְהַפֵּף מִזֶּל לְגִמְרִי, וּכְבֹּר מְמַרְמֵר וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ הָאֲמָלָל בְּיוֹתֵר וְרוֹצֵה לְהִתְאַבֵּד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, הֵנָּה בְּנֵי-אָדָם מַצְלִיחִים, וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם בְּשִׂיא הַהֲצֻלָּחָה, וְלִמְחֹר גִּתְהַפֵּף עֲלֵיהֶם הַגִּלְגּוֹל, וְהֵם הָאֲמָלָלִים בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמִּתְאַבְּדִים לְגִמְרִי, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כִּי אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הָעַל הַקָּשָׁה וְהַכָּבֵד שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְזֶה סוֹכֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, וּבְכָל בֵּית וּבֵית וּבְכָל מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה תִּמָּצְאוּ דְּבַר זֶה, הֵנָּה מְרַגֵּשִׁים אֶת עֲצָמָם הַמְּאֻשְׁרִים בְּיוֹתֵר, וְהֵנָּה

מְרַגִּישִׁים אֶת עֲצָמָם הָאֲמֻלָּלִים בְּיוֹתֵר, וְהַכֹּל מִפְּנֵי
שְׁלֹא מְכַנִּיסִים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּיהֶם
חַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, וְעַל-כֵּן עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ
שְׁעוֹבֵר, כִּי הַחַיִּים הֵם רַק אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן
עֲלִיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שְׁאֲסוּר לְקַנֵּא
בְּשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם, וְאִף שְׁנִדְמָה לָכֶם שֶׁהֵם
הַמְּאֻשְּׁרִים בְּיוֹתֵר, אֵין מֵה לְקַנֵּא בָהֶם, לְקַנֵּא
צָרִיכִים רַק אִישׁ כָּשֶׁר פָּשׁוּט הַדְּבּוּק בְּחַיֵּי הַחַיִּים בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, הַמְּרַגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ, וּמִקֵּיִם אֶת מַצּוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה,
וְכָל מַצְוָה מִמַּצּוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ כְּשִׂמְקֵיִם, הוּא שֶׁ
וְשִׂמַּח וְרוֹקֵד מֵרַב שִׂמְחָה כְּאֵלוֹ הַרוּיָח כָּל הַזֶּה
דְּעִלְמָא, וְכֵן מִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה
שְׁעוֹרִין כְּסִדְרָן, זֶה נִקְרָא חַיִּים, וְאָדָם כְּזֶה כְּדָא
לְקַנֵּא וּלְחַקוֹת אוֹתוֹ, כִּי רַק זֶה נִקְרָא חַיִּים — מִי
שְׁזוֹכָה לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּחַיֵּי הַחַיִּים, וּבוֹרַח תְּמִיד
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה,
אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם,
יִוְדַע מֵה הֵם חַיִּים אֱמֵתִיִּים, חַיִּים עֲרִבִים וּמִתְקִים,
שְׂאֵז יִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ "נְעִימוֹת הַחַיִּים".

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר
חֲכַמֵּינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בִּיצָה לִב): שְׁלֹשָׁה חַיִּים
אֵינָם חַיִּים: הַמִּצְפָּה לְשִׁלְחַן חֶבְרוֹ, וּמִי שְׁאַשְׁתּוֹ
מוֹשְׁלֵת עָלָיו, וּמִי שִׁסּוּרִים מוֹשְׁלִים בְּגוֹפוֹ; כִּי
שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלוֹ עוֹקְרִים אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי,
וּמַעֲבִירִים אוֹתוֹ עַל דַּעְתּוֹ וְעַל דַּעַת קוֹנוֹ, כִּי בְּאֵמֶת
עֶקֶר הַחַיִּים הוּא כְּשֶׁאָדָם עֲצֻמָּאִי וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְשׁוֹם
בְּרִיאָה שְׂבַעְעוֹלָם, וְהוּא מְשַׁפִּיעַ וְלֹא מְקַבֵּל, שְׂאִין
לָךְ עוֹד אֲשֶׁר כָּמוֹ אֲשֶׁר שָׁל זֶה שֶׁהוּא הַעֲצֻמָּאִי
וּמְשַׁפִּיעַ לְזֻלָּתוֹ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ שׁוֹם טוֹבוֹת מִזֻּלָּתוֹ,
אֲבָל בְּרָגַע שְׁאָדָם נוֹפֵל בְּקִטְנוֹת הַמַּחֲזִין, וְנִדְמָה לוֹ
כְּאֵלוֹ אֵצֶל חֶבְרוֹ יוֹתֵר טוֹב, וּכְאֵלוֹ חֶבְרוֹ מְצָלִיחַ
יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כִּכֵּר מְרִים לוֹ הַחַיִּים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן
כְּשִׁינִירַד בִּתְהוֹם רַבָּא וְנוֹפֵל בְּנִפְּלָה אַחֵר נִפְּלָה,
וְיִוִּירַד יְרִידָה אַחֵר יְרִידָה, עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶל קִטְנוֹת כְּזוֹ
שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁכָּל יְשׁוּעָתוֹ וְהַצִּלָּתוֹ תְּלוּיִים בְּזֻלָּתוֹ,
וְהוּא מִצְפָּה לְשִׁלְחַן חֶבְרוֹ, אֲזַי אֵין לָכֶם עוֹד אִישׁ
מִמְרָמֵר כְּמָהוּ, וְחִיּוֹ אֵינָם חַיִּים כָּלָל, מֵאַחֵר שֶׁהוּא
צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֶל שִׁלְחַן אַחֲרִים, וְלֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם
יֹדֵעַ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלָל,

והוא יתברך מחיה ומחיה את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך בלבוש הזה, שאז אינו מצפה לשלחן חברו, אדרבה הוא מוכן לעזר ולהשפיע לזלתו, אז ניקא חזיו נקראים חיים אמתיים, וכן הוא בין איש לאשתו, עקר השלמות, שגורו באהבה, אחנה ורעות, וישרה השלום ביניהם ואחד ירצה לעזור לזלתו, ולא שישתלט אחד על השני, אז נקראים החיים חיים אמתיים, והבית הוא מלא חיים ומלא אשר וזיו וחיות, לא-כן אם האשה שולטת על הבעל ומשפילה אותו בכל מיני השפלות, ומסתפקת עליו בבוז ובלעג: אתה לא יצליח לשום דבר, וממך כבר לא יהיה שום דבר, זה עקר המות, ועל זה רמז החכם מכל אדם (קהלת ז): "ומוצא אני מר ממות את האשה"; כי באמת האשה יש לה כחות עצומים לעזור להצלחת הבית בין בגשמיות ובין ברוחניות, כי טבע של האשה, שיש לה השפעה גדולה על בעלה, ואם רק תנצל את ההשפעה שלה לטוב, אז תצליח בכל המובנים, הינו שבדרך כלל הבעל צריך לפרנס את הבית, וכשהאשה מחזקתו ומעודדת אותו ומגביהה ומשבחת ומפארת אותו, אז גדלים מחו

וְדַעְתּוֹ, וּבְאֵמֶת מַצְלִית, כִּי בְדֶרֶךְ כָּלֵל הַבַּעַל צָרִיף
 חֲזוֹק הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי הוּא יוֹצֵא לַחוּץ וּמִתְעַסֵּק עִם
 אֲנָשִׁים, וְדִרְכָם וְטִבְעָם שֶׁל אֲנָשִׁים הֵיא רַק לַצֶּעֶק
 וְלִהְשָׁפִיל וְלִהְתְּלוּצֵץ וְלִהְתּוֹפֵחַ, עַד שֶׁהַרְבֵּה פְּעָמִים
 נִשְׁבָּרִים מֵהֶם, וְכִשְׁיֵשׁ לָאָדָם אִשָּׁה פְּקָחִית וְחֲכָמָה,
 וְהִיא מְשַׁבַּחַת וּמְפָאֶרֶת אֶת בַּעְלָהּ, עַל-יְדֵי-זֶה גָדַל
 מִחוּ וְדַעְתּוֹ, וְיִודַע שְׂיֵשׁ לוֹ בְּבֵית יְהוָה, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה בְּאֵמֶת זֹכָה לְהַצְלִית, לֹא-כֵן אִם הָאִשָּׁה
 מִתְפָּרֶצֶת עַל בַּעְלָהּ, וְתִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאֵין לָהּ מָה
 שֶׁהִיא צָרִיכָה הִיא צוֹעֶקֶת, כְּמֵאֲמָרָם זְכוֹנָם לְבָרְכָה
 (תְּמוּרָה טז): אִשָּׁה כִּי־יִנָּחֵץ לָהּ תִּבּוֹאָה בְּתוֹךְ
 בֵּיתָהּ מִיד צוֹעֶקֶת, וְהִיא מְשַׁפִּילָה וּמִבְזֶה וּמִתְחַרֶּפֶת
 אֶת בַּעְלָהּ, אֲזַי מֵרָמָד, וְכָל הַבֵּית נִתְהַפֵּךְ לְגִיּהֲנוּם,
 עַד שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְבָמוֹת סג:): אִשָּׁה
 רָעָה גִּיהֲנוּם נִמְשָׁלָה בָּהּ; וּלְבִסוּף הַבַּעַל בּוֹרַח, וְאֲזַי
 מִתְחִילוֹת הַצָּרוֹת וְהַמְרִירוֹת בְּבֵיתָהּ, עַד שֶׁאֲמָרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תְּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פָּרָק יח):
 אִשָּׁה רָעָה גּוֹרֶמֶת רָעָה לְעִצְמָהּ וּלְבִגְיָהּ, כִּי בָזָה
 שֶׁהִיא מְמַרְרֶת אֶת חַיֵּי בַּעְלָהּ, וּמְצִיקָה לוֹ,
 וּמְשַׁפִּילָה אוֹתוֹ וּמִתְחַרֶּפֶתוֹ וּמִבְזֶה אוֹתוֹ, לְבִסוּף הוּא
 בּוֹרַח מִהַבֵּית, כִּי מִי רוֹצֵה לְגוֹר וְלַחֲיוֹת בְּתוֹךְ
 גִּיהֲנוּם! ? וְאֲזַי מִתְחִילוֹת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים

וְהַמְרִירוֹת לְאִשָּׁה וּלְיָלָדִים, שֶׁהֵם בְּאֶמֶת הַמְסַכְּנִים
הַגְּדוֹלִים בְּיוֹתֵר, כִּי מֵהֶם חַיִּבִּים, וְעַל-כֵּן אִם יֵשׁ
לְאִשָּׁה שְׂכָל וְדַעַת, וּבִמְקוֹם לְהִשְׁפִּיל וּלְחַרֵּף וּלְבַזּוֹת
אֶת בַּעְלָהּ, תִּגְבִּיהוּ וְתַחֲזִקוּ וְתִשְׁמְחוּ וְתַעֲזוּדוּ, אֲזִי
בְּאֶמֶת יִתְהַפֵּף הַבֵּית לְגַן עֵדֶן, וּכְשֶׁהַבַּעַל יֵרָאֶה
שֶׁאִשְׁתּוֹ מְכַבֶּדֶת אוֹתוֹ וּמַפְאֶרֶת אוֹתוֹ, אֲזִי בְּאֶמֶת
יִתְהַפֵּף לְהֵיוֹת בַּעַל טוֹב, לֹא-כֵן כְּשֶׁאִשְׁתּוֹ הִיא אִשָּׁה
רָעָה, אֲזִי כָּל הַבֵּית מִתְהַפֵּף לְסִבָּל, וּמְרַגִּישִׁים כָּל
מִינֵי מְרִירוֹת בְּזֵה הָעוֹלָם, וְזֶה שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (כָּבֹא בְּתָרָא קִמָּה:): כָּל יְמֵי עֲנִי רָעִים —
זֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה רָעָה, וְטוֹב לֵב מִשְׁתָּה תָּמִיד —
זֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה טוֹבָה; כִּי רַק בְּזֵה תְלוּיָה הַצִּלְחַת
הַבֵּית, כִּפִּי הַנְּהַגוּתֶיהָ שֶׁל הָאִשָּׁה, אִם הִיא אִשָּׁה
רָעָה, שֶׁמִּחְרָפֶת וּמִשְׁפִּילָה וּמְבַזָּה אֶת בַּעְלָהּ, עַל-
יְדֵי-זֶה נִשְׁאָר עֲנִי, כִּי אֵין לוֹ כֶּבֶד חֶשֶׁק לַעֲשׂוֹת שׁוּם
דָּבָר, מֵאַחֵר שֶׁמְרַגֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ כָּל-כּוֹף מִשְׁפָּל, עַד
שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלּוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתַקְנָה מִמֶּנּוּ, כִּי בַּבֵּית
מִחְרָפִים וּמִגְדָּפִים אוֹתוֹ וּמִשְׁפִּילִים אוֹתוֹ בְּתַכְלִית
הַהִשְׁפָּלוֹת וּבַפְּרִט לִפְנֵי הַיָּלָדִים, וּבַחוּץ רוֹדְפִים
אוֹתוֹ וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּנּוּ, אֲזִי הוּא אוֹמֵר: לָמָּה לִּי
לַעֲבֹד, וּבִשְׂבִיל מָה לְהִתְיַגֵּעַ כָּל-כּוֹף?! וְעַל-כֵּן
נִשְׁאָר עֲנִי, וְכֻלָּם סוֹבְלִים, וְאֲזִי הַבֵּית הוּא גִּיהֵנוּם

מִמֶּשׁ, לֹא-כֵן כְּשֶׁהָאִשָּׁה הִיא אִשָּׁה טוֹבָה, וּמִחֲזָקָת
 וּמִפְּאֲרֶת אֶת בַּעְלָהּ, וְאֶפְלוּ שְׂרֹדְפִים אוֹתוֹ וּמִצִּיקִים
 וּמִעִיקִים לוֹ, הִיא מֵרָאָה לוֹ אֶהְבָּה וּמִחֲזָקָת
 וּמִעֲוֹדָת אוֹתוֹ, שָׂאזְ הוּא נִכְנָס בְּגֶדֶר שֶׁל "טוֹב לֵב
 מִשְׁתָּה תָמִיד" — שֶׁהוּא תָמִיד בְּמַצָּב רוּחַ טוֹב,
 וְהוּא מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת הַכֹּל בְּשִׁבִּיל הָאִשָּׁה וְהִילָדִים,
 וְעַל-כֵּן מִי שֶׁאִשְׁתּוֹ מוֹשְׁלֶת עָלָיו, חֲיָיו אֵינָם חַיִּים,
 וְלִהְיֻפֶּה כְּשֶׁהִיא עוֹזֶרֶת לוֹ, אֲזִי הִיא עוֹזֶרֶת לַעֲצָמָהּ,
 וְהַכֹּל מִתְּהַפֵּף לְטוֹב, וְכִמּוֹ-כֵן הָאָדָם צָרִיף לְהִתְחַזֵּק
 בְּכָל מִיָּנִי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, אֶפְלוּ כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו
 יִסּוּרִים מְרִים וְקָשִׁים מְאֹד, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק וְלֹא
 לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוֹם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, אֵף שֶׁזֶה מְאֹד קָשָׁה,
 עִם כָּל זֹאת יַעֲשֶׂה כָּל מִיָּנִי אֶפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהַחֲיוֹת
 עֲצָמוֹ וְלִהְיוֹת זֶקֶק מִעֲמֹד אֶפְלוּ בְּמַצָּבִים הַקָּשִׁים
 בְּיֻתֵּר, כִּי סוּף כָּל סוּף אַחֵר הָרַע יָבוֹא הַטוֹב,
 שֶׁאֶפְלוּ כְּשִׁסּוּבֵל יִסּוּרִים וּמִתְּהַפֵּף אֶת הַמַּצָּב רוּחַ
 הִירֹד וְהַנֶּפֶל שֶׁלוֹ לְמַצָּב רוּחַ טוֹב, אֲזִי הוּא זוֹכֶה
 לְמַשֵּׁל עַל הַיִּסּוּרִים, וְאֵין הַיִּסּוּרִים מוֹשְׁלִים עָלָיו,
 לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם מְאֻבָּד אֶת עֲצָמוֹ וְנוֹפֵל בְּקִטְנוּת
 הַמַּחֲיָן וּבְקִטְנוּת הַדַּעַת, אֲזִי הַיִּסּוּרִים מוֹשְׁלִים
 בְּגוּפוֹ, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר נֶגְדָם, וְחֲיָיו אֵינָם
 חַיִּים כָּלֵל; וְעַל-כֵּן עָלִיכֶם לְהַחֲדִיר בְּכֶם, בְּנֵי

ובנותי היקרים, את הידיעות האלו, ולהתחזק בכל מיני מצבים קשים ומרים, ולידע אשר בודאי פונתו יתברך היא לטוב, כי אין רע יורד מהשמים, ובזה שתחזיקו מעמד ומצב בתוך תקף העניות והדחקות הצרות והיסורים, על-ידי-זה תמשלו אתם על היסורים ולא היסורים ימשלו עליכם, ואז תזכו לחיות חיים אמתיים, חיים נעימים, ותרגישו מה נקרא "נְעִימוֹת הַחַיִּים".

ג.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, שבזה העולם אסור להתאש בשום פנים ואפן יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, ואפלו שכל העולם ישפילו ויעיקו ויצערו אתכם, ויאמרו לכם אבד מנוס ותקנה מכם, תצחקו ותלעגו להם, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות, פ"ק ט'): כל זמן שאדם חי יש לו תקנה, ואין דבר כזה אבד מנוס ותקנה, העקר לקחת את עצמו בידיים, ולא לעזב את עצמו בשום פנים ואפן, ואז דיקא יצליח בחיים, לא-כן כשנופל ביאוש, ונדמה לו אשר אבד מנוס ותקנה, ואין לו כבר שום תוחלת ותקנה

בַּחַיִּים, זֶה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְאֵין עוֹד עֹנֵשׁ יוֹתֵר
גָּדוֹל מִזֶּה שְׁאֵדָם מֵיֵאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מֵהַחַיִּים,
כִּי אִזּוֹ הוּא הוֹרֵס לְגַמְרֵי אֶת הַצִּלְחָתוֹ וְאֶת עֲתִידוֹ
בַּחַיִּים, וְרָאוּ בְּחוּשׁ, שְׁכָל אֱלוֹ שֶׁלְקָחוֹ אֶת עֲצָמָם
בִּידֵיהֶם, וְחִזְקוּ וְאָמְצוּ אֶת עֲצָמָם בְּכָל הַמַּצָּבִים
הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר שֶׁרַק עָבְרוּ עֲלֵיהֶם, וְלֹא הִתְיַאֲשׁוּ
אֲפֹלוּ בַּמַּצָּבִים הַמְרִים וְהַמְרוּרִים בְּיוֹתֵר, אֲלֹא
הִחְזִיקוּ מֵעַמֵּד, לְבִסּוֹף בְּאִמַּת עָלוּ מַעֲלָה מַעֲלָה,
וְאִם תַּעֲשׂוּ סֶקֶר וְתַעֲיִנוּ וְתִתְּבוֹנְנוּ בְּדַרְכֵי הָעוֹלָם,
תִּרְאוּ אֵיךְ שֶׁעַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַמַּצְלָחִים עָבְרוּ קֶדֶם
כָּל מִינֵי עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, כָּל מִינֵי סִבָּל, כָּל מִינֵי
בְּזִיוֹנוֹת וְיִסּוּרִים, כָּל מִינֵי הַשְּׁפָלוֹת וְהִרְחָקוֹת,
וְאִף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הִתְפַּעֲלוּ מִשּׁוֹם דָּבָר רַק הִחְזִיקוּ
מֵעַמֵּד, דִּיקָא הֵם הַצְלִיחוּ בְּתַכְלִית הַהַצְלָחָה,
וְהִגִּיעוּ לְשִׂיא הַהַצְלָחָה, לֹא־כֵן הָאָדָם שֶׁאֲפֹלוּ
שֶׁהָיָה לוֹ מְכָל טוֹב, וְלֹא הָיָה חֶסֶד לוֹ אִף פָּעַם שׁוֹם
דָּבָר, כְּשֶׁרַק עָבְרָה עָלָיו אִיזוֹ רוּחַ רָעָה וְהִגִּיעַ לְמִבּוֹי
סְתוּם, וְלֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת, וְאֵיךְ לִתֵּן עֲצָה לְנַפְשׁוֹ,
וְנָפַל לִיָּאוּשׁ, זֶה מַה שֶׁהָרַס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְהַכְנִיס
אוֹתוֹ בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה וְנַעֲשֶׂה כּוֹשֵׁל בְּחַיָּיו; וְעַל־כֵּן
עֲלִיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבְנוֹתַי, כִּי עָקֵר דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה,
שֶׁהִיא תּוֹרַת חַיִּים חֲכָמָתוֹ יִתְּבָרֵךְ, רַק לְהַחֲיֹת אֶת

עצמו, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (יומא פה:): וחי בהם ולא שימות בהם, כי התורה נתנה רק להחיות בן-אדם להגביהו, ולא להפילו ולהשליכו ולשפרו ולהמיתו, חס ושלום, כי התורה נקראת חיים, ואמרו חכמינו הקדושים (אבות ו): גדולה תורה שנותנת חיים; ועל-כן מי שלומד יותר תורה, גמשים עליו חיים מחי החיים, כמאמרם, זכרונם לברכה (שם ב): מרבה תורה מרבה חיים, כי זה כל תכלית התורה, להכניס באדם חיים, להגביהו ולהביא אותו אל שיא ההצלחה, ומהי ההצלחה בזה העולם? להיות דבוק בו יתברך בחי החיים; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, רק מחזיק מעמד, ואינו מניח את עצמו לפל, שאז יזכה להגיע אל שיא ההצלחה, ולהרגיש "נעימות החיים".

ד.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, שכל החיים של האדם בזה העולם קשים ומרים מאד, ולכל אחד יש הנסיונות שלו, העליות והירידות

שְׁלוֹ, הָאֲכֻזָּבוֹת שְׁלוֹ וְהַהֲצֻלָּחוֹת שְׁלוֹ, הִנֵּה אָדָם
 עוֹלָה לְשִׂיא הַהֲצֻלָּחָה, וְהִנֵּה הוּא יוֹרֵד לְשִׂיא
 הַתְּהוֹם וְנוֹפֵל בְּדָפְאוֹן וּבַעֲצָבוֹן, וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה
 לַעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לָצֵאת מִצְרוּתָיו, עַד שֶׁיֵּשׁ אָדָם שְׁפֵל-
 כֶּף נָפוּל בְּדַעְתּוֹ, שְׁתַּמִּיד מִצָּפָה לְשִׁלְחַן חֲבֵרוֹ,
 וְאִשְׁתּוֹ מוֹשְׁלֵת עָלָיו, וְיִסּוּרִים מוֹשְׁלִים בְּגוּפוֹ, אֲשֶׁר
 חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בִּיצָה לֵב): שְׁלֹשָׁה חַיִּים
 אֵינָם חַיִּים: הַמִּצָּפָה לְשִׁלְחַן חֲבֵרוֹ וּמִי שֶׁאִשְׁתּוֹ
 מוֹשְׁלֵת עָלָיו וּמִי שֶׁיִּסּוּרִים מוֹשְׁלִים בְּגוּפוֹ; כִּי מֵרַב
 צְרוּתָיו וְיִסּוּרָיו הִקְשִׁים וְהַמְרִים וְהָאֲכֻזָּבוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ,
 אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַחְזִיק מַעֲמָד כָּלֵל, וְאֵף שֶׁמִּקְדָּם
 הִיָּתָה לוֹ הַצֻּלָּחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה נִרְאָה לוֹ
 שֶׁיְהִיָּה מַצְלֵחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְהִנֵּה נָפַל לַתְּהוֹם, עִם
 כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים, כִּי כֶּף
 דָּרְכוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִנֵּה הָאָדָם מְתַלֵּהב בְּהַצֻּלָּחָה
 גְּדוֹלָה, וְהִנֵּה הוּא נוֹפֵל לַתְּהוֹם הַדָּפְאוֹן, וְעַל-כֵּן
 עֲלֵיכֶם לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָגִים שֶׁבְּעוֹלָם, לֹא
 לְהִנִּיחַ אֶת עַצְמְכֶם לִפְלִי יוֹתֵר וְיוֹתֵר, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי
 זֶה יָכוֹל לְהִרְסֵם אֶתְכֶם לְגַמְרִי, אֲלֹא אַתֶּם צָרִיכִים
 לְקַחַת אֶת עַצְמְכֶם בְּיָדְכֶם, וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם
 וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמֶּת תִּזְכּוּ לְהַצְלִיחַ,
 כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם הָעֶקֶר מֵה שֶׁצָּרִיכִים הוּא הַתְּחַזְּקוֹת;

אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, וְעָקֵר הֵהֱתַחֲזָקוֹת הוּא עַל-יְדֵי הַתְּמִדָּה רַבָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כְּמֵאֲמָרָם, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָּה (אָבוֹת ו'): גְּדוּלָּה תּוֹרָה שְׁנוֹתָנָת חַיִּים לָאָדָם; וְכֵן יִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לַעֲסֹק בְּאַיִזָּה עֹסֵק, כִּי הַבְּטָלָה מְבִיאָה לְיָדֵי זָמָה וְלִידֵי שְׁעָמוּם (פְּתֻבוֹת נט.), וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְרוּשָׁלַּי קְדוּשִׁין, פָּרָק א'): וּבַחֲרַת בַּחַיִּים — זֶה אֲמָנוּת; כִּי בָּזָה שֶׁהָאָדָם עוֹסֵק בְּאַיִזוֹ אֲמָנוּת, וְהוּא עֹסֵק בְּעֵסָקִיו, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ זְמַן לַחֲשֹׁב כָּלֵל עַל כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְאִז יָפָה תִּלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שִׁיגִיעַת שְׁנִיָּהם מִשְׁכַּחַת עוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצָּל מִכָּל מִינֵי מַרְעִין בִּישׁוּן, לִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים, לֹא לָלֶכֶת בְּטֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, כְּרָגַע, אֲלֹא תַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבַעוּלָם לִהְיוֹת עֹסָקִים בְּאַיִזָּה עֹסֵק, וּתְחַזְקוּ וּתְאֲמָצוּ אֶת אֲחֵרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּאֲמַת תַּצְלִיחוּ וְתִמְשִׁיכוּ עֲלֵיכֶם חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים אֲרָכִים, הָעָקֵר לֹא לִילֵךְ בְּטֵל, רַק לְהַשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת אִיזָה דָּבָר, אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהַכְנִיס דְּבוּרִים אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז יִזְכָּה אֵל

”נְעִימוֹת הַחַיִּים”.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה
שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְבָרֵחַ מִכָּל מִינֵי עֲצָבוֹת
וְעֲצָלוּת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי, כִּי
הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוּת זוֹרְקוֹת אֶת הָאָדָם לְשָׂאוֹל
תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵיּוֹ, וְכַמְעַט שָׁכַל הַכְּשָׁלוֹנוֹת שֶׁל
הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם תְּלוּיִים רַק כְּפִי הָעֲצָבוֹת
וְהָעֲצָלוּת שֶׁשְּׂרֻיּוֹת בּוֹ, כִּי הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוּת
מַצְמִצְמוֹת וּמְקַטִּינוֹת אֶת הַמֶּחֶ, עַד שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ
לְחַשֵּׁב יֵשֶׁר, כִּי מֵרֵב מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹן וְדַפְאוֹן
שֶׁמְסַבִּים אוֹתוֹ, אֵינּוּ יָכוֹל לְחַשֵּׁב יֵשֶׁר, וְזֶה הוֹרֵס
לוֹ אֶת כָּל הַחַיִּים, וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהַצִּילִית
בְּחַיֵּיכֶם, וְלַעֲבֹר עַל כָּל הַמְּשֻׁבָּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל
הָאָדָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, הָעֵקֶר הוּא לַעֲבֹד עַל נִקְיַת
הַשְּׂמִמָּה, וּמִמָּשׁ לְמַסֹּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נִקְיַת הַשְּׂמִמָּה,
הֵן לְשִׂמְעַ כְּלִי זֶמֶר בְּכָל יוֹם וְהֵן לְשִׁיר בְּעֶצְמָכֶם
וּלְשִׂמַח אַחֲרִים, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה הוּא סִגְלָה גְדוֹלָה
מְאֹד לְהַגִּיעַ אֶל שְׂמִימָה, כִּי בְּזֶה שְׂמִשְׂמִיחַ אֶת
אַחֲרִים נִמְשָׁכֶת גַּם עֲלֵיו שְׂמִימָה, וְלִכֵּן רְאוּ לְהִשְׁתַּדֵּל
לְשִׂמַח וּלְשִׂמַח אַחֲרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּגִּיעוּ אֶל
שְׂמִימָה אֲמִתִּית, וְזֶה יִרְחִיב לָכֶם אֶת מַחְכֶּם

וְדַעְתְּכֶם, וְהַעֲקֹר רְאוּ לֹא לְדַחֵף אֶת הַשְׁמָחָה לְיוֹם
הַמַּחֲרָת, וְאֵל תֹּאמְרוּ: "מָחָר נִהְיָה בְּשִׁמְחָה, מָחָר
נִהְפָּךְ אֶת הַכֹּל אֶל הַשְׁמָחָה וְנִהְיָה שְׂמֵחִים", אֵל
תֹּאמְרוּ זֹאת, אֲלֵא תִדְעוּ שֶׁתְּכַמִּינוּ הַקְדוּשִׁים אֲמָרוּ
(מְדַרְשׁ תְּנַחוּמָא פֶּרֶשֶׁת שְׁמִינִי): אֵין הַשְׁמָחָה מִמַּתְנָת
לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמָחָר;
וְעַל-כֵּן אַתֶּם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי אַפָּנִים
שֶׁבְּעוֹלָם לִהְיוֹת הַיּוֹם בְּשִׁמְחָה, וּלְהִרְחִיק מִכֶּם אֶת
כָּל הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוֹת וְהַדְּכָאוֹן וְהַמְרִירוֹת, וְעַל-
יְדִי-זֶה תִּזְכּוּ לַעֲבֹר עַל כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עֲלֵיכֶם, כִּי
בְּאַמֶּת אֵין לָכֶם אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו
אִיזָה מִשְׁפָּר אוֹ אִיזוֹ צָרָה אוֹ אִיזוֹ מְרִירוֹת בְּחַיָּיו,
וְאִי אֶפְשָׁר לָצֵאת מִזֶּה, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַקָּה
הַשְׁמָחָה, וְעַל-כֵּן אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהַצִּיל בְּחַיֵּיכֶם,
רְאוּ לִהְיוֹת תָּמִיד רַק שְׂמֵחִים וְעֹלִיזִים, וְזֶה יוֹעִיל
לָכֶם לְהַרְגִּישׁ אֶת "נְעִימוֹת הַחַיִּים".

ו.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לִרְאוֹת שִׂישְׁרָה
תָּמִיד שְׁלוֹם בְּמַחְנֶכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שִׂיחָה שְׁלוֹם
בֵּינֶכֶם לְבֵין עַצְמְכֶם, כִּי רַב מְרִירוֹת הַחַיִּים, שֶׁהָאָדָם

כָּל-כֶּף מִמֶּרְמֶר, הוּא רַק שְׁאִינוֹ שָׁלֵם עִם עֲצָמוֹ, וְאִינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת עֲצָמוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנִי-אָדָם שֶׁנִּפְּלוּ כָּל-כֶּף בְּקִטְנוֹת הַדַּעַת וְהַמַּחֲזִין, עַד שְׁשׂוֹנָאִים אֶת עֲצָמָם, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַשְׁלִים עִם הַגּוֹרֵל וְתַמִּיד מִקְנָאִים בְּזִלְתָּם, כִּי חוֹשְׁבִים שְׁאֲצֹל זִלְתָּם יֵשׁ מִשְׁהוּ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יֵשׁ אֲצֵלָם, וְזֶה מֵה שֶׁהוֹרֵס לָהֶם אֶת כָּל הַחַיִּים, וְזֶה מֵה שֶׁמְּבִיא לָהֶם אֶת הַדְּכָאוֹן וְהַעֲצָבוֹן, וְזֶה מֵה שֶׁגּוֹרֵם לָהֶם אִי הַהֲצִלָּה בְּחַיֵּיהֶם, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּם רוֹצִים לְהַצִּלִּיחַ בְּחַיֵּיכֶם, אַתָּם צָרִיכִים לְהַשְׁלִים קֶדֶם עִם עֲצָמְכֶם, וְתִדְעוּ שֶׁאִיךָ שֶׁהוּא הַכֹּל לְטוֹבָה, וּבּוֹדָאי הוּא יִתְבָּרֵךְ יוֹדֵעַ מֵה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְעַל-כֵּן רְאוּ לְהַשְׁלִים עִם גּוֹרְלְכֶם, וְהַשְׁלוֹם הַזֶּה שֶׁתִּהְיֶה שְׁלָמִים בֵּינְכֶם לְבֵין עֲצָמְכֶם וּבֵינְכֶם לְבֵין קוֹנֵנְכֶם, שְׁלֹא תִקְשׁוּ שׁוֹם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֲלֵא תִדְעוּ שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת, וְצָדִיק וְיֹשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ, וְצָדִיק הַגּוֹיָ"ה בְּכָל דִּרְכָּיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׁיו, וְעַל-יְדֵי הַשְׁלוֹם הַזֶּה תִּזְכּוּ לְהַצִּלִּיחַ מְאֹד בְּחַיֵּיכֶם וְתִרְגִּישׁוּ "נְעִימוֹת הַחַיִּים", כִּי רַק בְּזֶה תִּלּוּי הַנֶּעֱם וְהַעֲרִבוֹת וְהִזְיוֹ וְהַחֲיוֹת בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, כִּפִּי שְׁאֲדָם מִשְׁלִים עִם עֲצָמוֹ וְעִם קוֹנּוֹ, וְזֶה יִסּוֹד גָּדוֹל בְּחַיִּים, כִּי מִי שְׁאִינוֹ שָׁלֵם עִם עֲצָמוֹ, וְתַמִּיד שׁוֹנֵא אֶת עֲצָמוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא לֹא יִצְלַח,

והוא כָּבֵר אֲפִי פַעַם לֹא יִצְלִיחַ בַּחַיִּים, וְכֵן כְּשֵׁישׁ לוֹ קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ — הֵיטָכֵן שִׁיעָשׂוּ לוֹ דְּבָרִים כָּאֵלוֹ בַּחַיִּיו? ! כָּל זֶה מְכַנֵּס בּוֹ מְרִירוֹת וְעֲצָבוֹת גְּדוֹלָה; וְעַל-כֵּן רָאוּ לְהַשְׁלִים עִם גּוֹרְלָכֶם, וְרָאוּ לְדַבֵּק אֶת עֲצָמְכֶם לְגִמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתַדְעוּ אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מַחְיָה וּמְהֵנָה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵיחַת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִיךָ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְּחִיג, כִּי צָרִיךְ לִהְיוֹת, וְאִזּוֹ אִם תִּשְׁלִימוּ עִם הַמָּצָב הַזֶּה, אִזּוֹ תִּרְגִּישׁוּ "נְעִימוֹת הַחַיִּים", וְכֵן רָאוּ לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם שְׂכֵנֵיכֶם וְעִם קְרוֹבֵיכֶם וְעִם מִשְׁפַּחְתְּכֶם וּבִפְרָט בְּבֵיתְכֶם, כִּי לֹא מִצָּא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּלִי הַמַּחְזִיק בְּרִכָּה אֶלָּא הַשָּׁלוֹם (עַקְצִין ג), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לַח, ו): גְּדוֹל הַשָּׁלוֹם שֶׁאָפְלוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה וְשָׁלוֹם בִּינֵיהֶם, אָמַר הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא כְּבִיכּוֹל אֵינִי יָכוֹל לְשַׁלֵּט בָּהֶם כִּיֵּן שֶׁשָּׁלוֹם בִּינֵיהֶם; רָאוּ אֶת מַעֲלַת הַשָּׁלוֹם, שֶׁאָפְלוּ שָׁאֲדָם נָפַל כְּבֵר כָּל-כֶּךָ, וְעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כְּשֵׁישׁ שָׁלוֹם אֵין יָכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר, כִּי מַעֲלַת הַשָּׁלוֹם אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלִל, וְזֶה מְכַנֵּס בְּאָדָם אֶת הַנְּעִימוֹת בַּחַיִּים, כִּי לְהַפּוֹךְ כָּל הַמְּרִירוֹת וְהָעֲצָבוֹן וְהַדְּפֹאֹן בָּאִים,

כְּשֶׁאָדָם שׁוֹרֶה בְּמַרְיבוֹת וּבְמַחְלָקֶת עִם זֻלְתּוֹ, וְכָל
מֵה שֶׁנִּכְנָס יוֹתֵר בְּמַחְלָקֶת וּבְמַרְיבוֹת עִם אֲחֵרִים,
יוֹתֵר מְרִירוֹת הוּא מְרָגִישׁ, וּמִחוּ מִבְּהֶל וּמִבְּלָבֶל עַד
מָאֹד, עַד שֶׁאֵין לוֹ סִבְלָנוֹת לְשׁוֹם דָּבָר, וְעַל-כֵּן אִם
אַתָּם רוֹצִים לְהִרְגִישׁ בְּאַמֶּת "נְעִימוֹת הַחַיִּים", רְאוּ
לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם כָּלֶם, כִּי לֹא בָּרָא הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא אֶת הָעוֹלָם אֲלָא עַל מְנַת שְׂיֵהִיָּה שְׁלוֹם בֵּין
הַבְּרִיּוֹת (בַּמִּדְבָּר רַבָּה יֵא, יח), כִּי הַשְׁלוֹם מִרְחִיב אֶת
הַדַּעַת וְהַמַּחֲזִין, וְעַל-כֵּן הִזְהִירוּנוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים
וְאָמְרוּ (מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא פָּרָשַׁת שׁוֹפְטִים): רְאֵה בְּמֵה
גָּדוֹל כֹּחַ הַשְׁלוֹם, שֶׁאֶפְלוּ לְשׁוֹנָאִים אָמַר הַקָּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא לִפְתָּח לָהֶם בְּשְׁלוֹם, כִּי בָזָה שֶׁהָאָדָם
מִתְחִיל עִם שְׁלוֹם, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא יִבְטֹל אֶת כָּל
הַשׁוֹנָאִים שְׁלוֹ, כִּי הָרִי הֵם רוֹצִים רַק לְהִרְעֵ לּוֹ,
אָבֵל כִּשְׁהוּא מִתְחִיל עִם שְׁלוֹם, אֲזַי מִמִּילָא הֵהֱכִירָהּ
שְׂיִתְבַּטֵּל הָרַע וְהָרָשָׁעוֹת שֶׁלָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
מְשַׁלְּמִים בִּינֵיהֶם, וְאֵין לָכֶם טוֹב מִשְׁלוֹם, כִּי זֶה
מִכְנִיס בְּאָדָם "נְעִימוֹת הַחַיִּים", לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם
תָּמִיד שְׂרוֹי בְּמַחְלָקֶת וּבְמַרְיבוֹת עִם זֻלְתּוֹ, אֲזַי כָּל
מִחוּ מִבְּהֶל וּמִבְּלָבֶל, וְאֵינוֹ זֹכֶה לִישׁוֹב הַדַּעַת, כִּי
תָּמִיד צָרִיךְ לַחֲשֹׁב עֲצוֹת אֵיךְ לְהַתְנַקֵּם בְּזֻלְתּוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵינוֹ מְרָגִישׁ שׁוֹם טַעַם בְּחַיָּיו, וְהוּא

תמיד ממרמר; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, אם אתם רוצים להרגיש באמת את "נעימות החיים", עליכם למסור את נפשכם על המדה היקרה הזו של הבאת שלום בין איש לרעהו ובין איש לאשתו ובינכם לבין עצמכם, ובכל מקום שרק צריכים שלום, תשתדלו להיות השליחים להיות עושים שלום, מכל שכן שאתם בעצמכם תהיו בשלום עם כלם, ואז באמת תרגישו ערבות, נעימות, ידידות, זיו החיים, כי באמת יכולים להיות את החיים עם נעימות כזו, שממש עולמו יראה בחייו, כי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין לו עסק עם אף אחד, והוא תמיד בשלום, אז הוא חי בעולם הזה כדגמת העולם הבא, לא-כן כשאדם עוקר את עצמו, חס ושלום, ממנו יתברך, ונדמה לו שהכל טבע, וכאלו הכל תלוי רק בידו ובכחו, אז הוא רב וחולק על זלזלו, ועל-ידי-זה מתמררים חייו, כשאנינו הולך לו כמו שהוא רוצה; ועל-כן אם אתם רוצים להרגיש "נעימות החיים", תשתדלו להיות בשלום עם זלזלכם, ואז יתהפך לכם הכל לטובה, ותרגישו כל מיני טעם בחייכם; אשרי מי שחוקק, ומכניס דבורים אלו בתוך לבו,

נְעִימוֹת הַחַיִּים

שנר

שָׂאז יַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וְיִטַּע טַעַם
נְעִימוֹת הַחַיִּים, אֲשֶׁר לֹו בָּזָה וְאֲשֶׁר לֹו
בְּכָא !

תָּם וְנֶשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קונטרס

סוד החיים

יגלה נוראות נפלאות מסוד חיי-האדם בעולם הזה, ואיך שאין שום
עצה אחרת לעבר את החיים, רק לדבק עצמו בו יתברך, ולשקד
בלמוד התורה הקדושה, ולעסוק בשירות ותשבחות, בתפלות
ובקשות.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"רא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והעפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נזא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל אָדָם צָרִיךְ
לְדַעַת, שֶׁכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת, הֵכֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּפִי
שׂוֹשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְזֶה סוּד הַחַיִּים, שְׂאִי
אֶפְשָׁר לְגַלוֹת אֶחָד לְזוּלָתוֹ; כִּי הַחַיִּים
הֵם סוּד גָּדוֹל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַי כְּפִי
שׂוֹשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְהַכֹּל תְּלוּי בְּרִזֵּי וְסִתְרֵי
הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה; וְעַל-כֵּן סוּד הַחַיִּים
הוּא סוּד עֲמֻק עֲמֻק מִי יִמָּצְאוּ.
וְהַצְדִּיקִים יְכוּלִים לְגַלוֹת אֶת סוּד
הַחַיִּים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שְׂזֶה כָּל
הַתְּקוּנִים שֶׁנּוֹתְנִים לְכָל אֶחָד כְּפִי שׂוֹשׁ
נִשְׁמָתוֹ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תַּקצ"ח)

קונטרס

סוד החיים

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי חיי האדם
בזה העולם הם סוד גדול מאד, כי אין האדם יודע
מי הוא, מה תלוי בו, ומה יש לו לתקן בזה
העולם, כי הכל נעלם ונסתר ממנו, וכל זה בשביל
הבחירה והנסיון, כי אם היה האדם יודע מי הוא,
מה תלוי בו, כמה עולמות עליונים קשורים
ומיוחדים בו, ומה יש לו לתקן, אז היה נעשה אצלו
בטול הבחירה לגמרי, ואז כבר אף פעם לא היה
נופל בדעתו, רק היה תמיד מחזק עצמו, ועושה
כל מיני מאמצים לבלי להניח את עצמו לפל, והיה
מחזק את עצמו יותר ויותר להיות דבוק בו יתברך,
כי באמת כל בר ישראל נקרא בן למקום ברוך

הוא, כמו שכתוב (דברים ד): "בנים אתם להויה" אלקיכם" וגו', וכל הקטנות והירידות וחלישות הדעת שעוברות על האדם, שהם משליכות ומפילות אותו בכל פעם יותר ויותר, הכל בשביל הבחירה והנסיון, לראות איך יחזק את עצמו, ואיך יחזר אליו יתברך, וזה כל "סוד החיים", ומחמת שאין האדם יודע כל זה, בשביל זה הוא נופל בכל פעם, עד שיש שכל-כך נפלו בדעתם והתרחקו לגמרי ממנו יתברך, כי חשבו כאלו הוא יתברך אינו צריך אותם, ואינו מתחשב בהם כלל, ועל-ידי-זה הם יוצאים לתרבות רעה, רחמנא לישוזבן, ויש בני-אדם שנפלו כל-כך, שרואים שהם כבר לא שוים שום דבר ומתיאשים, עד שנסכסם בדעתם כאלו אבד מנוס ותקנה מהם, וכבר אף פעם לא יצליחו בחייהם, ועל-כן הם נופלים ביאוש ובדפאון ובעצבון עצום, עד שאי אפשר כלל לקרבם אליו יתברך מרב חלישות הדעת שעוברת עליהם; ובאמת צריך שתדע, אהובי, בני, כי הכל הבל ורעות רוח, כי זה "סוד החיים" — שאין האדם יודע מאומה, מי הוא, מה הוא, מה צריך לתקן בזה העולם, ומאין השתלשל בעולמות העליונים, ועל-כן אסור לו להתיאש בשום פנים

ואפֿן, ומפֿל מה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, עָלָיו לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ
רק בו יתְּבַרֵךְ, וְתָמִיד יִשְׁתַּדֵּל לַחֲזוֹר אֵלָיו יתְּבַרֵךְ,
וְיִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יתְּבַרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה, וַיִּסְפֹּר לִפְנֵי יתְּבַרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבּוֹ,
וְזוֹ נִקְרְאת "הַתְּבוּדוֹת", שְׁאֵדָם יֵלֶךְ בְּמָקוֹם מִיָּחָד
שְׁאִין שֵׁם בְּגִי־אָדָם, וְיִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ
יתְּבַרֵךְ, וְאִף שֶׁבְּתַחֲלָה יִדְמָה לוֹ כִּאֲלוֹ אֵין מִי
שְׁצָרִיךְ אוֹתוֹ, וּכְאֲלוֹ אֵין מִי שְׁמִסְתַּכֵּל עָלָיו, צָרִיךְ
שִׁתְּדַע, אֶהוֹבִי, בְּנִי, שֶׁכָּל זֶה מַחֲמַת הַכִּפּוּרִים
וְהָאִפִּיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בָּךְ, כִּי בְּאַמַּת אֵין שׁוֹם
מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּי יתְּבַרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יתְּבַרֵךְ מִתְּחִילָה
וּמִתְּחִילָה וּמִקֵּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כָּלֵה, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֵׁם אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמָה שְׁאִינֶךָ זֹכֵה
לְהֵבִין וּלְהַשְׁכִּיל וּלְיָדַע זֹאת, הֲרִי זֶה מַחֲמַת
הַכִּפּוּרִים וְהָאִפִּיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בָּךְ מַחֲמַת חֲטָאִיךָ
הַמְּרִבִּים, אֲבָל אִם תִּהְיֶה חֲזָק וְאַמִּיץ בַּעֲבוּדָה
הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת יוֹם אַחֵר יוֹם
בַּעֲקֻשָׁנוֹת גְּדוּלָה, אֲזַי סוּף כָּל סוּף יִרְדוּ מִמֶּךָ כָּל
הַמַּסִּפִּים, וְתִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יתְּבַרֵךְ, וְזֶה "סוּד
הַחַיִּים", שְׁאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ מָה נִקְרְאת עֲלֵיָהּ וּמָה
נִקְרְאת יְרִידָה, כִּי לִפְעָמִים נִדְמָה לָאָדָם שֶׁהִיא

נמצא בירידה גדולה, והוא שבור כחֶרֶס הנשָׁבֵר, ונדמה לו כאלו הוא גרוע ביותר, ואין עוד גרוע יותר ממנו, ובאמת אז הוא במדרגה גבוהה ועליונה מאד מאד, כי כשאדם בא אל בטול אמת, שנדמה לו שאין גרוע יותר ממנו, על־ידי־זה עולה מעלה מעלה, כי אצלו יתברך מאד חשוב כשאדם מבטל את עצמו ואת ישותו לגמרי, עד שנעשה כאין ממש, ואז דיקא נעשה כלי להמשיך עליו שכינת עזו יתברך, כי הוא יתברך שוכן דיקא אצל מי שאינו מחזיק עצמו לשום דבר, ולהפוך לפעמים נדמה לאדם שהוא בדרגה גבוהה ועליונה מאד מאד, ומאיר לו אור גדול ונורא, ובאמת אז הוא כלום, ועדין לא השיג שום דבר בעולם, ומטעה את עצמו מאד, וזה "סוד החיים", שאין אדם יודע מה זו עליה ומה זו ירידה; ועל־כן עליך לדעת, אהובי, בני, שאין להתיאש בשום פנים ואפן בין בעליה ובין בירידה, האדם צריך להרגיל את עצמו תמיד להמשיך עצמו רק אליו יתברך, ולא לפל בדעתו בשום פנים ואפן בין בעליה ובין בירידה, והוא צריך תמיד לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, ולא להתבלבל משום דבר שבעולם יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, הוא צריך

תמיד לעלות מעלה מעלה בין בקיום המצוות
 המעשיות — להדר לקימן בשלמות ובשמחה,
 ובין בהתמדה רבה בלמוד התורה הקדושה, ויטיל
 ויהיה בכל מקומות התורה הקדושה: מקרא,
 משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, בריתות
 ותוספתות, ספרי הזהר והתקונים וכל כתבי
 האר"ל, והן בכונת התפלה — להתפלל בכל יום
 בכונה גדולה התפלות הקבועות שקבעו לנו אנשי
 כנסת הגדולה: שחרית, מנחה, מעריב, וכן אמירת
 חצות ותפלות ובקשות ותהלים, ויבין בכל מה
 שאומר, ויהיה חזק ואמיץ בדבר זה מדי יום
 ביומו, ולא יסתכל על עצמו כלל, ולא יתבלבל מה
 זו עליה ומה זו ירידה, הוא רק צריך לקיים את
 המצוות ולהיות בשמחה עצומה, וכן להתמיד
 בתורה, ולהכניס את עצמו בעבודת התפלה, ואז
 ייקא אם תקים את כל זאת, תגלה את "סוד
 החיים", כי שום דבר שבעולם כבר לא יוכל לשבר
 אותך כלל.

וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה תלוי
 כל הצלחת האדם בזה העולם — שאינו מבלבל
 את עצמו כלל, רק הוא עקשן גדול על כל פרט

ופָּרַט, וְאִינוּ שָׁם לֵב אֶל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְכָל דְּבַר שֶׁרַק קוֹרֶה עִמּוֹ, הוּא צָרִיף לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוּ דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל "סוד החיים", וְאִם תִּכְנִיס אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ לַתּוֹךְ לִבְךָ, אִזּוּ תִּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְכָל הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים לֹא זָכוּ לָבוֹא לְמַדְרַגְתָּם הַנּוֹרָאָה וְהַנִּפְלְאָה, אֲלֹא עַד שֶׁזָּכוּ לְהַשְׁיג אֶת "סוד החיים" הַזֶּה שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל.

ב.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, כִּי "סוד החיים" הוּא עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מֵה שֶׁעוֹבֵר בְּכָל יוֹם — קִטְנוֹת וִירִידוֹת וּנְפִילוֹת וַחֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵבֵד מְנוּס וְתִקְנָה מִמֶּנּוּ, וּכְאֵלּוּ מִמֶּנּוּ כָּבֵר לֹא יִהְיֶה שׁוּם דְּבַר, וְנוֹפֵל בִּיאֻשׁ, וְנוֹגֵמֵר בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא כָּבֵר אֲבוֹד, וּבְאַמֶּת הַכָּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי זֶה "סוד החיים" — שֶׁאֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ מֵה זֶה עֲלֵיָּה וּמֵה זֶה יְרִידָה, וְעַל-כֵּן אֶסוּר לְהַתִּיאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאָפֶן כָּלֵל, רַק לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אָפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהָאָדָם

צריך להרגיל את עצמו לידע שאין יודעים כלל, אשר ידיעה זו עולה על כל הידיעות, כי כל זמן שהאדם חושב שהוא יודע, באמת אינו יודע כלל, כי תכלית הידיעה שלא גדע, ודיקא על-ידי-זה עולים מעלה מעלה, וזו היתה מדרגת הצדיקים, שתמיד עבדו את הקדוש-ברוך-הוא במסירות נפש הכי גדולה, ולא הסתכלו על שום דבר ועל שום בריה שבעולם, כי אפלו ששברו אותם איך ששברו ועבר עליהם מה שעבר, עם כל זאת לא עזבו את עצמם והחזיקו מעמד, ודיקא הם זכו להשיג את "סוד החיים", והגיעו למה שהגיעו — כל אחד ואחד כפי גיעתו וטרחתו והתחזקותו בעבודת השם יתברך, אשריהם ואשרי חלקם; כי לפעמים עוברות על האדם קטנות, וידידות וחלישות הדעת כאלו, עד שנדמה לו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו לגמרי, וכאלו אבד את העולם הזה והעולם הבא גם יחד, ומרגיש את עצמו האמלל ביותר בעולם, ושאין יותר גרוע ממנו, מרב חלישות הדעת והאכזבות שיש לו בחיים, ואם אז באותו רגע אינו מניאש את עצמו, רק משיג את "סוד החיים", ודיקא הוא יכול להיות סמוך אליו יתברך מאד מאד, ומשיך על עצמו ערבות, געימות, ידידות, זיו

שְׂכִינָת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ חָשׁוּב מְאֹד
כְּשֶׁאָדָם מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרִי, וְנִעֲשֶׂה כְּתוֹלַעַת
הָרוֹחַשֶׁת עַל הָאָרֶץ, וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִין יוֹתֵר גְּרוּעַ
מִמֶּנּוּ, וְאִזּוּ דִּיקָא הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה אֶצְלוֹ, כִּי "אֶשְׁכּוֹן
וְאֵת דִּכָּא" (יִשְׁעִיָּה נז, טו) — הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
שׁוֹכֵן רַק אֶצֶל מִי שֶׁמַּחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ לֹלֵא כְּלוּם,
וְאִזּוּ דִּיקָא, אֶהוּבִי, בְּנִי, אִם תִּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ יְדִיעוֹת
אֵלּוּ, תִּשְׁיֵג אֶת "סוּד הַחַיִּים", וְשׁוּם דְּבָר שֶׁבַּעוֹלָם
לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וְתִזְכֶּה לְהַפְלִיל בְּחֵי הַחַיִּים
— בְּאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הָעֶקֶר רָאָה לֹא לְהִיּוֹת
בְּטָלָן, רַק תִּכְנִיס אֶת דְּבָרֵי אֵלּוֹ בְּתוֹךְ לִבְךָ, וְאֵל
תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דְּבָר שֶׁבַּעוֹלָם, וְאִזּוּ תַּצְלִיחַ דְּרָכְךָ,
וְאֵל תַּחֲשֹׁב כְּרָגַע שְׂאֲנִי רוֹצֶה לְפִתּוֹת אוֹתָךְ
בְּדַבּוּרִים אֵלּוּ, אֲלֹא תִדַּע שֶׁזֶּהוּ "סוּד הַחַיִּים", וְכָל
אֵלּוֹ הַדְּבָרִים עֲבָרוּ עַל כָּל הַצְדִּיקִים הַקְדוֹשִׁים
בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שְׂאִין
יוֹתֵר גְּרוּעִים מֵהֶם, וְכֹאֲלוֹ אֲבָדוּ אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת
גַּם יַחַד, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִתְחַזְּקוּ וַיִּדְעוּ כִּי זֶה "סוּד
הַחַיִּים", שְׂאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ כָּלֵל, כִּי תִכְלִית הַיְדִיעָה
שְׁלֹא נִדַּע, וְעַל-כֵּן כְּשֶׁתַּחֲקֹק אֶת דְּבָרִים אֵלּוֹ בְּתוֹךְ
לִבְךָ, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אִזּוּ תַּצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ
וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, רַק תַּעֲלֶה מַעֲלָה

מעלה ותהיה עקשן גדול בחייה, ותמשיך להתקדם
מדי יום ביומו ולא להסתפל לאחוריה כלל, ובזה
תלויה כל הצלחת האדם; אשרי מי שמחדיר
דבורים אלו בתוך לבו.

ג.

אהובי, בני הקר! ראה לחזק את עצמך בכל
מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ותדע כי כל
החיים של האדם הם בגדר סוד, כי אין אדם יודע
מה זו עליה ומה זו ירידה, העקר ראה להתחזק
בכל מיני אפנים שבעולם, ולא לפל בבעתך כלל,
ובאמת כפי כל הירידות והנפילות וחלישות הדעת
שעוברות על כל אחד ואחד בזה העולם, כמעט
שיאבד עצמו לגמרי לדעת מרב צרות ויסורים
שעוברים עליו, ועל-כן עקר השלמות להחזיק
מעמד ולא להתבלבל משום דבר, רק לידע כי
החיים הם סוד גנוז, ואי אפשר להשיג את "סוד
החיים" כלל כל זמן שהוא חי בזה העולם, ועל-כן
האדם צריך להתגבר על כל המכשולים שבאים לו
בדרך בחיים חיותו, ולא יסתפל ולא יתבלבל
משום דבר שבעולם ומשום בריה שבעולם, רק

יִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ לִילֶךְ תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיךְ
 שְׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לִילֶךְ לְמָקוֹם פְּנוּי שָׂאִין שָׁם
 בְּגִי-אָדָם, וּתְפַרֵּשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר
 עָלֶיךָ בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה נִקְרָא
 הַתְּבוּדוֹת, וְרַבְּנוּ ז"ל הִזְהִירוּנוּ עַל זֶה מְאֹד מְאֹד,
 לְהִיּוֹת חֲזָק וְאִמִּין בַּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת — לְדַבֵּר
 וּלְפַרֵּשׁ אֶת כָּל שִׁיחָתְךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 יִמְשָׁךְ עָלֶיךָ "סוֹד הַחַיִּים", הֵינּוּ שְׁתַּזְכֶּה לְהַשְׁיֵג
 שְׁכָל הַחַיִּים הֵם סוֹד גָּדוֹל מְאֹד, וְלֹא יוֹדְעִים מַה זֶה
 עֲלֶיהָ וּמַה זֶה יְרִידָהּ, רַק הָאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְקַפֵּץ
 וּלְדַלֵּג עַל כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו, וּלְהִמָּשֵׁךְ אֶת עֲצָמוֹ
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְלְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, וְצָרִיךְ שְׁתַּחֲקֵק
 דְּבוּרִים אֵלָיו הֵיטֵב בְּלִבָּבְךָ, כִּי אֵין לָךְ יוֹם וְאֵין לָךְ
 שָׁעָה וְאֵין לָךְ רֶגַע שְׁלֹא יַעֲבֹר עַל הָאָדָם אֵיזָה פְּגַע
 וְקִטְנוֹת וַחֲלִישוֹת הַדַּעַת, אֲשֶׁר שׁוֹבְרִים אוֹתוֹ
 וְרוֹצִים לְגַתְּקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן מִי שְׁזוֹכָה
 לְהַתְּבוּנָה בְּדְבוּרִים אֵלָיו, וְיוֹדֵעַ שְׁכָל הַחַיִּים הֵם סוֹד
 טָמִיר וְנִעְלָם, וְאֵף אַחֵד לֹא יָכוֹל לְהַשְׁיֵג אֶת הַסּוֹד
 הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמֶּת יִזְכֶּה לְהִמָּשֵׁךְ עַל עֲצָמוֹ
 תָּמִיד עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְשׁוּם דָּבָר שְׁבָעוּלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקיים כל זאת
 בתמימות ובפשטות גמורה, ורוץ עכשו למקום
 שאין שם בני-אדם ותפרש את כל שיחתך וכל
 אשר עם לבבך אליו יתברך, ואז תראה נסים וגלים
 שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא, העקר אצלו
 יתברך הוא הרצון והכסופים והדבורים שמדברים
 וכוספים ומשתוקקים אחריו, שבזה נתעלית
 הנשמה אל-על, ומדבקת את עצמה ברוחניות חיות
 אלקותו יתברך, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו
 יתברך כלל, והוא יתברך מחיה וממהה ומקיים את
 כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם
 עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והנשמה היא
 חלק אלוק ממעל ממש, והיא תמיד נמשכת
 ומשתוקקת לעלות ולחזור ולשוב אליו יתברך,
 ועל-כן בזה שהאדם משתוקק וכוסף ברצונות
 ובכסופים עצומים אחריו יתברך, ומדבר לפניו
 יתברך את כל אשר עם לבבו, בזה הוא זוכה שהוא
 מקשר את נשמתו אליו יתברך, ועל-כן אשרי מי
 שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, ואינו
 נשבר משום דבר, רק עולה מעלה מעלה, ומדבק
 את נשמתו בו יתברך, שזה "סוד החיים", ועל-
 ידי-זה יזכה לעבר על כל גל וגל שעובר עליו

בחיים חיותו.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שחיי האדם
 בזה העולם הם סוד נורא ונפלא מאד, געלם מעין
 כל חי, ועל-כן אסור להשבר משום דבר שבעולם,
 רק לידע שאין יודעים כלל, וזה עקר הצלחת
 החיים — כשיודעים שכל החיים הם סוד גדול
 געלם וטמיר לגמרי, ובזה שיודעים דבר זה, אזי
 אף פעם אין נשברים יהיה מה שיהיה ויהיה איך
 שיהיה, כי תמיד חוזרים בתשובה אליו יתברך, כי
 מאחר שלא יודעים מה זו ירידה ומה זו עליה,
 האדם צריך לדלג ולקפץ על הכל, ולא להסתפל
 ולא להתבלבל משום דבר שבעולם ומשום בריה
 שבעולם, ועל-ידי-זה יצליח כל ימי חייו, כי רואים
 על-פירב בני-אדם כל-כך שבורים ונפולים
 בדעתם, מחמת שחושבים שכבר הגיעו לאיזו
 מדרגה, ועכשו נפלו מהמדרגה וכו', או שחושבים
 שהם הגורעים ביותר, ואף פעם לא יוכלו לצאת
 משם וכו', ובאמת הכל הבל ורעות רוח, כי מה
 האדם יודע מה זו עליה ומה זו ירידה, האדם צריך

רק לדבק את עצמו בו יתברך, לידע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ולהשתוקק תמיד לעלות מעלה מעלה, ואז אם תלכו בדרך זו — תצליחו כל ימי חייכם, ותדעו לגלות את "סוד החיים".

ה.

אהובי, בני היקר! ראה לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואל תמשך עצמך כל-כך אל הצער והיסורים והמרירות שעוברים עליך, כי עליך לדעת, כי "סוד החיים" נעלם ונסתר מעיני כל חי, ובידיעות אלו שום דבר לא יוכל לשבר אותך, כי בדרך כלל האדם נשבר כשאינו יודע את דרך "סוד החיים", ואז נשבר לגמרי, לא-כן כשאדם יודע את דרך "סוד החיים", אז אף פעם לא ישבר, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ותדע שאין יודעים כלל, ועל-ידי-זה תזכה לחזק את עצמך לעבר על כל מה שרק עובר עליך בחיים חיותך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך ולבטלך; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו, ואז טוב

לו כל הימים.

ו.

אהובי, בני! ראה לחזק את עצמך ביותר
במדת הסבלנות, כי תדע אשר חיי האדם הם סוד
עמק עמק מי ימצאנו, כי הכל נעלם מהאדם, ואם
היה האדם יודע מי הוא ומה שרשו ומה עליו
לתקן, אז אף פעם לא היה עצבני ולא היה נופל
בכעס ובקפידות, אלא היה מוסר את עצמו לגמרי
אל אין סוף ברוך הוא, כי עליך לדעת, אהובי, בני,
אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא
יתברך מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה כלה,
ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות
אלקותו יתברך, ונשמת האדם באה מעולם
האצילות, ומיוחדת ומשלבת בכל העולמות, ועל-
כן אסור לפל בדעתו כלל מכל מה שעובר עליו
בין בגשמי ובין ברוחני, כי הוא צריך לדעת אשר
הוא סוד גדול, והוא בעצמו אינו יודע את הסוד
הזה, ועל-כן מה ולמה יפל בעצבנות ובכעס על
כל מה שעובר עליו, כי מה אתה יודע, אהובי, בני,
מי אתה ומה עליך לתקן, ואם היית מכניס את

עצמך ב"סוד החיים", אז היית תמיד סבֵּלֶן על כָּל
אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהִיִּית מְמַשִּׁיךְ אֶת עֲצֻמְךָ בַּק אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ, וְשׁוּם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם לֹא הָיָה יָכוֹל לְשַׁבֵּר
אוֹתְךָ, וְרוֹאִים שֶׁבְּנֵי-אָדָם הוֹלְכִים מִמְּרָמְרִים וּבִכְעַס
וּבַעֲצָבוֹת, הַכֹּל מִפְּנֵי שְׂאִינָם יוֹדְעִים אֶת "סוד
הַחַיִּים", וְאִינָם יוֹדְעִים מִי הֵם וּמָה עָלֵיהֶם לְתַקֵּן
בְּזֶה הָעוֹלָם וְלָמָּה יֵרְדָה נִשְׁמָתָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נוֹפְלִים בְּכַפִּירוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, כִּי "כָּל הַכּוֹעֵס
כָּאֵלֹו עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה" (זֶהר בְּרָאשִׁית כו:), כִּי עוֹקֵר
אֶת עֲצֻמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַמַּאֲמִין הָאֱמֵתִי
שֶׁמַּאֲמִין שְׂאִין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא מְשַׁגָּח
בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִי פְּרִטִית, אֲזִי אֵף פַּעַם לֹא יִפֹּל
בַּעֲצָבוֹת וּבִכְעַס, אֲלֵא תָמִיד יָבוֹא אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ
בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וַיִּשְׁתַּטַּח לִפְנָיו יִתְבָּרֵךְ
שְׂיַחֲס וִירַחֵם עָלָיו, שְׂיִזְכֶּה לַחֲזוֹר לְמָקוֹם שֶׁרָשׁוּ נָקִי
כְּמוֹ שְׂיִרְד; וּבִאֲמָת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עָלֶיךָ לְדַעַת
כִּי "סוד הַחַיִּים" הוּא גֵּעֵלָם וְנִסְתָּר מֵעֵין כָּל חַי, וְעַל-כֵּן עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֶה שֶׁעוֹבֵר, כִּי אִם
הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ מִי הוּא, מָה שֶׁרָשׁוּ, מָה עָלָיו לְתַקֵּן
וְלָמָּה צָרִיךְ לַעֲבֹר עָלָיו מֶה שֶׁעוֹבֵר, אֲזִי אֵף פַּעַם לֹא
הָיָה מִתְעַצְבֵּן, וְהָיָה תָמִיד שְׂרוּי בְּסִבְלָנוֹת עֲצוּמָה,

ומקבל את כלם בסבר פנים יפות; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ותדע כי "סוד החיים" נעלם מעיני כל חי, ועליך לסבל כל מה שבא ועובר עליך, ותדע כי הכל בהשגחה נוראה ונפלאה מאד בחשבון צדק, או לתקן מה שקלקלת בגלגולים הקודמים או למרק את חטאיך ועוונותיך המרבים שעשית בגלגול זה, או שאתה צריך לכפר בשביל כל הדור כלו, מה אתה יודע, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להיות סבלן גדול, וזה "סוד החיים" — לעבר את כל החיים בשמחה ובִישׁוב הדעת ובשכל, והכל תלוי כפי מדת האמונה הפשוטה שנחלקת בו, ושאי אפשר לזכות אליה כי אם על-ידי רבוי תפלה ובקשה, שתרגיל את עצמך, אהובי, בני היקר, לדבר ולפרש את כל שיחתך אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, ותספר לו יתברך בתמימות ובפשיטות כל מה שעובר עליך בפרטי פרטיות, ואז דיקא תעבר את זה העולם בשלום; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו.

אהובי, בני היקר! ראה להכניס את עצמך בתוך אמונה פשוטה בו יתברך, ותציר תמיד לפני עיניך איה שהכל לכל אין סוף ברוך הוא, והכל אור גדול מאד, ואתה נמצא בתוך האור, ועל-ידי זה תזכה להנצל מכל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך, כי כל מה שעובר על האדם הוא רק מחמת שנעלם ממנו "סוד החיים", והוא — אמתת מציאותו יתברך, כי בשביל הבחירה והנסיון הלביש את עצמו כביכול הקדוש-ברוך הוא בכל מיני לבושים שבזה העולם — דומם, צומח, חי, מדבר, אש רוח, מים, עפר, שאם אין האדם זוכה לקשרם וליחדם ולשלכם אליו יתברך, על-ידי זה נופל במרירות, בעצבות ובדפאון עמוק, לא-כן אם האדם זוכה לדעת, שאינו יודע כלל, ו"סוד החיים" נעלם מעיני כל חי, ומדבק את עצמו באמתת מציאותו יתברך אפלו שעוברים עליו כל מיני ירידות ונפילות, ואפלו שנתלכלך בכל מיני חטאים ועוונות, עם כל זאת אינו מיאש עצמו, רק בורח אליו יתברך, ומדבק מחו ומחשבתו בו יתברך, ויודע אשר גם במקומו

הַמְטָנֶף שֶׁהוּא מִנַּח שָׁם, גַּם שָׁם גִּנוּז אֱלוֹפוֹ שֶׁל
עוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לָצֵאת מִהִירִידוֹת
הַגְדוֹלוֹת וְהַמְלָכּוֹת בִּיּוֹתֵר.

עַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַכְנִיס אֶת
עֲצָמָךְ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתָמִיד תִּצְיֵר
לְעֲצָמָךְ דָּבָר זֶה אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמִהֲוָה
וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְאֵף שְׁכָפִי יִרְדְּתָךְ
וּנְפִילְתָךְ אֶתָּה רְחוּק מִכָּל הַיְדִיעוֹת, עִם כָּל זֹאת
רָאָה לְהִתְאַמֵּץ בְּכָל מִינֵי מַאֲמָצִים, וְתַחֲזֹק אֶת
עֲצָמָךְ בְּכָל מִינֵי הַתַּחֲזֻקִּיּוֹת, וְתִדְבֹּק אֶת מִחַ
מִחֲשַׁבְתְּךָ בְּזֶה שְׁמֵלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
בְּעֲצָמוֹ תִּזְכֶּה לָצֵאת מִהַפַּח הַיָּקוֹשׁ שֶׁנִּפְלְתָ שָׁם
עֲכָשׁוּ, הָעֵקֶר רָאָה לֹא לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֹל בְּשׁוּם פְּנִים
וְאֶפֶן, וְתָמִיד תִּדַּע שְׁאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ שׁוּם דָּבָר, שְׁכָל
זֶה הוּא "סוֹד הַחַיִּים", תְּכַלִּית הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא גִדַּע,
כִּי אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מֶה נִקְרָאת עֲלֶיהָ וּמֶה זֶה יִרְיָדָה,
וְאֵף שֶׁעֲכָשׁוּ אֶתָּה כָּל-כָּךְ מְלַכְלֵךְ בַּחֲטָאִים וְעוֹנוֹת
וּפְשָׁעִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְאַתָּה נִמְצָא בְּשִׁפְלָה
הַמְצָב, עִם כָּל זֹאת רָאָה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָךְ, שְׁמִי
יִדַּע לָמָּה הִצְרַכְתָּ לָרֶדֶת לְמִקְוֹמוֹת מְלַכְלָכִים
וּמִגָּנוֹם כָּאֵלוֹ, מִי יוֹדֵעַ אֶת מִי תַעֲלֶה מִהַמְקוֹמוֹת

המגנים והנפולים והירודים שנפלת אליהם כשתחזור עכשו בתשובה, ועל-כן אסור להתיאש בשום פנים ואפן, ואפלו שהירידה היא מאד מאד מלכלכת ומזהמת, עם כל זאת צריך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ואז אם תהיה חזק בזה, אהובי, בני היקר, תהיה בטוח שסוף כל סוף תזכה לצאת מכל הירידות שלך, והירידה תתהפך לעליה גדולה.

ח.

אהובי, בני היקר! ראה לשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם להיות תמיד בשמחה, וראה לשמח את אחרים, כי זו המצוה הגדולה ביותר — לחזק ולאמץ ולשמח את כל בר ישראל, וזו הצדקה הגדולה ביותר שהאדם יכול לעשות — לחזק ולאמץ ולשמח את נפשות האמללים, ובפרט אלו שנפלו לעמקי דתהומא רבה, ונתלכלכו בכל מיני עוונות וחטאים ופשעים, וכשאתה בא אליהם ומחזקם ומאמצם ומפיח בהם רוח חיים, זה עקר שלמות הצדקה שאין למעלה ממנה, ועל-כן ראה לדון, אהובי, בני היקר, את כל בר

יִשְׂרָאֵל לְכָף זְכוּת, וְאַפְלוּ רָשָׁע גָּמוּר, תִּשְׁתַּדָּל
 לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא בּוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, וְתִדַּע שְׁפָל בַּר
 יִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שָׁחִי, עֲדִין יָכוֹל לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, וְיָכוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל אֲשֶׁר קָלָקַל, וְאַפְלוּ
 גְדוּלֵי הָרָשָׁעִים הַמִּפְרָסְמִים שֶׁקִּלְקְלוּ כָּבֵד כָּל-כָּף
 הַרְבֵּה מְאֹד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, גַּם הֵם יָכוֹלִים לָשׁוּב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִקְבֹּל אוֹתָם,
 וְאֵין רְשׁוּת לָשׁוּם בְּרָיָה לְרַחֵק אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל,
 וְזֶה "סוֹד הַחַיִּים", שְׁאֵין יוֹדְעִים אֶת גְּדֹל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל בְּשִׁרְשֵׁם הָעֲלִיּוֹן, וְעַל-כֵּן רַק הַצַּדִּיקִים
 הַגְּדוֹלִים הֵם אֲשֶׁר מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בַּעֲבוּר כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל אֲפֻלוּ הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר שֶׁבַּעוֹלָם, כִּי גְדוּלֵי
 הַצַּדִּיקִים הַמִּפְלָגִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד
 מְאֹד, הֵם אֲשֶׁר יוֹדְעִים לְהַעֲרִיךְ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְיוֹדְעִים אֶת "סוֹד הַחַיִּים" בְּשִׁלְמוֹת, וְיוֹדְעִים שְׂרֵשׁ
 נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל-כֵּן הֵם מוֹסְרִים נַפְשָׁם בַּעֲבוּר
 כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצִים לְהַחֲזִיר אֶת כָּל כָּלל יִשְׂרָאֵל
 בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמֵאִירִים עֲלֵיהֶם אוֹרוֹת
 צַחְצַחוֹת, אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים, גְּלוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים
 בְּהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמֵאִירִים אוֹר נוֹרָא וְנִפְלְא
 מְאֹד עַל כָּל הַיְּרֻדִים וְהַפְּחוּתִים וְהַנִּפְּוִלִים, שֶׁגַּם
 הֵם יוֹכְלוּ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,

ועל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיקִים
הָאֲמִתִּיִּים הַדִּבְקִים תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וִיכּוּלִים לְקַרֵּב
אֶת כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל; אֲשֶׁרִיהֶם וְאֲשֶׁרִי חֲלָקָם, כִּי כָל
הַמְּחַבֵּר לְטָהוֹר — טָהוֹר, וּמִי שְׁזוּכָה לִהְיוֹת מְקַרֵּב
לְצַדִּיק הָאֲמִתִּי הַמְּגֻלָּה וּמְפָרָסֵם אֶת אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, גַּם הוּא יָכוֹל לְטָהֵר אֶת עַצְמוֹ, וְאֶפְלוּ
שְׁנֵמָצָא עֲדִין בַּמְּדַרְגּוֹת הִירוּדוֹת וְהַנְּפִילוֹת בְּיוֹתֵר,
עִם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹתוֹ לְגְדוּלֵי הַצַּדִּיקִים
הָאֲמִתִּיִּים, גַּם הוּא יִזְכֶּה סוּף כָּל סוּף לָבוֹא לְתַקּוּנוֹ
הַנִּצָּחִי, וְגַם עָלָיו יִמָּשֵׁךְ מִהָאֹר אֵין סוּף הַמַּאִיר עַל
הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְגַם הוּא יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֶת
"סוד החיים".

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם עוֹבְדֵי ה', שְׂאִין הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ מִרְאָה לָהֶם מָה שֶׁפָּעֵלוּ כָּל יְמֵי
חַיֵּיהֶם, רַק אַחֵר מוֹתָם בָּעוֹלָם הַבָּא, אִז
יֵרְאוּ מָה שֶׁפָּעֵלוּ.

(שיחות-הַר"ן, סִימָן רמד)

קונטרס

עקשנות החיים

וגלה לאדם עצות נפלאות איך להיות עקשן גדול בחיים, ועלידידיה
יצליח כל ימי חייו הקלו בזה העולם לעברו בשלום.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הבנויים ומקסדים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוציא קדישא עלאה, אדונינו מורנו

ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יאריך יצי

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: הָאָדָם צָרִיךְ
לְהִיטָת עֵקֶשׁ גָּדוֹל בְּחַיָּיו, וְלֹא יִנָּח
אֶת עַצְמוֹ לִפְלֵ בְּשׁוּם פָּנִים וְאָפֶן,
יִהְיֶה מָה שְׂיִהְיֶה וְיִהְיֶה אֵיךְ שְׂיִהְיֶה,
אֲסוּר לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, רַק
לְהִתְעַקֵּשׁ בְּעֵקֶשׁנוֹת גָּדוֹלָה, וְאִז
דִּיקָא יִצְלִיחַ בְּחַיָּיו.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תקצט)

קונטרס

עקשנות החיים

א.

אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה להצליח
בזה העולם, עליך לדעת, שצריך להיות עקשן
גדול בכל פרט ופרט — בין בגשמי ובין ברוחני,
בגשמי אי אפשר לעבר את זה העולם, כי אם
כשאדם עקשן חזק ורוצה להוציא מהכח אל הפעל
את נקדתו ואת רצונו, חשקו וכסופו שקבל על
עצמו, ואז אם תקבל עליך, בני, להיות עקשן גדול
לא להוציא שום דבר אחר רק את נקדתך, תראה
שתהיה לך הצלחה, כי בגשמיות אי אפשר
להצליח רק כשאדם עקשן גדול מאד, ומקבל על
עצמו — "יעבר עלי מה, אני צריך להוציא מהכח
אל הפעל את נקדתי, וכך יהיה", אם תהיה חזק

ועקשן גדול על זה, אז תראה שפך יהיה, כי העקר
 בזה העולם — עקשנות, כי "עקשנות החיים" היא
 אשר מקימת את האדם; ומכל שכן וכל שכן,
 אהובי, בני, ברוחניות, אי אפשר להיות יהודי, כי
 אם במדת העקשנות, כי בשביל הבחירה והנסיגה
 ברא הקדוש-ברוך-הוא כל מיני כופרים
 ואפיקורסים, לצים ומשכילים, טפשים ושוטים
 למיניהם, הכל כדי להלעיג ולצחוק מהיראים
 והשלימים, להחליש את דעתם ולשבר את רוחם,
 וכשאדם עקשן גדול בנקדת יהדותו, ומקים את
 מצוותיו ותברך בריש גלי, ואינו מתפעל משום
 בריה שבעולם, רק יודע שהוא עכשו מקים את
 רצונו ותברך, אז דיקא יצליח, וזה כלל גדול
 בעבודת השם ותברך, אשר צריכים עקשנות
 גדולה, ולבלי להתפעל מבני-אדם המלעיגים עליו,
 וכן הוא בלמוד התורה הקדושה, כשאדם מקבל
 על עצמו שהוא ילמד בכל יום כף וכף חק ולא
 יעבר, עליו להיות עקשן גדול מאד — הן במקרא,
 הן במשנה, הן בגמרא, הן במדרש, הן בזהר
 ובתקונים והן בשלחן ערוך, צריך להיות עקשן
 גדול לא לעזב את השעור שהתחיל, ורבנו ז"ל
 גלה לנו, אשר צריכים להתחיל את הספר

מההתחלה ולא לחזור אחורנית, עד שיוזכר לסִימו.

ועל-פֶּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 לְהַצְלִיחַ בַּתּוֹרָה, עָלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ לְהִיטוֹת
 עֲקֹשׁן גָּדוֹל, וּכְשֶׁאַתָּה מִתְחִיל מִסְכָּתָא רְאֵה לְסִימָה,
 וּכְשֶׁאַתָּה מִתְחִיל סֵפֶר רְאֵה לְסִימוֹ, וְעַל-יְדֵי
 עֲקֹשְׁנוֹת תִּרְאֶה שֶׁתִּצְלִיחַ, כִּי כָל הַצְדִּיקִים הַקְדוּשִׁים
 וְהַגְּאוּנִים הַמְּפֹלְגִים בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד לֹא זָכוּ
 לְהַגִּיעַ אֶל מְדֻרְגָתָם, כִּי אִם עַל-יְדֵי מִדַּת הָעֲקֹשְׁנוֹת,
 כִּי הָיוּ עֲקֹשְׁנִים גְּדוֹלִים בְּחַיֵּיהֶם, וְלֹא עָזְבוּ אֶת
 עֲצָמָם; עַל-פֶּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 לְהִיטוֹת מַצְלַח בְּחַיֵּיךָ הַגִּשְׁמִיִּים, לְהַצְלִיחַ בְּכָל פֶּרֶט
 שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה, וּמִכָּל שֶׁפֶן בְּחַיֵּיךָ הָרוּחָנִיִּים, לֹא
 לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם הַמַּלְעִיגָה עַל דְּרָכֵי
 הַיְהוּדוּת וְכוּ', עָלֶיךָ לְקַבֵּל עַל עֲצֻמָּךְ "עֲקֹשְׁנוֹת
 בְּחַיִּים", לִידַע שֶׁבְּחַיֵּי הָאָדָם צָרִיכִים עֲקֹשְׁנוֹת
 גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, לֹא לְהִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה
 שֶׁבְּעוֹלָם יְהִיָּה מֵה שִׁיחִיָּה וְאִיךָ שִׁיחִיָּה, וְאִזּוּ דִּיקָא
 תִּצְלִיחַ בְּחַיֵּיךָ.

ב.

בְּנֵי הַיָּקָר! תִּדַּע אֲשֶׁר בָּזָה הָעוֹלָם יֵשׁ הַרְבֵּה

נסיונות, ועל כל אחד עוברות צרות צרורות, ירידות ונפילות, לועגים לו, ועושים ממנו צחוק וליצנות, ואם אתה רוצה להצליח בחייה, עליך להכניס בדעתך רק מחשבה אחת: "אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל", הינו אין לפני עיני רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואני מבטל את עצמי לגמרי רק אליו יתברך, ושום דבר בעולם לא יוכל לקחת אותי ממנו יתברך, ואז, אהובי, בני היקר, אם תקבל על עצמך ידיעות אלו, אזי אדברבה, אתה תלעג ותצחק ממחרפיך, מהמלעיגים עליך והמתלוצצים ממך, כי מי שחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויודע אשר בזה העולם אין רק הקדוש-ברוך-הוא, הוא מצליח מאד מאד.

אבל תדע, אהובי, בני היקר, שעל האמונה בו יתברך, לידע אשר "אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל", על זה צריכים עקשנות גדולה מאד מאד, כי בשביל הבחירה והנסיון הקים הקדוש-ברוך-הוא כל מיני כופרים וליצנים ורשעים ארורים, הרוצים לנתק את האדם ממנו יתברך, וכדי לאחז באמונה הפשוטה הזו — להכניס בעצמו אשר הקדוש-ברוך-הוא נמצא בכל דבר

שִׁבְעוֹלָם, וּמַחֲיָה וּמִקָּיָם וּמִשְׁגִּיחַ עָלָיו, עַל זֶה צָרִיכִים "עֲקֻשְׁנוֹת הַחַיִּים", וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לִהְיוֹת עֲקֻשָּׁן גָּדוֹל עַל נִקְדַּת הָאִמּוֹנָה, וְאִזּוֹ לֹא תִתְפַּעַל מִשּׁוֹם בְּרִיָּה שִׁבְעוֹלָם, וְתִדַּע שְׂאִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת יְהוּדִי שָׁלֵם, כִּי אִם עַל-יָדֵי "עֲקֻשְׁנוֹת בְּחַיִּים", כִּי זֶה עֲקָר הַכֹּחַ לְהַצְלִיחַ — לֹא לְהִתְפַּעַל מִשּׁוֹם גּוֹי וְאִמּוֹת הָעוֹלָם, לֹא לְהִתְפַּעַל מִשּׁוֹם רָשָׁע וְלֹץ, מִשּׁוֹם כּוֹפֵר וְאֶפִּיקוֹרֶס, כִּי הַכֹּל הֶבֶל, וְהַכֹּל כֹּלֵא קָמִיָּה יִתְבָּרֵךְ, וּבִבְאֻמַּת אִם תִּהְיֶה חֲזָק וְאִמִּיץ בְּמַדַּת הָעֲקֻשְׁנוֹת בְּחַיִּיךָ, עַל-יָדֶיךָ תַּצְלִיחַ לִהְיוֹת אִישׁ יָרָא אֱלֹקִים, וְתִזְכֶּה לָקֵים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בִּבְאֻמַּת וּבִתְמִים, וְלֹא תִתְפַּעַל מִשּׁוֹם בֶּן אָדָם בָּעוֹלָם, וְלֹא תִתְפַּעַל מִהַמְלָעִיגִים וְהַמְתְּלוֹצְצִים עָלֶיךָ, וְתַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְכָךְ זָכוּ עַם יִשְׂרָאֵל לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂרָשְׁרַת הַזֶּהָב מֵאִז אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ שֶׁהִכְרִיז לִפְנֵי כָל עַם וְעוֹלָם מְלֵא, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלִעְדּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּמִשָּׁה רַבֵּנוּ הוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִהַשָּׁמַיִם עַל הַר סִינַי, וְעַם יִשְׂרָאֵל נִשְׁתַּבְּחוּ בְּשִׁבְחַ שֶׁל עַם קָשָׁה עָרְף, כִּי דִּיקָא עַל-יָדֵי מַדַּת הָעֲקֻשְׁנוֹת הַמְשִׁיכוֹ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל אֶת קִבְּלַת הַתּוֹרָה מִדּוֹר דּוֹר, מִמִּשָּׁה לִיהוֹשֻׁעַ וּמִיְהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים וּמִזִּקְנִים לְאֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, מִהַתְנַאֲמִים

והאמוראים לגאונים ורבנן סבוראי עד דורותינו
אלו, ואף שקמו על כלל ישראל כל מיני רשעים,
פוחזים וקלים, וכל אמות העולם במשך כל
הדורות, אשר רצו לכלות אותם, להכניעם
ולשברם, לא יכלו ולא יוכלו, כי עם ישראל נקרא
עם קשה ערף, כי זה טבעו של עם ישראל —
להיות עקשן גדול; על-כן אהובי, בני היקר, אם
אתה רוצה להשאר יהודי מאמין בתורתו יתברך
ובמצוותיו יתברך, תקבל על עצמך "עקשנות
החיים", ותהיה עקשן גדול מאד, ואז תצליח
בחיך.

ג.

אהובי, בני היקר! צריך שתדע, אף שאתה
עכשו מסבב בכל מיני דאגות, בכל מיני מרידות
ועצבות, בכל מיני פשלונות ואכזבות, עליך לדעת,
אם אתה רוצה לצאת מכל בעיותיך, תקבל על
עצמך את מדת "עקשנות החיים", כי בלי עקשנות
בזה העולם אי אפשר להתקיים כלל, ועקר
העקשנות הוא להיות בשמחה, לרקוד בכל יום
ולשמע בלי זמר, כי כפי הצרות והיסורים,

המרירות, הבלבולים וההרפתקאות שעוברים על האדם בכל יום בזה העולם, אי אפשר לו להתקיים כלל, ועל-כן צריכים "עקשנות בחיים", כדי להיות תמיד בשמחה, ולהכריח את עצמו להיות בשמחה, ולהיות עקשן גדול על זה, וצריכים לשמח את כל בר ישראל, וזו צריכה להיות עבודתך כל ימי חייך, לא רק שתהיה עקשן גדול על עצמך להיות בשמחה, אלא תהיה עקשן גדול לשמח גם אחרים, ובזה שתשמח אחרים, תהיה גם אתה בשמחה, כי באמת מי שזוכה להיות דבוק בו יתברך, הוא תמיד שמח, כי "עז וחדוה במקומו", כי אצלו יתברך שרויה רק השמחה והחדוה, ועל-כן מי שרוצה לדבק את עצמו בו יתברך, עליו לדעת כי צריך להיות רק בשמחה, ועל-כן כל הנביאים שזכו להשפעת הנבואה, שהדביקו את מח מחשבתם אל אין סוף ברוך הוא, והיו נכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא, היו לפניהם תוף ונבל וכינור, והיו תמיד שמחים ועליזים, ועל-ידי-זה המשיכו על עצמם ערבות, נעימות, ידידות, זיו וחיות אלקותו יתברך; ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להמשיך עליך אמונה טהורה, אמונה פשוטה, אמונה ברויה בו יתברך, ושתמיד תראה את האור

אין סוף המסבב אותך, ולא תראה למראה עיניך רק את הקדוש-ברוך-הוא, ולא יהיה למשמע אזניך רק קול הקדוש-ברוך-הוא, ולא תרגיש משום דבר רק את אורו יתברך, עליך להיות עקשן גדול להיות בשמחה עצומה, ואז תראה איך שתצא מכל הצרות והבעיות שלך, ולא רק זאת אלא יהיו לך פוחות עצומים לחזק ולאמץ את כל העולם כולו, כי זה עקר שלמות האדם — לא רק שהוא יהיה בשמחה, אלא ישמח גם אחרים.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להיות עקשן גדול בחייה, ובפרט על מדת השמחה — להיות תמיד בשמחה, ואל תאבה ואל תשמע לבני-אדם שרוצים לשבר אותך, כאלו אין לך כבר שום תקנה, וכאלו אתה כבר מועד לכשלון בחיים, תצחק ותלעג להם, ותהיה עקשן גדול, ותדע כי כל העולם לפניך, מאחר שאתה מדבק את עצמך בו יתברך, ויש לך אמונה רק בו יתברך, כי העולם כולו רק של הקדוש-ברוך-הוא, ועל-כן איך יכול אחד לבוא ולשבר אותך, ולומר שאתה כשלון בחיים, וממך כבר לא יהיה שום דבר, ואפלו שיש לך כל מיני אכזבות בחייה, שעברו עליך כל מיני

ירידות ונפילות, ונכשלת בפגם הבִּרית, ואנשים
 שִׁכְרוּ אוֹתָךְ, וְאַתָּה כָּבֵד הָכִי גְרוּעַ בְּעִינֶיךָ, עִם כָּל
 זֹאת עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אַפְגִּים שֶׁבַעוֹלָם
 בַּעֲקֻשְׁנוֹת גְּדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְלִידַע שֶׁרָק הוּא
 יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחַת פְּרִי פְּרִטִית,
 כְּמֵאמָרָם ו'ל' (חֲלִין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ
 מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מְלַמְעָלָה, וְאִפְלוּ
 אֶצְבָּע קִטְנָה אֵין הָאָדָם נוֹקֵף בְּזֶה הָעוֹלָם בְּלִי
 הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרִיטִי פְּרִטִית, וְכָל עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב יֵשׁ עָלָיו
 מִלְּאֻף שִׁמְכָה אוֹתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֹל, שׁוּם דְּבָר
 בַּעוֹלָם אֵינוֹ הוֹלֵךְ מַעֲצָמוֹ, וְכִשְׁתַּחֲקֵק בְּדַעְתָּךְ
 יִדְעוֹת אֱלֹהִים, שֶׁהַכֹּל מִתְקַדֵּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֹז תִּהְיֶה
 תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, כִּי "מֵה לִי לְהִיּוֹת בַּעֲצָבוֹת וּבִמְרָה
 שְׁחוּרָה, וּמֵה לִי לְהִיּוֹת שְׁבוּר, וּמֵה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם,
 וְהוֹי"ה לִי בַּעֲזוּרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאִי, כָּל מֵה
 שְׂאֵכְנִים בַּעֲצָמֵי יִדְעוֹת אֱלֹהִים, כִּי 'הוֹי"ה לִי בַּעֲזוּרִי'
 — רַק תְּקַדֵּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לִי, אֹז אֲנִי
 אֶרְאֶה בְּשׁוֹנְאִי — בְּמִפְלָתָם, כִּי עַל-יָדֵי שֶׁהָאָדָם
 עָקֵשׁ גְּדוֹל בְּנִקְדַּת הַשְׁמִיכָה, אֹז מִבִּטֵּל אֶת כָּל
 הַמִּתְנַגְּדִים שָׁלוֹ, וְכָל הַשׁוֹנְאִים שָׁלוֹ נוֹפְלִים תַּחַת
 רִגְלָיו; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, הַזֹּהֲרִיתִיךָ,
 שֶׁתִּהְיֶה עָקֵשׁ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ עַל נִקְדַּת הַשְׁמִיכָה,

ותשמח את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואפלו בדרך צחוק לעשות את עצמך כאלו אתה שמח, ועל-ידי-זה באמת תבוא לשמחה, ולא רק זאת, אלא תשמח את כל חבריך וידידיך, שכניך וקרוביך וכל משפחתך, ותהיה איש שמחה ותשמח את כלם, ואז כלם יאהבו אותך, כי טבע בני-אדם לאהב איש שמח, ומדוע? כי בדרך כלל עובר על כל אחד ואחד בזה העולם כל מיני מרירות, כל מיני צרות, כל מיני יסורים וכל מיני מכשולים בחיים, ועל-כן טבעו להיות נמשך אחד העצבות והעצלות, לא-כן כשאדם מוסר את עצמו להיות תמיד בשמחה, אז הוא מעלה את עצמו אל תכלית העליה, ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להכניס בך "עקשנות החיים", ועקר העקשנות היא במדת השמחה, ואז תצליח בדרךך.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני, כי בזה העולם צריכים להיות עקשן גדול על כל פרט ופרט בחיים, כי עובר על כל אחד ואחד בכל יום משברים וגלים, עליות וירידות, ובכל פעם נשבר

יותר ויותר ממה ששׂוֹבֵר עָלָיו, כִּי בִּאֲמַת עֶקֶר
התכלית של בַּר יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לִהְיוֹת
דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי רַק בְּשִׁבְלֵי זֶה הוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא נִשְׁמָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת עַד גִּשְׁמִיּוֹת
עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁהַנִּשְׁמָה תִּתְלַבֵּשׁ בְּגוֹף
עָכוּר, עֶבֶה וְגַם, מִסְבֵּב בְּקַלּוֹת וְהִסְתָּרוֹת וְהַעֲלָמוֹת
רְבוֹת, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן יִחְפֹּשׂ וִיבַקֵּשׁ עַד שִׁיִּמָּצָא אֶת
אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט בְּזֶה
הָעוֹלָם, כִּי בִּאֲמַת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲיָה, מִהֵיָּה וּמִקְיָם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם
עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן עֶקֶר שִׁבְחוֹ
שֶׁל הָאָדָם, שֶׁאֵפְלוּ שְׁנוּפֵל בְּמָקוֹם שְׁנוּפֵל, וְיוֹרֵד
בְּמָקוֹם שִׁיּוֹרֵד, אֵף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה עֶקֶשׁן גָּדוֹל
לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל
רֵגַע, וּלְחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה מְרֻבָּה וּבִשְׂקִידָה עֲצוּמָה,
וְיִתְפַּלֵּל תְּפִלוֹתָיו אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִשְׁפֹּךְ אֶת נַפְשׁוֹ
לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִהְיֶה עֶקֶשׁן גָּדוֹל מְאֹד עַל דְּבָר זֶה,
וְאִזְּ דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַתְעַלּוֹת מִכָּל מִינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת
שֶׁרַק עוֹבְרוֹת עָלָיו.

ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר! להחזיק מעמד מכל מה שעובר עליך, ותהיה חזק מאד בכל פרט ופרט בחייה, ואף שאני יודע שקשה לך מאד מאד, כי אתה ממרמר מכל מה שעובר עליך, עם כל זאת תדע שזה נסיונך בחייה, והקדוש-ברוך הוא רוצה אותך מאד, אף שולח לך נסיונות, כדי לראות אל מי תמשיך לבך, דעתך, פסופך ורצונך; ועל-כן ראה, להיות עקשן גדול, ואל תסתכל על שום דבר שבעולם, רק הרגל את עצמך לדבר הרבה עמו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ותשיח ותספור לפניו יתברך את כל אשר עם לבבך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אותך, ואם תהיה חזק ואמין בעבודה הקדושה הזו — להיות עקשן גדול בחייה, לא להניח את עצמך לפל כָּלל, אז דיקא תצליח בין בגשמי ובין ברוחני. וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי זה עקר הנסיון של האדם בזה העולם — לראות אם יזכה להחזיק מעמד בכל הירידות, הנפילות והבלבולים שרק עוברים עליו, ואם היית יודע דבר זה, אזי אף פעם לא היית נשבר יתיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להיות עקשן גדול בחייה, ותהיה רגיל לשוח ולספור לפניו יתברך את

כָּל אֲשֶׁר עִם לִבְכָּךְ, וְכָל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּסְפֹּר
לִפְנֵי יִתְבָּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל
אָבִיו בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּדוּלָּה, וְעַל זֶה צְרִיכִים
עֲקֻשְׁנוֹת הַכִּי גְדוּלָּה בַּחַיִּים, כִּי כַּאֲשֶׁר הָאָדָם בָּא
וּמִדְּבַר אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ, בְּזֶה הוּא מְכַנִּיעַ אֶת הַקְּלָפוֹת
וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא לְגַמְרִי, כִּי מְגַלֶּה שֶׁהוּא מֵאֲמִין
שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ פֶּה עֲמוֹ; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, לִבְרִחַ עֲכָשׁוּ לְמָקוֹם פְּנוּי שָׁאִין שֵׁם בְּנִי-אָדָם,
וּתִסְפֹּר לִפְנֵי יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לִבְכָּךְ וְכָל
מֶה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה,
וְתִהְיֶה רְגִיל בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְתִדַּע שֶׁכָּל דְּבוּר וְדְבוּר
שֶׁאַתָּה מְדַבֵּר עֲמוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא הַצִּלְחָה נִצָּחִית
הַצִּלְחָה כְּזוֹ שֶׁאִין לְתֹאֵר וּלְשַׁעַר כָּלֵל, וְזֶה כְּלִי
לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ לְמַטָּה, וְאַף שֶׁאֲנִי
יודֵעַ שֶׁזֶּה הָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר לָךְ, כִּי כָל זְמַן
שֶׁאִין לְאָדָם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת לְדַעַת
שֶׁהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא
כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתְוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְהַכֹּל
לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לוֹ לְהִגִּיעַ
לְמִדְּרָגָה כְּזוֹ לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עֲמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן
רָאָה לְהִיּוֹת עֲקֻשָּׁן גְּדוֹל עַל תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה וְשִׁיחָה
בֵּינָךְ לְבֵין קוֹנֵךְ, וְאִם לֹא תַעֲזֹב אֶת עֲצָמְךָ, תִּזְכֶּה

להגיע למדרגות רמות בעבודת השם יתברך, ועקר המדרגה היא להחזיק מעמד, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותה.

וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי החיים של האדם בזה העולם אינם קלים כלל, כי עובר על כל אחד מה שעובר, אף זאת יעצנו רבנו ו"ל, שהאדם ירגיל את עצמו לדבר ולספר ולשוח את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, ועל-ידי-זה יזכה סוף כל סוף לצאת מהמרירות שנגנסה בו, ויזכה להתעלות ולהגיע אל שמחה אמיתית, שהיא דבקות הבורא יתברך שמו, להיות דבוק בפי החיים בו יתברך, ולא יחסר לו שום דבר, לכן אבקש אותך, אהובי, בני היקר, שתהיה עקשן גדול בחייד, ובפרט בענין התפלה, ולא תעזב את עצמך, כי מה יעשה לך אדם, בן אדם לא יכול לעשות לך מאומה, אם תזכה להיות דבוק בו יתברך — בפי החיים, כי הקדוש-ברוך-הוא מלך חיים, ועל-כן אף ברזיה שבעולם לא תוכל לשבר אותך, על-כן ראה לעשות כל מיני פעולות בעולם לדבר ולשוח את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, ואז תראה איך שתזכה לצאת מהפח היקוש שנפלת אליו, ותזכה

להתעלות בתכלית העליה. אבל אל תחשב כרגע שזה יבוא לך בנקל, כי בשעה שהאדם רוצה להתפלל אליו יתברך, ובשעה שבא לשוח ולספר את כל אשר עם לבבו לפניו יתברך, מתגברים עליו כל מיני קשיות, ספקות ועקמומיות עליו יתברך — היש הוֹי"ה אם אין, שמכניס בו היצר הרע כדי להפילו, ועל-כן מי שרוצה להתקרב אליו יתברך, הוא צריך להיות עקשן גדול על כל פרט ופרט לא להניח את עצמו בשום פנים ואופן, ובפרט מי שרוצה להרגיל את עצמו לילך בדרך רבנו ז"ל, וליחד לעצמו מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ולשוח ולספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, הוא צריך עקשנות חזקה מאד מאד, ועל-ידי-זה יזכה להתגבר על כל המניעות והבלבולים, הירידות והנפילות שרק עוברים עליו, ויזכה לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, אבל אל זה צריכים עקשנות חזקה; ועל-כן אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח במיידך, ראה להיות עקשן גדול על ענין התפלה, ההתבודדות והשיחה בינך לבין קונך, ותדבר הרבה עמו יתברך בלשון שאתה רגיל בה, ואז תזכה לצאת מכל צרותיך, יסוריך וחובותיך, ותזכה לכל טוב אמתי ונצחי בזה ובבא.

ה.

אהובי בני היקר! אם אתה רוצה להתחזק מעמד בזה העולם, עליך להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, להיות עקשן גדול על כל פרט ופרט בחיים, ואסור לך לפל ביאוש יהיה איך שיהיה ויהיה מה שיהיה, ואפלו שעוברים עליך כל מיני מרירות מבית ומבחוץ, ואתה סובל צרות, יסורים ועגמת נפש, ואבדת את כספך וממונך, וכלם נגדך — אשתך וילדיך, ואין לך שום דבר בעולם, ואתה מסבב בצרות ובחובות, וסובל יסורים רבים, עם כל זאת אסור לך לפל בדעתך כלל, וזה עקר גדלת האיש הישראלי, שאינו נופל בדעתו כלל רק מחזיק מעמד, אך על זה צריכים עקשנות גדולה מאד, להיות עקשן גדול על כל פרט ופרט, ואז אם תהיה עקשן גדול — תצליח ביותר בחייה, כי באמת צרות ויסורים עוברים על כל אחד ואחד, ואין לך ברירה בזה העולם שלא סובלת צרות ויסורים, ואין לך אדם שלא יהיו לו ספקות בחיים, ולבו מעקם ומערבב ומבלבל לגמרי, ודעתו אינה מישבת כלל, אך באשר אתה רואה שבני-אדם מתחזקים בכל מה שעובר עליהם, תדע שזה רק

מפני שיש להם "עקשנות החיים", כי בלי "עקשנות בחיים", אי אפשר להתקיים כלל, כי האדם צריך להרגיל את עצמו להגיע אל מדת העקשנות, עד ששום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אותו, אבל על זה צריכים עקשנות הכי גדולה בעולם, "אני רוצה לחיות ואני רוצה לנצח, ואני רוצה להוציא מהכח אל הפעל נקדתי, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבור אותי", זה נקרא "עקשנות החיים", שאינו מניח את עצמו כלל, ורואים על-פירב אלו סובלי החלאים, רחמנא לצלן, אשר הרופאים יאשו אותם לגמרי, ואמרו עליהם שאין להם שום תקנה לחיות, ואף-על-פי-כן סוף כל סוף הם יוצאים ממחלתם, דבר זה בא מחמת "עקשנות החיים" שיש בהם, כי יש בטבע בני-אדם כח של מדת העקשנות, כי הם כל-כך עקשנים בחיים, ששום דבר בעולם לא יוכל לשבור אותם, ואפלו שכלם רואים עליהם שחור, וכאלו סוף העולם, וכאלו אבדה תקונתם, הם אינם מתפעלים מזה, רק הם עקשנים בחיים, וממשיכים לחיות על אפם ועל חמתם של כלם, וזה עקר הצלחת האדם בחיים.

ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה

להצליח בזה העולם, עליך להמשיך על עצמך
 "עקשנות החיים", ואז באמת תראה נסים נגלים
 שיעשה לך הקדוש-ברוך-הוא, ושום דבר שבעולם
 לא יוכל לשבור אותך; וזכור זאת תמיד, אהובי, בני
 היקר, העקר להיות עקשן גדול בחיים, ואם תהיה
 חזק בזה, אז תצליח כל ימי חייך, וכל מה שרק
 תעשה תצליח, כי עקר ההצלחה לאדם בזה העולם
 הוא רק על-ידי "עקשנות החיים", אדם צריך
 להיות עקשן: "אני מכרח להוציא מהכח אל הפעל
 עניני, אני מכרח להצליח, אני מכרח להיות, אני
 מכרח להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, אני מכרח
 להיות איש פשר, אני מכרח ללמד תורה, אני
 מכרח לקיים את מצוותיו יתברך, אני מכרח להיות
 דבוק בו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל
 לשבור אותי ולרחק אותי מנקדת יהדותי", אם
 האדם חזק בעקשנות כזו, אז הוא דיקא מצליח
 בחיים.

וצריך שתדע, אהובי, בני היקר, שכל זה עבר
 על כל הצדיקים במעלה נוראה ונפלאה מאד,
 שהיו להם כל מיני נסיונות, קטנות וחלישות
 הדעת, ונשברו במה שנשברו, ומה שהצליחו

בחיים הִזָּה רק מפְּנֵי שֶׁהֵיוּ עֲקֻשָּׁנִים בְּחַיֵּיהֶם;
 וְעַל־כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לִהְיוֹת עֲקֻשָּׁן גָּדוֹל
 בְּחַיָּיה, וְאִם תִּצְיֵית לִי תַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכֶיהָ, כִּי עַקֵּר
 הַצְלָחַת הָאָדָם הִיא רַק עַל־יְדֵי "עֲקֻשָּׁנוֹת הַחַיִּים";
 אֲשֶׁרִי מִי שֶׁשָּׁם דְּבָרִים אֱלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִזּוֹ יִצְלִיחַ
 כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְיַעֲלֶה מַעְלָה מַעְלָה, וְיִהְיֶה מַצְלַח
 בְּחַיִּים, וְשׁוּם כְּשָׁלוֹן אוֹ אֲכֻזָּבָה לֹא יוּכְלוּ לְשַׁבֵּר
 אוֹתוֹ, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּ"עֲקֻשָּׁנוֹת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי
 שֶׁאֵינּוּ מְטַעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְכַנִּים
 דְּבוּרִים אֱלוֹ בְּתוֹךְ לְבָבוֹ, שֶׁאִזּוֹ יִצְלִיחַ בְּזֶה וּבִבְּא
 לְנֶצַח נֶצְחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם שִׁבְחָ לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

לְבוֹא לְעֻזּוֹת דִּקְדָּשָׁה הוּא עַל-יְדֵי
שְׁמֻחָה, כִּי עָקַר עֻזּוֹתוֹ וְהִתְחַזְּקוֹתוֹ שֶׁל
הָאָדָם לְהִתְקַרֵּב לְעֲבוֹדַת הַשֵּׁם הוּא
עַל-יְדֵי שְׁמֻחָה וְחִדּוּהָ, בְּחִינַת "כִּי
חִדּוֹת ה' הֵיא מְעֻזָּכֶם".

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כב)

קונטרס

פְּלֵאי הַחַיִּים

יְגִלָּה נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת פְּלֵאי חַיֵּי הָאָדָם, אִיךְ שְׂכַל מִזֶּה שְׁעוֹבֵר עָלָיו
בִּימֵי חַיֵּי הִבְלֹו עַל הָאֲדָמָה, הַכֹּל פְּלֵאי פְּלְאוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲשֶׁר־
מִי שְׂמוֹחֲזִיק מִעֲמֹד בְּכֹל מִזֶּה שְׁעוֹבֵר עָלָיו.

כְּבוֹד קִדְשֵׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא "שׁ זצ"ל

בַּעַל מַחְבֵּר

סֵפֶר "שִׁשֶׁת הַנֶּחֱל" - פֶּרוֹשׁ וּבִאּוֹר עַל כָּל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן",
וְסִפְרֵי שׁו"ת "אֲשֶׁר בַּנֶּחֱל", וְעוֹד סִפְרִים רַבִּים וְנִקְבָּדִים, הַבְּנוּיִים וּמִן-סִדִּים עַל-פִּי
דְּבָרֵי רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוֹז וְהַצִּפּוֹן, בּוֹצִיֵא קִדִּישָׁא עֲלֵהָ, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ
וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְּבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַנּוֹאֵן הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלֵא, אֲשֶׁר כָּל כּוֹ לֹא אָנִים לִיָּה

רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

הוֹבֵא לְדַפּוֹס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
נוֹא יֵאָרֶק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל חַיֵּי הָאָדָם הֵם
פְּלֵא גָדוֹל מְאֹד, פְּלֵא פְּלֵאִים, וְעַל-כֵּן
אָסוּר לִפְלֵי בְדַעְתּוֹ מִכָּל מֶה שְּׁעוֹבֵר
עָלָיו; כִּי צָרִיךְ לְדַעַת, אֲשֶׁר תְּכַלִּית
הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא גִדַּע, וְאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל
'מָה' ו'מִי' ו'אֵימַת', מֶה נִקְרָאת עָלֶיהָ
וּמָה נִקְרָאת יְרִידָה, שְׁזֶה סוּד פְּלֵאִי
הַחַיִּים, שֶׁהַחַיִּים הֵם פְּלֵא אֶחָד גָּדוֹל.
וְעַל הָאָדָם רַק לְהַמְשִׁיךְ לַחַיּוֹת עִם חַי
הַחַיִּים, הֵינּוּ עֲמוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבְּכָל מַעֲמָד
וּמַצָּב שֶׁנִּמְצָא יִמָּצֵא אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוא.

(אמרי מוהר"ש, חלק ב', סימן תר)

קונטרס

פְּלֵאֵי הַחַיִּים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר פִּי חַיֵּי הָאָדָם
בְּזֶה הָעוֹלָם הֵם פְּלֵא גָדוֹל, פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, לְמַעַלָּה
מִשְׁכָּל אָנוּשֵׁי לְגַמְרִי, שׁוֹלְחִים נִשְׁמָה מִהָעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים אֶל עוֹלָם הַזֶּה, הַמֵּלֵא גִשְׁמִיּוֹת וְעִבְיּוֹת,
הָעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרוֹת, עַד שְׁשׂוֹכֵחַ לְגַמְרִי בְּזֶה
הָעוֹלָם מֵאֵין בָּא וּלְאֵן הוּא צָרִיף לַחֲזוֹר, וְשֶׁהוּא רַק
לְזִמָּן קָצֵר מְאֹד מְאֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנִשְׁמָתוֹ נִתְּלַבֶּשֶׁה
בְּגוֹף עָכוּר רַק בְּשָׁבִיל תְּכֵלִית מְסִימָת, וּמִחֲמַת
שְׂאִין אָדָם זֹכֶה לִישׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה, עַל פֶּן עוֹבְרִים
עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים קָשִׁים
וְיָמֵרִים מְאֹד, עַד שֶׁרֶב בְּנֵי-אָדָם קָשָׁה וְכִבְדֵּי לָהֶם
לַעֲמֹד תַּחַת הַלַּחֲץ וְהַדָּחֵק וְהַצְמָצוּם שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם

בזה העולם, ומרגישים כל מיני מרירות בחייהם, ותמיד מתקוטטים ורבים עם כל בני-אדם, וכל מי שנגעתך עצמו יותר ממנו יתברך, הוא נכנס אל תוך עביות וגשמיות, עד שיש בני-אדם, שכל-כף נפלו בעמק חשך ועביות, עד ששכחו לגמרי ממנו יתברך, ונתלבשו בלבושי טבע, שנדמה להם כי אין כאן רק טבע, וכל דאלים גבר, ומזה באים להם כל מיני צרות ויסורים, דחקות וקטנות, חלישות הדעת, קטטות, מריבות ופוחים עם אחרים, וכך עוברים את ימי חייהם בזה העולם, ועד שהם מתפללים על "פלאי החיים" למה הצרכו להברא, ומה התכלית מכל הסבל הקשה הזה שסובלים, ועובר עליהם מה שעובר, אבל באמת כשאדם זוכה לקצת ישוב הדעת, ומתחיל להתבונן איך שבאמת אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מתלבש עצמו בזה העולם, כי דומם, צומח, חי, מדבר, הם פסא לאלקותו יתברך, אתה הוא קדם שבראת את העולם, ואתה משבראת את העולם אין שום הפרש אצלו יתברך כלל, בין קדם הבריאה או לאחר הבריאה, ותכף-ומיד כשאדם חוקק בדעתו ידיעות אלו, אז מתחיל לראות ולהבין, להשפיל ולהרגיש את "פלאי

הַחַיִּים", אֵיךְ שֶׁכָּל יָמֵי חַיֵּי הֶבְלוּ שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה
הָעוֹלָם הֵם פְּלֵאֵי פְּלָאִים, וְאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל, וְאֵז כָּל
מַגְמָתוֹ הִיא רַק אֵיךְ לְהַשִּׁיג אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הוּא מְקַשֵּׁר אֶת
הָעוֹלָם הַזֶּה אֶל עוֹלָם הַבָּא, וְאֵז בְּאַמֶּת מִתְחִיל
לְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת גְּבוּהוֹת, וְזוֹ מְדַרְגֶּת הַצַּדִּיקִים
הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר זָכוּ כָּבֹד לְזַכּוֹ עֲצָמָם מְכַל וְכָל, עַד
שָׂאִין אֲצֵלָם שׁוֹם הַפֶּרֶשׁ בֵּין קָדָם הַבְּרִיאָה לְבֵין
אַחֵר הַבְּרִיאָה, תָּמִיד מוֹצְאִים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתוֹ
יִתְבַּרְךְ, וְעַל-יְדֵי שֶׁמְקַשְּׁרִים אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם
הַבָּא, הֵם זֹכִים לְהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת גְּבוּהוֹת בְּסוּדוֹת
וְרָזֵי הַתּוֹרָה, כִּי בְּכָל דִּבְרַר בְּזֶה הָעוֹלָם גְּנוּזָה
וְטְמוּנָה תּוֹרָה עֲמֻקָּה, כִּי הַבְּרִיאָה נִבְרָאָה רַק
עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הִסְתַּכֵּל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בַּתּוֹרָה וּבִבְרָא אֶת הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן בְּכָל פֶּרֶט
וּפֶרֶט מֵעֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה גְּנוּזָה וְנִסְתָּרֶת בּוֹ תּוֹרָה
גְּבוּהָה עַד מְאֹד, וְהַצַּדִּיקִים הַזֹּכִים לְקַשֵּׁר אֶת עוֹלָם
הַזֶּה אֶל הָעוֹלָם הַבָּא, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם בְּאַמֶּת
מַשִּׁיגִים הַשְּׁגוֹת גְּבוּהוֹת, כִּי עֶסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה
מְשַׁמְשִׁים כִּסֵּא לְאֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ, וְאֵז חַיֵּיהֶם הֵם
חַיִּים עֲרִבִים וּמִתְקִים, וְחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּדִגְמַת
הָעוֹלָם הַבָּא, וּמְסַלְקִים וּמִבְטָלִים מֵעֲצָמָם כָּל מִינֵי

דינים ומריבות, מחלקת ופוחים.

לזאת ראה, אהובי, בני, מה לפניך, הבחירה
 בידך אם לעזוב, חס ושלום, את ידיעות אלו,
 ולשפח ממנו יתברך מרוחניות חיות אלקותו
 יתברך, ולהמשיך את עצמך אל הטבע והגשמיות
 והחשך, ולהסתכסך עם בני-אדם במריבות,
 מחלקת ופוחים, ולעקר עצמו משרשו העליון, עד
 שישפח לגמרי מי הוא, מאין בא ולאן צריך לחזור,
 ומי ברא את העולם, ומי מחיה את העולם כלו או
 לבחור בו יתברך, ולידע אשר כל מה שעניו רואות
 ואזניו שומעות וחתמו מרגיש, ואיפה שרק הולך,
 ובכל תנועה שרק מתנועע, שם אלופו של עולם
 — הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, כי אין בלעדיו
 יתברך כלל, וככה ברא הקדוש-ברוך-הוא את
 עולמו כדגמת פרי עם קלפה חיצונית, ופנימיות
 אורות וכלים הפרי היא פנימיות אורות חיות
 אלקותו יתברך, המחיה, מהנה ומקים את כל
 הבריאה כלה, והקלפה היא חיצונית הכלים
 המעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך.

בני, בני! חכם וראה מה לפניך, הנה אתה

יכול לזכות לאורות צחצחות, להפך את כל
 ירידותיך ונפילותיך אל עליות גדולות, ולהשיג
 השגות גבוהות פלאי פלאות מ"פלאי החיים" אם
 רק תדבק עצמך באין סוף ברוך הוא, או, חס
 ושלום, אתה יכול להשאר בנוקבא דתהומא רבא,
 בחשך ובצביות, בגשמיות, בשקר וברע, במחלקת
 ובמריבות שבזה העולם, ודבר זה הוא מ"פלאי
 החיים", אשר קשה להבין ולהשפיל, כי איך
 יכולים להיות שני הפכים בנושא אחד, ועל קטב
 זה מסתובבת כל הבריאה כלה, אם האדם מבטל
 את שכלו וחקמתו המדמים, ומקיים את מצוות
 התורה בתמימות ובפשטות, ואינו חוקר שום
 חקירות של הבל, רק מתמיד בלמוד התורה
 הקדושה, ומכניס עצמו בתוך האמונה הקדושה,
 אז זוכה להשיג את "פלאי החיים", וזוכה להדביק
 העולם הזה בעולם הבא, וחי חיים נעימים, ערבים
 ומתקים, ושום דבר שבעולם לא יכול לשבר אותו,
 ומכל שכן שלא יוכל לפל, מאחר שמוצא תמיד
 את אמתת מציאותו יתברך, או, חס ושלום, ימשך
 אחר טפשים, מינים ואפיקורסים, אשר עוקרים
 עצמם מחי החיים, ונמשכים אל זבל זהמת
 הכפירות, ונעקרים לגמרי רחמנא לישזבן, שאז

יורשים גִּיהֲנוּם עוד בְּזֶה הָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן, בְּנִי, בְּנִי, רְאֵה וְחַכֵּם מֵה לְפָנַי, וְתִרְאֶה לְבַחַר בְּטוֹב, וְתִשְׁפִּיל וְתִבִּין אֶת "פְּלֵאֵי הַחַיִּים", וְאִז טוֹב לָךְ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח נִצָּחִים.

ב.

צִרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, כִּי חַיֵּי הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הֵם פֶּלֶא גָדוֹל, פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, עַד שֶׁאֵין שׁוּם בְּרִיָּה יְכוּלָה לַעֲמֹד עַל "פְּלֵאֵי הַחַיִּים", כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל מִינֵי עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, נְפִילוֹת וְהִשְׁלָכוֹת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קִטְנוֹת וְדִינִים, הִרְחָבוֹת וְהִמְקָחוֹת, שְׂמֵחוֹת וּמְרִירוֹת, צָעַר וּמְכַאֲבִים, יְשׁוּעוֹת וְחֲסָדִים, פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, מְגָדֵל הַשְּׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם בֵּין בְּנֵי־אָדָם, עַד שֶׁכָּל הַחַיִּים הֵם פֶּלֶא אֶחָד גָּדוֹל, כִּי מֵה שְׁלֹזָה צָרָה לָזֶה שְׂמֵחָה, וּמֵה שְׁלֹזָה יְרִידָה לָזֶה עֲלִיָּה, וּמֵה שְׁלֹזָה נֶעֱם וְעֲרִבוֹת לָזֶה מְרִירוֹת וְצָעַר, כִּי גָדֵל הַשְּׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה הָעוֹלָם בֵּין בְּנֵי־אָדָם, זֶה לֹא נִתֵּן לְהִסְבִּיר כָּלֵל, וְעַל־כֵּן כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ הִיא פֶּלֶא גָדוֹל, פְּלֵאֵי פְּלֵאִים, פְּלֵאֵי הַחַיִּים, וְאִי אֶפְשָׁר לְבּוֹא וּלְהַשִּׁיג וּלְהַגִּיעַ אֶל הַתְּכֵלִית הָעֲלִיוֹנָה, כִּי אִם

כְּשֶׁזֹּכִים לְבַחֵר בְּטוֹב, הֵינּוּ בְּקִיּוֹם מַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת
וְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וּבִזְזָה שְׁהָאָדָם בּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְקִיּוֹם הַמַּצּוֹת,
נַעֲשִׂים אֲצִלוֹ כָּלִים לְהַשִּׁיג אֶת "פְּלֵאֵי הַחַיִּים",
וְזוֹכָה לְהַרְגִּישׁ עֲרָבוּת, נְעִימוּת, זִיו, חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִּים עָלָיו לַרְעָה, נוֹפְלִים
תַּחֲתָיו; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְבַחֵר
בְּקִיּוֹם מַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא, וְכָל מַצָּנָה הַבָּאָה
לִידָךְ תַּעֲשֶׂיָהּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכֵן תִּשְׁקָד עַל
דְּלִתוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְאִזּוֹ תִּהְיֶה נַעֲשֶׂה כָּלִי לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל "פְּלֵאֵי
הַחַיִּים", וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתָךְ, וְתַמִּיד
תִּזְכֶּה לְהַפִּךְ אֶת הַמְרִירוֹת לְמַתִּיקוֹת, אֶת הַחֲשָׁךְ
לְאוֹר, אֶת הַסִּכְלוּת לְחֻכְמָה, אֶת הַצָּעֵר וְהַיִּסּוּרִים
לְהַרְחָבָה, לְנַעֵם וְעֲרָבוּת, וְאִזּוֹ יִהְיֶה תַּמִּיד טוֹב לָךְ,
כִּי הָעֵקֶר תְּלוּי כָּפִי שְׁהָאָדָם בּוֹחֵר בְּקִיּוֹם מַצּוֹת
מַעֲשִׂיּוֹת, וְשׁוֹקֵד עַל דְּלִתוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי
הַתּוֹרָה הִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשֶׁאָדָם זֹכָה לְהַכְנִים
עֲצָמוֹ אֶל תּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְשׁוֹקֵד בָּהּ
בְּשִׁקְיָדָה רַבָּה, עַל-יְדֵי-זֶה נִטְהָרִים מִחוּ וְנִדְעָתוֹ,
וְזוֹכָה לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל, לִידַע וּלְהַתְּבוּנָה בְּ"פְּלֵאֵי-
הַחַיִּים", וְזוֹכָה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְאִין

לו יֵעָסֶק עִם אֲחֵרִים כָּלֵל, רַק זֹכָה לְדַבֵּק עֲצָמוֹ
תָּמִיד בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִשִּׁיג אֶת "פְּלֵאֵי
הַחַיִּים".

ג.

צָרִיךְ שְׂתַדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי אֶחָד
מִ"פְּלֵאֵי הַחַיִּים" הוּא הַסְּפָקוֹת שֶׁנִּכְנָסִים מִפַּעַם
לְפַעַם אֶל לֵב הָאָדָם, עַד שְׁאִינוֹ יוֹדֵעַ לְתֵן עֲצָה
לְנַפְשׁוֹ, אֵף הָאָדָם הַחֲכָם וְהַפְּקֵחַ הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר,
הַרְבֵּה פְּעָמִים הוּא בָּא וְנִכְנָס בְּמִבּוֹי סְתוּם, וְאִינוֹ
יוֹדֵעַ לָשִׁית עֲצָה לְנַפְשׁוֹ כְּדָת מָה לַעֲשׂוֹת, פַּעַם
עוֹלָה לוֹ לַעֲשׂוֹת כָּכָה, וּפַעַם עוֹלָה לוֹ לַעֲשׂוֹת
אַחֶרֶת, וְזֶה אֶחָד מִ"פְּלֵאֵי הַחַיִּים", כִּי רוֹאִים
בְּנֵי-אָדָם שֶׁכָּכֵל פָּרֹט וּפָרֹט הֵם יְכוּלִים לְתֵן עֲצָה
לְנַפְשָׁם, אָבֵל גַּם לָהֶם בָּאִים הַרְבֵּה פְּעָמִים סְפָקוֹת,
וְהֵם נִכְנָסִים בְּאִיזָה מִבּוֹי סְתוּם, וְאִי אֶפְשָׁר לְצִאת
מִזֶּה כָּלֵל, וַיֵּשׁ שְׁכַל-כֹּף מִתְּפִלָּאִים אֵיךְ זֶה שֶׁקָּשָׁה
לָהֶם לְתֵן עֲצָה לְנַפְשָׁם, וּבִאֲמַת הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְכָל
צָרָתָם לוֹ צָר (יִשְׁעִיָּהוּ סג, ט), הֵינּוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה
וְחַפֵּץ מְאֹד, שֶׁכָּל בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם תִּחְזֹר אֵלָיו

יתברך, ותכירו פנים אל פנים, הינו שיזכה להשיג את אמתת מציאותו יתברך, איך שאין בלעדיו יתברך כלל, וטבע של אדם המסתובב בזה העולם הגשמי והתמרי, שהוא שוכח ממנו יתברך, ועל-כן הקדוש-ברוך-הוא מכניסו מפעם לפעם בסבך כזה, שהוא אינו יודע איך לצאת מהסבך, ואז ההכרח לו לסגר עיניו ולהתחיל לבכות אליו יתברך: "רבוננו של עולם, מה עושים", וככל שהאדם נמצא בהסתור ובהעלם, שנעלמת ונסתרת ממנו אמתת מציאותו יתברך, כמו-כן נסתבך בסבוכים יותר גדולים, והכל כדי שיסגר ויעצם עיניו, ויבכה: "אוי מה עושים, ואיך נותנים לעצמי עצה"? ! ולכן ראה, אהובי, בני היקר, אם נכנסת עכשו בסבך כזה, שקשה וכבד לך לתן עצה לנפשך, ואתה נמצא במבוי סתום, ראה הדבר הראשון להשתדל לא להתיאש בשום פנים ואפן, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותך, ואף שאני יודע שדבר זה קשה מאד מאד, כי סוף כל סוף נכנסת בסבוכים כאלו ששוכרים אותך לגמרי, עם כל זאת אם אתה רוצה להתחזק מעמד, ראה לעשות כל מיני מאמצים להתחזק, כי ההתחזקות היא ההצלחה של האדם בין בגשמי ובין ברוחני,

וַעֲקַר הַעֲצָה לְהַתְחַזְקוֹת הוּא הַדְּבֹר, שְׁתַּרְגִּיל אֶת
 עֲצָמָךְ לָלֶכֶת לְמָקוֹם פָּנוּי שְׁאִין שָׁם בְּנִי-אָדָם,
 וּתְפַרֵּשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ וְכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ אֵלָיו
 יִתְּבַרֵךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו,
 וְאִזּוֹ אִם תִּהְיֶה חֲזָק וְאִמִּיץ בַּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת,
 אִזּוֹ תִּרְאֶה נְסִים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
 הוּא, כִּי אֵין לָךְ עוֹד דְּבַר שְׂמַצִּיל אֶת הָאָדָם כְּמוֹ
 הַדְּבֹר, שֶׁהָאָדָם מַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ
 יִתְּבַרֵךְ, כִּי עַל-פִּי-רֹב מָה שֶׁהָאָדָם שָׁבוּר הוּא רַק
 מַחֲמַת עֲקֻמִּמִּיּוֹת שְׁנִכְנָסָה בְּלִבּוֹ, שְׂיֵשׁ לוֹ קִשְׁיוֹת
 וְסִפְקוֹת עָלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְזֶה מָה שֶׁהוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרִי,
 כִּי אִם הִיא הָאָדָם דְּבוּק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ בְּאַמֶּת לְאַמֶּתָּהּ,
 וְהִיא יוֹדֵעַ שְׁאִין בִּלְעָדָיו יִתְּבַרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְּבַרֵךְ
 גִּמְצָא וְאֵין מִבִּלְעָדָיו יִתְּבַרֵךְ גִּמְצָא, וּבְכָל תְּנוּעָה
 וּתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהִיתָה מַחֲשַׁבְתּוֹ
 דְּבוּקָה רַק בּוֹ יִתְּבַרֵךְ, אִזּוֹ אֵף פַּעַם לֹא הִיא מִתְרַחֵק
 מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵךְ, וְאֵף פַּעַם לֹא הִיא נִפְרָד מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵךְ,
 וְלֹא הִיוּ לוֹ שׁוּם קִשְׁיוֹת כָּלֵל, וְלֹא הִיוּ עוֹבְרוֹת עָלָיו
 שׁוּם צָרוֹת, אֵף בְּשָׂבִיל הַבְּחִירָה וְהַנִּסְיוֹן יֵשׁ אֶת
 אֵלוֹ "פְּלָאֵי הַחַיִּים", שְׂיִכְנָסוּ בָּאָדָם כָּל מִינֵי סִפְקוֹת
 וְקִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְּבַרֵךְ, וְלִבּוֹ מִתְּעַקֵּם לְגַמְרִי, עַד
 שְׁנִכְנָסָת בּוֹ כִּפְרִיּוֹת וְאִפְּיִקוֹרְסוֹת, וְזֶה מָה שֶׁהוֹרֵס

לו את כל החיים, כי לולא זאת הנה האדם צוחק לגמרי, כי הנה הוא כאן ולמחר יהיה כבר שם, ועל-כן מה לו לדאג על עולם עובר, אף מחמת שאין לאדם אמונה שלמה בו יתברך, מזה נעשה שלבו נתעקם כל-כך מאד מאד עם כל מיני קשיות וספקות, ועל-ידי-זה עוקר את עצמו משרשו העליון, וזה אשר הורס לו לגמרי את החיים, ומרור לו הכל, ורואה רק שחור בחייו, ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לצאת מזה, הרגל את עצמך לדבר עמו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, כמו שידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ואף שבתחלה יהיה לך דבר זה קשה מאד מאד, כי יהיה נדמה לך בכל פעם כאלו אין מי ששומע אותך וכאלו שאתה מדבר אל הקיר, כל זה מחמת הכפירות והאפיקורסות שנגבסו בך, כי המאמין האמתי, אשר מאמין בו יתברך, ויודע שאין בלעדיו יתברך כלל, אצלו אין שום נסיון לדבר זה, אבל לא כל אחד זוכה להגיע בפעם אחת למדרגה זו, ועל-כן עובר עליו מה שעובר — מרירות דמרירות, קטנות וחלישות הדעת, ואי אפשר להנצל מזה, כי אם על-ידי שמרגיל את עצמו לדבר יום יום אליו יתברך בתמימות ובפשטות

גמורה כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְאִזּוֹ אִם תִּהְיֶה חֶזֶק בַּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּה, אִזּוֹ תִרְאֶה סוּף כָּל סוּף נְסִים וְנִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא יִתְבָּרַךְ לֹא יַעֲזֹב אוֹתָךְ.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ בַּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּה, לְהִיּוֹת רָגִיל לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר דָּבַר זֶה נִקְרָא אֲצֵל רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, "הַתְּבוּדוֹת" — הֵינּוּ שִׁיתְבוּד עֲצָמוֹ בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְיִשְׁוּיָם וַיִּסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְדָבַר זֶה יִבְנֶה אֲצֵלּוֹ אֶת הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה גַם-כֵּן לְהָאֲרֵת הַשְּׂכִינָה, שְׁאִיר עָלָיו הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא אֹר נוֹרָא וְנִשְׁגָּב מְאֹד, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וּבְאֵמֶת הַעֲצָה הַזֹּאת הִיא עֲצָה קִלָּה וְנִעְיָמָה, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם מְרַגִּילִים אֶת עֲצָמָם לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הַעֲצָה הַנִּפְלְאָה וְהַנוֹרָאָה הַזֹּה, הָיוּ נִגְאָלִים כְּכֹר מִזְמָן, אֲךָ זֶה מִ"פְּלָאֵי הַחַיִּים", שֶׁאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ זֹאת, וְאִין הָאָדָם מֵאֲמִין בָּזֶה, כִּי נִדְמָה לוֹ שֶׁחָבַל עַל הַזְמָן, שֶׁאִין מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ, וְכֹאֵלּוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וְכֹאֵלּוֹ הַקְדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא עֲזֹב אֶת הָעוֹלָם, וְזֶה מֶה שֶׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה רוֹצֶה

באמת לצאת מהסכך שנסתבכת בו, ואתה רוצה
לצאת מהצרות והיסורים שלך, ואתה רוצה לעלות
מעלה מעלה, ראה להרגיל את עצמך בעבודה
הקדושה הזו, ותהיה קבוע בכל יום חק ולא יעבר
שעה קבועה לעמוד לפניו יתברך במקום פנוי שאין
שם בני-אדם, ותספר ותפרש את כל שיחתך עמו
יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז סוף כל סוף
תירד כל החלודה ממך, והקשיות והספקות שיש
לך עליו יתברך, עד שתזכה להתגלות השכינה,
שיתגלה עליך הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ותזכה
להרגישו עליך, ואז תרגיש טעם אחר בחיים, כי
מי שמרגיש אותו יתברך, על-ידי-זה חי חיי עולם
הבא בעולם הזה; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו
ומקנים את דברים אלו בתמימות ובפשיטות גמורה.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי חיי האדם
בזה העולם הם פלא גדול, כפי מה שעובר על כל
אדם ואדם — ירידות וגפילות, קטנות וחלישות
הנצת, עד שאינו יודע הרבה פעמים למה נברא,
וזה בא כי יש לבני-אדם כל-כך הרבה קשיות

וספקות עליו יתברך, אשר דבר זה עוקר אותו לגמרי, ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא, פרשת בלקותי): מיום שפרא הקדוש-ברוך הוא את עולמו, נתאנה להיות לו דירה בתחתונים, כי כך היה רצונו יתברך בבריאת עולמו, שדיקא בזו הארץ הגשמית בתכלית הגשמיות, שם דיקא ימשיכו הצדיקים אלקותו יתברך למטה, עד שיהיה נכלל גשמיות המקום דיקא בבחינת למעלה מן המקום, בחינת מקומו של עולם, וזו כל מעלת הצדיקים, שזכו למה שזכו, עד שיש להם ממשה על המלאכים, והכל מחמת שהם במקום גשמי כזה, ומקדשין עצמן כל-כך, ופורשין עצמן מכל התאוות, עד שזוכין לאחז בכסא הכבוד, שהוא בחינת מקומו של עולם, ועל-ידי-זה הם מגביהין כל המקומות של העולם, שיהיו נכללין בבחינת מקומו של עולם, אך מחמת חטא אדם הראשון וחטאי הדורות, אי אפשר לאדם לזכות לזה בתכלית השלמות כי אם אחר מיתתו כשישוב אל העפר דיקא, עד שיתהפך גופו לעפר ממש, שהוא בחינת תכלית גשמיות המקום, ואז דיקא ישוב מן העפר דיקא לחזר ולחיות בתחית המתים, ולשוב לשרשו משם דיקא, להיות נכלל בבחינת למעלה

מן המקום, בבחינת (ישעיהו כו, יט) "הקיצו ורגנו שכיני עפר" דיקא, ועקר התקון על-ידי הצדיקים הגדולים, שזכו גם בבחייהם לאחז בכסא הכבוד, ולהכלל בבחינת מקומו של עולם, וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם (חלין ז:), כי אז דיקא הם נכללים יותר ויותר בבחינת מקומו של עולם, ועל-פן אז דיקא הם ממליצים טוב על ישראל, אשר כל קיומנו עתה על ידם, ולכן אם נפלת ונשלכת בעמקא דתהומא רבא, ויש לך קשיות וספקות מה ולמה נבראת, ואיך תוכל לתן עצה לעצמך, ראה לעשות כל מיני מאמצים שבעולם להתקרב אל הצדיקים האמתיים הדבקים בו יתברך בדבקות אמתית, אשר הם זוכים להכלל בו יתברך עוד בחיים חיותם, ומקשרים את העולם הזה לעולם הבא, כי הם כל-כך דבוקים בו יתברך, עד שאינם רואים בשום דבר רק את אמתת מציאותו יתברך, ומקשרים רוחניות וגשמיות, ועל ידם תזכה גם אתה להמשיך על עצמך ערבות, נעימות, ידידות, זיו החיים, ובאמת זה אחד מ"פלאי החיים", שהצדיקים הקדושים האלו אשר זוכים למה שזוכים עוד בחיים חיותם, שיהיו כל-כך נעלמים ונסתרים מעיני כל הבריות, ולא עוד אלא

שְׁבִי-אָדָם יִחְלְקוּ עֲלֵיהֶם, וַיִּדְּבְרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר
אָסוּר, וַיִּתְּלוּצְצוּ מֵהֶם, וַיִּשְׁכְּרוּ אֶת כָּל מִי שְׂרוּצָה
לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה גּוֹרָמִים לְאֲרִיכוֹת
הַגְּלוּת, וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מִה לְפָנָיִךְ,
אֲחֵרֵי שֶׁכָּבֵר נִפְלֵת וְנִשְׁלַכְתָּ בְּעַמְּקֵי דְתַהוֹמָא רַבָּא,
וְעִבְרַת עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, רָאָה לַעֲשׂוֹת מְסִירוֹת נֶפֶשׁ
לְהַחֲזִיק אֶת עֲצָמָךְ אֲצֵל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים,
הַקְּדוּשִׁים וְהַמְּפִלְגִים בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד,
הַזּוֹכִים לְקָשֶׁר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּעוֹלָם הַבָּא,
וְלְהַמְשִׁיךְ רוּחַ חַיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹךְ
הָעוֹלָם, וְעוֹשִׂים לוֹ יִתְבָּרֵךְ דִּיכָּה בַּתְּחִלָּה, שְׂדֵיקָא
עַל יָדָם תִּזְכֶּה גַם אֶתָּה לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה,
הַעֲקָר תִּשְׁתַּדֵּל לֹא לְהִטְעוֹת אֶת עֲצָמָךְ כָּלֵל, כִּי
הַסֵּם "וְ-מ"ם מְטַעַה אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וּמִרְאָה
לוֹ כְּאִלוֹ רוּצָה לַעֲזֹר לוֹ, וּלְבִסּוּף עוֹקְרוֹ לְגַמְרֵי,
וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְהִיּוֹת מְקַרֵּב
אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הַנוֹרָאִים וְהַנִּפְלְאִים הָאֵלֹהִים,
אֲשֶׁר זּוֹכִים עוֹד בַּחַיִּים חַיּוֹתָם לְהַמְשִׁיךְ אֶת
רוּחַ חַיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעוֹשִׂים
לוֹ יִתְבָּרֵךְ דִּיכָּה כָּאֵן בַּתְּחִלָּה, כִּי מֵרֵב הָאוֹר הָאֵין
סוּף אֲשֶׁר מְאִיר בָּהֶם, הֵם מִמְּשִׁיכִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ
אֶל זֶה הָעוֹלָם שֶׁהוּא תְּכִלִּית הַגִּשְׁמִיּוֹת, וּמְגִלִּים אֵיךְ

שדומם, צומח, חי, מדבר, הם כסא לאלקותו
 יתברך, ודיקא על-ידי-זה משרים את השכינה
 בעולם, ומי שזוכה להתקרב אליהם, על-ידי-זה
 הם מעלים אותו מתחת המקום והזמן אל למעלה
 מהמקום והזמן, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו,
 והוא מקרב באמת אל צדיקים אמתיים, שעל-ידי-
 זה גם הוא יזכה לשוב בתשובה שלמה, תשובה
 אמתית.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי החיים של
 האדם בזה העולם הם פלאי פלאים, כי אין האדם
 יודע מה ומי ואימת, ומזה באה כל החלישות
 הנעת, הירידות והקטנות שעוברות על בני-אדם,
 ובאמת צריך שתדע, אשר כל עבודת האדם בזה
 העולם היא, כדי שיזכה להכליל באור האין סוף,
 שזה עקר התכלית, וזה עקר תענוג עולם הבא, ואי
 אפשר להכליל שם כי אם על-ידי שמכיר כל
 הארבעה יסודות, ומכניע הרע שבהם, שמהם כל
 התאוות וכו', ומכיר הטוב שבהן, והעקר העולה
 על הכל הוא — שיזכה לענוה ולשפלות אמתית,

ואז זוכה להפלל באין סוף, וכל עסקי האדם כל מה שעוסק בו בחייו, אפלו במלאכה ועסק, הכל בשביל זה — כדי שיתבררו אלו הדברים על-ידי זה, עד שייעלו ויכללו כלם בשרשם, ויכללו עמו יחד באור האין סוף, ששם הוא תכלית וסוף של כל הדברים שבעולם, וכל אדם כפי מעשיו הטובים וכפי קדשותו וטהרתו בכל העסקים שעושה, כמזכר זוכה להפלל שם, כי מי שזוכה להיטיב מעשיו, ולקדש את עצמו בתכלית השלמות, עד שבטל את גופו בחייו בתכלית, שהם צדיקי האמת, שהם בבחינת משה, הם זוכים תכף במיתתם להפלל באין סוף, ולהתענג על ה', ולהכלל בה', אשרי להם, אבל מי שלא קדש עצמו כל-כך, ונשארה בו עדין אחיות הזהמה של הגוף, הוא צריך להתבלות בעפר, ולסבל מה שסובל, עד שיוצדף לגמרי, ואז יהיה נכלל במה שיהיה נכלל, וכן במקום שיהיה צריך להפלל, וכן כל אחד לפי מדרגתו, לפי עבודתו וקדשותו, כי מי שטרח בערב שבת וכו', על-כן הכל צריכין לחזור אל העפר, כי שם בעפר נבחן ונצרך ונזדכך כל אחד, כי עפר כלול משתי בחינות, כי הוא בחינת ענוה ושלמות, בחינת אין, כמו שאמרו חכמינו הקדושים

(סוטה ה:): מי שנעשה שכן לעפר בחייו, וגם עפר הוא תכלית הישות והגשמיות של כל ארבעת היסודות, כי עפר מאנא דכלהו, והאדם נברא בשביל זה עפר מן האדמה, כדי שיזכה לעלות ולהכלל מבחינת עפר — תכלית הגשמיות והישות, לבחינת בטול אל האין סוף, על-ידי שיזכה לקדש ולטהר את עצמו, עד שיבוא לענוה בתכלית הבטול, וישים עצמו כעפר, ואז יזכה להתפשטות הגשמיות גם בחייו, עד שיזכה במותו מיד להכלל באור האין סוף, ואזי תכף כשיהיה נקבר בעפר, יהיה נכלל בענוה של משה, שהוא בחינת עפר, ואז יזכה לשלמותו מיד, להכלל באין סוף, שלשם גסתלק משה, אבל מי שלא זכה לזה בשלמות, צריך להתבלות בעפר, שהוא תכלית הישות, והוא מאנא דכלהו שכולל כל הארבעה יסודות, ושרשה ענוה, בחינת אין, כי "סוף מעשה במחשבה תחלה", ושם צריך להזדכך כל אחד, עד שישוב לבחינת בטול, בחינת ענוה, שהיא בחינת שרש העפר בקדשה העליונה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להתקרב אל הצדיק האמת, שהוא בחינת משה, שיזכה עוד בחיים חיותו להכלל בו יתברך לגמרי, ועל-ידי-זה נכלל במקום

שנכלל, ומי שזוכה להתקרב אליו, על-ידי-זה הוא גם-כן ממשיך על עצמו חיים ערבים ומתקים, ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להיות מקרב אל צדיק אמת כזה, שהוא בחינת משה, שנעשה עוד בחיים חיותו בחינת מה, שנעשה שכן לעפר בחיו, על-ידי-זה הוא מתענג בערבות, נעימות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, כי אי אפשר לזכות לטעם טעם מזיו השכינה, כי אם כשזוכה לביטל את עצמו ואת ישותו לגמרי, שאז דיקא נעשה כלי להמשכת זיו שכינת עזו יתברך, וזה "פלאי החיים", שהצדיקים הקדושים האלו אשר זוכים למה שזוכים עוד בחיים חיותם, יהיו כל-כך נעלמים ונסתרים מעיני כל הבריות, ולא עוד אלא שבני-אדם יחלקו עליהם וידברו עליהם כל דבר אסור, ויתלוצצו מהם, וישברו את כל מי שרוצה להתקרב אליהם, ועל-ידי-זה גורמים לאריכות הגלות; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר מה לפגוף, אם כבר נפלת ונשלכת בעמקי דתהומא רבא ועברת על עברות חמורות ראה לעשות מסירות נפש להחזיק את עצמך אצל הצדיקים האמתיים הקדושים במעלה נוראה ונפלאה מאד, הזוכים לקשר את העולם הזה בעולם הבא, ולהמשיך

תכג

פְּלֵאֵי הַחַיִּים

רוֹחֲנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ הָעוֹלָם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שֵׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

אֱלֹהֵי בְנֵי־אָדָם הַמְכַחֲשִׁים כָּל הַנָּסִים
וְאוֹמְרִים שֶׁהַכֹּל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, וְאִם
רוֹאִים אֵיזָה נֶס, הֵם מְכַסִּים הַנֶּס עִם
דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שְׂאוֹמְרִים שֶׁזֶה דֶּרֶךְ
הַטֶּבַעִים, הֵם פּוֹגְמִים בַּאֲמוּנָה מְאֹד,
וּפּוֹגְמִים בַּתְּפִלָּה וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהֵם
מְאַרִיכִים אֶת הַגָּלוּת.

(לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלק א', סִימָן סז)

קונטרס

צדקת החיים

יגלה איהו כל חיי האדם צריכים להיות רק כדי לעשות צדקה וחסד עם זולתו, וכן יצדיק את הדין על כל הבא ועובר עליו, ועלידידיה יהיה דבוק בצנור החסד ותמשוך עליו ערבות נעימות וידות זיו שכינת עזו יתברך.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוה"ר א"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי מוה"ר", וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונקבדים, הגנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוציא קדישא עלאה, אדונינו מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הנאמן הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נזא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש ג"י אָמַר, שְׁצָרִיךְ כָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל לְהַצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין, וְכָל
מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו — בֵּין בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבֵין
בְּרוּחָנִיּוֹת, עָלָיו לֵידַע, אֲשֶׁר "צָדִיק
הוּא" הַכֹּל דִּרְכָּיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו",
וַיִּצְדִּיק אֶת חַיָּיו, לֵידַע שֶׁ"הַצּוֹר תָּמִיד
פָּעֵלוֹ, כִּי כָּל דִּרְכָּיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה
וְאֵין עוֹל, צָדִיק וְיֵשֶׁר הוּא", אֲשֶׁר זֶה
נִקְרָא צְדָקַת הַחַיִּים, שְׁמַצְדִּיק עָלָיו אֶת
הַדִּין בְּכָל מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בַּחַיִּים
חַיִּיתוֹ, וְזֶה חָשׁוּב עַד מְאֹד אֲצִלוֹ
יִתְבָּרֵךְ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תר"א)

קונטרס

צִדְקַת הַחַיִּים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁכָל מַה
שְׁקוּרָה עִמָּךְ בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, הַכֹּל
לְטוֹבָתְךָ, וְאַפְלוּ שְׁמַרְבִּי צֶעַר וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים
שְׁעוֹבֵרִים עָלֶיךָ, נִדְמָה לָּךְ כְּאִלוּ, חֵס וְשָׁלוֹם, מִדַּת
הַדִּין שׁוֹרָה בָּךְ, עָלֶיךָ לְדַעַת, שְׁבִכָּל פָּרֵט וּפָרֵט
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, שֶׁם גְּנוּזָה צִדְקָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ
שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים לב): "הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ כִּי כָּל דְּרָכָיו
מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל צָדִיק וְיֵשֶׁר הוּא"; כִּי
הוּא יִתְבָּרֵךְ חִפְץ חֶסֶד, וְרוּצָה לְהִיטִיב עִם בְּרִיּוֹתָיו,
וְעַל הָאָדָם לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שְׁכָל מַה
שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּבְכָל יְתָ וּבְכָל שְׁעָה מִיּוֹם
הַיּוֹלָדוֹ עַד יוֹם מוֹתוֹ, הַכֹּל הוּא רַק סְבוּבִים מֵאֲתוֹ

יתברך, כְּדִי שִׁיזְכֶּה לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת, לְדַעַת וּלְהַכִּיר
 אוֹתוֹ יתברך (וְהוּא בֹא מִבֵּינֵינוּ), כִּי רַק בְּשִׁבְלֵי זֶה נִבְרָא,
 וְאֵין שׁוֹם תְּכִלִּית אַחֲרֵת חוּץ מִזֶּה, כִּי עֵקֶר הִבְרִיָּאָה
 שֶׁנִּבְרָא בָּהּ הָאָדָם הִיְתָה רַק כְּדִי שִׁיכִיר אֶת
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה עֵקֶר כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְכָלֵל
 כָּל הַפְּנוּנוֹת שֶׁל כָּל הַמַּצּוּוֹת הַקְדוּשׁוֹת, שֶׁכָּלֵן הֵן
 שְׁעוּרִים וְצִמְצוּמִים לְזִכּוֹת עַל יָדָם לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹתוֹ
 יתברך, לְדַעַת וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ יתברך מִכָּל פְּרָטִי
 הִבְרִיָּאָה. אֲךָ עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי זֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה שֶׁל
 הָאָדָם, כִּי "זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים" (קֹהֶלֶת ז, יד),
 כְּמוֹ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹר אֶת כָּל יְמֵי חַיָּו מִיּוֹם
 הַנִּלְדוּ עַד יוֹם מוֹתוֹ, בְּכָל מִינֵי עֲלִיּוֹת וַיִּרְדּוֹת, כָּל
 מִינֵי קִטְנוֹת וְגִדּוּלוֹת, כָּל מִינֵי סְבוּבִים, צְרוֹת
 וְיִסּוּרִים וְהִרְפָּתָקָאוֹת, אֲשֶׁר מֵצֵד אֶחָד הוּא יָכוֹל
 לְרַאוֹת רַק אֶת הַטּוֹב בַּדָּבָר, שֶׁהִכָּל סְבוּבִים מִמֶּנּוּ
 יתברך, זֶה לַעֲמַת זֶה בָּרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
 הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְלָפוֹת, שִׁיעֲלִימוּ וַיִּסְתִּירוּ וַיִּכְסּוּ
 אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יתברך, וַיִּכְנִיֶּסוּ בּוֹ קִשּׁוֹת
 וַיִּסְפְּקוֹת אַחֲרָיו יתברך, וַיִּפִּילוּ אוֹתוֹ מִהֶאֱמוּנָה
 הִבְרוּרָה וְהַמְזֻכָּכַת הַזֹּאת, עַד שִׁיכְפֹּר לְגִמְרֵי, חֵס
 וְשָׁלוֹם, אֲשֶׁר זֶה הַנִּסְיוֹן שֶׁל כָּל בְּרִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם,
 אוֹ שִׁיִּצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו,

וַיַּדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמִזְכָּכָת, אֲשֶׁר שָׁם אֱלוֹפוֹ שָׁל
 עוֹלָם נִמְצָא, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלָל, כִּי דָּבָר גָּדוֹל
 וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְּרִשּׁוֹת הַמַּאֲצִיל
 הָעֲלִיּוֹן, אוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, יִכְפֹּר בְּכָל יִיצָא וַיִּבְעַט
 לַגְּמָרִי נִגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לְעָלָן, מְרַב צְרוּתָיו;
 וְעַל-פֶּן רָאָה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְדַעַת מַה לְּפָנֶיךָ,
 הֵן אָמַת שְׁפָכָר עָבְרוּ עָלֶיךָ בְּזָה הָעוֹלָם כָּל מִינֵי
 יִרִידוֹת וּנְפִילוֹת, הַשְּׁלָכוֹת וְדַחְקוֹת, מִחֲלָקֶת
 וּמְרִיבוֹת, וְכָל מִינֵי בִלְבוּלִים אֲחֵרִים, אֲשֶׁר בְּכָל
 פַּעַם נִדְמָה לָךְ כְּאֵלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְנָה מִמֶּךָ, עָלֶיךָ
 לִזְכּוֹר הֵיטֵב בְּשָׁבִיל מַה בָּאתָ לְזֶה הָעוֹלָם, אִם לֹא
 רַק לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ פָּנִים אֶל פָּנִים; וְעַל-פֶּן רָאָה,
 אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַצְדִּיק עָלֶיךָ אֶת הַדִּין וְאֵל
 תִּקְרָא תִּגְר נִגְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲלֵא רָאָה
 לְבַטֵּל אֶת עֲצָמָךְ לַגְּמָרִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַרְוִץ רַק
 אֵלָיו, וְתִפְרֹשׁ אֶת כָּל שִׁיחַתְךָ וְכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 בְּפָרְטֵי פְּרִטִּיּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
 רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, וְתִשְׁפֹּף שִׁית וְתִפְלֶה לְפָנָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכָּה שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּף לָךְ
 לְטוֹבָה, שְׁכָל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, כֵּלָן תַּעֲשִׂינָה
 כָּלִים וְצִמְצוּמִים כְּדֵי לִקְבֹּל בָּהֶם אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת
 וּדְבָקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְכָל זֶה תִּזְכָּה אִם

מצדיק עליך את הדין, אשר זה "צדקת החיים",
 שהאדם מצדיק כל יום ויום מימי חייו את הדין,
 ויודע שהקדוש-ברוך-הוא מנהיג את עולמו
 בהשגחה פרטית והכל לטובתו, וכל מה שעובר
 עליו בזה העולם — בין לטוב ובין להפוך —
 הכל לטובה. וכשזוכים להגיע אל מדרגה זו, אז
 דיקא חיים חיים רוחניים, ערבים ומתקים; אשרי
 מי שמחזיר בעצמו ידיעה זו, ואז נקראים חיי
 חיים אמתיים.

ב.

צריך שתדע, אהובי, ידידי הנקר, שהכל
 משגח בהשגחה פרטי פרטית, ודבר גדול ודבר
 קטן אינו נעשה מעצמו, ואפלו מה שמדברים עליך
 — הכל ממנו יתברך, ואף שיש דברים שאין
 יכולים להבין, איך הרשעים וקלי העולם
 מצליחים, ונראה כאלו הכל הפך ההשגחה, חס
 ושלום, וכאלו "עזב ה' את הארץ" (חזקאל ח, יב),
 חלילה וחס, מאחר שהצדיקים נמצאים בשפל
 המצב, ואלו הרשעים וקלי העולם מצליחים, עם
 כל זאת עליך לדעת, אשר גם שם מנח ומסתר

אמתת מציאותו יתברך, כי גם אלו קלי העולם והרשעים המצליחים, הם שליחי המקום ברוך הוא יתברך שמו לצער אותך, ולהחליש את דעתך ולשבר אותך, ועליך להחזיק מעמד ולא להשבר משום דבר שבעולם, רק לדעת שבתקף הדחקות, גם שם תמצא את אמתת מציאותו יתברך, ודבר זה נעלם מאד מאד מעיני האדם, כי רואים צדיקים גדולים שנפלו, ולהפוך — רואים רשעים שחזרו בתשובה; כי באמת מה שאנו רואים כמה אנשים, אשר הם רשעים גדולים כמה שנים, ועוברים עברות גדולות וחמורות, רחמנא לצלן, ואחר-כך נתעוררים בתשובה ונעשים בעלי תשובה גמורים, כמובא כמה מעשיות באלה בגמרא ובמדרשים ובשאר הספרים הקדושים, וכמעשה דרבי אליעזר בן דורדיא (עבודה זרה יח.) וכיוצא באלה מעשיות הרבה מאד בכל דור ודור, ולכאורה תמוה הדבר, הלא "עברה גוררת עברה" (אבות ד, ב), וככל שעובר יותר עברה, הוא נופל יותר ביד הסטרא אחרא, ומאין בא שלבסוף יתגבר נגד הסטרא ויחזור בתשובה? אף הענין הוא, כי באמת בכל אחד מ ישראל יש נשמה יקרה, שיש לה כח גדול לעמד נגד היצר הרע וחילותיו, כי אם לא היה

לָאָדָם כַּח לַעֲמֹד נֶגֶד הַיָּצָר הָרַע, לֹא הָיָה הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ יָצָר הָרַע כְּזֶה, כִּי אֵין הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא פֶּא בְטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוּדָה זָרָה ג.),
 וְאֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נוֹתֵן שׁוּם מְגִיעוֹת לָאָדָם, אֲשֶׁר
 לֹא יוּכַל לַעֲמֹד בָּהֶן, אֲךָ עֵקֶר כָּל הַחֲטָאִים וְכָל
 הַתַּאֲוֹת שֶׁהָאָדָם נִלְכַּד בָּהֶן זֶה תַּאֲוַת נְאוּף, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן, שֶׁהוּא עֵקֶר הַיָּצָר הָרַע, כְּמֵאמֹר חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוֹשִׁים (עֵין זֶהר וַיִּקְרָא טו:): עֵקֶרָא דִּי־צָרָא בִישָׁא
 עַל עֲרִיין, הָעֵקֶר הוּא מַחֲמַת שָׁטוֹת, שְׂאִינוּ יוֹדְעִי
 מִכּוּחַ, וְזֶה עֵקֶר סוּד מַחֲיִין דְּקִטְנוּת, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
 נוֹפֵל לְתַאֲוַת נְאוּף, שֶׁהִיא כָּלֵל כָּל הַחֲטָאִים, רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן, דִּהֲיֵינוּ שְׁנוּקְטֵן מִכּוּחַ וְנִחַלְשַׁת דַּעְתּוֹ, עַד שְׂאִינוּ
 יוֹדְעִי מִכּוּחַ, וְנִדְמָה לוֹ שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד
 תַּאֲוָה זֹאת; כִּי עֵקֶר הַגְּבוּרָה הִיא בִּלְבַב, וּמִי שֶׁלִּבּוֹ
 חָזָק, יוּכַל לְהִתְגַּבֵּר נֶגֶד כָּל הַתַּאֲוֹת שֶׁבַּעוֹלָם, כְּמוֹ
 שְׂרָאֵינוּ בְּמָה צְדִיקִים וְחֲכָמִים שְׁעַמְדוּ בְּגִסְיוֹנוֹת
 גְּדוֹלִים, וְכָל זֶה עַל-יְדֵי חֲכָמָתָם וְדַעְתָּם, שְׁזֶה עֵקֶר
 הַכַּח שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יט):
 "הַחֲכָמָה תַּעֲזֹ לְחָכָם" וְכוּ', וְעַל-כֵּן חֲכָמָה אוֹתִיּוֹת
 'כַּח מַה', כִּי הַמַּחֲיִין הֵם מְחִיצוֹת פְּרוֹסוֹת בְּפָנֵי
 תַּאֲוַת נְאוּף, רַק הָעֵקֶר שֶׁיֵּאֱמִין בְּכּוּחַ, וַיֵּדַע בְּאֱמוּנָה
 שְׁלֵמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכַח שְׁכָלוֹ וּמִכּוּחַ לַעֲמֹד נֶגֶד כָּל

התאוות, אפלו נגד תאוות נאוף, כי המח והשכל הם הנשמה, והנשמה של האיש הישראלי אפלו של הפחות שבפחותים בודאי יכולה לעמד נגד כל העולם עם כל התאוות, כי אין זו דרך העננה להקטין כחו ולומר שאין לו נשמה גבוהה כמו הצדיקים והפזרים, וכאלו אין בידו כלל להיות איש פשוט וצדיק, כי עננה כזו אסורה והיא עננה פסולה, ואין זו עננה כלל רק מחין דקטנות, שצריכין להתרחק מזה מאד, כי על-ידי-זה נופלין לכל התאוות והעקר לתאוות נאוף, רק אדרבה צריך כל אחד לומר לעצמו, שיש לו נשמה גבוהה מאד, כי הנשמה של הפחות שבפחותים שבישראל גם-כן גבוהה וקדושה מאד מאד, וצריך לומר בדעתו, שאין נאה לו להיות פרוץ אחר תאוות, חס ושלום, מפל שפן לעבר איזו עברה, חס ושלום, כמו שפיתוב (דברי הימים-ב יז, ו): "ויגבה לבו בדרךכי ה'", שצריך להגביה לבו בדרךכי ה', ולידע כי כל אחד מישראל בשורשו רחוק מעברות מאד מאד, וכל אחד מישראל הוא בעל כח גדול לעמד נגד כל העולם עם כל התאוות, רק העקר — שידע לידע מפתו, ומחמת שהסתר אחר אורבת מאד על האדם, וכל מה שהאדם עובר עברה, יותר

יוֹנָקָת מִמֶּנּוּ הַסֵּטְרָא אַחְרָא וּבּוֹלַעַת אוֹתוֹ יוֹתֵר,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַל-כֵּן לַפְעָמִים הַסֵּטְרָא אַחְרָא
 בּוֹלַעַת אֶת הָאָדָם כָּל-כָּף, עַד שְׂמַגְעַת לְעַצָּם
 פְּנִימִיּוֹת קִדְשֵׁת יְהוּדוֹתוֹ, וְהִיא מִתְחַזְּקַת וּמִתְגַּבֶּרֶת
 לְבַלַּע נִקְדָּה זֹאת גַּם-כֵּן, וּמִבִּיאָה אוֹתוֹ לִידֵי עֲבָרָה
 גְּדוֹלָה, חֶס וְשָׁלוֹם, כִּדִּי לְבַלַּע אוֹתוֹ לְגַמְרִי, חֶס
 וְשָׁלוֹם, אָבֵל תִּכְף כְּשֶׁהִיא רוֹצָה לְבַלַּע אֶת עַצָּם
 פְּנִימִיּוֹת קִדְשֵׁת יְהוּדוֹתוֹ, אֲזִי זֹאת הַנִּקְדָּה עוֹמְדָת
 לַסֵּטְרָא אַחְרָא בְּבֵית הַבְּלִיעָה שְׁלָה, כִּי זֹאת הַנִּקְדָּה
 שֶׁל פְּנִימִיּוֹת קִדְשֵׁתוֹ הִיא בַּעֲלַת כַּח גְּדוֹל מְאֹד,
 וְעַל-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לַסֵּטְרָא אַחְרָא לְבַלַּע אוֹתָהּ בְּשׁוּם
 אֶפֶן, וְלֹא דִי שְׂאִינָה יְכוּלָה לְבַלַּע אוֹתָהּ, אֵף גַּם
 זֹאת הַנִּקְדָּה הַטּוֹבָה עוֹמְדָת לַסֵּטְרָא אַחְרָא בְּבֵית
 הַבְּלִיעָה שְׁלָה, עַד שֶׁהִיא מְכַרַחַת לְתֵן הַקָּאוֹת
 לְהִקְיָא וּלְהוֹצִיא כָּל הַקִּדְשׁוֹת שֶׁבְּלַעָה מִזֹּאת
 הַנִּשְׁמָה, וּמִזֶּה בָּא מָה שֶׁלַּפְעָמִים הָאָדָם נִתְעוֹרֵר
 בְּתִשׁוּבָה אַחֵר כְּמָה עֲבֻרוֹת, הֵינּוּ כִי לַפְעָמִים עֲבָרָה
 מִבִּיאָה אֶת הָאָדָם לְתִשׁוּבָה, כְּלוֹמֵר עַל-יְדֵי שְׁנִלְכָּד
 בְּאִיזוֹ עֲבָרָה גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, עַל-יְדֵי-זֶה
 נִתְמַרְמֵר לָבוּ וְנִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה בַּעַל
 תִּשׁוּבָה גָּמוּר, וְכָל זֶה מִחֲמַת הַתְּגַבְּרוֹת הַנִּקְדָּה
 שֶׁלוֹ, שֶׁהִיא בְּאֵמַת בַּעֲלַת כַּח גְּדוֹל, וּכְשֶׁהִיא רוֹאָה

שֶׁהִסְטֵרָא אַחֲרָא רוּצָה לְבַלֵּעַ אוֹתָהּ לְגַמְרִי, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲזִי מִתְגַּבֶּרֶת כְּנֻגָּדָה, עַד שֶׁמְכַרַּחַת לַתֵּן הַקְּאוֹת, וְלִהְיוֹת כָּל הַקְּרִשׁוֹת שֶׁבִּלְעָה מִמֶּנּוּ, אֶף בְּיֻדָּאִי אֵין שׁוֹם אָדָם יָכוֹל לְסַמֵּךְ עַל זֶה, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי הָאוֹמֵר: "אַחֲטָא וְאָשׁוּב", אֵין מְסַפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה (יוֹמָא פּה:), כִּי לִפְעָמִים מִתְגַּבֶּרֶת הִסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל-כָּף, עַד שֶׁבּוֹלַעַת אוֹתוֹ בְּאֶמֶת לְגַמְרִי, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ כְּמָה וְכְמָה רְשָׁעִים שֶׁלֹּא שָׁבוּ בַתְּשׁוּבָה גַּם לְבִסּוּף, וְנוֹכַרְתּוּ וְנֶאֱבָדּוּ לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, כִּי זֶה סִתְרִי דְרַכִּי הַבְּחִירָה שֶׁאֵין שׁוֹם אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד עָלֶיהָ, וּבְיֻדָּאִי צְרִיךְ לִהְיוֹת בּוֹרַח מִן הָעֵבֶרָה בְּתַכְלִית הַבְּרִיחָה, אֶף אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר עֶבֶר מָה שֶׁעָבַר, חֵס וְשָׁלוֹם, צְרִיךְ לִידַע וּלְהֶאֱמִין שֶׁאֵין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאֶפְלוּ אִם כָּבַר רָצָה לְהִתְגַּבֵּר אֶל־פִּי פְּעָמִים לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר וְלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ, וְנִפְּלָ לְמָה שֶׁנִּפְּלָ, וְאֶפְלוּ אִם נִפְּלָ לַעֲבֹרוֹת גְּמוּרוֹת וְחִמּוּרוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה כָּל עוֹד נִשְׁמָתוֹ בּוֹ. וְהַעֲקָר הוּא אֶמּוּנָה, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אֶמּוּנָה שְׁלֵמָה בְּהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְיִשְׁתַּדֵּל בְּכָל עֹז לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיק אֱמֵתִי, וְיִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּגְלֶה לוֹ מִיְהוּ הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, כְּדֵי שֶׁיִּזְכֶּה עַל יָדוֹ לְאֶמּוּנָה שְׁלֵמָה,

ואז בודאי יש לו תקוה לעולם יהיה איך שיהיה, כי עקר הכח לעמד כנגד היצר הרע הוא על-ידי אמונה, שהיא כלל ועקר כל התורה כלה, כי על-ידי אמונה, שאדם מכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, על-ידי-זה אין לו שום קשיות וספקות עליו יתברך, ועל-ידי-זה עובר על הכל; ועל-כן ראה להכניס את עצמו באמונה פשוטה, ואל תשאל שום שאלות, ואל יקשה לך שום קשיות עליו יתברך, ועל-ידי-זה תעבר את זה העולם בשלום, ותדע כי צדיק וישר הוא, שזה "צדקת החיים", ותזכה להכלל בחי החיים בו יתברך, ותרגיש עולמו בחייו.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שצריך להכניס בעצמו "צדקת החיים", הינו לידע שכל מה שנאמר עמו הוא צדקה וחסד ממנו יתברך, ולכן עליו לסמוך רק על הקדוש-ברוך-הוא, ולידע כי צדיק וישר הוא, כי אפלו בגשמיות צריכים לתת אמון באדם, כי אחרת הוא אף פעם לא היה עוסק במשא ומתן, וזה עקר "צדקת החיים" — להאמין

בְּאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמִזְכָּכַת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן לְסִמּוֹךְ עַל
 בְּנֵי אָדָם, כִּי עֶקֶר הַיְדִיעָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִהַתּוֹרָה
 הַקְדוּשָׁה הִיא עַל-יְדֵי אִמּוּנָה, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (הוֹשֵׁעַ ב,
 כב): "וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאִמּוּנָה וְיָדַעְתָּ אֶת הָיְי"ה". כְּמוֹ
 שֶׁאֲנוּ רוֹאִים, שֶׁעֶקֶר הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה בְּעִנְיָנִי עֶסֶק
 וּמִשָּׂא וּמִתֵּן הוּא עַל-יְדֵי אִמּוּנָה דִּיקָא, וְזֶה יְסוּד כָּל
 הַמִּשָּׂא וּמִתֵּן וְהַמְסָחִים בְּעוֹלָם, הַכֹּל עַל-יְדֵי
 שֶׁאֶחָד נוֹתֵן אִמּוּן בַּחֲבֵרוֹ, שִׁיּוּדֵעַ בּוֹ שֶׁהוּא נֶאֱמָן
 וְאִישׁ אֱמֶת, כִּי בְּלֹא אִמּוּנָה לֹא יִתְקִים שׁוּם עֶסֶק
 וּמִשָּׂא וּמִתֵּן. כְּגוֹן, כְּשֶׁאֶחָד רוֹצֶה לִידַע הַמִּקְחָ שֶׁל
 אִיזוֹ סַחֲוֶרָה בְּמִרְחָקִים, כְּדֵי לִידַע אִם לְסַחֵר בּוֹ
 הַסַּחֲוֶרָה כָּאֵן, וְלִהְיוֹלִיכָה לְשֵׁם — לְמִרְחָקִים,
 וְלִהְיוֹת בָּהּ, אֲזִי אִם לֹא יִרְצֶה לְסִמּוֹךְ עַל נֶאֱמָנוּת
 שֶׁל אִיזֶה אָדָם, בּוֹדָאִי לֹא יִדַע לְעוֹלָם הַמִּקְחָ, אֶלָּא
 אִם כֵּן יִצְטָרֵךְ קֶדֶם כָּל מִסְחָר לְגַסֵּעַ לְשֵׁם, וְלִרְאוֹת
 אִיךָ הַמִּקְחָ מְסַחֲוֶרָה זֶה, וּבִתְוֹךְ כֶּף שִׁיחֲזוֹר לְבֵיתוֹ,
 אֶפְשָׁר שִׁיּוֹזִיל הַמִּקְחָ, וְאִם יִסְמָךְ עַל חֻקְמָתוֹ וְשִׁכְלוֹ
 שֶׁמִּבֵּין מִרְחוֹק, שֶׁבְּזִמָּן זֶה חַיֵּב לְהַצְלִיחַ הַמִּסְחָר
 בְּמִקּוֹם פְּלוֹנִי, זֶה בּוֹדָאִי אִי אֶפְשָׁר, כִּי כִּבֵּר רָאִינוּ
 כְּמָה פְּעָמִים, שֶׁהִיטָה הַסִּבָּרָה אוֹמֶרֶת שִׁיְהִיָּה הַמִּקְחָ
 מִמִּסְחָר זֶה בִּיקָר, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה אַחֲר־כֶּף
 דִּיקָא בּוֹזֵל גְּדוֹל. נִמְצָא, שֶׁהַיְדִיעָה שֶׁעַל-פִּי סִבָּרָה

וְחִכְמָה בַּעֲסֵק הַמִּסְתָּר, הִיא אֵינָה יְדִיעָה כָּלֵל,
 וְלִנְסֵעַ בַּעֲצָמוֹ וְלִרְאוֹת בְּעֵינָיו, גַּם כֵּן אֵי אֶפְשָׁר,
 וּבְהִכָּרֵחַ שְׂיִסְמַךְ עַל אֵיזָה אִישׁ נֶאֱמַן שְׂיִבְחֹר לוֹ,
 שְׂרָאָה אֶת הָעֵסֶק וְהַמְקָח, וְיִסְמַךְ עָלָיו, כִּי הוּא יוֹדֵעַ
 שֶׁהוּא אוֹהֵבוֹ בְּאַמֶּת, וַיֵּשׁ לוֹ נֶאֱמָנוֹת, וּכְשֶׁזָּה
 הֵנָּאֱמַן כּוֹתֵב לוֹ יְדִיעָה מִמֶּרְחָקִים מֵאֵיזָה מְקָח
 וּסְחוּרָה וְכִיּוֹצֵא, אֲזִי זֹאת הַיְדִיעָה הִיא יְדִיעָה
 בְּרוּרָה אֲצִלוֹ בְּאֵין סֶפֶק, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ מִבֵּין
 בְּשִׁכְלוֹ שׁוֹם סִבְרָא וְשִׁכְלֵי שְׂיִהְיָה הַמְקָח כֶּף, אֲדִרְבָּה
 הַסִּבְרָה נוֹתֶנֶת שְׂיִהְיָה לְהִיפֹךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא
 יוֹדֵעַ בְּיְדִיעָה בְּרוּרָה וְאַמֶּתִית שֶׁהַמְקָח הוּא כֶּף
 עַל-יְדֵי אֱמוּנָה שְׂמֵאֱמִין לְחַבְרוֹ הֵנָּאֱמַן, שְׂבּוֹדָאֵי לֹא
 יִשְׁקֹר בּוֹ, וּבּוֹדָאֵי כּוֹתֵב לוֹ הָאֱמֶת. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר
 הַיְדִיעָה הַבְּרוּרָה שֶׁהִיא יְסוֹד הַמִּסְתָּר אֲצִלוֹ הוּא
 עַל-יְדֵי אֱמוּנָה, כִּי אֵין קִיּוֹם לְעוֹלָם בְּלֹא אֱמוּנָה, כִּי
 כָּל הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן וְהָעֲסָקִים שְׂבָעוֹלָם, וְכָל
 הַהִתְחַבְּרוֹת שְׂבִין בְּגִי-אָדָם, אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם בְּלֹא
 אֱמוּנָה; כִּי אֶפְלוֹ אִם יִהְיֶה אָדָם חָכָם גָּדוֹל בְּיוֹתֵר,
 אִם יִרְצֶה שְׂלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוֹם מַשָּׂא וּמִתֵּן עַד שְׂיִדַּע
 מֵהוּת הַמַּשָּׂא וּמִתֵּן בְּחִכְמָתוֹ דִּיקָא, וְלֹא יִסְמַךְ עַל
 נֶאֱמָנוֹת חֲבֵרוֹ, וְכֵן לֹא יִרְצֶה לְתֵן שׁוֹם דְּבַר מִיָּדוֹ
 לְחֲבֵרוֹ, מִחֲמַת שְׂאִינוֹ מֵאֱמִין לְשׁוֹם אָדָם, אֲזִי

בַּיָּדָאֵי לֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת שׁוּם עֵסֶק וְשׁוּם מַשָּׂא
וּמַתָּן, כִּי כָל הָעֲסָקִים וְהַמַּשָּׂא וּמַתָּן בְּהִכָּרַח שִׁיְהִי
עַל־יְדֵי גִּאֲמָנוּת, שְׁאֶחָד מֵאֲמִין לַחֲבֵרוֹ, רַק שֶׁכָּל
אֶחָד מִבִּקֵּשׁ לוֹ אִישׁ גִּאֲמָן שִׁיְהִי רָאוּי לוֹ לְסַמֵּךְ
עָלָיו, אָבֵל עַל־כָּל־פָּנִים בְּלֹא גִּאֲמָנוּת לְשׁוּם אָדָם,
אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן וְהָעֵסֶק, בַּפֶּרֶט
הָעֲסָקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהֵם לְמִרְחָקִים. וְכָל הַגִּאֲמָנוּת
שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, הַכֹּל נִמְשָׁךְ וְנִשְׁתַּלְשֵׁל מִכַּחַ
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁצָּרִיכִין לְהֵאֲמִין בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ
וּבְצַדִּיקוֹ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁבָּרָא הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ
כַּח הָאֱמוּנָה בָּאָדָם, שִׁיְהִי לוֹ כַּח וּבְחִירָה לְהֵאֲמִין
בָּאֱמֶת, אֶף־עַל־פִּי שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִשְׁיג בְּשִׁכְלוֹ
עֲדִין בְּשִׁלְמוֹת, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְשֵׁל הַגִּאֲמָנוּת וְהָאֱמוּנָה
שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ שֶׁהִיא קִיּוֹם הָעוֹלָם; וְעַל־כֵּן
בָּאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִסֵּכַת בָּלָה, פָּרָק ב'):
הַמַּחֲלִיף בְּדַבּוּרוֹ כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כִּי
כִּשְׁמִשְׁקָר בִּתְחִיבָהּ בְּאִיזָה מַשָּׂא וּמַתָּן וְאִין לוֹ
גִּאֲמָנוּת, הוּא פּוֹגֵם בָּאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִחָשֵׁב
כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ; כִּי הַגִּאֲמָנוּת שֶׁבֵּין אָדָם
לַחֲבֵרוֹ נִמְשָׁכַת גַּם־כֵּן מִהָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה; וְעַל־כֵּן,
אֶהְיֶה, בְּנִי, כְּמוֹ שְׂאֵתָה צָרִיף לְהֵאֲמִין בְּגִאֲמָנוּת בֶּן
אָדָם, וְתִמִּיד לְהַצְדִּיק אֶת הַדִּין, כְּמוֹ־כֵן וְיֹתֵר מִזֶּה

עליך להאמין בו יתברך, ותמיד תצדיק עליך את
הדין, ועל-ידי-זה דיקא תזכה להגיע ל"צדקת
החיים" האמתיים.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי העקר בזה
העולם הוא רק להסתכל בצדקת הקדוש-ברוך-
הוא, שזה "צדקת החיים", לידע שכל מה שהוא
יתברך עושה — הכל בצדק, וצדיק וישר הוא, כי
עקר השלמות הוא האמונה הקדושה, כי אין
שלמות בזה העולם רק ביסוד האמונה הקדושה,
ובלי אמונה כל הדברים חסרים, כי באמת אי
אפשר לדעת ולהשיג שום דבר בשלמות הגמורה,
אלא על-ידי אמונה, ועל-פן אפלו מי שזוכה
להשיג איזו השגה וידיעה, כגון שזוכה להשיג
איזו פונה באיזו מצוה, ואפלו השיג פונה אמתית,
כשירצה לעשות המצוה באותה הפונה לבר, בודאי
אין זו שלמות, כי כפלים לתושיה (איוב יא, ו), כי
גם זאת הפונה בודאי אי אפשר להשיגה עד
תכליתה בשלמות, כי יש שבעים פנים לתורה
(אותיות דרבי עקיבא), וכל פנים ופנים כלולים

מאֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּרוּשִׁים עַד אֵין קֵץ, וּבִנְדָּאֵי אֵין
 מִי שְׂיוּכָל לְהַשִּׁיג מִצְוָה אַחַת בְּשִׁלְמוֹת הַגְּמוּנָה, כִּי
 "אֲרֻכָּה מֵאֲרָץ מִדֶּה וּרְחֹבָה מִנֵּי יָם" (איוב יא, ט),
 וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב (תהלים קיט, צו): "לְכָל תִּכְלָה רְאִיתִי
 קֵץ רְחֹבָה מִצְוֹתָיךָ מְאֹד", וְעַל־כֵּן אִם רוֹצֶה לְקַיֵּם
 הַמִּצְוֹת רַק עִם זֹאת הַפְּנוּנָה לְבַד, בִּנְדָּאֵי יַחֲסֹר
 הַרְבֵּה, כִּי כְּנֻת הַמִּצְוָה הִיא עַד אֵין קֵץ, עַל־כֵּן
 לְעוֹלָם צָרִיךְ אֱמוּנָה, כִּי אֱמוּנָה הִיא שְׁלֵמוֹת, כִּי
 כְּשֶׁמִּקְיָם אֶת הַמִּצְוָה בְּאֱמוּנָה, שְׂמֵאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ צִוָּה לָנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוָה הַזֶּה מִצַּד רְצוֹנוֹ
 וְטַעֲמוֹ, שֶׁהוּא נֶעְלָם מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ כָּלֵל
 בְּשִׁלְמוֹת, בְּזֹאת הַכְּנוּנָה כְּלוּלוֹת כָּל הַכְּנוּנוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת, כִּי בְּרְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁרָצָה
 שֶׁנַּעֲשֶׂה זֹאת הַמִּצְוָה, שֶׁם כְּלוּלוֹת כָּל הַכְּנוּנוֹת שֶׁזָּכוּ
 הַצְּדִיקִים לְהַשִּׁיג כְּבָר וְיָמָה שֶׁעֲתִיד לְהִתְגַּלּוֹת עוֹד,
 וְיֻתֵּר וְיֻתֵּר לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה עַד אֵין קֵץ, וְהוּא
 עוֹשֶׂה הַמִּצְוָה עַל דַּעַת זֶה, וְאֵז הַמִּצְוָה בְּשִׁלְמוֹת, כִּי
 בְּזֶה כְּלוּלוֹת כָּל הַכְּנוּנוֹת עַד אֵין סוֹף, וְעַל־כֵּן אֶפְלוּ
 מִי שֶׁזֹּכֶה לְהַשִּׁיג כְּנוּנָה אֱמֵתִית מֵה שֶׁרְאוּי לְכוּן
 בְּאֱמֶת, אֲבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן לְעוֹלָם צָרִיךְ לְצַרֵּף לָזֶה
 אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵז יֵשׁ שְׁלֵמוֹת לְכְנוּנָתוֹ
 וּלְמִצְוֹתָיו. נִמְצָא, שֶׁעַקֵּר הַשְׁלֵמוֹת הוּא רַק אֱמוּנָה

לבד; ועל-כן נקראת האמונה תמימות, כמו שכתוב (דברים יח, יג): "תמים תהיה עם ה' אלקיך", כי שם תכלית השלמות והתמימות, כי בדעת אי אפשר להשיג שום דבר בשלמות, כי אם על-ידי האמונה, כי מאחר שהוא מאמין בהשם יתברך ובצדיקיו ובמצוותיו יתברך באמונה שלמה, אז הוא שלם בתכלית השלמות, כי האמונה היא בלתי גבול, כי הוא מאמין באמת שהוא עד אין סוף, אף-על-פי שאי אפשר להשיג בדעת בשום אופן, אבל האמונה מקפת הכל עד אין סוף ואין תכלית; ועל-כן אשרי מי שמחזק את עצמו באמונה, ויודע ועד אשר כל מה שהוא יתברך עושה הוא לטובתו, שזה סוד צדקת הני"ה, ועל-ידי-זה ישפנו כל חיו לטובה, ויזכה ל"צדקת החיים", לידע כי צדיק וישר הוא יתברך, וכל מה שרק עובר עליו הוא לטובתו הנצחית; אשרי מי שזוכה להגיע אל השגה זו, שכלולה מכל ההשגות והסודות, רזי דרזין, פלאי פלאות.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי עקר "צדקת

החיים" הוא לסלק דעתו וחקמתו לגמרי, ושלל יקשה שום קשיות עליו יתברך, אלא ידע שכל מה שנאמר לו — הכל לטובתו, כי עקר שלמות האמונה הוא שישלך דעתו וחקמתו לגמרי, וישים עצמו בבהמה, ויאמין בהשם יתברך ובצדיקים האמתיים באמונה שלמה לבד, כי עקר האמונה הוא במה שאין השכל מבין, כי במה שמבינים בשכל אין שיף אמונה, על-כן עקר האמונה הוא בסוד (תהלים עג, כב): "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך", ובסוד: "אדם ובהמה תושיע ה'" (שם לו, ז), ודרשו חכמינו הקדושים: אלו בני-אדם שערמים בדעת פאדם הראשון, ומשימין עצמן בבהמה. וכמו שאמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי ל, ב): "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי". וכתוב (קהלת ז, כג): "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", וזהו עקר החכמה הגדולה שבכל החכמות — לסלק דעתו ושכלו וחקמתו לגמרי ולסמך רק על אמונה לבד, ועל-ידי-זה יזכה בברכות הימים להשיג ולהבין השגות וחקמות אלקות אמתיות, אשר אי אפשר בשכל אנושי להשיג, ובלבד שלא יעמיד זאת לנסיון, רק יתהלך בתמימות ובפשיטות באמונה ישרה באמת, נמצא,

שְׁהֶאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה הִיא בְּסוּד 'בְּהֶמָה', אֵךְ צָרִיף
 לְשֹׁמֵר עֲצָמוֹ מֵאֵד מֵאֲמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת, שְׁלֹא יִהְיֶה
 "פְּתִי יֵאֱמִין לְכָל דְּבָר" (מְשָׁלִי יד, טו), וְזֶה סוּד
 בְּהֵמוֹת טְהוֹרוֹת וּבְהֵמוֹת טְמֵאוֹת שֶׁהִזְהִירוּנוּ הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר, כִּי הָאֱמוּנָה
 הִיא בְּסוּד 'בְּהֶמָה', וְעַל-כֵּן אָבוֹת הָעוֹלָם שֶׁעָקַר
 עֶסְקָם הָיָה לְגִלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם, שֶׁבִּשְׂבִיל זֶה
 עֶסְקוּ בַּחֲפִירוֹת בְּאֵרוֹת, שֶׁהֵם סוּד הַמַּיִם עֲמֻקִּים,
 שֶׁעֲלִיָּהֶם גָּדְלָה הָאֱמוּנָה, עַל-כֵּן הָיוּ רוֹעִי מִקְנֶה
 וּבְהֵמוֹת, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה הָיוּ מְבָרְרִים וּמוֹצִיִּים אֶת
 הָאֱמוּנָה, שֶׁהִיא סוּד בְּהֶמָה, לְבַטֵּל אֶת חֻכְמָתוֹ
 הַמְדַּמָּה לְגִמְרִי, וַיֵּדַע שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל, אֵלֹא "הַצּוֹר
 תָּמִיד פָּעֵלוֹ, כִּי כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין
 עוֹל, צָדִיק וְיָשָׁר הוּא" (דְּבָרִים לב, ד), וּכְכֹל שֶׁאָדָם
 מְכַנִּיס אֶת עֲצָמוֹ בִּידִיעָה זוֹ לִידַע שֶׁאֵין יוֹדְעִים כָּלֵל,
 וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּבְּהֶמָה מְמֹשׁ, שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוֹם דְּבָר,
 זֶה עָקַר שְׁלֵמוֹת "צְדָקַת הַחַיִּים", שֶׁאֵין לוֹ שׁוֹם
 קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָדָם כְּזֶה עוֹבֵר אֶת
 זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, וְחֵי חַיִּים טוֹבִים וְנִנְעִימִים,
 עֲרִבִים וּמִתְקִים; כִּי אֵין לָךְ עוֹד טוֹב בַּחַיִּים כְּמוֹ
 מִדַּת הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁמְבַטֵּל וּמְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ
 וְחֻכְמָתוֹ וּבִינָתוֹ לְגִמְרִי, וּמְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרִי

תמה

צדקת החיים

בַּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהִגִּיעַ אֶל
מִדְרָגָה זוֹ, שְׂאֵין לוֹ שׁוּם קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת אַחֲרָיו
יְתִבְרֶךְ, וְרוֹאֶה מְכַל דְּבָר אֶת צְדָקַת הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, שְׂאֵז יִירָשׁ עוֹלָמוֹ בְּחַיָּיו; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה וְאֲשֶׁרִי
לוֹ בִּבְא.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם !

אָמוּנָה אַין שײַף אָלאַ בּדָבָר שְׂאִינוּ
יודע טעם, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אַצֵּל
הַמַּאֲמִין, הַדָּבָר גָּלוי פֿאַלֹּר רואַה
בַּעֲיִנָּיו אַתּ הַדָּבָר שְׂמַאֲמִין בוּ,
מַחֲמַת גָּדֹל אָמוּנָתוֹ הַשְּׁלֵמָה.

(לקוטי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סב)

קונטרס

קדשת החיים

יגלה נוראות נפלאות איה האדם צריך לחיות את חייו בקדשה
ובטהרה, וישמר עצמו מחטאים ועוונות, ועל-ידי-זה ימשיך על עצמו
ערבות נעימות ידידות זו שכנית עזו ותברך.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן,
וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הבנויים ומקודשים על-פי
דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדונינו מורנו
ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הנאמן הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׁרוּצָה
לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צָרִיף
לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת חַיּוֹ, וַיַּחֲיֶה עַל-פִּי
דִּרְכֵי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה
יִזְכֶּה לְקַדְּשֵׁת הַחַיִּים. וְזוֹ מַעֲלַת נְשָׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל עַל אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁכָּל חַיֵּיהֶם
הֵם קַדְּשֵׁת הַחַיִּים, שְׁחַיֵּיהֶם חַיִּים
דְּקַדְּשָׁה.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרב)

קונטרס

קִדְשַׁת הַחַיִּים

א.

אהובי, בני היקר, עליך לדעת כי אנו בני הקדוש-ברוך-הוא, ואנו צריכים לקדש את חיינו, ולחיות את חיינו על-פי דרך התורה הקדושה שנתן לנו הקדוש-ברוך-הוא, וצוה אותנו (ויקרא כ, ז): "והתקדשתם והייתם קדשים", שכל חיינו צריכים להיות חיי קדשה וטהרה. הן קדשת המחשבה — לקדש ולטהר את מחשבותינו, לחשב תמיד רק ממנו יתברך, ושאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, וכל מה שנכניס בדעתנו ובמחשבותינו את אמתת מציאותו יתברך, כמובן נזכה להתקדש ולהטהר, כי הכל הולך אחר המחשבה, כי במקום שאדם

חושב שם כל האדם. וכן צריכים לקדש ולטהר את העינים, להסתכל רק על רוחניות חיות אלקותו יתברך המחיה ומנהיג ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ומה שהעינים רואות גשמיות, זה רק לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, וצריך להרגיל את העינים להסתכל רק על הרוחני שיש בכל דבר. כמו־כן לקדש ולטהר את האזנים, ולשמע את הקול הפנימי שיש בכל הבריאה כלה, שהוא קולו יתברך. ואז פִּשְׁנֶרְגִּיל את עצמנו בצורה כזו, לקדש ולטהר את העינים והאזנים, ממילא נהיה מאריכי אף על כל מה שעובר עלינו; כי באמת עקר הכעס והקפידות והעצבנות באים לאדם, מחמת שאין לו סבלנות, וכל זה בא לאדם שנפל מהאמונה הקדושה, כי המאמין האמתי שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, הוא יסבל כל מה שעובר עליו, ויודה וישבח ויפאר את הקדוש־ברוך־הוא על כל פרט ופרט; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להאריך אפך על כל מה שעובר עליך, ותמיד תמשיך את השגחתו הפרטית בתוך חייך הפרטיים, כדי שלא תתעצבן, וכדי שלא תפל באיזה לחץ ועצבנות, בכעס וקפידות, אלא תהיה

מֵאֲרִיךְ אֶף עַל הַכֹּל. וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל — רָאָה לְשֹׁמֵר אֶת פִּיךָ לְקַדְּשׁוֹ וּלְטַהֲרוֹ לְדַבֵּר בֶּקֶדְבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתִשְׁמֹר אֶת עֲצֻמְךָ מִדְּבוּרֵי לְשׁוֹן־הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, שְׁקָרִים וּמְרִיבוֹת וּמַחֲלָקֹת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת; כִּי עֹקֵר הָאָדָם הוּא הַדְּבוּר, וְכַפִּי שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר, בֵּין מִמְּשִׁיךְ אֶת עֲצֻמוֹ אֶל דְּבָר זֶה; הִינּוּ כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר בֶּקֶדְבוּרֵי מִתְּבָרָךְ, וְעַם כָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא מְדַבֵּר בֶּקֶדְבוּרֵי מִתְּבָרָךְ שֶׁבְּרוּךְ־הוּא, הֲרִי זֶה מִשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִשְׁרָה שְׂכִינָת עֲזוֹ עַל כָּל מִי שֶׁמְדַבֵּר עִמוֹ, וְלִהְיוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם, אִם אָדָם מְדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, מַחֲלָקֹת וּכְפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְסַלֵּק אֶת הַשְׂכִּינָה מִהָעוֹלָם, וְאוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ; וְעַל־כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֶה לְפָנֶיךָ, וּתְקַדֵּשׁ וּתְטַהֵר אֶת עֲצֻמְךָ בְּיוֹתֵר, כִּי אֵין עוֹד טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּמּוֹ "קִדְּשֵׁת הַחַיִּים", כְּשֶׁאָדָם חִי אֶת חַיָּיו בְּקִדְּשָׁה וּבְטָהֳרָה, וְאֵינוֹ נִמְשָׁךְ אַחֵר הַסֵּטְרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת שֶׁהֵם הַחִיצוֹנִים הַמְּזִיקִים לָאָדָם; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְקַדֵּשׁ אֶת חַיָּיו, שָׂאֻז יִזְכֶּה לִ"קִדְּשֵׁת הַחַיִּים", וְיִהְיֶה דְּבוּק בְּחַיֵּי הַחַיִּים תָּמִיד.

ב.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! רְאֵה לְקֹדֶשׁ וּלְטָהָר אֶת
 חַיִּיךָ, וְתִדַּע תָּמִיד, אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
 וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְכִפִּי שְׁתַּכְנִים אֶת
 עֲצָמָךְ בִּידִיעוֹת אֱלֹהִים, כְּמוֹ-כֵן תִּזְכֶּה לְהִתְקַדֵּשׁ
 בְּקֹדֶשׁ הָעֲלִיוֹנָה; כִּי עָקֹר הַקֹּדֶשֶׁה הוּא רַק אֲמַתָּה
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָכָל שֶׁהָאָדָם גָּכָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כֵּן
 נִמְשָׁכֶת עָלָיו קֹדֶשֶׁה וְטָהָרָה, כִּי עֵצָם יִדְעֶת אֲמַתָּה
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ זֹהִי כִּבְרֵ קֹדֶשֶׁה, וְכִשְׂאָדָם יוֹדֵעַ
 זֹאת בִּידִיעָה מְחֻלָּטֶת וּמְבֹרָרֶת וּמְזַכָּכֶת, עַל-יְדֵי-זֶה
 נִתְקַדְּשִׁים וְנִטְהָרִים כָּל אֵיבָרָיו וְכָל גִּידָיו; אֲשֶׁרִי מִי
 שְׁמַכְנִים בְּעֲצָמוֹ תָּמִיד יִדְעוֹת אֱלֹהִים, וְאִזּוֹ יִהְיֶה קְדוֹשׁ
 בְּקֹדֶשֶׁה עֲלִיוֹנָה; אֲשֶׁרִי לוֹ בָּזָה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בִּבְאֵא.

ג.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! רְאֵה אַחַת וּלְתָמִיד לְשׁוֹב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה אֱלֹהִים יִתְבָּרֵךְ, וְתַכְלִל לְגִמְרֵי בְּעֵצָם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִשְׁתַּדֵּל לְקַיֵּם אֶת
 מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהִשָּׁמֵר מִלַּעֲבֹר עַל מִצְוֹתָיו
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּאֲמַת אֵין בְּלִעְדֵּי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא
 יִתְבָּרֵךְ הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמִצְוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת,

רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, כנגד
 רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו של האדם; ועל-כן
 כשאדם מקיים איזו מצוה, ומכון שעושה בזה רצון
 הבורא יתברך שמו, וכן נוהר מלעבר על עברה,
 חס ושלום, על-ידי-זה הוא ממשיך חיות באותו
 איבר ובאותו גיד השיך אל מצות ה'עשה' או ה'לא
 תעשה', ונתקדש בקדשה עליונה. ולכן ראה,
 אהובי, בני היקר, לחיות את חייך חיי קדשה,
 ותקדש את חייך, כי עקר "קדשת החיים" הוא רק
 על-ידי קיום המצוות; ועל-כן אשרי ואשרי מי
 שזוכה לקיים את מצוותיו יתברך בתמימות
 ובפשיטות גמורה, ונמשך תמיד אחריו יתברך; כי
 אין לה עוד חיים ערבים ונעימים כמי שזוכה לקיים
 את רצון הבורא יתברך שמו, וזוכה להמשיך על
 עצמו ערבות, ידידות, זיו, אור, חיות ודבקות
 הבורא יתברך שמו על-ידי קיום מצוותיו. ובאמת
 מי שמעמיק עצמו בכל מצוה ומצוה לקימה
 כראוי, ונשמר מכל עברה ועברה, ויודע ועד אשר
 זה רצונו יתברך, על-ידי-זה נמשכת עליו קדשה
 וטהרה עליונה, ומקדש את חיו; אשרי מי שזוכה
 להגיע ל"קדשת החיים", שאז יהיה נכלל בחי
 החיים בו יתברך. ואל יקלו בעיניך דבורים אלו,

כי הם עֲקָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד. וְרָאוּ לָךְ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם אֶת מִצְוֹתַי וְיִתְבָּרְךָ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה שְׂגוּר עַל פִּיךָ, כִּי עֲצָם הַלְמוּד מִהַתְּרִי"ג מִצְוֹת — רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשִׁס"ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, כְּבָר מִמָּשִׁיךְ "קִדְשַׁת הַחַיִּים" עַל הָאָדָם; אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

ד.

צָרִיךְ שִׁתְּדַע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁעָקֵר הַתְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא רַק לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרְךָ, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר "קִדְשַׁת הַחַיִּים", כִּי בְּאַמַּת קִדְשָׁה אֵינָה שְׂיִכֶּת אֶלָּא בְּרוּחָנִיּוֹת, וְעָקֵר תְּכָלִית הַנֶּשֶׁמָה שִׁיְרָדָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת אֶל זֶה הָעוֹלָם הַחֲמֹרִי וְהַגִּשְׁמִי, הִיָּה כְּדֵי לְטַהֵר גַּם אֶת גִּשְׁמִיּוֹת הָאָרֶץ, וְלַעֲשׂוֹת מְגִשְׁמִיּוֹת רוּחָנִיּוֹת, וְלַהֲפֹךְ אֶת הַטְּמָאָה לְטָהֳרָה, שֶׁזֶּה עָקֵר עֲבוֹדַת הַיְּבוֹרִים, שְׁאָדָם צָרִיךְ לְבַרֵּר עַל-יְדֵי קִיּוֹם מִצְוֹתַי וְיִתְבָּרְךָ, לְסַלֵּק וּלְזַרֵּק, לְרַחֵק וּלְגַרֵּשׁ מִמֶּנּוּ אֶת הָרַע וְהַטְּמָאָה וְהַחֲשָׁךְ, וְלַהֲמָשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוּת וְדְבָקוּת הַבּוֹרָא יִתְבָּרְךָ שְׁמוֹ, שֶׁהוּא תְּכָלִית הַטוֹב וְהַטְּהָרָה וְהָאוֹר, וְזֶה עָקֵר

הַקִּדְשָׁה — לְכַלֵּל אֶת לְמִטָּה מִהַמָּקוֹם וְהַזְמַן אֶל
לְמַעַלְה מִהַמָּקוֹם וּלְמַעַלְה מִהַזְמַן, אֲשֶׁר זֶה עֵקֶר
שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא — שֶׁהָאָדָם מִסְתּוֹכֵב בְּזֶה
הָעוֹלָם, וְעַם כָּל זֹאת הוּא מִמָּשִׁיף אֶת הַמָּקוֹם
וְהַזְמַן אֶל לְמַעַלְה מִהַמָּקוֹם וּלְמַעַלְה מִהַזְמַן, וְאִף
שֶׁבְּזֶה נִכְלָל לְגַמְרֵי אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד
שֶׁיִּכּוֹל לְהִתְבַּטֵּל מִהַמְצִיאוֹת, עַם כָּל זֹאת עַל הָאָדָם
לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ וּלְהִלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּזִמְן
וּבַמָּקוֹם, שֶׁזֶּה כָּלֵל הַמְצוּוֹת שֶׁעָלָיו לְקַיֵּם בְּתוֹךְ
הַזְמַן וְהַמָּקוֹם דִּיקָא, לְהַפִּיךְ אֶת הַחֲשׁוֹף לְאוֹר, אֶת
הַטְּמֵאָה לְטֹהָרָה, אֶת הַשֶּׁקֶר לְאֵמֶת, כִּי צְרִיךְ הָאָדָם
לְהֶאֱרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא שֶׁהוּא בְּזִמְן
וּבַמְדוּת, כִּי כָּל מֶה שֶׁחִי יוֹם יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם,
וְעוֹבֵד ה' בִּיּוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם בְּזִמְן וּבְיָמִים, עַל-יְדֵי-
זֶה דִּיקָא זוֹכֵה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת בִּיּוֹתֵר, וְזוֹכֵה בִּיּוֹתֵר
לְסוּד לְמַעַלְה מִהַזְמַן, וְזֶה עֵקֶר אֲרִיכוֹת יָמִים
שֶׁצְרִיכִים לְזִכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּסוּד (דְּבָרִים כב, ז):
"לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים", דְּהֵינּוּ שֶׁיִּזְכֶּה בְּכָל
יוֹם וְיוֹם מִיָּמֵי חַיָּיו לְהַכְלִיל בְּסוּד יוֹם שֶׁכָּלוּ אָרֶךְ,
שֶׁהוּא סוּד עוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא לְמַעַלְה מִהַזְמַן, וְזֶה
עֵקֶר סוּד הַזְקָנָה דְּקִדְשָׁה, בְּסוּד: ז' ק"ן — ז'ה
ק'נ'ה חֲכָמָה (קְדוּשִׁין לב.), כִּי כָּל מֶה שֶׁנִּזְקָן יוֹתֵר,

צָרִיף לְקִנּוּת חֲכָמָה וְדַעַת אֲמִתִּית יוֹתֵר, וְאִזּוּ נִכְלָל
בְּכָל יוֹם בְּסוּד הַזְקָנָה שְׁלִמְעָלָה, שֶׁהוּא סוּד אַרְיִכוּת
זָמַיִם וְשָׁנִים בְּאַמֶּת, סוּד לְמַעְלָה מִהַזְמָן, שֶׁמִּשָּׁם
עָקַר הַחַיִּים, עָקַר אַרְיִכוּת זָמַיִם וְשָׁנִים, כִּי מִי שֶׁאֵינוֹ
זוֹכֵה לְדַעַת אֲמִתִּית בִּימֵי חַיָּיו, אִזִּי אֶפְלוּ אִם יִרְבֶּה
בַּחוּל זָמַיִם, אֵין זֶה אַרְיִכוּת זָמַיִם כָּלָל, כִּי מֵה יִתְרוֹן
לוֹ בְּרַבּוּי זָמְיו הָעוֹבְרִים כְּצֵל עוֹבֵר, הֲלֹא בְּכָל יוֹם
הָאָדָם מֵת, כִּי הַיּוֹם שְׁחִי לֹא יִהְיֶה עוֹד, וְאִם כֵּן הוּא
מֵת בְּכָל יוֹם, בְּסוּד (קִהְלָת ז, א): "וַיּוֹם הַמּוֹת מִיּוֹם
הַיּוֹלָדוֹ", שֶׁתִּכָּף מִיּוֹם הַיּוֹלָדוֹ מִמָּשׁ מִתְחִיל הָאָדָם
לְמוֹת מִיָּד, וְזֶה בְּרוּר וּמוֹכֵן לְכָל בֵּר דַּעַת; וְאִם-כֵּן
מֵה יִתְרוֹן לְבֵן מֵאָה שָׁנִים עַל בֵּן יוֹם אֶחָד, אֲדַרְבֵּה
זֶה מֵת יוֹם אֶחָד, וְזֶה מֵת מֵאָה שָׁנִים. וְכֵמוֹ שֶׁכְּתוּב
(שָׁם ו, ו): "וְאֵלֹהֵי חַיָּה אֶלֶף שָׁנִים וְגו'" הֲלֹא טוֹב מִמֶּנּוּ
הַנֶּפֶל"; כִּי תַחַת הַזְמָן אֵין שׁוּם חַיּוֹת כָּלָל, כִּי שָׁם
עָקַר אֲחִיזוֹת סִטְרָא דְּמוֹתָא כְּנֻרָאָה בְּחוּשׁ, שֶׁהַזְמָן
הוֹלִיף נִמֵּת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, כִּי כָל
בְּנֵי הָאָדָם וְכָל מִינֵי בְּעָלֵי חַיִּים, אֲשֶׁר עַל פְּנֵי
הָאָדָמָה מִימּוֹת עוֹלָם, כֻּלָּם הוֹלְכִים וּמִתִּים בְּכָל
שָׁעָה וּבְכָל יוֹם, כִּי הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה שְׁחִי לֹא יִחְיֶה
יוֹתֵר, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרַכּוֹת יח:):
רָשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוִיִין מֵתִים, מֵאַחֵר שֶׁנִּמְשָׁכִין

אחר הפסילות והרוח שטות, שהוא סוד תחת הזמן שחולף ועובר וכלה בכל רגע, שזה סוד סטרא דמותא; כי עקר החיות באמת הוא רק מחי החיים שהוא למעלה מהזמן, וכל עקר קיום הזמן הוא בשביל ישראל ובשביל הצדיקים שעוסקין כל ימיהם בתורה ועבודה, שעל-ידי-זה משלימים דעתם ביותר בכל פעם, על-ידי אריכות הזמן דיקא, ועל-ידי-זה מקשרים ומעלין את סוד הזמן לסוד למעלה מהזמן, והם זוכים לחיים אמתיים לעד ולנצח, ומשם עקר המשכת החיות לכל באי עולם בשביל קיום העולם, כי הכל נברא ומתקיים רק בשביל הצדיקים. הכלל — שעקר החיות האמתית היא בסוד למעלה מהזמן, אך אי אפשר לבא לזה, כי אם על-ידי שהאדם בא בתוך הזמן, ששם עקר הנסיון והצרוף שלו, ואם זוכה אז לקדש עצמו כראוי, ולהוסיף בכל יום תוספת קדשה ודעת, אזי זוכה על-ידי-זה דיקא להכלל בסוד למעלה מהזמן בשלמות כראוי, שזה סוד (בראשית כד, א): "ואברהם זקן בא בימים", שדיקא על-ידי הזמן והימים זכה לבא לסוד למעלה מהזמן, ששם עקר אריכות ימים והזקנה האמתית. ובאמת זה נקרא "קדשת החיים", כשאדם זוכה

להיות מקרב אל צדיקים אמתיים, אשר זכו בחיים
 חייתם לזכר את גשמיות גופם, עד שבעודם
 בעולם הזה הגשמי והחמרי, המלא הסתרות
 והעלמות וכסויים, אף-על-פי-כן זוכים להאריך
 את ימיהם, על-ידי שמשיגים השגת האור אין סוף
 ברוך הוא, ועל-ידי-זה הם מתקדשים בקדשה
 עליונה, והם חיים בקדשה ובטהרה, כי הם זכו
 ל"קדשת החיים", על-ידי שכללו את המקום והזמן
 אל למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן; ועל-כן
 אשרי ואשרי מי שזוכה להתקרב לצדיקים כאלו,
 שעל-ידי-זה ימשיכו גם עלינו את האור והדיו
 והחיות והדבקות הזו, עד שגם אנחנו נזכה להפיל
 באין סוף ברוך הוא, ולהמשיך על עצמנו אור וזיו
 וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, ונזכה להחזיק
 מעמד בכל מה שעובר עלינו, ושום דבר שבעולם
 לא יוכל לשבר אותנו, שזה עקר שלמות "קדשת
 החיים" — לא להשבר משום דבר בעולם, יהיה
 איך שיהיה ויהיה מה שיהיה.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי עקר

"קדַשַׁת הַחַיִּים" הוא רק לְהַפְלִיל בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוא, וּלְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת מַחַ מַחֲשַׁבְתּוֹ וְאֶת עֵינָיו, אֶת אָזְנוֹ, אֶת חֲטָמוֹ וְאֶת פִּיו, הֵינּוּ שְׁתַּמִּיד יִחְשַׁב רק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתַמִּיד יִסְתַּכֵּל עַל רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִשְׁמַע אֶת הַקּוֹל הַפְּנִימִי שֶׁבְכָל פְּרָטִי הַבְּרִיאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִכַּעַס וּקְפִידוֹת, וְיִהְיֶה סֶכֶלָן גָּדוֹל מְכַל הַבָּא עָלָיו, וְיִשְׁמֹר אֶת פִּיו, וְיִדְאָק אֹז יִזְכֶּה לְהַפְלִיל בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוא, כִּי הֵם הַכֵּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶּה "קדַשַׁת הַחַיִּים", שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עַצְמוֹ, כִּי לְהַפּוֹךְ — כְּשֶׁאָדָם מִפְּרִיד אֶת עַצְמוֹ מִעֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא סוֹבֵל כָּל מִינֵי יִסּוּרִים מְרוּרִים, כִּי כָל הַיִּסּוּרִים שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, חֵס וְשָׁלוֹם, הֵכֵל רק מַחֲמַת חֶסֶדוֹן הַדַּעַת, דִּהְיִנוּ מַחֲמַת שְׁאִינוּ יוֹדַע בְּכָל עֵת וְרִגַע, שֶׁהֵכֵל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתוֹלָה בְּטֹבַע, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי מִי שֶׁיּוֹדַע בְּדַעַת שְׁלֵמָה שֶׁהֵכֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי אֵין לוֹ שׁוֹם יִסּוּרִים, כִּי יוֹדַע שֶׁבּוֹדָאֵי הֵכֵל לְטוֹבָה, וְגַם עַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁיּוֹדַע שֶׁהֵכֵל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי יָכוֹל לְבַטֵּל הַיִּסּוּרִין בְּכָל עֵת שֶׁיִּרְצֶה, כִּי בְּאֶמֶת אֵין שׁוֹם טֹבַע בְּעוֹלָם, כִּי הַטֹּבַע בְּעַצְמוֹ הוּא הַשְׁגָּחָה, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְקַיֵּם וּמְחַיֶּה

כָּל דָּבָר בְּחֻמָּתוֹ, שֶׁהִיא חַיִּיּוֹת שֶׁל כָּל דָּבָר, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב (קֹהֶלֶת ז, יב): "הַחֻמָּה תַּחֲיָהּ" וְגו', וְכְמוֹ
 שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי ג, יט): "ה' בְּחֻמָּה יָסַד אֶרֶץ" וְגו',
 וְזֶה שֶׁמְבָאָר כִּי הֵטְבַּע מִתְּנַהֵג בִּידִיעָה, וְהוּא תַּחַת
 יַד הַיְדִיעָה, הֵינּוּ כִּי עָקָר חַיִּיּוֹת וְקִיּוֹם הַנְּהַגַּת הֵטְבַּע
 שֶׁל כָּל דָּבָר הוּא עַל-יְדֵי הַיְדִיעָה, שֶׁהִיא חֻמָּה
 וְדַעַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, שֶׁהוּא מְנַהֵיג כָּל דָּבָר
 בְּחֻמָּתוֹ וַיְדִיעֵתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "כֻּלָּם בְּחֻמָּה
 עָשִׂיתָ", וְהַצְדִּיק הָאֱמֶת כְּמוֹ דְּנִיָּאל, שֶׁכָּל רוֹז לֹא
 אֲנִים לִיָּה, הוּא נִכְלָל עִם דַּעַתוֹ בְּדַעַת הַבּוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ, כִּי זֶהֱי שְׁלֵמוֹת הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּנֵי
 עֲלִיָּה, שֶׁהֵם מְבֹטְלִים עֲצָמָם בְּכָל עֵת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 עַד שֶׁנִּכְלָלִין בְּדַעַתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם יוֹדְעִים
 הֵטְבַּע שֶׁל כָּל דָּבָר, הֵינּוּ שִׁיּוּדְעִים עֲצָם חַיִּיּוֹתוֹ שֶׁל
 הֵטְבַּע שֶׁל כָּל דָּבָר, שֶׁזֶּה הַדַּעַת מְחִיָּה וּמִקְנִים
 וּמְנַהֵיג אוֹתוֹ הַדָּבָר, וְאִזּוּ בּוֹדְאֵי כְּפִי יְדִיעֵתוֹ זֹאת,
 כֵּן נִמְסָר וְנִשְׁתַּעֲבָד טַבַּע הָעוֹלָם תַּחֲתָיו. וְזֶה שֶׁכְּתוּב
 (דְּנִיָּאל ו, כג): "אֱלֹקֵי שְׁלַח מְלֹאכִיָּה וּסְגַר פֶּם
 אֲרִיּוֹתָא", כִּי כָּל דָּבָר יֵשׁ לוֹ מְלֶאךָן הַמְּמַנֶּה עָלָיו,
 נִמְצָא שֶׁטַבַּע שֶׁל כָּל דָּבָר מִתְּנַהֵג עַל יְדֵי הַמְּלֶאךָן
 הַמְּמַנֶּה עָלָיו, וְהַמְּלֶאכִים הֵם שְׁכֵלִיִּים כִּידוּעַ, וְהֵם
 מְקַבְּלִים שְׁכָלָם וְחַיִּיּוֹתָם מִגְּבוּהַ עַל גְּבוּהַ, עַד

שֶׁמִקְבָּלִים מֵאַחֲדוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁשָּׁם הַכֹּל בְּאַחֲדוֹת
 גְּמוּרָה בְּלִי הַבְּדֵל, אֵךְ הַמְלָאכִים הֵגֵם שֶׁהֵם
 מִקְבָּלִים גַּם־כֵּן חַיּוֹת חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם מִלְמַעְלָה
 מֵהֶם, בְּסוּד (יְחֻזְקָא א, יד): "וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב",
 אֲבָל אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל הַחַיּוֹת רַק כָּל אֶחָד כְּפִי
 בְּחִינָתוֹ וּכְפִי הַתְּמִנּוֹת כְּפִי הַחַיּוֹת שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ
 לְאוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁהוּא מִמֶּנָּה עָלָיו, אֲבָל אֵינּוּ יְכוּלִים
 לְשִׁנּוֹת בְּעֶצְמוֹ כָּלֵל, אֲבָל הָאָדָם הַצָּדִיק שֶׁהוּא בֶּעַל
 בְּחִירָה, יְכוּלֵי לְבַטֵּל עֲצֻמוֹ מִחִזּוֹ דֵּהֲאִי עֲלָמָא
 בְּבְחִירָתוֹ, וְאִזִּי עוֹלָה לְמָקוֹם שְׁעוֹלָה, וְנִכְלָל בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְיְכוּלֵי לְשֹׂאֵב מִשָּׁם תּוֹרָה בְּכָל פַּעַם, שֶׁהִיא
 הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת שֶׁמִּתְחַיֶּה וּמְקַיֶּמֶת וּמְנַהֶיגָה אֶת כָּל
 הָעוֹלָם, כִּי בְּאוֹרֵיתָא בְּרָא קְדֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא,
 וְאִזִּי יְכוּלֵי לְהַמְשִׁיךְ הַחַיּוֹת לְכָל הַמְּלָאכִים וְלִכְלֵל
 הַדְּבָרִים הַמְּתַנְהֲגִים עַל יָדָם כְּרָצוֹנוֹ, כְּפִי הַתּוֹרָה
 וְהַדַּעַת שֶׁשּׁוֹאֵב מִהַבְּטוּל; וְעַל־כֵּן הָאָדָם גְּבוֹה
 מִהַמְּלָאכִים וּמוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם, וְיְכוּלֵי לְהַנְהִיג הָעוֹלָם
 כְּרָצוֹנוֹ, וְזֶה סוּד הֵינֶס שֶׁל דְּגִיָּאל, שֶׁמִּבְּאֵר שֶׁהִיא
 עַל־יְדֵי שְׂדֵעַ טֹבַע הָאֲרִיָּה, אֵין הַפְּנוּהַ שְׂדֵעַ טֹבַע
 הָאֲרִיָּה כְּפִשּׁוּטוֹ, כְּפִי דַּעַת חֲכָמֵי הַטֹּבַע, חֵס
 וְשָׁלוֹם, כִּי עַל־יְדֵי יְדִיעָה כְּזוֹ בּוֹדָאִי אֵי אֶפְשָׁר
 לְהַנְצִיל מִן הָאֲרִיָּה כְּמוֹכֵן לְכָל, אֵךְ הַפְּנוּהַ עַל

הַיְדִיעָה הָאֲמִתִּית, שְׂיָדַע שָׂרֵשׁ חַיּוֹת הַטָּבַע שֶׁל כָּל דָּבָר בְּשֵׁרֵשׁוֹ, הֵינּוּ בִּידִיעָתוֹ וְחֻכָּמָתוֹ יִתְבָּרֵךְ שְׁמִמְחִיָּה וּמְקִיָּים וּמִנְהִיג אֶת כָּל הַטָּבַע, וְדִנְיָאֵל עַל-יְדֵי שְׁהִיָּה מְבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ בְּאוֹר אֵין סוּף בְּכָל פַּעַם, וְהַמְשִׁיךְ מִשֵּׁם דַּעַת הַתּוֹרָה, שְׁמִשָּׁם כָּל כַּח וְחַיּוֹת וְהַנְהִגַת הָאֲרִיָּה בְּשֵׁרֵשׁ טָבָעוֹ, כִּי גַם הַמְּלֶאכֶךְ שֶׁהוּא הַשָּׂכֵל הַמִּנְהִיג אֶת הָאֲרִיָּה בְּטָבָעוֹ, הוּא יוֹנֵק וּמְקַבֵּל חַיּוֹתוֹ וְשָׂכְלוֹ מֵאוֹתוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַדַּעַת הָאֲמִתִּית שֶׁהִיא שֵׁרֵשׁ הַכֹּל, וְזֶה בְּעֲצָמוֹ סוּד "אֱלֹקֵי שֶׁלַח מְלֶאכִיָּה וּסְגֹר פֶּם אֲרִיֹּתָא", כִּי זֶה הַמְּלֶאכֶךְ בְּעֲצָמוֹ שְׁמִנְהִיג אֶת הָאֲרִיָּה בְּטָבָעוֹ, אוֹתוֹ שֶׁלַח הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא לְסֹגֵר פִּיָּהֶם, כִּי זֶה הַמְּלֶאכֶךְ שֶׁהוּא סוּד הַשָּׂכֵל הַפְּרָטִי שְׁמִנְהִיג הָאֲרִיָּה בְּטָבָעוֹ, הִיָּה מְקַבֵּל וְיוֹנֵק חַיּוֹתוֹ מִהַדַּעַת שְׁזָכָה דִּנְיָאֵל לְהַשִּׁיגָהּ, עַל-כֵּן בּוֹדָאֵי הִיָּה דִּנְיָאֵל מוֹשֵׁל עָלָיו. נִמְצָא, שֶׁכָּל מֶה שֶׁהָאָדָם מְבִטֵּל אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְשׂוֹאֵב מִשֵּׁם תּוֹרָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִתְנַחֵם מִהִיסּוּרִים, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ הוּא יָכוֹל לְבַטֵּל הִיסּוּרִים לְגַמְרִי, כִּי הוּא מוֹשֵׁל עַל טָבַע הִיסּוּרִים בִּידִיעָתוֹ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה שֶׁשׂוֹאֵב מִהִרְשִׁימָה שֶׁל הַבְּטוּלָה; וְעַל-כֵּן אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֹא בַתְרָא קטז): מִי שֵׁשׁ לוֹ חוֹלָה בַּתּוֹךְ בֵּיתוֹ, יֵלֶךְ אַצֵּל חָכָם וַיִּבְקֹשׁ עָלָיו

רחמים, כי לאו כל אדם זוכה לשלט על הטבע
 בידיעתו, רק הצדיק החכם האמת שיכול לבטל
 עצמו, ועל-כן כל פעלת הצדיק לבטל היסורים
 והחולאת, רחמנא לצלן, הוא על-ידי תפלה, כי
 עקר הבטול הוא בשעת התפלה, וכן הגם של
 דניאל שנצול מגב אריות, הכל היה על-ידי רבוי
 תפלותיו שהיה מרבה להתפלל, עד שאפלו בעת
 שמסרו אותו לפני המלך על כך שהוא מתפלל
 להשם יתברך, אף-על-פי-כן לא הניח את מקומו,
 והתפלל גם אז כמפרש במקרא, ועל-ידי-זה זכה
 לבטול בשלמות, עד שעל-ידי-זה היה הגם. וזו
 נקראת באמת "קדֻשַׁת החיים", כשאדם נכלל
 לגמרי באין סוף ברוך הוא, ושואב תורה וזוכה
 לשעבד את הטבע אל השגחתו הפרטית, על-ידי-
 זה נעשה לו גם, ועל-כן דיקא גדולי הצדיקים
 שמקדשים חייהם, וזוכים ל"קדֻשַׁת החיים" באמת,
 על-ידי-זה נעשים נסים נגלים על ידם; ולכן ראה,
 אהובי, בני היקר, גם-כן לברח תמיד רק אליו
 יתברך, ותבטל את עצמך תמיד אל הצדיקים
 האמתיים אשר כבר זכו להיות נכללים באין סוף
 ברוך הוא, ונתבטלה לגמרי מחיזו עיניהם גשמיות
 העולם הזה, ועל-ידי שתבוא אליהם ותקבל מהם

תורה, על-ידי-זה ישפיע גם עליך אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, וגם אתה תזכה לסוד בטול, להיות בטל אל האין סוף ברוך הוא, כי באמת כל בר ישראל יש לו חלק ברוחניות, אך מחמת עוונותיו המרבים וקלקול מעשיו גרם לעצמו מסך המבדיל, עד שיש בני-אדם שפל-כף נפלו בטמאה, וכל חייהם נתלכלכו בכל מיני טמאות וזהמות, שעל-ידי-זה קשה וכבד להם להשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך, ולחזור באמת אליו יתברך; ולכן טוב מאד להיות מקרב אל צדיקים אמתיים הדבקים בחי החיים בו יתברך, שדיקא על ידיהם גם אתה תזכה ל"קדשת החיים"; ועל-כן אשרי ואשרי מי שזוכה להתחבר אל צדיקים קדושים ואל יראים אמתיים, שאז יראה נסים נגלים שיעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, ויאיר עליו אור זיו וחיות "קדשת החיים", אשרי לו.

ו.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שבזה העולם צריך לחזק את עצמו ביותר להמשיך על עצמו

בְּכָל יוֹם "קִדְשַׁת הַחַיִּים", וְאַפְלוּ שְׂכָבָר עֶבֶר עָלָיו
 מִה שֶׁעָבַר, וְנִתְלַכְלוּ בְּמֵה שְׁנִיתִלְכֹּךְ, וְנִפְל בְּעִמְקֵי
 עֲמָקִים בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת וּמִתַּחֲתֵי, גַם שֵׁם יִמְשִׁיךְ
 עַל עֲצָמוֹ "קִדְשַׁת הַחַיִּים" עַל-יְדֵי שְׂיַחֲפֵשׁ וַיִּבְקֵשׁ
 תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי כֵן צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדַת
 כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל — לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם אַחֵר
 אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאַפְלוּ שֶׁהוּא נִמְצָא בְּחֶשֶׁךְ
 וּבִטְמָאָה גְדוֹלָה, עִם כָּל זֹאת גַּם שֵׁם עָלָיו לְחַפֵּשׁ
 וּלְבַקֵּשׁ "אֵיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", אֵיה הַמְּקוֹם שֶׁאוּכַל
 לִמְצֹא אוֹתָךְ, וּכְכֹל שְׂיַבְקֵשׁ וַיַּחֲפֹשׂ אֶת אֲמִתַּת
 מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן יִתְגַּלֶּה אֵלָיו אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 כִּי הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הַבִּקּוּשׁ וְהַחֲפוּשׁ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ,
 שְׂצוּעֵק וּמִבְקֵשׁ "אֵיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", אֵיה הַמְּקוֹם
 שֶׁאוּכַל לִמְצֹא אוֹתָךְ; כִּי כְּשֶׁנוֹפֵל הָאָדָם לְמַדְרָגוֹת
 נְמוּכוֹת מְאֹד, שֶׁהֵם הַמְּקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, שְׂאִי
 אֶפְשָׁר לָהֶם לִקְבֹּל חַיּוֹת מַעְצָם הַתְּגָלוֹת כְּבוֹדוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבְּשִׁבִּיל זֶה הָיוּ כָּל הַעֲשָׂרָה מַאֲמְרוֹת, כִּי
 עָלִיָּהֶם הֵינּוּ עַל מְקוֹמוֹת אֵלּוּ נֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה מֵב, ח):
 "וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן", וְחַיּוֹתָם הִיא רַק
 מִהֶעֱלָמָה וְהִסְתָּרָה שֶׁל הַמַּאֲמָר סְתוּם דְּבִרְאשִׁית,
 שֶׁהוּא סוּד: "אֵיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", וְאִזִּי כְּשֶׁנוֹפֵל
 לְמְקוֹמוֹת אֵלּוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, וְזוֹכָה לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ,

כי רואה שמקומו רחוק מכבודו יתברך, ואם כן
 אינו נקרא בשם מקום כלל, כי עקר המקום הוא
 במקום שיש השפעת הקדשה והתגלות כבוד
 אלקותו יתברך, שנקרא מקום כידוע בסוד "מקומו
 של עולם" (עין בראשית רבה סח, י), אבל המקומות
 המטנפים אינם נקראים בשם מקום כלל, כמו
 שכתוב (ישעיה כח, ח): "כי כל שלחנות מלאו קיא
 צאה בלי מקום", וכמו שכתוב (שם ה, ח): "עד אפס
 מקום" וכו', על-כן כשנופל האדם לשם, חס
 ושלום, אין לו שום מקום כלל, והוא נע ונד בארץ,
 כי על-ידי שהאדם חוטא, חס ושלום, ומתרחק
 מכבודו יתברך, הוא כאלו מחזיר את העולם לתהו
 ובהו, וכאלו מחריב את העולם לגמרי, ועל-כן אין
 לו שום מקום כלל, אבל כשזוכה על-כל-פנים
 לידע האמת ולראות פגמו וקלקולו הגדול,
 שהחריב את כל העולם, עד שאין לו שום מקום
 בעולם כלל, ומרחם על עצמו ושואל ומבקש:
 "איה מקום כבודו"; כי בודאי גם מקומות אלו
 בהכרח שתהיה להם איזו חיות מהשם יתברך, רק
 שהיא בהעלם גדול, בסוד: "איה מקום כבודו",
 על-כן על-ידי-זה שמחפש ומבקש גם שם אחר
 כבודו יתברך, על-ידי-זה הוא עולה בתכלית

הַעֲלִיָּה, לְסוּד קִדְשֵׁת הַמֶּאֱמָר סְתוּם הַנִּ"ל, שֶׁהוּא סוּד 'אַיָּה', וְשֵׁם הוּא סוּד 'לְמַעַלָּה מִן הַמָּקוֹם'. נִמְצָא, שֶׁהִירִידָה שָׁלוּ שֶׁנִּפְּל לְמַדְרָגָה כְּזֹאת עַד שֶׁהוּא בְּסוּד 'לְמַטָּה מִן הַמָּקוֹם', כִּי שֵׁם הוּא תַּהוּ וְבַהוּ, וְלֹא הִיָּה לוֹ מָקוֹם כָּלֵל, וְעִכְשָׁו עַל-יְדֵי הַבִּקְשָׁה וְהַחֲפוּשׁ עָלָה בַּעֲלִיָּה גְדוּלָּה לְסוּד 'לְמַעַלָּה מִן הַמָּקוֹם', וְאִזּוֹ נִמְחָלִין לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו; כִּי מִסוּד 'אַיָּה' שֶׁהוּא הַקִּדְשָׁה הַעֲלִיּוֹנָה מְאֹד, מִשֵּׁם כָּל הַסְּלִיחָה וְהַמְּחִילָה לְכָל הָעֲוֹנוֹת, בְּסוּד (תַּהֲלִים קל, ד): "כִּי עֲמַךְ הַסְּלִיחָה" וְכוּ', כִּי 'עֲמַךְ' דִּיִּקָּא, כִּי 'אַיָּה' הוּא סוּד כְּתוּר, סוּד תְּלִיסָר תְּקוּנֵי דִיִּקְנָא, שֶׁהֵם שְׂרֵשׁ הַי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, שֶׁשֵּׁם עֲקָר הַמְּחִילָה וְהַסְּלִיחָה כִּידוּעַ, וְזֶה סוּד (יִשְׁעִיָּה א, יח): "אִם יֵאָדִימוּ כִּתּוּלָע כִּצְמֹר יִהְיוּ", כִּי הַמְּקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים הֵם סוּד קֶלְפָּה קֶשֶׁה וְחִזְקָה מְאֹד, וּמִתְגַּבֶּרֶת בְּכָל יוֹם לְכָלוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם לְגַמְרִי, חֵס וְשָׁלוֹם, כְּמִבְאָר בַּכּוֹנֵנוֹת. וּמַעֲנִין קֶלְפָּה זֹאת נִמְשָׁכִין כָּל מִינֵי שְׂקָצִים וּרְמָשִׁים שְׂאֲסוּרִים בְּאֲכִילָה בְּאֲסוּר חֲמוּר, מֵאַחַר שֶׁהֵם רְחוּקִים לְגַמְרִי מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוּד: "וּכְבוֹדִי לֹאֲחֹר לֹא אֶתֵּן", אֲבָל עַל-יְדֵי הַבִּקְשָׁה וְהַחֲפוּשׁ אַחֵר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ גַּם מִשֵּׁם, עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה בְּתַכְלִית הַעֲלִיָּה,

וּנְמָשְׁכַת לוֹ סְלִיחָה וּמַחִילָה מִסּוּד תְּלִיסָר תְּקוּנֵי
 דִּיקָנָא, שֶׁהֵם סוּד צָמֵר בִּידוּעַ, וְזֶה "אִם יֵאָדִימוּ
 בַּתּוֹלַע בַּצָּמֵר יִהְיוּ". וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 לְעַנְיָן תּוֹלְעִים שְׁנִתְּהוּ בְּתִלוּשׁ, שְׂאִינָם אֲסוּרִים עַד
 אַחֵר שֶׁפָּרְשׁוּ, כִּי מִי שֶׁנּוֹפֵל לְמִקְוֹמוֹת הַמְטַנְפִּים,
 וְרוֹאֶה שְׂאִין לוֹ שׁוּם מְקוֹם כָּלֵל בְּקִדְשָׁהּ, אֲזִי הֶעָקַר
 לְבָלִי לְהַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, וְשֵׁלָא לֵיָאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ
 וּלְפָרֵשׁ וּלְצִאֵת לַחוּץ, חֵס וְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר הָיָה כְּבָר
 בַּכֶּמֶה וּבְכֶמֶה, שְׁעַל-יְדֵי שָׂרָאוֹ בַּעֲצָמָם נִפְלְתָם
 הַגְדוּלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְיָאֲשׁוּ לְגִמְרִי, וּפָרְשׁוּ מִן
 הַקִּדְשָׁה, וַיֵּצְאוּ לַחוּץ, חֵס וְשָׁלוֹם, וַרְצוּ לְקַבֵּעַ לָהֶם
 מְקוֹם חוּץ מִהַקִּדְשָׁה, חֵס וְשָׁלוֹם, וַרְצוּ לְשַׂרְץ
 בְּאַרְץ לְהִתְפַּשֵּׁט בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּמוֹ אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ:
 "אֲזִיל וְאַתְּהֵי בְּהָאֵי עֲלָמָא", מֵאַחֵר שְׂאִין לוֹ עוֹלָם
 הַבָּא, חֵס וְשָׁלוֹם, וְאֵלּוּ הֵם בּוֹדָאֵי טִמְאִים וְאֲסוּרִים
 לְגִמְרִי, כִּי זֶה סוּד הַשָּׂרֵץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ דִּיקָא,
 שֶׁשֵּׁם עָקָר אֲחִיזַת הַנִּחָשׁ וְהַטְמָאָה, חֵס וְשָׁלוֹם,
 אֲבָל זֶה הַתּוֹלַע, הֵינּוּ מִי שֶׁנּוֹפֵל לְמִקְוֹמוֹת
 הַמְטַנְפִּים, שֶׁזֶהוּ סוּד תּוֹלַע, רַק שֶׁהוּא דְּבוּק
 בְּמִקְוָמוֹ, וְאֵינּוּ פּוֹרֵשׁ אֶל הַחוּץ עַל-כָּל-פָּנִים, כִּי
 יוֹדֵעַ, כִּי בְּאֻמַּת בּוֹדָאֵי אֵין שׁוּם מְקוֹם לְבִרְחָה
 וּלְהִסְתָּר מִפָּנָיו, חֵס וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים

קלט, ז): "אָנָה מִפְּנֵיךְ אֲבָרַח אִם אֶסֶק שָׁמַיִם" וגו', ומה יִפְעַל בָּזֶה אִם יוֹסִיף עוֹד בְּיוֹתֵר לִילֵךְ אַחֵר תַּאֲוֹת לְבוֹ, הֲלֹא סוּף כָּל סוּף מָרָה תִּהְיֶה בְּאַחֲרוֹנָה, וּבִדְאִי יִהְיֶה לוֹ אִזּוֹ לְמַשִּׁיב נָפֶשׁ וּכְמוֹצֵא שָׁלֹל רַב, כָּל מֶה שִׁיִּצִּיל עֲצָמוֹ מִהֶסְטֵרָא אַחֲרָא אֶפְלוּ מְעַט דְּמְעַט. וּכְשֶׁמִּישֵׁב אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל זֹאת, וְכָל מֶה שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁהוּא רְחוֹק מִכְבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ, יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ מְקוֹם כָּלֵל, כִּי כָל הַמְקוֹמוֹת שֶׁרְחוֹקִים מִכְבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֵינָם נִקְרָאִים בְּשֵׁם מְקוֹם כָּלֵל, וְעַל-כֵּן שׂוֹאֵל וּמַחֲפֵשׁ וּמִבְקֵשׁ גַּם מִשֵּׁם אַחֵר כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּסוֹד: "אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", שֶׁזֶה סוֹד (דְּבָרִים ד, כט): "וּבִקְשָׁתֶם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ", מִשֵּׁם דִּיקָא, כִּי עַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ פּוֹרֵשׁ לְצֵאת לַחוּץ, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק אֲדִרְבָּה אֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ, בְּסוֹד (קֹהֶלֶת י, ד): "אִם רוּחַ הַמּוֹשֵׁל תִּתְּעֶלָּה עֲלֶיךָ, מְקוֹמָךְ אַל תִּנָּח", עַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל לְזַכּוֹת שְׁתַּתְּהַפֵּף הִירִידָה לַעֲלִיָּה גְדוּלָּה, וַיַּעֲלֶה לְסוֹד לְמַעֲלָה מִן הַמְקוֹם, וּמִסוֹד 'תּוֹלַע' יִהְיֶה נֹעֲשֶׂה 'עוֹלֹת', סוֹד 'עוֹלֹת תְּמִיד' שֶׁמִּכְפָּרֶת עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל יוֹם וְשָׁל לַיְלָה, וּמִכְנִיעָה וּמִבְטָלֶת קִלְפַת תּוֹלַע, שֶׁזֶה סוֹד תּוֹלָעִים שֶׁבְּתִלוּשׁ, שֶׁעַד שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ מִתְּרִין, כִּי כָל זָמָן שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ לַחוּץ לְשַׂרְץ עַל

הָאָרֶץ, הֵינּוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ מְקוֹם בְּאֶרֶץ, בְּמָקוֹם אַחִיזַת
הַסֵּטְרָא אַחֲרָא, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֵּה מִחֲפֹשׁ גַּם
מִמְקוֹמוֹ אַחֵר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲזִי תוֹכַל הִירִידָה
לְהַתְהַפֵּךְ לַעֲלִיָּה גְדוֹלָה; עַל-כֵּן נִצְטוּיֵנוּ, אֶהוּבִי,
בְּנֵי הַיָּקָר, מְאֹד מְאֹד לְשֹׁמֵר עַל הָאֲכָל שְׂאֲנוּ
אוֹכְלִים, כִּי עָקֹר קִדְשָׁת בֵּר יִשְׂרָאֵל, "קִדְשָׁת
הַחַיִּים", הִיא בְּקִדְשָׁת הָאֲכָל, שֶׁהִיא תְּכָלִית
הַגִּשְׁמִיּוֹת וְהַחֲמִרִיּוֹת, לְהִזְהֵר מְאֹד מְאֹד מֶה
אוֹכְלִים, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה לְקִדְשׁ וּלְטָהֵר אֶת עֲצָמוֹ, וְיִזְכֶּה
לְהִיּוֹת נֹעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל בּוֹ עֲצָם "קִדְשָׁת הַחַיִּים",
שֶׁהִיא הַהִשָּׁגָה הָעֲלִיּוֹנָה, הַשְּׂגָת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ
הוא, וְיִ"ג מִדּוֹת דְּעִתִּיקָא קִדִּישָׁא, שֶׁהוּא מֵאֵמֶר
סְתוּם וְנִעְלָם מְאֹד; כִּי בְּאֵמֶת הוּא יִתְבָּרַךְ רוּחָנִי,
וְאִי אֶפְשָׁר לְגִשְׁמִי לְהַשִּׁיג שׁוֹם רוּחָנִיּוֹת, אֲלֹא
עַל-יְדֵי שְׂמִבְטָל אֶת שְׂכָלוֹ הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמִרִי, וּמִכְנִיס
בְּעֲצָמוֹ אֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
בְּעֲצָמוֹ זוֹכֶה לְהִטָּהֵר; וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהִזְהֵר בְּיוֹתֵר
מֶה שְׂאוֹכְלִים, וְשֹׁלֵא יִהְיוּ בְּמֵאֲכָלִים תּוֹלְעִים, שֶׁהֵן
הַקְּלָפוֹת הַמְּכַשִּׁילוֹת אֶת הָאָדָם לִפְל בְּנוֹקְבָא
דְּתַהוּמָא רַבָּא, וּמְכַלּוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרִי; כִּי עָקֹר
הַטְּמֵאָה הִיא דִּיקָא, כְּשֶׁמְזַהְמִים אֶת עֲצָמָם
בְּמֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים הַמְּלֵאִים תּוֹלְעִים, שֶׁהוֹרְסִים אֶת

האדם לגמרי, ונופל יותר ויותר בעמקא דתהומא רבא; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להזהר מאד מאד לא לפל בדעתך משום דבר שבעולם, אפלו שהיית כבר בעמקי עמקים בשאול תחתית ומתחתיו, ונכשלת כבר במה שנכשלת, עליך לדעת שעל-ידי תשובה יכולים לעלות מעלה מעלה, אם אינו מיאש את עצמו בשום פנים ואפן, רק בא אליו יתברך, ומחפש ומבקש וצועק ומתחנן "איה מקום כבודך יתברך", על-ידי החפוש והבקוש שמחפשים ומבקשים אחריו יתברך, על-ידי-זה נכללים לגמרי בו יתברך, וזוכים ל"קדשת החיים"; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל בזה העולם, אלא מקדש ומטהר את עצמו ואת איבריו ואת גופו הגשמי והחמרי, ומקדש ומטהר את ימיו, שאז דיקא יהיה נעשה כלי להמשכת האור אין סוף ברוך הוא, ויהיה נכלל לגמרי בעצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אשר זה התענוג הגדול ביותר מכל התענוגים; כי אין לך עוד תענוג גדול יותר בזה העולם הגשמי והחמרי כמו השגת רוחניות חיות אלקותו יתברך; אשרי מי שזוכה להחזיק מעמד בזה העולם, ואינו נשבר משום דבר, ואפלו שהוא כבר בנוקבא דתהומא רבא,

אִינוּ מֵיֵאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים, כִּי "אֶפְלוּ חָרֵב חֲדָה
 מִנִּחַת עַל צָנָאוֹ שֶׁל אָדָם, אֶל יִתְיָאֵשׁ מִן הַרְחָמִים"
 (פְּרִכּוֹת ה.); כִּי דִיקָא מְסוּד 'תּוֹלַע' שֶׁהִיא הֶקְלָפָה,
 יְכוּלִים לַעֲלוֹת לְסוּד 'עוֹלֹת' תָּמִיד, לִהְיוֹת נִכְלָל
 לְגַמְרֵי בָּאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי מִי שְׁחוּקָק
 בְּדַעְתּוֹ דְּבוּרִים אֱלוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ בָּזָה וּבִבָּא כָּל
 הַיָּמִים לְנִצָּח נְצָחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

רחֲמָנוֹת הַחַיִּים

יגלה מעלת האיש הישראלי, שמרגיל עצמו במדת הרחמנות לרחם על זולתו, ולהיטיב לו בגשמיית וברוחנית.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן, וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: סִימָן שֶׁל כָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל הוּא, שֵׁשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עַל כָּל
בְּרִיָּה, וּכְפִי גֹדֶל הַרַחֲמָנוּת שֵׁשׁ לוֹ, כֵּן
מִגֵּלָה אֶת טֹהַר נִשְׁמָתוֹ, וְאֵיךְ שֶׁהוּא בָּא
מֵעוֹלָם גָּדוֹל יוֹתֵר; כִּי כָּל מֶה שֶׁגִּדְּלָה
נִשְׁמָתוֹ, כְּמוֹ-כֵן גִּדְּלָה רַחֲמָנוּתוֹ; וְעַל-
כֵּן גָּדוֹלִי מִבְּחֵרֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁנִּשְׁשַׁמְתָּם
בָּאָה מִמָּקוֹם עֲלִיוֹן וְקָדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד,
שֶׁאֵין לָנוּ שׁוֹם הַשְּׂגָה וְתַפִּיסָה כָּלֵל,
שֶׁם דִּיקָא הֵם בְּעָלֵי רַחֲמָנוּת גָּדוֹלִים,
וְהֵם יְכוּלִים לִירֹד לְמִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְפִים
בְּיוֹתֵר, וּלְרַחֵם עַל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁשָּׁם,
וּלְהַגְבִּיהֶם וּלְהַעֲלוֹתָם אֶל שָׁרָשָׁם.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרג)

קונטרס

רַחֲמָנוּת הַחַיִּים

א.

בְּנֵי הַיָּקָר! הַרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ בְּמַדַּת הַרַחֲמָנוּת,
וּתְתַחֵיל לְרַחֵם עַל עֲצָמְךָ. תִּרְאֶה אִיךָ עוֹבְרִים עָלֶיךָ
יָמִים וְשָׁנִים בְּהֶבֶל וְרִיק, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדְךָ — לֹא
בְּגִשְׁמִיּוֹת וְלֹא בְּרוּחָנִיּוֹת, וְהַכֹּל בָּא לָךְ מִחַמַּת שָׁאִין
לָךְ יָשׁוּב הַדַּעַת, כִּי בְּאַמֶּת אִם הִיָּה לָךְ יָשׁוּב הַדַּעַת
אַמֶּתִּי, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל
אֱלֻקוֹת גָּמֹור הוּא, וְאֵין שׁוּם תְּכֵלִית אַחֲרֵת בְּזֶה
הָעוֹלָם, רַק לַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אִם
הִיִּת זֹכָה לְהִגִּיעַ אֶל יָשׁוּב הַדַּעַת הַזֶּה, אָזִי כָּל
חַיִּיךָ וְהַלָּךְ מִחֲשַׁבְתְּךָ הָיוּ מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרִי, כִּי עַקֵּר
הַבְּלָבוּלִים שֶׁל הָאָדָם שְׁעוֹבֵר עָלָיו קִטְנוֹת וַחֲלִישׁוֹת
הַדַּעַת, וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים — הַכֹּל מִחַמַּת שָׁאִין לוֹ

רחמנות על עצמו, כי עובר לו יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, ואינו מיִישב עצמו כָּלֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, בְּשָׂבִיל מָה נִבְרָא ויִמָּה תִּפְקִידוֹ בַּחַיִּים, וְהַכֵּל מַחֲמַת שְׂאִין לוֹ רַחֲמָנוּת עַל עַצְמוֹ; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהַתְחִיל לְרַחֵם עַל עַצְמָךְ עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו, וְתִדַּע שֶׁנִּבְרָאתָ רַק לְשֵׁמֶשׁ אֶת קוֹנֶךָ, שֶׁתִּחְזֹר בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתִתְחִיל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי סוּף כָּל סוּף רַק זֶה מָה שִׁישָׂאָר מִמֶּךָ, וְתִתְחִיל לְרַחֵם עַל עַצְמָךְ לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּכָל יוֹם, לְלַכֵּת אֶל שְׁעוֹרֵי תּוֹרָה אִם אַתָּה אֵינְךָ יָכוֹל לְלַמֵּד לְבַד, וְתִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְעַל כָּלֵם רָאָה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמָךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא הִרְחַמְנוּת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שְׂאָדָם יָכוֹל לְרַחֵם עַל נַשְׁמָתוֹ. כִּי עַלֶיךָ לְדַעַת, אֲשֶׁר נִשְׁמַת אִישׁ יִשְׂרָאֵל הִיא חֶלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל מִמָּשׁ, וְיִרְדֶּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנִתְלַבֶּשֶׂה בְּגוֹף עֲכוּר עַב וְגַם, וְעָקֹר עֲבוּדָתוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא לְגִלוֹת אֶת נִשְׁמָתוֹ מִהַעֲלָמוֹת וְהַהִסְתָּרוֹת שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתָּר מִחֲמַת גּוֹפּוֹ הַגִּשְׁמִי הַגָּס וְהָעֵב וְהָעֲכוּר הַזֶּה, וְזֶה עָקֹר הִרְחַמְנוּת שֶׁל בֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁצָּרִיךְ לְרַחֵם

על עצמו לגלות את נקדת נשמתו מתוך גופו, ואז אם תזכה לגלות את נשמתך, ממילא כבר תמשיך את עצמך אליו יתברך; לזאת ראה, אהובי, בני היקר, מהיום הזה ומהרגע הזה להתחיל לרחם על עצמך, ותשוב בתשובה אליו יתברך, ותרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך, אשר אין טוב בעולם מלהיות רגיל לשווח ולספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, ותוציא מפיו את כל הרצונות והכסופים שיש לך אליו יתברך, ועל-ידי-זה תהיה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ותמשיך על עצמך אור, ויו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו. ואף שאני יודע, אהובי, בני היקר, שעבר עליך בחיים מה שעבר, ונכשלת במה שנכשלת, ועברת עברות חמורות עד עכשיו, עם כל זה תדע, שרחמנותו יתברך היא גדולה מאוד מאד, כמאמרם ז"ל (ברכות ז): "ורחמתי את אשר ארחם" (שמות לג, יט) — אף-על-פי שאינו הגון; כי הקדוש-ברוך-הוא הוא מרחם על בריותיו, ומצפה שישובו בתשובה שלמה, ואף שמלכלכים בעברות וחטאים, עם כל זאת גדולה רחמנותו יתברך ורוצה שישובו אליו; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך מהיום הזה לרחם על עצמך, ותבוא אליו יתברך

בתמימות ובפשיטות, ותספר לו יתברך את כל אשר עם לבבך, וכל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות תדבר ותספר לו, ותתמיד בלמוד התורה הקדושה, ותקיים את מצוותיו יתברך בשמחה, אשר כל זה היא הרחמנות הגדולה ביותר שאדם יכול לרחם על עצמו; ועל-פן אשרי ואשרי מי שזוכה לרחם על עצמו באופן כזה, שיכול לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך.

ב.

אהובי, בני היקר! ראה לרחם על עצמך, ותתחיל לשמר את זמנך היקר, כי הזמן הוא דבר שאי אפשר לקנותו בשום כסף שבעולם, ותכף-ומיד כשעובר הזמן, אי אפשר להחזירו בשום כסף בעולם כלל, ועל-פן ראה לנצל את הזמן היקר שלך בטוב אמתי ונצחי, ולהיות דבוק בחי החיים בו יתברך, כי סוף כל סוף לא ישאר מהאדם רק מה שזוכה לדבק את עצמו בו יתברך, וכל מחשבה, דבור ומעשה שלו, כשהם דבוקים בו יתברך, הינו כשמכניס במחשבתו אמתת מציאותו יתברך, וחושב רק ממנו יתברך, בו ברגע הוא

נִדְבֶק בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה נִשְׁאָר לוֹ לְגִצַּח
 נִצָּחִים, וּכְמוֹ-כֵן כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאֵדָם זֹכָה לְדְבוּר
 אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלוֹת וּבִקְשׁוֹת, תַּחֲנוּנוֹת וְשִׁיחוֹת בֵּינוּ
 לְבֵין קוֹנוֹ, וּמִפְּצִיר בְּתַפְלָה אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, כָּל דְּבוּר
 וְדְבוּר נַעֲשֶׂה כָּלִי לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֶת הַשֹּׁפֵעַ הָעֲלִיּוֹן,
 אוֹר רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדָבָר זֶה נִשְׁאָר
 לְגִצַּח נִצָּחִים, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁמִדְבָּרִים עִמּוֹ
 יִתְבָּרַךְ, נִחָקֵק לְמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וּבּוֹנָה
 בְּזֶה עוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים עַד אֵין סוֹף, וּכְמוֹ-כֵן כָּל
 דְּבוּר וְדְבוּר שְׁאֵדָם לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה,
 וּמִדְבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּחֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הִיא אֵין
 סוֹף; וְעַל-כֵּן שֹׁכֵר הַתּוֹרָה אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
 כָּלֵל, כִּי בְּזֶה שְׁאֵדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, הוּא נִדְבֶק בְּאֵין
 סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְכָל רָגַע וְרָגַע שְׁאֵדָם לוֹמֵד תּוֹרָה,
 אֵין כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדֹאֵי לְרָגַע זֶה, מֵרַב אוֹר וְזִיו
 וְדְבָקוֹת שְׁאֵדָם זֹכָה, וְכֵן כָּל מַעֲשֶׂה וּמַעֲשֶׂה שְׁאֵדָם
 זֹכָה לַעֲשׂוֹת בְּקִיּוֹם הַמַּצּוֹת, בְּזֶה שְׁהוֹלֵךְ כָּל הַיּוֹם
 עִם צִיצִית, בְּזָקֵן וּפֹאוֹת, וַיֵּשׁ לוֹ מְזוּזָה עַל פֶּתָחוֹ
 וּמִנִּיחַ תַּפְלִין, וְשׁוֹמֵר שִׁבְתָּ, וְנוֹתֵן צִדָּקָה, וְאוֹכֵל
 כֶּשֶׁר, וְשׁוֹמֵר אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל רָגַע וְדָקָה
 וְשִׁנָּה, שְׁאֵדָם מְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט
 בְּשַׁעֲהַ שֶׁהוּא שֹׁמֵר בְּשִׁמְחָה אֵין סוֹפִית שֶׁהוּא

מקנים את רצונו יתברך, אין לתאר ואין לשער את גדל הנעם שגורם בכל העולמות, וזה יכול כל בר ישראל לקיים בכל רגע ודקה ושניה במחשבה, דבור ומעשה, הינו לקיים את מצוותיו יתברך בפעל ממש, וזה שלמות המעשה, וכן ידבר הרבה אליו יתברך בתפלות, שיחות ובקשות, ויוציא מפיו את הרצונות והכסופין אליו יתברך, ויתפלל ויתחנן לפניו יתברך, שיחוס וירחם עליו להיות איש כשר באמת, ויזכה לחזר בתשובה אמתית, וילמד את התורה הקדושה, ויטיל בכל מקומות התורה הקדושה במקרא, במשנה, בגמרא, במדרש, בזהר ובתקונים ובכל ספרי הפוסקים, על-ידי כל דבור ודבור של התורה הקדושה, הוא ממשיך על עצמו אורות עליונים, אורות צחצחות, וזהו תקון הדבור, וכן במחשבה שאדם חושב רק ממנו יתברך, ומכניס בעצמו אמתת מציאותו יתברך, כל רגע וכל דקה וכל שניה שרק חושב ממנו יתברך, אפלו שיהיה מנח בתוך הגהמה והקלפות, עם כל זאת גם שם חושב רק ממנו יתברך, ומבטל את עצמו מכל וכל רק אליו יתברך, על-ידי-הוא מדבק ומחבר את עצמו רק אל רוחניות אלקותו יתברך, וזה יכולים לקיים בכל שניה ודקה ורגע; ועל-כן

רֹאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְרַחֵם עַל עֲצָמְךָ, שְׁלָבֵל
 תִּשְׁוֹרֶף כָּכָר אֶת הַזְמַן הַיָּקָר שֶׁלְּךָ, רַק תְּרַחֵם עַל
 עֲצָמְךָ מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא יַעֲבֹר לְךָ הַזְמַן בְּפִטְפוּטֵי
 דְּבָרִים בְּטָלִים, לְשׁוֹן-הָרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, גְּבוּל
 פֶּה וּקְלָלוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְכֵן שְׁמֹר מְאֹד עַל
 מַעֲשֶׂיךָ, שְׁלֹא תַעֲשֶׂה דְּבָרִים רָעִים, חֵס וְשְׁלוֹם,
 וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׁלֹא תַחֲשֹׁב וּתַהַרְהֵר הַרְהוּרִים
 רָעִים, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁמַכֵּל זֶה אֶתְּךָ מְנַתֵּק אֶת עֲצָמְךָ
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. חוּס וְרַחֵם עָלֶיךָ, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
 וְשִׁתְּהִי לְךָ רַחֲמָנוּת עַל חַיֶּיךָ, כִּי בִרְגַע אֶתְּךָ יָכוֹל
 לֵאבֹד אֶת הַחַיִּים בְּיָדִים, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְלַהֲפוּךְ
 — בִּרְגַע אֶתְּךָ יָכוֹל לְזַכּוֹת לְדָבָק אֶת עֲצָמְךָ בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, לֵהִיּוֹת נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא; וְעַל-כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, אֱהוּבִי, בְּנֵי
 הַיָּקָר, שֶׁתִּרְאֶה לְרַחֵם עַל עֲצָמְךָ, וְהִרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ
 לַחֲשֹׁב רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל רֵגַע וְדָקָה וּשְׁנִיָּה, וְכֵן
 תִּדְבֹּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּמִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתִלְמַד תּוֹרָתוֹ
 הַקְדוּשָׁה, וּתְקִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת
 וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאִזְּךָ עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה
 לְזַכֵּךְ אֶת עֲצָמְךָ מִכָּל וְכָל; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים
 דְּבוּרֵינוּ אֵלּוּ בְּתוֹךְ לְבוֹ.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר רחמנותו
 יתברך היא עד אין סוף, וצופה ומביט שכלם יחזרו
 אליו, ואפלו הרחוקים ביותר, שנתרחקו על-ידי
 מעשיהם ותאוותיהם ומדותיהם הרעות, עם כל
 זאת הקדוש-ברוך-הוא צופה ומביט, שיחזרו
 בתשובה אליו יתברך, כי רחמנותו יתברך עולה עד
 אין סוף, ויורדת עד אין תכלית, אך האדם צריך
 להיות מכיר את מקומו, כי בלי זה אי אפשר בשום
 פנים ואפן לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, כי
 עקר קרבת הרחוקים להשם יתברך הינו גרים
 ובעלי תשובה הוא על-ידי שידעו ויפירו בעצמם
 התרחקותם מהשם יתברך מצד עצמם, ואף-על-
 פי-כן ידעו ויאמינו גם להפך, שהם סמוכים
 וקרובים מאד אליו יתברך מצד רחמי השם יתברך
 הנפלאים מאד בלי שעור, שזה סוד מה שאמרו
 חכמינו הקדושים: גר שבא להתגיר, אומרים לו
 מה ראית וכו', ואם אומר: יודע אני ואיני כדאי,
 הינו שמכיר בעצמו גם-כן עצם התרחקותו, רק
 שאף-על-פי-כן חפץ להתקרב אליו יתברך מצד
 שהוא בוחן ברחמי המרבים, כי הוא יתברך

אוֹהֵב גֵּר גַּם-כֵּן, אֹז מְקַרְבִּין אוֹתוֹ. וְזֶה סוּד מֶה שְׁאִמְרָה נֶעֱמִי לְרוּת, אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין נִמְסְרוּ לְבֵית-דִּין, "בְּאֲשֶׁר תִּמּוּתִי אָמוּת" וְכו' (רוּת א, יז), וְלִכְאוּרָה הִיא זֶה כִּמּוֹ הַתְּרַחֲקוּת, כִּי רוּת הִיָּתָה צְנוּעָה כָּל-כָּף, וְרָצְתָה לְהִתְגִּיר בְּתִשְׁוָקָה גְדוּלָּה כָּל-כָּף, וְנֶעֱמִי אוֹמְרָת לָהּ, אוּלִי תַּחֲוֹב בְּחֻטָּא שֶׁל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, חֵס וְשָׁלוֹם, וְגַם רוּת בַּעֲצָמָה, לָמָּה הִשִּׁיבָה "בְּאֲשֶׁר תִּמּוּתִי אָמוּת", הִינּוּ שֶׁהִיא מְרָצָה גַם לָזֶה, הִיא לָהּ לְהִשָּׁיב: בְּטוּחָה אֲנִי בְּתַמִּי וְצִדְקָתִי, שְׁלֹא אֶהְיֶה חֲסִיכָת מִיתַת בֵּית דִּין, חֵס וְשָׁלוֹם? אֵךְ כָּל זֶה הוּא, מַחֲמַת שְׁעָקָר הַתְּקַרְבוֹת הֶרְחוּקִים הוּא עַל-יְדֵי סוּד הַתְּרַחֲקוּת וְהַתְּקַרְבוֹת, שְׁזֶה סוּד (יִשְׁעִיָּה נז, יט): "שָׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב", כִּי תִכְף שִׁיטָּעָה בַּעֲצָמוֹ לומר שֶׁהוּא כָּבֵד קָרוֹב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, אֹז יָדַע בְּיָדָיו שֶׁהוּא רַחוּק מֵהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאַמָּת, וּמִזֶּה הָיוּ כָּל הַחֲרִיבָנוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי גַם בְּזִמָּן הַבֵּית, שְׁאֹז בְּיָדָיו הִיא זִמָּן הַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, וְאַפְלוּ כְּשִׁזְכוּ לַעֲמֹד בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ בַּעֲצָמוֹ, שֶׁשֶּׁם תְּכָלִית שְׁלֵמוֹת מְקוֹם הַהִתְקַרְבוֹת, בְּפָרֹט בְּבֵית רִאשׁוֹן, שֶׁהִיא שֵׁם עֲדִין הָאָרוֹן וְהַלּוּחוֹת וְכו', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיוּ צָרִיכִין לִידַע כִּמָּה הֵם רַחוּקִים עֲדִין מִמָּנוּ

יתברך ומקדשת המקום הנורא הזה, רק להפוך הכל לשמחה, ולבטח בחסדי השם יתברך, שהוא מקרב גם את כל הרחוקים, כמו שאנינו בבית-המקדש בעצמו, שצמצם השם יתברך השפאת שכינתו בבית-המקדש, אשר "הן השמים ושמי השמים לא יכללוך" וכו' (מדברי הימים ב, ה), וכן מעצם רחמי יתברך צוה להעלות בהמה גשמית לרית נחות, ומחמת שהם פגמו אז בזה, וסברו שכבר כל טובם בידם, וכבר קרובים הם ממש מצד עצמם, ועל-ידי-זה "וירם לבם, על-כן שכחוני" (הושע יג, ו), וגרמו על-ידי-זה כל החרבון, שזה סוד (שיר השירים ו, ה): "הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני", כמו שפרש רש"י שם; ועל-כן גם נעמי דברה עם רות בדרך זו, כי אף-על-פי שבוער לבן מאד להתקרב אל הקדשה, מכל מקום מי יודע מה יהיה אחר-כך, אולי תתחייב מיתת בית דין, ורות הצדקת אף-על-פי שבודאי קבלה על עצמה במחשבתה אז להיות צדקנית גמורה ולא שתתחייב ארבע מיתות בית דין, חס ושלום, אף-על-פי-כן השיבה לה בתמימות צדקתה, כי בודאי אינני בטוחה בצדקתי לעולם, ומי יודע במה עלולה עוד להפשל, חס ושלום, רק יהיה איך שיהיה אפלו אם יתגבר עלי

הַבַּעַל-דָּבָר, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, וַיְבִיאֵנִי לָמָּה שְׁיִבִיאֵנִי,
 שְׁאֲתַחֲיֵב אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִּין, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֶף-
 עַל-פִּי-כֵן אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל בְּאַמֶּת,
 וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה, "וּבְאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת" וְכוּ'. וְאִזּוֹ
 קִרְבָּה אוֹתָהּ נִעְמִי בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוּלָּהּ, וְנַעֲשֶׂתָהּ
 צִדְקַת גְּדוּלָּהּ, עַד שֶׁזָּכְתָה שְׂיִצֵּא מִמָּנָה מְשִׁיחַ,
 שְׂיַחְזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם לְמוֹטָב. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם
 הַבָּא לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאַמֶּת שֶׁעָקֹר הִתְקַרְבוֹתוֹ עַל-יְדֵי
 הַתְּרַחֲקוּת, וְאַפְלוֹ אַחֲרֵי-כֵן כְּשֶׁנִּתְקַרֵּב הַרְבֵּה, צָרִיךְ
 לְזָכֹר בְּכָל פַּעַם בְּהִתְרַחֲקוּתוֹ, רַק לֹא לְהִתְרַחֵק
 בְּאַמֶּת עַל-יְדֵי-זֶה חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רַק אֲדַרְבֶּה
 שֶׁהִתְרַחֲקוּת תִּהְיֶה בְּשִׁבְלִי תְּכָלִית הִתְקַרְבוֹת,
 בְּסוֹד: "שָׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב", כִּי בָּזָה שְׂאָדָם
 מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, זֶה עוֹזֵר לוֹ הַרְבֵּה מְאֹד לְשׁוּב
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי עַל-פִּי-רֹב כְּשֶׁאָדָם
 מִכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וַיִּוְדַע הֵיטֵב מַה שֶׁעָשָׂה בְּחַיּוֹ,
 וְאִיךְ שֶׁהוּא מְלַכְלֵךְ וּפְגוּם מְאֹד מְאֹד, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 מִתְחַזֵּק וְאֵינוֹ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, רַק חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, זֶה
 בַּעֲצָמוֹ גּוֹרֵם לוֹ שִׁישׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וַיִּמְשִׁיךְ
 עַל עֲצָמוֹ רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁגְּדוּלָּהּ הִיא עַד מְאֹד;
 אֲשֶׁרִי מִי שִׁזְכָּה לְקִים זֹאת.

ד.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שֶׁצָּרִיךְ
 לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַרְגִּיל
 אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחַת פְּרָטִית,
 כִּי הַדְּבוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד לְטוֹב וּלְהַפּוֹךְ, כִּי
 בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּנֵי-אָדָם מְשַׁפְּעִים מְאֹד מְאֹד
 מִהַדְּבוּרִים, אִם הָאָדָם מְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחַת
 פְּרָטִית, אֲזִי מְשַׁפְּעִים מְזֹה, וִיכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ אַחֵר
 דְּבוּרִים הָאֵלֹהִי, וְאִם, חֵס וְשָׁלוֹם, אָדָם מְדַבֵּר
 שְׁקָרִים, לְשׁוֹן-הֶרֶע וּרְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, אֲזִי דְבוּרֵי
 לְשׁוֹן-הֶרֶע גִּשְׁמָעִים וְנִתְקַבְּלִים, וְלִכְן טוֹב מְאֹד
 מְאֹד לְמִי שֶׁרוֹצֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ רַחֲמָנוּתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּלְךְ אֶל צְדִיקִים אֲמִתִּיִּם, שֶׁמְדַבְּרִים רַק
 דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחַת פְּרָטִית, וַיִּשְׁמֹר אֶת עֲצָמוֹ
 מִכָּל מִינֵי רָשָׁעִים וְלִיצְנִים, אֲשֶׁר מְקַרְרִים בְּנֵי אָדָם
 מִעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמִכְנִיסִים אֹרֶס מִדְּבוּרֵיהֶם
 הַטְּמָאִים. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע שֶׁזֶה יְסוֹד גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד
 — הֵינּוּ הַדְּבוּר, אִם הָאָדָם מְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
 הוּא מְמַשֵּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי
 רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ עוֹלָה עַד אֵין סוֹף וַיּוֹרֶדֶת עַד אֵין
 תְּכֵלִית, הָעֵקֶר הוּא לְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-

ידי־זה אָפּלוּ שִׁיהִיָּה הַכִּי גָרוּעַ, יִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
 רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְיִזְכֶּה לַחֲזֹר בַּתְּשׁוּבָה אֲמִתִּית,
 וְתָמִיד יִשְׁתַּוְּקַק רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי זֶה עָקֹר
 הַתְּשׁוּבָה — שִׁיְהִי לוֹ רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים דִּקְדָּשָׁה רַק
 אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ, כְּדֵי שְׁלֹא יִרְצֶה שׁוּם רְצוֹן אֲחֵר
 מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַתָּנָא הַקְדוֹשׁ
 (אבות ב, ד): "בִּטֹּל רְצוֹנָךְ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדֵי שְׁיִבְטֹל
 רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנְךָ", וְאִזּוּ כְּשֶׁאָדָם חֲזָק
 בְּכִסּוּפִים וּבִרְצוֹנוֹת חֲזָקִים רַק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל־
 יַד־זֶה בַּעֲצָמוֹ הוּא מִמָּשִׁיךְ אֵלָיו רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ;
 כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לִשְׁמֹר עֲצָמוֹ מְאֹד מִכִּסּוּפִים רָעִים,
 וְיִרְגִּיל מִחֲשַׁבְתּוֹ תָּמִיד לְכֶסֶף רַק כִּסּוּפִין טוֹבִים,
 שִׁיתַּגַּעֲגַע וְיִחַשֵּׁק וְיִכְסֹף תָּמִיד לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֵׁם
 יִתְבַּרֵּךְ וְלַעֲבֹדָתוֹ וְלִתְוֹרָתוֹ הַקְדוֹשָׁה, וְאָפּלוּ
 כְּשֶׁבָאוֹת עָלָיו מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל תַּאֲוֹת וְכִסּוּפִין רָעִים,
 רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, יִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְאַחֵז מִחֲשַׁבְתּוֹ לְהַטּוֹתָהּ
 מִכִּסּוּפִין אֵלָיו וּלְהַמְשִׁיכָהּ לְכִסּוּפִין טוֹבִים, שֶׁהֵם
 עָקֹר הַטּוֹב בְּאַמֶּת לְעוֹלָמִי עַד וּלְנִצָּח נִצָּחִים.
 וּבִיּוֹתֵר צָרִיךְ לִשְׁמֹר הַדְּבֹר לְבָלִי לְדַבֵּר שׁוּם דְּבֹר
 רַע, חֵס וְשָׁלוֹם, וְשַׁעַל־כָּל־פָּנִים לֹא יוֹצִיא מִפִּיו
 הַתַּאֲוֹת וְהַכִּסּוּפִין שֶׁל הַבָּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה הַבָּאִין עַל
 לְבוֹ, רַק לְהַפִּךְ הַדְּבֹר וְיוֹצִיא בְּפִיו כִּסּוּפִים טוֹבִים,

כי על-ידי דבורים רעים של כסופין רעים דהאי
 עלמא, גורם רעה גם לאחרים, כי ההכלים
 היוצאים מפיו על-ידי אלו הדבורים רעים, הם
 נפשות רעות ממש, והם מזיקי עלמא, רחמנא
 לצלן, כי הולכים ומעוררים את אנשי העולם
 לתאוות רעות, חס ושלום, ומשם באין כל ההזקים
 גם בגשמיות, רחמנא לצלן, אבל הדבורים של
 כסופין טובים הן נפשות טובות, ועל ידם נמשכות
 כל הברכות וההשפעות בעולם, והם הולכין
 ומעוררים כל העולם להשם יתברך ולתורתו, וזה
 שאמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים יז, ג):
 "בַּחֲנֻתְּ לִבִּי פָקַדְתָּ לִילָה צְרַפְתָּנִי בַל תִּמְצָא", הינו
 שאמר: בשביל כלל ישראל ידעתי שלא עמדתי
 בנסיכון כראוי, כי לא זכיתי עדין להנצל בשלמות
 מכסופין דהאי עלמא, אך "זמתי בל יעבר פי"
 (שם), כי על-כל-פנים שומר אני את עצמי שלא
 להוציא הכסופין והמחשבות האלו בדבור פי,
 חס ושלום, כי ידעתי גדל כח הדבור של הכסופין
 שנעשין על ידם פעלות ממש בעולם, על-כן אני
 שומר את עצמי לבלי להוציא מפי כסופין רעים,
 חס ושלום, כדי שלא יהיו נעשין על ידם פעלות
 רעות בעולם, רחמנא לצלן, רק אני מרגיל את

עצמי לדבר תמיד דבורים קדושים של פסופין טובים, לקרות תמיד אליך, שתשיבני אליך באמת, ועל-ידי-זה נעשות פעלות טובות בעולם, וזה "לפעלות אדם בדבר שפתיך", שאני נשמר לדבר רק דבורים קדושים שהם סוד דבר שפתיך, כדי שעל-ידי-זה יהיו נגמרות כל פעלות האדם לטובה, וזה "אני שמרתי ארחות פריץ", כי הדבור יש לו כח גדול, ועל-ידי שאני נשמר מלדבר דבורים של תאוות וכסופין רעים, רק הרגלתי לשוני לדבר תמיד דבורים של פסופין טובים, על-ידי-זה אני זוכה להנצל ולהשמר מארחות פריץ, שהם כל הדרכים רעים, רחמנא לצלן, רק "תמך אשורי במעגלותיך בל נמטו פעמי", כי הדבורים טובים שאני מדבר ומוציא מפי הם תומכים וסועדים אותי לילך במעגלותיך ובל נמטו פעמי מהם, אף-על-פי שרצו לדחות אותי מהם כמו שרצו, רחמנא לצלן, אבל השם יתברך עזרני בכח הדבורים הטובים לתמך אשורי במעגלותיך. וזה שסים "אני קראתיך כי תעניני" וכו', הינו שמבאר ביותר על-ידי מה זכיתי לתמך אשורי במעגלותיך? על-ידי שקראתיך בכל פעם בדבורים של פסופין טובים, שזהו כל ענין ההתבודדות והשיתתה בינו לבין קונו, שצריך

להרגיל את עצמו בזה הרבה, דהינו שירגיל את עצמו בזה לכסף ולחשק תמיד בסופין טובים, מתי יזכה לסוד מרע ולעשות הטוב בעיניו יתברך תמיד וכו', ולהוציא הכסופין דקדשה מפיו בכל יום, ועל ידי זה יזכה להנצל מארחות פריץ, רק השם יתברך יתמוך אשוריו במעגלותיו, ובזה שאדם תמיד כוסף אחריו יתברך ומכל שכן שמוציא את הכסופין מפיו, ותמיד מדבר רק אליו יתברך, על ידי זה ממשיך את רחמנותו יתברך עליו, ועל ידי זה יזכה באמת לשוב בתשובה אמיתית; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי הבחירה היא ביד האדם לטוב או להפוך, ומוסרים לכל אחד ואחד כח לבחר, אם הוא רוצה לבחור בטוב הוא בוחר לחזר אליו יתברך, וימשיך על עצמו רחמנותו יתברך, ותמיד יראה רק רחמנותו יתברך, ואם חס ושלום, אינו רוצה לבחר בקדשה, אז יהיו לו קשיות וספקות אחריו יתברך, ויראה, חס

ושלום, רק אכזריות, כי הבחירה יש לה כח גדול מאוד, ובנדאי מדה טובה מרבה מההפוך (עין סוטה יא.). ויוכל האדם ללמד קל וחמר לעצמו מפשטו של בלעם הרשע, שהיה רשע וטמא כל-כף, אף-על-פי-כן על-ידי כח בחירתו החזקה, היה לו כח להמשיך בסוד חזיונות ומראה נבואה בתוך טמאָתו, עד שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי ברכה לד, י): אבל באמות העולם קם, ומנו, בלעם; וכל זה מחמת שהבחירה של האדם יש לה כח גדול, ויש כח באדם להגביר מחשבתו בתקף גדול כל-כף, עד שיוכל להמשיך לעצמו כל מה שירצה, רק שתהיה המחשבה תקיפה וחזקה מאוד מאד בפנימיות ובחיצוניות, מכל שכן וכל שכן קל וחמר בן בנו של קל וחמר, כשאחד מישראל רוצה להמשיך על עצמו הקדשה, בסוד לשון-הקדש, שיקדש את לשונו בדבורים קדושים במקומו אשר הוא שם, וכוננתו לשמים, אולי יזכה על-ידי-זה לשוב ולחזור לקדשתו, שבנדאי יש לו כח לזה תמיד בכל עת ובכל שעה, אפלו אם הוא כמו שהוא, שנפל בעוונותיו למקומות מגנים מאוד, רחמנא לצלן, ואפלו אם עדין נלכד במה שגלכד, חס ושלום, אף-על-פי-כן יש כח בבחירתו שיחזיק

את עצמו גם במקומו הנמדד וכו' באשר הוא שם, להמשיך לעצמו בסוד שלמות לשון-הקדש, דהיינו שאף-על-פי שהאדם הוא כמו שהוא, חס ושלום, אף-על-פי-כן אם יהיה חזק בדעתו תמיד לדבר דבורי תורה ותפלה והתבודדות ודבורי אמונה והשגחה פרטית, שכל זה הוא בסוד שלמות לשון-הקדש, וכונתו כדי שיזכה על-ידי-זה להכניע ולשבר הרע שלו, כדי שישוב להשם יתברך, בודאי טוב לו, כי בודאי לא יהיה נאבד, חס ושלום, שום דבור בעלמא, ובכחות הימים ירחם עליו השם יתברך, ויתקבצו כל הדבורים דקדשה שהוציא מפיו, שהם בסוד לשון-הקדש, קדשת הדבור, ועל-ידי-זה יכניע ויבטל הרע הכולל, שזהו תאונת נאוף, ואז ממילא בנקל יוכל לבטל אחר-כך גם שאר כל התאוות. והעקר שיהיה חזק בזה מאד מאד ימים ושנים, אף אם יעבר עליו מה שיעבר, כי הבחירה חפשית לעולם, ועקר הכח על-ידי הדבור, בסוד (תהלים קג, כ): "גבורי כח עושי דברו", כי אף-על-פי שבאמת שלמות לשון-הקדש ותקון הברית תלויים זה בזה, כי בודאי לזכות לתכלית השלמות אי אפשר כי אם כשזוכה לשניהם — לשלמות לשון-הקדש ותקון הברית,

ששניהם תלויים זה בזה, אף-על-פי-כן כל זמן שאין זוכין לזה עדין, צריך האדם להתחיל ממקום שיתחיל ומאיזה דבר שרק יתחיל להתקרב אליו יתברך, ומאיזו נקדה טובה בעלמא שרק ישוב אליו יתברך — טוב לנפשו ולנשמתו, כי בודאי אין שום דבור דקדשה נאבד, ואפלו אם הוא כמו שהוא, יש לו כח להתגבר בבחינתו לדבר דבורים קדושים, שהם בסוד שלמות לשון-הקדש, ואם ירבה בדבורים קדושים של תורה ותפלה והתבודדות, אזי סוף כל סוף יתקבצו ויעזרו לו בעלמא הדין ובעלמא דאיתי. וכן אין נאבדת שום נקדה של כבישת יצרו בענין תאות נאוף, שאף-על-פי שלא זכה עדין לתקון הברית בשלמות, אף-על-פי-כן כל מה שזכה לפעמים להתגבר על יצרו, והשתדל למשך עצמו מן הרע, בודאי אינו נאבד כלל אפלו אם לא עלתה בידו פראוי, חס ושלום. וכל זה אי אפשר לבאר בכתב היטב, רק החפץ באמת יבין לאשורו, וזה (הושע יד, ג) "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", עמכם דיקא, כי אפלו במקומות נמוכים ומגשמים שאתם שם, צריך שתדעו שגם שם יש לכם כח לקחת דברים מאשר עמכם ולשוב אל הוי"ה ברוך הוא. וכמו שאמרו

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה לח, ד): אֵינִי מִבְקֵשׁ
מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים, כִּי אָפְלוּ בְּעַמְּךָ נִפְלְאוֹ, אִם
מִתְגַּבֵּר שֵׁם לְהַמְשִׁיךְ דְּבוּרִים קְדוּשִׁים וְכוּנְתּוֹ
לְשָׁמַיִם, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לָשׁוּב אֶל ה', בְּוֹדֵאֵי
יֵשׁ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נַחַת רוּחַ מְזֶה, וְלֹא יִהְיֶה נֶאֱבָד
שׁוֹם דְּבוּר, וְסוּף כָּל סוּף יָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּאַמֻּת. וְזֶה עֵקֶר סוּד שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא
עַל-יְדֵי תִקּוּן לְשׁוֹן תְּרַגּוּם; כִּי מֵאַחֵר שֵׁיִשׁ בּוֹ עֲדִין
כָּל-כָּף אֲחִיזַת הָרַע שֶׁבְּתְּרַגּוּם, "הָרַע שֶׁבַעֲעֵן
הַדַּעַת", וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִתְגַּבֵּר לְדַבֵּר דְּבוּרִים
קְדוּשִׁים, וְכוּנְתּוֹ לְטוֹבָה, כְּדֵי לְבַטֵּל הָרַע מֵעֲצָמוֹ
וְלָשׁוּב אֶל ה', אֲזִי הַצַּדִּיק שֶׁכָּבֵד זָכָה לְתַכְלִית
שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, הוּא מַעֲלֶה וּמַכְרֵר דְּבוּרָיו
הַקְדוּשִׁים שֶׁהֵם בְּסוּד תְּרַגּוּם עֲדִין, וּמִשְׁלִים בּוֹ אֶת
לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, בְּסוּד שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, עַל-יְדֵי
לְשׁוֹן תְּרַגּוּם, שֶׁזֶּה עֵקֶר הַשְׁלֵמוֹת, וְזֶה "שׁוּבָה
יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹקֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנוֹיֶךָ" (הוֹשֵׁעַ יד,
ב), כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁהָעוֹנוֹת הֵם הָרַע שֶׁל שְׁבַעֲעֵן
אֲמוֹת, אַף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי תְּשׁוּבָה יִהְיוּ נִחָשְׁבִין
לְשִׁגְיוֹת, שֶׁזֶּה סוּד תְּרַגּוּם, שֶׁהוּא בְּסוּד מְמַצֵּעַ בֵּין
הָרַע שֶׁל שְׁבַעֲעִים לְשׁוֹן וּבֵין לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, וְזֶה "קָחוּ
עִמָּכֶם דְּבָרִים" — שֶׁאָפְלוּ בְּמִקּוֹמְכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם

שֵׁם, תִּדְבְּרוּ דְבוּרִים קְדוֹשִׁים שְׁנֵה תְּרָגוֹם, וּמֵאַחֵר
שְׁעַל-יְדֵי הַדְּבוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שְׁמִדְבְּרִין בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר הוּא שֵׁם, נִתְּהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְשִׁגְגוֹת, אֲזִי
אַחֲר־כֵּן בְּנִקָּל מַעֲלִים אוֹתָם לְטוֹב גָּמוּר, בְּכַח
הַצִּדִּיק הַגָּמוּר, וְזֶה שְׁאָמְרוּ: "אֵלֶּיךָ כָּל תַּשָּׂא עֵוֹן
וְקָח טוֹב" — שְׂיִמְחַל הָעוֹנוֹת לְגַמְרִי, עַד
שְׂיִתְּהֶפְכוּ לְטוֹב גָּמוּר; וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנִי
הַיָּקָר, לְבַחֵר רַק בְּטוֹב, וּתְדַבֵּר תָּמִיד רַק דְּבוּרִים
קְדוֹשִׁים, כִּי הַדְּבוּר שֶׁתְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְּבָרֵךְ, יִדְּבַק
אוֹתָךְ אֵלֶיךָ יִתְּבָרֵךְ, וַיִּמְשִׁיךְ עָלֶיךָ "רַחֲמָנוּת הַחַיִּים"
מִמֶּנּוּ יִתְּבָרֵךְ, וְאַפְלוּ שְׂאֵתָה נִמְצָא עֲדִין בַּחוּץ
לְגַמְרִי, בְּסוֹד תְּרָגוֹם, שְׂאֵתָה מְעַרְב טוֹב בְּרַע, עִם
כָּל זֹאת עַל-יְדֵי שֶׁתִּקְדֹּשׁ אֶת דְּבוּרְךָ, שְׁנֵה שְׁלֵמוֹת
לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהִמְשִׁיךְ עָלֶיךָ וְעַל
כָּל הָעוֹלָם כָּל "רַחֲמָנוּת הַחַיִּים".

ו.

צִרִּיךָ שֶׁתִּדַּע, אֱהוֹבִי, בְּנִי הַיָּקָר, אֲשֶׁר רַחֲמָנוּתוֹ
יִתְּבָרֵךְ הֵיא עַד אֵין סוֹף, כִּי הוּא יִתְּבָרֵךְ מְרַחֵם עַל
הָאָדָם בְּיוֹתֵר. וְרֹאיוֹ לָךְ לְדַעַת, שְׁחוּט הַשְּׁעָרָה יָקָר
מְאֹד מְאֹד, וְהוּא תְּלוֹי בְּכָל יַעַת בַּחוּט הַשְּׁעָרָה,

שִׁיכּוּל הָאָדָם לְקַלְקֵל הַרְבֵּה עַל-יְדֵי חוּט הַשְּׁעָרָה, חֵם וְשָׁלוֹם, וּמִכָּל שָׁפֶן שִׁיכּוּל לְתַקֵּן הַרְבֵּה עַל-יְדֵי חוּט הַשְּׁעָרָה, כִּי מִדָּה טוֹבָה מְרַבֶּה מַמְדַּת פְּרָעֻנוֹת, כִּי חוּט הַשְּׁעָרָה בִּקְדָּשָׁה יָקָר מְאֹד מְאֹד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו זָכָה אוֹתָנוּ בְּמַצּוֹת רַבּוֹת בְּכָל יוֹם, וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מוֹשֵׁף אֶת עַצְמוֹ מִהֲרַע אֶל הַטּוֹב בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, כִּי הוֹלֵךְ מִבֵּיתוֹ וּמַעֲסָקוֹ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, וּמִנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין וּמִתְפַּלֵּל וְכו', וּבּוֹדָאי נִמְצָא בְּכָל זֶה כִּמָּה וְכִמָּה נִקְדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁהֵם בְּסוּד שְׁעֵרוֹת קְדוּשׁוֹת, שֶׁהֵן יְקָרוֹת אֲצִלּוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד. וְאֶפְלוּ בְּעֵינַי תַּאֲוֹת וְהִרְהוּרִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם בְּכָל יוֹם, וּבּוֹדָאי מִי שֶׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר קָצֵת, יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מְזֵה, וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵת נֶגֶד הַמַּחֲשָׁבוֹת וְהִרְהוּרִים, וְכָל תְּנוּעָה שֶׁמִּנְתֵּק אֶת עַצְמוֹ מֵהֶם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, הִיא יְקָרָה בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ וְכו', וַיִּזְדַּע אֵיךְ הֵיכָר הֲרַע מִתְגַּבֵּר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן יְקָרָה בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ כָּל תְּנוּעָה וְתְנוּעָה, אֲפִלּוּ הִיא כְּחוּט הַשְּׁעָרָה מִמֶּשׁ, מֵהַ שֶׁהָאָדָם מוֹשֵׁף אֶת עַצְמוֹ מִהֲסִטָּרָא אַחֲרָא אֶל הַקְּדָשָׁה, כִּי הָאָדָם נִמְצָא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה שֶׁהוּא מְלֹא קְלָפוֹת, וְהֵן כְּרוּכוֹת אַחֵר הָאָדָם מְאֹד מְאֹד,

ולולי הקדוש-ברוך-הוא עוזרו, הִיָּה נוֹפֵל בְּיָדוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם (עין קדושין ל:); עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְהִשָּׁכֵּל עַל דְּרָכָיו בְּכָל עֵת, וְלִשְׁמֹר עֲצָמוֹ מְאֹד, שֶׁלֹּא תִתְחִיל מִחֲשַׁבְתּוֹ לְצַאת חוּץ מִהַגְבּוּל דִּקְדָּשָׁה, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲפִלּוּ כַּחוּט הַשְּׂעָרָה, כִּי עַל-יָדֵי פָגָם כַּחוּט הַשְּׂעָרָה שְׁנוּטָה מִדֶּרֶךְ הַטּוֹב, חֵס וְשָׁלוֹם, יְכוּל לְהִטּוֹת הִרְבֵּה לְדִרְכִּים נְבוֹכוֹת, וְכַאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁעָקֹר קִלְקוּלָיו וּפְגָמָיו וְחַטָּאוֹ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כֻּלָּם הִתְחִילוּ מִחוּט הַשְּׂעָרָה, מִחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה נִזְקֵה בְּתַחֲלָה לִשְׁמֹר מִחֲשַׁבְתּוֹ הַיָּטִב, וְנִמְשָׁךְ אַחֵר הַמַּסִּית שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע מְעַט מְעַט, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּמּוֹ שִׁכְתוּב (ישעיה ה, יח): "הוּא מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בַּחֲבִלֵי הַשָּׂוֵא וְכַעֲבוֹת הָעֲגֹלָה חֲטָאָה", וְכִמּוֹ שֶׁאַמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֶּךָ וְכו', וְכִפִּי הַתְּגַבְרוֹת הַיֵּצֵר הָרַע עַל הָאָדָם הָיָה, חֵס וְשָׁלוֹם, אִפְסֵי תִקְוָה, אִךְ מִדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה, כִּי חוּט הַשְּׂעָרָה דִּקְדָּשָׁה יָקָר מְאֹד מְאֹד, וְעַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לֵידַע גַּם הַהֶפֶךְ, שֶׁכִּשְׁמֵתִּגְבְּרִים עָלָיו מְאֹד, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁכֶּכֶר נִתְּעָה כָּל-כָּךְ, עַד שֶׁאֵי אֲפֹשֶׁר לוֹ לַעֲמֹד נִגָּדִים, צָרִיךְ לֵידַע וּלְהִאָּמֵן, שֶׁכָּל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֶׁיִּנָּתֵק וְיִמָּשֵׁךְ אֶת עֲצָמוֹ מֵהֶם אֲפִלּוּ כַּחוּט הַשְּׂעָרָה, זֶה יָקָר מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ בְּלִי

שְׁעוֹר, וְאֵלֹו הַשְּׁעָרוֹת יִתְלַקְטוּ יַחַד בְּרַבּוֹת הַיָּמִים,
וְיִזְכָּה עַל יָדָן לְהַשְׁגֵּת אֱלֻקוֹת, שְׁנִמְשֶׁכֶת עַל-יָדֵי
צִמְצוּמִים קְדוּשִׁים, שֶׁהֵם סוּד שְׁעָרוֹת שְׁנַעֲשִׂים
עַל-יָדֵי סוּד הַשְּׁעָרוֹת, הֵינּוּ עַל-יָדֵי שְׁהָאִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי מוֹשֶׁךְ אֶת עֲצָמוֹ מֵרַע לְטוֹב בְּכָל פַּעַם,
שֶׁעָקְרוּ תְלוּי בַּחוּט הַשְּׁעָרָה, כִּי אָפְלוּ צְדִיקִים
גְּדוֹלִים תְלוּיִים בְּכָל עֵת בַּחוּט הַשְּׁעָרָה, בְּסוּד
(תְּהִלִּים נ, ג): "וּסְבִיבֵיו נִשְׁעָרָה מְאֹד"; אֲשֶׁר־מִי
שֶׁמִּחְזֵק אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שֵׁשׁ בּוֹ,
וְאֵינּוּ נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, שְׂאֵז יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁר־לּוֹ בָּזָה וְאֲשֶׁר־לּוֹ בִּבְיָא.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קונטרס

שְׂמִיחַת הַחַיִּים

יְגִלָּה לְאָדָם, שֶׁכָּל תַּכְלִית הַחַיִּים הִיא לְהַפְךָ אֶת הַמְּרִירוֹת לְמוֹתִיקוֹת
וְאֵת הָעֲצָבוֹת אֶל תִּקְוָה הַשְׂמִיחָה, לְשִׂמְחָה אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אַפְסִים
שֶׁבְּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

כְּבוֹד קִדְשַׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא "ש"ז צ"ל

בַּעַל מַחְבֵּר

סֵפֶר "שִׁשַׁת הַנְּחָל" - פֶּרוֹשׁ וּבִאּוֹר עַל כָּל הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא "לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
וְסִפְרֵי שו"ת "אֲשֶׁר בַּנְּחָל", וְעוֹד סִפְרִים רַבִּים וְנִקְבָּדִים, הַבְּנוּיִם וּמְסֻדָּים עַל-פִּי
דְּבָרֵי רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוֹז וְהַצָּפוֹן, בּוֹצִיגָא קִדִּישָׁא עֲלֵהָ, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרֵנוּ
וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְּבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַנּוֹרָא וְהַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל כּוֹ לֹא אֲנִים לִיה

רַבִּי נִתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

הוֹבָא לְדַפּוֹס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
נוֹא יֵאָרָק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת
בְּזֶה הָעוֹלָם, לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה,
וּכְפִי שִׂמְחָתוֹ שֶׁשִּׂמַּח, כֵּן זֹכָה
לְשִׁלְמוֹת הָעֲלִיוָּנָה בְּיוֹתֵר ; וְעַל-כֵּן
צָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נִקְדֵּית
הַשִּׂמְחָה, וּכְכֹל שִׂיחָהּ בְּשִׂמְחָה, כֵּן
יִגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה.

(אֲמָרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרד)

קוֹנוֹטְרָס

שְׂמִיחַת הַחַיִּים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לַדַּעַת, כִּי חַיֵּי
הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם קָשִׁים מְאֹד, וּלְכָל אֶחָד יֵשׁ
הַעֲלִיּוֹת וְהַיְרִידוֹת שָׁלוֹ, כִּי אֵין אָדָם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ
כָּלֵל, וְיִכּוֹל הָאָדָם לַחֲשֹׁב, שֶׁלַּחֲבֵרוֹ טוֹב מְאֹד וְלוֹ
רַע מְאֹד, וּבִקְאֻמַּת אִם רַק שׁוֹמֵעַ בְּפִרְטֵי פְּרִטִּיּוֹת מֵה
שֶׁעוֹבֵר עַל חֻבְרוֹ, אֲזִי מִתְחִיל לְהִתְבַּיֵּשׁ אִיךָ נָפַל
בְּדַעְתּוֹ כָּל־כָּךְ לְקַנָּא בְּזוּלָתוֹ, בְּשַׁעֲה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו
פִּי כֶּמֶה וְכֶמֶה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ; לְזֹאת רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְּקָרִים, לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד בְּשׁוֹם פָּנִים
וְאַפֶּן, כִּי כָךְ הֵם הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל
אֶחָד מֵה שֶׁעוֹבֵר, וְעָקֵר גְּדֻלַּת הָאָדָם וְהַעֲלָחָתוֹ,
כְּשׁוֹזֻכָּה לְהַפִּיךְ אֶת כָּל הַמְרִירוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַקְטָנוֹת

וְהַשְׁלָכוֹת וְהַהֲרַפְתָּאוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עָלָיו בְּכָל יוֹם
יוֹם אֶל תִּקְוָה הַשְׁמָחָה וְיִשׁוּב הַדַּעַת, וּמִשְׁתַּדֵּל
לְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִים. וּבִזְזָה
נִמְדָּדַת גְּדֻלַּת הָאָדָם — כִּפִּי שְׂזוּכָה לְשִׂמְחָה אֶת
עֲצָמוֹ מִתוֹךְ הַמְּרִירוֹת וּמִתוֹךְ כָּל הַכְּלָבוּלִים דִּיקָא,
וְלֹא רַק שְׁמִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ אֲלֵא גַם מִשְׁמַח אֶת
זוּלָתוֹ, אֲשֶׁר זוֹהִי הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְאֵין עוֹד
מִצְוָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֹּאת — לְשִׂמְחָה אֶת עֲצָמוֹ
וּלְשִׂמְחָה אֶת אֲחֵרִים; אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ לְיִשׁוּב
הַדַּעַת אֲמַתִּי, וְיוֹדֵעַ וְעוֹד אֲשֶׁר כִּן הֵם הַחַיִּים —
שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מִרִירוֹת דְּמְרִירוֹת, וְעַקֵּר גְּדֻלָּתוֹ
— שְׂיִזְכָּה לְהַגִּיעַ אֶל "שְׁמַחַת הַחַיִּים", לְהַפִּךְ אֶת
הַמְּרִירוֹת לְמַתִּיקוֹת וְאֶת הַיְגוֹן וְאֲנָחָה לְשִׁמְחָה, וְאִז
טוֹב לוֹ בַּעוֹלָם הַזֶּה וּבַעוֹלָם הַבָּא; כִּי כָּל מֶה
שֶׁהָאָדָם מִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ, וְרוֹאֶה וּמַבִּין וּמִשְׁכִּיל
שֶׁלֹּא כִּדְאִי לִהְיוֹת כָּל-כָּךְ שְׂבוּר, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא
זוֹכֶה בְּאַמֶּת לְ"שְׁמַחַת הַחַיִּים", כִּי רַק בִּזְזָה תְּלוּיָה
"שְׁמַחַת הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַכְנִים אֶת עֲצָמוֹ
בְּדְבָרִים אֱלוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה
יִזְכָּה בְּאַמֶּת לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ
עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּכָל פַּעַם, כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֵהֶפְכִּים אֶת הַמְּרִירוֹת

למתיקות, על-ידי-זה זוכים לרשת את שני העולמות — העולם הזה והעולם הבא גם יחד.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, פי החיים של האדם קשים ומרים מאד, ואין לכם בן אדם שלא יעברו עליו משברים וגלים, ואף שגדמה לכל אחד ואחד כאלו אצל זולתו הולך הכל קל מאד, עליכם לדעת, כי הכל דמיונות, כי אין אחד שיגלה באמת מה עובר בתוך ביתו, ולכל אחד ואחד יש משברים וגלים, צרות ויסורים, קטנות, חלישות הדעת ועגמת נפש משלו, ואם הייתם שומעים מה שעובר על אחרים, לא הייתם תפצים להתחלף אתם, וזה ברור למי שמכיר היטב את כל מה שעובר בזה העולם, כי רק קטני הדעת והשכל חושבים שאצל זולתם הולך הכל בנקל וכשורה בלי בעיות, ובאמת לא-כן הוא, כי אין לה בית שלא תהיה שם איזו צרה, וכל אחד ואחד מקבל את המנה שלו, אך מה שאתם רואים שאחרים שמחים, כי הם לוקחים את החיים יותר בנקל, אשר זה נקרא "שמחת החיים" — לא לקחת כל

דָּבָר אֶל הַלֵּב, יִהְיֶה מִה שְׁיִהְיֶה וַיִּהְיֶה אִיךָ שְׁיִהְיֶה, כִּי אִפְלוּ שְׁתַּהַיְתֶה הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אִם רַק זֹכִים לִישׁוֹב הַדַּעַת אֲמַתִּי אֲשֶׁר יִמְנֹו כָּצֵל עֹבֵר, וְהִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה, וְהִנֵּה שָׁבוּעַ וְהִנֵּה חֹדֶשׁ וְהִנֵּה עֹבֶרֶת שָׁנָה, וְהִנֵּה כָּכָר יִפְרָחוּ יָמֵי חַיָּיו בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלוֹקָחִים אֶת הַכֹּל בְּקִלּוֹת וּבְנִקְל, אֹז דִּיקָא מַצְלִיחִים בָּזֶה הָעוֹלָם הָעֹבֵר, כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לִישֹׁב עֲצָמוֹ הַיָּטֵב הַיָּטֵב, אֲשֶׁר בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יַעֲבֹרוּ הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת, הַשָּׁבוּעוֹת, הַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים, וּבִידְעוֹת אֵלֹו עֹבְרִים אֶת הַחַיִּים בְּנִקְל, וְשׁוֹחֲקִים מִהַכֹּל, לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם לֹקֵחַ כֹּל דָּבָר אֶל לְבוֹ, וְכֹל דָּבָר קִטָּן שְׁקוֹרָה עֲמוֹ שׁוֹבֵר אוֹתוֹ וּמַעֲצִיבֵן וּמְדַכָּא אוֹתוֹ, אָדָם זֶה מְרַגֵּשׁ כֹּל מִיָּנִי מְרִירוֹת דְּמָרִירוֹת, וְצָרִים וּמְרִים לוֹ הַחַיִּים, וּבִבְקָר אוֹמֵר מִי יִתֵּן עָרֵב, וּבִעָרֵב אוֹמֵר מִי יִתֵּן בָּקָר, וְכֹל-כֶּף מֵר לוֹ עַד אֲשֶׁר רוֹצֶה לְבָרֵחַ מִהַמְּצִיאוֹת, כִּי קָשָׁה לוֹ לְקַבֵּל אֶת מְצִיאוֹת הַחַיִּים, וְזֶה אֲשֶׁר מְדַכָּא וּמְמַרֵר וּמַעֲצִיבֵן וְשׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם; עַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים, לֹא לִהְיוֹת בְּטָלָנִים, רַק תִּקְחוּ אֶת כֹּל הַחַיִּים בְּנִקְל, שְׁזֶה נִקְרָא "שְׁמַחַת הַחַיִּים", וְתִשְׁכַּחוּ מִהָעֵבֶר לְגַמְרִי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא תִחְשְׁבוּ מִהָעֵתִיד, אֲלֵא תִחְיוּ בְּכֹל יוֹם וְיוֹם כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְאַל תִּכְנִסוּ אֶת

עצמכם כל-כך בתוך צרתכם ממה שעובר עליכם בביתכם, ועל-ידי-זה תחיו את החיים של היום, כי רב רבם של אלו הסובלים צרות ויסורים בתייהם, ומרים ומורים להם החיים, הוא רק מפני שהם חיים עם כל האתמול ועם כל המחר, הינו כי יש בני-אדם שהם תמיד דואגים ומצטערים מכל מה שקרה ביום האתמול ובשבוע שעבר ובחדש שעבר וכו', ואין יכולים לשכח איך שפגעו בהם, או שפטרו אותם מעבודתם, או שאר מיני צרות שעברו עליהם וכו', והם מלאים יסורים ועגמת נפש, והמצפון הורס אותם, וממילא הם שוכחים מהיום, היות שחיים רק עם ימי האתמול מכל מה שקרה להם ביום האתמול וכו', וכן יש בני-אדם שדואגים תמיד — מה יהיה מחר, ואיך יוכלו לעבר את יום המחרת, או יש כאלו הדואגים מה יהיה בשבוע הבא ובחדש הבא וכו', ומדמים לעצמם כל מיני דמיונות מה יהיה כשיגיעו למקום ההוא וכו', או כשיעשו את העסק עם פלוני וכו' וכדומה, כל בלבוליהם רק מה יהיה ביום המחרת, ועל-ידי-זה הם שוכחים את היום הזה. נמצא, שאף פעם אין להם "שמחת החיים", כי החיים אינם חיים שלהם, כי ביום הזה הם חושבים או

מִהָאֶתְמוּל אוּ מִהַמָּחָרָת, אֲבָל אֶת הַיּוֹם הַזֶּה אֵינָם
 מְנַצְּלִים בְּדָבָעֵי וְכִיאוֹת, וְעַל-כֵּן הֵם תָּמִיד
 מִמָּרְמָרִים וּמִלֵּאִים דָּאָגוֹת וּמַחֲשָׁבוֹת, מְבַהֲלִים
 וּמְבַלְבְּלִים בְּסִפְקוֹת מַה יִּהְיֶה וְאִיךָ יִהְיֶה, וְאִזִּי מָרִים
 לָהֶם הַחַיִּים; וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם אַתָּם
 רוֹצִים לַחֲיוֹת חַיִּים עֲרָבִים וְנֹעִימִים, וּלְהַרְגִישׁ
 "שְׂמַחַת הַחַיִּים" אֲמַתִּית, עָלֵיכֶם לְהִתְחִיל לַחֲיוֹת
 עִם הַיּוֹם הַזֶּה, הֵינּוּ לְשֹׁכַח מִהָעֶבֶר וּמִהָעֵתִיד,
 וְתִתְחִילוּ לַחֲיוֹת עִם הַיּוֹם הַזֶּה דִּיקָא, וְאַף שְׁגָם
 בַּיּוֹם הַזֶּה יֵשׁ לָכֶם כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים בְּבֵית
 מִהֵילָדִים, וּמִבְחוּץ בַּעֲבוּדָה אוּ מִהַשְׁכָּנִים אוּ
 מִחֲסָרוֹן הַפְּרָנְסָה, אוּ כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּמַחֲלוֹת שְׁעוֹבָרוֹת עַל בְּנֵי-אָדָם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן,
 אֲשֶׁר קָשָׁה גַם לַעֲבֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה כִּי אֵי אֶפְשָׁר
 לְהִתְמוּדָד עִם כָּל הַצָּרוֹת וְעִגְמַת הַנֶּפֶשׁ וְהַיִּסּוּרִים
 וְהַדְּחָקוֹת וְהַמְרִירוֹת שֶׁל הַיּוֹם הַזֶּה בְּעֶצְמוֹ, עִם כָּל
 זֹאת רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לֵישֵׁב אֶת עֵצְמְכֶם,
 כִּי עִם דָּאָגוֹת וְעִם מַחֲשָׁבוֹת אוֹדוֹת צָרַתְכֶם
 שְׁעוֹבֶרֶת עָלֵיכֶם — לֹא תִוָּשְׁעוּ, אֲדַרְבֵּה תִכְבֹּד
 עָלֵיכֶם הַמְרִירוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם
 מְכַנִּיס אֶת עֵצְמוֹ בְּתוֹךְ צָרוֹתָיו וְאוֹכֵל אֶת עֵצְמוֹ,
 הֲרִי זֶה נִחְלָה מֵרַב הַצָּרוֹת, עַד שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְהִתְמוּדָד

עם חיי היום יום; ועל-כן, בני ובנותי היקרים, ראו להרגיל את עצמכם לשפּח את הכל, ואל תכניסו את עצמכם כל-כך בצרה, ותקחו את הכל בנקל, ואז ייקא תרגישו "שמחת החיים".

ג.

בני ובנותי היקרים! ראו לחזק את עצמכם בכל מיני אפנים שבעולם, ותשלימו ביניכם תמיד, ותברחו מכל מיני מחלוקת ומריבות, כי המחלוקת מכלה את הכל, וכל אלו שסובלים צרות ויסורים, זה רק מחמת רבוי המחלוקת, זה רב עם אשתו וזה רב עם ילדיו, זה רב עם השכנים וזה רב עם בני המשפחה, ועל-ידי מחלוקת ומריבות נשרפים החיים לגמרי, כי המחלוקת גרמית כאש שורפת, ומי שרק נכנס באיזו מחלוקת, מיד נשרף יומו, וכבר מרים לו החיים, ואינו מרגיש שום טעם בחייו, והולך ממרמר. ומכל שכן כשיש מחלוקת בבית, אז כל הבית נשרף, כי הילדים מצטערים מאוד כשההורים רבים ביניהם, וכן להפוך ההורים מצטערים מאוד כשהילדים רבים ביניהם, וכן השכנים מצטערים מאוד כשיש מחלוקת בבנין

ביתם, ויש מריבות בין הדברים, ומכל שכן המשפחה מצטערת מאד כשיש מריבות בין הקרובים, כי על-ידי-זה נגרם סכסוך שאין מדברים זה עם זה, ואחד אינו מבקר את לחברו, עד שכל החיים מתהפכים לגיהנום ממש; כי המחלקת והקנאה והשנאה הורסים את האדם לגמרי, עד שאינו מרגיש שום "שמחת החיים", וזה כלל הצרות שעוברות עכשו על בני-אדם, רק על-ידי המחלקת, שהבעל ואשתו רבים ביניהם או הילדים רבים ביניהם, או השכנים רבים ביניהם, או יש ריב במשפחה בין האחים והאחיות, בין הגיסים והגיסות, בין החתן לחמיו וחמותו, או הפלה עם חמיה וחמותה, אשר דברים אלה מצויים מאד בעולם, כי בדרך כלל כל המריבות באות רק על-ידי אי ישוב הדעת או מחמת עניות ודחוקות, שאז נקטנים הדעת והמח בכל מיני דמיונות שזה לוקח מזה, וזה נתן לזה יותר וכו', וכך מצטערים על עולם שאינו שלהם, וחיים את חיייהם במרירות ובדפאון, ומרים להם החיים יותר מהמות, עד שיש הרבה שמאחלים לעצמם את המות יותר מהחיים, מרב צרות ויסורים שעוברים עליהם, וכך עוברים להם החיים מדי יום ביומו במריבות ובצעקות,

בִּידוּעַ דָּבָר זֶה לְכָל מִי שֶׁבָּקִי בְּהִנָּהֶגֶת הָעוֹלָם, אִיךָ
שֶׁהָעוֹלָם מִתְּנַהֵג; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, רְאוּ
לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַבָּרִים אֵלֶּה, וְתִתְחִילוּ לַחֲיוֹת
אֶת חַיֵּיכֶם בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרִי, הֵינּוּ שֶׁתְּרַגְּלוּ אֶת
עֲצָמְכֶם לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשָׁלוֹם עִם כָּלֶם, וְאַפְלוּ שְׂיֵשׁ
עוֹלוֹת גְּדוּלוֹת, רְאוּ לְדוֹן לְכָף זְכוּת, וּמַצְדָּכֶם
תִּשְׁתַּדְּלוּ שִׁיְהִיָּה שָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד וְאַחָד, וְתָמִיד
רַק תִּדְּבָרוּ מִשָּׁלוֹם וְאַהֲבָה, הֵן בְּבִיתְכֶם, הֵן בֵּין
הַשְּׁכָנִים, וְהֵן בֵּין הַמִּשְׁפָּחָה, וְאִזּוּ דִּיקָא עַל-יְדֵי
שְׁלֵמוֹת הַשָּׁלוֹם תִּזְכּוּ לְ"שִׂמְחַת הַחַיִּים"; כִּי אֵין
לָכֶם עוֹד שְׂמִיחָה כְּמוֹ מִדַּת הַשָּׁלוֹם, כְּשֶׁכָּלֶם תָּמִיד
בְּשָׁלוֹם, כִּי כְּשִׂישׁ שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחֲוָה בְּבִית, אִזּוּ
הַחַיִּים הֵם מִיִּשְׁבִּים, וְזוֹכִים לְ"שִׂמְחַת הַחַיִּים";
עַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְקַחַת אֶת עֲצָמְכֶם
בְּיַדְיְכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם
שִׁיְהִיָּה שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, הֵינּוּ בֵּין הָאִישׁ לְאִשְׁתּוֹ,
וְאַפְלוּ שְׂיֵשׁ לְאַחָד טַעֲנוֹת עַל הַשְּׁנִי, צָרִיכִים לְהַדְּבִיר
בְּיַחַד, וְלְהַסְבִּיר אֶחָד לַשְּׁנִי אֶת נִקְדָּתוֹ, וְלְדוֹן אֶחָד
אֶת הַשְּׁנִי לְכָף זְכוּת, כִּי מֵה וְלָמָּה לְמַשֵּׁךְ אֶת
הַקְּנָאָה וְהַשְּׁנָאָה וְהַמְחַלְקָת וְהַמְרִיבוֹת אֲפְלוּ לְרַגֵּעַ
אֶחָד, כִּי כָּךְ מְמַרְרִים לְעֲצָמָם אֶת הַחַיִּים, וְלָכֵן יוֹתֵר
טוֹב תִּכְף-וּמִיד לְהַשְׁלִים שִׁיְהִיָּה שָׁלוֹם, וְאִזּוּ זוֹכִים

ל"שמחת החיים", וכמו־כן צריכים לעשות שלום בין הילדים, ולהשתדל לדונם לכף זכות, כי גם עליהם עובר מה שעובר — כל מיני צרות ויסורים, וצריכים להשתדל להבין אותם, ולכן צריכים לדונם תמיד לכף זכות, וכן בין השכנים צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להשלים ביניהם, ולא להחזיק במריבות כלל, כי כל המריבות באות רק על-ידי דברים קטנטנים וטטיות, או כשהילדים רבים ביניהם, שממחלקת פעוטה ההבצרה ללהב יצאה, ונעשית שגאה כבושה עד שאין מדברים ביחד, ומתלקטים כמה שכנים על אחד, וכך ממררים לעצמם את החיים, ואין מרגישים שום טעם בחיים. ובאמת הכל הבל ורעות רוח, כי בשביל ריב בין ילדים אין פדאי להחזיק במחלקת, אשר ממרת את החיים כל-כך, וכן בין אנשי המשפחה נעשות מריבות, עד שכל החיים ממרמרים, וכלם מסתובבים בלגז ובכעס ובדפאון, ועל-ידי-זה אין מרגישים שום "שמחת החיים", ואדרבה החיים ממרמרים מאד מאד; ועל-כן ראו, בני ובנותי היקרים, לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק בשלום ובאהבה ואהבה ורעות, ולדון תמיד לכף זכות את הזולת, ותתחילו

אַתֶּם לְדַבֵּר עִם זֹלַתְכֶם, וְעַל-יְדֵי שְׁלוֹם תִּרְגִּישׁוּ
בְּאַמֶּת "שְׁמַחַת הַחַיִּים" אֲמַתִּית; אֲשֶׁר־מִי שֶׁמְכַנִּים
דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִזּוּ יִרְגֵּשׁ בְּאַמֶּת "שְׁמַחַת
הַחַיִּים".

ד.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים! רְאוּ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְכֶם
בְּכָל מִינֵי אִפְּנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִשְׁלִימוּ עִם גּוֹרְלְכֶם,
כִּי אֵין זֶה עֲצָה לִפְלִי כָּל-כָּךְ בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת,
לְמַרֵּר אֶת הַחַיִּים כָּל-כָּךְ, כִּי חַיִּי הָאָדָם מְלֵאִים
נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וְאֵין לָךְ אָדָם שֶׁלֹּא תִעָבֵר
עָלָיו מִרְרוֹת דְּמִרְרוֹת, עַד שֶׁמֶרֶב צְרוּתָיו כִּמְעַט
שִׁישְׁתִּגַּע. וְכֵן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ, הֵן עִם שְׂמֻחָה
וְשִׂמְיעַת כְּלֵי זֶמֶר, וְהֵן לַחֲזֹק וּלְאַמֵּץ אַחֲרֵים, הָעֶקֶר
לִצְאֹת מִעֲצָמוֹ וְלֹא לַחֲשֹׁב תָּמִיד מִצְרוּתָיו, אֲשֶׁר
דָּבָר זֶה יָכוֹל לְהִרְסֵם אֶת הַחַיִּים לְגִמְרִי; עַל-כֵּן רְאוּ
לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְכֶם בְּכָל מִינֵי אִפְּנִים שֶׁבְּעוֹלָם,
וְתִחְיוּ אֶת חַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, אֲשֶׁר זֶהוּ עֶקֶר "שְׁמַחַת
הַחַיִּים", וְאֵין זֶה חֻכְמָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ אֶל
הַצֵּעַר, כִּי כָּל הַנִּמְשָׁךְ אַחֵר הַצֵּעַר, הַצֵּעַר גִּמְשָׁךְ

אחריו, וכש'אדם מו'שך את עצמו אחר הצ'ער, כמ'עט ש'ישת'ג'ע, ו'הר'בה רחמנ'א לצ'לן, נ'פלו על-ידי-ז'ה ב'יאוש, עד ש'לא ר'או פ'תרון רק ה'ת'אבדות, רחמנ'א לצ'לן, וכל ז'ה ב'א ל'הם מ'חמת ש'לא ר'צו לק'בל את ה'למוד ה'זה ל'החיות את עצמם עם כל ה'טוב ש'יש ב'הם, כ'י ב'ודאי ב'תוך ה'צרות ו'היסורים יש טוב ג'ם-ב'ן, ו'אם רק י'סת'פלו ב'אמת על כל ה'חסדים ו'הרחמים ה'גמורים ש'עושה עמם ה'שם ית'ברך, אז י'כולים ל'מצא הר'בה טוב, כ'י י'כול ל'היות הר'בה י'תר ג'רוע, ו'אף ש'מי ש'ממרמר אומר ש'אין ז'ה נ'כון, כ'י ע'דין ע'ובר מ'ה ש'עובר, עם כל זאת ע'ליכם ל'חיות עם ה'מציאות ו'תש'מחו את עצמכם ב'כל מ'יני א'פנים ש'בעולם, וזו היא "שמחת החיים", ו'אם ת'רגילו את עצמכם ל'חיות ב'צורה כזו, אז כל ה'חיים י'שתנו ל'כם ל'גמרי, ו'תזכו ל'החיות את עצמכם ב'כל מ'יני א'פנים ש'בעולם.

ה.

ב'ני ובנותי ה'יקרים! ע'ליכם ל'דעת, כ'י ב'זה ה'עולם ה'עקר הוא ה'תחזקות, ל'חזק את עצמו ב'כל מ'יני א'פנים ש'בעולם, ו'אפלו כ'שעוברים כל מ'יני

משפּרים וגללים בבית, צריכים להתגבר ולהתחזק
בכל מיני אפנים שבעולם, כי בלי התחזקות אי
אפשר לעבר את זה העולם כלל, וכל אלו שסבלו
מה שסבלו, הכל היה מפני שלא זכו להתחזק,
ולהפוך מי שמתחזק יותר — מצליח יותר, ועל-כן
אם אתם רואים שבני-אדם מצליחים יותר בחייהם,
תדעו שיש להם מדת ההתחזקות ביותר, כי
ההתחזקות זו "שמחת החיים"; ועל-כן צריך
האדם לעשות כל מיני פעלות שבעולם להיות
תמיד שמח ועליו, ולבל יתבלבל משום דבר
שבעולם, ואפלו שעוברים עליו מרירות וקטניות
כאלו שפמטע ישתגע מרב צרות ויסורים, עם כל
זאת זו עקר גדלת ישראל, כשזוכה לעבר על הכל.
ורואים בחוש, שהסבה שעם ישראל נקראים עם
קשה ערף, מחמת שיש להם התחזקות עצומה לדלג
ולקפץ על כל מה שעובר עליהם; כי כל מה שרצו
אמות העולם לדכא את עם ישראל זה אלפים
שנות גלותם, עם כל זאת תמיד חזרו ובנו בתי
בנסיות ובתי מדרשות, מקנאות, תלמודי תורה
לילדים ובתי ספר לבנות, והתחילו מחדש להפריח
ולצמח ולהחדיר את היהדות בעם, כי אף פעם לא
התיאשו, ועל-כן יש להם קיום, אף שפבר עבר

עֲלֵיהֶם מֶה שֶׁעָבַר — מִשְׁבָּרִים וְגָלִים, שְׁחִיטוֹת
וְגִזְרוֹת רָעוֹת וּמִיתוֹת מְשֻׁנוֹת, עִם כָּל זֹאת מְרַב
הַתְּחַזְּקוֹת שֶׁנִּטְבָּעָה בָּעַם יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי־זֶה עָבְרוּ
עַל הַכֹּל; כְּמוֹ-כֵן כָּל אֶחָד בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת צָרִיךְ
לְדַעַת, שֶׁהַהִכָּרֶח לֹא לְהַתְּחַזֵּק עַל הַכֹּל, הֵינּוּ עַל כָּל
מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי, וְעַל-יְדֵי־
זֶה דִּיקָא יִזְכֶּה לְהַצְלִיחַ בְּדַרְכּוֹ; כִּי עָקֵר הַהַצְלָחָה
לְעָבֵר עַל הַכֹּל הוּא רַק עַל-יְדֵי מַדַּת הַתְּחַזְּקוֹת.
וְצָרִיךְ לִהְיוֹת עֹקֵשׁ גָּדוֹל עַל מַדַּת הַתְּחַזְּקוֹת,
וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ עָלֶיהָ. וְרַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ, אֲשֶׁר
הָעָקֵר מֶה שְׂזֻכָּה לְמָה שְׂזֻכָּה, הִיָּה רַק עַל-יְדֵי שְׂחֻזָּק
אֶת עֲצָמוֹ, וְלֹא הִנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לִפְלִי; עַל-כֵּן רָאוּ,
בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי
אָפְנִים שֶׁבַּעוֹלָם, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא "שְׂמִיחַת הַחַיִּים"
— כְּשֶׁאָדָם מְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד; אֲשֶׁרִי מִי
שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ "שְׂמִיחַת
הַחַיִּים" אֲמִתִּית.

ו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הָאָדָם
בְּזֶה הָעוֹלָם נִמְצָא בְּכָל פַּעַם בְּסִפְּנָה גְּדוֹלָה, שֶׁלֹּא

יפל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, כִּי בְּנִקְל לְאַבְדָּא אֶת
הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, אִם לֹא יַחְזֹק אֶת
עַצְמוֹ וְיַחְזִיק מַעֲמַד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי
מִלְמַעְלָה שׁוֹלְחִים עַל הָאָדָם כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים
וּמְרִים לְרֹאוֹת הַיַּעֲמַד חֲזָק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶה כָּלֵל כָּל הִירָאוֹת הַנְּפוּלוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת
עַל הָאָדָם, שֶׁהוּא יֵרָא וּפּוֹחַד מִכָּל מִינֵי מְקָרִים
רָעִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמַד; וְעַל-כֵּן
רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים, לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שֶׁבָּעוֹלָם לְחַזֹּק עַצְמָכֶם וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשׁוּם דָּבָר,
רַק תִּרְגְּלוּ אֶת עַצְמָכֶם לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתִסְפְּרוּ
לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְכֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
בְּאַמַּת תִּזְכּוּ לְצֹאת מִהַצָּרָה וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים
עֲלֵיכֶם עַכְשָׁיו. וְכָל מָה שֶׁתִּכְנִיסוּ בְּדַעְתְּכֶם אֲמַתָּה
מִצִּיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, לִידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא וְאִין
בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאַמַּת תַּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיכֶם.

ז.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים! רְאוּ לְחַזֹּק עַצְמָכֶם
בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, לִידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ
מִחַיָּה וּמִמָּוֶה וּמִקָּמִים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְעַל-

יְדִי-זֶה בְּאֶמֶת תִּזְכּוּ לְ"שִׁמְחַת הַחַיִּים"; כִּי עֲלֵיכֶם
 לְהִזְהָר מְאֹד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם לִשְׁמֹר אֶת הַזְכָּרוֹן לְדַבֵּק
 מִחֲשַׁבְתְּכֶם בְּעוֹלָם הַבָּא, לִידַע, אֲשֶׁר יָבוֹא הַיּוֹם
 וְהַשָּׁעָה וְהָרָגַע שֶׁתִּצְטָרְכוּ לִצְאֵת מִזֶּה הָעוֹלָם,
 וּלְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִזּוּ בְּיָדָיו הַפֶּתַח וְהִירְאָה
 גְּדוֹלִים מְאֹד, וְעַל-כֵּן מֶה וְלָמָּה צָרִיכִים לְחַפּוֹת עַד
 הַיּוֹם וְהַשָּׁעָה וְהָרָגַע הָאֲחֵרוֹן וּלְהִתְפַּחַד? יוֹתֵר
 טוֹב לְהִרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, בְּשָׁעָה
 שְׁעֵדִין בְּכַחוֹ וּבִבְרִיאוֹתוֹ, לְהִזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֲשֶׁר יָבוֹא
 הַיּוֹם וַיִּצְטָרֶךְ לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ; עַל-כֵּן מֶה טוֹב
 וּמֶה נָּעִים כְּשֶׁעוֹד זֹכִים בַּיּוֹם הַזֶּה לְחֹזֵר אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה עָקֵר "שִׁמְחַת הַחַיִּים", כִּי אֵין לָכֶם
 עוֹד שִׁמְחָה גְּדוֹלָה מִזֹּאת שֶׁאֲדָם מְכַנֵּס בְּעַצְמוֹ אֶמֶת
 מִצִּיּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ אִם שְׂיֻדַּע שְׁפָגַם כָּבֵד בְּמָה
 שְׁפָגַם, וְנָפַל לְמָקוֹם שְׁנָפַל, וְהִתְלַכְּלוּ בְּמָה
 שֶׁהִתְלַכְּלוּ, וְנִתְרַחַק כְּמוֹ שֶׁנִּתְרַחַק, עִם כָּל זֹאת
 צָרִיךְ הָאָדָם לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים
 שֶׁבְּעוֹלָם, לְהִזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת גְּדֹל רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ,
 אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ אֵב הָרַחֲמָן וּמִרְחָם עַל כָּל
 בְּרִיּוֹתָיו, וְעַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם זֹכֵה לְהִכְנִיס בְּעַצְמוֹ
 זְכוֹרוֹן הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁסוּף כָּל סוּף יִצְטָרֶךְ לְחֹזֵר
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּכְנֵס שִׁמְחָה אֶמֶתִית

בְּלִבּוֹ, שֶׁזֶה "שְׁמַחַת הַחַיִּים", וְלֹא יִתְפַּחַד מִשּׁוּם
 דִּבָּר כָּלֵל; כִּי בְּאֵמֶת אֵין לָאָדָם לְהִתְפַּחַד כָּלֵל, כִּי
 מִה יַעֲשֶׂה לוֹ אָדָם בְּלִעְדֵי רִשּׁוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין
 אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם בֶּן מְכַרְיִזִין
 עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמֶה
 שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חִבְרָתָהּ
 אֲפִלּוּ בְּמֵלֶאכֶר גִּימָא (יומָא ל.ח.), וְעַל-כֵּן מִה וְלָמָּה
 לְהִתְפַּחַד מֵאַחֵר?! אֲשֶׁר זֶה גִּוְרָם אֶת הַמִּתְחִים
 לָאָדָם, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְכַנֵּס בְּעַצְמוֹ זִכְרוֹן בְּעֵלְמָא
 דְּאֵתִי, וְתַמִּיד מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי אֵין בּוֹ שׁוּם
 פִּתְחָד כָּלֵל, וְחֵי חַיִּים אֲמֵתִיִּם, חַיִּים נִצְחִיִּים, וְאֵין
 עוֹד חַיִּים כְּמוֹ חַיִּי הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה; אֲשֶׁרִי מִי
 שְׂזוּכָה לְחִזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם, לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ
 אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדִבֵּר
 עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, שְׁעַל-יְדֵי-
 זֶה יִמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַדִּינִים וְהַעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים
 וְהַמְרִים; אֲשֶׁרִי לוֹ בִּזְהָרָא וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֵא!

ח.

רְאוּ בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים! לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְכֶם
 בְּכָל מִינֵי אַפָּנִים שְׂבָעוּלָם, וְאֵל תִּמְשִׁיכוּ עַצְמְכֶם

אֶל הַמְרִירוֹת וְהַצָּעַר, כִּי עָקַר הַתְחַזְקוֹת הַסֵּטְרָא
אֲחֵרָא וְהַיֵּצֵר הָרַע הֵם מַצִּד הַשְּׁנוּיִים, כִּי בְּאַמַּת הוּא
יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ מִשְׁתַּנֶּה כָּלֵל, וְהוּא נִקְרָא הַיָּזִ"ה בְּרוּךְ
הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, עַל שֵׁם: הָיָה, הָיָה וְיִהְיֶה, כִּי אֵין
בּוֹ שׁוּם שְׁנוּי כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ אֶחָד וְאֵין יַחֲדוֹת
כְּמַהוּ, וְעַל-כֵּן כָּל מֶה שֶׁתִּכְנִיסוּ בְּדַעְתְּכֶם יִדְעֶה זֶה,
עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ ל"שְׁמַחַת הַחַיִּים", כִּי עָקַר מְרִירוֹת
הַחַיִּים הוּא רַק מַצִּד הַשְּׁנוּיִים, שֶׁפַּעַם עוֹבְרִים עַל
הָאָדָם יְסוּרִים וְצָרוֹת כָּאֵלוֹ, וּפַעַם עוֹבְרִים עָלָיו
מִחֻלָּקֶת וּבִלְבוּלִים כָּאֵלוֹ וְכוּ' וְכוּ', וְכָל פַּעַם נַעֲשִׂים
שְׁנוּיִים, וְעַל-יְדֵי הַשְּׁנוּיִים וְהַסְּבוֹת וְהַמְּאוּרָעוֹת
הַחֲדָשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּכָל יוֹם בְּכָל־לַיִל
וּבַפְּרִטִּיּוֹת וּבַפְּרִטִּי פְּרִטִּיּוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה נִטְרָד
מִעוֹלָמוֹ, כִּי בְּכָל יוֹם נִדְמָה לוֹ אֲשֶׁר זֶה הַיּוֹם אֵינוֹ
נִחָשֵׁב לוֹ לְזִמָּן חַיּוֹתוֹ, וּכְאֵלוֹ בָּזָה הַיּוֹם קָשָׁה לוֹ
לְהִתְמוּרָד עִם הַבְּעִיּוֹת שֶׁל חַיֵּי הַיּוֹם יוֹם, וּכְאֵלוֹ
בַּיּוֹם הַזֶּה אֵי אֲפָשָׁר לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וּכְאֵלוֹ בַּיּוֹם הַזֶּה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לְקַיֵּם
אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ וּכְדוּמָה, כָּל מִינֵי שְׁנוּיִים שֶׁישׁ
לָאָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּבְאַמַּת מִי שְׁזוֹכָה לְדַבֵּק אֶת
עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, יוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל אֵלוֹ הַשְּׁנוּיִים שֶׁבְּכָל
יוֹם, הֵם רַק רְמִזִּים קְדוּשִׁים מֶה שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-

הוא מְצַמֵּץ אֶת עֲצָמוֹ מֵאִין סוֹף עַד אֵין תְּכָלִית, וּמִזְמִין לוֹ לְאָדָם מַחֲשָׁבָה, דְּבוּר וּמַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם לְפִי הַיּוֹם, לְפִי הַמָּקוֹם, לְפִי הָאָדָם, וּמִרְמֹז לוֹ בָּהֶם דִּיקָא רְמִזִּים לְהִתְקַרֵּב לַעֲבוּדָתוֹ יְתִבְרָךְ; כִּי בְּאַמֶּת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יְתִבְרָךְ כָּלָל, וְהוּא יְתִבְרָךְ מַחֲיָה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַפְּרִיָּאָה כָּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יְתִבְרָךְ, וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יְתִבְרָךְ מִרְמֹז לְאָדָם רְמִזִּים שִׁיתְקַרֵּב אֵלָיו; וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם תִּזְכּוּ לַחֲזוֹר בְּתִשְׁבָּה אֲמִתִּית, וּתְדַבְּקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי תִרְאוּ וְתִשְׁפִּילוּ וְתִבְּנוּ אֲשֶׁר הַכֹּל רַק רְמִזִּים מִמֶּנּוּ יְתִבְרָךְ, כִּי מִי שְׂזוּכָה לְהִגָּבִיָּה דַעְתּוֹ, וְלִהְיוֹן אֶת הָרְמִזִּים שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹ עַל-כָּל-פָּנִים מֵאַמִּין בְּזֶה בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, שֶׁכָּל מֶה שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְדִינִים וְקִטְנוֹת וּמִכְאוּבִים, הַכֹּל מְסַבְּבִים לוֹ סְבוּבִים אֵיךְ יִזְכֶּה לְהִפִּיר אוֹתוֹ יְתִבְרָךְ יוֹתֵר, וְאֵיךְ יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ יְתִבְרָךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְחַדְּשׁוֹת לוֹ יְדִיעוֹת חֲדָשׁוֹת וְהַשְׁגוֹת חֲדָשׁוֹת; אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה, וְאֲזִי עוֹבֵר אֶת חַיּוֹ בְּאַפֵּן וּבְצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרִי. וְזוֹ עֲבוּדַת הַצִּדִּיקִים

הַגְּדוּלִים, שְׁפֹל-כָף דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַד שְׁשׁוּם
 דָּבָר אֵינוֹ יָכוֹל לִשְׁבֹּר אוֹתָם, כִּי מִכָּל מָה שְׁעוֹבֵר
 עָלֵיהֶם הֵם מְחַדָּשִׁים חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְזוֹכִים לְהִתְקַרֵּב
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ; וְעַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים,
 לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּתְחַזְרוּ בְּתִשׁוּבָה
 אֲמִתִּית, וְתִדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמַהֲוָה וּמְקַיֵּם
 אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְזֶה יִכְנִיס בָּכֶם "שְׁמַחַת
 הַחַיִּים", וְאִם תִּתְּנֶהֱגוּ בְּצוּרָה כְּזוֹ — שְׁמֹכֵל מָה
 שְׁעוֹבֵר עָלֵיכֶם, רַק תִּדְבְּקוּ אֶת עֲצָמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 אֲזִי תִחְיוּ חַיִּים אֲמִתִּיִּים וְחַיִּים נִצְחִיִּים, וְעוֹלָמְכֶם
 תִּרְאוּ בְּחַיִּיכֶם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

קונטרס

תכלית החיים

יגלה נפלאות מהי תכלית החיים של כל בר ישראל בזה העולם, ויורה עצות ונתיבות חדשות איך לזכות להגיע אל שלמות תכלית החיים.

כבוד קדשת הרב הצדיק מוהרא"ש זצ"ל

בעל מחבר

ספר "שפת הנחל" - פרוש ובאור על כל הספר הקדוש והנורא "לקוטי-מוהר"ן, וספרי שו"ת "אשר בנחל", ועוד ספרים רבים ונכבדים, הקנויים ומקודשים על-פי דברי רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון, בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגים ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס ע"י חסידי ברסלב
נוא יארק יצ"ו

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: תַּכְלִית הַחַיִּים
הִיא לְהַפִּיר אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְרַק בְּשִׁבִּיל זֶה יֵרְדֶה נִשְׁמָתוֹ אֶל זֶה
הָעוֹלָם; וְלָכֵן צָרִיךְ כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל
לְהִתְיַגֵּעַ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיָּמֵי חַיָּיו
לְהַגִּיעַ אֶל הַתַּכְלִית הַזֶּה.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרה)

קונטרס

תכלית החיים

א.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי עקר "תכלית החיים" בזה העולם הוא רק להכיר אותו יתברך, להכניס בדעתו תמיד את ידיעת אמתת מציאותו יתברך, ואיך שכל העולם כלו אשר למראה עיניך: דומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך בהתלבשות הזו, ואף שאדם נמצא בעולם הגשמי והחמרי, וגופו גס ועב ומגשם מתאוות העולם הזה, וכן בשביל הבחירה והנפיון רואים בדיוק ההפוך, עם כל זאת עליך, אהובי, בני, לדעת כי רק זהו עקר "תכלית החיים", להחדיר בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, ותמיד יחפש ויבקש אחריו יתברך, וימסר את נפשו בפעל

ממש לזכות להגיע אל ידיעה זו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ותכף-ומיד כשיהיה דבר זה מחלט ומבָּרר בדעתך, אז זכית להגיע אל "תכלית החיים"; אבל ידוע תדע, אהובי, בני היקר, כי אין זה קל להגיע אל מדרגה זו, שלא ירצה כבר האדם רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, ולא יראה במראה עיניו רק אמתת מציאותו יתברך, ולא ישמע במשמע אזניו רק קולו יתברך, הקורא לאדם מפל פֶּרֶט מפֶּרֶטִי הבריאה, ולא ידבר רק עמו יתברך, הינו שִׁיזָפָה להיות כל-כך דבוק בחי החיים עד שגם כשידבר עם בני-אדם, יהיה אז דבוק בו יתברך, אשר באמת זהו עקר "תכלית החיים" להגיע אל זה בזה העולם, אך דבר זה אי אפשר להשיג ולהגיע כי אם על-ידי יגיעה רבה וטרח גדולה, להתנגע ולטרח בעבודתו יתברך, הן בקיום המצוות מעשיות, והן בשקידה נפלאה בתורה הקדושה, והן ברבוי תפלות ובקשואות, תחנונות ופיוסִים, להפציר לפניו יתברך, שייחוס וירחם עליו שייָרְדוּ ממנו החלדה והזהמה, השקר והפניות, הישות והגאות שנכנסו בו על-ידי רבוי עוונותיו המרבים, ואז כשיהיה חזק ואמין בכל זה, הינו בקיום המצוות המעשיות בתמימות ובפשיטות

גמורה, ובהתמדה ושקידה נפלאה בכל חלקי התורה הקדושה, ועל כלם למסור את עצמו כל פלו לתפלה ובקשה ושיחה בינו לבין קונו יומם ולילה בעקשנות גדולה, ולא יתפעל משום ברירה שבעולם, ולא יסתכל על בני-אדם המלעיגים, וימשיך עצמו רק אליו יתברך, אז דיקא יזכה להשיג את "תכלית החיים" ועולמו הנצחי יטעם עוד בזה העולם הגשמי והחמרי; אשרי מי שמכניס את רצונותיו וכסופיו אליו יתברך, ורץ אחריו יתברך בכל לבו ובכל נפשו, שאז יזכה להיות הכי מאשר בחייו, כי אין לה אדם יותר מאשר מזה אשר רץ ובורח רק אליו יתברך, ואין בדעתו ובמחשבתו רק אמתת מציאותו יתברך, ואז דיקא יזכה לשעשוע עולם הבא בעולם הזה ממש; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עקר "תכלית החיים" בזה העולם להגיע אל שלמות הבטול, להיות בטל ומבטל אל הקדוש-ברוך-הוא, שאז דיקא יזכה להמשיך על עצמו השגחה נוראה

וּנְפִלְאָה עַד מְאֹד, כִּי כָל אֶחָד כִּפִּי בִטּוּלוֹ שְׁזוּכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֵל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנַעֲשֶׂה בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ כְּאֶפֶס וּכְאֵין, בִּטֵּל וּמִבְטָל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, כְּמוֹ-כֵן נַעֲשֶׂה כָּלִי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו זֵיו אֹר הַשְׁכִּינָה הַקְדוּשָׁה, כִּי אֵין הַשְׁכִּינָה שְׁרוּיָה אֶלָּא בַּמָּקוֹם אֶפֶס וּכְלוּם, כָּל מִי שְׁזוּכָה לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן נַעֲשֶׂה מְרַכְּבָה לְגִלּוּי שְׁכִינָה; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי, לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי, מֶה וְלָמָּה לָךְ לְהִתְפַּאֵר וּלְהִתְנַשֵּׂא עַל זוּלָתְךָ, שְׂאֹז אֶתָּה מְרַחֵק וּמִגְרֵשׁ מִמֶּךָ אֶת שְׁכִינַת עֲזֹי יִתְבָּרֵךְ, וְעוֹבְרִים עָלֶיךָ דֵּינִים וּמִכְאוּבִים, יוֹתֵר טוֹב לֵהִיּוֹת בִּטֵּל וּמִבְטָל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, וְתִהְיֶה כְּאֵין וּכְאֶפֶס גָּמוּר, וְאֹז דִּיקָא תּוֹכָה לֵהִיּוֹת נַעֲשֶׂה כֶּסֶּא לְשְׁכִינָה, וּמְרַכְּבָה לְגַבִּי גִלּוּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֹז עוֹלָמְךָ תִּירֵשׁ בְּחַיִּיד; כִּי אֵין לָךְ עוֹד טוֹב וְנֶעֱם וְעֲרֻבוֹת כְּמִי שְׁזוּכָה לֵהִיּוֹת בִּטֵּל וּמִבְטָל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׁזָה עֵקֶר "תְּכִלִּית הַחַיִּים", וְרַק בְּשִׁבִּיל זֶה בָּא הָאָדָם אֶל זֶה הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַגָּס וְהָעֵב, שְׁיִזְכָּה לֵהִיּוֹת בִּטֵּל וּמִבְטָל תָּמִיד בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, עַד שֶׁלֹּא יִרְגִּישׁ וְלֹא יִבִּין שׁוּם דְּבָר מִבְּלָעֲדֵי אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּגִּיעַ אֶל הַתְּכִלִּית הַזֶּה!

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם אסור להתפעל משום בריה כלל, ואף שעושה לה רשעות, צרות ויסורים, ומעורר עליה מדגים מחלקת ומריבות, עם כל זאת ראה רק לברח אליו יתברך, כי בודאי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, והכל משגח בהשגחה פרטי פרטית, אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה (חלן ז:), ורואים במציאות ובחוש בני-אדם רצים אחרי הכלי העולם הזה, זה רוצה כבוד, זה רוצה כסף, זה רוצה תאוות, ואין אף אחד שם על לב, כי "תכלית החיים" רק לברח אליו יתברך, ולמסר את עצמו לגמרי אל השגחתו הפרטי פרטית, כי מה שהוא יתברך ירצה — בן יהיה, ולא יועיל לו לאדם שום כבוד, שום פרסום ושום כסף וממון שבעולם להנצל ממה שצריך לעבר עליו ביום בא עברה וזעם, חס ושלום, רק תשובה שלמה לחזר אליו יתברך בלב נדבא ונשבר, בלב אמת, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך כל מה שהוא צריך, ודיקא על-ידי-זה ימתקו ממנו

כָּל הַדִּינִים, וַיִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת,
נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ד.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי "תִּכְלִית
הַחַיִּים" הוּא רַק לְהִתְחַבֵּא אֲצֻלוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע
בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻכָּכָת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם טִבֵּעַ כָּלֵל,
וְאֵף שְׁלִבְנֵי-אָדָם קָשָׁה וְכִבְדֵּי לְקַבֵּל יְדִיעוֹת אֱלוֹ, כִּי
כָּל אֶחָד צוֹעֵק, הֲלֹא יֵשׁ בַּחִירָה וְיֵשׁ מָוֶל וְיֵשׁ טִבֵּעַ.
מָה אָמַר לָךְ, בְּנֵי הַיָּקָר, כָּלֵם צוֹעֲקִים וְצוֹדְקִים
כָּל אֶחָד כְּפִי בַּחֲיִנְתּוֹ וְצִעֲקָתוֹ וְצִדְקָתוֹ, אֲבָל הָאִמָּת
אֵינָה כֵּן, כִּי יֵשׁ בּוֹרָא כָּל הָעוֹלָמִים הַמְּנַהֵג אֶת
עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נּוֹרָאָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְלֹא
יֹעִיל לוֹ לְאָדָם לְהִתְחַכֵּם נִגְדּוֹ, כִּי אֵין חֲכָמָה וְאֵין
תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה נִגְדֵּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, דְּבָר שֶׁהוּא נִגְדּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, אֵין בְּזָה לֹא חֲכָמָה וְלֹא תְבוּנָה וְלֹא עֲצָה,
אֲלֹא עָלֶיךָ לְדַעַת, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי "תִּכְלִית
הַחַיִּים" לְמַסֵּר אֶת עַצְמוֹ לְגִמְרֵי אֱלֹוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְיִסְתַּם עֵינָיו, אֲזַנָּיו וְחִטְמוֹ וּפִיו מִהֲבִלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה,
וְיִדַּע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה
וּתְנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִם יִהְיֶה בְּרָצוֹנוֹ

יתברך שיהיה לך כבוד וממון ופרסום, לא יועיל
 לשום בריה לבטל ולכסות ולהסתיר אותך, ואם לא
 יהיה ברצונו יתברך, אז לא יועיל לך שום
 תחבולות בעולם; וזכור כלל זה, אהובי, בני היקר,
 כי בידיעת הכלל הזה שהוא "תכלית החיים", אז
 ישתנה כל הדרך מחשבתך לגמרי, כי כל הצרות
 והיסורים והמרירות, הם רק מחמת שרופה דבר
 נגד רצונו יתברך, שאז חושב שהוא איש מצלח
 ויש לו שם טוב והבנה נפלאה ומבין בעסקי
 העולם הזה, ועל-ידי-זה, חס ושלום, שוכח ממנו
 יתברך, ובאמת בזה תלוי כל כשלונו בין בגשמי
 ובין ברוחני; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, כבר
 להשליך ממך כל התכמות של הכל, כאלו יש איזו
 דרך הטבע, וכאלו יש איזו התחכמות או עצה
 להנצל ולהתחמק בלעדיו יתברך, תדע שהכל הכל
 הבלי הבלים ולא ילך כלל, וזהו דיקא "תכלית
 החיים" — למסר עצמו לגמרי אליו יתברך;
 ועל-כן, אהובי, בני, אם אתה רוצה להצליח בחיים
 חיותך, תמסר את עצמך רק אליו יתברך, ותתחבא
 בתוך התורה הקדושה, שהיא חכמתו יתברך, כי
 התורה והקדוש-ברוך-הוא אחד הם (זהר אחרי עז:),
 ועל-כן בזה שאדם בורח ומתחבא רק בתוך התורה

הַקְדוּשָׁה, וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ עָלֶיהָ, הוּא דִּיקָא זוֹכָה
לְהַשִּׁיג אֶת "תכלית החיים".

ה.

אֱהוּבִי, בְּנִי! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְחַיֹּת חַיִּים
נְצִחִיִּים, וְאַתָּה רוֹצֶה לְהַגִּיעַ אֶל "תכלית החיים",
רְאֵה לְמִסֵּר אֶת עֲצָמְךָ לְגִמְרֵי אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ, וְשׁוּם
דְּבָר שְׂבָעוּלָם לֹא יוּכַל לְנַתֵּק אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
רַק רְאֵה לְהַחֲדִיר בְּעֲצָמְךָ הַיָּטִב הַיָּטִב, כִּי יֵשׁ מְנַהִיג
לְבִירָה, וְאֵין דְּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, אֲלֵא הַכֹּל
אֵלֶקוֹת גְּמוּרָה הִיא, וּבָזָה תִּהְיֶה תְּמִיד מִיֵּשֶׁב, כִּי כָּל
הַבְּלוּלִים וְהַיְרִידוֹת וְהַקְטָנוֹת שֶׁרַק עוֹבְרִים עַל
הָאָדָם, הוּא רַק מִחֲמַת שְׁמַנְתָּק עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ,
וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ יֵשׁ אֵיזוֹ דֶּרֶךְ אוֹ אֵיזָה אִפֶּן
לְהִתְחַמֵּק מִתַּחַת הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁדְּבָר זֶה הוּא
עֶקֶר הַגְּלוּת וְהַצָּעֵר וְהַיְסוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל אָדָם,
שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין בְּשִׁלְמוֹת בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂאִזְסוּבֵל אֶת
הַגִּיהֶנוֹם עוֹד בָּזָה הָעוֹלָם, וְהוּא מְלֵא עֲנָשִׁים קָשִׁים
וּמָרִים, כִּי מִי שֶׁמֵּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע בִּידִיעָה
בְּרוּרָה וּמַחֲלָטָה, אֲשֶׁר הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הוּא זוֹכָה
לְהַגִּיעַ אֶל "תכלית החיים", וְאֵינוֹ מִתְפַּחַד מִשׁוּם

בריה ומשום דבר שבעולם, וחי את חיו בטוב ובנעימים, ואין חסר לו מאומה בחיים חיותו, כי תמיד מסור הוא אליו יתברך, לא-כן מי שרוצה להתחכם באיזו התחכמות של הבל, כאלו יכול לתן לעצמו עצה בלעדיו יתברך, הוא סובל את מרירות הגיהנום בזה העולם; ועל-כן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לזכות להשיג את "תכלית החיים" ברח לך רק אליו יתברך, ושום דבר לא יוכל לשבר אותך יהיה איך שיהיה, ובזה שתמשיך על עצמך "תכלית החיים" שאין בלעדיו יתברך כלל, זהו עקר התשובה השלמה שצריכים לעשות על כל עוונותינו, כי העוונות של האדם גורמים פרוד ומסך המבדיל בינו לבינו יתברך, ועל-ידי שמכניס בעצמו "תכלית החיים", אשר אין בלעדיו יתברך כלל, זו דיקא נקראת תשובה שלמה; אשרי מי שזוכה להגיע אל תשובה כזו, שמוסר עצמו לגמרי באין סוף ברוך הוא, אשר רק זו נקראת "תכלית החיים"; אשרי מי שזוכה לזה, ואשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה, ואז טוב לו כל הימים.

החיים" היא רק לדבק עצמו באין סוף ברוך הוא, ולידע בידיעה ברוחה ומזככת, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ואפלו אלו שהם מצרים ומצערים לו, הכל בהשגחת המאציל העליון ברוך הוא, וכל מה שיכנים בדעתו ידיעות אלו, על-ידי-זה יגאל מכל צרותיו, ותהיה מפלה גדולה לכל שונאיו ומתנגדיו; כי באמת הקדוש-ברוך-הוא מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית בתוך אלו המצרים ומצערים אותו, והכל בשביל הבחירה והנפיון, לראות אל מי תפנה בעת צרה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להדביק מחשבתך רק באין סוף ברוך הוא, ותמיד תציר את שם הנו"ה ברוך הוא לפניך, ותהיה כל-כך רגיל בזה, עד שלא תוכל לנתק את מח מחשבתך משמו יתברך, ועל-ידי-זה ימשכו עליך יראה ופחד ואימה גדולה מהדר גאונו יתברך, ותמשך עליך רוח חכמה דקדשה, ולא תצטרך שום בריה שבעולם; אשרי מי שזוכה להגיע אל "תכלית החיים" הזה, אשר אין לך עוד חיים נעימים ונצחיים ונפלאים כאלו כאדם המדבק עצמו רק בו יתברך, ויודע אשר אין בלעדיו יתברך, והכל לכל אלקות גמורה היא, ואז עולמו יירש בתייו; אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

ז.

צריך שתחזק עצמך מאוד מאוד, אהובי, בני היקר, ותדע אשר עקר "תכלית החיים" הוא רק להיות תמיד שמח ודבוק בחי החיים בו יתברך, וזה תלוי בזה, כפי שאדם דבוק ב"תכלית החיים" שהוא הקדוש-ברוך-הוא, כמו-כן הוא שש ושמח, כי זה תלוי בזה — שמחה ודבקות הבורא יתברך שמו; ועל-כן ראה להרגיל עצמך רק למצא את הטוב הגנוז שבה, כי בכל בר ישראל גנוז טוב, וכשאדם מגלה את הטוב הזה, אז מאיר בו אורו האין סוף ברוך הוא, שהוא "תכלית החיים".

ח.

אהובי, בני היקר, עליך לדעת, כי "תכלית החיים" הוא הדבקות אליו יתברך, ואי אפשר להגיע לדבקות אמיתית, כי אם כשמרגיל עצמו לדבר עמו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו בתמימות גמורה; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך בעבודה הקדושה הזו, ותדבר ותשיח ותספר לפניו יתברך את כל אשר עם לבבך, ועל-ידי-זה ירדו כל החלדה

והחֲשֹׁךְ וְהַהֶעֱלָמָה וְהַהִסְתָּרָה מִמֶּךָ, וְתוֹכָה לְהַגִּיעַ
 אֶל דְּבָקוֹת אֲמִתִּית, לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר
 זֶהוּ עֵקֶר "תכלית החיים"; אֲשֶׁר מִי שֶׁמִּכְנִיס תְּמִיד
 בְּדַעְתּוֹ אֶת "תכלית החיים" הַזֶּה, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם
 מְצִיאֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת
 גָּמוּר, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי
 בְּאֵמֶת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִכְנִיס בְּעֶצְמוֹ אֶת הַתְּכֵלִית הַזֶּה,
 אֲזִי אֵין מֵאֲשֶׁר יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֲנִיָּה
 וּמִהוּיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְהַכֵּל נַעֲשֶׂה רַק כְּפִי
 הַשְּׁגָחָתוֹ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְכִפִּי שֶׁהָאָדָם מוֹסֵר אֶת
 עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְנַעֲשֶׂה כָּלִי לְקַבֵּל יְדִיעוֹת אֱלֹהִים,
 כְּמוֹ-כֵן נִמְשָׁךְ עָלָיו אֹר, זִיו וְחַיּוּת וּדְבָקוֹת מִחֵי
 הַחַיִּים, שֶׁזֶּהוּ "תכלית החיים", אֲשֶׁר מִי שֶׁמִּשְׁיִגּוֹ.

ט.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי הַבְּחִירָה
 בְּיָדְךָ אִם לַעֲזֹב אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת שְׁלָךְ, וְכָל
 הַמַּחֲשָׁבוֹת הָרָעוֹת וְהַזְרוּת וְכָל הַהִתְהוּרִים הָרָעִים,
 או, חֵם וְשָׁלוֹם, לְהִשָּׁאֵר בְּבוֹץ וּבִלְכָּלוֹךְ שְׁלָךְ; כִּי
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אָב הַרְחָמָן, וְאֵינוֹ נוֹטֵל אֶת
 הַבְּחִירָה מִן הָאָדָם, וְכִשְׁיֵשׁ לָאָדָם שְׁכָל וְדַעַת,

ובוחר בטוב, ואזי יכול להתעלות בתכלית העליה; כי באמת כל בר ישראל, כפי שזוכה לזכך עצמו באמת, כמו־כן יכול להתעלות בתכלית העליה, עד שיזכה להשיג ולהגיע אל "תכלית החיים", להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, והעקר תלוי כפי בחירת האדם; ועל־כן ראה, אהובי, בני, מה לפניה, ראה לעזוב כבר את כל השטיות שלך, ואחת ולתמיד תקבל על עצמך לשמור על מח מחשבתך, ורק תחשב ממנו יתברך, ותשתדל לדבק נפשך אליו יתברך, ותמיד תציר בדעתך אמתת מציאותו יתברך, איך שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואל תסתפל על כל אלו המחרפים והמבזים אותך, כי הכל בשביל כפרת עוונות, לכפר ולמַרַק ולזכך את כל עוונותיך המרבים, כדי שתזכה למח ברור ומזכך, עד שתזכה להשיג תמיד במח מחשבתך את האור אין סוף ברוך הוא, אשר זוהי "תכלית החיים" לזכות אליה בזה העולם, כי אין לך עוד טוב וערבות ונעם וזיו וחיות יותר מזה; אשרי מי שזוכה לשוב בתשובה שלמה, ואז יזכה להגיע אל "תכלית החיים".

צריך שתחזק עצמך מאד מאד, אהובי, בני היקר, מכל מה שעובר עליך, ושום דבר שבעולם, לא יוכל לשבר אותך, וזהו עקר "תכלית החיים", להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ושום דבר שבעולם לא יוכל לשבר אותו, כי בזה העולם עובר על כל אחד כל מיני קטנות וירידות וחלישות הדעת, צרות ויסורים מרורים מפגעי ומקרי הזמן, ועקר גדלת בר ישראל היא כשאני נשבר משום דבר, רק בורח אליו יתברך, וממשיך על עצמו נעם זיו שכינת עזו יתברך, אשר אין לה טוב מזה; כי בזה שהאדם מדבק עצמו באין סוף ברוך הוא, ומכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, ומצייר היטב בדעתו, שהכל לכל אין סוף ברוך הוא, והוא עומד מסבב עם אור, אין עוד דבר נפלא יותר מזה, כי עקר החיות היא הדבקות בו יתברך; ובאמת עליך לדעת, אהובי, בני היקר, כי ימי שנותינו הם הכל הכלים, וכל "תכלית החיים" בזה העולם היא רק לזכות להפיר את אמתת מציאותו יתברך מכל פרט מפרטי הבריאה, וזה כלל המצוות הקדושות שצונו הקדוש-ברוך-הוא, כדי להמשיך על עצמנו

ערכות, ידידות, זיו, שכינת עזו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קיט, פו): "כל מצוותיך אמונה", ועל-כן בשעה שאתה מקים איזו מצוה ממצוותיו יתברך, עליך לבנון להמשיך אור וזיו וחיות מרצונו יתברך, כי כל מצוה היא רצונו יתברך, שרצה שיקימו את המצוה דיקא כך, וכשזוכה לבנון בכל מצוה שמקיים להמשיך את רצונו יתברך, על-ידי זה זוכה להגיע אל "תכלית החיים", אשר בעבורה נברא; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, להיות רק בשמחה תמיד, ובפרט בעת שאתה מקים איזו מצוה, כי על-ידי-זה אתה מיחד את כל העולמות ביחוד שלם.

יא.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי "תכלית החיים" היא לדבק עצמו תמיד רק אליו יתברך, וכל מה שהאדם זוכה להמשיך עצמו יותר אליו יתברך, בן זוכה להגיע אל "תכלית החיים", ובאמת אחר ישוב הדעת אמת, שהאדם זוכה לישוב עצמו, הוא יכול להבין ולהשפיל אשר אין שום תכלית אחרת בזה העולם, רק לרדף אחריו יתברך, כי ימי חיינו הבל, והימים והשבועות,

החדשים והשנים עפים ופורחים, ומה יש לו לאדם בחיי הבלו, אשר עוד מעט יעזוב את זה העולם. ועל-כן עקר שלמות "תכלית החיים", הוא רק להשיג את אמתת מציאותו ותברך, ויכניס בנעתו, אשר אין בלעדיו ותברך כלל, ודיקא על-ידי-זה יזכה להשיג את "תכלית החיים", ואפלו אם כבר גפלת ונשלכת בעמק בור ודות, ונתלכלכת בכל מיני חטאים ועוונות ופשעים, עם כל זאת על-ידי שתזכה לחזר בתשובה שלמה באמת אליו ותברך, על-ידי-זה תזכה להעשות כלי להמשיך גם עליך "תכלית החיים", שהיא הדבקות בו ותברך; כי באמת עקר תכלית בריאת האדם בזה העולם הייתה אך ורק שיוזכה להפירו ותברך, אך לזכות לזה צריך לזכך עצמו מאד מאד, כי האדם הוא חמר עב וגס, ומכל שכן כשחטא אפלו פצע אחת, כבר עושה לעצמו מסך המבדיל בינו לבינו ותברך, וכבר קשה וכבד לו להשיג "תכלית החיים", שהיא הדבקות בו ותברך, ומכל שכן מי שחטא בחטאים מרבים ועוונות ופשעים מגנים ימים ושנים, רחמנא לישזבן, אשר דבר זה נמצא לרב בעתים הללו, בודאי נעלם ונסתר ונתכסה ממנו אמתת מציאותו ותברך, והכל חשך בעדו, ומרים לו החיים מאד

מאד, ואינו זוכה לשום דבר, אף אם האדם מקבל על עצמו לשוב בתשובה שלמה, ומתמיד בלמוד התורה הקדושה, ומקיים את מצוותיו יתברך בשמחה עצומה, ומתפלל אליו יתברך, ומשיח את כל אשר עם לבבו עמו יתברך, ומתמיד בדבר זה מאד מאד, ומתודה בכל יום על חטאיו המרבים, על ידי-זה לבסוף גתהפך הכל, וזוכה לזכך עצמו בתכלית הזכוף, עד שגם הוא נעשה כלי להמשיך בעצמו "תכלית החיים" שהיא הדבקות בו יתברך, כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב בעל תשובה, הינו זה שזוכה להפוך את החשך לאור, את הירידות והנפילות אל תכלית העליה; אשרי מי שזוכה להתמיד בעבודת התשובה, ואז טוב לו כל הימים.

יב.

צריך שתחזק עצמך ביותר, אהובי, בני היקר, ואל תניח בעצמך העצבות והעצלות והדפאון כרגע, כי סוף כל סוף הקדוש-ברוך-הוא משגיח עליך בהשגחה פרטי פרטית, וצופה ומביט עליך, ויודע היטב מה אתה צריך, וכל מה שאתה סובל הוא בחשבון צדק ובכונה עליונה מדיקת עד מאד,

ועל-כֵּן מה ולמה לך להיות כל-כֵּף שְׂבוּר, ולהיות שְׂרוּי בְּדַכְאוֹן עֵמֶק כְּזֶה, אֲשֶׁר בָּא מִכְּפִירוֹת וּמִפִּיקוּרְסוֹת שְׁנִכְנָסָה בָּהּ, מִחֲמַת חֲטָאִידָהּ הַמְרִבִּים, יוֹתֵר טוֹב לְבָרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ וּלְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל "תכלית החיים", לִידַע אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדוֹ יִתְבַּרֵּךְ כֵּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרָטִי פְּרָטִית מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-כֵּן בְּמָקוֹם לְהִסְתַּוְּבֵב בְּעֶצְבוֹת וּבְדַכְאוֹן וּבְמִרְרוֹת, וּלְלַכֵּת לְבַקֵּשׁ טוֹבוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, רוּץ וּבָרַח לְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִבְקֶשׁ וְתִתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ כָּל מַה שְׁאַתָּה צָרִיד, וְתִמְסַר אֶת נַפְשְׁךָ לְגִמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִזְּ דִּיקָא תִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל "תכלית החיים", שֶׁהִיא הַחַיּוֹת וְהַדְּבָקוֹת, הָאוֹר וְהַזֵּיו שֶׁל שְׂכִינַת עֶזֶר יִתְבַּרֵּךְ; אֲשֶׁר מִי שְׂבוּרֵחַ תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְיִוָּדַע אֲשֶׁר אֵין דְּבָר בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֶעֱשֶׂה מִבְּלַעֲדֵי רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְאִזְּ דִּיקָא יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל שְׂמִיחָה שְׁלָמָה, שְׂמִיחַת הַדְּבָקוֹת בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שֶׁלֹּא תִרְאֶה לִפְנֵי מִרְאֵה עֵינֶיךָ רַק אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ תָּמִיד, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר "תכלית החיים", תכלית הַטוֹב וְהַנֶּעֱם וְהַזֵּיו, וְעוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיִּיד, וְתִהְיֶה הַמְּאֲשֵׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיִּיד.

צריך שתכניס בדעתך, אהובי, בני היקר, את אמתת מציאותו יתברך, ותמיד יהיה לפני מראה עיניך רק אורו יתברך, ואז אף פעם לא תפחד ולא תתפעל משום ברירה שבעולם, וזהו עקר "תכלית החיים" לזכות להגיע אליה, ולא להתפעל משום ברירה שבעולם, רק לידע, כי כלם כלא קמיה יתברך, ועל-פן מה ולמה להתבהל ולהתפחד מאיזו ברירה שלא תוכל לעשות לה הטוב והרע בלעדי רשותו יתברך, וכדיעות אלו תזכה להגיע אל "תכלית החיים", ותחיה חיים ערבים ומתקים; כי עקר הצלחת האדם ואשרו האמתיים בזה העולם, הוא רק כשמוסר את עצמו לגמרי אליו יתברך, ואינו מתפעל משום ברירה שבעולם, כי מה יעשה לה אדם בלעדי רשותו יתברך?! ואז כשתכניס בדעתך ידיעות אלו, תלך תמיד בדרך בטוחה, ותהיה מוכן ומזמן למסר את נפשך אליו יתברך, אשר זוהי "תכלית החיים", להיות כל-כך מסור אליו יתברך, עד שלא יהיה הפרש אצלו כלל בין חיים למיתה, תמיד יהיה מוכן ומזמן למסר את נפשו על קדוש שמו יתברך, ואינו מתירא

ומתפחד משום בריה שבעולם, כי הוא יודע
בידיעה ברורה ומחלטת, אשר הכל ממנו יתברך
משגח בהשגחה פרטי פרטית, ואפלו זיו כל שהוא
אי אפשר לעשות בלתי השגחתו יתברך המשגיח
על כל בריותיו בכל פרט ופרט.

יד.

צריך שתחזק עצמך מאד מאד, אהובי, בני,
כי חיי האדם הם מלאים נסיונות קשים ומרים, וכל
זמן שהאדם נמצא בזה העולם, הוא בסכנה גדולה
שלא יפל בנוקבא דתהומא רבה, וישפח לגמרי
ממנו יתברך, ועקר החזק הוא להיות רגיל לשפך
שיחות ותפלות אליו יתברך, שירגיל עצמו לדבר
עמו יתברך באשר ידבר איש אל רעהו ויהבן אל
אביו, אשר זוהי המדרגה העליונה ביותר, ואף
שעל דבר זה בעצמו מתלבש היצר הרע מאד מאד,
לבלי להאמין בזה, ומכניס בו חלישות הנעת כאילו
אין צריכים אותו, ואין מי ששומע אותו, עם כל
זאת הבחירה חפשית, ואם האדם מחזק עצמו
מאד, ושוֹפך לבו אליו יתברך בעקשנות גדולה,
על-ידי-זה זוכה סוף כל סוף לעבר על הכל, כי

זוהי "תַּכְלִית הַחַיִּים", שֶׁהָאָדָם יִדְבֹק עֲצָמוֹ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּדַע בִּידִיעָה בְּרוּרָה אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ יִתְפָּרְדּוּ כָּל פּוֹעְלֵי אֶזְנֵן, וַיּוּכַל לַעֲבֹר עַל הַכֹּל; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְגִיעַ אֶל מִדְרָגָה זוֹ, שָׂאֵז יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג אֶת "תַּכְלִית הַחַיִּים".

טו.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר "תַּכְלִית הַחַיִּים" הוּא לְמַסֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְגִמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וַלִּידַע, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרֵךְ מְשַׁגִּיחַ עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים רַבִּים וּבְהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה עַד מְאֹד, וְכָל מֶה שֶׁנֶּאֱרָע עִם הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מֶה שֶׁהָאָדָם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ דָּבָר זֶה, עַל־יְדִי־זֶה הוּא זוֹכֶה לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת "תַּכְלִית הַחַיִּים", וְעַל־כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמַּחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מֶה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּמִמָּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ עֲרִבוֹת יְדִידוֹת, זִיו, חֵיוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּדַע וַעַד אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וַיֵּמָּה שֶׁהוּא צָרִיף מִמִּילָא יָבֵא אֵלָיו בְּלֹא שׁוּם הַשְׁתַּדְּלוֹת כָּלֵל, וּבִידִיעוֹת אֵלּוּ תִמְשֹׁךְ עָלָיו "תַּכְלִית הַחַיִּים" הָרוּחָנִיִּים, וְעוֹלָמוֹ

יִרְאֶה בְּחַיָּיו — אֲשֶׁרֵיו!

טז.

יִרְאֶה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְמַסֵּר אֶת עֲצָמָךְ
לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, וְחֹדֵעַ שְׂאִין בִּלְעָדֵיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל מַשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַ פְּרִטִית מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ, אִם תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה, אֲזִי תַצְלִיחַ דֶּרֶךְךָ, כִּי כָל
הַפְּשִׁלוֹנוֹת וְהָאֲכֻזּבוֹת שֶׁל בְּנֵי-אָדָם הֵן רַק מַחֲמַת
שְׂתוּלִים הַכֵּל בְּמִזְל וּבְמִקְרָה, שְׂנֹדְמָה לָהֶם כָּאֱלֹוֵ
תִלְוִי הַכֵּל בִּידֵי בֶּשֶׁר וָדָם, וְאֲזִי יֵשׁ מְקוֹם לְכָל
בְּדַעְתּוֹ, לֹא-כֵן מִי שְׂמוּסֵר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵ
הַהַשְׁגָּחָה, וּבֹרַח רַק אֱלֹוֵי יִתְבָּרֵךְ, זֶה מַשִּׁיג
"תְּכִלִּית הַחַיִּים", וְנִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ;
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמַכְנִיס דְּבוּרִים אֱלֹוֵ הֵיטֵב אֶל תּוֹךְ לְבוֹ,
וְאֲזִי טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

יז.

יִרְאֶה אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רַק לְהַכְנִיס עֲצָמָךְ
בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֹהִי "תְּכִלִּית
הַחַיִּים" — לְהַפִּיר אֶת הַבּוּרָא יִתְבָּרֵךְ שְׂמוֹ, וְעַל-
יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה סִבְלָן גָּדוֹל עַל כָּל מֶה שְׂעוּבֵר עָלֶיךָ;

כי עליך לדעת, אשר בלא מדת הסבלנות, אי
 אפשר לעבור את זה העולם כלל, כי על כל אחד
 בזה העולם עוברים כל מיני משברים וגלים, עד
 שאינו יכול למצא עצה לנפשו מרב צער ועגמת
 נפש אחרים שעוברים על כל אחד ואחד מדי יום
 ביומו מבית ומבחוץ, ועקר הבית־מנוס לכל
 הצרות הוא רק לברח אליו יתברך, ועל־ידי־זה
 יצליח כל ימי חייו; כי האמונה בו יתברך זוהי
 ההצלחה היחידה, ובלי אמונה, האדם אבוד
 לגמרי. ועל־כן ראה, אהובי, בני היקר, להכניס
 עצמך בתוך האמונה הקדושה, ועל־ידי־זה תזכה
 לעבור את זה העולם בשלום וב־שוב הדעת
 ובשמחה, ותהיה בן חורין אמתי, אשר זוהי
 "תכלית החיים"; אשרי מי שמגיע אל התכלית הזו
 להפליא בו יתברך.

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם
 העובר צריכים התחזקות חדשה בכל פעם, כי עובר
 על כל אחד ואחד בכל יום ובכל שעה מרירות
 דמרירות בזה, שאי אפשר לתאר כלל, וכל אחד בלי

יוצא מן הכלל סובל מה שסובל — הן מעצמו והן מאחרים, ואין שום עצה אחרת — רק התחזקות, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם. ועקר ההתחזקות היא האמונה הקדושה, להאמין בו יתברך בתמימות ובפשיטות גדולה, וירגיל עצמו לשפוף שיחו ותפלתו אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, אשר זה מגלה טהר לבו ודעתו שרוצה באמת להגיע אל "תכלית החיים", להתחזק ולהתאמץ על הכל ולא לפל בדעתו כלל רק להמשיך על עצמו אור רוחני וחיות ודבקות אמיתיים; אשרי מי שמגיע לזה, ואז יזכה ל"תכלית החיים", שהיא תכלית כל התכליות, להשיג את רוחניות חיות אלקותו יתברך.

יט.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם אין לאדם אף אחד רק הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, וכל מה שהאדם חקק ידיעה זו היטב היטב בדעתו על-ידי-זה זוכה להגיע אל "תכלית החיים", כי אין תכלית אחרת בזה העולם יותר מתכלית זו, שעל האדם לדעת, אשר אין לו למי

לפנות רק אל הקדוש-ברוך-הוא, כי באמת הכל
לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מְחִיָּה ומְהִיָּה
ומְקִיָּים את כל הבריאָה בָּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חִי,
מְדַבֵּר, הֵם עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתָיו יתְּבַרֵּךְ, וְכָל
מֵה שֶׁהָעֵינַיִם רואוֹת, זֶהוּ רַק לְבוּשׁ לְגִבִּי אֵין סוֹף
בְּרוּךְ הוּא, כִּי הוּא יתְּבַרֵּךְ הַתְּלַבֵּשׁ כְּבִיכּוֹל בְּלְבוּשׁ
בָּזֶה שֶׁנִּקְרָא עוֹלָם הַזֶּה, וּבִאֲמַת הַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת
גְּמוּרָה הִיא, וְזוֹ הִיְתָה הִבְרִיאָה, בְּסוֹד הַצִּמְצוּם
שֶׁצִּמְצָם עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ מֵה שֶׁאָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ
הַגִּשְׁמִיּוֹת: דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חִי, מְדַבֵּר, אֵךְ הַכֹּל
בְּהַעֲלָמָה, שֶׁהוּא גֵּעֵלִים גֵּעֵלִים בְּתוֹךְ כָּל הִבְרִיאָה,
וְאֵין מִי שֶׁיִּשְׁיג דְּבַר זֶה, רַק מִי שֶׁזּוֹכֶה לְזַכֵּךְ וּלְקַדֵּשׁ
עֲצָמוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְמַח נְקִי, שֶׁאֵין לוֹ כָּכָר בְּמַחוֹ
וְדַעְתּוֹ אֵלָּא אֲמַתַּת מְצִיאֻתוֹ יתְּבַרֵּךְ, וְכָל חוּשָׁיו
כָּכָר אֵינָם רוֹצִים וְאֵינָם מִתְּפַקְּדִים בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם
הַזֶּה, רַק כָּל פְּסוּפָם וְחֻשְׁקָם וְרָצוֹנָם הוּא אֵיךְ לְזַכּוֹת
לְהַכִּלֵּל בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְזוֹ מַדְרַגַּת גְּדוּלֵי
הַצַּדִּיקִים בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מֵהַכֹּל, שֶׁאֵין לָהֶם כָּכָר
שׁוּם הַסְתַּכְּלוּת וְשׁוּם שְׁמִיעָה וְשׁוּם דְּבוּר בָּזֶה
הָעוֹלָם, כִּי הֵם כָּכָר זָכוּ כָּל-כָּף לְזַכֵּךְ עֲצָמָם, עַד
שֶׁאֵין לָהֶם רָצוֹן אַחֵר מִבְּלָעֲדֵי רָצוֹנוֹ יתְּבַרֵּךְ, וְאִזּוֹ
הֵם כָּכָר הִגִּיעוּ לְ"תַכְלִית הַחַיִּים"; אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזּוֹכֶה

להיות מקרב אל צדיקים קדושים כאלו, שעל ידם גם הוא יזכה להגיע אל התכלית הזו, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

ב.

ראה, אהובי, בני הנקר, להדביק עצמך באין סוף ברוך הוא, ואל תתפעל משום בריה שבעולם, כי מה יעשה לך אדם, ואף שבין כך נדמה לך כאלו יכולים להרע או להיטיב לך, תלעג לכל זה, ותדע כי אין בלעדיו יתברך כלל, והוא מחיה ומקים ומנהיג את כל הבריאה בתשבון צדק ובהשגחה נוראה ונפלאה עד מאוד, ועל-כן מה ולמה לך לפל בדעתך מזה או מזה, אתה ראה רק להדביק עצמך באין סוף ברוך הוא, ואז תרגיש כל מיני טעם וכל מיני נעם בחיידך, ועולמך תראה בחיידך, אשר זהו עקר "תכלית החיים", שיוזכה להיות דבוק תמיד בחי החיים בו יתברך, אשר אין לך עוד "תכלית החיים" יותר טובה ומעלה מזו; אשרי מי שיוזכה להיות דבוק בו יתברך כל ימי חייו, ואז טוב לו כל הימים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הנהגות נוראות ונפלאות להיות נזהר בהם כל ימי חייו

א. ירגיל עצמו לומר בכל לילה תקון חצות על-כפני העשרה מזמורים שיש בסדר התקון, ויזהר לומר אז לפניו יתברך בלשון שרגיל בה, כי אז הוא עת רצון מאד, ותפלתו מקבלת ורצויה עד מאד.

ב. יזהר מאד בסדר התפלות: שחרית, מנחה, מעריב, ויתפפל כל תפלה בזמן הראוי לה, ולכל יאמר, חס ושלום, ואל ידלג שום מזמור וכו', כי הכל נתקן על-פי סודות ורזי דרוזין סתרי נסתרות, ויאמר את סדר התפלה מלה במלה ומתוך הסדור דקא.

ג. ילמד בכל יום מקרא עם פרוש רש"י, אשר מסגל מאד ליגראת שמים, ומה טוב ומה נעים לחלק את פרשת השבוע וללמוד ממנה חלק בכל יום.

ד. אשרי מי שמתמיד בכל יום במשניות אשר האמירה בעצמה מסגלת עד מאד, ומזככת ומטהרת את הנשמה, ויאמר בכל יום כמה מסכתות.

ה. למוד הגמרא עולה על כל הלמודים, וצל-כן ראה איך שהסמ"ך-מ"ם יגית את האדם ללמוד הכל, אבל העקר לא ללמוד גמרא, כי תלמודי עולה כמקשר שמה של הקלפה הידועה (עין לקוטי-מנהג"ן, חלק א', סימן ירד), ולמוד הגמרא מבשר את כחה וממשיך על עצמו הארת ארבעת המלאכים השומרים את האדם, שהם: גבריאל, מיכאל, רפאל, אוריאל, וצל-כן הוי נהיר, בני, ללמוד בכל יום שעור גמרא.

ו. מה טוב ומה נעים להיות רגיל לסים בכל שבוע את המדרש מפרשת השבוע, ומי שזוכה לסים את כל המדרשים שיש על פרשת השבוע, מעלתו גדולה מאד מאד, כי כל הסודות והמוסר גנוזים שם.

ז. חוב גדול על כל בר ישראל שיקבע לעצמו שעור קבוע בלמוד שלחן ערוך, אשר הוא תקון נורא ונפלא מאד, ומזכך את הדמים, ומבכר אצלו את הטוב מברכה, ונראי לעשות לעצמו שני שעורים: שעור אחד פשוט — מחבר רמ"א קסדרן, לחזר בכל יום הרבה סימנים, ושעור אחד בעיון עם כל הפוסקים, לבגר לעצמו ההלכה.

ח. למוד ויזהר להתקנים מסגל מאד מאד לנשמה, ופיתח לו שערי השמים, צל-כן אשרי הזוכה לקבע לעצמו שעור קבוע בהם בכל יום, ויאר על עצמו ערכות נעם ויו אור וחיות אלקותו יתברך.

ט. רבנו ז"ל וזהירנו מאד, שנתמיד בספרו הקדוש "לקוטי-מנהג"ן", ואמר שהספר הזה יפתח את קשיות גדינו, ויעורר את האדם מהשנה, ויחזירנו בחשוכה אמתית, ויהיה געשה על ידו בעל מח ובעל השנה גדול, צל-כן אל יעבר לך יום בלי ללמוד בו, ומאחר שאמר שכשעושים תפלה מאיזה מאמר ממאמריו הקדושים, עולים למעלה בכל העולמות שעשועים כאלו, אשר לא עלו שעשועים כאלו מימות עולם, צל-כן ראי לומר אחר כל מאמר את התפלה הקדושה מהספר הקדוש "לקוטי-תפלות", אשר מהנהגת ז"ל אמר, שהנהגה אנושים יושבים כבר בגן-עדן על-ידי התפלות שלו, נעתיים לתן את הדין על כל יום שאין אומרים בהם.

י. תרושי תורה הם יסוד גדול, והם תקון נפלא על כל החטאים שלו, שבאים בדרך קלל צל-ידי היהוירים רעים, וצל-כן כנגד זה שהכנים במחשבתו וההוירים רעים, יכניס מחו ודעתו בתורה הקדושה, ויתחדש בכל יום אינה חדוש בפרד"ס, ונאפלו לרשם לעצמו רק דבור אמונה, גס-כן נקרא ונפלא עד מאד.

יא. טבילת מקוה מזככת מאד את הגוף והנשמה, וממשיך על עצמו ערכות, נעם וזיו שכנית עזו יתברך, וממתיק כל הדינים ויש לו תמורה טובה לתמן הכל, וצל-כן הוי נהיר, בני, שעל-כפני פנים לא יחסר לך יום מבלי טבילת מקוה, וכבאי ללכת רגלי אפלו כמה

מילין, כרי לטבל במקוה, שהוא יסוד היסודות בקרשת הנהגות, והשער והספח להקנס אל תוך הקדשה.

יב. מצות צדקה היא כלולה מכל המצוות, כי כזה מגלה את טהר לבבו וגדל אמונתו ובטחונו בו יתברך, ועל-כן ראה, בני, לתן בכל יום צדקה בשמי ימים ובסבב פנים נפות, ובפרט כשאבא אליך עני תתברך בכל מיני התקדשות, ותפסו בכל מיני פייסות, ותתן לו אפלו סף מועט אם אין לך, העקר שלא ללך ממך ריקם ושכור וברזח נמוכה וכו', כי הוא הענין הגדול ביותר לשלם עני ריקם, ועל-כן קשה השם יתברך מרחם עליך ושולח עני לביתך, תדע כי מתנה טובה שלח אליך, ותכניסו לביתך ותאכילו ותשקהו ותתברך בכל מיני התקדשות, ותתן לו כמה שתוכל, ובכלב כפיוס ובסבב פנים נפות.

יג. אין לך עוד תקון ותשובה שלמה על כל התטאים שבעולם כמו לשמור בזיונו ולרדם ולשחק, ועל-כן, אחי רצני, בני וירידי הנקר, שתק שתק למחרתי ולמכרז נפשו, ואל תענה להם דבר, רק סבול תסבל, ותקבל את כל הבזיונות שבאים עליך באהבה רבה, בלב רחב ובפנים שמחות, כי הם מוסיפים לך חיים, ומממיקים ממך כל הדינים והתקפריסות הטאף בצעת ההיא.

יד. יצן כי חיים מלאים נסיונות וכל אחד נתחפה בנסיונות אחרים, ועובר בכל יום על כל אחד ואחד ירירות ונפילות אחרות המשברות את האדם, מלישות את הבעת, מבטלות את הרצון, מעקמות את הלב ומכניסות עצבון גדול בלב האדם, על-כן תעשה כל מיני פצלות שבעולם להיות רק בשמחה עצומה כל היום, ותשמע כלי זמר, ותשיר בעצמך נגונים של שמחה, ותקדד קרודים אפלו בינך לבין עצמך, באפן שסתפף את כל היגיון והאנחה לתקוף הששון והשמחה, וראוי לאדם לשמח את עצמו וללחך תמיד בפנים שותקות, ולקבל את פני כל אדם בסבב פנים נפות, והיא המצוה העולה על כל המצוות, והאריז"ל גלה לתלמידיו, כי לא זכה להגיע אל מדרגתו הגבוהה, כי אם על-ידי תקוף הששון והשמחה, שריה תמיד שמח וטוב לב.

טו. ועקר השמחה שריף להיות בצעת קיום כל המצוות, כי ראוי לשמח ולקדד מאד מאד, איך שקטני ערך ופחותים כמנו היום, בתוף הסתרה שבתוך הסתרה זוכים להתעטף בכל יום בציצית ולהתעטף בתפלין, לנשק את המזונה ולשמר שבת-קדש, לאכל מצה בפסח, בפסח — סבה וארבעה מינים וכו', ובהזר ראוי לנו להתייחס את עצמנו עד מאד מאד. טז. מה טוב ומה נעים להיות רגיל ללמד בתר"ג מצוות, באפן שיוקנה להיות בקי בכל המצוות ולקנין במחשבה, דבור ומעשה, וישמח בזה מאד מאד, ששם חלקו בחלק עם קדושי ישראל, בני אבינו שבשמים.

יז. העולה על הכל, והוא הברית התיכון המכרים מן הקצה אל הקצה, הוא "התבוננות" ושיניה בינו לבין קונו כלשון שרגיל בה. בני, בני, אין לך עוד נצח ועברות, זיו וחיות, כמו מי שפארגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בתמימות ובכשיטות, ומספר לפני יתברך את כל לבו, וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, כמו שמדבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ועבודה קדושה זו עולה על כל העבודות, וכמעט שאי אפשר להקנס במקום את כל הקדשה בלי "התבוננות", כי כל זמן שאין האדם מדבר עמו יתברך, ומספר לפני את כל עניניו, ומחשבה, דבור ומעשה שלו, עדין הוא מנות בדמיון גדול, ומטעה את עצמו מאד מאד, והוא מקבל ומקבל מאד מאד, ותכף-ימיד כשמרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך, הוא מתחיל להזדבד, כי כל דבור ודבור שמדברים עמו יתברך, זוהי הצללה נחית לעולמי עד ולגנח נחית; ואשרי מי שיאמז בדרך הקדושה והשפטה הזו, ואז יזכה סוף כל סוף לצאת מתשכחותו, ינאיר על נפשו אורו יתברך בהארה בניו ובחיות נוראה ונפלאה מאד. אשרי לו ואשרי חלקו!

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תיקון הכללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד
לכלליית החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא ליצון

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרו בכל יום

יסדו תקנו וגלו, וצוה לפרסמו לכל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבינו

רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו

הוצא לדפוס על ידי
חסידי ברסלב

תיקון הכללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הֲרִינִי מִקֶּשֶׁר עֲצָמִי בְּאִמִּירַת הָעֲשָׂרָה מְזֻמָּרִים אֵלֹו לְכֹל
הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּם שְׁפָדוּרֵנוּ, וּלְכֹל הַצְדִּיקִים
הָאֲמִתִּיִּם שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, קְדוֹשֵׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וּבְפָרֹט
לְרַבְּנֵנוּ הַקְדוֹשׁ צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם נִחַל נֹכַח מְקוֹר חַכְמָה, רַבְּנֵנוּ
נִחְמָן בֶּן פִּינְאָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה תִקּוֹן זֶה.

לְכוּ בְּרַנְנָה לַיהוָה נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדָּמָה פָּנֵינוּ בְּתוֹדָה
בְּזִמְרוֹת נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל
כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הֲרִינִי מְזֻמָּן אֶת פִּי לַיהוּדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי לֵשׁ
יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינָתָה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ
עַל־יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

מז.

מִבְּתָם לְדוֹד שְׁמִרְנִי אֵל בִּי־חֲסִיתִי בָךְ: אֲמַרְתָּ
לַיהוָה אֲדֹנִי אַתָּה, מוֹכֶתִי בַל־עֲלִיךָ:
לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בְּאֶרֶץ הַמָּה, וְאֲדִירִי כָל־חֲפְצֵי־כֶם:
יִרְבּוּ עֲצֻבוֹתֶם אַחֵר מֵהָרוּ, בַּל־אֶסִּיד נִסְפִּיָּהֶם מִדָּם,
וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתֶם עַל־שְׂפָתִי: יְהוָה מִנֵּת חֶלְקִי

תיקון הקללי

וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיד גּוֹרְלִי: חֲבָלִים נָפְלוּ-לִי בְּנַעֲיָמִים,
אֶף-נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: אֶבְרָךְ אֶת-יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֶף לִילֹת יִסְרוֹנִי כְלִיּוֹתַי: שְׁוִיתִי יְהוָה לִנְגְדִי תָמִיד,
כִּי מִיָּמִינִי בַל-אֲמוּט: לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי,
אֶף-בְּשָׂרִי יִשְׁכֵּן לִבְטָח: כִּי לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל,
לֹא-תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרֹאוֹת שָׁחַת: תוֹדִיעֵנִי אֶרֶח חַיִּים
שֶׁבַע שְׁמָחוֹת אֶת-פָּנֶיךָ נַעֲמֹת בְּיָמֶיךָ נֹצַח:

לב.

לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשָׁרִי נָשׁוּי פֶשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
אֲשֶׁר־אָדָם, לֹא יַחֲשֹׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאִין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: כִּי הִחַרְשֵׁתִי בָּלוּ עַצְמִי, בְּשִׂאֲנִתִי
כָּל-הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדְךָ, נִהַפְּךָ
לְשִׁדִּי בַּחֲרַבְנִי קִיץ סָלָה: חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ, וַעֲוֹנִי
לֹא-כִסִּיתִי, אֶמְרָתִי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה, וְאַתָּה
נִשְׂאָתָ עוֹן חֲטָאתִי סָלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-חֲסִיד
אֱלֹהֶיךָ לָעַת מְצֵא, רַק לְשֹׁטֵף מִים רַבִּים אֱלֹוֹ לֹא
יִגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֵר לִי* מִצָּר תַּצְרֵנִי רִנִּי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי

אחר 'אתה סתר לי' - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' רי"ג)

תיקון הכללי

סֵלָה: אֲשַׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדֶרֶךְ זֶה תִּלְךָ אִיעָצָה עָלֶיךָ
עֵינַי: אֵל תִּהְיוּ כָסוּם כְּפָרֶד אֵין הָבִין בְּמַתְגְּוֹרֶסֶן
עָדִיו לְבָלוֹם בֹּל קָרֵב אֵלֶיךָ: רַבִּים מְכַאוּבִים לָרָשָׁע,
וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה חֶסֶד יִסּוּבְכֶנּוּ: שִׁמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
צַדִּיקִים וְהִרְגִּינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל:

מא.

לְמַנְצֶחַ מְזֻמּוֹר לְדוֹד: אֲשָׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ
וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבּוֹ: יְהוָה יִסְעֲדֶנּוּ
עַל עֵרֶשׁ דָּוִי. כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכָּת בְּחֻלּוֹ: אֲנִי־אִמַּרְתִּי
יְהוָה חֲנּוּנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ
רַע לִי מָתִי יָמוּת וְאָבֵד שְׁמוֹ: וְאִם־כָּא לְרֹאוֹת, שְׂוֹא
יִדְבֵּר, לָבוֹ יִקְבֹּץ־אֶנּוּ לוֹ, יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵּר: יַחַד עָלִי
יִתְּלַחֲשׁוּ כָּל־שֹׁנְאֵי, עָלִי יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִּי: דְּבַר־בְּלִיעַל
יִצּוֹק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם: גַּם־אִישׁ שְׁלוֹמִי
אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בּוֹ, אוֹכֵל לֶחֱמִי, הַגִּדִיל עָלִי עֵקֵב:
וְאַתָּה יְהוָה חֲנּוּנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם: בְּזֹאת

תיקון הכללי

יִדְעֹתִי בִּי־חֲפֻצָּת בִּי, כִּי לֹא־יָרִיעַ אִיבִי עָלַי: וְאֲנִי,
בְּתַמּוֹ, תִּמְכֹּת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לִפְנֵיךָ לְעוֹלָם: כְּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מב.

לְמַנְצַח מִשְׁכִּיל לִבִּנִי קִרַּח: כְּאֵיל תַּעְרוֹג עַל־אֲפִיקֵי־
מַיִם, בֵּן נִפְשֵׁי תַעְרוֹג אֱלֹהִים: צִמְאָה
נִפְשֵׁי לֵאלֹהִים לֵאלֹהִי חֵי, מָתִי אָבּוֹא וְאֶרְאֶה פָּנֶי
אֱלֹהִים: הִיתָה לִי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וּלְלֵילָה בְּאֹמֶר
אֵלַי כָּל הַיּוֹם, אֵינִי אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֲזַכֶּרֶה וְאֶשְׁכָּח
עָלַי נִפְשֵׁי, כִּי אֶעֱבֹר בַּסֶּף, אֲדִידִם עַד־בֵּית אֱלֹהִים
בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה, הַמּוֹן חוֹגֵג: מִה־תִּשְׁתַּחֲוִי נִפְשֵׁי
וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְנִי יִשׁוּעוֹת
פָּנָיו: אֱלֹהֵי, עָלַי נִפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־כֵּן אֲזַכֶּרֶךָ מֵאֲרֶץ
יִרְדֵּן, וְחֶרְמוֹנִים, מִהַר מִצְעָר: תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל צְנוּרֶיךָ, כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבְרוּ: יוֹמָם
יִצְוֶה יְהוָה חֲסִדּוֹ וּבִלְלֵילָה שִׁירָה עָמִי, תִּפְלָה לֵאלֹהִי
חַי: אוֹמְרָה לֹאֵל סִלְעִי לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי, לָמָּה־קָדַר

תיקון הכללי

אֱלֹהִי, בְּלֶחֶץ אוֹיֵב: בְּרִצָּח בְּעֲצֻמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי צוֹרְרִי,
בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵינִי אֱלֹהֶיךָ: מִהַתְּשִׁתּוֹחֲחִי
נַפְשִׁי וּמִהַתְּהַמִּי עָלַי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים בִּיְעוֹד אוֹדְנוֹ,
יְשׁוּעַת פָּנַי וְאֱלֹהֵי:

נמ.

לְמַנְצָח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם, בְּשִׁלַּח שְׁאוּל
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: הֲצִילָנִי מֵאוֹיְבִי
אֱלֹהִי, מִמִּתְקוֹמָמִי תִשְׁגְּבֵנִי: הֲצִילָנִי מִפַּעְלִי אֶזְרוֹ
וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יְגוּרוֹ
עָלַי עֲזִים, לֹא־פָשְׁעִי וְלֹא־חַטָּאתִי יְהוָה: בְּלִי־עוֹן
יִרְצוֹן וַיְפֹנְנֵנִי, עוֹרֶה לִקְרֹאתִי וְרֹאֶה: וְאַתָּה יְהוָה־
אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הִקִּיצָה לִפְקֹד כָּל־הַגּוֹיִם
אֶל־תַּחַן כָּל־בְּגֵדִי אֶזְרוֹ סֵלָה: יָשׁוּבוּ לְעֶרֶב יַהֲמוּ בַכָּלֵב,
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: הִנֵּה יַבִּיעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, בִּיָּמֵי שִׁמְעַ: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוֹ,
תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: עֲזוֹ, אֱלֹהֶיךָ אֲשַׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים
מִשְׁגָּבִי: אֱלֹהֵי חֲסִדִּי יַקְדֵּמֵנִי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׂוֹרְרִי:

תיקון הקללי

אֶל־תִּהְיֶה־גַם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי, הַנִּיעְמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ,
מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: חֲטֹאת־פִּימוּ דְּבַר־שְׁפָתַיִמוּ וְיִלְכְּדוּ
בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֹה וּמִפֶּחַשׁ יִסְּפְרוּ: כִּלָּה בְּחֶמֶה, כִּלָּה
וְאֵינָמוּ וַיֵּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מִשַּׁל בִּיעֶקֶב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ
סָלָה: וַיֵּשְׁבוּ לָעָרֵב יִהְמוּ כַּפָּלָב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: הִמָּה
וַיִּנְעוּן לֶאֱכֹל, אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲוֹךְ,
וְאֶרְנֶן לְפָקֵד חֲסִדְךָ, כִּי־הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי, וּמִגֹּסֶם, בְּיוֹם
צָר־לִי: עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְּרָה, כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבִי אֱלֹהֵי
חֲסִדִּי:

עז.

לִמְנַצֵּחַ עַל־יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: קוֹלִי* אֶל־אֱלֹהִים
וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי:
בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנִי דָרַשְׁתִּי, יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תָפוּג
מֵאֲנֶה הַנֶּחֱם נִפְשִׁי: אֲזַכֶּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה,
וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סָלָה: אַחֲזֹתָ שְׁמֹרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי
וְלֹא אֲדַבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים:

באמרוך 'אל אלהים' תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תיקון הכללי

אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלֵּילָה, עִם־לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ
רוּחִי: הִלְעוּלָמִים יִזְנַח אֲדָנִי וְלֹא־יִסִּיף לְרָצוֹת עוֹד:
הָאֶפֶס לְנִצָּח חֶסֶדוֹ, גָּמַר אָמַר לְדָר וְדָר: הִשְׁכַּח
חַנוּת אֵל, אִם־קָפֵץ בָּאֵף רַחֲמֵי סֶלָה: וְאָמַר חֲלוּתִי
הִיא, שָׁנוֹת יָמִין עָלְיוֹן: אֶזְכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה, כִּי אֶזְכְּרָה
מִקֶּדֶם פְּלֹאֵךְ: וְהִגִּיתִי בְּכָל־פִּעֲלֶךָ וּבְעֲלִילוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דְּרָכֶךָ, מִי־אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים:
אֲתָה הָאֵל עֹשֶׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲנֹךְ: גָּאֲלַתָּ
בְּזֹרַע עַמֶּךָ, בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֶלָה: רָאוּךְ מֵיִם
אֱלֹהִים, רָאוּךְ מֵיִם יַחִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת: זָרְמוּ
מֵיִם עֲבוֹת קוֹל נָתַנוּ שְׁחָקִים, אֶף־חֲצֹצִיף יִתְהַלְכוּ:
קוֹל רַעֲמֶךָ בִּגְלִגֹּל, הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבֵּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ
הָאָרֶץ: בָּיִם דְּרָכֶךָ וּשְׂבִילֶךָ בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ
לֹא נִודְעוּ: נָחִיתָ כִּצְאוֹן עַמֶּךָ, בְּיַד מוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

ז.

תִּפְלָח לְמוֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדָנִי מֵעוֹן אֲתָה הָיִיתָ
לָנוּ בְּדָר וְדָר: בְּמָרָם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחוּלֵל

תיקון הכללי

אֶרֶץ וְתֵבֶל, וּמַעֲוָלִים עַד־עוֹלָם אֶתָּה אֵל: תֵּשֶׁב אֲנוֹשׁ
עַד־דָּבָא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים
בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בַּלַּיְלָה:
זְרַמְתָּם, שָׁנָה יִהְיוּ, בִּבְקָר כַּחֲצִיר יִחְלָף: בִּבְקָר יִצְיֵן
וְחִלָּף, לָעָרֵב יִמּוֹלֵל וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאַפָּךָ, וּבַחֲמַתְךָ
נִבְהַלְנוּ: שֵׁת עֲוֹנֵינוּ לִנְגִידָךָ עֲלַמְנוּ לְמֹאֹר פְּנִיךָ:
כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כָּלִינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָ:
יְמֵי שְׁנוֹתֵנוּ כָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים
שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאָוֶן, כִּי גֹ חַיֵּשׁ וְנִעְפָּה: מִי יוֹדַע
עוֹ אַפָּךָ, וּכְיֹרְאָתְךָ עִבְרַתְךָ: לְמִנּוֹת יְמֵינוּ בֶּן הַיּוֹדֵעַ,
וְנִבְיֵא לְבַב חֲכָמָה: שׁוּבָה יְהוָה עַד־מָתִי וְהִנַּחֵם עַל
עֲבֹדֶיךָ: שִׁבְעֵנוּ בִּבְקָר חֲסִידְךָ, וְגִרְנָנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־
יְמֵינוּ: שִׁמַּחְנוּ בִּימּוֹת עֲנִיתֵנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה:
יִרְאָה אֶל־עֲבֹדֶיךָ פָּעִלְךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נָעַם
אֲדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ,
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

תיקון הכללי

קה.

הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:
שירו לו זמרו־לו שיחו בכל נפלאותיו:
התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו
יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר
עשה, מפתיו ומשפטי־פיו: זרע אברהם עבדו בני
יעקב בחיריו: הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטי־ו:
זכר לעולם בריתו דבר צוה לאֱלֹהֵי דור: אשר ברת
את אברהם ושבועתו ליִשְׁחָק: ויעמידה ליעקב לחק
ליִשְׂרָאֵל ברית עולם: לאמר לך אתן את ארץ כנען
חבל נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט וגרים
בה: ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל־עם אחר:
לא הניח אדם לעשקם ויזכח עליהם מלכים: אל
תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב על־
הארץ כל מטה־לחם שָׁבַר: שלח לפניהם איש
לעבד נמפר יוסף: ענו בכפל רגל ברזל באה נפשו:
עד עת בא דברו אמרת יהוה צרפתהו: שלח מלך
ויתירהו מִשַׁל עַמִּים ויפתחהו: שמו אֲדֹנָן לְבֵיתוֹ
ומִשַׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ: לְאַסֹּר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקָנָיו יַחֲבִם:

תיקון הכללי

וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצִּרְיִים וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ-חָם: וַיִּפֹּר
אֶת-עֲמֹ מֵאֹד וַיַּעֲצֵמָהּ מִצִּרְיֹ: הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא
עֲמֹ לְהַתְנַפֵּל בְּעַבְדֵּיו: שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אֶהֱרֹן אִשֵּׁר
בְּחָר בּוֹ: שָׁמוּ-בָם דְּבָרֵי אוֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ
חָם: שָׁלַח חֲשָׁד וַיַּחֲשִׁיד וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ: הִפְךָ
אֶת מִימֵיהֶם לָדָם וַיָּמָת אֶת דִּגְתָּם: שָׂרַץ אֲרָצָם
צִפְרֻדָּעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב בָּנִים
בְּכָל גְּבוּלָם: נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בָּרָד, אֵשׁ לְהָבוֹת בְּאֲרָצָם:
וַיָּךְ גִּפְנִים וַתֵּאֱנָתָם, וַיִּשְׁפֹּר עֵץ גְּבוּלָם: אָמַר וַיָּבֹא
אַרְבֶּה, וַיֵּלֶךְ וַאֲיִן מִסֹּפֶר: וַיֵּאכֹל כָּל-עֹשֶׂב בְּאֲרָצָם,
וַיֵּאכֹל פְּרִי אֲדָמָתָם: וַיָּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית
לְכָל-אוֹנָם: וַיּוֹצִיָאם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
שָׂמַח מִצִּרְיִים בְּצֵאתָם, כִּי-נִפְּל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם: פָּרַשׁ
עֲנָן לְמִסְדָּה, וְאֵשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: שָׁאֵל וַיָּבֹא שְׁלֹו
וּלְחָם שָׁמַיִם יִשְׁפִּיעַם: פָּתַח צוּר וַיַּזְכּוּ מַיִם, הִלְכוּ
בְּצִיּוֹת נָהָר: כִּי זָכַר אֶת-דְּבַר קִדְשׁוֹ, אֶת-אַבְרָהָם
עֲבָדוֹ: וַיּוֹצִיא עֲמֹ בְשֵׁשׁוֹן, בְּרָנָה אֶת בְּחִירָיו: וַיִּתֵּן
לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: בַּעֲבוּר
יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצְרוּ, הִלְלוּיָהּ:

תיקון הכללי

קלו.

עַל נְהִירוֹת בְּכָל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם-כְּכִינוּ בְּזַכְּרֵנוּ אֶת-
צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ בְּנִירוֹתֵינוּ: כִּי
שָׁם שְׁאֵלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ וְדְבָרֵי-שִׁיר, וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמִיחָה,
שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אִיךָ נָשִׁיר אֶת-שִׁיר יְהוָה, עַל
אֲדָמַת נָכֹר: אִם-אֲשַׁכְּחֶדּוּ יְרוּשָׁלַּיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי:
תִּדְבֹּק לְשׁוֹנִי לְחִפִּי, אִם לֹא אֶזְכְּרֶכִי, אִם-לֹא אֶעֱלֶה
אֶת יְרוּשָׁלַּיִם עַל רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי: זָכֹר יְהוָה לִבְנֵי
אָדָם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַּיִם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד
הַיְסוֹד בָּהּ: בְּתִכְּלֹל הַשְׁדּוּדָהּ, אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלֶם-לָךְ
אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגָמְלָתָ לָנוּ: אֲשֶׁרִי, שִׁיאֲחֹז וְנִפְץ אֶת-
עַלְלֶיךָ אֶל הַסָּלַע:

קנ.

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקְעַ עֲזוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרֹב גְּדָלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתַקַּע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּגִבֹּל וּבְנֹר: הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמַחוֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-

תיקון הקללי

שִׁמְעֵה, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְהִלָּל
יְהוָה, הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:
מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בָּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת
עַמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים
מִיְהוָה מַעֲזֵם בָּעֵת צָרָה: וַיַּעֲזֶרֶם יְהוָה וַיַּפְלְטֵם,
וַיַּפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ:

